دانش خپرندویه ټولنه

۱۲ گرامه ماغزه

شهرت ننگیال

دوولس گرامه ماغزه

شهرت ننگیال

۱۳۹۴ کال

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

دوولس گرامه ماغزه

لیکوال: **شهرت ننگیال**

خپرندوی: **دانش خپرندویه ټولنه**

د خپرېدو نېټه: **وږی- ۱۳۹۴ لمریز**

چاپشمېر: **۱۰۰۰ ټوکه**

چاپ نوبت: **لومړی**

دیزاین: **سپین سهار**

چاپځای

اسد دانش مطبعه - کابل / ۰۷۰۰۴۴۹۲۹۸

د تر لاسه کېدو پتې:

(۱) میوند واټ، پخته فروشی کوڅې ته مخامخ، احمدي پلازا، څلورم پوړ،

دانش کتابخانه- کابل/ ۰۷۷۱۱۴۴۳۱۷

(۲) میرویس میدان (کوټه سنگي)، بهزاد کورس ته مخامخ،

مینه یار مارکیټ، دانش کتابپلورنځی/ ۰۷۸۵۲۰۰۲۱۲

(۳) اسحاق زی مارکیت، څمکتل، دانش کتابخانه- جلال آباد/ ۰۷۸۶۹۸۸۶۵۵

د خپرندويې ټولنې يادښت

دوولس گرامه ماغزه، د افغانستان د تاوجنو سياسي پرمختياوو
پر منظره کشۍ او تحليل دواړو راگرځي.
دغه تصويرونه له ټولو رښتيني او ژوندي دي، چې ليکوال راساً د
خپلو سترگو لينز کې له راخيستو وروسته په تورو ټکو خورا په زړه
پورې انځور کړي دي.
د هغو بوږنوونکو پېښو او لړزوونکو پرمختياوو انځورنه چې له
ميډيا پټې راپورته شوې، او د خلکو له سترگو الونيا غزېدلی دی.
ليکوال د ډېرو پېښو او پرمختياوو خپله شاهد دی، څنگ ته يې
پاتې شوی او له نژدې يې څارلې دي.
ځکه خو د لومړي لاس موادو په توگه دغه يادښتونه د راتلونکي
تاريخ لپاره د نغدو لاسوندو زيرمه برابره کړې ده.

ښاغلی شهرت ننګیال له قضاوت تر ډېره ډډه کړې، په دې توګه یې د لوستونکي دغه حق خوندي کړی دی.

ناپیلتوب ته یې هم خپله ژمنه پاللې لکه یو امانت پېښې او پرمختیاوې یې پخپله اصلي بڼه او څېره زموږ مخې ته ایښې دي.

د دغو یادښتونو ارزښت په دې کې دی چې نن او د نن په رڼا کې نه دي کښل شوی پرون یې په هماغه پرون کې د پرون په دود او موډ قلمبند او محفوظ کړی دی.

هغه مهال چې پر هېواد د لومړنۍ تیلي جګړې اور لګېدلی و، دا اور څنګه ولګېده، چا ولګاوه چا لمن ورته وهله، څوک یې تاو ته پنډ وو، چا پرې اوبه، چا تېل غورځول ټول د دغه کتاب منځپانګه ګرځېدلې.

دانش خپرندویه ټولنه د دغه کتاب پر خپراوي ویاړي، ښاغلي شهرت ننګیال ته مبارکي وایي او لوستونکي یې لوستلو ته رابولي.

درنښت

دانش خپرندویه ټولنه

دولس گرامه ماغزه/ ۵

هزاران سال با فطرت نشستم
از خود ببریدم و با غیر بستم
ولیکن سر گذشتم این سه حرف است
تراشیدم، پرسیتدم و شکستم

لړلیک

سېلابي اوبو کې جل وهلې تنده

دا د هغه مهال يادښتونه، برداشتونه، انګېرنې، خاطرې، يونليکونه او د سياسي سوچ خورې ورې نخچې او زاويې دي چې ژوند بايلله، مرګ ګټله. د هغه وخت فکري موډ او سياسي فېشن ډيزاين چې وخت يوازې د مرګ برېوکی الوزولې او د ژوندانه دنياګۍ يې د وحشت له دوړو او خځلو ډکوله.

موږ برباد نسل هم دغو څپو په خورا بې دردۍ يوه بله خوا غورځولو - د ساحل په تمه مو کله سرونه له کمرونو سره لګېدل، کله به د نهنګونو او مګرمچو خولو ته لوېدلو...

لکه د سېلاب اوبو کې جل وهلي تږي چې د سرابونو په لالهاندۍ او بې دمې ستوماني اوښتي وي...

دغو برېوکيو زموږ سترګې له خاورو خځلو ډکې کړې، خو له خپلې مخې يې کاږه نه کړو، خپله لاره يې را نه ورکه نشواي کړاى ...

دا يوه کيسه هم ده - د يوه مجاهد ولس د مېړانې حماسه او پر دغه اتل ولس د ټپليو مشرانو د ذهني پستۍ او سياسي خوارۍ شر مناک داستان ... هغه چې جهاد يې له لاسه پر فساد واوښت، پر اسلام او افغانيت يې بولۍ ولګوله، خپل خلک يې له يرغلګرو په زيات قساوت او شقاوت وځپل - د خپل مېړني ولس د عزت او عظمت شمله يې د پرديو پښو ته ټيټه کړه، ملي، ديني او افغاني ارزښتونه يې په خورا نامردۍ

لیلام کړل ...

په حقیقت کې دغه یادښتونه د اسلام او جهاد تر نامه لاندې د ملت پر مړی د چاړې راکښلو د خونړي فلم د ځینو صحنو ننداره ده، د مرگونو پېښو او پرمختیاوو نیمگړي او تت تصویرونه، د هغه پرون تصویرونه چې تر نن یې د وحشت تیارې غځېدلې او لا سبا شوی نه دی...

دغه یاد دښتونه هماغه وخت احمد ضیاء بابري په مکنتاش کمپیوټر کې کمپوز کړي وو، هغو ورځو کې چې کمپیوټر پښتو توري نه لرل، د احمد ضیاء په گوتو د دغو یادښتونو پروف له ما په لېږد را لېږد کې بې درکه شول - دوه کال وړاندې چې پر یوه بله ورکه پسې گرځېدم پر دغو کاغذونو ور پېښ شوم.

یا خدایه! اوس به دې څه وکړم ...؟

د دغو پاڼو په موندلو ما ته ځان داسې برېښېده لکه خپله لمن پر سر اړوم ...

له سره د پروفو کمپوز اسانه، نه وو، چې یو خو یې پښتو توري نلرل - بل د پروفو تصحیح له لوستو ایستي و.

روښنا وردگ خور ته مې مخ واړاوه، له واره یې ښه کړه، په لنډ وخت کې یې پروف را وسپارل، خو زه لندن ته ولاړم، په راگرځېدو د ناروغۍ یوې بلې خپې لاندې کړم، تر هغې مې چې پروف لوستل د روښنا لپ ټاپ ټول متن خوړلی و.

دا ځل مې اسد جان ته غاړه کږه کړه- ده قاري صاحب ته د پاڼو سپارلو حکم راکړ - ما په تلو کې قاري صاحب ته د پروفو پاڼې ولېږلې، خو له ولایت زما په راگرځېدو یې لا کمپوز بشپړ شوی نه و - نژدې کال

له گران عبدالهادي سره پاتې وو چې دی په لوست او ازموينو بوخت و، ما د کتاب له کمپوز د ده لوست او کاميابي درنه گڼله ...

له پروفو کمپوز خورا زړه خوږينې چاره ده، زه له روښنا خور او عبدالهادي مننډوی يم. د کتاب د پيل برخه نقيب الله مل کمپوز کړې دغسې حبيب جان هم د پروفو تصحيح کې ډېره خواري کړې د دوی مننه پر ځان پور گڼم. زه دا منم چې دغه يادښتونه د پرون په موډ او منطق راگرځي - متن، موضوعات او اوډن پرېږده، سرليکونو کې هم ما کوم بدلون نه دی را وستی، دا مې غوره بللې د پرون ناخوالې په هماغه کاڼي تول ته کېږدم... لوستونکي ښايي پرون، د پرون له زاويې و ارزوي د نن له عينکو دې نه گوري، د پرون کاڼي تله دې پسې راواخلي هماغه څپه او سياسي فېشن پام کې ونيسي، پرون ته خپل سر ور دننه کړي، نن ته يې را نه ولي ... قضاوت د لوستونکي حق دی - څکه خو ما د ښه او بد له قضاوت او احساساتو پرته خپل يادښتونه ليکلي او را غونډ کړي دي.

وايي اختر چې تېر شي نکريزې پر دېوال تپېږ... که دغه پاڼې پر دېوال تپلې نکريزې راخېژي، پر رنگ او سوروالي يې سترگې نه شي پټېدای ... همدا سرخي د ملي مبارزې سورمخي ده. کتاب له ولسمشريزو ټاکنو دمخه چاپ ته چمتو و، خو د ملگرو له دغې اندېښنې چې کېدای شي منځپانگه يې د ټاکنيزو ټکتونو پر خلاف وکارول شي، له ټاکنو وروسته کړ.

خو ټاکنو موږ يو ځل بيا د تاريخ د تکرار له نخرې سره لاس و گريوان کړو. په کومه شرمېدلې ښه چې جهادي مشران د پېښور گورنر هاوس، بگراميو، اسلام اباد کې د ترکي الفيصل، جنرال حميد گل، اعجازالحق،

نوازشریف، غلام اسحق خان پر وراندې گډ شول، د اوباما، جانکیري، یانکویچ، نیکولاس هایسم او ... په مخ کې هم په هغه بڼه نځا تر سره شوه: د اسلام، جهاد، شریعت له شعارونو سره د دیموکراسی، مدني حقونو د خلکو ارادې ته د درناوي هغو حساب او انجام برابر وخوت ...

اوره دې په اوره منت دې په څه ...؟

د پرون لوبه د نن له ډرامې سره څومره ورته وخته ...؟ یوازې د ریفري او پروډیوسر توپیر ... له انلوگ ډیجیټل ته د لوبې او ډرامې د ننداري فرق ... زموږ ملت چې وار په وار د انقلاب، کارگر، خواریکښ ... جهاد، اسلام، شریعت او دموکراسی په نامه یرغمل دی، زاره گنا کاران غواړي له سره د ملت اراده برمته وساتي ...

یو ځل بیا دغه یادون ته ورگرځم چې د دغو یادښتونو د چاپ یوازینی موخه په تورو تکو د پېښو او پرمختیاوو د انځورنې هڅه ده - نه د چا د محکومیت او برأت نیت ...

که دې کې کوم رنگ روښانه، شوخ او یو نیم تت او تیاره راغلی وي لامل یې زما کمزوري ده چې پر یادون یې سترگې نه شوای پټېدای.

دغه پاڼې زما د ژوند د ضایع شوې برخې هغه پانگه ده چې له مودو زما د زړه او اوږو بار گرځېدلی ... له لوستونکو مننه که د دغه باره په اوچتولو کې یې را سره مرسته کړې ...

له دغو یادښتونو ځینې ما .خپل ځان لپاره کښلي، مانا د خپل پام غلطولو لپاره... په بله وینا دا هغه وخت زما فیسبوک او ټویټر دی ...

۲۹ کتابچې، ډایرۍ مې له دغسې یادښتونو ډکې دي ...

یو ځل مې زړه کې راتېره شوه چې له سره یې و کاږم ، نه پوهېږم همداسې به ښه وو، که له سره مې لیکلي وای ...؟

ډايري به څه ډول کاږي ...؟ چې هر چوکاټ ته يې غورځوې په هماغه يوه جولۍ کې به يې په راټولولو ځان اړ گورې، چې دا ستا ټکي خبرې نه بلکې هغه څه دي چې تا ليدلي اورېدلي دي ... بيا هم له بده بخته چې زموږ پرون سبا شوی نه دی، د نن څېره تته او پټه ده، زموږ ارزونه او قضاوت هله متوازن او ربښتينې راحتی شي چې پرون له ټولو کردارونو او کرکټرونو سره له هغسې عينکو وگورو چې د راتلونکي لپاره ترې د عبرت درسونه تر لاسه کړای شو - که نه د پرون د کراړې او وينو تږې دښتې ستومانه سفر به مو کله هم دمه شوی نه وي.

له لوستونکو د هر ټکي او خبرې د منلو هيله نه شم پاللی چې دا کوم تاريخ نه دی، زما خپله مشاهده ده، د کمزوريو، تېروتنو اړخ يې جوت دی، له ليدليو هغو پرته نورې زما خپلې اندازې او اټکلونه دي، ډېری سرچينې را نه هېرې دي، په تسلسل کې يې هم ستونزې گورم څينې پرمختياوې له موضوع سره د اړيکي له مخې تکرار راغلې، چې دغه يادداښتونه ما په پانه پانه، لارو، موټرو - منډه او پټه کښلي دي.

بې کمپوزه نور يادښتونه مې پرېښودل، که ژوند و، هغه به بل ټوک کې را غونډ کړم - وگورو يوويشتمه پېړۍ کې د شلمې هغه خنگه لگي...؟

ښکه خو له درنو لوستونکيو وار له مخه ښښنه غواړم.

يار زنده صحبت باقي

ياد ماضی عـــــذاب ہے يا رب

چين لے مجھ سے حافظہ ميرا

۶/۲۰/۱۳۹۳

ننگيال

نیمګړي رښتیا

رضا علي عابدي په دې اند دی چې ژورنالست ښایي زړه ونلري... ددې مانا دا نه ده چې بې زړه یا ډارن وي... مطلب د اچې د ده موخه رپوټېنګ او خبر دی، دا نه چې د غمونکو، بوږنوونکو پېښو په لیدو له خواشینۍ په اه، اوف لګیا اوسي.

زړه ونه لري، دا چې په چا بد نشي، دلته زړه هغه خنډ دی لکه سیاست کې سړی ورسره په جنجال اوښتی وي.

یوه نیمه لسیزه وړاندې د BBC فارسي څانګې لطف علي خنجي یو حیرانوونکی لیک لوست:... تاسې په مرګونو، زخمونو او یجاړیو کې موندلې.... پر همدې د خپلې روزۍ ګاډی چلوی، خدای(ج) به داسې ورځ را نه ولي چې کراره کراري وي او تاسې د خبر لپاره څه ونه لرئ....؟

خنجي ویل: پر موږ دغسې ورځ وار له مخه راغلې... هغه ورځ دومره په خیر او کرار تېره وه چې پروګرام خپراوي ته چمتو و، موږ خبر نه و موندلی...

یو بهرنۍ ژورنالستې ته مې افغانستان کې د زېږون پر وخت د میندو د مړینې کچه یو څه مبالغه ۴۵ سلنه ښوده... په لنډه یې راپرېږ کړه : بچي دې نه راوړي...

لکه ژورنالستان رښتیا زړه نه لري.

څینې حقیقتونه افسانه وګرځي، خو څینې افسانې حقیت خېژي...

زه چې له کابل وتم، کابل ناکرار و، خو کابل اباد و.... چې بېرته ورته راوګرځېدم کابل ویجاړ و... زما په مخ کې وران شو، ما په خپلو سترګو د کابل ورانی لیده، زما پر وړاندې کابل ورانېده... د کابل بربادي ما په خپلو سترګو لیدله...

کابل د خپلو فاتحانو د هوس قرباني و، دا د کوم پردي هېواد یرغلګر نه وو، چې پر کابل یې د توغندیو، لوټماریو او وحشت قیامت راتیټ کړی و. د خپل هېواد، خپلو خلکو د فتحې په هوس کابل کې د مرګونو او بربادیو هنګاه توده وه. زه خپله د مرګ په منظره او تجربه اوښتی وم... زه مړ وم، خو د بیا بیا مرګ لپاره ژوندی پاتې وم...

د کابل کیسې ډېرې دي، یو وخت د کابل کوتوال مشهور و، بیا یې ښاروال یادېده... کوتوال په زور، ونیسه وتړه... ښاروال په خدمت...

ښاروال کابل ورغاوه- له پامیر سینما تر حضوري چمن یې واټ ویوست دومره پراخ چې پامیر سینما سره به سړی ودرېد حضوري چمن یې لیدای شوای. د میوند واټ یې نوم شو.

له میوند واټ یې تر پښتونستان خلورلارې نادر پښتون واټ وغزاوه. ښاروال به کړی ورځ په دوړو خاورو کې له کارګروو سره لګیا و. غرمه به یې له ګندنې سره ډوډۍ تاووله... مرحوم غلام محمد فرهاد یادوم، د کابل لومړنی اتنخابي ښاروال.... ځکه خو کابل هر چا ته غېږه پرانیستې وه، ټول دغه غېږ کې بسیا وو. د هندو، مسلمان، پښتون هزاره، ازبک هتۍ څنګ په څنګ خوندي وې. د یو بل عقیدې او ژوند دومره درناوی چې د روژې غرمه کې هندوانو دوکانو ته پردې نیولې. هندو مسلمان پښتون، تاجک هزاره په ګډه په مینه د ژووند ارابې ته دیکه ورکوله- چا د بل سر کې مېخونه نه ټک وهل، د مړي رقص دود نه و، له چا غوړونه

پوزې نر پرې کېدې، په تازه مېوو کې يې زهر نه پيچکاري کول....

د کابل د ويار او خوښيوو کيسې ډېرې دي، د ودان سمسور کابل خاطرې ژوندۍ دي، خو دا وخت کابل زخمي دی، د کابل ښايست شهيد دی کابل کنډاواله دی، هديره دی. ډار ، وېره، وحشت د کابل برخليک گرځېدلی، لکه د مغولو، چنگيز هلاکو لښکر پر کابل ورختلی...

د کابل فاتحانو نوم لگي، د هيبت او وحشت کيسې يې خپرې دي...

زه ظاهرا په وران ويجاړ کابل کې ژوندی گرځېدم، خو دننه مړ وم، لکه فلمو، ناولو کې چې يو مړی او لاش راپاځېدلی وي، گرځي... چې دلته «رقص مرده» دود و، ځکه خو زه تر اوسه مرم... کله په يو لاس کله په بل، نن د يوه په گولۍ سبا د بل، لکه د بيا بيا مرگ لپاره ژوندی پاتې وم... لکه هغه مجرم چې قاضي په يوار په شل ځلې اعدام محکوم کړی وي.

ما د کابل همد غسې مرگ او محکوميت ليدلی... د شېرپور مرگ، د ميوند واټ جنازه د چندولو تالان، د دارلامان لوټمار، د چهلستون بربادي.... هغه وخت چې شور بازار کې د ژوند مړی زيندی وه، يواځې د بارودو او گوليو انگولا گډه وه...

د ډاکتر صمد علي حکمت کتنځی کنډواله، د حسين حسرت معاينه خانه ويجاړه وه... خرابات نړېدلی،،، د استاد سراهنگ او استاد رحيم بخش مېنې ويجاړې دي.... بارانه کوڅه کې تيغلي بگلامي چيغې نه وي، کافروشی کې د خليفه رازق دوکان دړه پرمخې پرته وه...

سرچوک کې د ملا ازبک دواخانه د موتي سېنگ مطب نړېدلی، د کرم چند د ټوکرانو دوکان لوټ دی...

د صدارت له څلور لارې د رام پرکاش عکاسخانه او د پاڼو څای ورک دی... د حضوري چمن سينه ټانکو شوديارە اړولې- د جشن سيمه وحشت پر سر اخيستې، کابل ننداري، بهزاد، د فرخي سيمنا کنډواله ده.

پر حبيبه، غازي، رحمان بابا، خوشال خان ليسو د توغنديو خولې ښخې دي.

نادرشاه روغتون، ابن سينا.... کې د مرګ اتڼ ګډ دی، پر کابل پوهنتون د وحشت ديوانو ګونډه وهلې...

کابل له جګړو ويجاړو او له جګړمارو لوټ دی... د جنګياليو، ملېشو، مجاهدينو، جګړه مارو هر يوه خپل قيامت دی... کابل زخمي دی، د کابل ښکلا پر هر ده.

فاتحان يو په بل پسې پر کابل، د کابل په واټونو، کوڅو راڅغلي کابل برباد دی...

کلونه تېره شول، خو زما د وطن د وينو داغونه تازه دي، وينې بهېږي، زخمونه ناسور دي.... د پرهرونو خولې خلاصې دي.

د غميزو، بربادېو او جنګياليو يواځې بنې او څېرې بدلېږي، په نويو شعارو او څېرو د مرګ او وحشت لوبه توده ساتي....

د ازما د وطن تپلی برخليک دی... خو زما ملت ژوندی دی، د نړۍ هر هېواد چې دومره اوږده موده له مرکزي حکومت، نظام او سيستم بې برخې پاتې شي، ژوندی او متحد نشي پاتېدای.

افغانستان د لوي هېواد او افغان د ستر ملت په توګه ژوندی، يو موټی هېواد او ملت دی....

زما په سينه کې زړه دی... يوازې د سياست سينه له زړه تشه ښېژي... څکه خو په ګرانه د زړه خبرو ته ورماتېدای شي... خو قلموال

د زړه له منلو نشي تېرېدای، د زړه اوري، له زړه وايي او د زړه مني، له زړه مجبور وي... چې قلمونه د زړو په وينو چلېږي... د قلم پر تقدس الله تعالی لوړه کړې. نه يوازې قلم بلکې د ټکو او لفظون پر حرمت هم...

پر دې جگړې همېشه له برې پرته غزېږي... د دغو جگړو برې هم ماتې راوځي هره غاړه ځان گټونکی گڼي، خو دواړو بايللې وي... دلته برې يوازې خوب پاتې شي، د حقيقت تعبير نشي ترلاسه کولای.

د بايللې جگړې نيمگړي رښتيا!

دا زما خپل رښتيا دي، زه منم دلته د هر چا خپل رښتيا دي. خو زما رښتيا د بل درواغو له پاره نه دي... قضاوت د لوستونکي حق دی.

د وخت جبر، مسلط اختناق، ترينگلي حالات او ډار زما هغه کمزوري او پړه گرځېدلی چې ددغو يادښتونو په ليکلو راغونډولو کې يې زما پر وړاندې کومي شلولې... ځکه خو لوستونکی ښايي ((بين السطور)) خپله را وباسي... دا د لټون تجسس او جستجو هغه صلاحيت دی چې لوستونکي خپلو راپورته کړيو پوښتنو ته پر ځواب ارباسي... د ((بين السطور)) د لوستو لپاره د سر پر سترگو سربېره د زړه سترگو ته هم اړتيا ده... هيله ده د زړه په وينوو کښلې دغه پاڼې د زړه په سترگو وگورئ.

ښښنه غواړم که د زړه خبرې پر مغزو ښې ونه لگي...

د بايللې جگړې نيمگړي رښتيا

درميان قـــهر دريا تخته بندم کرده ای

باز ميگوی که دامن تر مکن هوشيار باش

۱۳۷۴/۱/۲

اینی نقشه ایده نتوانیم با آن بسازیم ، وجود ندارد

له پردي تيري تر تنظيمي جګړو (مذاکرات)

ملګري ملتونه، سيمه ييز اړخونه

کورني مرکچيان

د افغان ربړې اواري لومړی پلا د ژېنو مذاکراتو تر سرليک لاندې ۱۹۹۲کې د ملګرو ملتو لخوا نژدې شپږ کاله وشاربل شو.

د خبرو پروسه د ملګرو ملتو سرمنشي خاوېر پېرېز دېکوېلار ځانګړي استازي کوردوويز پر مخ وړه، د ۱۹۸۸ د اپريل ۱۴مه يو تړون دريو سندو کې، څلورو تنو هر يوه د کابل له اړخه د بهرنيو چارو وزير عبدالوکيل، د پاکستان بهرنيو چارو وزير زين نوراني، د امريکا بهرنيو چارو وزير جورج شولتز او د شوروي اتحاد بهرنيو چارو وزير اېدوارډ شېواردنادزې په لاسليک اعلان شو.

ژېنو خبرو افغانستان کې د سولې په پرتله د شوروي پوځيانو وتلو ته د لارې برابرېدو موخه لومړی ګڼله، پاکستان د مداخلې مخنيوي د ((رسمي پولو)) تر منځ د دېورند تيلې کرښې د رسميت پېژندلو په نيت د ربړې يو لوری برمته کړی و.

کابل له دغو خبرو سره د خپل مشروعيت ثابتولو هيلې پېيلې وې، امريکا خپلو اوږدمهاله موخو او ګټو ته لار، لوري او ګودرونه کتل -

ځکه خو د ربړې اوارې ته سالم میکانېزم او د جګړې د پای ته رسېدو لومړیتوب ته له هماغه پیله نه دا چې په ټینګه وکتل شول بلکې له سره د خبرو اجنډا کې نه و نیول شوې.

ژنېو خبرو یوازې له افغانستان د شوروي لښکرو وتلو ته مخه ورکړې شوه، جګړه یې پای ته ونشوی رسولی، د دغه تړون په مټ د ۱۹۸۸ د می له پېنځلسمې د شوروي عسکرو وتل پیل او د ۱۹۸۹ د فبرورۍ پر ۱۵مه بشپړ شول، خو جګړې دوام ومونډ، سوله را منځ ته نه شوه او یو ناپېیلی حکومت جوړ نکړی شو - د ژنېو مذاکراتو اجنډا کې د جګړې مخنیوي، د سولې ټینګښت او ناپېیلي حکومت جوړېدن ځای نه شوی لرلی، چې د خبرو اړخونو او بهرنیو ځواکونو خپلو ګټو او موخو ته د رسېدو هیلې پاللې، ځکه خو د شوروي عسکرو له وتلو سره نه دا چې جګړه پای ته ونه رسېده بلکې لا پسې وغځېده او خونړۍ شوه.

د ژنېو مذاکراتو بهیر کې کوردویز افغان ربړه ۹۵ سلنه اواره اعلان کړه، چې له امله یې د کډوالو تر منځ د بېرته ستنېدو تلوسه دومره وغوړېده چې ډېرې کډوالو د خپل بار بسترې را غونډولو تابیا ښودله.

استاد پژواک له حقوقي او ډېپلوماتیک پلوه له هماغه پیله دغه پروسې ته ګوته ونیوه، افغان مجاهد او مجاهد ولس کې یې په دې اړه په پاخه سیاسي منطق او ملي لیدلوري ولاړې لیکنې خپرې کړې چې د ولسمل په اهتمام هماغه وخت په کتابي بڼه چاپ شوې.

استاد پژواک په هر ډول منځګړیتوب او اوارې کې د افغانانو د ملي ارادې د درناوي غږ پورته کړ او د پاکستان له خوا یې د افغانانو استازیتوب مردود ګانه. له بده بخته تنظیمو د استاد پژواک له سیاسي بصیرت، ډېپلوماتیک منطق او ملي درایت ګټه پورته نکړی شوه، په وچ

او شعاري مخالفت ودرېدل. لکه څنګه چې افغانستان د امريکا له لاسه د شوروي کومي ته ولوېد، دغسې د ملګرو ملتو کاواکيو د افغانستان ربړه د يوه بل شر غبرږې ته وروغورځوله.

استاد پژواک تر نړيوال نظارت لاندې يوه ځانګړي کنفرانس چې لاندې اړخونه پکې برخوال وي وړانديز درلود...

۱- د ملګرو ملتو د امنيت شورا دايمي غړي.

۲- ټول افغاني ګوندونه/ تنظيمونه د خلق، پرچم په ګډون د ګوند په توګه، نه د حکومت.

۳- د اسلامي کنفرانس استازي.

۴- د ايران، پاکستان استازي.

د وړانديز له مخې ملګري ملتو ښايي د سولې لپاره د ټکر د مخنيوي په موخه خپل ځواکونه چمتو او د آزادو ټاکنو د څار لپاره يو پلاوی ټاکلی وای په دې شرط چې د افغانستان ګاونډيان د ملګرو ملتو ځواکونه او ټاکنو پلاوي کې برخه ونلري، د ټاکنو پايلې بايد ملګرو ملتو تضمين کړې وای. عبوري حکومت ښايي د اساسي قانون مسوده رامنځ ته کړې او د لويې جرګې جوړېدو ته مخه پرانيستې وای...

د امريکا او پاکستان هوس د شوروي په ماتې نشوی خړوبېدی، ځکه خو پخپلو ژمنو نشوی درېدی.

سيمه کې د شوروي او امرِيکا د موخو، ګټو او غوښتنو توپير څه کېدی شوی...؟

سړی ويلی شي چې امريکا د بل پر اوږه د ټوپک اېښودو پاليسي پامور ګوري...

لويديز او امريکا وار له مخه د شوروي تيري پر ضد د افغانانو جګړه

د کمونېزم او اسلام جنګ ګرځولی، څکه خو جګړه د افغانانو له ارادې دباندې وغځېده... امریکایي او لویدیز سکالران- پروفیسوران د اسلام او جهاد په لیکچر بوخت وو.
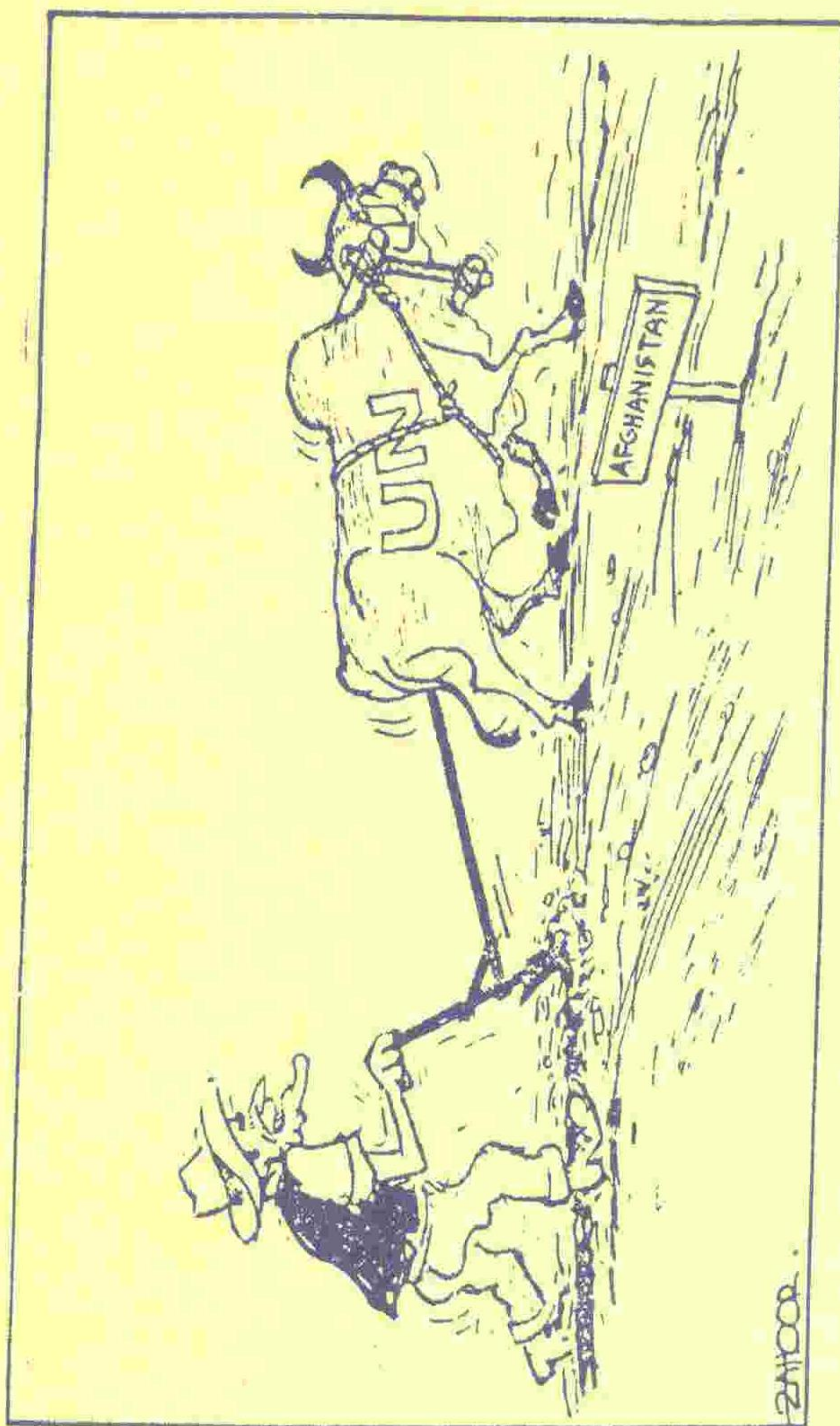
له همدې ځايه وه چې د نړۍ له ګوټ ګوټ څخه جنګيالي دغه جهاد ته راوبهېدل. هېچا ددغو جنګياليو سبا ته ونه کتل... که ددغو جنګياليو اجنډا د افغانانو له هغې سره په ټکر کې راوځي، امريکا به د خير غونډۍ ته ختلې وي...؟

ضياءالحق غوښتل ترون د مجاهدينو مشرتابه لاسليک کړي، که نه وي لږ تر لږه د مجاهدينو پلاوی ژنيو کې وي، خو مولوی خالص د اتحاد د مشر په توګه نشوای چمتو کېدای ژنيو ته ولاړ شي. جنرال ضياء له ده وغوښتل د ژنيو سفر او د سند لاسليک ته غاړه کيږدي، خو خالص له رياست استعفا وکړه.

حکمتيار د اتحاد موقت مشر شو، خو وراندې له دې چې د مجاهدينو پلاوی ژېنو ته ولاړ شي جونيجو د ژېنو ترون لاسليک کړ - ده د جنرال ضياء الحق د خوښې پر خلاف په ټول ګونديز کنفرانس کې د ژېنو ترون د لاسليک موافقه تر لاسه کړې وه - له همدې امله ضياء الحق د ده حکومت رنګ کړ. خو د ژنيو ترون لاسليک شوی و ...

له دې دمخه د اوجړې کمپ «د افغان جهاد د وسلو او مهماتو ډيپو» د چاودنې پر پلټنو د جونيجو ټينګار، د ملکي حکومت او جنرالانو تر منځ ترينګلتيا غوړولې وه... خو د ژېنو ترون پر لاسليک بيړې د جونيجو حکومت تغر ور ټول کړ...

که ژېنو ترون کې د ناپيلي-موقت حکومت ټينګښت پامور بلل شوی وای، ښايي د وروستيو جګړو او بدمرغيو مخه نيول شوې وی. والله اعلم

په دننه کې د پخلاينې او روغې جوړې هره هڅه د مقابل لوري پر حذف او تسليمېدو را ګرځېده. د کابل سوله د مجاهدينو د تسليمېدو او واک کې د ګډون په غوښتنه را ټوله وه، مجاهدينو کابل رژيم ايله د

ښښنې ور ګنلی شوی..

یوه غاړه هم په مناسب وخت د ناپیلي حکومت ټینګښت ته نشوی ورګرځېدی، هرې غاړې له سولې خپل ناسم تعریف او تصویر درلود، چې د سولې ټولمنلی او رښتینی تعریف نشوای ګڼل کېدای.

مجاهدین او کابل رژیم دواړه داخلي اختلافاتو او ډلبندیو د پټو معاملو او توطیو په شر او د ملي ګټو او ارزښتونو پر سر د بې توپیری او سوداګری په هوس اړولي وو.
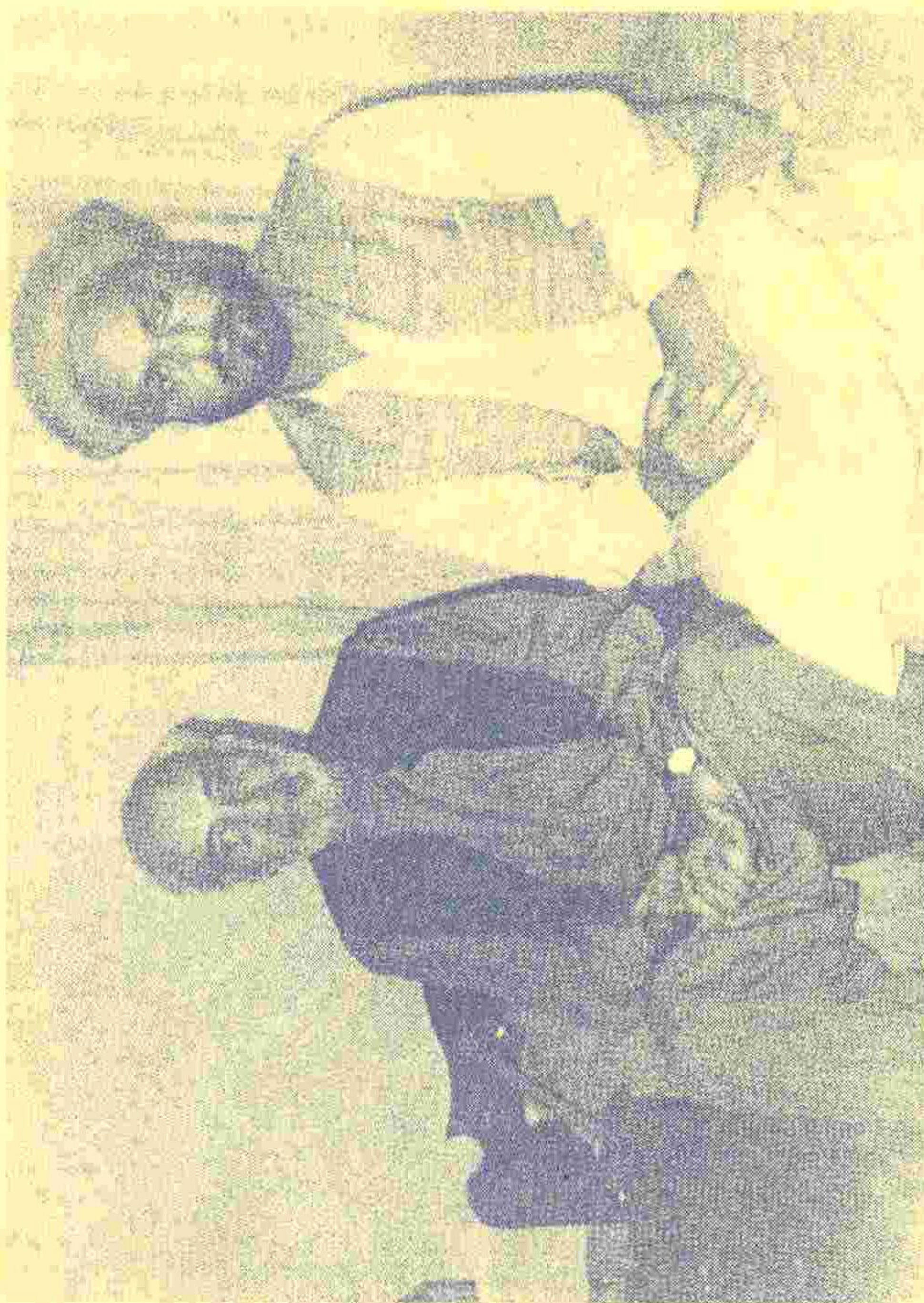
استاد عبدالرحمن پژواک او شهرت ننګیال - پېښور/ ۱۳۶۷ل

چې خـبر پـه گمراهیـو د رنـا شـوم
زه د سـتورو لـه کاروانـه را جـلا شـوم
د سحر ستوریه پرېوځـه چې سبا شو
زه پـه ټولـو رهبرانـو ناویسـا شـوم
«تقویم الحق کاکاخېل»

بې منزله لارې

۱۳۶۵ لمریز کال د افغانانو د مقاومت د عروج کال و، روسانو زموږ پر هېواد د پوځي تیري اوم کال پوره کاوه، وخت د روسانو پر زیان و - هره شېبه چې تېرېده، له یوه نوي گوزار سره مخامخېدل، نړۍ د تیري کوونکیو په توگه محکوم کړي وو. له بلې خوا د جگړې د ډېر تاوانونو د روسانو پر اقتصاد ملا ماتوونکي گوزارونه کول.

د پخواني شوروي اتحاد د بهرنیو چارو وزیر شېواردنادزي وویل: شوروي اتحاد کال کې لس مېلیارده ډالر د افغانستان په جگړه کې تاوان گالي.

روسان د عصبانیت او غوسې په حال کې وو. هغوی خپلو اسلافو او په افغانستان کې خپلو اجنټانو ته په قهر وو او له هغوی یې له وضعې نه د وتلو ابتکار غوښت، د هغه وخت شوروي واکمن گورباچوپ په خپلو پوځونو فشار راوړ، د جگړې د چټکتیا او لا وحشي کولو قومانده یې ورکړه او د مقاومت ځپلو لپاره یې د ټاکلې مودې کرښه ټېره کړه. د دې تر څنگ یې د خپلو گوډاگیانو په منځ کې بدلونونه هم پامور گڼل.

له همدې ځایه وه چې په کابل کې د کمونېست گوند مشرانو هم د قدرت لوبه توده کړه، هر مشر او د هغه گروپ غوښتل ځان گورباچف او د هغه نژدې ملگرو ته د نوې وضعې او حالاتو په غوښتنو او د روسیې د گټو په کاني پوره ثابت کړي. ډاکتر نجیب د خپل ځانگړي استعداد او مهارت له مخې د خاد شبکې له نژدې اړیکو په گټه پورته کولو د گورباچف مغزو ته د دغې خبرې په رسولو بریالی شو چې دی د راتلونکي پړاو لپاره له نورو زیات اغېزمن ثابتېدای شي. دا داسې وخت و چې په شمال کې د احمدشاه مسعود او روسانو د موافقې له مخې اوربند و او د جگړې تول لنگر د هېواد په ختیزو، جنوبي او جنوب لوېدیزو سیمو پروت و.

ډاکټر نجیب په ډېره ځیرکتیا له دې گټه پورته کړه او گورباچف ته یې د یوې غونډې د وقفې په منځ کې په داسې حال کې ځان ورساوه چې هغه د تفریح لپاره قدم واهه.

نجیب الله گورباچف ته وویل: اوس ټوله جگړه او مقاومت د پښتنو په سیمو کې روان دی، دی (نجیب) له دې امله چې پښتون دی کولی شی د مقاومت شدت راکم کړي، په دې ډول نجیب له دغه فکتور د یوې مهمې نقطې په توگه د گورباچف د پام اړولو په برخه کې استفاده وکړه.

له بلې خوا د شوروي زوړ قیادت د ماضي برخه گرځېدلې وه، گورباچوف د خوان زعامت نوې خبرې راتولې کړې وې، افغانستان کې هم د دغسې تجربې له اړتیا سترگې نشوی پټېدی.

د ۱۳٦٥ په پسرلي کې د خلق دموکراتیک گوند اتلسم پلینوم جوړ شو، د دغه پلینوم په پایله کې ببرک کارمل لېرې او ډاکتر نجیب د گوند عمومي منشي وټاکل شو. که څه هم دغه پرېکړه په مسکو کې شوې وه

خو د گوندي پلینوم د پرېکړې پرتوګ ورواغوستل شو. په راډیو ټلوېزیون کې د اشرارو نوم په اپوزیسیون واوښت. ډاکټر نجیب له اپوزېسیون سره د ډیالوګ شعار خپل کړ. د نوې اساسي قانون او ملي پخلاینې پروسه يې رامخې ته کړه او هغه ناپېیلي شخصیتونه چې دوی ته نژدې بلل کېدل په کابینه کې شامل کړل.

د ببرک کارمل پلویانو د نجیب دغه کړنې او تګلاره د ګوند له اساسي تګلارې انحراف او په اصطلاح د کارګرې طبقې له اېډیالوژۍ سره خیانت وباله او تر همدې نامه لاندې يې د خپلو افرادو او پلویانو سازماندهي پیل او د نجیب د پرځولو لپاره په لیکو جوړولو لاس پورې کړ.

له دې سره په کابل کې د کارمل پلویانو مظاهره وکړه، مظاهره کې د ظاهر طنین رول څرګند و، یو شمېر نجونو ارګ ته په ننوتلو د ګورباچف او ډاکټر نجیب پر ضد شعارونه ورکړل. په دې توګه د ډاکټر نجیب پر خلاف د کارمل ډلګۍ د څرګندې دښمنۍ لومړی ګام واخېستل شو.

نجیب له دې پرته بله لاره نه درلوده چې د روسي پوځیانو له وتلو سره موافقه ونښيي، خو د ببرک کارمل ډلې له افغانستان نه د شوروي پوځیانو وتل د ثور انقلاب ماتې او یو تاریخي خیانت ګاڼه، سلیمان لایق بي بي سي ته په یوه مرکه کې وویل کله چې ګورباچف له افغانستان نه د خپلو پوځیانو د وتلو خبره رامخې ته کړه د کارمل څېره توره وایشبېده، وارخطا شو، لړزه پرې ګډه شوه، ګورباچف ته يې وویل: اگر اکنون از افغانستان قطعات نظامي اتحاد شوري فراخونده شود، رهبری شوروي بار دیگر مجبور خواهد بود تا یک ملیون سرباز به افغانستان داخل کند - دې ته ورته خبره ډاکټر نجیب هم په خپله یوه مرکه کې یاده کړه. ببرک کارمل درې میاشتې په شوروي اتحاد کې وځنډول شو، ډاکټر

نجیب ته په پوځ او نورو دولتي ارګانونو کې میدان خالي و، دغه وخت ډاکټر نجیب لپاره ضروري وه په ګوند او وسله والو ځواکونو کې خپله اتوریته پیاوړې او د هېواد د لومړني شخصیت په توګه ورته د تبارز زمینه برابروي، په دې توګه عملاً د ګوند او حکومت لومړی درجه شخصیت وګڼل شو.

ببرک کارمل د شمال لپاره یو ځانګړي پوځي او سیاسي تشکیل منظور کړی و، د دغه تشکیل نوم "د شمال قوماندانی" و، "د شمال قوماندانی" مشر سلطان علي کشتمند و چې د ستم او پرچم د اهدافو پلي کولو ته یې نوې لارې په نښه کولې.

د شمال قوماندانی فوق العاده امکانات او امتیازات په واک کې لرل چې د شمال د ټولو فاشیستي کړیو د نښلولو پر پروسه یې کار کاوه.

مخکې تر دې چې په روسیه کې د ګورباچف مرستیال "ګینادي یانایف" په مشرۍ افراطي کمونېستان کودتا وکړي، د دې زمینه برابره شوه، چې کارمل بېرته هېواد ته ستون شي، چې کله افراطي کمونېستان په روسیه کې واک ترلاسه کړي د کابل واګې به کارمل ته سپارل کېږي.

ببرک له نجیب سره ژوره عقده درلوده، ده پوځ او ګوند کې خپل پلویان تنظیمول او غوښتل یې که ممکن وي د تشکیلاتو له لارې او که نه د پوځي اقدام له لارې نجیب له قدرت لېرې کړي.

"آیا نجیب را میشناسید؟" کتاب خپراوی:

په شوروي کې د یانایف د کودتا له خبر سره په کابل کې د پرچم او ببرک پلویانو دغه حرکت د خپل بري په توګه جشن ونیو، خو کله چې د

کودتا د ماتې خبر خپور شو، کارمل د شوروي کمونېستانو په مرسته د اقتدار له ترلاسه کولو نهیلی شو، خو واک ته د رسېدو له هڅو او یا لږ تر لږه له نجیب الله د غچ اخېستو له کوښښونو لاس په سر نشو.

کابل کې د واک شخړو د قومي او ژبنیو اختلافاتو بنه خپله کړه - چې د وخت په تېرېدو یې د پېښور تنظیمو باندې هم خپل سیوری وغوړاوه - عبدالحمید محتاط (۱۹۸۸دسمبر) فرخار کې له مسعود سره خپل درې ورځني ملاقات کې پر ډاکټر نجیب الله د قبیله سالاری د تورونو غوټه پرانیسته.

د دغو هڅو د څنځیر یوه کړی د سمتي او ژبنیو تمایلاتو نه گټه پورته کول وو، په کابل او پېښور دواړو کې دغه تمایل او حساسیتونه وپارول شول چې په لومړي سر کې یې د ستم او پرچم یا په بله وینا د رباني - مسعود او کارمل د ډلو تر منځ د گډو کوښښونو مزي وغځول.

د ډاکټر نجیب الله ورور صدیق الله چې احمد شا مسعود له پنجشیره پاکستان ته ولېږداوه، I.S.I ته وسپارل شو، ای. اېس. ای د جمعیت په همکاری پر صدیق الله "آیا نجیب را میشناسید" تر سرلیک لاندې کتاب وکیښ چې لومړی پلا آی اېس آی او دویمه پلا د جمعیت فرهنگي دفتر په لوړ شمېر چاپ کړ. دغه کتاب ظاهراً د ډاکټر نجیب پر خلاف لیکل شوی خو ډېر ځایه تر پلاله لاندې اوبه تېرې شوې او دغسې مطالب پکې ځای شوي چې د پښتنو د کلتور، توهین او سپکاوی گڼل کېږي. په دې توگه د ستم، پرچم او جمعیت یوه بله گډه فلمي سناریو را منځ ته کړای شوه. ډاکټر نجیب الله، احمدشاه مسعود ته یوه لیک کې I.S.I ته د صدیق الله د سپارلو گیله او پېغور ورکړ. د ده په خبره صدیق الله به یې د ده پر خلاف کارولی و، خو د یوه افغان په توگه به

يې I.S.I ته د سپارلو ناځواني نه کوله.

د ډاکټر نجيب الله د ورور صديق الله له را تګ سره پېښور کې د احمد شاه مسعود ميرنی ورور ډګروال دين محمد تری تم شو- د ده ورکېدل ځينو پر حزب اړول، خو ډېری ورته د صديق الله له راتلو سره په اړيکه کتل.

صديق الله له پاکستان لويديز ته په کډه کېدو، د سياست او رسنيو له ياده ووت...

د ډاکټر نجيب الله او روسيې تر منځ د بدګومانۍ واټن:

د شوروي پوځونو له وتلو، امريکا کابل کې په ځانګړو مراسمو د خپل سفارت په تړلو غوښتل د رژيم سقوط باوري کړي ... ځکه خو يې د سفارت له انګړ د خپل بيرغ په ډراماتيک کوزولو د ډاکټر نجيب الله نسکورېدل اعلان کړل... روسانو غوښتل د هېواد ختيز او جنوب سيمو د سولې تر نامه لاندې وسله وال ځواکونه کابل ته ولېږدول شي چې د کابل دفاع شونې شي که داسې ونشوه دغه ټول ځواکونه د هېواد په شمال کې ځای پر ځای او شمال د هېواد د پلازمېنې په توګه اعلان شي، په دې توګه به شمال د پوځي او ګوندي ځواکونو فعال مرکز او د جنوب د ازادولو غښتلی سنګر وګرځي.

ډاکټر نجيب د دغه پلان په وړاندې منفي دريځ درلود او هغه يې په يوه بله بڼه د هېواد د وېشنې هڅه ګڼله.

له همدې ځايه وه چې د ډاکټر نجيب او روسيې تر منځ د بدګومانۍ

واتن زیاتېده. ډاکټر د دلوې ۲٦ مه د ملي ژغورنې ورځ وګڼله او د ۱۳۷۰ لمریز کال د جدی په ۲۵مه یې خپله وینا کې وویل: د بهرني یرغل پر وړاندې د افغانانو ملي پاڅون د دلوې په ۲٦نېټه بریالی شو. په همدې مهال د روسیې سفیر له ډاکټر نجیب سره د بېړنی لیدنې غوښتنه کړه او دی یې د روسیې پر ضد په لمسون تورن کړ.

ډاکټر د ډیپلوماتیکي پوستې له پلټنې چې د روسانو له خوا کېده ډډه وکړه او د دغه پوستې د لېږد کرښه یې د شوروي اتحاد پر ځای هندوستان وټاکه.

له بلې خوا د مسکو او ایران له نژدې کېدو ډاکټر نجیب ته داسې اطلاعات ورسېدل چې په روسیه کې له چاپېدونکو افغانیو یو شمېر په حیرتان کې ځینو دولتي او مخالفو قوماندانانو ته ورکول کېږي چې یو شمېر نورې پر ډالرو له بدلېدو وروسته زېرمه کېدلې. له دې پرته له قرارداد نه د باندې وسلې او مهمات هم حیرتان ته لېږدول شوي وو، له همدې ځایه وه چې ډاکټر نجیب په کابل کې د مسکو سفیر ته د مزار له قونسل شکایت وکړ...

د ایران رول:

ایران د تېلو د ناپایه زېرمو په لرلو روسیې ته لکه سعودي د امریکا لپاره حیثیت درلود ځکه خو د افغانستان په ربړه کې د یوه ځواکمن لاس په لرلو فعال پاتې شو.

په دې لړ کې له امریکا سره د ایران دښمني هم د شوروي اتحاد دریخ پیاوړی کاوه چې د ایران لپاره ښه چانس ګڼل کېده.

فرانسه هم له مسعود او ایران سره د ښو اړیکو له مخې پر دغه لیکه مله شوه، همدا فرانسه وه چې خمیني د شاهنشاه پر خلاف ترې د انقلاب قومانده ورکوله. ایران یوه بله کړی کې ((د سلطانعلي کشتمند، عوض نبي زاده، خادم بېگ او جنرال غلام سخي په ځایولو سربېره)) نصر، پاسداران، نهضت اسلامي، شورای اتفاق، دعوت اسلامي، جبهه متحد اسلامي... ډلې په وحدت گوند کې راټولې کړې، ایت الله محسني د ایران فشار ته غاړه کېښښوه... دده په خبره د وحدت ځینې مشران له کابل دستور اخلي... ځکه خو پېښور ته د خپلو تشکیلاتو په لېږد اړ کړل شو...

(۱۵ مارچ ۱۹۹۱ فرنتیر پوسټ)

د سلطانعلي کشتمند ورور اسدالله کشتمند چې په ایران کې د ډاکټر نجیب شارژدافیر و، بېله دې چې رژیم، سفیر او د بهرنیو چارو وزارت په جریان کې واچوي له ایراني لوري سره د سلطانعلي کشتمند ځانگړي مراسم تاوده ساتل، پر دغه ټکي له خبرېدو سره ډاکټر نجیب، کشتمند له صدارت نه گوښه او فضل حق خالقیار یې د هغه پر ځای صدراعظم وټاکه، کشتمند هم له گوند نه خپله استعفا اعلان او په یوه مرکه کې وویل: ((له فکري اړخه له وحدت گوند سره تړاو لري خو تشکیلاتي اړیکي یې ورسره نه شته.))

په دې توگه یوې خوا ته امریکا، سعودي او پاکستان او بلې ته ایران، روسیه او فرانسه یوې نوې لوبې ته د خپلو لوبغاړو تر شا ودرېدل، مسعود او رباني له دواړو غاړو سره د تفاهم او اړیکو کانالونه پرانستي

له شلوېښتم لښکر سره اوربند:

په ۱۹۸۰ کال کې احمدشاه مسعود له شوروي څلوېښتم لښکر سره اوربند وکړ - دا چې د اوربند زمينه د چا په هڅو را منځ ته شوه، منځگړي يې څوک وو، دېرې خولې دېرې خبرې - ځينې رپوټونه په دغه موخه کابل ته د احمدشاه مسعود راشه درشه په گوتو کوي، چې د تأمل وړ گڼل کېږي، خو د عبدالحميد محتاط، دستگير پنجشيري رول او اغېز پاموړ حقيقت را ختلی شي.

د مجاهدينو تر منځ له حکمتيار پرته له شوروي لښکرو سره د احمدشاه مسعود اوربند کوم غبرگون را منځ ته نشوی کړی، حزب اوربند د جهاد او د مجاهدينو پر ضد توطئه وگڼله، چې په مټ يې مسعود د مجاهدينو ځپلو فرصت تر لاسه کړ.

دلته وه چې شورويانو، جنوب، لويديز او ختيز کې د جگړې اور ژبغرانده او دغو سيمو کې د نويو او پراخه بريدونو ستراتيژي پلې کړه.

د اوربند تړون کې مسعود ژمنه کړې وه چې شوروي پوځي کتارونه به دده له واک لاندې سيمو خوندي تېرېږي، پر وړاندې يې شوروي اړخ مسعود ته د لوژستيکي او خوراکي توکيو مرستو ته خپله ژمنتيا څرگنده کړې وه.

لکه دمخه مو وويل له حزب اسلامي پرته جهادي تنظيمونه پټه خوله پاتې شول - په داسې حال کې چې له رژيم سره د اړيکو شک نه ښنونکی جرم او ملي خيانت پېژندل کېده اودغسې يو تور د ژوند بيه او د رټلو او ترټلو نغد سند گرځېدی شوای، خو احمدشاه مسعود د مجاهدينو، پاکستان او نړيوالو لخوا له کومې پرې، گوتځندنې او گوتنيونې سره

مخامخ نشو، له همدې فرصت په گټه اخیستو مسعود د نظار شورا تشکیلاتو او جمعیت د برمته کولو مخه ومونده او د رژیم دننه یې د کودتاگانو زمینه تر لاسه کړه.
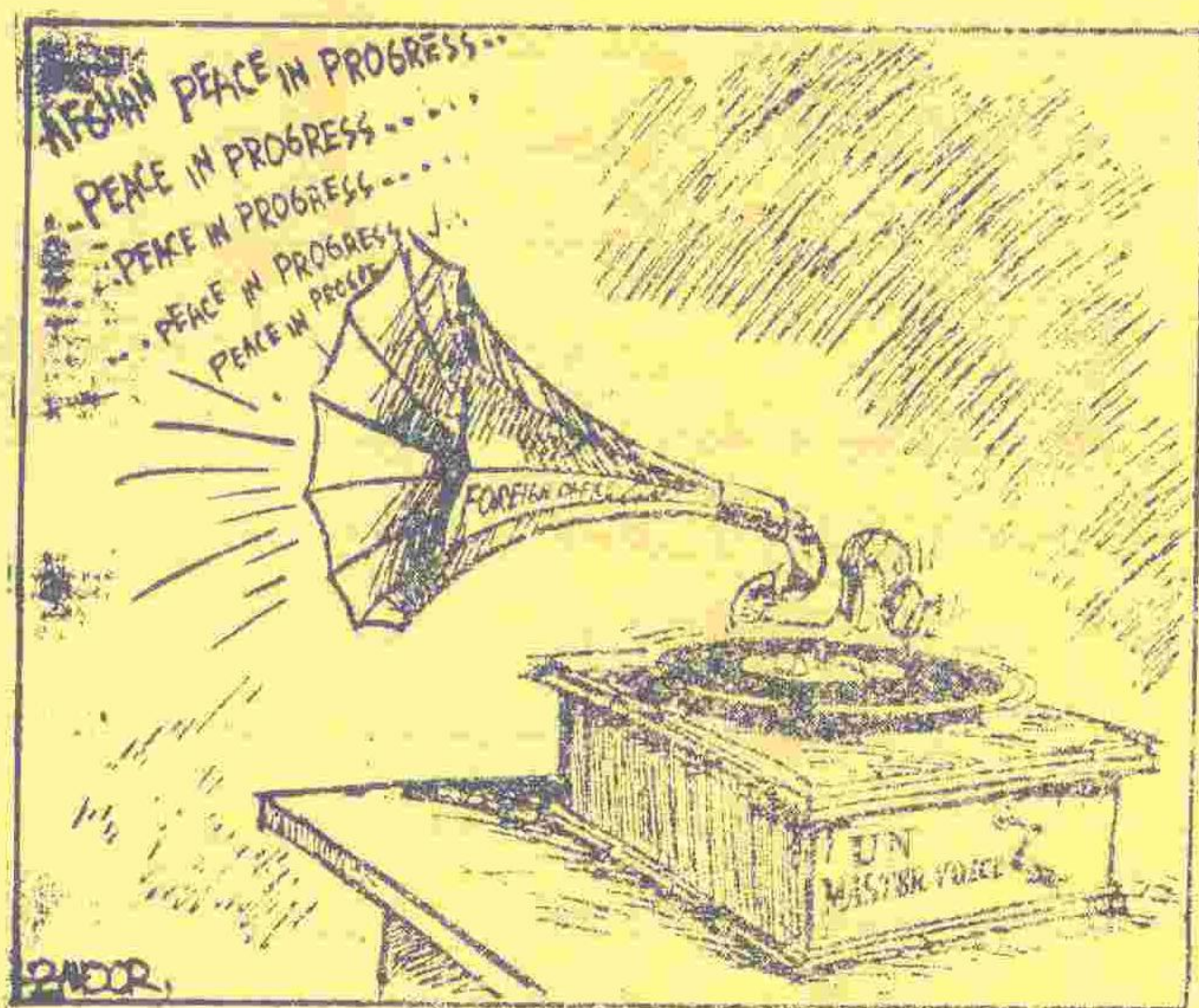
د رژیم دننه دلبندي

۱۹۸۸ د دسمبر په لومړیو کې عبدالحمید محتاط له کابل مزار او له هغې د دریو خرخکو په بدرگه تخار ته ولاړ، د تالقان - په خواجه غار کې له کېناستو وروسته چورلکې بېرته مزار ته ستنې شوې - دلته محتاط او داؤد د ارباب سکندر په ملتیا د احمدشاه مسعود له یوه قوماندان گدا سره وکتل له یوې لنډې دمې وروسته یې د فرخار ورسج کې دری ورځې له احمدشاه مسعود سره تېرې کړې.

محتاط دنده لرله شوروي دکتورین احمدشاه مسعود ته تشریح کړي - ده احمدشاه مسعود ته پر دې ټینگار کاوه چې د ډاکټر نجیب الله پر ځای له شوروي اړخ او رژیم له ځانگړیو کړیو سره اړیکي او پوهاوی پامور گڼي - ده مسعود دې ته ور مات کړ چې له شوروي لوري سره مخامخ لیده کاته وکړي - موافقه وشوه چې د گورباچوف له ځانگړي استازي جنرال ورینیکوف او کابل کې شوروي سفیر یوري ورنتسوف سره وگوري.

محتاط ژمنه وکړه چې دوو اونیو کې به یې له شوروي لوري سره مخامخ ناستې ته زمینه برابره کړي، چې جنرال ورینیکوف او یولي ورنتسوف پنجشیر کې له مسعود سره کیني.

مسعود د کابل حیرتان لارې د پرانېستو ژمنه ورکړه - دغسې یې د تالقان ذخیره باغ کې د ځای پر ځای شوې پوځي قطعې کلابندي ماته کړه. جنرال ورینیکوف د یوه ماهر روسي نقاش په گوتو د احمدشاه مسعود جوړ شوی انځور چې پر سپین اس سپور لیده کېده او د یوې ښکلې تابلو بڼه یې لرله د سوغات په توگه چمتو کړ - انځور دومره ښکلی او طبیعي ښکارېده لکه ژوندی مسعود د سړي په وړاندې دی.

عبدالحمید محتاط د مسعود پر وړاندې نجیب الله د ده پر قومي او قبیلوي گرایشاتو تورن کړ - ده د مسعود پر وړاندې دا خبره راپورته کړه چې گني «نجیب الله با مبتذل ترین نوع غرور ملي که در ساختار عقب مانده نظام اقتصادي و اجتماعي جامعه قبیلوي پشتونها نهفته است اغشته است - وی همیشه به این مباهات دارد که بگوید: تاسو د هغو ننگیالیو پښتنو بچیان یاست ...»

محتاط، احمدشاه مسعود ته د ده په وینا له هغو توطئو پرده پورته کړه چې گني نجیب الله غواړي یو ځل بیا افغانستان کې د قبیلوي نظام پایښت باوري کړي، ځکه خو دا اړینه ده چې له شوروي اړخ سره اړیکو او تفاهم ته ور وگرځو او د نجیب الله د قبیلوي نظام د پایښت توطئه شنډه کړو.

۱۹۹۰کې چې احمدشاه مسعود له تخار، پنجشیر ته خپل هېډکوارټر ولېږداوه، بهرنیو چارو وزیر عبدالوکیل ته یې لیک ولېږه - د لیک را لیک فضا محتاط برابره کړې وه - دلته وه چې د ډاکټر نجیب الله پر خلاف په کور دننه توطئو خپې توپاني کړی شوې.

د شوروي او احمدشاه مسعود تر منځ پوهاوی او اړیکي نورې هم وغوړېدې - د شوروي د څلوېښتم لښکر قوماندان جنرال گروموف مني چې له افغانستان د عسکرو له وتلو دمخه له مسعود سره توافق ته رسیدلي، خو د توافق پر ځرنگوالي څه نه وايي، يوازې دا ټکی را اخلي چې مسعود به نور پر شوروي پوځیانو برید نه کوي او شوروي به د ده لوژستيکي مرسته کوي.

څومره چې د مسعود څواکونو غوښتي وای له شوروي کتارونو خوراکي لوژستيکي... مواد پخپله خوښه ترلاسه کولای شوای... اړیکې دومره وغوړېدې چې شوري قرارگاه د نظار شورا قوماندانانو په لاسلیک د تولو اسنادو په مجرا ورکولو مکلفه گڼل کېده...

بې تعبیره خوبونه

تنظیمونه د اقتدار په ناندریو او سیالیو لګیا وو، ښاغلي سیاف د جهادي تنظیمو دننه نویو انشعابونو ته په لمن وهلو د تنظیم زېږونې پروسه غښتلې کړه. د محمدي له حرکت انقلاب اسلامي، مولانا نصر الله منصور او رفیع الله مؤذن د ښاغلي سیاف په مرسته د جلا جلا ډلو بنه خپله کړې وه. مولوي محمد میر د نجات ملي جبهې په نامه د ښاغلي مجددي له تنظیم نه د رابېلې شوې ډلې مشري کوله، په حقیقت کې دغه درې واړه ډلې د ښاغلي سیاف پر محور څرخېدلې.

د شوروي یرغل په لومړیو کې چې استاد سیاف له زندان ازاد او پېښور ته رسېدلی و، استاد رباني د جمعیت لومړی مرستیال اعلان او له خپله اړخه د افغانستان د ازادۍ لپاره اسلامي یووالي مشرتابه ته کاندید کړ - د ده په ګټه یې د مجددي تنظیم یوه رایه رانیوه.

استاد سیاف د اتحاد ریاست په مټ د جلا تنظیم پلان له جمعیت د مخکښو کسانو په را بېلولو پیل کړ، دغسې یې د مجاهدینو پر دغه اتحاد هم چې په اووګوني مشهور و ګونډه ووهله.

((د افغانستان مجاهدینو اسلامي اتحاد)) په دوه نیم کلن ژوند کې ښاغلي سیاف ته د منشعبو ډلو ډېر افراد په میراث ورسېدل، مولوي محمد میر له خپلې ډلګۍ سره د اتحاد په تنظیم ورګډ شو، مولانا منصور او رفیع الله مؤذن د ښاغلي سیاف له کړۍ نه په واټن نیولو دې ته اړ شول د ایران په مرستو خپل موجودیت ژوندی وساتي، دلته وه چې د اتحادونو او ائتلافونو تجربې یو پر بل پسې له ناکامۍ سره مخامخ

شوې، د روسي پوځونو له وتلو وروسته د نوي پړاو لپاره جهادي مشرانو او قوماندانانو د بېلا بېلو پلانونو او دريځونو په غوره کولو ځانونه د وروستی گتې لپاره چمتو کول - له رژیم سره له پټو او ښکاره اړیکو راواخله له ډاکټر نجیب سره تر لیدنو کتنو پورې هڅې په تېزی روانې وې. حزب لومړی په عراق او دویم وار لیبیا کې د نجیب رژیم له استازو سره خبرې کړې وې، پیر گیلاني هم له نجیب سره بغداد او سویس کې کتلي وو. د صبغت الله مجددي ورور قدرت الله مجددي فرانسه کې له نجیب الله سره پټې ناستې لرلې... ددغو پټو اړیکو لړی په دې راتوله وه چې ډاکټر نجیب الله پخپله گټه د واک پرېښودو جوړجاړي ته ور مات کړي. په بله وینا تنظیمي مشرانو د ځان په گټه د واک لپاره له کابل سره د پټو اړیکو مسابقې ته دنگل، که وکړای شي له ډاکټر نجیب الله واک د ځان لپاره غصب کړي... په دې توگه د تنظیمونو مشران له ورانډې د اقتدار د خوبونو په تعبیر پسې لالهانده وو.

د واک لېوالتیا

د شوروي عسکرو د وتلو اعلان تنظیمونه د حکومت جوړولو په نوي هوس واړول ... په داسې حال کې چې تنظیمي اتحادونو پایښت نشوای کړی، د هر اتحاد له ګېډې د نوي تنظیم پښې راوتلې ... څکه خو د حکومت جوړونې د تجربې تر شا هم د یوه پراخ ملي سیاست او لرلید پر ځای د انحصار منګول ټینګه وه ...

اټکل بلکې باور دا و چې د شوروي پوځیانو په وتلو د ډاکټر نجیب الله رژیم د څو اوونیو میلمه دی، له همدې ځایه وه چې تنظیمو وار له مخه د واک تر لاسه کولو بېلابېل تمرینونه پیل کړي وو ...

دغسې فرصتو ته په کتو تر ټولو اړینه هڅه د مجاهدینو موقت حکومت جوړول و. جلا وطن حکومت یې څکه نشوای بللای چې د هېواد نوي سلنه خاوره یې خپل واک کې ګڼله ...

پېښور مېشتي تنظیمونه د خپل واک له احتمالي ننګونو هم اندېښمن وو، له همدې امله یې د تنظیمي انحصار او حاکمیت د خوندیتوب په موخه د موقت حکومت لپاره یوه کمزورې اډانه را منځ ته کړه ... د دغه کاواکه ګام له امله اعلان شوي حکومت نه د کډوالو، نه هیواد کې د ننه مجاهدینو او نه هم سیمه ییزه او نړیواله کچه کوم پرستیژ او باور تر لاسه کړای شو چې له امله یې حکومتي تشکیلات یوازې د کاغذ پر مخ او پېښور تر دوو دفترونو پورې محدود پاتې شول.

د ۱۳٦٦ لمریز د جوزا په لومړیو کې د انجینر احمدشاه احمدزي په مشرۍ د مجاهدینو لومړی موقت حکومت اعلان شو ... انجینر صاحب د غبرگولي په ۲۹ مه خپله ۱۲ کسیزه کابینه چې د دفاع، کورنیو، بهرنیو، مالیې، بیا مېشتېدنې او ودانولو، ښوونې روزنې، عدلیې، پلان، دعوت او ارشاد، روغتیا وزارتونو راټوله وه، اعلان کړه ... د حکومت مشر پر دوو مرستیالانو سربېره ټولټال ۲۱ وزارتونه او ۵۷ کسیزه شورا چې دوه دوه غړي یې له هر ولایت، ۹ تنه له کډوالو، ۹ تنه هېواد کې له قوماندانانو یا د هغوی له استازو او ۱۹له علماوو پوهانو جوړه شوې وي پام کې نیولې وه...

د شوروي لښکرو د وتلو په درشل کې امریکا او پاکستان د یوه جدي سیاسي گام په توگه د مجاهدینو له دواړو اتحادونو د یوه پراخ موقت حکومت لپاره په ۱۳٦۷/۱۱/۲۱ نېټه د اسلام اباد مدینه الحجاج کې له هر تنظیم شپېته شپېته تنه د تنظیمي مشرانو په گډون مشورتي شورا کې راټول کړل.

٦۰ تنه ایران میشتو تنظیمو ته سهمیه وټاکل شوه، خو هغوی ۱۲۵چوکۍ غوښتې، تر هغې چې په ۸۰ سلا شول ...

د امریکا ځانگړی استازی ټامسن ... جنرال حمیدگل او بېنظېربوټو په نږدې اړیکه کې وو ... تر دې چې د خپلو دفترونو ځانگې یې حاجي کمپ کې پرانیستې وې ... ماته یوه دوست په دې اړه د بېنظیربوټو د ځانگړیو یادښتونو ویلي چې خورا په زړه پورې دي، خو ما تر اوسه نه دي موندلي... د بېنظیر چاپ شویو یادښتونو کې دغه پرمختیا ته مازې اشاره او سرسري یادونه شوې ...

مشورتي شورا او د مولوي حقاني فارمول

حاجي کمپ (مدینة الحجاج) کې د سلواغې له ۲۱ مې د کب تر لومړۍ غونډو کومه پایله ورنکړه ...

استاد سیاف ویل د انجینر احمدشاه احمدزي تر مشرۍ لاندې موقت حکومت شته بل ته اړتیا نه لیدل کیږي ... له اوږده بحث وروسته وپتیل شوه د انجینر احمدزي حکومت له مشورتي شورا د باور رایه واخلي، چې تر لاسه یې نه کړای شوه ...

یو ځل بیا ډب را منځ ته شو ... مولوي جلال الدین حقاني د هلمند نسیم اخوندزاده ته وویل چې مشرانو ته اخطار ورکړي ... نسیم اخوندزاده خپله وینا د مشرانو په غندلو پیل کړه ... په هغسې ټکو چې یوه مشر هم پورته نشوای کتلی ... ده مشران په سخت غبرگون و گواښل. د نسیم اخوندزاده وینا د شورا په غړو کې هم نیوکو ته مخه ورکړه. د امریکا سفیر، جنرال حمیدگل او بېنظیربوتو ستومانه شوي وو، د شورا گډونوال هم بې حوصلې وو ... ځکه خو یې د کب پر دریمه مولوي حقاني ته د وروستۍ پرېکړې او اوارې توی وړی واک ورکړ.

مولوي حقاني د کب پر څلورمه خپل فارمول وړاندې او پر همدغه ور ځ ټاکنې ترسره کړې ..

ډب له دې امله غزېدلی و چې له هر تنظیم (۶۰) استازو د خپل

تنظیم مشر ته رایې ورکولې، ځکه خو اکثریت چا نشوای گټلای ...

مولوي حقاني خپل فارمول کې د شورا غړو ته د دوو رایو حق ورکړ، طبعي وه چې یوه رایه یې د خپل تنظیم مشر او بله هر مشر ته چې غوښتي وای ورکولی شوی... په دې توگه هر مشر چې د دویمو رایو ډېری تر لاسه کړې وې د حکومت مشرتابه او دویم هغه د صدراعظم چوکۍ گټلی شوی ...

حضرت صبغت الله مجددی ۱۷۴، سیاف ۱۷۳، مولوي نبي ۱۳۹، حکمتیار ۱۲٦، خالص ۱۰۲، رباني ۹۹، گیلاني ۸۹ رایې واخیستې ...

ملي جبهې ته له مشرتابه سربېره روغتیا وزارت او اتحاد ته له صدارت علاوه د مخابراتو وزارت ورسېد. د نورو تنظیمونو درې درې وزارتونه په پچه وختل...

دفاع، علمي تحقیقات او کرنې وزارتونه حرکت ته، سرحدات، خارجه او عدلیه حزب ته، داخله، حج او ملي امنیت خالص ته، بیا ودانولو، دعوت او ارشاد او معادن جمعیت ته، ستره محکمه، ښوونه روزنه او مالیه محاذ ته...

مولوي خالص پخپل وړاندیز سیاسي زلزله رامنځته کړه- ده د ښځو لپاره داسې وزارت وغوښت چې له A تر Z ټول کار کوونکي یې ښځینه وي.

د کب پر ۲٦د پکتیا شیوه کي کې (دکربنې ۱۳ کیلومترۍ کې) کابینې خپله لومړۍ نمایشي غونډه وکړه ... خو حکومت داخل ته ونه شوای لېږدېدی، چې جلال آباد یې ونشوای نیولی، هماغسې د پېښور حویلیو کې پاتې شو...

د ۱۳٦۸ چنگاښ کې د تخار له پېښې سره چې د حزب سید جمال

ولید په کې د جمعیت یوه ډله قوماندانان یوه کمین کې ووژل، استاد رباني حکومت کې د حکمتیار تعلیق وغوښت. حکومت د تخار پېښې پلټنې ته له لاندې کسانو پلاوی وټاکی: مولوي قلندر، مولوي محمد سرور، مولوي محمد عمر، مولوي عبدالبصیر، مولوي عبدالرحیم چترالي او ډاکتر عبدالله عزام ...

ددغې پېښې وروستی پرېکړه د پلاوي او پلټنو پر ځای د محمد یونس قانوني تر مشرۍ ځانګړو تحقیقاتو کې چې د سید جمال په اعدام منتج شوه پلې کړی شوه ...

حکمتیار په دې تکي چې ټاکلې موده کې ټاکنې ونکړی شوې له حکومته ووت ... قاضي نجی الله د عدلیې وزیر په توګه د حکومت انحلال اعلان کړ... خو حکومتي تشکیلات یې منحل نکړای شول ... حکومت راکد پاتې شو ... ادم نشته بوی یې شته ...

د جنرال تني ناکامه کودتا:

د جنرال شهنواز تني او ډاکتر نجیب الله تر منځ اختلاف د دافع هوا قوماندان جنرال ولي شاه تني پر سر را پورته شو- ولي شاه له حکمتیار سره اړیکي ټینګې کړې وې، اړیکي د ډګروال سید نعیم شاه په مټ غزېدلې. ډګروال سید نعیم د ولي شاه یو لیک حکمتیار ته وړی و- ځرنګه چې حکمتیار پاکستاني مقاماتو ته پوځ کې د خپل اغېز او نفوذ په مټ د کودتا ټټر وهلی و، ځکه خو یې له I.S.I د ځانګړو شونتیاوو غوښتنه کوله- حکمتیار د جنرال ولي شاه لیک د خپلې مدعا د اثبات لپاره پاکستاني مقاماتو ته ورکړ- هغوی د خپلو چېنلونو له لارې د لیک

کاپي د ډاکټر نجیب استخباراتو ته ورسوله، خاد د دغه لیک له مخې جنرال ولي شاه او ۳٦ پوځي افسران ونیول- د مرغومي لومړیو کې کابل راډیو یوه اعلامیه خپره کړه چې د کودتا د هڅو په تور یې ۱۳۰ ملکي او پوځي مامورین نیولي دي.

ډاکټر نجیب الله په دې اړه خپله وینا کې وویل: . .. دغه ډله له حکمتیار سره پېیلې وه، غوښتل یې دفاع وزیر شهنواز تنی ووژني ....

د دوی په وینا دغو کسانو کې ۴۸ تنه گوندیان هم برخوال وو...

جنرال تني له دې وړاندې نیوکه لرله چې دفاع وزارت منسوبین هغسې امتیازات نه لري چې د خاد کارکوونکي او گارد خاص افراد پرې نازولی شي- په داسې حال کې چې د جگړې بار د پوځ پر اوږو پروت دی، ده د لوړپوړیو افسرانو له ټاکنې او ترفیعاتو هم گیله لرله چې خوښه یې پامور نشي گڼل کېدی- دا ټول یې د خلقیانو پر ضد توطیه گڼله.

جنرال شهنواز تنی په ټوله معنا یو عسکر و، پوځ کې د زړور، مسلکي او له فساد پاک جنرال په توگه پېژندل کېده - چې ټوله موده یې فېلډ یا د جگړې په لومړۍ کرښه کې تېره کړې وه، ده ځان د انقلاب رښتینی مدافع گاڼه او ځان ته یې حق ورکاوه خپلې مسلکي چارې د چا له مداخلې پرته ترسره کړی شي.

د جنرال تني او ډاکټر نجیب الله اختلاف میاشتې میاشتې دوام درلود- شوروي سفارت ظاهراً دوه واره هڅه وکړه د دوی تر منځ روغه وکړي، خو ونه توانېد.

شاهنواز تني ټینگار کاوه چې نجیب الله بې ځایه دفاع وزارت چارو کې لاسوهنه کوي- ده د جنرال ولي شاه تني خوشي کېدو غوښتنه کوله، خو نجیب ته خاد کره اسناد وړاندې کړي و چې له حزب سره یې

د کودتا لپاره د جنرال ولي شاه پېيلتيا ثابتوله.

د خاد تر څنګ اصف دلاور، نبي عظيمي او له احمد شاه مسعود سره پېيلو جنرالانو هڅه کوله د جنرال تني او ډاکټر نجيب الله تر منځ ترينګلتيا وغزوي- له همدې ځايه وه چې ډاکټر نجيب ويل پښتانه جنرالان ورسره په مخالفت ولاړ دي- خو عظيمي، دلاور او بابه جان يې ننګې ته درېدلي- پښتانه مجاهدين ورسره په جګړه بوخت دي، دوستم او مؤمن يې دفاع کوي.

پر دې سربېره د جنرال تني او ډاکټر نجيب الله تر منځ د منځګړيتوب هڅو د دوی تر منځ اختلاف په دښمنۍ واړاوه - عبدالحميد محتاط ((د صدارت مرستيال)) ډاکټر نجيب الله ته ډاډ ورکړ چې کولی شي جنرال تنی سمې لارې ته را وګرځوي - نجيب الله ومنله - محتاط کور کې جنرال تنی مېلمه کړ، خو د روغې او پوهاوي پر ځای يې د اختلاف پر لمبو نور تېل وپاشل، دی وتوانېد جنرال تنی د نجيب الله او نجيب الله د تني پر خلاف ودروي او د پوهاوي دروازې کولپ کړي.

جنرال تنی اوس هم د دې خبرې منلو ته نه شي چمتو کېدی چې ګني د ده کودتا د نظار شورا او جمعيت پلان و، خو حقيقت دا دی چې د شاهنواز له کودتا پوځ کې د تصفيې پانه را واوښته او نظار شورا سره تړلي جنرالان د پوځ پر اعصابو واکمن شول...

له دې يو کال وړاندې پاچاګل وفادار پېښور کې له حزب سره يو ځای شوی و- ده د حزب له شهادت جريدې سره مرکه کې ويلي: ((يا مرد باش، يا در پهلوی مرد...))

لکه دمخه مو نغوته وکړه د جنرال تني له کودتا وروسته پوځ کې د خلقيانو رول بيخي کمزوری کړی شو، د کابل ګارنيزيون سياسي امر

تورن جنرال امیر محمد او جنرال عبداللطیف (د ډاکټر عبدالله عبدالله ورور) پوځ کې بارز رول تر لاسه کړ- جنرال تني له ناکامې کودتا وروسته په MU-17 چورلکه کې د برید جنرال غلام رسول په پېلوټۍ د ۱۳۶۸لمریز کال د کب په ۱۷مه پاکستان ته واوښت- دی خپله د الوتکې دهشکې ته ناست و- کورني، دوه یاوران ډگرمن احمدشاه (د جنرال تني باجه) ډگرمن احسان الله، نیازمحمد مومند او د کابل پوهنتون استاد جیلاني یفتلي په چورلکه کې ورسره سپاره وو- جیلاني یفتلي ددغې کودتا مغز متفکر گڼل کېده، چورلکه د پښتونخوا جمرود کې کوزه شوه- د ده مخې ته د پاکستان لوی درستیز جنرال میرزا اسلم بیگ او د ISI مشر، متقاعد جنرال شمس الرحمن کالو ورغلي وو- له دوی د ملېشو یوه مېلمستون کې هرکلی وشو- لږ وروسته حکمتیار د مېلمستون پر وړاندې له موټره کوز شو.

جمعیت د کودتا له مسئولیت غاړه غړوله، خو حکمتیار د کودتا مسوولیت ومانه. په یوه بله M.H-12 الوتکه کې د تني کودتا نور ملگري جنرال عبدالقادر اکا، برید جنرال مېر حمزه، جنرال خواجه محمد، د جگړن گلاب الدین په پېلوټۍ له کربښې واوښتل ددغې الوتکې کشاف محمد شفیع او انجنیر حاجي سیف الدین و.

پاکستاني رسنیو په هغسې تلوسه د کودتا خبرونه ورکول چې پر برې یې چا شک نه شوی کولی. د جنرال تني ملگري په دې اند دي چې بگرام هوایي ډگر شوروي الوتکو بمبار کړ- نجیب الله داسې انگېرله چې گنې د تني کودتا کې د شوروي اتحاد لاس و.

فقیر محمد ودان ((دشنه های سرخ)) کې د نیازمحمد مومند له خولې کاږي: کابل کې شوروي سفیر زموږ غوښتنې او نېوکې معقولې او

پر ځای بللې- زموږ په کودتا کې د ده له ډاډ سترګې نه شي پټېدلی چې ورسره جوخت به د کارمل پلویان هم پر پوځي عمل لاس پورې کوي.

دواړه خبرې بنایي حقیقت ولري، شونې ده شوروي، جنرال تنی کودتا ته هڅولی یا لږ تر لږه شنه اشاره ورکړې وي- دغسې یې د کودتا ناکامۍ کې خپل اغېز کارولی وي، چې د کودتا له ناکامۍ پوځ کې تصفیې ته مخه خلاصه او له پلان او پروګرام سره سمې پرمختیاوې ګرندۍ کړی شي. که څه هم په ظاهره شوروي سفارت د جنرال تني او ډاکټر نجیب الله تر منځ د روغې په نیت دواړه سفارت کې مېلمانه کړل- خو د زړونو خیرې دې کچې ته رسېدلې وو چې دارالامان کې له دفاع وزارت تر شوروي سفارت لار د جنرال تني ګارډ نیولې وه، جنرال تنی له سفارته په ناوړه حالت راوړل شو- ډاکټر ولایت خان خوستی یې درملنې ته وغوښتل شو. ډاکټر نجیب الله ویل چې تني ته مې مېلمستیا وکړه- مېرمن مې سره له دې چې ناروغه وه اشک پاخه کړل - خو تني دې ته ونه کتل ... نجیب الله پر پرچم تکیې ته اړ شو- دا هغه څه و چې پرچم او ستم پر اسمان غوښتل خدای پر ځمکه ورکړل. د جنرال تني یاور ډګرمن احسان الله چې د خاد افسر ډګروال حبیب الله وراره دی، د خاد او جنرال تني د اړیکو په ترینګلتیا کې رول درلود- دا خبره ما ته ډګرمن احسان الله خپله وکړه.

دوی جنرال ته د خاد اجرأت د ده او ملګرو پر ضد توطیه ور پېژندل- دغسې یې د خاد له کړنو جنرال ته معلومات ورکول چې له امله یې د جنرال تني باور تر لاسه کړې و.

ډاکتر نجیب الله د امین پلویان ډاکتر محمود سوما، عبدالرشید جلیلي، جنرال محمد دوست او ... له زندان ازاد او یوه ملمستیا کې

جنرال تني په ناڅواني او پاکستان ته په تېښته پر او له دوی د همکارۍ په غوښتلو د تېر په هېر هیله وکړه ... خو دوی نېوکو ته وروګرځېدل، فضا ترېنګلې شوه ... چې د لسو کالو زندان کړاوونو هغوی همکارۍ ته نه شوای چمتو کولی ...

پاکستان ته د جنرال تني په اوښتو له جمعیت او نظار شورا سره احسان الله او احمد شاه نژدې اړیکي ساتلې د احسان الله مستعار نوم احمدضیا و- دوی دواړو ته استاد رباني لویدیز کې د سیاسي پنا لپاره پخپل لاسلیک مکتوبونه ورکړي و.

احمدشاه مسعود له یوې فرانسوی خپرونې سره مرکه کې منلې چې د جنرال تني له ناکامې کودتا وروسته یې پوځ کې د عملي او پراخ نفوذ او نفوس په موندلو نوي فرصتونه او چانسونه تر لاسه کړي شول.

جنرال تني د ۱۳۶۸ د کب پر ۲۳مه له ناکامې کودتا اته ورځې وروسته له پېښوره چورلکه کې ترې منګل او له هغې د لوګر دوبندی کې د حزب یوه قوماندان انجنیر احسان الله مرکز کې مطبوعاتي کنفرانس ورکړ- له ده سره جنرال عبدالقادر اکا، نیازمحمد مومند، برید جنرال غلام حضرت مله وو- ده وویل پاکستان ته نه دی تللی- ډاډ یې ورکړ چې عملیات یې روان دي او د هېواد دننه د دغو عملیاتو مشري پر غاړه لري...)

جنرال تني خبریالانو ته وویل: زموږ پاڅون په رښا ورځ د کب پنځلسمه یوه بجه د لوړ پوړیو ملکي او پوځي کدرونو په ملتیا پیل شو - د پلان له مخې ښایي پلازمېنه او لویو ښارونو کې ملي قیام پیل شوی وی، په دې توګه به زموږ پلویان له ځایي مجاهدینو سره واک تر لاسه کړی وی.

د ده په خبره له مجاهدینو سره یې د پاڅون ګډ پلان نه درلود، خو د حکمتیار له پیغام په ګټې اخیستو له هغو افسرانو سره چې له حزب سره پېیلي وو په اړیکه او تفاهم خپل پاڅون پیل کړ.

ښایي ووایو چې له میاشتو د جنرال تني د کودتا خبرې خوله په خوله ګرځېدې- نژدې دوې میاشتې دغه اوازې خپرې وې، تر دې چې جنرال تني وار له مخه د اضطراري حالت قوماندانی ایجاد او کابل کې د سنګرونو په جوړولو کار کاوه. خو دا چې دغسې یوه افشا شوې کودتا وار له مخه څرنګه شنډه نه شوه د یوې پوښتنې په توګه پاتې ده.

بن بیلا د الجزایر ولسمشر و، ده ته یې د خپل ملګري حواري بومدین د کودتا راپور ورکړی و، د بن بیلا زړه نه شوای منلې چې انقلابي ملګري دې پرې ور وغورځي- د یوې غونډې پای کې یې له جنرال بومدین په ټوکه وپوښتل د کودتا چارې کوم ځای ته ورسېدې- بومدین په خندا ځواب ورکړ روانې دي...

څو ورځې وروسته بومدین کودتا وکړه، خو بن بیلا یې په درناوي له هېواده رخصت کړ. د جنرال تني کودتا اوازې په همدې کچه خپرې شوې وې په دومره توپیر چې د بومدین هغه بریالی را ووته او د جنرال تني ناکامه...

د دې لپاره چې جنرال تنی په حتمي توګه د کودتا پلان پلی کړي دوې ورځې وړاندې اوازه شوه چې ګني نجیب الله د جنرال تني د ګوښه کېدو پرېکړه کړې- ویل کېدل نجیب الله غواړي ده ته د ستر جنرالی ترفیع په ورکولو د سیاسي بیرو پر اصلي غړیتوب د جمهوري ریاست مرستیالي هم ورکړي. لوستونکي ښایي دا پوښتنه پامور وګني چې که د جنرال تني کودتا د جمعیت د پلان له مخې غځېدلې بیا څرنګه د دغه ناکامې کودتا

مسئوولیت حکمتیار ومانه؟

د دغې پوښتنې په ځواب کې ویل کېدی شي چې حکمتیار پوځ کې د خپل نفوذ او اغېز ادعا په زبات رسولې شوای او له بلې خوا یې د خوست په نیولو کې د جنرال تني رول ته سترگې اوښتې.

حکمتیار د امریکا مخالفت د شوروي اتحاد لپاره ارین باله- ده داسې گڼله چې د امریکا شدید مخالفت به روسان دېته ور مات کړي چې واک لپاره یې پامورړ وگڼي.

د تني له ناکامې کودتا وروسته نجیب الله د پښتنو ټکولو ته ور وگرځېد - ده د شمالي له خلکو مننه وکړه، شمال یې وستایه په دې ټکو چې: ... شمال در سراسر تاریخ کشور ازین خاک مردانه دفاع کرده ... دغسې یې له پیرنگي سره دریو جگړو کې د شمالي مېړانه یاده کړه.

ددغې ناکامه کودتا له لارې پرچم او ستم وکړی شول نجیب الله ته د خوب گولیو په ورکولو خپلو موخو ته د رسېدو لار تېره کړي.

د جنرال تني له کودتا، د حکمتیار د ننگې او ملاتړ له امله حزب کې د لوړې کچې مخالفت رامنځته او د اجرائیه شورا یو شمېر غړو لکه قاضي نجي الله، ډاکتر انور، مزمل، فیضان، رحمانیار او ډاکتر حنیف... په دغه پلمه له حزب سره پرې کړه...

د قوماندانانو سرتاسري شورا:

قوماندانانو هم چې د هېواد په پوځي او سیاسي حالاتو کې د نویو بدلونونو نښې لیدلې د نوښت په فکر کې وو، دوی داسې گڼله چې د جگړې زور او فشار پر دوی دی، خو لاسته راوړنې یې د جهادي مشرانو

د اقتدار غوښتنې له سیاستونو قربانېږي، مخکښو قوماندانانو د قاضي امین وردگ کور کې خپلې لومړنۍ ناستې پیل کړې - تر هغې چې ۱۳٦۹لمریز کال د ثور په ۱۷مه د پکتیا سرحدي سیمه (ژوره) کې د مولوی جلال الدین حقاني جهادي مرکز کې د قوماندانانو غونډه جوړه شوه په دغه غونډه کې نژدې ۴۰ قوماندانانو برخه لرله او د قوماندانانو د سرتاسري شورا په نامه یې د خپلو فعالیتونو اعلان وکړ.

قوماندان عبدالحق خبریالانو ته وویل: موږ خپل کار له غرونو، سنگرو او میدانو کې له جگړې پیل کړ... له مشرانو مو هم هیله وه چې خپله دنده او مکلفیت تر سره کړي... خو اوس داسې گڼو چې دا کار هم خپله وکړو... موږ خپلو مشرانو ته غاړه اېښې وه، خو دوی چې متحد نشول موږ مجبور یو خپله د ژغورنې لار ولټوو...

I.S.I له دغه پرمختیا هرکلی وکړ، خو شورا ته یې د سیاسي رول مخه ونیوله.

تنظیمو د یوې نوې ننگونې په توگه د قوماندانانو شورا مخالفت وکړ...

مولوی خالص پیټر تامسن د قوماندانانو شورا په جوړېدو پړ او دغه شورا د جهاد د تجزیې هڅه وبلله... دده په خبره امریکا پر هغه رهبري چې جهاد یې پیل کړی غواړي سترگې پټې کړي...

شیخ آصف محسني کوټه کې مطبوعاتي کنفرانس کې وویل: مولوی جلال الدین حقاني د سرتاسري شورا تر نامه لاندې جلا گوند هڅې پیل کړې دي.

د ده په خبره د امریکا سفیر رابرت اوکلی وار له مخه کوټه کې ملا ملنگ سره کتلي او پر حقاني، عبدالحق، احمدشاه مسعود، قاضي

امین وردگ او... يې د جلا گوند جوړولو لپاره گوته اينبي...

(فرنتير پوست ۲۴ فبروري ۱۹۹۱)

د قوماندانانو سرتاسري شورا خپل تشکيلات ورغول د سياسي کمېسيون مشري يې احمدشاه مسعود ته ورکړه چې د ده په نيابت محمد يونس قانوني د کمېسيون چارې پر مخ وړي، د شورا سرپرست او د نظامي کمېسيون مشر مولوي حقاني وټاکل شو.

د شورا عمده موخې پر يو وخت ټول هېواد کې پر ټاکلو پوځي تأسيساتو د گډو عملياتو لپاره همغږي وه.

قوماندان عبدالحق، انورخان جگدلک، اختر محمد ټولواک، امين وردگ او گڼ د سرسر قوماندانانو په غونډه کې برخه لرله.

د قوماندانانو شورا دويمه غونډه چې د حکمتيار له تنظيم پرته د ټولو تنظيمونو ۳۰۰ مشهورو قوماندانانو برخه پکې لرله د ۱۳۶۹ لمريز کال د چنگاښ پر دويمه بيا هم په نوموړي مرکز کې جوړه شوه، غونډې درې ورځې دوام درلود، قوماندانانو هر' يوه په سياسي او پوځي پرمختگونو خبرې وکړې او د يوې ټاکلې ستراتېژۍ په جوړولو يې اتفاق راغی.

شورا پېښور کې دفترونه پرانيستل، مخابروي چېنلونه يې فعال کړل او د چارو پرمختگ لپاره يې د فعاليت هسته کېښوده، په ټول هېواد کې د پوځي پرمختگونو د همغږۍ لپاره ضرور وه له احمد شاه مسعود سره مخامخ خبرې وشي. هغه دې ته چمتو شو د پاکستان چترال ته نژدې په شاه سليم کې د شورا د کمېسيون غونډه کې برخه واخلي. د دغه کمېسيون مشر مولوي جلال الدين حقاني و، له ده سره په کمېسيون کې قوماندان عبدالحق، قاري بابا، انور خان جگدلک، سيد جگرن،

قاضي امين وردگ، اخترمحمد ټولواک او ګڼ نور قوماندانان شاه شليم ته ولاړل. د پاکستان آی اېس آی په څار کې و، په دغه غونډه کې د هېواد په ځينو برخو کې د ګډو عملياتو خبره وشوه، چې پر يوه وخت به د هېواد په څو برخو کې همغږي بريدونه ترسره کېږي.

احمد شاه مسعود باوري و چې د قوماندانانو شورا به د خپلو پلانونو او اهدافو لپاره استعمال کړي، ده ظاهراً پاکستان ته له تلو ځان غړاوه، ګويا پر آی اېس آی يې خپل قيمت زياتاوه. د ده دغه ډول نازونو وزن پيدا کړ، مسعود، د مولوي حقاني او نورو قوماندانانو د ټينګار او احترام په ښوولو اسلام اباد او پېښور ته ولاړ، اسلام آباد کې يې له پاکستاني مقاماتو سره د پوځ دننه د خپل رول او نفوذ خبرې شريکې او هڅوی د دغه راز په شريکولو دده ممنون شول.

د پوځ دننه د رول لوبولو او نفوذ پر سر مسعود له ای اېس ای، درانه امتيازونه او امکانات تر لاسه کړل.

مولوي حقاني په حيات اباد کې احمدشاه مسعود او د ده ۲۰۰ ملګرو ته درنه مېلمستيا کې يو زغروال لنډکروزر سوغات ورکړ.

د باخبره ذريعو په وينا احمد شاه مسعود په اسلام اباد کې له امريکايي مقاماتو سره هم د خولې او تر يوه بريده د زړه خبرې شريکې کړې، ده په اسلام اباد کې د نورو غربي او عربي هېوادو له سفيرانو او رسنيو سره هم د هڅوی د مزاج او طبعې بندارونه ترسره کړل.

مسعود پاکستان ته په تلو دوې نه بلکې ډېرې ګټې وکړې:

ملنګه دوې ګټې دې وکړې

يو دې خير ټول کړ بل دې وکړل ديدنونه

ده له پاکستان نه د پرېمانه امکاناتو او امتیازاتو په تر لاسه کولو سره د ډېرو نورو اړخونو پام هم ځان ته واړاوه.

مسعود په لومړي سر کې دقوماندانانو شورا تائید او ټینګ ملاتړ وکړ، تر دې چې په یوه مرکه کې یې وویل: د قوماندانانو سرتاسري شورا په جوړېدو د نظار شورا فعالیت او تشکیلاتو ته اړتیا نه لیدل کېږي.

خوست د ټولو تنده:

په شمال کې کارمل او ځینو نورو فاشیستي کړیو پوره کار کړی و، هلته د دوستم ملیشه د پرسونل او تجهیزاتو له مخې خورا ځواکمنه او عملاً د یوې فرقې تشکیلاتي پولو ته رسېدلې وه.

نجیب چې په اوبو کې په لوټه ابښودو او تېرېدو عادت و، داسې تلقین شو چې په جنوب او ختیځ کې پښتانه د ده پر خلاف جنګېږي خو د شمال ازبک او تاجک یې دفاع کوي، له همدې ځایه وه چې د دوستم او شمال نورو ملېشو ته یې زیات امتیازات منظور کړل.

د ببرک کارمل پلویانو لا پخوا دا خبره کوله چې شرق، جنوب او جنوب غرب جنرالان زېږوي او شمال عسکر، دوی د خوست له سقوط وروسته دغه تبلیغات تاوده کړل چې له خوست پښتانه جنرالان ژوندي او سلامت راغلل خو د دوستم د ملېشو افراد مړه یا بندیان شول.

په خوست کې ۱۷۰۰ تنه پوځیان ژوندي نیول شوي وو، په دوی کې ٦۰ ۲تنه پوځي افسران اوه جنرالان هر یو د دفاع وزارت مرستیال ډګر جنرال محمد ظاهر سوله مل، د خوست ۲۵فرقې قوماندان برید جنرال ګل اقا، د دفاع وزارت سیاسي چارو مرستیال برید جنرال مصطفی، د

N۳۲ الوتکو د غونډ قوماندان برید جنرال محمد عظیم، د ملي گارد د توپچي رئیس ارکان برید جنرال محمد قاسم، په خوست کې د دوستمي ملیشو قوماندان برید جنرال عبدالحبیب او د خوست د ملي امنیت مرستیال برید جنرال جلبل شامل وو.

موږ له فرهنگي کمېټې خوست کې د نیول شویو پوځي افسرانو، عسکرو او ملیشو نوملړ له تصویرونو سره چاپ او کابل ته په لېږلو د دوی کورنی ډاډه کړې... له همدې ځایه وه چې کورنیو یې د لیدو مخه ومونده ای شوای.

له دغو اسیرانو گڼ یې د بېلابېلو مناسبتونو له مخې پرېښودل شول، پاتې ۱۰۰۰تنه د ۱۳۷۰لمریز کال د جدی پر ۳۰مه ژوره کې د ځانگړو مراسمو ترڅ کې په داسې حال کې چې یو جوړ جامې، څپلی، څادر او ۲۰۰ کلدارې هم ورکړای شوې ازاد شول: مولوي حقاني په هغه غونډه کې چې په دې اړه جوړه شوې وه وویل: په تېرو لسو میاشتو کې دغو افرادو د زده کړې په څنگ کې د مجاهدینو خدمت هم کړی، موږ دغه ټکي په هغو مکتوبونو کې لیکلي چې دوی ته مو ورکړي دي. مولوي حقاني زیاته کړه، مجاهدینو په خوست کې د نیول شویو پوځیانو او ملېشو پر وړاندې له مهرباني او مرحمت کار واخیست، حقاني دغو ملېشو، عسکرو ته په خطاب کې وویل، زموږ ستاسې مخالفت د رژیم له امله و چې هغه دلته ړنگ شو زموږ تاسې دښمنی ته نور ځای نه لیدل کېږي- موږ او تاسې د یوه وطن او گډ کور غړي یوو. ښایي ووایو چې زخمیان په هماغو لومړیو کې د ارماکورا په لاس سره صلیب ته سپارل شوي وو.

۱۹۵تنه افسران او جنرالان د نجیب رژیم له نسکورېدو وروسته ازاد شول په دې توگه هېڅ نیول شوی پوځي او ملیشه نه دی وژل شوی او

په دې اړه د ازبک، تاجک او پښتون توپير او امتياز نه دی شوی.

حقيقت دا دی چې خوست له سختې کلابندی او څو کلنو درنو جگړو وروسته فتحه شو. د شوروي پوځونو سرلښکر جنرال گروموف په دې اړه خپل کتاب کې کاږي: ((د ۱۹۸۷ په منې کې د پکتيا، خوست حالاتو افغاني او شوروي پوځي قوماندانان ډېر اندېښمن کړل، مخالفينو د خوست کلابندي بشپړېدو ته نژدې کړې وه يوازې ترانسپورتي الوتکو هغه هم د شپې له خوا خوست ته خوراکي مواد رسولی شول، د دغه سيمې د مخالفې وسله والې ډلې اصلي برخه د ځدرانو قبيلې له پوځي ډوله ځواکونو جوړه وه، دا ډېر مغرور قام دی او د خپل تاريخ په ټوله موده کې يې هېڅ حکومت ته غاړه نه ده ايښې او څنگه يې چې زړه غوښتي همغسې يې عمل کړی دی. د دوی ستر قوماندان جلال الدين حقاني دی چې خپله هم په قام ځدران دی، څلوېښتم لښکر د خوست محاصرې ماتولو ته تياري نيوله چې دغه کلابندي په سوله ييزه طريقه ماته شي، ان چې زه د لښکر د قوماندان او راتلونکو عملياتو د لارښوونکي په توگه اړ شوم د تفاهم او خبرو لپاره خپل امکانات په کار واچوم، سره د دې چې زه د هغه غابښي سر ته چې جلال الدين حقاني د واکمنی سيمه د افغانستان له نورې خاورې بېلوي وختلم خو له هغه سره مې مخامخ کتنه ممکنه نه شوه، هغه له شوروپانو نفرت درلود، له ده سره زموږ مراوده د څو ليکونو له لارې وه خو د ده ځواب منفي او هغه يو نه پخلا کېدونکی قوماندان و. د جلال الدين حقاني پر ضد د شوروي د څلوېښتم لښکر له خوا په دغو عملياتو کې ۱۰۸ او ۲۰۱ موټريزه فرقې، ۱۰۳ نومره هوايي کوماندويي فرقه، د پرغليز ديسانت ۵۶ نومره مستقله لوا د ۳۴۵ نومره مستقل کوماندويي

پراشوټي غونډ او یو شمېر نورو قطعو او جزوتامونو ګډون کړی و. د افغانستان له وسله وال پوځ د اتمې، یوولسمې، دوولسمې، څوارلسمې او پنځه ویشتمې فرقې، د ټانګ پنځلسمې لوا، یو شمېر ګوزاریزه قطعو او همدارنګه د څارندوی او ملي امنیت له ارګانو څه د پاسه لسو کنډکونو برخه درلوده، موږ د عملیاتو لپاره له تیاری سره دا تمه درلوده چې له جلال الدین حقاني او نورو مشرانو سره د خبرو له لارې کلابند خوست ته په سوله ییزو بارونو ډک موټر بې له کوم خنډ نه د تګ امکان ومومي، خو څرنګه چې له مخالفینو سره زموږ د سوله ییز تېرېدو پر سر موافقه ونه شوه، نو له پلان سره سم د نومبر پر ۲۳مه مو خپل جګړه ییز عملیات پیل کړل. خبره دومره جدي او خطرناکه شوه چې له کابل نه د سرحدونو وزیر سلیمان لایق هم سیمې ته راغی، ده هم د خپلو ټولو امکاناتو او هڅو له مخې له جلال الدین حقاني وغوښتل خوست ته د تلونکي کاروان مخه پرانیزي موږ د حقاني خلاف په څو جبهو کې جنګېدو، دا څل مو د ده پر ضد تبلیغاتي او سیاسي جبهه هم پرانېستې وه موږ د پوځي *استخباراتو له لارې په پاکستان کې یو داسې لیک خپور کړ چې ګنې جلال الدین حقاني د لانجې د حل لپاره له شوروي قوماندان سره توافق ته رسېږي او له خپلو نژدې پلویانو سره د جګړې له ډګر نه د خپلو ځواکونو د ایستلو لار لټوي، موږ غوښتل د جلال الدین حقاني پرستیژ ته زیان ورسېږي او که ممکن وي له منځه یووړل شي، بله دا چې لږ تر لږه به هغه د دغو تبلیغاتو سره د مقابلې لپاره د جګړې له لومړیو کرښو لیرې شي، د دې لپاره چې څوک د دغه لیک پر صحت شک ونه کړي په هغه کې مو د ده د ځواکونو د په شا کېدو دقیقه نېټه هم ښودلې وه.))*

د دغو جګړو سختوالی له دې ټکي څرګندېږي چې کلابند خوست ته د اکمالاتو په اوږدو کې څلور څلوېښت N ۷-۳۲ N ٢٦ ((ټولې ۵۱)) الوتکې له منځه تللې دي.

د خوست فتحه د یو بریالي تاکتیک پایله وه چې د دښمن د کمزوري ټکي په پېژندنې تر برید لاندې ونیول شو، د خوست د ۲۵مې فرقې قوماندان جنرال ګل اقا ما ته وویل: کله مې چې د فارم باغ په استقامت په دوربین کې د مجاهدینو پک اپ موټران ولیدل چې له ټانکونو سره یو ځای اکمالات کوي پوه شوم چې نوره د خوست دفاع ناشونې ده. له بلې خوا مولوي حقاني د خوست له فتحې درې ورځې مخکې د دې لپاره چې له خوست نه کډې او ولسي خلک ووتلی شي دوه ورځینی اوربند اعلان کړ، دغه مهال له یوې مخې له خوست نه کډې او ولسي خلک ووتل او په هغه لاریو کې میرانشا او ګوربزو ته لېږدېدل چې مولوي حقاني له خوا ورته برابرې شوې وې، حربي ښوونځي، منبع العلوم مدرسه او یو شمېر نور ښوونځي مدرسې او دفترونه وار له مخه د دوی استوګنې لپاره تخلیه شوي وو. د دوو ورځو په تېرېدو خوست له خلکو خالي شو، د سیمې پوځي افسران او ملېشه له خپلو کورنیو سره ووتل، په دې توګه د پوځ په لیکو کې نامرېي ماتې ګډه شوه.

کابل رژیم د ملګرو ملتونو د سرمنشي په نامه لیکونه واستول او په خوست کې یې د جګړې د مخنیوي په اړه د مداخلې غوښتنه وکړه، د دې په څنګ کې رژیم تبلیغات کول چې له مجاهدینو سره پاکستاني ځواکونه مرسته کوي، خو مولوي حقاني د جګړې له لومړی کرښې په یوه مخابروي پیغام کې وویل: ((موږ اعلان کوو چې د ملګرو ملتونو هیئت دې راشي د روسانو او نجیب رژیم هیئت دې هم ورسره وي، زموږ

سنگرونه دي وگوري، په هر ځای او هره برخه کې چې غواړي گرځېدلی شي که د خارجي هېوادو د ځواکونو کومه نښه يې ومونده بيا موږ خپله پره منو، ټولو ته په ډاگه وايو چې هر څوک کولی شي زموږ سنگرونه، تاکتيک او وسلې وگوري په دې اړه هر ډول نړيوالو قوانينو او مقرراتو منلو ته تيار يو.))

د حمل پر لسمه کله چې مجاهدينو د دوړو هوايي ډگرونو شاوخوا پوستې فتحه کړې مولوي حقاني په يوه اعلاميه کې څرگنده کړه چې پر خوست د جگړې اهداف تر لاسه شوي، د حمل پر ۱۱مه د مازديگر په څلورو بجو او پنځلس دقيقو د فارم باغ له استقامت نه د حاجي محمد ابراهيم او حاجي خليل الرحمن زغروال ځواکونه خوست ته ننوتل دغه ځواکونه بې له دې چې په نيولو شويو ځايونو کې خپل قوتونه ځای پر ځای کړي، مخ پر وړاندې روان وو.

برقيه

المكرم الشيخ جلال الدين حقاني

السلام عليكم ورحمة الله وبركاته وبعد

[illegible]

خادم الحرمين الشريفين

فهد بن عبدالعزيز آل سعود
ملك المملكة العربية السعودية

جمعیت اسلامی افغانستان
Jamiat-e-Islami Afghanistan

No
Date

تاریخ ۷-۱۱-۹۳

محترم مولوی صاحب حقانی حفظه الله

السلام علیکم ورحمة الله وبرکاته وبعد!

فتح خوست را به شما وعموم قوماندانان
ولایت پکتیا تقدیم نموده، و از بارگاه
اقدس الهی بدست دعا و نیاز میبرم که
این فتح را مقدمه فتح مبین و سرنگونی رژیم
ملحد کابل قرار بدهد، و ما ذلک علی الله بعزیز

برادرتان

برهان الدین ربانی

بسم الله الرحمن الرحیم

The Norwegian Committee for Afghanistan (NCA)

کمیتهٔ ناروی برائے افغانستان

8 Old Bara Road University Town Peshawar N.W.F.P Pakistan

Peshawar 9th april 1991
NCA/KB/103

To commander Jalaluddin [illegible]
Khost
Paktia province

INTRODUCTION LETTER

Let me congratulate you at the warmest with the great victory of you and your mujahedin in the battle of Khost city. It is a good step towards a liberated Afghanistan where the afghans are deciding themselves.

This letter is to introduce to you Mr. Yahya Sheikho, director of Islamic Welfare Society, and Eng. Mohammad Ismael, field supervisor for Norwegian Committee for Afghanistan. They are visiting your area on my request to make a preliminary assessment of need and project possibilities.

We are mainly interested in future possibilities within the fields of health and agriculture. The general situation is off course related to that. More long term it might be off interest to us to open up our own office in the area.

I hope that you will provide the best support for our representatives for this mission. I am thanking you in advance for your good cooperation, and look forward to a good relation also in the future.

Best regards

Kristian Berg
Director, NCA

Norwegian Committee NCA For Afghanistan

Office:
8 Old Bara Road
University Town Peshawar.
Tel: 42517

Bank:
Grindlays Bank, Peshawar
A/c 1131 351 745009
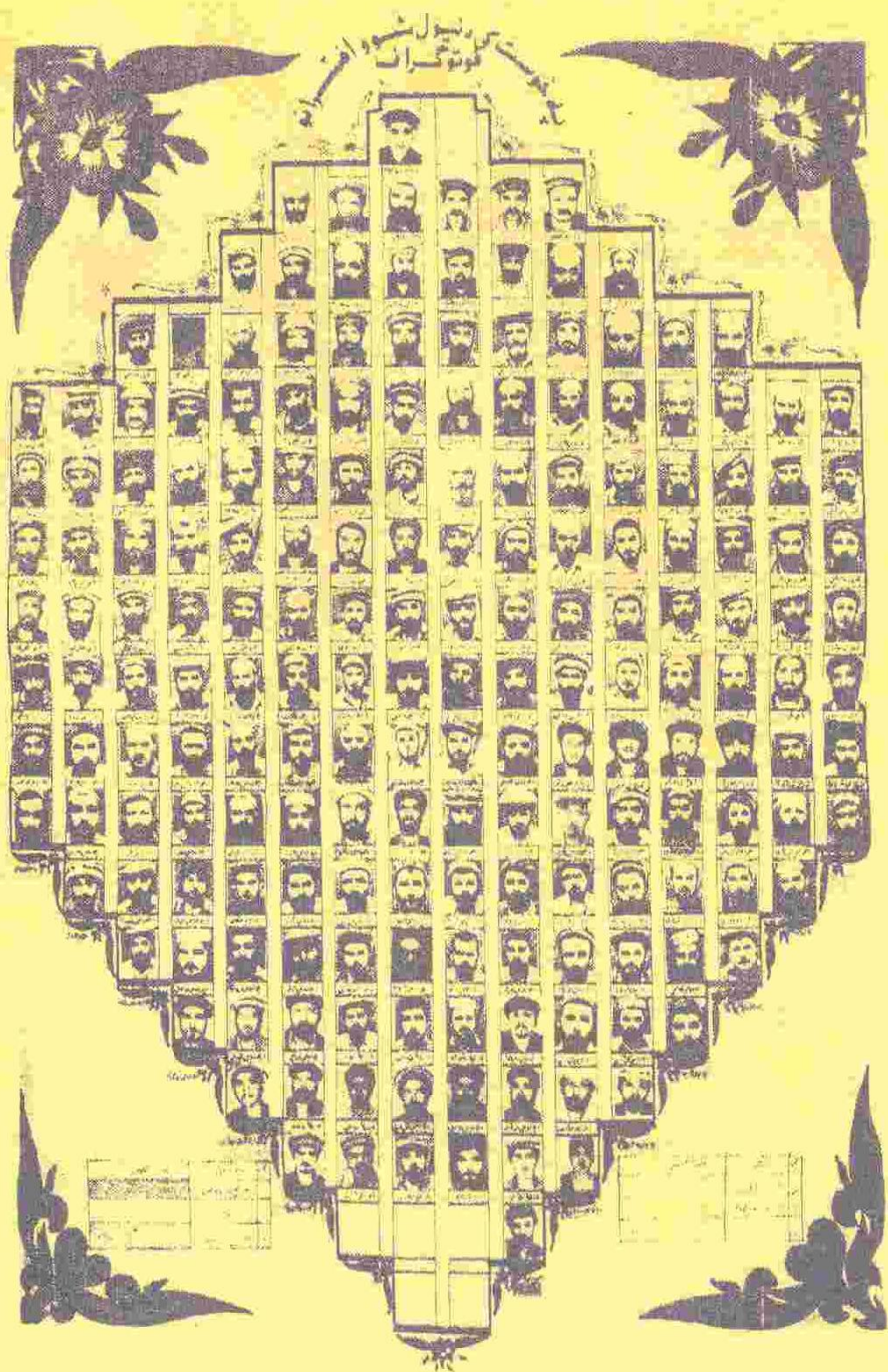
د هغو پوځي افسرانو په وينا چې د خوست په فتحه کې نيول شوي، د جمهور رئيس مرستيال نظرمحمد او دفاع وزارت مرستيال ډگرجنرال سوله مل ارزښتناک اسناد له منځه يوورل د زاس مخابرې دستگاه چې لوی درستيز سره يې محرمانه اړيکي درلودې، ويجاړه کړه، نظرمحمد او جنرال فاروق يوې او سوله مل بلې خوا ته روان شول، ډگر جنرال سوله مل د مجاهدينو له خوا تر پېژندنې وروسته ونيول شو، خو نظرمحمد او جنرال فاروق پاکستان او له هغه ځايه کابل ته په تلو بريالي شول، ډگر جنرال سوله مل چې کابل ته د مجاهدينو له ننوتو وروسته خوشي شو د ښاغلي مسعود د دفاع وزارت مرستيال وټاکل شو، وروسته نظرمحمد په کوټه او سوله مل هلمند کې د نامعلومو کسانو له خوا ووژل شول. د خوست سقوط ډاکتر نجيب، ملي ماتم وگاڼه، نوموړي دوې ورځې بې درکه و، ده خو ځله دا غوره کړې وه که خوست سقوط وکړي نو واک به پرېږدي. د حمل پر ۱۹مه نېټه په نيولې څېره د وسله والو ځواکونو د اعلی سرقوماندانی قرارگاه ته ورغی، په يوه غونډه کې يې د خوست سقوط په اړه وويل: ((خوست په يوه نا انډوله جگړه کې سقوط وکړ، موږ له خپله اړخه په هېڅ اقدام دريغه ونه کړه، د هوا حالات هم زموږ په زيان و، په سوق او اداره کې هماهنگي او گډه مرسته نه وه، مورال کمزوری و خو له دې تولو سره موږ بايد دا ومنو چې خوست نور زموږ په واک کې نه دی.

خو موږ خوست داسې نه شو پرېښودی، پر خوست ښايي داسې گوزارونه وکړو چې هلته هېڅوک ژوند ونشي کړای دا ډول چې که خوست زموږ نه دی د بل چا هم نه شي.

د ژوره او ځدرانو سيمې چې حقاني پکې اوسي تر سختو گوزارونو لاندې ونيول شي هوايي عکسبرداري وشي او په ستو کندو کې ژر تر ژره

گارنیزیون جوړ شي.)) ډاکتر نجیب په یوه اعلامیه کې د الجزایر، سورېې، مصر، لیبیا او څو نورو عربي هېوادو له مشرانو وغوښتل چې د افغانستان د حالاتو په اړه سیاسي او ډیپلوماتیک گام پورته کړي.

د خوست جگړه او فتحه د مقاومت په تاریخ کې یو بل باب را واړاوه، د جلال اباد د جگړو له امله را منځته شوی ډب یې مات او مجاهدین یوه فاتحانه دریځ ته وخېژول. موږ د خوست جگړې له پیله جهاد هېنداره اوونیزه په اوونی کې دوه ځله خپروله، کتونکو د خوست د جگړو جریان دومره دقیق څاره چې د امریکې قونسل به د معلوماتو لپاره زموږ دفتر ته راتی، ما به چې هغه ته د نویو پرمختگونو په اړه معلومات ورکړل لکه د ده سوال نیمگری پاتې وي، ویل دا هغه معلومات دي چې اژانسونه او خپرونې یې هم په واک کې لري، زه هغه څه غواړم چې د اژانسونو او خپرونو لاس ورته نه وي رسېدلی...؟ خوست د مجاهدینو تر منځ هم تنده او رقابت رامنځته کړی و... شهادت اونیزې د حکمتیار صاحب یو مضمون چاپ کړ چې گڼې مولوي حقاني د خوست سقوط مخه ډب کړې، دده په خبره خوست حقاني ته لنگه غوا گرځېدلې، چې په تینگه کلابندی یې ځانته خوندي کړی دی... حکمتیار صاحب خپله لیکنه کې نورې نیوکې هم کتار کړې، دا چې حقاني ځان پسې په درنو وسلو سمبال د موټرو کتار لگولی... مجهول الهویه کسان یې را ټول کړي غوري مجلې- کتابونه، اخبار ورته راباسي... ما د شهادت دغه گڼه له یوه لیک سره حقاني صاحب ته ولېږله چې خپلو نشراتو کې ځواب ورکړو... حقاني صاحب خپل لیک کې د شهادت پر لیکنه د اغماض او سترگو پټولو کښلي...

په دې توگه زموږ تر منځ د مطبوعاتي نانډرۍ مخه چې جهادي خپرونې ورسره مخامخ وې ونیول شوه...

دوولس گرامه ماغزه/ ۷۵

۶۵ / ۶۶

Hezb-e-Islami Afghanistan

Shk Jalaludin Haqani Office

for Afghan Al Mujahidin Affairs

Internal Affairs

U.P.O.Box 1033 Peshawar Pakistan

Tel 810462 : 42204

حزب اسلامی افغانستان

مکتب الشیخ جلال الدین حقانی

لشئون المجاهدین الافغان

شئون الداخلية

ص . ب U.P.O.Box : ۱۰۳۳

تیلیفون: ۸۱۰۴۶۲ : ۴۲۲۰۴

پشاور . پاکستان

الجهاد ماض الی یوم القیامة

Date ____________

التاریخ ....

محترم شنګیال صاحب السلام علیکم
ورحمت الله وبرکاته!

قدرمنه عزت او کامیابی در غواړم

محترمه ستاسو د نیکو او ښو احساساتو څخه ډیر

مننه کوم کومې بدې او ناخوالې خبرې چې د شهادت

ورځپاڼې کې نشر شوې دي د بعضو بانډې باید صحیح

ځان پوهه نه کړو او دې پروا ونکړي خلک چې څه ورته

جواب ورکوو مونږ هم خلکو او جهان ته سپک

معلومیږو نو باید د اخبار ځای تفاوت ونکړي.

که چیرې په پښتو کې مثل دی کاروان چې تیریږي = = =

الحاج مولوی جلال الدین حقانی

۱۳۷۰/۵/۳۱
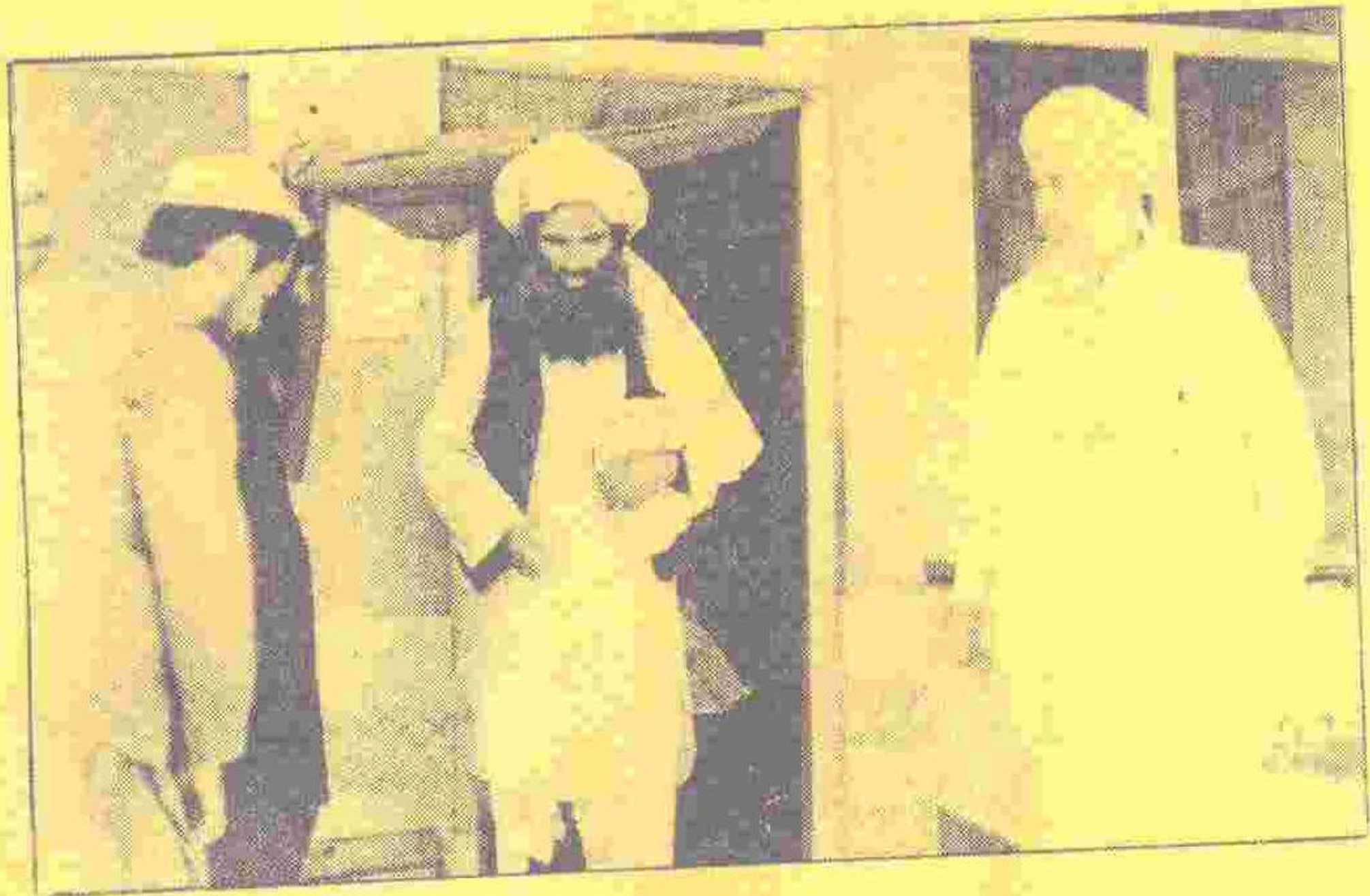
مولوي حقاني او استاد رباني د خوست له فتحې وروسته

انجنير حکمتيار او مولوي حقاني په بري کې

مولوي حقاني، جنرال عبدالرحیم وردک او قوماندان عبدالحق د خوست له فتحې وروسته

حضرت صبغت الله مجددي، مولوي حقاني، حاجي نعیم کوچی، د خوست له فتحې وروسته

د بي بي سي خبریاله لیزدویست، حامد علمي، شهرت ننگیال په برې کې له مولوي حقاني سره (د خوست د فتحې دویمه ورځ)

ناکام برې:

د خوست فتحې په پوځي او سياسي برخو کې نويو پرمختگونو ته لار پرانيستله. د کارمل گروپ او د شمال نورو فاشيستي کړيو د خوست سقوط يو ملي سازش او د نجيب له خوا پښتنو مجاهدينو ته يو امتياز ورکول وگڼل، دوی دغه موضوع ډېره زياته وشاربله چې مطبوعاتو ته هم را ووتله، محبوب الله کوشاني او د گروه کار ډلې لکه هاشم پيکار، فضل احمد طغيان، عبدالوکيل د دغو تبليغاتو مخکښان وو، ((سازا)) او ((سفرا)) دوې نورې کوچنۍ فاشيستي ډلې وې چې د شمال ملېشو، کارملیانو او احمد شاه مسعود تر منځ يې د پله رول درلود. دوی داسې تبليغات هم کول چې سلېمان لايق له حکمتيار سره ننگرهار ته څېرمه کتلي او د حزب اسلامي په زرگونو کارتونه يې ورکړي چې گوند کې يې پر پښتنو وويشي، څکه خو ښايي دوی هم په جدي او ورته اقدام لاس پورې کړي، دغه ټکی د جمعيت نشراتي ارگان مجاهد هم يوه گڼه کې خپور کړی. د دغو کړيو د گډ تفاهم په نتيجه کې تخار ولايت احمد شاه مسعود ته وسپارل شو او دا کار يې د خوست د سوبې ځواب وگاڼه خو نجيب الله د جنرال جمعه اڅک تر قوماندانۍ لاندې تخار ته نوي قطعات ولېږل په دې توگه تخار بېرته له احمد شاه مسعود ونيول شو.

اڅک د عبدالرؤف بيگي تر مشرۍ لاندې پوځونه په تخار کې ځای پر ځای کړل خو هغه بېرته د تخار د تسليمۍ زمينه برابره او تخار يو ځل بيا احمد شاه مسعود ته وسپارل شو. دغو کړيو په داسې تبليغاتو لاس پورې کړ چې گواکي حکمتيار غواړي د داکتر نجيب په مرسته د يوه کودتايي اقدام له لارې واک تر لاسه او د پښتنو واکمني وساتي.

ددغه منفي او ناوړه روحيې د خپرولو اهداف پر نورو برسېره دا و چې د ببرک کارمل گروپ او د رژیم هغه عناصر چې د شمال دي پر نجیب الله بې باوره کړي.

کارمل ډلې له افغانستان د روسي پوځونو وتل د ثور انقلاب ماتې او یو تاریخي خیانت باله- روسي لښکرې باید ونه وځي د انقلاب گټې او پایلې له پامه ونه غورځي- او د څلوېښت زرو گوندیانو د وینو ضایع کېدو غلطي ونه کړي.

کارمل گروپ له افغانستان د روسي لښکرو د وتلو په غلطی نجیب الله پړ باله او دا تکی یې د نجیب الله خلاف د واک په اخ او ډب کې تبلیغاوه، د قدرت دغه سیالي به کله تته شوه کله ښکاره- چې د نجیب له څارگرې اداري پټه نشواى پاتې کېدى.

کارمل روسیه کې د یانایف کودتا پر ناکامی د واک له تر لاسه کولو نهیلی شو. څکه خو یې تولې هڅې له نجیب الله غچ او انتقام ته را تولې کړې. کارمل ډلې د خوست له سقوط د نجیب الله د اتوریتي په کمزوری کولو کې گټه واخیسته- په دې توگه یې په شمال کې د تشکیل او سازماندهی مخه پرانېسته.

میهن جریدې ولیکل: په خوست کې پښتانه جنرالان ژوندي وسائل شول خو د دوستم ملیشې ووژل شوې.

پوښتنه دا ده چې ډاکټر نجیب الله څرنگه له دې جریان ناخبره و؟

خبره داسې وه چې خاد دغه ټول انکشافات له نژدې څارل او خپل معلومات یې لوړو ادارو ته لېږل خو یعقوبي او نجیب ته نه رسېدل، د دولتي امنیت وزارت اووم اداري ریاست د مرکزي نظریاتي ریاست په

توګه دنده درلوده د هېواد د پوځي او سياسي وضعې په اړه د ټولو رپوټونو له تر لاسه کولو، څېړنې او تحليل وروسته جمهور رئيس ته ولېږي.

لکه دمخه مو وويل، د دولتي امنيت رياست چې د شمال په اړه کوم راپورونه تر لاسه کول- يعقوبي او نجيب الله ته نه رسېدل.

د دغې ادارې رئيس (نصير) چې د دولتي امنيت لومړی مرستيال يارمحمد له خوا ټاکل شوی و- دغسې رپوټونه يارمحمد ته سپارل، خو يارمحمد هغه راپورونه چې د شمال په اړه و، جمهور رئيس ته نه لېږل.

دغه راپورونه به د يارمحمد او فريد مزدک تر منځ له تبادلې وروسته ساتل کېدل.

يو کال وراندې دغه ادارې ته شک پيدا شو چې له دې مخکې به پر رپوټونو د يعقوبي او نجيب الله يادښتونه و، چې ګني هغوی کتلي- دلته وه چې پوه شول راپورونه يې پټ ساتل کېږي له همدې ځايه يې له يعقوبي سره د اړيکو مخه ولټوله.

پر يارمحمد، يعقوبي باور درلود- خو له دې وروسته يې له ادارې نېغ په نېغه راپورونه تر لاسه کول- خو دا هغه وخت و چې پر يعقوبي ناوخته شوې وه- نه يې د تصميم وخت درلود او نه يې د اساسي چارې وس- هخه يې وکړه په شمال کې د قطعاتو قومانده کې بدلون راولي.

دلته وه چې په حيرتان کې يې د اويايمې لوا قوماندان جنرال مؤمن

تبدیل کړ- د دولتي امنیت د کدري چارو مرستیال زمان ارزو ته دنده ورکړل شوه جنرال مؤمن مرکز ته را وغواړي.

یارمحمد، رشید دوستم او جنرال مؤمن ته خبرداری ورکړ که کابل ته راشي نجیب الله به یې د خیانت په تور بندي او محاکمه کړي. نجیب الله د رسول قهرمان په نامه یو جنرال د اتلسمې فرقې قوماندان او بشیر پیوستون د بلخ والي وټاکل- خو دوی ونشو کړی د شمال سرکښه پرمختیاوې ایل او یا یې د خپرېدو مخه ډب کړي، جنرال مؤمن هم کابل ته له تلو مخ واړاوه.

د دولتي امنیت وزارت کې یوهستره دوسیه د ازاد بیگ په نامه ترتیب شوې وه، ازاد بیگ د شمال اتحاد روحاني بنسټگر گڼل کېده، ده په پېښور کې د خراسان په نامه د شمال مهاجرو ته ځانگړی کمپ جوړ کړ، هغه وخت داسې اوازې خپرېدې چې ازاد بیگ له جنرال اسلم بیگ سره نژدې اړیکي لري.

احمد شاه مسعود چې د قوماندانانو شورا په برمته کولو ونه توانېده، د شورا د درېیمې غونډې په جوړېدن کې ناغېرۍ ته مخه کړه. چې له امله یې غونډه وځنډېده.

په ۱۳۷۰ لمریز کال کې چې جنرال رحمت الله ساپی د مولوي جلال الدین حقاني له خوا د قوماندانانو سرتاسري شورا د درېیمې غونډې د جوړېدو لپاره د شمال له قوماندانانو سره د تفاهم لپاره ولېږل شو د ازاد بیگ، مسعود، دوستم او نورو فاشیستي ډلو تر منځ له گډ او خطرناک سازش پرده پورته کړه، جنرال ساپي په شمال کې د یوې خطرناکې لوبې گواښ په گوته کړ چې څه وړ هلته د تعصب، پرچم او ستم تر منځ د اړیکو مخابروي کانالونه او چینلونه په فعالیت بوخت دي.

په وروستیو کې ولي خان د ډاکټر نجیب یو پیغام حکمتیار ته ورساوه چې له را روان گوابنه یې پرده پورته کوله، په پام کې وه د حکمتیار استازی ((ښاغلی...)) د هندوستان له لارې کابل ته ولاړ شي- خو ښاغلي نه غوښتل د هند له لارې کابل ته ولاړ شي.

دی د ازرې لوگر له لارې کابل ته ولاړ، له ډاکټر نجیب الله او یعقوبي سره یې وکتل- خو وروسته د ده پر ځای د حزب د مخابرې یو مامور ته د دغو خبرو لړی وسپارل شوه- چې ددغسې یوه ماموریت ظرفیت یې نشوای لرلی.

شمال د روسانو له خوا وار له مخه د هېواد د دویم پایتخت لپاره پام کې نیول شوی و، له همدې ځایه وه چې د صدارت یو مرستیال د هېواد شمال کې خپل دفتر پرانیستی و. روسان په دې فکر وو چې که ټول افغانستان یې ونشو خوړلی لږ تر لږه خو یې څه برخه د شمال په نامه لاندې کړی شي.

گورباچوف ډاکټر حسن شرق ته په ډاگه کړې وه چې که احمدشاه مسعود په شمال کې د خودمختارۍ پراخه سیمې په ورکولو جنگ پرېږدي او له تاسې سره همکاري وکړي تاسې په دې اړه څه فکر کوئ؟

ډاکټر نجیب الله د دفاع وزارت چوکۍ درې کاله تشه پرې اېښې وه، په دغه موده کې جنرال رفیع د وسله والو ځواکونو د اعلی قوماندانۍ د رئیس ارکان په توگه ټاکل شوی و. ویل کېږي د یوه ځانگړي چینل او شبکې په وینا نجیب الله درې کاله دغه څوکۍ د احمدشاه مسعود لپاره ساتلې وه.

په افغانستان کې د ((شمال حکومت)) جوړولو او احمدشاه مسعود د رول په هکله ډاکټر محمد حسن شرق ځینې نورې څرگندونې هم

کړې: د ۱۹۸۸ په لومړیو کې ډاکټر نجیب الله دې ته وهڅول شو چې د افغانستان شمال حکومت جوړ کړي، ډاکټر شرق په دې اړه کاږي: ((با آنهم مشاورین شوروي با تلاش های اخرین همزمان با بر امدن عساکر خویش از افغانستان تحت زعامت دوکتور نجیب الله رئیس جمهور و سلطان علي کشتمند صدراعظم طرح افغانستان شمالي و جنوبي را بمیان گذاشت و ۹ ولایت سمت شمال: میمنه، شبرغان، بلخ، بغلان، کندوز، تخار، بدخشان، سرپل و بامیان را بنام حکومت واحد مرکزي افغانستان در کابل جدا نموده و آقای نجیب الله مسیر عضو کمېټه مرکزي ح.د.خ را در حوت ۱۳٦٦ به حیث کفیل صدراعظم شمال با ۱٦نفر معاونین وزارت های کابینه او مقرر و در مزارشریف شروع به کار نمودند...))

ښاغلی رباني چې د صبغت الله مجددي په موقت حکومت کې د بیا ودانولو وزیر و د ۱۳۷۰لمریز لیندۍ کې، له مسکو نه له راستنېدو وروسته ایران ته ولاړ او د فارسي ویونکو په ټولنه کې یې پر برخې اخیستو د ایران او تاجکستان د بهرنیو چارو له وزیرانو سره گډسند لاسلیک کړ.

په همدغه کال ښاغلي رباني د چترال له لارې افغانستان ته ولاړ، ده له چترال نه بدخشان ته ختلې لار ((کافر کوتل)) باندې د اسلام کوتل نوم کېښود. له دې مخکې ښاغلي حکمتیار هم هبواد ته د خپل سفر په ترخ کې ((سرخ پارسا)) پر سبز پارسا اړولی و.

استعمار چې کله هم په کومه سیمه کې د مقاومت څپې په مخه کړې داسې ربړې په میراث پرېږدي چې کلونه د ولسونو په منځ کې ناکراریو ته لمن وهي، د شوروي پوځیانو د وتلو پر مهال یوه روسي

جنرال ویلي و: موږ له افغانستان ځخه وځو، خو زموږ له وتلو وروسته به له افغانانو سره خپله خاوره په جګړه اخته وي.

کتونکو داسې ګڼله چې د جنرال مطلب هغه ماینونه دي چې شوروي لښکرو په دغه هېواد کې کرلي، خو د جنرال هدف انساني ماینونه وو چې د جګړو او وینو تویولو د دوام لپاره یې په یو شمېر ځېرو کې تعبیه کړي وو.

د جنرال جمعه اخک او جنرال مؤمن اړیکي له وړاندې ښه نه و، د دې یو لامل دا و چې جنرال اخک له احمدشاه مسعود نه تخار ېېرته ونیو، جنرال مؤمن له احمدشاه مسعود سره اړیکي لرل. احمدشاه مسعود، مولوي جلال الدین حقاني ته هماغه وخت مخابره کې له جنرال مؤمن سره په اړیکو اعتراف درلود.

د دولت اباد د بېرته نیولو پروسه اوږده شوه، له جمعه اخک سره د دوستم ځواکونو همکاري نه کوله، اصف دلاور شبرغان ته ولاړ، دوستم دې ته چمتو شو په عملیاتو کې برخه واخلي، په دې توګه د کلفت بندر له لارې د دوستم ځواکونه بې له کوم مقاومت نه دولت اباد ته ورسېدل او جنرال دوستم یو بل امتیاز هم تر لاسه کړ، جنرال دوستم وړاندیز وکړ چې د یوې ځانګړې قطعې منظوري ورکړي چې په دولت اباد کې یې ځای پر ځای کړي، اصف دلاور یې د وړاندیز ملاتړ وکړ، مانوکي منګل او جمعه اخک مخالف وو، دوی استدلال کاوه که هره ورځ د نویو قطعو د منظورۍ په اړه د دوستم وړاندیزونه منل کېږي ډېر ژر به دغه سیمې د دوستم د ځواکونو تر ولکې لاندې شي، بیا لیرې نه ده چې له مرکز نه هم سرغړونه پیل کړي.

له بلې خوا په شمال کې عملاً د ملکي او پوځي ادارو واک د کارمل د

پلويانو په منگولو کې و، جنرال مؤمن، جنرال جمعه نظيمي، جنرال بلال، جنرال احمديار د پرچم په اشاره د جمعه اڅک اوامر نه عملي کول، له همدې ځايه وه چې مانوکي منگل او جمعه اڅک په شمال کې د يوې خطرناکې لوبې د مخنيوي لپاره دا ضروري گڼله چې د شمال په پوځي او ملکي ادارو کې تغيرات راشي.

د نورو بدلونونو په لړ کې جنرال ستار د جنرال مؤمن په ځای ټاکل شوی و، جمعه نظيمي، احمديار او هلال نويو بدلونونو ته غاړه کېښوده خو جنرال مؤمن، جنرال ستار بندي او د مرکز له امر نه سرغړونه وکړه، په دې توگه د تغير او تبديل عادي اقدام داسې لوری غوره کړ چې د ستم او پرچم د اهدافو پلي کولو ته يې بشپړه مخه پرانيستله، په دې ټولو هڅو کې د پلان جوړولو نقش د ببرک کارمل و، که څه هم کارمل د کوم نوښت وړتيا نشوای ښودلای - ده پر خلکو د اغېز څه نه لرل، د شوروي او برېژنېف دکتورين پلي کولو ته يې کار وايه - خو نجيب الله د ارادې، وينا او عمل په ډگر کې د نويو تجربو وړاندې کولو ابتکار له ځان سره خوندي ساته. د کارمل گروپ لومړی په دې کار وکړ چې د شمال دولتي قوماندانان له ځان سره همغږي او په دويم گام کې نظار شورا د ځان په گټه د نجيب الله په نسکورولو کې وکاروي.

د ژېنيو اختلافونو له راپورته کولو د ببرک کارمل هدف دا و چې د ځان لپاره يوه تکيه پيدا کړي، له دې پرته يې بله داسې وسيله او کارټ نه درلود چې د دغسې اهدافو په لار کې يې وکاروي، په دې توگه يې د شمال د دولتي قوماندانانو او مجاهدينو په نامه د ځينو فاشيستي ډلو تر منځ يو گډ شعار او موخه را مخې ته کړه.

د شمال له پېښو دری مياشتې دمخه د ببرک کارمل گروپ غوښتل

په کابل کې د يوه پوځي اقدام له لارې د نجيب رژيم نسکور کړي، څکه خو يې داسې اوازې خپرې کړې چې حکمتيار د جنرال وطنجار، راز محمد پکتين، سليمان لايق او مانوکي منګل په مرسته د کودتا پلان لري، د کابل ګارنيزيون قوماندان نبي عظيمي چې د کارمل له نږدې انديوالانو و.

د ښار په کمربندونو باندې د دښمن د احتمالي بريد د خطر په پلمه لومړۍ درجه احضارات اعلان کړل، خو د ډاکټر نجيب الله پلويانو يې مخه ونيوله، د دغه پلان تر ماتېدو وروسته کارمل پر خپله درېيمه نقشه چې سناريو يې بشپړه شوې وه جدي کار پيل کړ، هغه دا چې خپل افراد د نظار شورا او جمعيت تر پوښ لاندې په يوه بل چينل کې فعال وساتي.

ډاکټر محمد داؤد جنبش کاږي: د ۱۹۹۵ کال په اګست کې ((د روسيې پارلمان د مشرانو جرګې (فدراسيون شورا) يو پلاوي د احمدشاه مسعود او دوستم د پخلا کولو لپاره په شبرغان کې د دوستم مېلمه و- د روسيې قونسل مرستيال شف چنګه د دوستم يوه جنرال محمد يوسف ته له پښتنو سره د مخالفت پارولو په روحيه ويلي: ... د ظاهرشاه وخت کې مو پر شمال د پښتنو ظلم هېر کړی چې بيا له هغو سره نږدې کېږئ- او بيا يې د هوښيار اوسئ په لهجه زياته کړه: په اوسني پړاو کې د ناپښتنو ګټې د پښتنو پر وړاندې د هغوی يووالی غواړي...)) له دې څرګندېږي چې روسانو د پښتنو پر خلاف د دښمنۍ څومره اورد جال او د ډلبنديو لومې غځولې وې.

د جنرال جمعه اڅک، مانوکي منګل او جنرال مؤمن اختلافاتو ته نوي رنګ او مخه ورکړل شوه، جنرال مؤمن مرکز ته د خپلې بې اطاعتی

پيغام ولېږه، دا وخت د سيد کيان زوی چې د حکومتي ملېشو له تشکيل او امتيازاتو سره يې د مجاهدينو پر ضد له عملياتو ځان لېرې ساته، د ببرک کارمل او سفزا د هڅو په نتيجه کې پر دغه جريان ورگډ شو.

نبي عظيمي او فريد مزدک په مسکو کې له ډاکټر نجيب نه ناراضي کړی راغونډې کړې، څکه خو په شمال کې د جنرال مؤمن، دوستم او حسام الدين مليشو نجيب الله ته گډه کرښه تيره کړه، له همدې ځايه وه چې فريد مزدک د مسکو په يوه مېلمستيا کې ويل: بچه اختر ((اختر محمد د ډاکټر نجيب د پلار نوم دی)) کور خوانده بود، در مزار چنان آتشی بر پا کنم که خشک و تر را بسوزاند بچه اختر را چنان درسی بدهم که تاريخ آنرا فراموش نکند و ديگر اين گستاخي را مرتکب نشود که نامی از تفوق طلبی پشتون را بگيرد.

نجيب الله د جنرال مؤمن د پخلا کولو لپاره بېلابېل هيئتونه ولېږل خو نتيجه يې ور نه کړه، ماڼوکي منگل ډاکټر نجيب ته د شمال وضعه له کنټرول نه بهر او د انفجار په حال کې وبلله، لوی درستيز اصف دلاور چې نجيب الله د شمال د ناراضي جنرالانو د پخلا کولو لپاره په يوه بيړني سفر لېږلی و، ناراضي جنرالان نور هم تشويق کړل او نجيب يې د دوی لپاره د نورو او نويو امتيازونو ورکولو ته هڅاوه.

نجيب الله د دوی پخلا کولو ته جنرال رفيع او د خاد پوځي رئيس په جرگه ولېږل- خو پايله يې ور نه کړه.

دويمه پلا يې نبي عظيمي او سيد اکرم پيکر ورولېږل- خو دوی په بل اور نور تېل ور تويې کړل.

جنرال نبي عظيمي د نظار شورا څواکونو سره په اړيکه کې هڅوی

ته وویل: چې ځانونه د بلخ لويې لارې او کمربندونو ته ورنژدې کړي. د ده په وینا بلخ کې د دولت ځواکونه په خپلمنځي سيالی ګېوتي له مزاره د دفاع ورتيا نه لري.

جنرال نبي عظيمي نجيب الله ته وويل: که جمعه اڅک او د بلخ دولتي امنيت رئيس تاج محمد او نور نوي لېږل شوي کسان کابل ته ور وغواړي کېدای شي جنرال دوستم خپل ځواکونه له جوزجان د بلخ د دفاع لپاره ولېږي. نجيب الله د عظيمي وړانديز ومانه، اڅک، رسول قهرمان او تاج محمد يې مرکز ته وغوښتل.

له جوزجان نه بلخ ته د ملېشو په رسېدو جنرال دوستم، نظار شورا او حزب وحدت وسله والو ته هم د ننوتو اجازه ورکړه، شمال کې د رژيم قوماندانانو د ښار دواړه لويې دروازې نظار شورا ته پرانيستې.

دوستم ته د جنرال نبي عظيمي او اکرام پيګير په ورتګ وضعه لا هم پېچلې شوه د دوستم شرايط نورهم زيات شول، نجيب الله د جمعه اڅک او ملګرو را غوښتو ته غاړه ايښې وه خو دوستم دوه نور شرطونه وړاندې کړل، ده د شمال د اوپراتيفي ګروپ د قوماندانی د غوښتنې تر څنګ دا شرط هم کېښود چې پوځي کدرونه د دوستم او ملکي د کاوياني، مزدک، پيګير، او محمود بريالي پر وړانديز منظور شي، ستم او پرچم د دوستم په خوله دا هم وغوښتل چې د شمال سيمې د افغانستان په جمهوريت کې د فدراسيون په توګه ومني، ډاکټر نجيب الله له دې غوښتنې سره پرېکړه وکړه چې د زور له لارې لانجه حل کړي خو ځينو کړيو ډاکټر نجيب د ازبکستان د دغه ګواښ له امله چې پخپله پوله کې به پوځي تحرکات او مانورې ونه زغمي له دغه کار نه ډډې کولو ته اړ کړ.

نبي عظیمي کابل ته په رسېدو ډاکټر نجیب ته وړاندیز وکړ څرنګه
چې د مجاهدینو ځواکونو ځانونه د بلخ لویې لارې او کمربندو ته نژدې
کړي په بلخ کې دولتي ځواکونه په خپل منځي اختلاف اخته او له مزار
نه د دفاع وړتیا نه لري ما ((عظیمي)) جنرال دوستم چمتو کړی له
جوزجان نه خپل ځواکونه مزار ته ولېږي او د مجاهدینو د بریدونو پر
وړاندې له هغه ځای نه دفاع وکړي، ډاکټر نجیب یو ځل بیا تېر ایستل
شو، ده سملاسي د عظیمي وړاندیز ومانه، جنرال جمعه اخک، جنرال
رسول او تاج محمد یې مرکز ته وغوښتل او له دې سره جوخت د
دوستم ځواکونو له شبرغان نه د مزارشریف پر لور حرکت وکړ، د
دوستم د ځواکونو قومانداني د جنرال عبدالمجیدروزي پر غاړه وه چې
مزار ته په ننوتلو یې د تیمورک په سیمه کې د څارندوی قطعه بې وسلې
او په دویم ګام کې یې د ۱۸مې فرقې ګنې پوستې هم بې وسلې او افراد
یې رخصت کړل.

جنرال عظیمي ډاکټر نجیب ته یو بل وړاندیز هم وکړ چې جنرال
دوستم د شمال د اوپراتیفي ګروپ قوماندان وټاکل شي، دغه پوست د
جمعه اخک و، نجیب الله دې ته غاړه کېښوده چې دوستم د اوپراتیفي
ګروپ سرپرست وټاکل شي.

لکه وړاندې وویل شول جنرال دوستم چې مزار کې خپل ځواکونه
ځای پر ځای کړل، حزب وحدت او نظار شورا ته یې هم ښار ته د ننوتو
مخه ورکړه، د ببرک کارمل له خوا د دغې روحیې او تګلارې پر خپرېدو
چې که نظار شورا ته لاس ورنکړو او د هغوی په کارولو او د شمال د
نورو کړیو په مرسته ګام وا نخلو، پښتانه به یو ځل بیا د حکمتیار،
نجیب او... په څېرو کې په واکمنۍ کې پاتې وي،څکه خو پرچم او ستم

ان له پخوا احمد شاه مسعود د یوه منځلاري او لیبرال شخصیت په توگه تبلیغاوه او داسې یې ښودله چې پر مسعود ډېر کار شوی او هغه یو مجاهد مسعود نه بلکې د اقلیتونو د حقونو بیرغ وړونکی او زموږ د اهدافو پلی کوونکی گرځېدلی دی.

تر دې دمه په وطن گوند کې دوه متضاد جهتونه را منځته شوي وو، د یوې ډلې مشري چې د اقلیتونو د استازیتوب ادعا یې لرله د نجم الدین کاوياني، فريد احمد مزدک، محمد نبي عظيمي، ډاکټر عبدالکريم بها پر غاړه وه چې ببرک کارمل یې لارښوونه کوله، د دغې ډلې پر وړاندې سلیمان لایق، محمد اسلم وطنجار، مانوکی منگل، جنرال رفیع او څو تنه نور ولاړ وو چې ونه توانېدل د لومړۍ ډلې د ستمي فعالیتونو او اهدافو پر وړاندې بریالیتوب تر لاسه کړي، دوی ونه شوی کولی د مقاومت له پښتنو مشرانو او قوماندانانو سره د خبرو او تفاهم مناسب او په وخت کانال ومومي.

د مقاومت پښتنو مشرانو او قوماندانانو هم له وخت او فرصت نه لازمه گټه پورته نشوی کړی- حکمتیار او مولوي حقاني ته داسې فرصتونه برابرېدی شوای خو له هغو نه د پر وخت استفادې لپاره یې نوښت ونشوی ښودلی. حکمتیار که څه هم له رژیم او حتی روسانو سره د اړیکو کانالونه تر لاسه کړي وو، خو هر څه ترې په نیمایي لار کې پاتې کېدل چې بیا احمدشاه مسعود ترې بشپړه پایله تر لاسه کړه.

ما حقاني صاحب ته د نجیب الله لیکونو کې د اړیکو او پوهاوي د وړاندیز یادونه وکړه په دې ټکو چې ځیني دوستان نیوکه کوی چې حقاني صاحب یو ور فرصت او چانس چې ښایي هېواد او خلک یې له وروستيو مصیبتونو ژغورلي وای له لاسه ورکړ...

حقاني صاحب وویل، که ما له ډاکټر نجیب الله سره په دغسې بنیادونو جوړ جاړي ته هوکړه کړې وی، کېدی شوای د احمدشاه مسعود په خبر جګړو ورګډ شوی وی.

ما په یو څه جدي لهجه ورته وویل: داسې نشوای کېدای د احمدشاه مسعود ائتلاف د تشکیلاتو او موخو له اړخه پر منحرف او کاږه نیت را منځته شوی و - بله دا چې ستا او ډاکټر نجیب الله تر شا د اکثریت تکیه او ځواک ولاړ و...

حقاني صاحب هېڅ ونه ویل دواړه پټه خوله له ځایه ولاړ شوو.

کله بریالیتوب د غاړې غوږ وګرځي... پر ځینو د بري بار دومره درووند پرېوځي چې اوچتول او پورته کېدل یې ګران شي... د ځینو لپاره بریالیتوب ناکامي بلکې رسوایي ګرځېدلې وي... کله بري له هماغه پیله ناکامي او رسوایي راپورته کړې وي... ناکامي یې تقدیر ګرځېدلې وي...

له تګی، بدبینی، دوکې رامنځته شوی بری ناکامي ده، رسوایي ده... د جګړو بری تلپاتې نشي پاتېدای... کومه امپراتوري، ښکېلاک، زورواک په لاندې کړیو سیمو او ولسونو واکمن پاتې دی...؟

کابل کې پر یوه وخت د ډاکټر نجیب الله او ملګرو ملتو پر ضد رامنځته شوې کودتا که څه هم بریالی شوه، خو په حقیقت کې یې د ناکامیو او رسواییو خونړی تاریخ رامنځته کړ...

هر احمق چې په دنیا خاوند د جاه شي

نور وتلی ځنې نشي جـاه یې ځاه شي

❋❋❋

بې پایلې اړیکې

۱۳٦٦ لمریز کې ډاکتر نجیب الله له مولوي جلال الدین حقاني سره لیکنۍ اړیکه نیولې، د دوی تر منځ څو لیکونه تبادله شوي، خو دا چې دغه اړیکې څرنگه پرې شوې، د اختلاف کومو ټکو دغه لړۍ تر یوه توافق ونه شوی غځولې څرگنده نه ده - لړ تر لړه ما داسې کوم درک ونشوی لگولی. عابد خان، حاجي غلام حسن او حاجي گلبت خان چې دغه لیکونه یې په منځگړیتوب یو بل ته رسېدلي ما ونشوی موندای، زه کوښښ کوم له دوی سره وگورم او خپلو پوښتنو ته ځوابونه تر لاسه کړم.

حقاني صاحب په دې اړه په لنډو هغه ځواب راکړ چې ما یې وړاندې یادونه وکړه.

البته ډاکتر نجیب الله بهر کې یو شمېر یادو افغانانو ته هم لیکونه استولي، خو رابرسېره شوي نه دي...

خو د لیکونو د تبادلې دغسې یوه لړۍ ښایي په دغه بڼه نه وي غځېدلي، د ډاکتر او حقاني صاحب تر منځ تبادله شوي لیکونه په زړه پورې دي - د یو بل موقف او موقعیت نه دا چې پامور بلل شوی بلکې درونند تلل شوی، که څه هم کله نا کله خبره ستوغه شوې او د گواښ بڼه یې خپله کړې، خوله چوکاټ نه ده وتلې، د ډپلوماسۍ رنگ یې څرگند دی.

د حقاني صاحب لیک کې دسولې لپاره د یوې سیمې غوراوی، چې

دواړه خواوې ترې خپل جنگي ماشين وباسي د سولې پر وړاندې د هڅو د عملي اړخ بريا او ژمنتيا په ډاگه کوي.

د خوست، گرديز، ارگون يا بلې سيمې نومونه د سولې لپاره د عملي نوښت لومړی خو پوخ او دروند گام ختلی شواى. په هر صورت پر ليکونو د حذف او نفيې دريځ سيورى نه دی غوړلی، چاپيريال او فضا يې دوستانه يا لږ تر لږه د دښمنۍ پاللو نه ده.

ليکونو کې له نانديريو، تورونو پېغورونو ډډه شوې، پر مطلب راگرځي، لنډون د دغو ليکونو بله ځانگړتيا ده. د ډاکتر نجيب الله ليکونه له دې امله پاموړ گڼل کېدى شي چې په بشپړو دوستانه ټکو او درنښت ليکل شوي، حقاني صاحب موعظې، پند او نصيحت پسې نه دی تللی، د کفر ټاپه يې نه ده وهلې بلکې په روښانه ټکو يې خپل وړانديزونه او غوښتنې مخې ته کړې دي.

بله دا چې ليکونه په پټو اريکو، مادي غوښتنو، وړانديزونو او مخفي کارۍ نه راگرځي، بلکې د معقولو وړانديزونو، عملي طرحو او څرگند دريځ نمايندگي کوي.

ليکونه د خبرو او پوهاوي شونتيا او اړتيا را مخې ته کوي، زغم او د يو بل منلو ظرفيت د ليکونو بله ځانگړتيا ده، جرگې، نرخ او کاني ته ژمنتيا د ليکونو محتوا گرځېدلې، د اواري موندلو ټکي يې څرگند دي. د دښمن يا مخالف درناوی د ليکونو تر ټولو بارز خصوصيت دی، چې له دواړو خواوو څليدلي دي

د سولې لپاره د يوې سيمې يا زون ځانگړي کول او غوراوی د جرگې د برياليتوب او خبرو په رښتينتوب د بشپړ باور څرگندوی بلل کېږي.

ليکونه يو په بل پسې له کنگال شوې فضا او ترينگلتيا راوځي -

حقاني لومړی لیک په السلام علی من التبع الهدی پیلوي. په را وروسته لیکونو کې جناب ډاکټر نجیب الله خطاب کوي، ده او ملګرو ته احترام وړاندې کولو ته ورګرځي. ډاکټر نجیب الله، حقاني صاحب ته درنښت وړاندې کوي، د ده سلامتیا غواړي، او د میړني او اسلامي مشر په نامه یې یادوي. لیکونه د متن او محتوا له اړخه خپلې ځانګړتیاوې لري، چې د دوو مخالفو بلکې دښمنو مشرانو له خوا ملي او قومي ارزښتونو ته د دوی ژمنتیا ثابتوي.

د یادولو دا چې لیکونو کې د معاملې او سازش خوا ته کومه نغوته نه تر سترګو کېږي. بلکې له دواړو اړخونو پر سوله ټینګار، له جګړو وتل او ملي اواري ته تعهد او پوهاوی اړین ګڼل کېږي.

لیکونو کې د یو باور د زرغونېدا څرک هم لیدل کېږي - ډاکټر نجیب الله د ۲۰ وزیرانو او لویانو د برمته ورکولو وړاندیز لري، حقاني صاحب له ډاکټر سره د لیدو هوکړه کړې، ګویا جرګه، نرخ او ولسي کودونه، نه یوازې پامور بلل شوی، بلکې ډاډ پرې څرګند شوی او تکیه پرې شوې ده.

دواړو غاړو خپل لیکونه په لېتر پېډ نه دي کښلي، ډاکټر نجیب الله د رسمي مکتوب پاڼې نه دي کارولي - دری لیکونه ټیپ او نور په قلم کښل شوي دي، حقاني صاحب هم خپل لیکونه پر رسمي پاڼو نه دي کښلي - ځان لپاره یې کوم القاب نه دي کارولي - جلال الدین حقاني یې لیکلي دي.

ډاکټر نجیب الله لومړني لیک کې له خپل نامه سره د ا. خ. د. ک سکرتر جنرال او نورو کې د افغانستان جمهور رئیس نجیب الله کښلي.

حقاني صاحب د ډاکټر نجیب الله پر وړاندې د تسلیمۍ پر ځای له جهاد سره د ملګرتیا خبره ایښې، دومره دروند یې تللی چې خپله یې

دفاع ته د دربدو تېر وهلی دی.

د حقاني صاحب لومړني لیک کې چې ما نه دی تر لاسه کړی، ښايي د شوروي پوځونو په وتلو تېنګار شوی وي، چې ډاکتر نجیب الله پخپل لیک کې هغه ټکي را غبرګ کړي دي. د ډاکتر نجیب الله له لومړي لیک داسې برېښي چې له شوروي اړخ او خپلو ملګر سره يې په احتیاط کښلی وي، خو نورو هغو کې يې د خپلې مدعا په وړاندې کولو کې سرې آزاد ګوري ...

د مودو لټون سره مې دغسې يو ځواب تر لاسه نه کړی شو چې د دغو اړیکو په شلون ما قانع کړی شي، په داسې حال کې چې لیکونه د اړیکو د شلون کومه نغوته نشي وړاندې کولی. د دغې پروسې ناکامي ګنې پوښتنې را ولاړولی شي، دا چې د سولې دغه هڅې چا څرنګه له بري را ګرځولي دي؟

د دغې لړی ټول لیکونه ما نه دي تر لاسه کړي زه کوښښ کوم هغه وموم- د حقاني صاحب او ډاکټر لومړني دوه لیکونه نشته د ډاکټر يو لیک چې د پرمختګ وروستی پړاو پکې په ګوتو شوی له ما بې درکه دی، کیدی شي نور لیکونه هم تبادله شوي وي، چې د حقاني صاحب له خوا د دغې لړی لومړي لیک کې د ((لیکونو)) خبره شوې، خو هغه چې ماموندلي د مهمو تاریخي اسنادو په توګه يې دلته وړاندې کوم.

د حوت ۲۵مه ۱۳٦٦

محترم مولوي جلال الدين حقاني!

السلام علیکم ورحمه الله و برکاته

ستاسې لیک را ورسېد، د ملي سولې په هکله ستاسې له نظریاتو څخه ستاسې په نیت پوه شوم - ستا او زما په روان جنګ کې بېګناه

مسلمانان وژل کيږي، د پښتنو کلي او کورونه ړنګيږي او زموږ وطن ته
سخت زيانونه اوړي، د وطن او ملت له بربادۍ څخه د ژغورنې په خاطر
زه د خپل ګوند له پلوه له تا سره د روغې جوړې ذمه پر غاړه اخلم - ته
د اسلام د مقدس دين په هکله ډاډه اوسه، زما انقلابي حکومت العياذ
بالله بې دينه نه دی او د اسلام د مقدس دين د بې ارزښته ګڼلو او له
نظر څخه غورځولو بيخي اراده نلري - د قانون په دويمه ماده کې راغلي
چې د دين په حيث د اسلام احترام او درناښت پر ټولو واجب دی او اوس
خو د حکومت په نافذ کړی شويو قوانينو کې اسلام ته په زره پورې مقام
ورکړ شوی دی - پر دې سربېره حکومت د ديني شعائرو ته د ترجيح
ورکولو په چارو لګيا دی.

پاتې شول روسي پوځونه - کله چې د سولې باوري امکانات څرګند
شي نو زموږ له سلا مشورې ورکولو به د شوروي اتحاد محدود قطعات
بېرته ولاړ شي - بايد ووايو چې روسي پوځونه په افغانستان کې د بهرنيو
لاسوهنو د ختمولو لپاره راغلي څو ژر تر ژره افغانستان يو خپلواکه او
ناپييلی هېواد شي.

څکه خو هغه ورځ لېرې نه ده چې دغه حقيقت د رڼا ورځې په څېر
څرګند او درواغجن پروپاګندچيان پخپلو کړو شرمنده شي.

زما له خوا ښاغلی استاد سلېمان لايق زما استازی دی ما هغو ته له
تاسې سره د ليدلو دنده سپارلې ده، هغوی به تاسې له نور تفصيل او
زما له ښه نيت نه خبر کړي - تاسې مهرباني وکړئ په بشپړ ډاډ او
اعتماد له ما سره د ملاقات لپاره تشريف را وړئ.

تاسې ته به دا خبره هغه وخت ثابته شي، چې تاسې له موږ سره د
خبرو اترو په نتيجه کې کوم حل ته ورسېږئ او کله چې دغه کار وشي نو

بیا دغه جنګ هم بندېدلی شي او بیا به موږ او تاسې په ګډه د وطن د تعمیر او پرمختګ لپاره سلا مشورې کوو، موږ ستاسې د شخصي حیثیت او عزت د خوندي ساتلو ډاډ درکوو، د الله تعلی په فضل سره موږ هوډ لرو یو داسې اسلامي حکومت جوړ کړو چې هوسا او سپېڅلی وي داسې هېواد چې په هغه کې د بشري حقونو، ناموس او شرافت د ساتنې حاکمیت وي.

درناوی

د ا. خ. د. ګ. سکرتر جنرال

ډاکټر نجیب الله

*

ښاغلی ډاکټر نجیب الله!

السلام علی من تبع الهدی

ستاسې لیک له تفصیلي ټکو سره را ورسېد - زه باور لرم چې زما له اړخه د درلېږل شویو لیکونو په ذریعه به تاسې زموږ پر اصلي اهدافو پوهېدلي یاست.

بیا هم ستاسې د لیک په ځواب کې خپل دریځ په لاندې توګه په ډاګه کوم:

تاسې په کمونېستی ګوند کې د شمولیت اوږده سابقه لرئ - په تېره د خاد د مشر په توګه مو ماضي ټولو ته معلوم دي.

ستاسې د مفکورې او ګوندي کرنلارې له امله په هېواد کې د جګړې اور بل دی - او په زرګونو بېګناه هېوادوال، بوډاګان، تورسرې او ماشومان پکې سوځېږي - چې تر اوسه نژدې یو ملیون افغانان په دغو

جګړو کې شهیدان شوي او په ملیونو نور مهاجرت ته اړ شوي دي - ستاسې د ژمنو پر خلاف افغانان د کور پر ځای ګور - د کالیو پر ځای کفن او د ډوډۍ پر ځای د خاورو خټلو ته اړ شوي دي.

دا یوازې زما او ستا کړکېچ نه دی چې په دومره اسانۍ حل شي دا به خوب او خیال وي چې له عملي ګامونو پر ته یوازې د خولې په خبرو او دعاګانو هوار شي.

موږ پوهېږو پر هغه ورځ چې خدای مه کړه د سره ښکېلاک منګول پر هېواد ټینګه شي نو روسي پوځونه به خود بېرته ستنېږي.

له دې دمخه ما د هغو هڅو یادونه وکړه چې په افغانستان کې د کمونېزم د حاکمیت لپاره ترسره شوي دي - که هر څو یې تېر په هېر وګڼو نو اوس ستا لپاره اسلام او وطن ته د خدمت لارې چا نه دي تړلې، لارې ډېرې دي خو په دې شرط چې تاسې په رښتیا سره د هغې په لټه کې شئ. یوازې د قانون یوه ماده نشي کولی له دین سره د ضدیت او دښمني ماضي او روحیه له منځه یوسي او د روسانو د تېري، وحشت او بربریت کیسه پټه کړي.

روسان د خپل وحشیانه تېري له امله د ټول ملت او نړۍ د کرکې وړ دي - که چېرې تاسې هم د خپل وطن پېښو او حالاتو ته په غړېدلو سترګو وګورئ - ښایي په همداسې کرکه ورته وګورئ - که داسې نه وي نو بیا ستا سې نظر علاج ته ضرورت لري.

له هېچا پټه نه ده چې روسانو پر افغانستان د څه لپاره یرغل کړی او څه نیت لري؟ - د روسانو په سیاست، پالیسي او نیت هېڅ باور نه دی په کار - چې ستا د اسلافو برخلیک یې ژوندی مثال دی.

څکه خو تاسې ښایي د خبرو اترو اصلي ټکو ته پام وکړئ که چېرې

په رښتیا هم اسلام او وطن ته د خدمت او کمونېستي افکارو دپرېښودلو هوډ لرئ، نو زما دغه لاندیني وړاندیزونه ومنه!

۱- بې قیده او شرطه د روسي یرغلګرو د فوري او یو مخیز وتلو اعلان وکړه.

۲- یوه سیمه لکه خوست، ګردیز، ارګون یا بل ځای د مرکز په توګه وټاکه، هلته به پوځي فعالیتونه بند کړو چې له هماغه ځایه د سولې پروسې عملیه پیل شي.

۳- پر خپلو تېروتنو او ماضي اعتراف وکړه او د جهاد ملګرتیا ته را وګرځه - مجاهدین به ستا د ژوند ضمانت وکړي.

په دې اړه چې په موږ هر څه کېږي هغه نه در څخه سپموو.

زه د وزارتونو او واکمنۍ وړی نه یم خو د وطن په خاطر تاسې ته ډاډ در کوم چې په دې صورت کې به زه شخصاً ستا دفاع کوم.

جلال الدین حقاني

۱۳۶۷

د حمل لسمه

*

محترم مولوي جلال الدین حقاني سلام!

خبره دا ده چې ما تر اوسه له بل هېڅ فرد سره قلمي اړیکه نه ده نیولې، ما د وطن، اسلام او غیرت په خاطر تا ته ستاینلیک درلېږلی دی.

قدرمنه!

خبره دا ده چې له دې وروسته د وینو هغه لمبې باید مړې کړای شي

چې تر اوسه زموږ په هېواد کې بلېدې - د دې کار لپاره زما او ستا ليده که هر ځای وي خورا ضروري دي - دغه ليده کاته به ستا لپاره هم زښت زيات گټور وي - ته چې هر څه غواړې زه هغو ته چمتو يم زه نه غواړم چې ستاسې د ځدرانو د پگړۍ شمله ټيټه شي.

موږ د نويو سيمو لپاره يو لړ تصميمونه نيولي، غواړو چې د ستو کنډو، وازه خوا، بهرام خېل او سپېرې سيمې بېرته ابادې کړو - البته کله چې زه او ته پر يو ټغر سره کېنو، د دې په باره کې به هم خبرې اترې وکړو - زما د ليدو کتو په دغه غوښتنه کې هېڅ راز دوکه او چل نه شته خو بيا هم ستاسې د اندېښنې په خاطر له ملاقات دمخه د خپل حکومت شل تنه وزيران او لوړ رتبه افسران تا ته د يرغمل په توگه درلېږلو ته چمتو يم - دا هر څه به تاسې پخپلو سترگو وگورئ، دغه ليک د پکتيا والي د ټينگار له امله په بيړه سره ليکم.

زموږ پوځونه د ستو کنډو پر سر ځای پر ځای شوي دي د ۱۳٦٦ کال د لينډۍ مياشتې له پنځلسمې څخه موږ جگړه او بمباري درولې، ځکه موږ غواړو دغه مسئله د خبرو له لارې حل کړو، که داسې وشوه نو موږ به خپل پوځونه له ستو کنډو څخه بېرته را وغواړو.

پردې هم پوه شه چې حکومت ډېرې زياتې او ډول ډول وسلې لري چې تر اوسه ما د هغو د استعمال اجازه نه ده ورکړې.

هيله ده د دغه ليک ځواب ژر تر ژره را ولېږې - ليک ټايپ نه کړی شو ځکه وخت نه و، تاسې هم څومره چې ژر کيدی شي ځواب يې را ولېږئ.

له دې وروسته به د حالاتو د خرابتيا د سيمې د کونډو او يتيمانو ذمه واري زما پر ځای ستا پر اوږو وي.

بله خبره دا چې د کومو بنديانو خوشي کول غواړئ د هغوی تول

کوایف را ته ولیکه زه به تول خوشي کړم.

۱۵/۳/۱۳۶۷

*

جناب ډاکتر نجیب الله او ملګرو ته يې

احترامونه!

ستاسې لیک را ورسېد زه يې په مطلب پوه شوم.

تاسې چې زما په باره کې د ۱۳۶۵ کال د غبرګولي په لومړۍ نېټه (۱۹۸۶ جولای) د اعدام د تنسیخ حکم د یوه فرمان له لارې د ۱۳۶۶ کال د لیندۍ په ۱۱مه (۱۹۸۷ کال د دسمبر ۲مه) د قانون د دویم ټوک د ۷۵مادې له مخې صادر کړی او د هغه یوه کاپي مو ما ته هم را لېږلې ده - ما ته د اسلام او وطن په مقابل کې کوم ارزښت نه لري. ځکه چې د اسلام او وطن په لار کې شهادت د مسلمان ستر ویاړ دی. همدارنګه د روسي ښکېلاک تر واک او سیوري لاندې ژوند که څه هم د مادي اسانتیاوو او اقتدار له مخې بیساری وي خو زما پر وړاندې سپک او طوق لعنت دی.

تاسې لیکلي چې په هېواد کې د وینو د اوچتو شویو لمبو سرول په کار دي - دا ښه خبره ده، پوښتنه دا ده چې د وینو دغه سېلاب د روسانو د تیري او کمونېستانو د ظلمونو له امله روان دی، که تاسې دومره صلاحیت او ځواک لرئ چې د روسانو د تېري مخه ونیسئ او کمونېزم ته خاتمه ورکړئ په دې صورت کې د وینو دغه بلې کړی شوې لمبې سړېدی شي.

تاسې دا هم لیکلي چې نه غواړئ د ځدرانو د پګړی شمله ټیټه شي، په داسې حال کې چې له سلګونو زیاتو روسي الوتکو، توپونو او ټوغندیو

په ځدرانو د اور باران اورولی او په سلگونو تنه یې شهیدان کړي دي.

د بندیانو په اره زه دومره ویلی شم چې د افغانستان ټول بندیان زما ورونه دي که ستا مطلب د پکتیا یا ځدرانو بندیان وي نو یوازې د هغوی خلاصون گټور نشم گڼلی.

د لاندېنیو شرطونو د منلو په صورت کې زما او ستا په لیدو کتو خبرې کیدی شي:

۱- د ځدرانو له سیمې د روسانو او رژیم ټول پوځونه سملاسي وباسئ.

۲- هغه کسان چې موږ یې لازم بولو او فهرست یې در استوو د یرغمل په توگه موږ ته وسپارئ.

اوس هم ستا لپاره حالات مساعد دي د بېهوښی او خوب نه ځان وباسه او د سره ښکېلاک له سحر نه ځان ازاد کره.

جلال الدین حقاني

۱۱/۴/۱۳۶۷

*

۱۳۷۰/۰۷/۲۴

بسم الله الرحمن الرحیم

محترم او عزتمند ورور حاجي صاحب!

السلام علیکم ورحمه الله و برکاته!

د تاسې لیک چې د حاجي گلبت، عابدخان او حاجي غلام حسن په لاس مو را لېږلی و په ۱۳۷۰/۰۷/۲۳ را ورسېده او ومې لوست، دا چې تاسې سلامتي لرئ خوښ شوو او د خدایﷻ څخه تاسې ته د قوم، وطن او د خدای د بنده گانو د خدمت کولو لپاره لا نوره سلامتي غوارو.

تاسې ته معلومه ده چې زموږ په سياسي پېشنهادونو کې د داخلي قوماندانانو ونډه او دا چې هغوی (د جهادي قوماندانانو شورا) د جنګ لوی پېټي پر غاړه وړي او هغوی وطن ته د سولې په را وستلو کې لويه ونډه لري، طرحه شوي او د اول وار لپاره هم موږ د قوماندانانو شورا سولې ته د رسېدو لپاره مذاکرې ته رابللې او اوس هم د موږ دريځ هماغه دی چې يوازې افغانان پخپل منځ کې په کېناستو سره سوله راوستی شي، دا چې خدای تعالیﷻ زموږ او ستاسې په زړونو کې د تګ او راتګ او يو بل ته د خط ليکلو خواهش پيدا کړ دا د حق سبحانه و تعالی د رحم نښې دي، خدای د زړونو مالک دی او يوازې دی کولای شي چې په زړونو کې مينه يا کرکه پيدا کړي، د مينې نه وروري، اخلاص او اعتماد پيدا کېږي لېکن له کرکې نه دښمني، بدګوماني او شرارت پيدا کېږي باور لرم چې خدای تعالی به په موږ او تاسې رحم وکړي او موږ به د حرب او ضرب له غضب نه خلاص شو وَما ذٰلِکَ عَلَی اللّٰه بعزيز

موږ خو له پخوا له تاسې سره د ملاقات کولو خواهش درلود لېکن له بده مرغه تر اوسه دا ملاقات نه دی شوی. اوس يو وار بيا د ټولو غټو او وړو خبرو د حل لپاره تاسې مېړني او اسلامي مشر ملاقات ته دعوت کوم تر څو له نژدې سره خبرې وکړو دا د يوه پښتانه او مسلمان خبره ده په هر څه مطمئن اوسئ، نورې خبرې به حاجي ګلبت، عابد او حاجي غلام حسن درته وکړي.

ومن الله توفيق

نجيب الله

د افغانستان جمهور رئيس

ستو کنډو

د جګړې له لیکو:

خپله ژبه هم کلا ده هم بلا:

له دوو میاشتو ستو کنډو کې یم ...

حقاني صاحب د ستو کنډو د غره پر سر د قوماندې مرکز جوړ کړی...

کړی ورځ له یوه دوربین چې قیچي دوربین یې بولي د عملیاتو څارنه قوماندانانو او سرګروپانو ته قومانده ...

...دې له هغه اړخه وروګرځي ... لس متره وړاندې یې ونیسه ... د شمال له اړخه ګلاب کوچي سره یو ځای شي ... خلیل دې د غرب پوستې تر اور لاندې ونیسي...

په قیچي دوربین کې له پاسه ګوري - خو زه چې ورته کسم څه نشم لیدی ... د پرمختګ شیبو کې چې عبدالعزیز جامو کې نه ځایېږي،

له داد او شاباس سره لګیا وي ... هغه دی ... پوستې اور واخیست، له ټانګ لمبې خیژي ... په منځ کې ولګېد، ما بیا هم دوربین کې څه نه شوای لیدی ... دلته به نو له شرمه په درواغو اړ شوم ... بالکل، بالکل ... لمبې خېژي... اوهوو...

کله کله بمبار دومره زیات شي چې سری سر نشي پورته کولی - اکمالات ګرد سره کیدی نشي، د خوشه یي بمونو له امله په ګز او پل مردکي، پارچې موښلي - دا داسې بمونه دي چې پر ځمکه له غورځېدا په لسګونو واره بمونه چوي، پنځوس په پنځوس متری کې اور پورې کړي...

زما دنده پر ریپورټینګ سربېره لومړی لیکې او د قوماندې مرکز ته د بهرنیو خبریالانو د رسولو ده ...

د اسماني غونډ په مخه کې مو کوټه ده ... پیرصاحب، فوتوګرافر احمد سینا او هدایت الله را سره ملګري دي...

د ورځې له ژورنالېستانو سره د قوماندې مرکز او کله کله لومړی کرښې ته ځغلو... پر کومه ورځ چې خبریالان نه وي، ورځ د قوماندې مرکز کې له حقاني صاحب سره اروم... جنرال رحمت الله ساپی هم د قوماندې مرکز کې دی ... جنرال سوله مل، جنرال مصطفی، جنرال قاسم او ... هم کله کله پېښه کوي.

له لومړی لیکې د دغو جنرالانو په راګرځېدو له حیرانی خولې خلاصې پاتې وې... جنرال قاسم په وارخطایی لګیا دی ... د مجاهدینو پر جنګي تاکتیکونو او ستراتیژی زموږ سر نه شي خلاصېدی ... هغه څه چې موږ لوستي او تجربه یې لرو دغه تکتیکونه ستراتیژي ورسره ارخ نه شي لګولی... د خدای تعالی مرسته ده که نه د عسکري اصولو کوم

درک سرى نشي لګولی، توکلي روان دي...

دلته مې داسې بهرني ژورنالېستان هم ولیدل چې پر نصوارو روږدي دي - امریکایي ژورنالېست راب شولتایز کې، کې نصوار اچول...

د بېلابېلو هېوادو ... برتانیې، امریکا، فرانسې، جرمني، ایتالیا او ... خبریالان رامات دي... هدایت وایي د دوی هغسې دغسې تول جاسوسان دي ... زه ورته وایم د څه شي جاسوسان .... زموږ څه له چا پت دي چې تر دغو غرو او خطرو یې را واړوي...؟

ما ته له ژورنالستانو د دوی افغان ژباړن مشکوک بلکې مرموز ښکاري... دوی د ژباړونکي په پرتله د نوکر څېره خپله کړې وي... ځینې په ناسمه ژباره لګیا وي - یو شمېر له ناپوهی، ځینې کیدی شي قصدي...؟

له یو ځوان فرانسوي ژورنالېست سره یو فعال او خندنی ځوان پوازینی ژباړن دی چې پخپل ځانګړي کریکتر یې پر هماغه لومړی ورځ له موږ سره اشنایي ټینګه کړه ... دی د فرانسوي خبریال په پرتله له موږ سره نژدې شو... ځان یې میرویس جلیل معرفي کړ - لغمانی، خو د کابل اوسېدونکی...

میرویس جلیل دوی به چې سهار له موږ سره کلکه مخه ښه وکړه - ماښام به بېرته راګرځېدلی وو، له خندا ډکه خوله به د کوټې دروازه کې ولاړ وو... ورته وایم میرویسه! دا نېک دې را ته خطرناک ښکاري...؟ وایي له تاسې زړه نشي راټولولی...

سهار چې له لمانځه وروسته پر بستره وغځېدم، دوی بیا د تلو تابیا لرله... ما ویل پرېږده یې، ماښام به بیا دره کې ولاړ وي ...

سترګه مې سره ورغلې وه... که ګورم فرانسوی لاس په سینه ولاړ

دی - په ملا قات شي - بیا ودرېږي، بېرته لاس په سینه په ملا کوږ شي ... دری وارې یې دا کار وکړ او له کوټې ووتل ... مابنام را ونه گرځېدل...

د ستو کندو ساره په نامه دي، منی یې د کابل له ژمي سوړ... له ماسپښین وروسته سخته سیلی لگېږي...

مازیگر چې پټو کې غونج شم حقاني صاحب را ته خیر شي، یوه شېبه ژور را ته گوري... وايي: ... ته ولوېږه...

زه هم د ده له خولې دغو دوو ټکو ته انتظار وم...

د حقاني صاحب څېرې له ساره پوست اچولی...

نیم ساعت د ستو کندو سرک ته په راکوزېدو او یو ساعت پک اپ کې د اسماني غونډ کوټې ته تر رسېدو...

ژوند ښه دی، اسانتیاوې شته... خو د ورځې له حقاني صاحب سره خورا سخته تېرېږي... دلته دوډۍ پر تبۍ چې تبغنه یې بولي پخوي... لکه ربړ ... پیتره او منځ کې خام اوړه ... شکنه او کله کله بېخونده ښوروا...

جنرال ساپي وچې شیدې او کافي ورسره راوړي... یو کوټی یې پکې یوازې په پته وهلی... د خالي دبي په لیدو په لته کې شوم، تر هغې چې لاس په لستوني مې ونیو... ورته وایم ملگرتیا داسې وي....؟ په خندا را ته وایي: راسره شریک یې، خو چا ته به وایې نه...

د بیگا کټوی موږ خپله پخوو... زیاتره غوښه وي... احمد سینا د وچ چای بدل کې له شا و خوا کورو مستې او هگۍ تر لاسه کړې وي... له تازه مېوې اوونی کې یو کرېټ انگور رارسیږي...

موږ ته د حقاني صاحب په سپارښتنه غوره رارسېږي چې د غونډ

مسوولينو ته يې وار له مخه زموږ د ناز اخيستو ټينگار کړي...

د غونډ مسوولين د زره د پاسه ځان په دغسې لورينه اړ گڼي... وايي له مرگ سره دوی مخامخ دي مزې دفتريان کوي...

د دوی په خبره دفتريانو ته يې پر زړه نه اوارېږي- زموږ په اړه خو بيا هم لږ ډېره حوصله او زغم لرلی شي... خو خوست کې چې د نيول شويو جنرالانو ناز اخيستو ته گوري تر بدو ردو او کنځلو يې خوله خلاصه کړې وي.

د حقاني صاحب يو گروپ د طالبانو دی - لکه هغه چټ طالبان، خپله ډله يې ده، خپله خوښه...

حقاني صاحب موټر ته خېژي... له سترې مشې او پوښتنې سره يې يو بد تميزه وايي حاجي صاحب جنرالان خو دې پر سر خېژولي، چې ښه بوټ دي د دوی په پښو وي، چې ښه جمپرونه وي دوی اغوستي وي..

د مجاهدينو په پيسو سگرټ وهي... اوس دې له ځان پسې روان کړي وي... دا بنديان دي که قوماندانان ...؟

د دوی جرأت ما ته يو ډول گستاخي ښکاره شوه... حقاني صاحب يې خبرو ته داسې غوږ نيولی، چې پر څېره يې د ناخوښۍ هېڅ نښه نښوی څرگنديدی...

ورته وايي ستاسې څه شی کم دي... وايي زموږ هېڅ کم نه دي... خو پر دوی ستا مهرباني زياته ده ...

له منځه يې يو ژنی را ورانديې شو... ته خو يې درسره گرځوې... موږ مين ورته ږدو بيا که ستا موټر پرې ورپيښ شو له موږ نه...!

لومړني ژني په لاس وروسته ټېله کړ...

حقاني صاحب ورته وايي چېرې ځې...؟ وايي تا ته درتلو... دا خبره مو درته کوله...

.... خبره نه خبرې مو وکړې... اوس ولاړ شئ - غونډ کې به چاى وڅښئ دمه به جوړه کړئ... په مخه ښه، خداى پامان...

علي جان ته وايي... شريف ته ووايه چې دوى څه شى غوارې ور برابر يې کړئ....

د ستو کنډو په سپېرو غرو کې زموږ له دغسې مزو او اسانتياوو سره سرى د بلا خوله کې هم غورځېدى شوى...

يو ماسپښين حقاني صاحب خداى خبر څرنگه يو په يو د لومړى ليکې د ليدو پرېکړه وکړه، که څوک ورته وايي: ... حاجي صاحب مه ځه... لنډه ورپرې کړې: ته راسره مه ځه.... زه پته خوله ولاړ يم... زما دې خبرو کې څه کار دى....؟ خپله ژبه هم کلا ده هم بلا... ما ته خپله ژبه بلا شوه ... ما داسې گڼله چې هرو مرو به وايي نه.... خو ما ته خپله ژبه بلا گرځېدلې وه ... حقاني صاحب را ته کړه: هو!

لکه پر خمکه ميخ شوم، شا و خوا مې وکتل د تېښتې لاره، لورى نشواى موندل کېداى... پر ځمکه د ننوتو شونتيا نه وه...

بس غاړه مې کږه کړه... خداى چې چا ته پېښه کا... ځان دې ورته مېښه کا....

علي جان پک اپ چالان کړ.... حقاني صاحب مخکنى سيټ کې کېناست... دويم سيټ کې زه يوازې ناست يم....

له کنډو په اوښتو د هاوان تر بريد لاندې راغلو... ډز - غورمب د پک اپ مخ، څنگ او شاته هاوان لگېږي... شگې خاورې پر موټر موښلي... له علي جان موټر يوه بله خوا شي، پښه يې پر بريک ښخه شي، خو بېرته يې

پر اکسلتر ورتینگه کري، نه پوهېږې ودرېږي که څه وکري...؟ لکه زړه یې دی ېږته راوګرځي... حقاني صاحب ته وګوري، پک اپ مخ پر وړاندې ځغلي...

زما سترګو لکه کار پرېښی - تپه تیاره ده ... ړوند شوم که څه بلا... ما سترګې پټې نیولې... مرګ مې سترګو کې په ګدا دی... د مرګ کومي کې په خورا سختی سا اخیستل کېدی شي... خو زه مرګ خپل کومي کې ژوندی ساتلم... مننه مرګه...؟

د قوماندې مرکز کې د حقاني صاحب له خوا لیکونه هم زما پر غاړه دي... یو ماسپښین حقاني صاحب له جیبه د کاغذونو د بنډلونو په را ایستو را ته کړه: ... دا ولوله، که د کار کومه خبره یې لرله را ته ووایه... نور لېږې کړه...

لکه پر یوه خزانه اوښتی یم - په زړه پورې او عجیبه لیکونه مې موندل... د لیډرانو، قوماندانانو، سرګروپانو او زموږ روناندو ... حیرانوونکې غوښتنې، نظرونه، شیطانی او چوغلی...

***

مازیګر دی... سیلی هماغسې انګولي... بربوکی چورلي... ما خپل پټو کې ځان نغښتی، د حقاني صاحب له خوا دوو تکو ته په دوو پښو ناست یم... چې اوس به وایي... ته ولوېږه! د مازیګر لمر په غرغړو دی... ته ولوېږه ته مې غوږونه ځک نیولي... خو... ای بسا ارزو که خاک شد...

یو پنډ سړی چې چته ږیره یې خرېیلې، کوراخ شناوي بریتو یې شونډې لاندې کړي، له یوه ځوان سره را وخوت... له ګرېوان یې لویشت سپین ونښته راوتلي... پر سرو سترګو یې ببرې وروځې را پرتې دي...

له شخې ړنګې بنګې لونګی يې د شنو څنو کلوختې را وتلې... پنډ سري په درانه او لړزانده غږ ستړي مشې وکړل... هر يوه ته په څير ګوري...

ما کې يې تر ډېره سترګې ښخې کړې... زه بل خوا ګورم... د ده کتل ځوروونکي دي، ځکه خو له ځايه ولاړ شوم...

حقاني صاحب ورسره تود روغبړ وکړ... خوان پاتې شو... پنډ سري له حقاني صاحب سره د يوه کمر ډډ ته کېناست...

نيم ساعت پس حقاني صاحب را غږ کړ... زه ورغلم... له سلام وروسته کېناستم...

پنډ سري يو ځل بيا د خپلو مرموزو، زوروړو کتو تر ګوزار لاندې را وستم... پته خوله دی... خو د سرو سترګو کتو يې لکه قيامت را تيت کړی... چې يو ځل يې سري کې ښخې کړي ته به وايې له زړه دې پورې ووړې خيژي...

حقاني صاحب را ته کړه: ... ته يو خط وليکه... !

ما له خپلې اوږې بکسه را کوزه کړه... قلم کاغذ مې را ويستل...

... حقاني صاحب را ته وايي... زه يې ليکم...

نحمده و نستعينه...

د ګرديز قول اردو قوماندان جنرال عبدالقادر مياخيل او لوړ رتبه صاحبمنصبانو، مامورينو او مشرانو!

ديارلس کال وراندې افغانستان کې ځينو له ولس خيله لار جلا کړه - د روسانو لمن کې يې ځانونه واچول، يو شمېر فهميده يا نافهميده د هغوی ځنګ کې ودرېدل، په مقابل کې يې ملت قيام وکړ، جهاد پيل شو، اوس بايد په دغو دوارو لارو قضاوت وکړو چې د چا لار صحيح

دی؟

ستاسې بېځایه مقاومت د بېگناه خلکو تلفات زیاتوي، ابادي ورانوي، طبعي ده چې زموږ انساني عاطفه هم په قهر او غوسه اړوي.

د گردیز په نیولو کې زموږ تصمیم قاطع دی. د مقاومت په صورت کې به د ټولو عواقبو مسئولیت ستاسې پر غاړه وي، خو که تاسې د مجاهدینو طرف غوره کړ، نو موږ د افغانانو په صفت تاسې ته ډاډ درکوو چې که ستاسې منځ کې، خلقیان، پرچمیان هر څوک وي- زموږ له طرفه عفوه دي.

له دغه لیک سره موږ تاسې ته د وروری پیغام درلېږو او ډاډ درکوو، راځئ د تشو احساساتو څخه تېر شئ، د ورونو په څېر له موږ سره ودرېږئ - په دې کار به د مرگ ژوبلې مخنیوی وشي، الله تعالی به راضي او زموږ تاسې ټولو عزت او ابرو به پر ځای وي.

د خدای په لحاظ او د گردیز د مظلوم ولس په خاطر فکر او سوچ وکړئ، تصمیم ونیسئ او موږ ته ژر تر ژره اطمینان راکړئ.

موږ د دغه اعلان په وسیله خپل مسئولیت د خدای په حضور او د گردیز اوسېدونکو په مقابل کې رفع کړ.

احترام

مولوي جلال الدین حقاني

مولوي جلال الدين حقاني- شهرت ننگيال- ستو کندو

شهرت ننګیال خدای بښلی میرویس جلیل او یو فرانسوی خبریال
ستو کندو (۱۳۶۹ل)

مولوي حقاني، جنرال ساپی او شهرت ننګیال- ستو کنډو

د قوماندان عبدالحق ستراتیژي:

قوماندان عبدالحق د کابل نیولو ته خپل پلان په کتابي بڼه وار د مخه چاپ کړی و، چې د تیوری له اړخه د کابل نیولو ښه نقشه ګڼل کېدای شوی.

((کابل د ازادۍ پر لور)) کتاب په ۱۳٦۸لمریز کې خپور شو. کتاب کې، کابل د افغانستان زړه او د تحرک مرکز ګڼل شوی - د کابل پر تاریخي او ستراتیژیک موقعیت له لنډو خبرو دا ړتیا راپورته شوې چې کابل نیول هم غواړي او ودان ساتل هم.

کتاب په جوته را اخیستې چې کابل باید له ورانېدو او تباهۍ پرته د رژیم له منګولو ازاد شي - د دې لپاره یې د یوه ګډ پلان او پروګرام په جوړېدو د ټینګار تر څنګ دا په ډاګه کړې چې په یوازیتوب دغسې پلان نشي پلی کېدی. قوماندان عبدالحق کابلیانو ته دغه ډاډ اړین ګڼي چې د دغسې پلان او عملیاتو موخه دوی نه بلکې د رژیم پوځي ماشین دی.

قوماندان عبدالحق جګړه یوازې پوځې اهدافو ته را ټوله کړه- د کابل د ننه یې پر پوځي ادو او تاسیساتو خپل عملیات و غځول، د دښمن د کرښې تر شا یې خپل ځواکونه ځای پر ځای کړل ...

ده پر وخت او ځای د دغسې پلان د جوړېدا اړتیا را مخې ته کړه - چې د قوماندان عبدالحق ملي لرلید او څرګندې ستراتېژۍ څرګندویي کوي. پر سازش او توطیې د تکیې پر ځای یې په ښکاره د کابل نیولو پلان او پروګرام را پورته کړ، دا چې یوازې د کابل نیول هدف نه بلکې ودان ساتل یې هم د مجاهدینو مکلفیت وګڼل شي، ده د همدغسې ژمنتیا لپاره دا کتاب چاپ کړ - خو له بده بخته د سازش او توطیو خونړي

توپان کابل داسې ویجاړ کړ چې تر ننه یې لمبې ژبغږانده دي.

قوماندان عبدالحق پر کابل د عملیاتو دقیق پلان او ستراتیژي لرله چې په مټ یې ۱۹۸۶ کال کې د روسانو د پوځي مهماتو ډیپو قرغه کې له دننه ویجاړه کړه.

حاجي عبدالحق د پوځي عملیاتو موخې له دقیقې مطالعې وروسته په خورا ځیرکتیا ټاکلې، ځکه خو یې ډرامایي بریالیتونه تر لاسه کولای او په فلمي بڼه پای ته رسولی شوای...

له همدې ځایه وه چې لویدیز ژورنالستانو د هالیووډ حق په نامه یاداوه...

له بده بخته قوماندان عبدالحق هم د کډوالو او افغانانو تر منځ سیاست ته پام نشوای اړولی... د افغان فرهنگیانو او ځوانانو تر منځ یې د اړیکو او سیاست کانالونه ونشوای غځولی... د بهرنۍ میډیا او اړیکو یرغمال پاتې شو...

ځکه خو د افغانانو د آزادۍ غوښتنې داعیه یواځې تر جنګ او جګړه‌ییزو پرمختیاوو محدوده کړای شوه... چې له امله یې زموږ دویم هم نسل د جګړې هغه وگرځېد...

جبل السراج ائتلاف

شورای عالی جهادی:

دا چې د پرچم ځانګړي فرکسیون نظار شورا خپل څنګ ته ودروله، که امر مسعود هغوئ د ځان مله کړل، خو د ((شورای عالي جهادي)) په نامه یو داسې حرکت رامنځ ته شو چې مشر یې احمدشاه مسعود او مرستیالان یې جنرال عبدالرشید دوستم او عبدالعلي مزاري وټاکل شول، د خبرو لپاره جنرال دوستم یو پلاوی دریو څرخکو کې پنجشیر ته ولیږه جنرال مؤمن، جنرال حسام الدین، سید منصور نادري، فضل احمد طغیان او نجیب الله مسیر دری ورځې له مسعود سره د ائتلاف پر سر خبرو تېرې کړې. شورا کې د ((سازا او کجا)) استازو هم برخه لرله، ددغو ډلګیو ګډ دریځ پر هماغه سمتي او ستمي اهدافو راګرځېد، په حقیقت کې د کابل ټول واک له جنرال نبي عظیمي سره و، چې کابل ته یې د نظار شورا او دوستم د ځواکونو مخه پرانیستې وه.

جنرال ابراهیم خان چې د حزب وحدت له لوړ رتبه مسوولینو دی په ۱۳۷۱/۳/۸ نېټه د یوې پوښتنې په ځواب کې وایي: در ماه دلو ۱۳۷۰ بعد از نصب جنرال رسول بیخدا که از طایفه پشتون بود بجای جنرال مؤمن که سید منصور نادري، رشید دوستم و جنرال مؤمن، سید جعفر بچه سید کیان، غفور پهلوان و غفار و غلام حسین خان و خودم مخالفت خود را اعلان نمودیم و نامه عنواني جمعیت اسلامي و حزب وحدت نوشتم.))

په دې اړه د هغې رسالې ځينې برخې دلته را نقلوم چې د ((اسناد و فيصله هاى نخستين مجمع عمومي مؤسسان جنبش ملي اسلامي افغانستان)) تر سرليک لاندې په ۱۳۷۱/۳/۱۰ د کابل د دولتي چاپخونې کې چاپ شوې.

په دغه رساله کې د ډاکټر نجيب رژيم د قبيلوي او فاشيستي، قبيله سالار حاکميت په نامه ياد شوى، په دويمه ماده کې د فدرالي دولت جوړېدل عنوان شوي او په نهمه ماده کې کاږي: ((افغانستان کشوريست کثير المليت، بنابرين جهت تأمين حقوق انان سيستم فدرالي براى اداره کشور لازم ديده ميشود. کله چې سړى د جنبش اساسنامه او سياسي اهداف مطالعه کوي فکر کوي ببرک کارمل په زرنگار پارک کې له ستيج نه د کارگر او عقرب د درېيمې په ورځ وينا کوي.

احمدشاه مسعود جنرال دوستم ته په مخابره کې ويلي وو: ... ديگه اگه ما طبق فيصله به عمل امده حکومت نجيب را سقوط و حاکميت دولتي را خود بدست بگيريم به مقاومت احزاب جهادي خارج از تشکيل خود مواجه خواهيم شد، بناً ديگه جهت دفع خطر ايشان بايد اعلان نمايم که رهبران احزاب هفت گانه مستقر در پاکستان به خاطر به وجود اوردن حاکميت اسلامي در کشور ترکيب دولتي يي را در ظرف ۴۸ساعت به وجود اورده، اداره امور را بدست گيرند، درين صورت ديگه مه يقين دارم که تضادهاى موجود در ميان ايشان سبب مي شود تا جهت ايجاد چنان هسته يې به توافق نرسند انگاه ديگه ما خود اعلان خواهيم داشت که رهبران موصوف استعداد اداره کشور و تأمين صلح در وطن را نداشته و اينک شوراى عالي جهادي وظيفه مذکور را بدوش ميکشد و اگر احياناً

آنها موفق به تشکیل دولت شوند اتحاد میکانیکي ایشان در مدت کوتاهي از هم پاشیده و اسباب بروز چنان حالتي را تهیه میدارد که در اثر ان مردم عادي کشور جبراً به شوراى ما مراجعه نموده و خواهان بدست گیري قدرت توسط خود مان مي شود. آنگاه ما میتوانیم با منطق مؤجه سیاسي وارد پروسه گردیده و با برخورداري از حمایت مردم خویش به پیش برویم.))

بسم الله الرحمن الرحیم

شورای عالی جهاد اسلامی

تقرر محترم داکتر جنرال عبدالرشید دوستم بحیث معاون نظامی شورای عالی جهاد اسلامی منظور است. از خداوند (ج) برایشان توفیق خدمت می طلبد.

رئیس شورای عالی جهاد اسلامی

[illegible]

گام په گام سقوط

کابل وارخطا او تلولی و، نجیب الله تصمیم ونیو مرکز ته د جبار قهرمان ملېشې را ولېږدوي- خو د هوايي ډگر قوماندان د کندهار پر ځای الوتکې بلخ ته واستولې او له هغې ځای يې د جنرال دوستم نور افراد خواجه رواش او بگرام ته شېوه کړل...

لکه وراندې مو وويل، احمدشاه مسعود د رژيم له ځانگړيو کړيو سره پخه کړې وه - د جنرال تني له ناکامې کودتا وروسته يې د مخې ډېری خندونه ليرې شوي وو، د شمال لړزوونکو پرمختياوو د کابل رژيم د پايښت ستنې لړزولې وې...

شمال کې د رژيم قوتونه يو په بل پسې د شوي ائتلاف په چوکاټ کې يو ځای کېدل، خو د جنوب او ختيز حالات دغسې نه وو - که څه هم له حکمتيار سره د رژيم يوه اړخ څه نا څه د پوهاوي مخه موندلې وه خو هغسې انگيزه لکه شمال کې چې را منځته شوې وه جنوب او ختيز کې ايجاد شوې نه وه.

حکمتيار کابل ته نژدې لوگر کې و، د جنوب، لوېديز او ختيز له جهادي ځواکونو او رژيم له قوتونو سره يې پخپل وخت او ځای همغږي او اړيکي را منځته نشوی کړی.

گډه نماينده شورا:

مولوی حقاني د ((نماينده شورا)) په مټ له رژيم د واک پر لېږد کار

کړی و. خو د شمال چتکو پرمختیاوو هر څه په بل مخ واړول او پر قومي، سمتي، ژبنیو تمایلاتو ولاړ ائتلاف نویو غمیزو ته لار پرانیسته، د ملګرو ملتو د سولې پلان یې په اوبو لاهو کړ.

د تېر کال (۱۳۷۰) په مني کې پر ګردیز درانه عملیات وشول- ګردیز د مجاهدینو تر ټینګې کلابندۍ لاندې و- د ګردیز والي محمد انور حاصل او یو شمېر پوځي افسران په دغو عملیاتو کې ووژل شول.

د مولوي حقاني ځواکونو له ستو کندو او مېلن سه پرمختګ وکړ.

د رژیم پښې د ګردیز په دفاع کې لړزېدې - د میزان په اتمه یې صحرایي محکمه کې د ګردیز له پوستو او موقعیتونو په شا شوي افسران محاکمه کړل.

د ګردیز جګړو کې پر یوه ورځ د رژیم د ټانګ کنډک قوماندن ډګرمن محمد اعظم، ډګرمن سلطان محمد له ۲۹پوځي افسرانو سره ووژل شول په همدغه ورځ د وسلو دوه ډیپوګان وسوځېدل.

جنرال نبي عظیمي پخپلو یادښتونو کې کاږي:

((... تمام پوسته ها بدست حقاني می افتد، جنرال صیفور که زخم کوچکی برداشته بود به مرکز جهت تداوي انتقال میابد. حقاني بعد از گرفتن و اشغال تمام پوسته های دفاعي تعرض خود را توقف میدهد. معلوم نیست برای چه منظور؟ زیرا اگر در همان موقع آنرا انکشاف میداد بدون شک ګردیز را تصاحب میکرد.))

د ګردېز وضعیت:

مولوي حقاني بیا هم ګردیز ته د ننوتو بیره ونه کره، بلکې د ګدې او

نماینده شورا پلان ته یې لومړیتوب ورکړ - په دې اړه یې دوې اعلامیې چې د وراندیزونو بنه یې لرله خپرې کړې، یوه د *قوماندانانو او مجاهدینو او بله* د جهادي مشرانو په نامه وه. د مجاهدینو او قوماندانانو اعلامیه کې راغلي: ... مجاهدین ښایي پر گردیز، غزني، لوگر، وردگو... د پوځي برید او یرغل پر ځای د جهادي قوتونو د بشپړ تفاهم او یووالي له مخې د گډ شورایي سیستم له لارې له پوځي قطعاتو واک واخلي - داسې چې پوځ منحل نشي او تر هغې چې کابل کې مرکزي حکومت جوړېږي دغه گډې او نماینده شوراگانې د باصلاحیته مراجعو په توگه کار وکړي.

د جهادي قیادتونو اعلامیه کې مولوي حقاني له مشرانو غوښتي چې مشران څومره ژر کیدی شي پر یوه واحده اداره او موقت حکومت سلا شي - که نه، د دوی له اختلاف به هېواد د کورنیو شخړو، قومي او ژبنیو تربگنیو کومې ته ولوېږي.

په اعلامیه کې راغلي: د گډو شوراگانو له جوړېدو وراندې مجاهدین ښارونو ته له ننوتو ډډه وکړي.

اعلامیه کې پر پوځي قطعاتو غږ شوی چې بېلابېلو قوماندانانو او اړخونو ته د تسلیمېدو پر ځای د مجاهدو گډو او متحدو نماینده شوراگانو سره خپل پیوستون اعلان کړي - یوې ډلې او تنظیم ته له تسلیمېدو را وگرځي.

د دغو شوراگانو د تشکیل او جوړښت په موخه یې ۲۱مادو کې د نماینده شورا طرحه مشرانو ته ولېږله.

حقاني صاحب د جنرال اسلم وطنجار یو پیغام تر لاسه کړی و چې که بې وسلې مجاهدین کابل ته ننباسي دوی به یې مسلح او ستراتېژیک

موقعیتونه ور وسپاري، خو حقاني صاحب دا کار ونکړ، چې بېلا بېلو تنظیمو، ډلو او قوماندانانو ته یې د رژیم د ځواکونو تسلیمېدل کورنۍ جګړې ته مخه ورکول ګڼل.

د حمل پر ۳۱مه یې د سیمې قوماندانانو شورا کې ګردیز ته په ننوتو کې د بیړې عواقب څرګند کړل.

ده په ډاګه کړه چې غنیمت په هغسې مفهوم لکه دمخه چې تفسیر کېده جواز نه لري- ټول دولتي تأسیسات که ملکي دي که عسکري تر بیت المال اړه لري او ملي شتمني بلل کېږي.

په همدغې ورځ یې له ستو کنډو، جهادي مشرانو سره مخابروي اړیکه کې غږ وکړ چې د یوې ملي شورا په ترکیب خپل توافق څرګند کړي او ټولو جهادي ځواکونو ته د هغوی د قناعت او تناسب له مخې غریتوب ورکړي - چې تر واحد مشرتابه لاندې ګډه نماینده شورا له ملګرو ملتو سره په تفاهم کابل کې د مرکزي حکومت واګې تر لاسه کړي.

حقاني له احمدشاه مسعود سره هم په اړیکه کې و - مسعود غوښتل حقاني د غزني له لارې کابل ته د ننوتو پروګرام پلی کړي - خو د غزني له لارې کابل ته د ننوتو لار اوږده وه - چې نشوای عملي کېدای - له همدې ځایه یې حقاني ته وویل: دی به د ګردیز ځواکونو ته ووایي کابل ته د ننوتو لار ورکړي...

د ګردېز ځواکونو ته د ویلو خبره خپله یوه اندېښنه وه... ځکه خو مولوي حقاني کابل ته ننوتل وځنډول...

د ماضي له تروږمۍ د مستقبل تيارو ته

شاوخوا سپينو خېمو نيولی... د دوو دريو خېمو پر سر يوه شصت لارۍ ولاړه ده... له څو ورځو خلک له پريو سره انتظار دي...

پر گردېز د ورختو انتظار...

د ځمکې مخ واورې نيولی... خو پل يې نشوای پټولی... د ونو بوټو پر څانگو، ښاخونو لکه سپين گلان راختلی...

د سر سترگو ته په زړه پورې منظره، خو د زړه پر سترگو تپه تياره...

ساړه دی خو چيچلی هغه نه... له ماښام وروسته يخني زور اخلي. دلته نو د ستو کنډو ساړه کومی شلولی وي... زما ډېری شپې موټر کې وي... دا زما کور، خونه، بستره هرڅه دي. د موټر سيټ مې نور هم شاته هوار کړ...

په ټک ټک راکښناستم... هينداره مې کوږه کړه... سيلۍ لکه څېرې په مخ لگي... علي جان پټو کې نغښتی خوله راوايسته... څو! کوم څای، چېرې...؟ د پوښتنې وخت نه و.... ډېری همداسې وې، ښيله دې چې سره پوه شو منده...

که گورم پير صاحب راوخوت.

چېرته..؟

په لنډو په خندا کې خوده...

گاډي له ستو کنډو واوښتل، لاندې يې د کين لاس ښيلې ونېوې... له نيم ساعت مزل وروسته ښي اړخ ته وگرځېدل... وړاندې تته رڼا ليدل

کېده... موټران ورو او بیا تم شول... باډیګارډان یو یو له موټرو الوتل څه پته نشوای لګېدای...

هېڅ څه نه ویل.... د خوست جنرالان هم پټه خوله وو.

هر یوه ته ځیر ځیر ګورم لکه خولې یې ګنډلې... له دوی سره مې اړیکې د اشنایی هغه ګرځېدلې... ډاډه یو بل سره د راز خبرې راسپړو.... خو دلته یې لکه خولو ته کولپ اچولی.

جنرال سوله مل مې په کراره وپوښت... ایله یې د جنرال امام الدین په نامه خوله چوله شوه. په خبره ورسېدم...

دوه مخالف بلکې دښمن یو بل ته مخامخ وو... خولې بیا هم ګنډلې، خوله پوزو پراس لکه لوګی خوت... ما د خپلې دمې راګښلو غږ اورېدای شوای...

سپوږمۍ پر واوره نقریي وړانګې غوړولې، اسمان تک شین او له ستوریو ډک دی... سړی داسې ګڼي لکه خپله سایې هم سینه کې کولپ کړې وي...

حیرانوونکی ناڅرګنده چوپتیا د څو شېبو لپاره پر ونو بوټو د سیلی د څپو په لګېدو ماته شوه... سړي ته به احساس شو چې ژوندی دی...

د جنرال امام الدین دنګه ونه دوړین جمپر لاندې له لیرې جوته وه، دواړه لاسونه یې د خړ عسکري پتلون جیبو کې هغسې نغښتي چې کېڼ اړخ ته یې د ځړېدلې تفنګچې خوکه برېنده کړې وه.

ده خپلو پلو ته کتل، لکه خپل ګامونه شماري، تر غټو عسکري بوټان لاندې د واورې زېږوي ختل...

حقاني صاحب او جنرال امام الدین یو بل ته مخامخ ودرېدل، جنرال د پتلون له جیب لاسونه راوایستل... د ده لاسونه رېږدېدل.

ستړي مشي او له هغې وروسته د جوړپخیر لنډه پوښتنه...

حاجي خلیل پر واوره خپل پټو وغوړاوه... حقاني صاحب او جنرال کېناستل... د خوست جنرالان هم د پټو څنډو ته تکیه شول، په ترخه موسکا یې د یو بل لنډه پوښتنه وکړه.

زه ظاهرا د ستو کنډو یوه خوړ په ژۍ چوپ او هک حیران ولاړ یم، پر کېمره پوري مې ګوتې نښتې... ایله مې د یوه تصویر لپاره تنۍ کېکاږل شوه، چې زړه او ذهن مې ډېر وړاندې د ماضي تیارو کې ورک دی.... د پنجشنبې له غرمې وروسته ..... هغه بدمرغه ورځ چې کابل کې ټانکو او ماشیګنو له خولو اور غورځاوه، د الوتکو غوړمبی و، پر ارګ د بمباریو لوګي ختل...

امام الدین ددغه بدمرغی هغه کردار چې پر ولسمشر سردار محمد داود خان یې د ګولی چلولو په ویاړ د کودتا او انقلاب د بري تیکه خپله ګڼله...

امام الدین پر سردار د تسلېمدو امر کړی و، خو د تسلیمی لغت سردار د خپل ژوند ډکشنری کې نشوای موندلی.

سردار ددغسې غوښتنې ځواب د تومانچې له خولې پرته نشوای لیدای...

سردار شهید شو... امام الدین زخمي... سملاسي یې څلور سویزه روغتون ته ورساوه... او بیا شوروي ته....

امام الدین ژوندی پاتې شو، جنرال شو، د قول اردو قوماندان دی... د ثور کودتا د اغاز او انجام یو بدمرغ کرېکتر... چې نن یې د ملګرو په خبره د ثور پرتمین او په شا نه تلونکي انقلاب جنازه خاورو ته سپارله...

د ګرديز وروستۍ پرمختيا

مولوي حقاني د ثور پر لومړۍ (سه شنبه ماښام) د جنرال رحمت الله ساپي، ډګر جنرال محمد ظاهر سوله مل، برید جنرال مصطفی، حاجي خلیل الرحمن په ملتیا له ډګر جنرال امام الدین او تورنجنرال نبي جان سره مخامخ خبرې وکړې.

حقاني دوی ته ډاډ ورکړ چې نه غواړي د چیغې په صورت کې ګردیز ته ننوځي - بلکې غواړي د تفاهم او همکارۍ له مخې د یوې نماینده شورا له لارې ګډه اداره را منځته کړای شي - چې امنیت ټینګ او د بې نظمۍ او ګډوډۍ مخه ونیسي.

د دې لپاره یې دوی ته یوه یوه ټاکي واکي مخابره ورکړه - خو ډګر جنرال امام الدین له نماینده شورا سره پیوستون وځنډاوه...

د ثور پر دویمه د ګلم جم ملېشې له ګردیز، کابل ته ولېږدېدې - جنرال امام الدین د سبا وعده پوره نه کړه.

تـــــا چې سبا وکړ، سبا نه راځي
راشي په هر چا خو په ما نه راځي

ده له حقاني سره اړیکه ټینګه نه کړه - په دې توګه د ثور پر درېیمه د ګردیز قطعاتو امنیتي کمربندونه پرېښودل او د مجاهدینو او ولسي خلکو بېلا بېلې ډلې ښار ته ننوتې ...

یوازې د ګارډ قوماندان تورنجنرال احمد علي اقتاش مقاومت وکړ - دغه قطعات چې د ګردیز د رباط سیمې پر یوه غونډۍ ځای پر ځای شوي وو - د مجاهدینو پر وړاندې ودرېدل، تورن جنرال احمد علي

اقتاش په داګه کړه چې له حقاني پرته بل چا ته وسله نه شي اېښودی.

له همدې ځایه حقاني له خپلو ملګرو سره د ګارد قوماندانی ته ولاړ - جنرال اقتاش د وسلو، مهماتو او وسایلو لست ورکړ. مولوي حقاني پوځي افسرانو او عسکرو ته لنډه وینا وکړه چې غت ټکي يې دلته را اخلم:

زما عزتمندو!

تاسې ګورئ لوی ښارونه فتحه شوي، څکه خو پخوانی بدی او دښمنی له منځه ولاړې، الحمد لله د هغې ځای دوستی او وروری ونیو - څکه خو موږ تاسې یوه صف کې ودرېدو...

... زموږ دا نظر و چې نور وسله وال پوځونه څوک له مجاهدینو سره جګړې ته نشي ار کولی - څکه خو دا وسلې، مهمات او وسایل غنیمت نشي بلل کېدی - ستاسې صاحب منصبانو او عسکرو تکلیف، مجاهدین خپل تکلیف ګڼي...

... موږ ګردیز ته په ننوتو کې څکه له عجلې کار وانخیست چې څوک د چیغې په صورت کې ښار ته د داخلېدو مخه ونه ویني - چې ملي شتمني خوندي پاتې شي او دولتي تأسیساتو ته زیان ونه رسېږي، څکه خو موږ د قول اردو قوماندان جنرال امام الدین او د ده ملګرو ته وویل چې اول خط مه رنګوئ، باید د ګډ اقدام او تفاهم په نتیجه کې مجاهدین ښار ته داخل شي، موږ داد ورکړ چې مجاهدین ستاسې د عزت او ناموس دفاع کوي، داسې دفاع لکه له خپل عزت او ناموس چې دفاع کوي - موږ د نماینده شورا د طرحې یو نقل هم ورکړ - چې د وسلو ډیپوګانو، دولتي تأسیساتو حفاظت او ساتنه وکړی شي.

موږ دوی ته وویل: هغه څه چې په موږ حل کېږي، موږ به يې حل

کړو او هغه چې په تاسې حل کېږي، تاسې به اقدام کوئ او هغه چې په ګډه حل کېدای شي، ټول به يې په حل و فصل کې برخه اخلو، متأسفانه چې هغوی په خپله وعده وفا ونه کړه او خبره يې تعويق کې واچوله.

کله چې خلک ښار ته داخل شول - موږ بيا هم خپل ملګري وځنډول - خپلو مجاهدينو ته مو وويل: موږ له هغوی سره خبرې کړي. بايد ارتباط ورسره ونيسو خو چې خبر شو دوی له ګرديز وتلي وو...

موږ خپلو مجاهدينو ته وويل: چې پوځي قطعاتو ته هېڅ دول تکليف او زيان ونه رسوي، قطعات ټول سلامت پرېږدي، د بيت المال او ملي شتمنيوساتنه وکړي.

زما عزتمندو!...

... تاسې ته به معلومه وي له موږ سره داسې اشخاص هم شته چې له رژيم سره يې ډېر کار کړی - بيا يې له موږ سره لکه تاسې اسلامي اخوت پيل کړی. موږ د خوست فتحې پر وخت هم دا کار وکړ چې هېڅا ته تکليف ونه رسېږي، موږ د خوست ۴۰۰زخميان روغتون ته انتقال کړل - شخصي داکتران مو ورته ونيول، سره صليب ته مو ورکړل که څه هم مجاهدينو دغه پوځيان په سخت او خونړي جنګ کې نيولي وو - د دوی له لاسه د مجاهدينو شهيدان لا دفن شوي نه وو - خو موږ دوی په عزت له ځان سره وساتل او له څه مودې وروسته مو خوشي کړل.

خو تاسې چې بې جګړې موږ سره يو ځای شوي ياست، حتی زه دا وايم تاسې خدمت کړی او يوه قرارګاه مو حفاظت کړې، ځکه خو زه تاسې ته زنده باد وايم او ډېر درڅخه خوشاله يم موږ او تاسې به خپله وروري پالو، دعا کوم چې الله تعالی د دنيا او اخرت نېکبختي در په

برخه کړي...

دلته مولوي حقاني د سنډې ټایمز او واشنگټن پوست د خبریالانو پوښتنو ته لنډ ځوابونه ورکړل.

سنډې ټایمز: د کابل شاوخوا ځینې قوتونه پراته دي، غواړي پر کابل حمله وکړي، تاسې په دې هکله څه نظر لرئ؟

حقاني: کابل رژیم له سقوط سره مخامخ دی - اوس دغه رژیم د جنگ لپاره هدف نشي گرځېدی - که اوس جگړه کېږي دا به د قدرت لپاره وي.

واشنگټن پوست: هغه پوځیان چې گردیز کې مجاهدینو سره یو ځای شوي د افغانستان پوځ کې به ځای ولري؟

حقاني: راتلونکې اردو کې د دوی له نقش سترگې نه شي پټېدای.

علی احمد اقتاش ریښتینی او با کرکتره جنرال برېښېده، د ده روحیات لوړ، هېواد پالنه او ملي غرور څرگند و ... خپل غوند او تأسیسات یې وساتل ... کله چې عرب خبریال احمدزیدان ده ته کامره مخامخ کړه، لاس یې ورته ونیو ... ما ته یې وویل : ننگیاله ! دوئ ته ووایه دا دعکسونو وخت نه دی ... ما زیدان له عکسونو منع کړ، جنرال اقتاش زما څنگ ته راغی ... ویې ویل: د دوی هغسې دغسې د وحشي عربو ... زما عکسونه اخلي ... ما ته د ده غبرگون او خبرو خوند راکړ، غېږ مې ترې تاو کړه ... ده پر تندي ښکل کړم...

د شمال له پرمختیاوو سره مولوي جلال الدین حقاني ستو کندو کې څو ځلې له مسعود سره په مخابره کې خبرې وکړې خو مسعود ده ته د زړه خبره ونه کړه، مسعود له مولوي حقاني غوښتل له گردیز واوړي او کابل ته نژدې خپل ځواکونه ځای پر ځای کړي، مسعود مولوي حقاني

ته ویل: چې دی به د گردیز ځواکونو (جنرال امام الدین) ته ووایي چې لار در کړي.

مسعود په دې فکر و، چې که وتوانېږي حکمتیار او حقاني پخپلو کې ولوېږي او یا لږ تر لږه د مولوي حقاني ځواکونه د هغه په مخه کې خنډ وگرځي. همدغسې یو پلان ائتلاف په ننگرهار کې هم درلود چې سلفیان خپل ځواکونه له کونړ نه جلال کوټ ته را وړاندې او د حزب قوماندان انجنیر غفار له ځواکونو سره چې د کونړ په مخه (ښېوه) کې ځای پر ځای وو په جگړه بوخت شي.

سړی نېوهېږي جنرال امام الدین څرنگه ونه غوښتل په گردیز کې موجود امکانات او مهمات یوې گډې ادارې یا په بله وینا د مولوي حقاني د پلان او پروگرام له مخې نماینده شورا ته وسپاري، امام الدین د ښار کمربندونه پورته کړل او پر گردیز د مجاهدینو او ولسي خلکو لښکر چې همدې گړی ته منتظر وو ور مات شو.

د احمد شاه مسعود لخوا گردېز ته د لارې ورکولو خبره دغه راز رابرسېره کولی شي...؟

بسم الله الرحمن الرحیم

د افغانستان د جهادي قوماندانانو د سرتاسري شورا اعلامیه

د محترم الحاج جلال الدین ((حقاني))

پیغام

د دوو هفتو را پدېخوا د پکتیا ولایت مرکز د مسلحو قواوو سره اخري او مخامخ ملاقات کې د جنوب د سمت عمومي قوماندان الحاج مولوي جلال الدین ((حقاني)) ډگر جنرال رحمت الله ((ساپي)) ډگر جنرال محمد ظاهر ((سوله مل)) برید جنرال مصطفی او د مسلحو

قواوو له طرفه د قول اردو قوماندان ډگر جنرال امام الدین د څارندوی قوماندان تورن جنرال نبي جان او د هغوی د نورو ملگرو په موجودیت پرون شپه ۱۳۷۱/۲/۱ اخري مجلس وشو او څلور ساعته یې دوام وکړ د هرج و مرج او گډوډۍ د مخنیوي او ملي شتمنیو د ساتنې په غرض د سیمه ییزې نماینده اسلامي شورا طرحه ورته قرأت او تسلیم شوه خو مقابل لوري د گډې ادارې اعلان سبا ته پرېښود او په دغه وعده یې وروستۍ فیصله وځنډوله- له بده بخته د ۱۳۷۱/۲/۲ په شپه کابل ته د جنرال امام الدین او یو شمېر نورو جنرالانو په لېږد د ښار امنیتي کمربند مات او پر سهار یې نا منظم مجاهدین پر ښار ور وختل.

همدارنگه د جنوب ټولو ولایاتو په گډه فیصله وکړه چې د امنیت له تأمین وروسته خپلې قواوې چې د مجاهدینو سابقه قوت او نوې فتحه شوې سلاح او وسایط په کې موجود دي کابل کې د سولې لپاره د الحاج مولوي جلال الدین ((حقاني)) تر مستقیمې قوماندې لاندې د کابل په لور حرکت وکړي.

والسلام

د افغانستان د جنوبي سمت عمومي قوماندان

او د قوماندانانو سرتاسري شورا رئیس

الحاج مولوي جلال الدین ((حقاني))

له جنرالانو سره شپه

شپه مو د جنرال اقتاش بلنداژ کې شوه، دا یوه وسپنیزه کوټه ده له باندې لکه جونگړه، دننه په چپرکټونو، بسترو، بریښنا او نورو وسایلو سمبال- ځان مې د جنرالانو تر منځ کلابند لیده لکه یوې جلا نړۍ ته ننوتی وم، یا کومه نوې وچه مې موندلې... دېرې څېزونه راته نوي وو، له رازونو او اسرارو ډک...

غوښتل مې د زړو خبرې واورم، خو اوس یې هم پرانیستې خبرې نه کولې - یوازې د جنرال ساپي ټوکو د مجلس مالگه برابرولې شوای... پر جنرال اقتاش او جنرال ساپي سربېره، جنرال مصطفی، جنرال محمد قاسم، جنرال گل اقا او جنرال محمد عظیم هم شپه دلته واړوله. د غونډ مربوطاتو کې پوځي حاکمیت او دسپلین حاکم دی، د جنرال اقتاش حکم او امر تینگ چلېږي... د شپې ما سترگې پټې نه کړای شوې چې جنرال مصطفی کرې شپه خورېده بلکې غورېده...

جنرال باید جنرال وي، چې جنرال تر اخره جنرال پاتېږي، له تقاعده بلکې، مرگ وروسته هم... ځکه پوځ ښایي سیاسي نه اوسي...

چې هر جنرال سیاست بایللی... سیاست جنرالان له پوځ لېرې کولی شي، سیاستوال یې نه شي گرځولی... پوځیان باید د سیاست له حق محروم اوسي... نه یوازې پوځي جنرالان بلکې جنگیالي او مجاهدین هم... که دوی ته یې په لاس ورکړي له خاورو، شگو یې ډکوي... د پوځ پوست چې هر جنرال غورځولی، د سیاست پوست نه دی پرې زرغون

شوی، لغریان شوي... چې جنرالان اوجنګيالي سياست کې هم له جنګ
او زور لاس نه شي نيولی... دوی له خپل مزاج او طبيعت مجبور دي...

نيش عقرب نه از پی کين است
مقتضـــای طبيعتش اين است

خو افغاستان کې سياست نه شته که وي جنګي سياست دی... د
جنرالانو، جنګياليو او مجاهدينو...سياست د خدای قهر دی... ما له
دوی افغانستان کې د ټانکونو، الوتکو او پوځي وسايطو د ارقامو پوښتنه
وکړه...؟ نه يې شوی ښووولی که نه يې ښوول...

د پاکستان د ټانکو، الوتکو له شمېر مې چې ورته ياده کړه... خولې
خلاصي پاتې شوې، نه يې شوای منلی چې دا ګني د يوه هېواد اشد
محرم رازونه دي...

... را ته وايي تا دا احصايه له کومه کړه...؟ ورته وايم جنګ ورځپاڼه
هر کال د هند و پاکستان د پوځي وسايطو دغسې ارقام خپروي...

د ټانکونو شمېر، نوعيت، ګوزاريز څرنګوالی... نه دې شوای پرې
منلی... جنرال ساپي هم زما د خبرو له تائيد غاړه غړوله څکه خو زه
وايم جنرال چې هر څه شي بيا هم جنرال دی... بايد جنرال وي...

جنرال اقتاش په ټوله مانا جنرال و، دده خبره او شخصيت کې د
ماتې، اسارت، تسليمۍ هېڅ نښه او اغېز نشوای تر سترګو کېدی
هماغسې ډاډه، فعال او با ډسپلين ... د ده دغه د يوې شپې ورځې
ملتيا او بنډار د جنرالانو په اړه زما ټول سوچ واړاوه ...

سهار مې له غونډ لېرې خوړ کې حقاني صاحب پر يوه ګوښې چوکۍ
پوازې او خواشينی ناست ومونډ، ساتونکي لېرې ولاړ دي... لکه زما راتلو

ته يې له سره پام نه وي... ناڅاپه يې زما سلام، عليک کړ... بېرته خپلو سوچونو کې ډوب شو... له لږ ځنډ وروسته زه بېرته وګرځېدم - که ددغې خواشينوونکې چوپتيا پته ولګوي شم... د ساتونکو خولې مې بوی کړې، خو څه مې ونشوی موندلی...

څرنګه چې پېښور ته مې د تلو خبره غوټه کړې وه، بېرته حقاني صاحب ته ورستون شوم... ورته وايم حاجي صاحب زه به پېښور ته ولاړ شم... وايي ولاړ شه... دا يې نه ويل د څه لپاره؟ څه وکړه... څه کوې ...؟ له لږ ځند وروسته بې له دې چې حقاني صاحب مې پوښتلي وي لکه له ځان سره وايم: ښه به وي پکتيا، خوست او ... ته قوتونه راتول شي...

ما د جنرال ساپي له بېګانيو څرګندونو دا پته لګولی شوی چې دی به هرومرو حقاني صاحب ته د کابل سلا ورکړي... ده د کابل جګړو مخنيوي کې د حقاني صاحب رول او منځګړيتوب ارين ګاڼه... خو ما ته خدای مې دې غارې نه بندوي د جنرال صاحب دغه هيله کې د چوکۍ او مقام هوس ښکاره شو...

حقاني صاحب را سره په همدغسې نيولې خبره سره مخه ښه وکړه... ما هم له دې زيات څه نشوای ويلی... لاهور کې قوماندان ګل حسن په تليفانه خبر کړم، چې حقاني صاحب په جرګه کابل ته تللی... جنرال ساپی د احمدشاه مسعود له خوا د ملي دفاع وزارت بېواکه بې امتيازه مرستيال شو... خو ملېشو د ده پک اپ وتښتاوه، ده يوازې د استاد رباني په لاسليک يو فرمان تر لاسه کړای شو... په عملي ډګر کې يې مخه ډب وه...

جنرال صاحب پر دغه فرمان خورا خوښ ښکارېده... ما ته يې

احوال راکړ کاروان روان دی...

حقاني صاحب ته مې په دې اړه یو لیک وکیښ... دری ورځې وروسته ځواب را ورسید:

محترم ورور ننګیال صاحب!

السلام علیکم ورحمه الله وبرکاته!

تاسې ته بهتره معلومه ده چې تر اوسه د حکومت استقرار او سیاسي اهداف نه دي واضح، ائتلافي شکل لري، چې ملي اسلامي صبغه یې هم مشکوکه ده. ما هم تر اوسه حکومت کې برخه نه ده اخیستې، یو وار دې وضعه معلومه شي بیا به په درنښت سره د فرهنګي اموراتو په ارتباط حکومت کې رسما شامل شې، په دې مورد کې تاسې ورونه ښه پوهېږئ، نور مو په خدای سپارم.

جلال الدین حقاني

وروسته چې د کابل له نویو ځګرو جنرال ساپي پلچرخي ته سر وایستی شوای، هر یوه ته به له دې خبرې سره ولاړ و، چې که تر ماهېپر یې واړوي.... ما ورته کړه جنرال صاحب کاروان څنګه شو روان دی که تم...؟ ده په خندا راته کړه: ... روان دی خو په شا...

د شمال څپې د کابل پر خوا:

په شمال کې د مسعود وروستي سوقیات پروان کې وو چې څواکونو یې بې له کوم مقاومت چاریکار لاندې کړ، له همدې ځایه وه چې د نظار

شورا ۸۰۰ وسله وال د جنرال بابه جان د قومي مليشو په پرده کې کابل ته ننوتل او د گارنيزيون قوماندان جنرال نبي عظيمي د پلان له مخې په حساسو ځايونو کې ځای پر ځای شول. که څه هم په وروستيو کې ډاکټر نجيب الله، نبي عظيمي ته ويلي و چې په مزار کې سکاډ شند او الوتکې بگرام ته ولېږي خو هغه دې کار ته بيا هم پلمه جوړه کړه.

په شمال کې همدا يو شعار خوله په خوله گرځېده: ((نجيب ميخواهد فاشيزم پشتونها را برای صد سال ديگر بر کشور مسلط نمايد)) داسې تبليغات روان وو چې ډاکټر نجيب، وطنجار، پکتين، جمعه اخک، مانوکی منگل، لايق په جهاد کې د پښتنو څواکونو په همکارۍ يو گډ پلان او پروگرام تر لاس لاندې نيولی او غواړي واکمني د پښتنو په لاس کې پاتې شي...؟

له ورخه تېرې اوبه:

د ۱۳۷۰لمريز کال د کب پر ۲۷مه ډاکټر نجيب د دوستم ټول شرايط منلي وو د حيراتان لار ترلې، کابل د بشپړې کلابندۍ په حال کې و په همدې مهال سمنگان د جميعت په لاس سقوط وکړ.

شمال کې د رژيم ځينې نور اړخونه د پرله پسې تبليغاتو تر اغېزې لاندې و، دوی داسې گڼله چې د حکمتيار پر ځای له مسعود سره ښه چلېدلی او د گډې ژبې پيدا کولو وړتيا لرلی شي.

د مزار له سقوط وروسته جنرال نبي عظيمي کابل ته ستون شو که هر څو يې د ډاکټر نجيب او وسله والو څواکونو د قوماندانۍ غونډه کې په اوښلنو سترگو او له غريو ډک اواز د مزار د سقوط جريان په

خواشینووکو ټکو څرګنداوه خو له باطني حرکاتو يې د يو فاتحانه ماموریت د ترسره کولو څرک له وړايه لګېدی شوی، ډاکټر نجيب يوه کمېټه د کاوياني، مزدک، بريالي، يعقوبي او وطنجار په ګډون جوړه کړه چې له دوستم سره اړيکي وساتي که د رژيم له مخالفت نه لاس په سر نه شي لږ تر لږه خو د حل تر مهاله ناپېيلي او خودمختاره حيثيت خپل کړي.

نبي عظيمي ډاکټر نجيب ته همدا يوه خبره کوله چې دی به د نوي کال پر ورځ د روضې جنډه د رژيم په نماينده ګی پورته کړي.

نجيب الله مزار ته د دوستم د ځواکونو د لېږلو تېروتنه ومنله او په دې اړه يې د ټولو پرېکړو مسئوليت پر غاړه واخيست.

ډاکټر نجيب له يوې بلې تېروتنې سره مخامخ کړی شو، ده ته داسې ښودل شوي وو چې د مسعود بريد پر کابل څکه ناشونی دی چې پروان کې يې د حکمتيار ځواکونه په مخه کې دي، خو د مسعود ځواکونه لا مخکې د جنرال بابه جان له هغو سره کابل ته ننوتي وو، د حزب قوماندان معلم فريد او فتح محمد هم د مسعود مخه ډب نه کړی شوه يا يې نه غوښتل د ده مخه ونيسي، پر ډاکټر نجيب ناوخته شوې وه ښايي په وروستيو کې يې د مسعود پر ځای حکمتيار غوره بللی وي خو اوبه له ورخه تېرې وې.

حکمتيار وروسته دا خبره د ننګرهار پوهنتون محصلينو يوه غونډه کې په ډاګه کړه: د نجيب له اړخه را ته پرله پسې پيغامونه را تلل، ده له استعفا پېنځه ورځې د مخه يو ليک را ولېږه چې حزب به د مشر ورور په توګه په حکومت کې مني، په نظام کې چې هره څوکۍ غواړي په واک کې مو ده خو له موږ نه سترګې پټول بې انصافي ده.

گوند څلور لکه غري لري له يوې مخې زموږ حذفول ناشوني دي، که حزب اسلامي زموږ دغه خبرې او وړانديز ونه مني بيا به وګورئ چې د اقتدار واګې د چا لاسونو ته لوېږي...

نجيب الله لکه تکان خوړلی وي او يا له يوه درانه او ويروونکي خوبه پاڅېدلی وي، پرېکړه کوي کابل ته د جنرال جبار قهرمان ملېشو د را وړلو لپاره کندهار ته څلور الوتکې پلان کړي، خو د هوايي ډګر قوماندان جنرال فتاح د کندهار پر ځای الوتکې مزار ته واستولې او د دوستم ملېشې يې د بګرام او خواجه رواش په هوايي ډګرونو کې ځای پر ځای کړې.

نظامي عالي شوار ته د واک لېږد غوښتنه

د حمل پر ۲۷مه د بهنين سپوان مرستيال حسين بوستالي يوې نظامي شورا ته د واک سپارلو خبره د رژيم له پوځي مسئولينو سره شريکه کره، جنرال عظيمي په جريان کې و، داکتر نجيب پوځي شورا ته د واک سپارلو هرکلی وکر، د پوځي شورا غړي لاندې کسان په پام کې نيول شوي وو:

لوی درستيز ستر جنرال اصف دلاور د شورا مرستيال، د هوايي او مدافع هوايي قوماندان دګر جنرال عبدالفتاح، دګر جنرال عبدالعظيم زرمتی د کورنيو چارو وزارت معين او د انقلاب د دفاع عمومي قوماندان، د دولتي امنيت مرستيال او د ملي ګارد عمومي قوماندان دګر جنرال سيد عظيم، د سرحدي قواو عمومي قوماندان تورن جنرال غلام فاروق، د کابل ښار د څارندوی قوماندان تورنجنرال ولي، دګر جنرال عبدالرشيد دوستم د ۵۳مې فرقې قوماندان، د ۸۰مې فرقې قوماندان تورن جنرال حسام الدين، د ۷۰مې فرقې قوماندان تورنجنرال مؤمن.

همدارنګه به په پاکستان او ايران کې د تنظيمونو يو يو نماينده هم په پوځي شورا کې برخه ولري. د پوځي شورا مشر ستر جنرال محمد نبي عظيمي په پام کې نيول شوی و.

په دې تولو پرمختګونو کې کابل کې د فرانسې سفارت چې له ارګ

سره نژدې موقعیت لري فعال نقش درلود، دغه سفارت د پېښو په اړه د لومړنیو خبرونو د سرچینې په توگه د یوه اژانس بڼه غوره کړې وه، د ډاکټر نجیب د استعفا خبر هم تر ټولو دمخه د فرانسې خبري اژانس AFP ورکړ، په دې توگه سفارت د پېښو په اړه لکه یوه محوري اداره فعالیت درلود.

درواغجن خوبونه:

فرانسې سفارت د مدرنو مخابراتي او جاسوسي وسایلو په لرلو سره د مسعود او پرچم همدارنگه د دوی او بهر تر منځ د اړیکو په ټینگولو کې مهم رول درلود.

داکټر نجیب نور محاصره و، د ملگرو ملتونو د سولې پلان د سبوتاژ او تخریب عملیې د بشپړېدو په درشل کې و چاره هدوکي ته رسېدلې.

د مارچ پر ۱۸مه نجیب الله د لومړي ځل لپاره اعلان کړه چې اقتدار پرېږدي او په راتلونکي حکومت کې هم له ونډې اخیستلو تېر دی، مجاهدینو په دې ټینگار کاوه چې ملگري ملتونه خپله د پېنځو ټکو طرحه پر نجیب الله نشي منلی، که منلی یې شي نو د دې خبرې ضمانت څه کېدی شي؟!

له همدې ځایه وه چې ملگرو ملتونو د یوه داسې سند تر لاسه کول غوښتل چې د مجاهدینو خوله ور پټه کړي.

د ملگرو ملتو مامورینو فکر کاوه چې د داکتر نجیب د استعفا له اعلان سره به د مجاهدینو د پروپاگند او پلمو تر ټولو خطرناک او زهرجن غشي له اغېزې ولوېږي او دوی به د ملگرو ملتونو له خوا

وړاندې شوي حل ته غاړه کېږدي او که مخالفت یې وکړ نو ټوله نړۍ به ورته د ملامتیا ګوته ونیسي او یوازې به پاتې کېږي. په حقیقت کې د ډاکټر نجیب همدغه اعلان د ده د حکومت لړزانده ستنې ونړولې ملګرو ملتونو هماغه تېروتنه وکړه چې د سترګو په رپ کې یې د لوبې لوری واړاوه.

بنین سیوان په دې پوه شو چې د ده له لاسه د فشار او تهدید هغه وسیله ووتله چې مجاهدین پرې ووېروي ځکه خو یې ډېر ژر د ١٥کسو **نوموونه:** ډاکټر صمد حامد، سید شمس الدین مجروح، پوهاند عبدالسلام عظیمي، سلطان محمود غازي، ډاکټر یوسف نورستانی، زهره یوسف، عبدالستار سیرت، محمود حبیبي، عبدالجبار ثابت، عزیز الله واصفي... (لیست دقیق ندی چې تر اوسه مې باوري لاسوند ندی موندلی) اعلان کړل چې مجاهدین په تېره سخت دریځه تنظیمونه بېرته یو ګام شاته واخلي.

د اپریل پر لسمه ډاکټر نجیب یو ځل بیا اعلان کړه چې که عبوري حکومت جوړ شي که نه، دی به د اپریل تر پایه له اقتدار نه ګوښه شي د باوري اشخاصو په وینا پاکستان دغه وخت له منافقت نه ډک دریځ خپل کړی و.

پاکستان د مجاهدینو له مشرانو سره په خبرو کې هغوی ته ویل: د ملګرو ملتونو چارواکي احمقان دي، هغوی چې څه کوي، کوي یې دې، بلاخره ناکامېږي، پاکستان د مجاهدینو د مشرانو ملاتړی دی.

له بلې خوا یې د ملګرو ملتونو له چارواکیو سره خبرو کې هغوی ته نه یوازې د پاکستان له خوا د بشپړ ملاتړ وعده ورکوله بلکې په مهاجرو یې د راشن بندولو او د تګ راتګ محدودولو خبره هم کوله چې کابل ته

يې د لس زره تنه غنمو د مرستې وعده د خپلې ژمنې او ملاتړ د ثبوت په توګه وړاندې کوله.

هلته په اسلام اباد کې د مجاهدينو مشرانو تر منځ نانډرۍ روانې وې د دوی په غونډه کې د پاکستان صدراعظم نواز شريف، د ای اس ای مشر تورن جنرال جاويد ناصر او بهرنيو چارو کې د دولت وزير صديق کانجو برخه لرله.

د پنجشنبې په غونډه کې د استاد رباني دريځ ګونګ و، داسې ښکارېده چې له احمدشاه مسعود نه د څه پيغام تر لاسه کولو انتظار کوي.

په همدې وخت کې نواز شريف له استاد رباني وپوښتل: که په کابل کې څه بدلون راشي او ستاسې د تنظيم قوماندانان په کې برخه ولري ستاسې عکس العمل به څه وي؟

په غالب ګومان نواز شريف به ای ايس ای په کابل کې له پېښېدونکو بدلونو خبر کړی وي. استاد رباني په ځواب کې وويل: زه به هغه وخت په دې اړه د پرېکړې تصميم ونيسم چې دا کار ترسره شي.

نواز شريف خپله خبره تکرار کړه، خو رباني صاحب يو ځل بيا ځان تېر کړ، پر همدې مهال رباني ته د خپل تنظيم د نظامي کمېټې رئيس انجنير ايوب تلېفون راغی، د تلېفون له اورېدو وروسته رباني په داسې حال کې چې خوله يې له خندا نه ټولېده وويل: مبارک مو شه کابل فتحه شو، د نورو خبرو ضرورت نه شته.

په داسې حال کې چې تر دې دمه ټول د بنين سبوان هلوځلو او پېنځه فقريېزه طرحې ته سترګې پر لار وو چې د ملګرو ملتو د پلان له مخې به ١٥کسيز هيئت ته واک تسليمېږي، هېچا هم دا نه وه اټکل کړې

چې پرچم او ستم به په دومره اسانۍ د ملګرو ملتونو پلان تخریب کړی شي.

حکمتیار له غونډې په وتو او قطب الدین هلال د باصلاحیته استازي په توګه پرې ایښی و.

په حکمتیار پسې یوه ځانګړې الوتکه پېښور ته ولېږل شوه حکمتیار په اسلام اباد کې درې طرحې وړاندې کړې وې:

- د کابل شاوخوا قوماندانانو ته دې عبوري اقتدار وسپارل شي، د دوی لپاره د ۵۰ او حتی سل کیلومترۍ واټن ټاکل کېدای شي.
- د جهادي مشرانو قیادي شورا دې جوړه او له غیر متنازع اشخاصو دې عبوري حکومت جوړ کړی شي.
- له هغو کسانو چې په پېښور کې پرې موافقه شوې وه عبوري حکومت جوړ شي.

وخت په چټکۍ تېرېده په دومره چټکۍ چې د دغسې طرحو د عملي کولو فرصت او حوصله یې نه لرله.

ایران هم پر لوبه له ورګډېدو د «انقلاب صدور» نړیوالې اجندا ته چانس موندلی و... په پاکستان کې یو ایراني دیپلومات ((نجفي)) له یوه پلاوي سره له ایران نه مزارشریف ته تللی و او هلته یې له دوستم، نبي عظیمي، جنرال مؤمن او احمدشاه مسعود سره خبره پخه کړې وه.

ایران ځکه دغه لوبه په مهارت سره په مخ یووړه چې د مسعود او عظیمي په خبر لوبغاړي یې په لاس کې لوبدلي وو د لوبې بله څنډه داسې وه چې مسعود د کابل تخت تر لاسه او نور مجاهدین یې پر خلاف وسلې ته لاس کړی او یا هم د پښتون او تاجک مسئله ترې جوړه کړي.

د يوې لوبې پای د بلې پيل:

خرنگه چې د مجاهدينو اتحادونه د بهرنيو مرستو د ژمنو په موخه را منځته کېدل، له همدې ځايه دغسې اتحاد له مياشتو کال زيات نشوای پايېدای- دلته به بيا د اتحاد په وسايلو داسې چور جوړ شو چې يوه به پر مالي کمېټه خېټه واچوله بل به پر نظامي کمېټه گونډه وهله- تر مېز چوکيو پورې به يې ورسره تښتول، دېرى دغسې اتحادونه د نويو تنظيمو سته گرځېدل.

په اتحادونو، ائتلافونو پسې د حکومتو وار را ورسېد- پاکستان کې چې نژدې تر سلو زيات تنظيمونه جوړ شوي وو، اوو جهادي تنظيمو کې را ټول کړی شول، تنظيم هغه پېژندل کېده چې وسله وال ولري جنگيالي وړاندې کړي- ځکه خو د جهاد سياسي اړخ له سره پاموړ و نه بلل شو، لويديځ او په سر کې امريکا د جهاد سياسي اړخ ته پام ونه کړ، ستراتيژي يې دا وه چې د جگړې له امله شوروي ته سرخوړی وومي، چې د مجاهدينو په بري او د شوروي په ماتې يې باور نه شوی کړی، امريکا د استاد پژواک په څېر سياسي ملي شخصيتو ته په رول قايل نه شوه، له اوو تنظيمو، درى هغه چې بنسټپال بلل کېدل او د مرستو دېرى برخه يې تر لاسه کوله ښه جنگېدل، د جنگياليو او جبهو شمېر يې زيات و.

له همدې ځايه ملي ايډيالوژي زيندی شوه، روناندو د تولېدا مخه ونشوای مونډای، د ملي عناصرو او روناندو په ځيلو او ترور مهاجرت کې تنظيمي اختناق او استبداد واکمن شو.

منځلارو هغو کې د حرکت او محاذ جبهې غښتلې وې، خو مجددي

پر هوايي جبهو او تشکيلاتو چلېده- چې په مرستو کې يې هم برخه خواره وه- دلته وه چې مجددي يو ځل د استعفا خبره را پورته کړه- خو له څه شي استعفا او چا ته بايد استعفا وړاندې شوې وی؟! هغه و چې د حميدگل يوې پټکې يې خوله پټه کړه.

عربي شيخانو او حکومتونو له سخت دريځو سره اړيکې پاللې- سعودي د استاد سياف د ټينگ ملاتړ کانالونه وغځول- ده ته يې د ملک فيصل جايزه ورکړه او پر پاکستان يې فشار راووړ چې د تنظيم په کچه يې ومني- عربي سخت دريځه وهابيان يې په ننگه ودرېدل او عربي شيخان او اخونيان يې پخپلو ويناوو مسحور کړل، سعودي د تنظيمو مشرانو ته خپل پاسپورټونه ورکړل او د دغو تنظيمو مخکښان يې د رابطې او دارالافتا په ډېلو معاشونو نازول.

د سعودي استخباراتو يوه چارواکي جنرال باديب په دې غاړه هسکه وړه چې د مجاهدينو يوه مشر نوم يې اصلاح يا د ده په وينا اسلامي کړ... استاد سياف چې د اسلامي يووالي مشر په توگه پخپل قلم، خپله سوانح فرهنگي کمېټې ته اتحاد اسلامي جريدې لومړی گڼه کې د خپراوي لپاره راولېږله خپل نوم عبدالرسول د فقير محمد زوی کښلی و، چې وروسته يې په (عبدرب الرسول) تصحيح کړ ... خو له هغه وخته بيا تر دې دمه رسنيو سم ونه شوای ليکلی (عبدالرب الرسول، عبدالرب رسول، عبدرب الرسول) به يې کيښل چې... د دغسې تېروتنو له امله يو وار نسيم ستانيزی او د وحدت اسلامي څو کارکوونکي کسر معاش شول ...

حزب له عراق او ليبيا سره هم د اړيکو او مرستو تر لاسه کولو محور مونډلی و، په داسې حال کې چې دغو هېوادونو له جهاد د ملاتړ دريځ

نه شوی نیولی.

د افغانستان شعیه گان چې په گنو تنظیمو او ډلو ویشلي وو، ایران حزب وحدت کې را ټول کړل- خو شیخ محسني له دې اتحاد د باندې پاتې شو او خپل مرکز یې پېښور ته ولېږداوه...

ایران له کابل سره د اړیکو له غځولو پر یوه نوې لوبه ورگډ شوی و. ایران له شعیه گانو سره د مذهب او له جمعیت سره په ژبني بنسټ لوبه غځولې وه.

احمدشاه مسعود له روسانو سره پر اوربند د رژیم له یوه ځانگړي فرکسیون سره اړیکي ټینگې کړې وې. ایران نه غوښتل نرۍ د افغانستان له لارې د مرکزي اسیا مارکېټونو ته ورسېږي، بلکې خپله یې د سوداگریزه راهدارۍ هیلې پاللې چې د ازربایجان له لارې منځنۍ اسیا ته لاره تېره کړي.

روسیې ته د استاد رباني پر سفر ډاکټر نجیب الله ویل: زه یې له روسانو سره په اړیکو کافر گڼلم، اوس خپله د مجاهدینو مشران د کرملین پر دسترخوان ور ټول دي او زارۍ ورته کوي چې له نجیب الله واک واخلي او دوی ته یې ورکړي... خو زه یې چې په واک کې شریکوم نه یې مني...

شوروي ته د رباني سفر مولوي خالص، سیاف او حکمتیار وغانده- له ده سره مولوي محمد نبي ملگری وو- استاد رباني او پلاوي یې د روتسکوی په مشرۍ روسي پلاوي سره خبرې وکړې، د روتسکوی الوتکه پکتیا کې مجاهدینو غورځولې وه، د ده کلاکوف له حاجي خلیل الرحمن سره و،- خو روتسکوی پاکستاني مقاماتو د روغ نیتۍ په نامه شورویانو ته ورکړ، استاد رباني مسکو کې بې خونده اعلامیه لاسلیک کړه، د راتلو

پر وخت یې رسنیو ته وویل: روسانو سره مو د جګړې تاوان خبره وکړه، دوی وویل: تاسې ګورئ موږ په فقر اخته یو، په دې وخت کې څه ډول تاوان درکولای شو؟ ما ورته وویل: دا خبره را سره د یوه اصل په توګه ومنئ دا چې څه وخت یې را کوئ بېله خبره ده، څکه دا خبره په اعلامیه کې ځای نه کړی شوه.

له دې وړاندې استاد رباني (۱۹۸۸کې) د لومړي ځل لپاره طایف کې د روسي حکومت له استازو سره مخامخ خبرې کړې وې- حکمتیار څو ځله په پټه دغسې هڅې او اړیکي پیل کړې وې، خو د غځیدا او پایلو له اړخه یې منګول تشه وه...

استاد رباني ایران، تاجکستان سره فرهنګي تړون لاسلیک کړ- ډاکټر نجیب د دوستم ملېشې د نجات فرښتې ګڼلې- د مدافعان صلح و وطن کتاب سریزه کې یې د ډاکټر نجیب الله لوړه خبره د وجېزې په بڼه را اخیستې ده...

ددغو ملیشو ځواک دومره پراخ شو چې د نجات فرښتې د دېوانو ګواښ وګرځېد.

له شوروي راغلي تجهیزاتو ، پوځي لوژستیکي وسایلو ډېرې برخه د دې پر ځای چې کابل ته ولېږدول شي، مزار او حیراتان کې زېرمه کېدل- په دې توګه د شوروي له وتلو او توته کېدو وړاندې شمال کې پرېمانه وسلې او مهمات ځای پر ځای شوي وو.

نجیب الله له زړه غوښتل له دوستم، کیان او جنرال مؤمن سره اختلاف له منځه یوسي- د دې لپاره یې جنرال نبي عظیمي دوستم ته ولېږه، خو هغه د اختلاف پر دغه اور نور تېل وغورځول، دویمه پلا یې د حق مراد شرکت خاوند ورولېږه، خو هغه کابل کې خپل شرکت د تلوالې

د فعالیت مرکز وگرځاوه.

نجیب الله د بنین سیوان غوښتنو ته غاړه ایښې وه- په دې هیله و چې د واک له پېټي یې اوږې سپکې شي، په دغو ورځو کې ډاکټر نجیب الله تر فشار لاندې و چې واک د نظار شورا په مشرۍ تلوالې ته وسپاري.

پرچم فرکسیون ډاکټر نجیب الله له پښتون توکم سره په پېیلتیا نه شوای زغملی، مجاهدینو له خاد او کمونېزم سره په پخواني تړاو محکوم گاڼه- دلته وه چې نه یې په رژیم کې دننه د تکیې لورې لیدای شوای- نه یې له مجاهدینو سره د کور کلي مخه موندای شوای- له بده بخته مجاهدینو د ډاکټر نجیب الله د وروستي دریځ پر وړاندې د سم قضاوت ظرفیت ونشوای ښودی. د ده موقعیت یې سم درک نشوای کړای، پر یوه وخت یې د پرچم ستمي فرکسیون، خلقیانو او مجاهدینو دښمني غاړې ته لوېدلې وه. د کب پر ۲۸مه ډاکټر نجیب الله یوه اعلامیه خپره کړه. چې په هغې افغاني جرگه کې چې د ملگرو ملتونو سرمنشي بطروس غالي په کوربتوب جوړېږي پخپل گډون ټینگار ونه کړي- د اعلامیې په ټکو غوندې کې چې کوم انتقالي حکومت جوړ شي په هماغه لومړنۍ ورځ به اجرایي ځواک ورته وسپارل شي. په اعلامیه کې د ډاکټر نجیب الله له خولې راغلي چې دی د خلکو گټې تر شخصي هغو لوړې گڼي او له نورو هم دا هیله لري.

د مجاهدینو له خوا استاد سیاف د ملگرو ملتو پېنځه فقریېزه طرحه له یوې مخې رد کړه- ده له بنین سیوان سره له لیدو دده وکړه- استاد سیاف ویل: سیوان ته چا دا واک او صلاحیت ورکړی چې زموږ په قضیه کې مداخله وکړي او موږ ته د څه کولو مشوره را کړي؟

پرچم فرکسیون ((محمود بریالي، کشتمند، نجم الدین کاویاني،

فرید مزدک، سید اکرام پیگر...)) په مټ شمال کې وار له مخه سیاسي پوځي پانگونه کړې وه- سرپل یې د جلا اداري واحد په توگه را منځته کړی او د مزار شریف د پایتخت کولو پروسه تر لاس لاندې وه.

کله چې ډاکټر نجیب الله د ملگرو ملتو د سولې پلان د منلو پرېکړه وکړه دغې ډلې داسې طرحه وړاندې کړه چې راتلونکی میکانېزم ښایي د قومونو، یا د دوی په وینا ملیتونو پر بنسټ را منځته شي دلته به کشتمند د هزاره په استازیتوب له حکومت او گوند په جلا کچه را مخې ته شي، دوستم د ازبکو، احمدشاه مسعود د تاجکو او هاتف یا کوم بل د پښتنو په نمایندگۍ حکومت کې ونډه ولري.

دوی پر نجیب الله هم په پیل کې منلې وه، ان چې د وطن گوند اساسنامه کې هم ځای کړې وه چې د افغانستان دولت به د نژادي، قومي ژبنیو بنسټونو له مخې د اداري واحدونو جوړولو هڅه وکړي.

دوی لومړی د فدرالي سیستم خبره را پورته کړه- تر دې نامه لاندې یې د تجزیه غوښتنې ټکي په میهن جریده کې خپاره کړل.

د روسانو له وتلو د مجاهدینو او ټوله کې مقاومت تر منځ واحد دریځ را منځته نشو د جهاد سیاسي اړخ کمزوری پاتې و- پخواني پاچا ته که څه هم د هیلو سترگې اوښتې خو وړ دریځ او موقعیت یې خپل نشوی کړی، بلکې د یوه پراخ ملي سیاسي خوځښت په مخه کې یې د کاذبو هیلو له اړخه تشه را منځته کړې وه.

ډاکټر نجیب الله چې ۱۳۶۹ لمریز کې د افغانستان ناپوځي کولو پلان وړاندې کړی و، د مجاهدینو موقت حکومت د جهاد پر ضد توطئه وبلله ...

پخواني پاچا د هغسې رول زړه ونه کړای شو چې شهزاده نوردوم

سهانوک د فرانسې له تبعید وروسته کمبودیا ته په ستنېدو د کورنۍ جګړې مخه ډب کړې وه.

د بنین سیوان د سولې پلان پر وړاندې رژیم کې دننه یوې کودتا مقدمات چمتو شوي وو. د سیوان تروله مخه د ډاکټر نجیب الله له خوا د استعفا پر اعلان او د مجاهدینو له خوا د لست پر ورکولو راګرځېده. په داسې حال کې چې د مجاهدینو او رژیم دننه ډلو د واک لپاره په ځانګړو نخچو او پلانونو کار کاوه، تنظیمو هم له یو بل پټ کابل ته پلاوي لېږل.

لکه د مخه ووېل شول د مخالفت پیل د ډاکټر نجیب الله له خوا شمال کې د جنرال جمعه اخک ټاکل وو، چې د ملیشو د خپلسریو مخه یې نیوله- که څه هم ډاکټر نجیب الله، اخک بېرته کابل ته وغوښت، خو دا د ائتلاف پلمه وه، له حیراتانو وروسته مزار سقوط وکړ او تلواله د چاریکارو د سقوط په نتیجه کې د کابل پر برید دربدلې وه.

احمدشاه مسعود په لومړي سر کې د مزار ائتلاف د سیمې په کچه د ځایي قوماندانانو او ملېشو تفاهم وګانه، خو ډېر ژر یې له دوستم سره په ګډ مطبوعاتي کنفرانس کې پر ائتلاف اعتراف وکړ.

د پېښور نانډرۍ هماغسې روانې وې- حکمتیار پر زړه خورلې وه چې که څواک د دوستم او مسعود په واک کې وي، هر څه چې وغواړي په تنظیمي مشرانو منلی شي- له همدې امله لوګر ته ولاړ- چې له یوې خوا پروان کې خپلو قوماندانانو فرید او فتح په مت د ځمکې له لارې کابل ته د نظار شورا د پرمختګ مخه ونیسي او له بلې خوا د جنوب له لارې کابل ته د خپلو ځواکونو د ننوتو لار پرانیزي.

حزب د سید جمال الدین افغان لېسې زده کوونکي پر کابل ور شېوه

کرل- زده کوونکي په سخته يخنی کې بې له کوم چمتو والي او لوژستيکي ورتيا له پېښور، سپينې شګې، لوګر، چهار آسياب ته يووړل شول...

کابل کې حزب وحدت د قوم او مذهب په نامه له کلای شاده، پل سوخته، سرای غزني- درېيمې کارتې چې مزاري يې ملت غرب کابل بولي کرښه تېره کړې وه او د دغه سيمې د پوځي تأسيساتو او وسايلو تر لاسه کولو په خار او څاو کې و. تر ائتلاف پورې اړوند پوځي، امنيتي ځواکونه او ارګانونه په داسې موقعيت کې وو چې يوازې خپلو انډيوالانو او مؤتلفينو ته وسلې، پوځي دولتي تأسيسات وسپاري. عظيمي کابل کې پوځي قطعاتو ته له حکمتيار پرته نورو تنظيمو له افرادو سره د غاړې ورو ويلي و.

پر دې سربېره د هوا له لارې د ټلوالې ځواکونه د کابل په حساسو برخو او هوايي ډګر کې ځای پر ځای شوي وو- ۱۵ ترانسپورتي الوتکو له مزاره د دوستم مليشې کابل ته لېږدولې.

بنين سيوان د ورې پر ۱۳مه له کابله اسلام آباد ته په رسېدو خبريالانو ته وويل: د افغانستان په اړه د ملګرو ملتو په استازيتوب د افغان ربړې له اواري ډاډه دی- څکه خو به چا ته اجازه ور نه کړي د سولې او لېږد په لار کې خنډونه را منځته کړي.

ده د حمل پر ۱۵مه له مجاهدينو د ناپېيلو شخصيتونو لست تر لاسه او په توحيد يې بوخت و.

پاکستاني مقاماتو وويل: ډاکتر نجيب الله غوښتي ځومره ژر چې کېدی شي د انتقالي شورا د جوړښت پروسه بشپړه کړي- ډاکتر نجيب انديښمن دی چې کېدی شي وضعه او حالات له کنټروله ووځي.

سیوان که څه هم تلولی و، خو زړه یې نه و غورځولی، څکه خو یې د وري پر ٢٦مه اسلام آباد کې وویل: د ملگرو ملتونو پلان پر مخ روان دی- پر وړاندې یې کومې ستونزې نه لیدل کېږي، بري ته هیله من دی.

ائتلاف کابل کې کودتا ته چمتو و، خو سیوان ته داسې ښودل کېده چې را منځته شوې پرمختیا وې د سولې پلان ته لا زیاته زمینه برابرولی شي...

ډاکټر نجیب الله کابل کې یوه هندي خبریال سره مرکه کې په داگه کړه چې د ملگرو ملتونو د پلان پر اساس د موقت حکومت تر جوړېښت انتظار نشي کړای- د اپریل په وروستیو کې به خپله استعفا اعلان کړي. د استعفا متن د ملگرو ملتو اداره کې لیکل شوی و چې څو واره د ډاکټر نجیب الله او کابل، نیویارک کې د ملگرو ملتو ادارې تر منځ تبادله او تصحح شوی و.

دغه متن د لوی اختر پر شپه د١٩٩٢ اپریل ۴مه وړاندې شو. د متن له مخې به د اپریل پر ٢٨مه واک موقتې ادارې ته سپارل کېږي.

د جمعیت لخوا د پرمختګ لومړنی اعلامیه
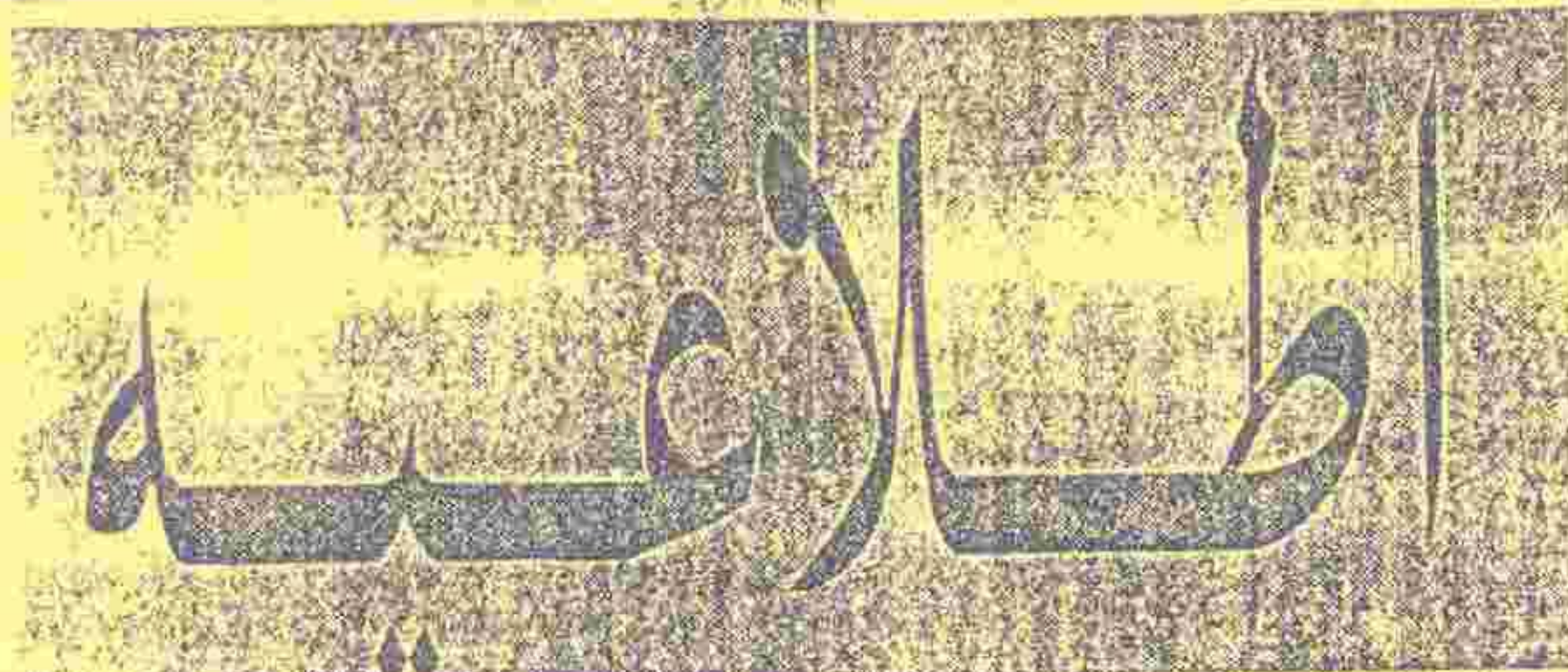
اطلاعیه

هموطنان عزیز ومسلمان !

طوریکه همه اطلاع دارید ، در اثر یك سلسله عملیات منظم مجاهدین ، فتوحات بس مهمی از سالنگ جنوبی به استقامت شمال کابل صورت گرفت که در اثر آن سالنگ جنوبی ، فرقه (۲)، مرکز قول اردوی نمبر(۱) جبل السراج ، چاریکار مرکز ولایت پروان ، فرقه (٤) میدان هوائی بگرام باهمه تاسیساتش به تصرف مجاهدین جمعیت اسلامی درآمد .

اکنون مجاهدین آمادگی کامل سوقیات به طرف شهرکابل جهت سقوط نهائی رژیم درحال زوال کابل را دارند .ولی درین لحظه سرنوشت سازمتاسفانه حزب اسلامی (حکمتیار) تمام قوت های منطقوی خودرا جمع ودرساحه بین شهر چاریکار ودوسرکه بگرام جابجانموده ومصمم است که مانع پیشروی برادران مجاهد شما بسوی شهرکابل شود .وعلاوتاً به همه نیروهای خود اکیداً دستور داده است که دست به یك تهاجم شدید بالای میدان هوایی بگرام که همین اکنون در تصرف مجاهدین جمعیت اسلامی قرار دارد، بزنند .

گرچه شکستاندن موانع حزب اسلامی از نقطه نظر نظامی مشکلی نیست ولی جمعیت اسلامی نمیخواهد درین شرایطی که به پیروزی نهایی جهاد فاصله کوتاهی داریم ، درگیری میان مجاهدین صورت بگیرد وباعث خون ریزی درمیان مسلمانان شود .

برادران مجاهد ومهاجرین زجرکشیده کشور!

ازهمه شمابرادرانه خواهشمندیم تابادرك حساسیت این لحظات سرنوشت ساز دسته جمعی ومنفردانه بالای آقای حکمتیار رهبرحزب اسلامی افغانستان برادرانه فشار وارد نمائید تا ازهمچو اعمال غیر مسئولانه وخلاف منافع مسلمین ومجاهدین دست بکشند .

آیا لازم است برای مجاهدینی که سالهای متواتر برای رسیدن به آرمان های والای شان در سنگرها با برهنگی وگرسنگی سپری کرده اند در همچو موقع حساس برای رسیدن شان به هدف مشکلات ایجاد گردد؟ ویه دشمنان جهاد افغانستان این بهانه داده شود که مجاهدین رامتهم به آشوبگری و درگیری های داخلی نمایند !!.

ما بسوی آرمان سترگ خویش که هدف عامه مجاهدین وملت مسلمان وزجر کشیده افغانستان است ، پیش خواهیم رفت ومسئولیت هر نوع اخلال گری واعمال ضد جهادی متوجه کسانی خواهد بود که در برابر مجاهدین خودرا قرار میدهند والسلام

وما علینا الاالبلاغ

نجیب الله له ملگرو ملتونو ۱۰۰۰سوله ساتي عسکر غوښتي وو چې کابل کې یې ځای پر ځای کړي. سپوان دا غوښتنه له دې امله رد کړه چې د دغو عسکرو د لگښت مخه یې نشوای لیدای.

د ډاکتر نجیب له استعفا سره دولت سقوط وکړ ... مجاهدینو دولت او حکومت جوړ نه کړای شو ... افغانستان بې دولته بې حکومته کوڅه واکیو او ملوک القوماندنیو ته پاتې شو ...

استعفا د ډاکتر نجیب الله ستره تېروتنه وگرځېده- په دې توگه یې خپل لاس کې وروستی کارت هم له لاسه ورکړ، ده بیا هم هڅه کوله گوند کې د اختلاف کچه را ټیته کړی شي- خو عملاً د رژیم ارگانونو کې واک ویشل شوی و- پوځ کې واک له جنرال نبي عظیمي، اصف دلاور، بابه جان، دوستم، جنرال مؤمن او کیان له ملېشو سره وو، د کارمل، مزدک، پیگیر، کاوياني، وکیل له خوا د سیاسي ستراتیژی ټول ارخونه غصب شوي و.

نجیب الله یوازې پاتې و، نژدې ملگرو هم ترې مخ اړولی و- دغه ملگري د واک په خامه تمه پر اومړي تار پېیل شوي و، ان چې ښاغلی لایق یې هم په بېلا بېلو القابو د ډاکتر مخالفت ته اړ کړی و.... د وري پر ۲۵مه کابل سختو ډزو د کودتا د لومړني گام په توگه ولړزاوه.

د کودتا د بري اعلامیه د وري پر ۲۶مه جنرال نبي عظیمي ولوسته... به نماینده گی از قوای مسلح به ایجاد دولت اسلامی خیر مقدم گفته و بحکومت اسلامی جناب حضرت صبغت الله مجددی، دوش بدوش نیروهای جهادی در جهت تامین صلح و امنیت در کابل و کشور مبادرت می ورزد... قوای مسلح، جنرالان و افسران در تشریک مساعی با نیروهای جهادی و اوامر محترم انجنیر احمد شاه مسعود وزیر دفاع

وظایف خود را انجام دهد...

پښتو ته د اعلامیې ژباړلی متن د نجیب الله مجددي لخوا چې وار له مخه کابل ته رسېدلی و، په ناسمو ټکو او کړکېچنه لهجه وړاندې کړای شو...

جنرال نور الحق علومي، نبي عظیمي، آصف دلاور او... د نظار شورا قوماندانانو گډا، فنا او... نجیب الله مجددي سره د کودتا د بري زیري غبرگ کړل.

داکتر نجیب الله په دې تورن وپېژندل شو چې غوښتل یې له هېواده وتښتي- پر ده یې د سیاسي بې غیرتۍ تور پورې کړ- واک د څلورو جنرالانو نبي عظیمي، اصف دلاور، بابه جان او مؤمن په لاس کې دی. د سفارتي تعاملاتو نوښت له اسلام آباده تهران ته لېږدېدلی، اسلام آباد کې د ایران سفیر مزار کې و- کابل کې د فرانسې سفارت د اطلاعاتو مرکز و- د حمل پر ۲۸مه د بهرنیو چارو وزیر عبدالوکیل چاریکار کې له احمدشاه مسعود سره وکتل.

پر سبا یې بهرنیو چارو وزارت کې مطبوعاتي کنفرانس ورکړ - نجیب الله یې پر فرار نافرجام پړ وباله. د اپریل پر ۱۸مه عبدالوکیل یو ځل بیا جبل السراج کې له احمدشاه مسعود سره کېناست.

احمد شاه مسعود یوازې استاد سیاف ته له پرمختیاوو خبر ورکاوه- د انجنیر احمدشاه احمدزي په وینا مسعود وایي کمونېستي جنرالان استعمالوم- واک به مجاهدین تر لاسه کوي.

انجنیر احمدشاه احمدزي ویل: مسعود د نویو اطلاعاتو شریکولو داد ورکړی و- خو خپله وعده یې پوره نه کره، مسعود له سیاف او مجددي سره اړیکي ساتلې- ده ټینگار کاوه څومره ژر چې کېدای شي

مسعود سیاف او مجددي ته پر کابل د حکمتیار د برید خبر ورکړ-
پوښتنه یې وکړه د حکمتیار د برید پر وړاندې څه وکړم؟

ورته وویل شول: مخه یې ونیسه، له ملېشو او پوځي قطعاتو کار
واخله.

حکمتیار د حمل پر ۲٦مه له داخله د شمشتو غونډې ته ویلي و:
وروستی پېښې یوه ډرامه ده چې د جهاد دښمنانو را منځته کړې- د ده
په وینا نجیب الله بېواکه دی- واک د کشتمند او کارمل له ملاترو سره
دی خو له دې وړاندې لکه دمخه مو وویل حکمتیار د شهید استاد
احمدزي فاتحه کې د شمال له خوځښتونو ننگه وکړه- شهادت ورځپاڼې
په ۴٦۴ گڼه کې د حکمتیار د دغې وینا بشپړ متن خپور کړی- چې د ده
په خبره شمال کې کوم قوتونه له مجاهدینو سره یو ځای شوي موږ یې
ملاتړ کوو او په نورو برخو کې د دښمن وسله والو ځواکو ته وایو چې د
شمال د پرمختیاوو تقلید وکړي...

د حکمتیار د هغې وینا له مخې: د شمال پرمختیاوې د تجزیې
تحریک نه دی- دده په خبره زه وروڼو ته ډاډ ورکوم چې دغه پرمختیاوې
د قوم، ژبې او سمت پر بنسټ نه دي را منځته شوې- بلکې د دښمن
ځواکونه د مجاهدینو تر څنگ درېدلي او په صریحو ټکو وایي چې
منتخب اسلامي حکومت غواړي.

دلته حکمتیار صاحب یو وار بیا له اوبو دمخه گاولې کښلې ځکه خو
وروسته د دغو پرمختیاوو پر مخالفت ودرېد او د شمال پرمختیاوې یې د
دښمن توطیه وگڼله.

ملگرو ملتونو د نوي دقیقو په بېړنی غونډه کې له ټولو ښکېلو اړخو د
زغم غوښتنه وکړه- حکمتیار اعلان کړه که د ثور تر پنځمې کابل رژیم

مجاهدينو ته واک ونه سپاري نو مجاهدين به پر کابل بريد وکړي، خو دا نه وه څرگنده کومو مجاهدينو ته؟

خام باور:

پر سيوان باور خام وخوت- د ده الوتکه د شپې پر دوولسو بجو کابل هوايي ډگر کې کېناسته - هوايي ډگر د دوستم ملېشو واک کې و چې وار له مخه پنځلسو الوتنو کې راورل شوې وې، ملېشو سېوان ته له الوتکې د کوزېدو اجازه ورنه کړه. د شپې پر لسو بجو له نجيب الله سره اړيکي قطع شول - داکتر نجيب الله، شاپور احمدزی، اسحق توخی، جنرال جفسر له خپل دفتره د ملگرو ملتو ودانۍ ته ننوتل، د کابل گرځبنديز شفر يې تر لاسه کړی و خو هوايي ډگر ته د ننوتو لپاره ځانگړی شفر ويشل شوی و، چې په عمومي شفر څوک نه شوی ننوتی.

ډاکتر نجيب د شپې پر دوولس نيمو بجو د ملگرو ملتو دريو موټرو کې د هوايي ډگر پر لور حرکت وکړ.

د ملگرو ملتو يو مامور کاروي له يو بل کارکوونکي کويرک او د نجيب الله له دوو ساتونکيو سره يوه لنډکروزر کې تر مخ شول.

دويم موټر اوني چلاوه، ډگروال تاولن مخکې او نجيب الله له خپل ورور شاپور احمدزي سره وروستي سيټ کې ناست وو.

دريم گاډی پېربيير چلاوه چې د ملگرو ملتو اسماني رنگه خولۍ يې پر سره وه، له څو پوستو د عمومي شفر په ويلو تېر شول، خو د هوايي ډگر لومړنۍ پوسته کې يې تم کړل، جنرال جفسر له موټره په کوزېدو له ملېشو سره خبره واروله - غالمغال پورته شو د ملېشو قوماندان رزاق

موټر دروليي وو- پوښتنه يې وکړه چېرته ځئ؟ نجيب الله ورته وويل بهر ته.

رزاق وويل: ستاسې د رسمي سفر امر نه دی راغلی- ډاکټر نجيب وويل همدا اوس رسمي امر درکوم.

رزاق ځواب ورکړ: مهرباني وکړئ بېرته ستانه شئ- تاسې جمهور رئيس ياست- کله چې موږ ته رسمي خبر راکړل شي، موږ به لازم امنيتي تدابير ونيسو، هغسې چې د يوه جمهور رئيس له حيثيت سره برابر وي.

نجيب سم لاسي وګرځېد او بېرته د ملګرو ملتو پر دفتر ننووت، دلته يې له يعقوبي سره پر تلېفون خبرې وکړې، جنرال يعقوبي ډاډ ورکړ خو لږ وروسته د يعقوبي د مرګ خبر خپور شو. نجيب الله له خپلې استعفا وراندې ځلور مرستيالان هاتف، سرابي، رفيع، محتاط ليرې کړي و- ملي شورا د محمود حبيبي په رياست دغه برطرفي ناقانونه وبللې.

ډاکټر نجيب الله وروستيو کې لکه تجريد شوی وي، د خبرو او مذاکراتو لپاره ورسره د اړيکو پر ځای د سياسي بيرو غړي پامور ګنل کېدل... ډاکټر د لويې جرګې د راغوښتو پلان درلود، خو مخه يې ونه ليده - وروستيو کې يې چې ليکلي، استعفا مرکزي کمېټې ته ولېږله - غوښتل يې له راډيو تلويزيون خلکو ته وينا وکړي، خو دا چانس يې هم تر لاسه نکړای شو...

نيويارک کې د افغانستان د څېړنو مرکز مشر سيليوان هم کابل کې و، غوښتل يې له احمدشاه مسعود سره وګوري - له ده سره يو لنډ فارمول و چې ظاهرشاه له خان سره کابل او نجيب الله روم ته بوځي.

بېنن سېوان د اپريل پر ۱۵ مه د وطن ګوند له مشرانو سره چې واک

کې شامل وو وکتل - ده له کابله د نجیب الله د خوندي وتلو په غوښتنه تینگار کاوه - د ده او سلیمان لایق تر منځ خبرې ترخې شوې.

- لایق: ... له بده بخته تاسې غوښتل له گوند او حکومت سره له سلا مشورې پرته نجیب الله بهر ته ولیږدوئ - ده هم له چا سره دا خبره نه وه شریکه کړې، په پټه او غلا یې غوښتل له هېواده وتښتي، بیا هم له بده بخته چې تاسې دغسې یوه تېښته کې له ده سره مرسته کوله. اوس ښایي نجیب الله خپل کور ته ولیږدول شي، مور یې د خوندیتوب ضمانت کوو، تر هغې چې د ده لپاره په سلا یو ځای خوښ کړو... که دا ممکن نه وي، دې تاسې سره دفتر کې پاتې شي تر څو د ده په باره کې د ټولو په مشوره پرېکړه وشي، خو دمگرۍ د وتلو اجازه نه شي ورکول کېدی.

- سېوان: کابل کې د ډاکتر نجیب الله پاتې کېدل تاسې ته کومه گټه نه، بلکې د سولې په مخ کې خنډ را منځ ته کولای شي.

نجیب الله د ملگرو ملتو دفتر کې ووېل: د خپلو خلکو محاکمې ته چمتو دی، خو په دې شرط چې د محاکمې میز ته دی او بل ته د وطن گوند دغه غړي ناست وي ...

سېوان ونشوی کړی ډاکتر نجیب الله وژغوري - په دې کې ستر خنډ د پرچم کودتايي فرکسیون و - سېوان درې کاله د کابل، اسلام اباد، تهران، واشنگټن په منډو وارول - داسې ښوول کېده چې شوروي له مجاهدینو او امریکا له ډاکتر نجیب الله سره وگوري - شېواردنادزې او جیمزبیکر د دغسې ناستې پر سر سلا شوي وو، د افغانستان رېږه کې ملگرو ملتو ناکامي څرگنده وه. بینن سېوان د ناکامې ډیپلوماسی بیه افغانانو ته خورا گرانه پرېوته، سېوان د رېږې په اوارې کې په ناغېږی او

ناړامي تورن دی.

دی عراق کې ((تېل د خوړو بيه)) د ملګرو ملتو پروګرام کې پر بډو اخيستو پر و - له کابله يې هم ځولی له سوغاتونو ډکه وړه - وايي له کابله به د بينن سپوان د ستنېدو پر وخت د ډالرو بيه لوړه او د پيسو مارکېټ کې د ډالرو کاختي ګډه شوه...

کابل کې د پاکستان شارژدافېر، سيد فدا يونس:

د ملګرو ملتو دفتر ناسته ((ميټېنګ)) کې لاندې کسان برخوال وو:

د هندوستان سفير ښاغلی کمارنميبا، د فرانسې شارژدافېر ښاغلی ژانګ برنا ډيک، د چين ښاغلی ژانګ، د ايټاليا ښاغلی پيرهنګی، د ايران ښاغلی ابراهيم طاهريان، د ښاغلي بېنين سپوان امريکايي سلاکار ښاغلی پېلېف کوروڼ، د ترکيې ښاغلی ايکوت چترک، د پاکستان ښاغلی فدا يونس، د سپوان سياسي سلاکار ښاغلی بوتسالي... ما ته وار دمخه ويل شوي وو، چې د انساني خواخوږۍ له امله ډاکټر نجيب الله ته د سياسي پنا وړانديز وکړم.

بېنين سپوان خوښي وښوده، مننه يې وکړه، خو هندوستاني سفير سترګې واړولې.

ستونزه دا وه چې ډاکټر نجيب د ملګرو ملتونو له دفتر څرنګه ايستی او پاکستان ته اړولی شو؟

د ترکيې ښاغلی چترک د خپل بولټ پروف موټر وړانديز وکړ چې ډاکټر نجيب پکې خوندي ايستلی شو.

- ډاکټر نجيب ښايي په کاروان کې ونه ايستل شي.

- زما موټر به ورسره نه ځي.
- ډاکټر نجیب به نه زموږ سفارت کې مېشتوو - نه د ملګرو ملتو کوم دفتر یا بل ځای کې، چې د اختطاف مخه یې نیول شوي وي.
- له ډاکټر نجیب او ملګرو سره به وسلې نشي لېږدېدلی.

د ماښام په اوو بجو پېنځه څلوېښت دقیقو بېنین سېوان وویل اوس باید ډاکټر نجیب د پاکستان له وړاندیز خبر کړو.

ډاکټر ته څو ورځې وړاندې هند د سیاسي پناه ټتر دېولی و چې اوس یې ترې مخ اړاوه. له ډاکټر نجیب سره جنرال توخی ناست و- زه، بېنین سېوان - ښاغلی نمبیا، طاهریان او بوتسالي د ډاکټر نجیب خونې ته ننوتو - دی مو مخې ته را ووت.

د هندوستان سفیر له سلام وروسته بېرته ووت - د پاکستان له خوا د سیاسي پناه وړاندیز لومړی بېنین سېوان او بیا ما یاد کړ.

ډاکټر په احساساتي لهجه مننه وکړه، په دې پسې یې په لنډو وویل: ده د ملګرو ملتو د پلان په منلو استعفا ورکړې - غوره ګڼي د ملګرو ملتو په ودانۍ کې پاتې وي. دلته ځان خوندي ګڼي.

اوس دا د ملګرو ملتو مسئولیت دی چې خوندیتوب یې باوري کړي. د دغه خبرې په اورېدو بېنین سېوان او بوتسالي ووتل - زه او طاهریان ناست وو.

طاهریان ښايي د خواخوږۍ په څو ټکو خوله پرانیسته چې ډاکټر په ترخه لهجه ورته وویل:

سفیر صاحب طاهریان!

ایران تل د افغان قومو او مذهبونو ((سني شعیه)) اختلاف ته لمن وهلې او دوه مخی سیاست یې لرلی، د ملګرو ملتونو د پلان په اره یې د

تګي پالیسي غوره کړې - د اهل تشیع او تاجکو لپاره یې د زیات واک او ونډې چنو ته مخه ورکړې.

ښاغلی سفیر!

څو ورځې وړاندې چې ښاغلی موسوي کابل ته راغلی و، ستاسې پر وړاندې یې وویل: د ښنین سپوان نوملړ چې د ناپېیلو افغانانو په اړه یې چمتو کړي د امریکا او پاکستان په خوښه دی، موږ باید د امریکا-پاکستان پر خلاف بل نوملړ ولرو...

ښاغلی سفیر!

تاسې ته یاده ده چې ما ښاغلي موسوي ته په ډاګه کړه چې د ملګرو ملتونو له نوملړ سره کوم اختلاف نه لرم

پاکستان له ۱۳ کالو زموږ پر خلاف په جګړه بوخت دی خو دا وخت یې د افغانستان ربړې اوارې کې په اخلاص ګام پورته کړی دی.

طاهریان وویل: همدا اوس له ایران سره اړیکه نیسي له دې سره له خونې ووت.

فضا ترینګلې وه - لږ وروسته چې د ډاکټر غوسه سړه شوه ما پوښتنه وکړه؟

د خپلې پراخې تجربې په مت افغانستان کې د سولې ټینګښت څرنګه ګڼئ؟

ده له کتابچې یوه پاڼه را پرې کړه - لاندې کرښې او دایرې یې پرې تېرې کړې.

- *د پلازمېنې کابل ښا وخوا دې د امن سیمه Peace zone را منځ ته کړی شي. چې پراخوالی یې ۳۰ - ۳۵ کیلومترو ته غځېدلی وي.*
- *د کابل شمال/ جنوب کې دې د ملګرو ملتو پوځ ځای پر ځای*

شي.

- *د مجاهدینو له قوماندانانو سره اړیکې ټینګ شي چې کومو سیمو کې مېشت دي هملته اوسي - له نږدې حکومتي ادارو سره دې مرسته پیل کړي.*
- *د مجاهدینو قوماندانانو په مرسته دې وسله ټوله یا وېړل شي.*
- *لویه جرګه دې جوړه شي.*
- *که امنیت وي ټاکنې دې وشي.*
- *له دې لارې چې کوم حکومت راغی د ټولمنلي حکومت په توګه دې وپېژندل شي.*
- *د لوړو ټکو په پلي کېدا کې دې د زور او وسلې کارولو مخنیوی وشي.*

د ډاکټر د لاسي نخچې کاپي زما د افغانستان کتاب اتم ټوک کې چاپ شوې. د اپریل ۱۹۹۲پر اولسمه مې له ډاکټر نجیب سره یو ځل بیا د ملګرو ملتو ودانۍ کې ولیدل. بیا مې ورته د پاکستان له خوا د سیاسي پناه وړاندیز وکړ - ده په مننه زیاته کړه: د ملګرو ملتو دفتر کې ځان خوندي ګڼي - که ووت سیاسي راتلونکې به یې خپله تیاره ګرځولې وي.

دی په راتلونکي سیاست کې خپل رول ته هیله من برېښېده.

ما در چه خیالم وفلک در چه خیال.

وروستۍ هڅې:

بنین سیوان کابل کې د حمل پر ۲۸مه بیا یو ځل د رژیم له نویو خبرو سره اضطراري غونډه وکړه چې وکړی شي ډاکټر نجیب له کابله ورسره وباسي.

د دې لپاره سیوان د ثور پر لومړۍ نېټه مزارشریف ته ولاړ، خو دوستم یې دغه غوښتنه ونه منله.

ښايي ياده کړو چې د حمل پر ۱۵مه چې زه د پېښور فقير آباد کې د جمعيت فرهنګي دفتر ته ولاړم د مسعود او استاد رباني تصويرونو او فتحو شعارونو دفتر نیولی و- داسې ښکارېده کابل همدا اوس د دوی منګولو ته لوېدلی، قانع صاحب په مات زړه، نيولې خبره راته کړه کابل نيول شوی...

د جمعيت يوه ډله وار له مخه د هوا له لارې کابل ته رسېدلې وه، د مجددي زوی ډاکتر نجيب الله کابل کې له جنرال عظيمي نورالحق علومي، آصف دلاور سره ناست وو... پوښتنه داده، چې د پاکستان له خوښې پرته د هوا له لارې کابل ته دغه سفر شوني بلل کېدای شوای...؟

د حمل پر ۲۹مه واشنګټن اعلان کړه چې متحده ايالات افغانستان کې ځانګړې ګټې او علاقه نه لري- چې سره جګړه پای ته رسېدلې او پخوانی شوروي اتحاد د فارس خليج په نقشه کې نظامي شتون نه لري.

د حمل پر ۳۱مه د ټلوالې تازه دم ځواکونه د کابل جنوب ته وخوځېدل چې د حکمتيار د احتمالي بريد مخه ونيسي.

بنين سيوان د غويي پر دويمه چاريکار کې له احمدشاه مسعود سره

وکتل، چې که وتوانیږي له هېواده د ډاکټر نجیب الله ایستلو ته لاره پرانیزي- ده چې د نوبل د سولې جایزې خوب لیدلی و د نهیلی خپېږې خوړلې وې، نواز شریف هم د دې جایزې کاندید و.

د جنرالانو څلور کسیزه پلاوي چې له ښاغلي لایق سره د مشرتابه ژمنه کړې وه عبدالرحیم هاتف خپل مشر اعلان کړ، هاتف اعلان کړه چې داسې قانوني مرجع نشته چې څوک دې دغسې یوه پوست او چوکۍ ته وټاکي.

احمدشاه مسعود په مخابروي اړیکه کې له حکمتیاره وغوښتل د کابل لپاره د جهادي مشرانو د توافق له مخې د واک لېږد ته چمتو شي- ده ونه شوی کولی حکمتیار پر کابل له برید را وګرځوي- په دې تکو چې دی هم اړ دی ځان چمتو کړي چې له کابله دفاع وکړي.

ایران له احمدشاه مسعود او تلوالې په ننګه ودرېد، پاکستان پېښور کې پر تنظیمي توافق ټینګار کاوه خو د کابل لوبه یې له لاسه وتلې وه.

دا چې خړېږي مخـــامخ درته په دار سرونه
په دې وطن کې بس همدغه وو د کار سرونه

(درویش دراني)

*

د تولو غاړو بایللې جګړه

تنظیمونه په نااندریو بوخت دي. پاکستاني مقامات په منډو را منډو ستري دي، د (ای ایس آی) مشر جنرال ناصر جاوېد د تنظیمو، نواز شریف او غلام اسحاق خان تر منځ د اتصال کړی توګه په حرکت کې دی، د پاکستان صدر اعظم ګورنر هاوس کې د وروستۍ فیصلې انتظار کوي. د امریکا سفیر او د مقاومت لپاره یې ځانګړی استازی پیټر تامسن هم وضعې او حالاتو ته څیر دی، ددغه هېواد د پوځ لوی درستیز (جنرال جوزوف پي هاور)) پاکستان کې د خپل فعالیت تناوونه غځولې دي.

کابل کې ایتلاف هر څۀ په بل مخ اړولي د بینن سېوان د میاشتو خواري او منډې تررې یې په سیند لاهو کړې. د ناپېیلو شخصیتونو د غوراوي په اړه د تنظیمي مشرانو په اوږدو بحثونو او جنجالونو پورې په کړس کړس خاندي، سېوان د استاد رباني په وړاندې په ګونډو دی، چې د تولو له خوا منل شوی لیست تسلیم کړي خو هغه د ایتلاف په پچه، ختلی د ډیلي په ننداره بوخت دی کله چې له غونډې د یوه ضروري تلیفون لپاره ووت په راګرځېدو یې په هر څه چلیپا راکښله. نور هغه پخوانی استاد رباني نه و چې له هر څه سره یې په جینګو داړو د موافقت سر خوځاوه.

له اسلام آباد یې ځان د کابل ارګ کې لیده په ذهن کې یې دغه تصور منګولې ښخې کړې وې چې تلویزیون، راډیو، اخبارونه او د نړۍ دله

ییزې رسنۍ یې د اسلامي افغانستان ولسمشر یادوي، ده په دولتي ادارو کې خپل لوی لوی عکسونه لیدل خو په دومره توپیر چې دا ورته هغسې ښکاره نه شول لکه د پښتنور دفترونو کې د معصومو کتلو تصویرونه، بلکې دا یې د یوه مقتدر واکمن عکسونه ګڼل.

څکه خو یې د غوندې خونې ته په ننوتو د پادشاهي له روحیې او اکټ سره وویل: خبره خلاصه ده نور په دا ډول بحثو وخت مه ضایع کوئ. نور هغه د جینګو دارو استاد نه و چې هره ترخه خبره دې په موسکا تېره کړي، په عمر خوړلی له وجوده کمزوری او له څېرې معصوم استاد رباني ته خان داسې ښکارېده لکه پاکستان کې د ځایېدو نه اوسي- سېوان هک پک ودرېد، حیران پاتې شو چې اخر دغه یوه لحظه کې څه وشول کوښښ یې وکړ استاد رباني ته قناعت ورکړي خو د اقتدار حرص د قانع کېدو وي؟

سېوان دا څو ورځې خوشحاله و چې له شپږو میاشتو وروسته یې ایله د بې طرفو کسانو په معرفي کولو اووه لیډران قانع کړي وو، ددغو کسانو لیست د تکمیل په وروستۍ مرحله کې و او له دغو اشخاصو څینې پاکستان ته رسېدلي وو.

د ناپېیلو شخصیتونو د امنیت او خوندیتوب لپاره ملګرو ملتو پر قوماندان عبدالحق هوکړه کړې وه- ده په دې اړه خپل امنیتي پلان بشپړ کړی و.

له مسعود، رباني نه سېوان د خطر احساس نه کاوه څکه هغه لا پخوا د ملګرو ملتونو له طرحې سره په سلو کې دوه سوه خپل توافق ښودلی و، دده سترګه له حکمتیار سوځېده چې دی یې ددغو اشخاصو په انتخاب او د لیست په ورکولو کې څورولی او ښه ستړی کړی و، دی

بېچاره غافلګیر نه بلکې اغفال شوی و، په یوه عجیبه خوشباورۍ کې د اسلام آباد، کابل او تهران په منډو ترړو بوخت و، خو هلته له شمال نه دده په هلو ځلو پسې یو توند شمال خپلې سرې برېوکۍ را الوزولې وې.

ویل کیږي سېوان په ډېر عجز له استاد رباني هیله کوله پخپل ملت زړه وسوځوي- د ناپېیلو کسانو لیست وروسپاري- دی به له دغو اشخاصو سره سبا کابل ته ولاړ شي او له ډاکتر نجیب به واک تسلیم کړي.

ښایي ووایو د اپریل له ۱۸مې وړاندې تنظیمو د بېطرفه کسانو پر لست توافق کړی و، سېوان کابل ته د تلو پروګرام درلود، چې له ډاکتر نجیب بېطرفه کسانو ته د واک لېږد بشپړ کړي.

نجیب الله د سېوان د طرحې په مټ ناپېیلو کسانو ته واک سپارلو شېبې شمېرلې، کورنۍ یې وار دمخه ډیلي ته لېږدولې او نژدې اندیوالانو یې هم هند کې د مېشتېدنې لار جوړه کړې وه.

ډاکتر نجیب هڅه کوله واک یوې ډلې یا ګروپ ته د پرېښودو پرځای یوې متفقې او متحدې ادارې ته وسپارې، دې ته ورته غوښتنه له ګردېز مولوي حقاني د رسنیو له لارې څرګنده کړه، ده وویل: کابل رژیم ښایي د ائتلاف په بڼه نه، بلکې د مجاهدینو مجموع ته واک وسپاري، نه یو تنظیم - ډلې او جریان ته، جهادي مشران باید ډېر ژر د صادقانه تفاهم په نتیجه کې پر یوه واحده اداره توافق وکړي او په کابل کې د واک لېږد ته چمتو شي.

د ډاکټر نجیب وړاندوینه:

ډاکتر نجیب الله له دې وړاندې پخواني پاچا ته هم د واک سپارلو وړاندیز کړی و، چې پاچا نه و منلی. ده له پاچا د دغسې وړاندیز په نه منلو ولسمل ته په تلیفانه گیله کړې وه، ولسمل له پاچا د سپیناوي په غوښتلو دغه جریان مجاهد ولس کې خپور کړ، پاچا له ولسمل خوابدي وښوده، ولسمل ورته کره، ما خپله غاړه خلاصه کره، پاچا وویل، تا خپله خلاصه، خو زما بنده کره...

ډاکتر نجیب الله له وړاندې په ټوله مانا د واک لېږد ته چمتو و، په همدې موخه یې پخواني پاچا سره اړیکه ونیوه، چې له بده بخته پاچا ونه منله ... له افغان سیاستوالو او مخورو سره یې د پوهاوي هڅه وکړه، خو دلته یې هم هغسې خواب تر لاسه نکړی شو چې د واک بریالی لېږد عملي کړای شي. له پخواني پاچا په نهېلیتوب یې لویدیځ میشتو سیاستوالو او مخورو ته مخه کړه، د رئیس... په مشرۍ یو پلاوی له ډاکتر سره د خبرو په موخه هند ته ولاړ ... ډاکتر د واک لېږد ته خپل چمتوالی وښود، خو پلاوي د داسې چا (...) وړاندیز وکړ چې د ډاکتر په وینا دغه جامې پرې خورا لوېې او اوږدې ختلې...

د ۱۹۸۹ د جون په لومړیو کې ډاکتر نجیب الله له نیو یارک (د ملگرو ملتو عمومي غونډه کې له گډون) واشنگتن کې استاد پژواک ته تلیفون وکړ... لومړی خبرې د شاه محمد دوست وې...

دوست: محترم پژواک صاحب سره خبرې کوم...؟

پژواک: بلې...

دوست: محترم نجیب الله غواړي تاسې سره خبرې وکړي.

پژواک: کوم نجیب...؟

دوست: د افغانستان جمهور رئیس

ډاکتر نجیب: کاکاجانه سلام د جمهور ئیس په توگه نه د وراره په توگه درسره غږېږم، روغتیا مو ښه ده...؟

پژواک: ښه یم.

نجیب: ستاسې له نظریاتو خبر یم، شعرونه مو رارسېږي، ستاسې راتلو ته سترگې پر لار یوو.

پژواک: حقیقي وراره نعمت الله سره مې د خپلو اصولو له مخې ونه لیدل...

نجیب: مور هېواد ته ښه نیت درلود او لرو یې.

پژواک: ممکن خو په عمل کې...

نجیب: هیله ده زما عرض ومنئ.

پژواک: د منلو نه دي.

له دغه یادونې زما موخه دا ده چې داواري په اړه ډاکتر نجیب الله خپلو هیلو ته د رژېدا لوری ونشواى موندای... د زرونو مالک خدای دی، خو د ډاکتر له خوا د سولې غږ ته هیچا د زړو دروازې ببرته نشوا کړای...

د کودتا اعتراف:

د مسعود ځواکونو د اپریل پر اتمه گلبهار او پر نهمه بگرام هوایي دگر لاندې کړ.

د حمل پر شلمه د شورای نظار او رشید دوستم ځواکونو د مخکني

جوړجاړي له مخې ګډ مطبوعاتي کنفرانس کې په ډاګه کړه، چې نجیب الله باید سمدستي له واکه لاس واخلي - دوستم وویل موږ، حزب وحدت او نظار شورا په دې اړه توافق ته رسېدلي یوو...

د دوستم په خبره... ما از سابق نقشیه میکشدیم که حکومت کمونستها در افغانستان صلح در وجود آنها برقرار نمیشود... ما بخاطر حکومت اسلامی تصمیم خود را گرفته بودیم... تا که یک زور و یک قوت نباشه راه حل ممکن نیست... همان بود که شصت هزار نفر در فرقه بسیج و در جاهای مختلف جابجا شد... به همکاری غفار پهلوان، رسول پهلوان، سید حسام الدین علیه دولت ایستادگی بکنیم، آمر صاحب احمد شاه مسعود اطمینان داد گفت ما پهلوی شما هستیم... همان بود که طرفداران نجیب را درستگیر و از بین بردیم... گفتم باید کابل را فتح کنیم... همان بود که ما را بصفت رئیس شورای نظامی مقرر کرد...

احمد شاه مسعود «المسلمون» ته وايي:... همه بحالت نومیدی بوده، در عین زمان دشمنان اسلام دست بکار بودند حکومت غیر اسلامی بوجود آورده...

ما از تحرکات ملل متحد و بینن سیوان آگاهی داشتیم، در حالیکه همه به طرح نماینده ملل متحد چشم دوخته بود و طرح حکومت بیطرف را تنظیم ها بذیرفته بود، ما پلان استقرار حکومت اسلامی مجاهدین را بموفقیت عملی نموده، حکومت اسلامی مجاهدین بمیان آوردیم...»

دغه څرګندوني کابل کې د کودتا او ملګرو ملتو د سولې پلان د ناکامولو څرګند اعتراف دی، له بده بدبخته چې ملګرو ملتو کله هم

ایتلاف ته د پرې او ملامتۍ گوته ونه نیوه...

نجیب الله لا استعفا نه وه ورکړې، چې د دوستم ملېشو د کابل هوایي ډگر او ستراتېژیک موقعیتونه نیولي و، په دې توگه د حمل له ۲۴ مې وراندې کابل د ائتلاف منگولو ته لوېدلی و.

استاد رباني چې تر دې وخته له هېڅ شي سره پرېکنده برخورد نه ورکړی، جدي او قاطع بڼه ونیوله، له دې مخکې ده نه د ظاهر شاه د راتلو د گرمو اوازو پر وراندې د څرگند مخالفت کوم دریځ غوره کړی و او نه هم د بېطرفه او دریېم گړي حکومت په هکله، همدا لامل و، چې ده هم په اخوانیانو او د چا خبره بېخ نړاندو او افراطیونو کې ځان شمېرلای شو او هم یې له مینځلارو سره سر خوځاوه، په دې توگه یې له دواړو سره په گوزاره او ملگریتوب کې څه ستونزې نه لرلی، له همدې ځایه وه، چې ځینو کتونکو او خبریالانو ماهر سیاستمدار یاداوه او ځینو بیا له ارادې او قاطعیت بې برخې محتاط مشر.

ده په هر لوري کې ځانته د قدم اخیستو مخه پرې ایښې وه، له امریکا سره یې د خپل سفر پر وخت د اړیکو له امله لار تېره کړې وه، له ظاهر شاه سره یې اړیکې د ښاغلي سیرت په مت پرانیستې ساتلې، په مجددي خو یې دا احسان و، چې جبهه نجات ملي دده په کوښښونو تاسیس شوې، له اخوانیانو سره یې په مصر کې د تحصیل له وخته روابط وو، پیر صاحب او محمدي یې هم په خپله ساحرانه موسکا داسې داډه کړي وو، چې تولو ته یې ازاره مرغۍ ښکارېده.

دغه پالیسي یو دوه واره ده ته څه ستونزې هم راولاړې کړې، یو ځل هغه وخت (۱۳۶۵ لمریز) چې پر ایراني حاجیانو سعودي پولیسو گولۍ وچلولې او په لسگونو یې ووژل په دې توگه د سعودي او ایران مناسبات

خراب شول، بل دخليج جګړې پرمهال.

په سعودي کې د ايراني حاجيانو د وژنې په هکله ده سعودي او ايران دوارو ته د خواخوږي او د دوی د دريځونو د تائيد پيغامونه لېږلي وو، خو سعودي د تلګرام متن په عکاظ او ايران په اسلامي جمهوري ورځپانه کې خپاره کړل، په دې توګه خبره رسوايي ته وخته او شهادت اوونيزې بيا دواړه متنه په خپله يوه ګڼه کې د ټولو مخې ته کېښودل.

خليج جګړه کې څنګه چې د پاکستان جماعت اسلامي د امريکې پر ضد موقف غوره کړی و، څکه خو يې د اخواني ډلو په ګډون لاهور کې يوه غونډه جوړه کړه، په دې کې يې له افغاني ډلو حزب، اتحاد او جمعيت ته هم بلنه ورکړې وه. حزب او اتحاد خو په خپل امريکي ضد موقف ټينګ و، څکه خو يې غونډه کې پراخه برخه واخيسته، خو استاد رباني حيران و، که غونډه کې برخه اخلي، د امريکا سعودي پر ضد حرکت دی او که يې نه اخلي، په اخواني حلقو او جماعت اسلامي کې ميدان حکمتيار، سياف ورڅخه وړي.

له همدې ځايه و، چې په نه زړه يې، غونډه کې ګډون وکړ، تصويب شوې قطعنامه يې لاسليک او مطبوعاتو خپره کړه، خو د سعودي او کويت واکمنو په نامه يې خپل تلګرام کې د عراق د موقف او سياست په کلکه غندلی او پر عراق د غربي قواوو د حملې ملاتړ کړی و، چې مطبوعاتو ته په راوتو يې يوه بله رسوايي جوړه کړه.

په همدغو شپو ورځو کې چې هېواد ګام په ګام د يوې خونړۍ فاجعې خواته نژدې کېده، تنظيمي مشرانو د پاچاهۍ، صدارت او وزارت خوبونه ليدل، ذهن تصور، او سوچ يې د کابل په ارګ کې د ګلخانې خيالي ننداره کوله، د دلکشا په تصور کې به يې زړونه په ټوپو شول او

دغه وړ به يې د اورېدلو کيسو او خبرو له امله د ذهن په پرده د مور سرې غالۍ تېرې شوې، بې اختياره به يې خولو اوبه وکړې او د تصور په همدغه خوند کې به هر يو ځانته جلا پادشاهي صدارت او وزارت جوړ کړی و، دوی به همدا يوه خبره تکراروله، چې مجاهدينو روس ته ماتې ورکړه، کمونېزم يې له مينځه يووړ، د برلين دېوال يې ونړاوه، د نړۍ يو وحشي شکېلاکي ځواک يې په گونډو کړ، ځکه خو يې حکومت خپل حق گاڼه... له دې ناخبره چې خرکارۍ هنر داره سبق نيست که پر پر بخوانی...

دا بېخودي ده که هوس دی که عشق انتها
گوره ته خپل قاتل ته هم وايې جانان زړګيه
(سايل)

د ځمکنيو يتيم خانې ناکامه لوبه

د ۱۳۷۱ د ثور پر ٦مه استاد سياف سهار وختي د خپلو بېګانيو خوبونو په تعبير پسې راوتلي و، په هغو خوبونو پسې چې د ملت د تباهۍ او بربادۍ تصوير يې په تعبيرونو کې پروت و. استاد سياف په ځمکنيو کې هغه يتيم خانې ته ځان ورساوه، چې نن يې په کې د افغان مظلوم ملت د برخليک ټاکلو يو خطرناک پيل او انجام سره غوټه کاوه، په دغه ورځ د افغان مجاهد ملت سرنوشت د ځمکنيو په يتيم خانه کې ټاکل کېده...؟

افغان ملت په رښتيا هم يتيم و، داسې يتيم چې تر ننه د يتيمۍ څپېړې پرمخ خوري، ځکه خو بايد د دغه يتيم ملت سرنوشت هم په يتيم خانه کې لکه د ظالمو او وږ سترګيو تربورانو په مينځ کې د يوه بې اسرې يتيم د مال د تقسيم په څېر په بېړه او د حرص له عينکو وېشل

شوی وای.

استاد سیاف په خپل ځانګړي مهارت یوه لیکلې پانه هر لیډر ته چې په بېلابېلو کوټو کې کېنول شوي وو، په حق جانب اکټ له دې ډاډ سره وړاندې کوله، چې له تاسې پرته نورو ټولو رهبرانو منلې ده، هر ښاغلي به فکر وکړ، چې نورو رهبرانو منلې، نو له ده به هم د مخالفت او انتقاد جرئت سلب شو، که به یې زړه وکه نه، د قلم په څو واره خوځولو به یې د یوه مجاهد ملت په ټولو قربانیو او عظمتونو چلیپا راکښله. له دې ناخبره چې په دغه څو واره قلم کشولو د یوه ملت، یوه مجاهد او قهرمان ملت له قربانیو او وینو سره د څومره ستري جفا او ناځوانی پانه اړول کېږي.

په لږ وخت کې دا هرڅه پای ته ورسېدل او په څو دقیقو کې یې د افغان مجاهد ولس سرنوشت او د سر په قیمت ګټلی حیثیت او عظمت په خپلو کې د وزارتونو صدارت او ریاست پر سر داسې سره تقسیم کړ، چې د پلار میراث او جایداد به هم څوک داسې په اسانه په خپلو کې ونشي وېشلی، په داسې عباراتو چې د یو جریب پټي قواله به هم څوک دا ډول ونه لیکي.

د پېښور د لوزنامې په نامه داسې څه لاسلیک شول، چې هیڅوک په دې پوه نه شول، څنګه په څو ساعتو کې دغسې کار چې څوارلس کاله ناشونی ګڼل کېده، ترسره شوه...؟

په دغه پرېکړه کې مجددي د دوو میاشتو لپاره د دولت د ممثل په توګه له (۵۱) کسیزه هیئت سره موظف شوی، چې له رژیم واک تر لاسه کړي، خو د ممثل مفهوم او تعبیر نه و څرګند شوی، چې دا ممثل به څه کوي؟

د ممثل له دوو میاشتو تېرېدو وروسته به د ۴ میاشتو لپاره استاد رباني د اسلامي موقت دولت رئیس او د رهبري شورا مشر وي، دی به هلته خپل کار رسماً شروع کوي، چې د قدرت د انتقال دوه میاشتې پوره شوې وي، خو دا تعین به یوه ورځ هم نه اوږدېږي.

که څه هم د مجددي د دوو میاشتو په اړه لیکل شوي، چې دغه هیئت به له دغه مودې وروسته د عبوري دولت تر اړخ د اسلامي موقتې شورا په حیث پاتې او ریاست به یې د مجددي پر غاړه وي، د دې شورا موده به هم څلور میاشتې وي، خو دا معلومه نه شوه، چې په دغه دوو میاشتو کې چې ملت په یوه مطلقه خلا کې واقع او کوم قانوني حکومت نه لري، دا دوې میاشتې به دولت او حکومت څوک چلوي او څنگه به یې چلوي، د فیصلې له عبارته خو دا معلومېږي، چې په دې وخت کې به اقتدار له یوې خوا سره هم نه وي او هرڅه به راکد پاتې وي، د قیادي او جهادي شورا په نامه داسې څه رامینځته شول، چې بیا یې هم په تعبیر، مفهوم، صلاحیت او مسوولیت څوک پوه نه شول.

د استاد رباني څلور میاشتنی حکومت چې په پرېکره کې د عبوري دورې په نامه یاد شوی، د هغې له پای ته رسېدو د بل عبوري حکومت معنا څه دول گنل کېدای شي؟ د عامو انتخاباتو - او حل او عقد په نامه کشالې خو له هماغه وخته د داسې یوې سطحي فیصلې له امله رامینځته شوې ربړې وگرځېدې، چې غمیزه یې غځولې ساتله...

د دولت او حکومت ترمینځ توپیر او ددې مفهوم او معنا هم ددغې پرېکړې له مخې د خپلو قانوني او حقوقي اړخونو له پلوه له واحد تعبیر او تفسیر بې برخې ده، بله دا چې ډاکتر نجیب خو له دې مخکې استعفی ورکړې وه، نو بیا د کابل له واکمنانو د قدرت انتقال څه معنا

لري؟ همدارنگه د دوه میاشتنۍ مودې لپاره هیڅ ډول عنوان هم نه شي مونډل کېدی، چې دا موده په څه نامه یاده شي؟

په فیصله کې د صدارت او وزارتونو وېش هم دا ډول شوی، چې وزارتونه په تنظیمو وېشل شوي، په دې ډول چې صدارت حزب ته ورکړ شو، د صدارت معاونیت او خارجه وزارت محاذ ملي اسلامي ته، او...
پرېکړه د استاد سیاف په ابتکار دده په قلم لیکل شوې او منظوره کړی شوه، سبا یې چې د شنبې ورځ وه، د پېښور په گورنر هاوس کې د پاکستان صدراعظم نواز شریف او د سعودي عربستان د استخباراتو وزیر امیر ترکي دا پرېکړه د خپل تائید په څرگندولو په زرونو کې توشېح او له استاد سیاف یې ددغه سترې کارنامې له امله مننه وکړه، په دې توگه د جهاد اهدافو او د ملت قربانیو ته د درناوي لپو د افغان مجاهد ولس د هیلو مخونه تک شنه کړل.

په پرېکړه کې باید د جمعیت امتیاز جوت وي، دوه حساس پوستونه، جمهوري ریاست او دفاع وزارت، که نه نو بیا بلې هرې پرېکړې هیڅ ډول اجرائیوي او قانوني ضمانت او حیثیت نه شوی غوره کولی، حتما باید همداسې شوي واى، ځکه د شمال ائتلاف د مسعود په تکیه د کابل په پوله د اقتدار مخه پرانیستې وه.

جمعیت تینگار کاوه، چې دفاع وزارت به ځکه له مسعود سره وي، چې دده په مت د ډاکتر نجیب د پرځولو لپاره یو ستر پوځي قوت راولاړ شوی او د هېواد جمهور رئیس ځکه باید استاد رباني وي، چې دغه ائتلاف د جمعیت په چوکات کې دده د سیاسي رهبرۍ او بصیرت له کبله بنه نیولې او د دغو اوو مشرانو کابل ته په اصطلاح فاتحانه داخلېدو چانس او زمینه یې برابره کړې ده...؟

د مجددي په مشرۍ د۵۱ کسيزه جهادي شورا په ټاکل کېدو، وټېيل شوه، چې احمد شاه مسعود به له همدې نېټې دفاع وزير او استاد رباني جمهور رييس وي.

لنډه دا چې قدرت بايد دا دول تقسيم شوی وی، چې دفاع وزارت د مسعود او جمهوري رياست د رباني وي، نور نو دی د پېښور رهبران سره جوړ شي، چې څنګه يې تقسيموي اختيار لري.

حکمتيار چې لوګر کې و، خپل غير مسلح افراد کابل ته ننيستلي او هلته يې د خلق فرکېسيون په همکارۍ ځينې تاسيسات تر خپل کنترول لاندې راوستلي و.

په پېښور کې جماعت اسلامي او قاضي حسين احمد پوره ترتيبات نيولي وو، چې د ثور د پينځمې نېټې پر ماښام به له کابل راديو د حکمتيار وينا په خپرېدو د کابل فتحې جشن لمانځل کېږي، په دې اره پېښور کې ګڼ پوسترونه لګېدلي وو، له بلې خوا تلوالې خپل تازه دم ځواکونه د کابل پر لور مارش کړل، د ثور پر پينځمه کابل کې د حزب اسلامي او نظار شورا دلې ښکر په ښکر شوې.

د غويي پر ۵مه له يوې خوا د حزب اسلامي قواوې ښار ته په ننوتو د کورنيو چارو وزارت د ارګ يوه برخه او د ښار ځينې ناحيې او سيمې ونيولې، له بلې خوا د رشيد دوستم ځواکونه چې له دې مخکې په هوايي ډګر، راډيو تلوېزيون او ځينو نورو سيمو کې ځای پر ځای شوې وې، د هوا له لارې د نورو تازه دمو ځواکونو په ور استولو نوي سنګرونه ونيول، که څه هم دا ورځ له اخ و ډب پرته تېره شوه، خو... دا چوپتيا له توپان مخکې چوپتيا ته ورته وه.

د اپريل پر ۲۵ مه چې د حزب مجاهدين کابل ته ننوتي وو، حکمتيار

د دغې ورځې پر ماښام د مخابرې له لارې مطبوعاتي کنفرانس کې ددغې ورځې مبارکي ورکړه، ده کابل رژيم نسکور شوی وباله، د پېښور شورا په اړه يې وويل: چې نور هغې ته ضرورت نه شته.

د حزب وحدت ډلې هم د ښار دننه ګڼ تاسيسات ونيول او له شمال څخه په وار، وار د دوستم ملېشې د هوا له لارې کابل ته راورل شوې.

پر سبا يې ائتلافي ځواکونو د حزب تر کنټرول لاندې تاسيساتو حمله وکړه، په دې توګه له يوې خونړۍ جګړې وروسته د حکمتيار قوتونه په شا شول.

په دې خونړۍ جګړه کې د کابل بالاحصار شاوخوا، د شاشهيد او سيد نور محمد شاه مېنې کورونو او ودانيو ته زښت زيان ورسېد، څرنګه چې په دغه استقامت د حکمتيار مجاهدينو موقعيت نيولی و، د جګړې له تلفاتو پرته د حکمتيار د قوتونو له په شا تګ وروسته ملېشې، د دغه سيمې کورونه چور او لوټ کړل او د خلکو نقد او جنس يې په ډېره بېرحمۍ ولوټل، همدارنګه د ګذرګاه په استقامت ډېری کورونه له مينځه ولاړل، دلته هم د ګلم جم ملېشو د لوټ تالان له امله د هېڅ شتمني خوندي پاتې نه شوه، حتی د خلکو پر عزت او ناموس هم د دغو ملېشو له خوا تېری وشو.

مسعود له حکمتيار سره د ناکامو مخابروي اړيکو وروسته د اپريل پر ۲٦مه د ملېشو په مټ پر چهلستون، بريد وکړ، له شيندند د حزب په پلوۍ پوړته شويو الوتکو، بګرام او د مزار دهدادی بمبار کړل.

د چهلستون تاريخي ماڼۍ غالۍ او نور قيمتي سامان او وسايل دملېشو له خوا چور او لوټ شول، له دغه تالان وروسته يې د خپلو جنايتونو د پټولو په خاطر قصر ته اور واچاوه.

لکه مخکې مو چې وویل، د ثور پر پینځمه پېښور کې جماعت اسلامي دحزب له خوا د کابل د فتحې په رابطه د جشن پروگرام درلود، داعلان له مخې د ثور د پینځمې نېټې پر پینځو بجو به حکمتیار له کابل راډیو خبرې کوي، خو د شمال ائتلاف توپاني شمال دا هرڅه په مخه واخیستل او دا ډول پروگرامونه او پلانونه یې له یوې مخې شنډ کړل.

د دولت د ممثل په توګه د مجددي انتخاب تش په نامه او یو داسې کار و، چې د نړۍ هېڅ هېواد او سیستم کې یې سابقه نه لرله، د دغه ضعیف فورمول پر اساس اداره ځکه فلج او ناکامه وه، چې له یوې خوا د قدرت اصلي مرکز د مسعود، رباني، دوستم، پرچم په لاس کې بیا هم تقسیم شوی پاتې کېده او له بلې خوا د دغه ناقص فورمول په اساس مینځته راغلي ارګان کې هم داسې موثر قوت او جهت نه و، چې حالاتو ته په یوه نېغ سمت د حرکت مخه پرانېزي.

د مجددي خوله د تېر عبوري حکومت په خوند خوږه وه، ده به چې سترګې پټې کړې، هماغه کونجاړه یې په خوب لیده... لکه د پېښور عبوري حکومت دا به یې هم تر دوو کلونو غځېږي او نوم به یې په تاریخ کې د اسلامي افغانستان د لومړني ولسمشر په توګه یاد پاتې شي.

خو دا ځل لکه بخت ورسره بله نخره را اخیستې وه، پر کومه ورځ چې دی له پېښور کابل ته روانېده، حکمتیار ګواښ وکړ، چې د ده الوتکه به وویشتل شي، د پېښور په هوایي ډګر کې له ده سره تلونکی پلاوی تلولی وو، هر یوه په ویښه د وزارت خوبونه لیدل، کړۍ ورځ یې کابل ته د تلو او وزارتونو په خیال پلو کې تېره کړه، خو مجددي د هوا له لارې سفر ته زړه ټینګ نه شو کړی.

په دې توګه یې د خپلو ملګرو د کړۍ ورځې د وزارتونو د خیال پلو

مزه په خوله کې وچه کړه.

په کابل کې د دلو ټپلو له ښکر په ښکر کېدا مخکې حکمتیار پر ښار د ورختلو او دګلم جم ملېشو د وتلو ګوتخنډنه او غوښنه کوله، خو د تکر د مخنیوي په موخه د قاضي حسین احمد په هڅو د مسعود او حکمتیار ترمنځ مخابروي اړیکه د اپریل پر ۲۴مه ټینګه شوه، د خبرو پیل دوستانه و، چې ستوغې به شوې قاضي حسین احمد به په مینځ کې ورولوېد، مسعود غوښتل حکمتیار پېښور ته ولاړ شي، د عبوري حکومت جوړښت او شورا په تشکیل کې له مشرانو سره برخه واخلي، مسعود وویل: پر کابل د برید اړتیا نه شته، د برید ګواښ دې واخله، که نه همدا اوس اقدام کوم، حکمتیار وویل: کابل باید له ملېشو وژغورل شي، دده په وینا دی به له ملېشو د کابل دفاع وکړي، د لوټ تالان مخه به ونیسي، مسعود هم د کابل د دفاع خبره وکړه، چې خپل چمتووالی نیسي، حکمتیار پوښتنه وکړه، د څه چمتووالی...؟ مسعود وویل: دفاع مرد و زن کابل... مسعود دا هم وویل، له ملېشو او جنرالانو سره یې ملګرتیا، له خپلو مشرانو زده کړې، دده اشاره جنرال تني ته وه...

د ارګ پر لور - د مرګ پر لار:

د مجددي د زړه په درزا کې له یوې خوا د کابل تخت پستو تالونو هنګامه جوړه کړې وه، له بلې خوا د حکمتیار د ګواښ له امله یې مخې ته د مرګ وېروونکې هیولا درېدلې وه، مجددي او ورسره د سفر ملګرو یې چې د ورځې په شان دغه شپه هم د اقتدار په مینه کې رڼه تېره کړه، سبا یې د څمکې له لارې د کابل ارګ ته د تخت په هوس غېږه خلاصه

کره، ارگ یا مرگ، تخت یا تخته...؟

مجددي له پېښور د موټرو په یوه اوږده کتار کې په مزه مزه د سفر لار لنډوله، د اپریل پر ۲۷ مه د مجددي د سپرلۍ موټر د پاکستاني پولیسو د ځانګړي ګارد له خوا بدرګه کېده، د ISI مشر جنرال جاوېد ناصر د تورخم په څنځیر ورته مخه ښه وویله، ثمرخېلو کې یې حاجي عبدالقدیر سوړ هرکلی وکړ، همدلته دده سترګې د پاچاهۍ یوې تتې ځلا وبرېښولې او په همدغه تته ځلا کې یې د کابل ارګ هر ګوټ او د اقتدار ټول حلاوتونه او ګردې ښکلاوې وځکلې.

عبدالوکیل، عبد الواحد سرابي، جنرال نبي عظیمي او د پرچم دلې یو شمېر غړو ځرخې پله کې د مجددي هر کلي ته ولاړ وو، په دې توګه د قدرت د انتقال د ډارمې د لومړنۍ پردې تمثیل ترسره شو.

مجددي د ثور پر ۸مه د کابل له رژیم ظاهراً واک ترلاسه کړ، ده له ځان سره لوړه پوړته کړه، واک ښايي هاتف لېږدولی وی، خو توله پروسه کې د جنرال عظیمي رول جوت و.

KABUL

له فرنټير پوست نه
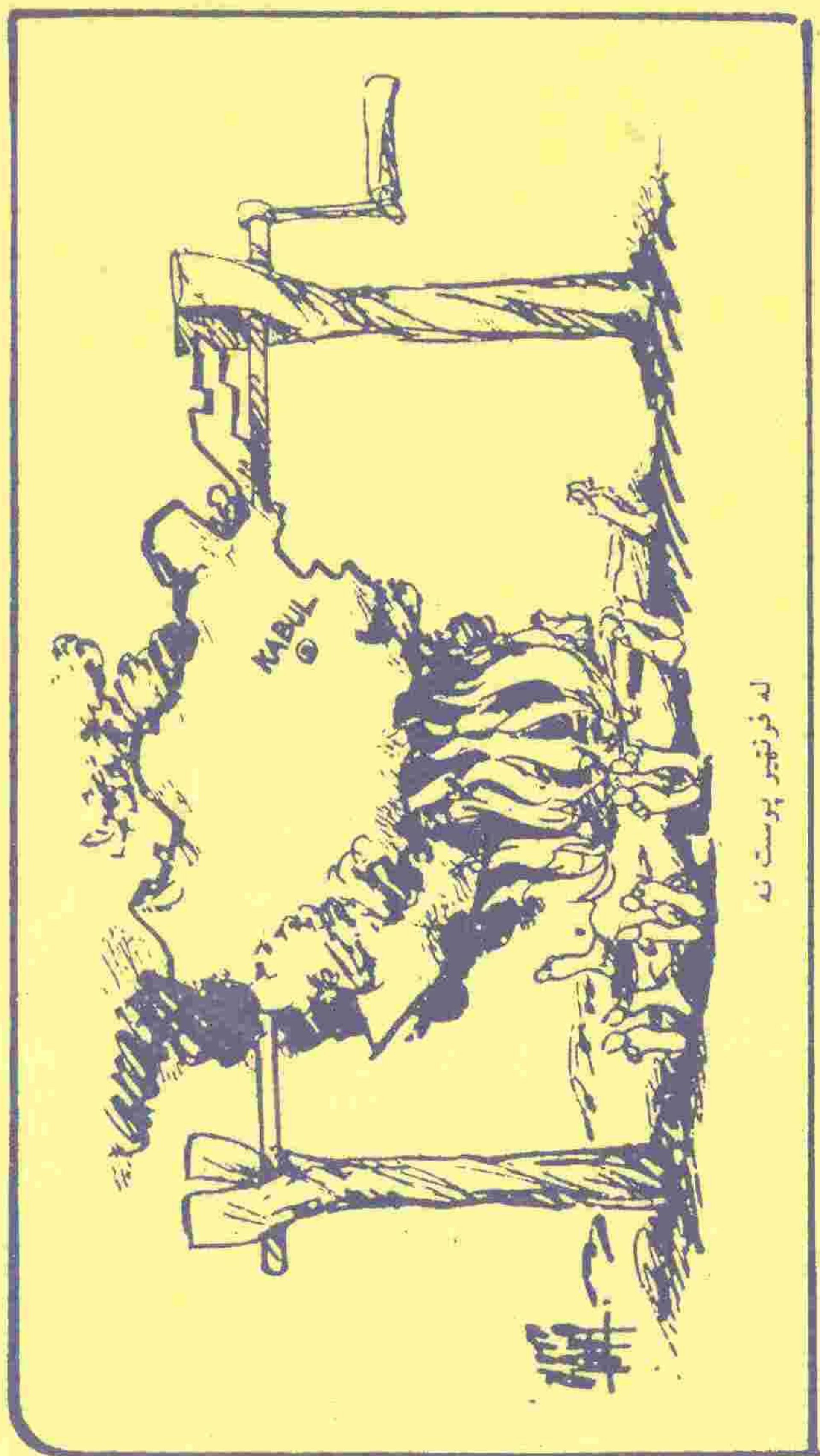
د اپریل پر ۲۸مه له غرمې وروسته عبدالحمید محتاط د واک لېږد ته د نجیب الله پر ضد د کودتا مشهورې څېرې راټولې کړې، وېرې، اضطراب او وحشت پر څېرو اتڼ ګډ کړی و، خو محتاط داډه و، ده هر یوه ته تسلا ورکوله، دوی ښايي مجددي ته د ښه راغلاست او د اسلام مجاهدینو ته د واک د انتقال په اړه غور او پاسته تکي راټول کړي وي.

د بهرنیو چارو وزارت کې د واک د لېږد د ډرامې وروستی صحنه ده، عبدالحمید محتاظ د ډرامې د دغه توک د پروډیوسر په توګه د پردې شاته ناست و ، مجددي دټوپکو په سیوری کې د ستورې مانۍ تالار ته ننوت، په تاکلې چوکۍ کېناست، یوه اړخ ته یې عبدالواحد سرابي، بل ته فضل حق خالقیار...

لومړی وینا د سرابي وه، بیا خالقیار، خلیل ابوی، محمود حبیبي د اسلام مجاهدینو بریالیتوب او ښاغلي مجددي د واکمنۍ مبارکۍ وړاندې کړې، دوی حضرت مجددي د وتلي پروفیسور، اسلامي سکالر، د حق لاروی ستر مجاهد، روحاني لارښود... په تکو او القابو یاد کړ، وینا د اسلامي نظام د ټینګښت، د مجاهدینو په بري او د حضرت صاحب د شخصیت، ژوند، مبارزې د درنښت په ځلاینه راټوله وه.

مجددی د احساساتو په توپاني څپو کې خپله وینا پیل کړه، کله فارسي، کله ماته ګوډه کړکیچو پښتو او کله هم انګریزي، عربي، پر پنځو بجو ډرامه پای ته ورسېده.

په دې توګه د رامینځته شوې حکومت پوځي طاقت د دوستم او سیاسي د ببرک وګرځول شو. د ببرک پرچم د دوستم له جنګي قوت او د مسعود او جمعیت له جهادي صبغې د ګټې اخیستلو لار اواره کړه.

خاطره:

غلام سرور اخونزاده ظاهراً دریور خو دننه عالم دی، هندوستان کې یې له دیوبند مدرسې د فضیلت دستار تړلی، خو له ملایی زړه توری دی، ژوند یې د موټر په ارابو چلاوه، د ده خپل منطق دی، پوخ منطق حیرانوونکی منطق...

دی له خپلې کورنی سره مهاجر و، د کمپ په ختینو کوټو کې یې ژوند تېراوه، خو کله هم په جهاد باوري نه شو، دده دا خبره لکه د کاڼی کرښه وخته... داسې وخت به راشي چې د حضرت صاحب لمسي د محمود بریالي لور پارک کې ترلاس نیولې وي، یو بل ته وایي... چقه مردمای احمق بودند که بخاطر ما و این شعارها یکی دیگه اې خوده میکشتند...

ځینو کټر کمونستانو چې څو ورځې جوماتو کې د خلاصه کیداني او قدوري پاڼې اړولې وې له خپلو نومو سره مولوي تکی ونښلاوه... د شوروي اتحاد راوړي بریلیکونه یې را کوز او د دارالعلوم هغه وځړول...

له برخلیک سره لوبې:

د مجددي په حواسو د ارگ د سپینو زرو قبو او د دلکشا او گلخانې خیالونو منگولې ښخې کړې، دې ته لالهانده، چې څومره ژر کېدی شي، د گلخانې او دلکشا په غېږ کې د اقتدار د خمار ماتې خوښوونکې او ښایستوکي وږمې تنفس کړي، دی د ارگ تږي او تلولی و، دلته هره لحظه لکه د کال تېرېده، ده ته د افغانستان پادشاهي او اقتدار له ارگ پرته نیمگړې ښکارېده، لکه په خپلو حواسو شکمن وي، تک زړه به یې

ولوېد او دا به له امکانه وتلې او د نه منلو خبره ورته ښکاره شوه، رنګ به یې تک ژېړ شو، خو چې شاوخوا به یې وکتل، نو په شونډو به یې د یوې فاتحانه موسکا څپه وغوړېده.

دی ناکراره و، په ارګ پسې ناکرار، د کرس باور خبره د ارګ په مینه یې له مرګ سره سترګې جنګولې وې، نو اوس یې څنګه د هجران او انتظار ترخې زغملی شوی.

د مرحوم سردار نعیم خان کور کې دا یوه شپه پرده له کال اوږده، تېره شوه... دده پر خوله همدا خبره ګرځېده، ارګ ته کله...؟

چې لمانځه کې یې هم د قبلې پر ځای مخ ارګ ته کوږ و...

مخ پر قبله مې د یار کور دی

لمونځ مې پلمه کړ د جانان دیدن کومه

دده انډیوالانو هر یوه ځانته یو وزارت خوښ کړی او ځان یې د هماغه وزارت په څو پوړیزه ودانۍ کې د ستر مېز شاته د اقتدار په تولو نخرو سمبال لیده، دوی به په همدغه تصور کې د خپلې خوښې وزارت ته د باډیګاردانو د ټوپکو په سیوري کې ګرندي او ځانګړې څېره ننوتل، مامورین او منسوبین به یې راغوند کړل، دفتر به یې په خپل زړه جوړ او نوې مقرری اعلان کړې، پر خپلو خپلوانو او انډیوالانو به یې حساس پوستونه او ریاستونه ووېشل، د خلکو په عریضو به یې ((ملاحظه شد)) او قانوني اجرات وکړئ ولیکل.

مجددي د ارګ پر لور حرکت وکړ، کله چې د ارګ مخې ته نژدې شو، اضطراب او هیجان په مخه کړ، له خوشالۍ و که له بل څه، داسې معلومېده چې د لارې په لیدو کې یې خپل قوت له لاسه ورکړی وي،

نژدې وه د ګنو ساتونکو او حتمي او احتمالي وزیرانو په بیروبار کې پریوځی، دی لومړی ژر ژر په ارګ وګرځېد، په ګلخانه او دلکشا یې مینه ماته کړه، حرم سرای یې له نظره تېر کړ، کاسه برجونه او ټولې دروازې یې وکتلې، ده ته یوه غټ او پرېږ لنډي سږي د ارګ د هرې څنډې د پېښو په رابطه د رښتیا او دروغو ګوډی پرانیستی و.

دلته خادم دین رسول الله وژل شوی، دلته نادر خان په ګولۍ ویشتل شوی، دلته امیر امان الله خان د قاضي عبدالرحمن سر مات کړ، دلته غلام نبي څرخي د ټوپکو په خولو وژل شوی، په دې ځای کې داود خان ویشتل شوی، دلته د نعیم خان په کورنۍ ګولۍ چلېدلې، په هغه وړاندې مانۍ کې یې د تره کي پر خوله بالښت ایښی او داسې نور.

مجددي خبر نه و، چې ارګ وار له مخه د جمعیت او نظار شورا راغلو ښاغلو خپلو کې وېشلی، ان چې د ډاکتر نجیب الله پر پالنګ د خوب په هوس کې یې خپلو کې سره خوړلي هم دي...

ده ته ایله درې کوټې رسېدې شوای لکه د ارګ زنداني...

مجددي د ارګ هغه برخې ته چې د ګلخانې شاته د شاهنواز تني کودتا په بمبارۍ کې ورانه شوې وه، ترڅه وخته ودرېد، په زړه کې یې دغې وېرې غځونې وکړې، هسې نه پر ده هم کوم وخت دفاع وزیر کودتا وکړي؟ چې په تېره څه دپاسه یوه لسیزه کې د دفاع وزارت پر کودتاګانو راګرځېده...

د مرګونو دغو کیسو مجددي په یوه ژور سوچ ډوب کړ، ده چې دغه لږ سوچ کې د لنډکي پرېږ سږي خبرې راغبرګې کړې، نو ارګ په رښتیا له مرګونو پرته بل څه نه لرل او هغه خوار شوی هم په یوه دمه ده ته د مرګونو کیسې او واقعې کتار کړې وې، د ده سترګې وځلېدې او د

وارخطايی او وېرې سپرمغي يې وښندل، پل يې ونيوه، له ارګه يې لږ کرکه په زړه کې وټوکېده، خو ژر يې دغه زمولوونکي خيالات د ولاحول... په ويلو شاته کړل، دتخت او اقتدار هوس يې بيا په زړه کې غځونې وکړې.

دده پلرونو په همدې ارګ کې امان الله خان، د سقو زوی، نادر خان او ظاهر شاه ته د پاچاهۍ کمربندونه تړلي وو او نن په دغه اوږده پسمنظر کې د خپلې پاچاهۍ پر واقعيت ولاړ و.

کاشکې د پاچاهۍ سلسله نه وی ختمه شوې، هماغه مراسم. کمربند تړل او هماغه د پادشاهۍ د ميراث سلسله وی، دا جمهوريت يې لا څه دی، داود خان يې په زړه کې وراته، څلور او پينځه کاله نو څه وخت دی؟ خوند پادشاهي کوي، چې د عمر کار دی او خبره اولادونو ته رسېږي.

کابل چې يوې خونړۍ جګړې يې پر حسن او جمال اور پورې کړی و، داسې منظره نه لرله لکه د يوه مملکت پلازمېنه او يا هم هغه کابل چې طبيعي ښکلا او موقعيت يې د پاريسونو او لندنونو سترګې سوځولې.

وروستۍ خونړۍ جګړې د کابل د وحشت او بربادۍ يو ګويا او ژړغونی تصوير وړاندې کاوه، کابل هغه کابل نه و، چې څوارلس کاله پخوا ليدل کېده، د خلکو بنې الوتې زېړې زبېښلې وې، د فقر، خوارۍ، لوږې، وېرې او دهشت نښې يې د سترګو او تندي ګونځو کې له ورايه څرګندېدې.

خو په همدغه وېروونکې او جګړې ځپلي کابل کې د اقتدار په هوس مست په لوکسو لندکروزرو او پيجاروګانو کې داسې غوړ غوړ ګرځېدل، لکه د بېرې او سر له هر تار يې د زېړې غوا زېر غوړي څاڅي.

کابل ښاریان حیران وو، هغوی فکر کاوه چې د هجرت او پردېسی ستونزو او د کمپونو او خېمو گرمیو او د بېوطنی دردونو به اوس دوی داسې زهیر او زمولولي وي، چې د تندي هره کرښه به یې د دغو دردونو او ستونزو بې شمېره رازونه سپړي...

د اپریل پر ۲۸ مه حکمتیار له مولوي حقاني سره اړیکه ونیوه، چې د مسعود پرځای دفاع وزیر شي، حقاني وویل: مسعود اوس پر دې ځوکی تاکل شوی، زه له ځوکی او مقام سره علاقه نه لرم، دا کار ښه نه ښکاري، زه به د سولې هڅو ته په بېطرفه توگه دوام ورکړم.

AFGHAN PEACE PROCESS
IN PROGRESS ___ FOREIGN OFFICE

ZAHOOR

د ثور پر ۱٦مه مجددي خپله ۳٦ کسيزه کابينه اعلان کړه، خو د ده دا کار د استاد سياف او د استاد رباني له خوا ناقانونه او له صلاحيته لوړ وښودل شو، مجددي په خپل غبرگون کې وويل: څرنگه چې حکمتيار د شريعت پر خلاف جگړې ته دوام ورکړي، نو صدارت به په خوب کې هم رانه وني، حکمتيار وويل: دښمني يې يوازې له ملېشو او د رژيم له بقاياوو سره ده، دی به دا څواکونه وبښي، خو په قدرت کې به يې شريک نه کړي.

د شپې د ۸ بجو خبرونه له يوې مخې د مجددي، ملاقاتونو نيولي، باختر اژانس د دې اړتيا نه ليده چې په خبرونو پسې د دنيا په يوه او بل کونج کې سترگې وتومبي او يا هم په بله حادثه او پېښه پسې ځار و اوسي، د خبرونو ټول وخت د همدغو يکنواخته ملاقاتو تکراري جملو او عبارتونو نيوه، داسې معلومېده، لکه نه په دې پراخه نړۍ کې څه پېښه شوې او نه هم په دغه درنو وسلو نيولي او د اور او باروتو بټۍ پروت افغانستان کې څه بله خبره شته او که خبر وي، نو د مجددي، د ملاقاتونو خبرونه دې وي، نورې پېښې کله په دې ارزي، چې په راديو تلوېزيون کې دې پرې نطاق خوله چوله کړي.

يوه خبريال په ارگ کې ماته وويل: موږ يې نن سهار په اته نيمو بجو راغوښتي يو، چې د دولت رئيس ملاقات لري، خو دا دی مازيگر شپږ بجې شوې او موږ د ارگ تر دغه لعنتي ونې لاندې په انتظار ولاړ يو.

حضرت صاحب چې کابينه اعلان کړه، نور وزيران د وزارتونو د کفيلانو په نامه ياد شول، خو مسعود د پاخه او دايمي وزير په توگه اعلان شو.

په حقيقت کې خبره داسې وه، چې کله شمال ايتلاف د مسعود په

مشری چاریکار ته ورسېد، نو د پېښور له لیډرانو یې غوښتنه کوله، چې ژر تر ژره د احمد شاه مسعود له وزارت دفاع او رباني له جمهوري ریاست پرته نور حکومت او ا اداره خپلو کې تقسیم کړي.

د مجددي په دې اقدام که څه هم له ده سره راغلي نور وزیران خوابدي شول، خو بیا هم د کابینې رسمي غړي او د وزارتونو د سرو سپینو مالکان وو، ځکه خو یې د څرګند مخالفت زړه ونه شوی کړی.

وزیران مخکې له دې چې د مطبوعاتو له لارې یې د ټاکنې خبر خپور شي، په وزارتونو ورمنده او په تشکیل او تعیناتو کې یې ریاستونه او نورو پوستونه پر خپلوانو، اندیوالانو او تنظیمي ملګرو په خلاص مټ او سخاوت وېشلي وو.

د یوه وزیر په هکله مشهوره ده، کله چې د وزارت منسوبین د ده مبارکۍ ته ورغلل، یوې ماموري د خپلو خبرو په پیل کې وویل: (می بخشی که نتوانستم دسته‌گلی را در گردن مبارک تان اویزان نمائیم.)

وزیر صاحب چې له خوشحالۍ یې خوله نه سره ورتله، وویل: (...شما خودتان گل استید...)

یوه بل وزیر چې لا تر دې هم وارخطا و، د خپل وزارت مامورینې خپلې کوټې ته وغوښتې، وروسته له دې چې د هرې یوې د حُسن او جمال جاج یې واخیست، هغوی ته چې د ګوتو نوکان یې اوږده وو، وویل: (شما با این ناخنهای دراز در وقت استنجا اذیت نمېشن...؟) دی چې د چا خبره ماندني والا نه وه، پر سبا یې څو ټوپه ټوکر "رخت" وزارت ته خریداري او په خپلو مبارکو لاسونو هرې یوې ته ټیکری پر سر او پر اوږو ور برابر کړ.

مجددي پرېږده چې په ارګ کې د خپلې پاچاهۍ د دوام خوبونه ویني

او کابینه یې د خپلو خپلوانو د تقرر پر تشکیلاتو او تعیناتو بوخته وي، خو په واقعیت کې وضعه داسې ده، لکه مرکزي حکومت نه وي، د دستور اخیستلو هېڅ مرجع نه ده معلومه، پوځي قوتونه متلاشي شوي، اردو د دې پر ځای چې تصفیه، منظم او په یوه ملي اردو بدله شي، ښځي رنگه شوې، او د هغې د نظم او دسپلین ځای یو ډول هرج او مرج نیولی، یوازې خاد، د دوستم، جنرال مومن، بابه جان او کیان قوتونه او ملېشې په خپل ټول وحشت او طاقت په ځای پاتې دې، هغه ملېشې چې له هېڅ ډول عسکري قانون او دسپلین سره یې اشنایي نه درلوده.

د پاکستان صدر اعظم نواز شریف د ثور پر لسمه کابل ته څو ساعته سفر وکړ، د هغه د سپرلی الوتکه په ډېره سختۍ په هوایي ډگر کوزه شوه، هر کلی له هر ډول دیپلوماتیکي نورمونو پرته حیرانوونکې بڼه لرله، نواز شریف ته د اوبو گیلاس هم له خپلې الوتکې راوړی شو، دوه قابه چاکلېټ یې مخې ته کېښودل، نواز شریف ښاغلي مجددي ته د ۱۰ ملیونه ډالرو چیک ورکړ، مجددي د پخوا په څېر د خپلې چپنې په جېب کې خوندي کړ او دعوه یې لرله، چې دا له ده سره شخصي مرسته ده.

د بېرته تلو پر وخت، څو توغندي الوتکې ته نژدې ولگېدل.

د پاکستان لوی درستیز د یوه مرکزي وزیر په وارخطایي، هغه ته وویل: په داسې کارو کې دا شیان راځي...

جنرال حمیدگل د ځانگړي او خاص الخاص مېلمه په توگه کابل کې ډېره لگولې... راغلی ښاغلی ترې گرد چاپېر تاوېږي... سوغاتونه نذرانې ورته وراندې کوي... ډالیو کې د وزیر محمد اکبرخان د تومانچې خبره هم کېږي... د ثور پر یوولسمه جنرال حمیدگل بابر بڼ کې د نظار شورا

د ټانکونو او تشریفاتي ټولي په بدرګه په انګلیسي وینا وکړه، چې جنرال ساپي فارسي ژباړله... ډاکتر عبدالله یې د ځانګړي مېلمه پال په توګه مخ او څټ ته څغستل.

جنرال حمید ګل خپله وینا د مجاهدینو اوجهاد په ستاینو پیل او افغانستان د اسلامي امت د اتصال کړی یاد کړ، د اسلامستان نوم په ورکولو یې د نړیوال جهاد پلازمېنه وګڼله...

کابل کې د حمیدګل څه کار و...؟

په کوم عنوان یې له کوم دریځه وینا کوله د وینا لپاره یې بابر بڼ څرنګه خوښ کړ...؟

د هند له نیمې وچې د پیرنګي په وتلو افغانستان کې د برتانوي هند پر ملکیتونو دریو هېوادو، افغانستان، هند او پاکستان دعوا لرله... کابل ته د مجاهدینو په ننوتو حضرت مجددي او برهان الدین رباني د دغو ملکیتونو قواله د خپلې خوش خدمتی له مخې د پاکستان سفیر ته تقدیم کړه... ((خاک فروختنده چه ارزان فروختند))

مجددي یوازې د ترفیعاتو په لړۍ منګولې ښخې کړې، د هر ماښام خبرونه چې مخکې ملاقاتونو نیول، اوس یې نیمه برخه د ترفیعاتو اعلانولو ته وقف شوی، د جنرالانو او ستر جنرالانو شمېر دومره زیات شوی، چې په هیڅ هېواد کې یې سابقه نه شي پیدا کېدی.

داسې وګڼه، چې ټول جنرالان شول، هر قوماندان سرګروپ ته چې ترفېع ورکول کېده، د جنرالۍ په حساب ورکول کېده.

مجددي که هر څو د قانوني جمهور رئیس د څېرې او اکټ کوښښ کاوه، خو په عمل کې ترې خبره ورخ تر بلې د کاواکۍ او بېواکۍ لوري ته کشکول کېده، واک عملاً د دوستم، مسعود او پرچم له ائتلاف سره و.

Tuesday, May 12, 1992

GILAM-JAM

ZAHOOR
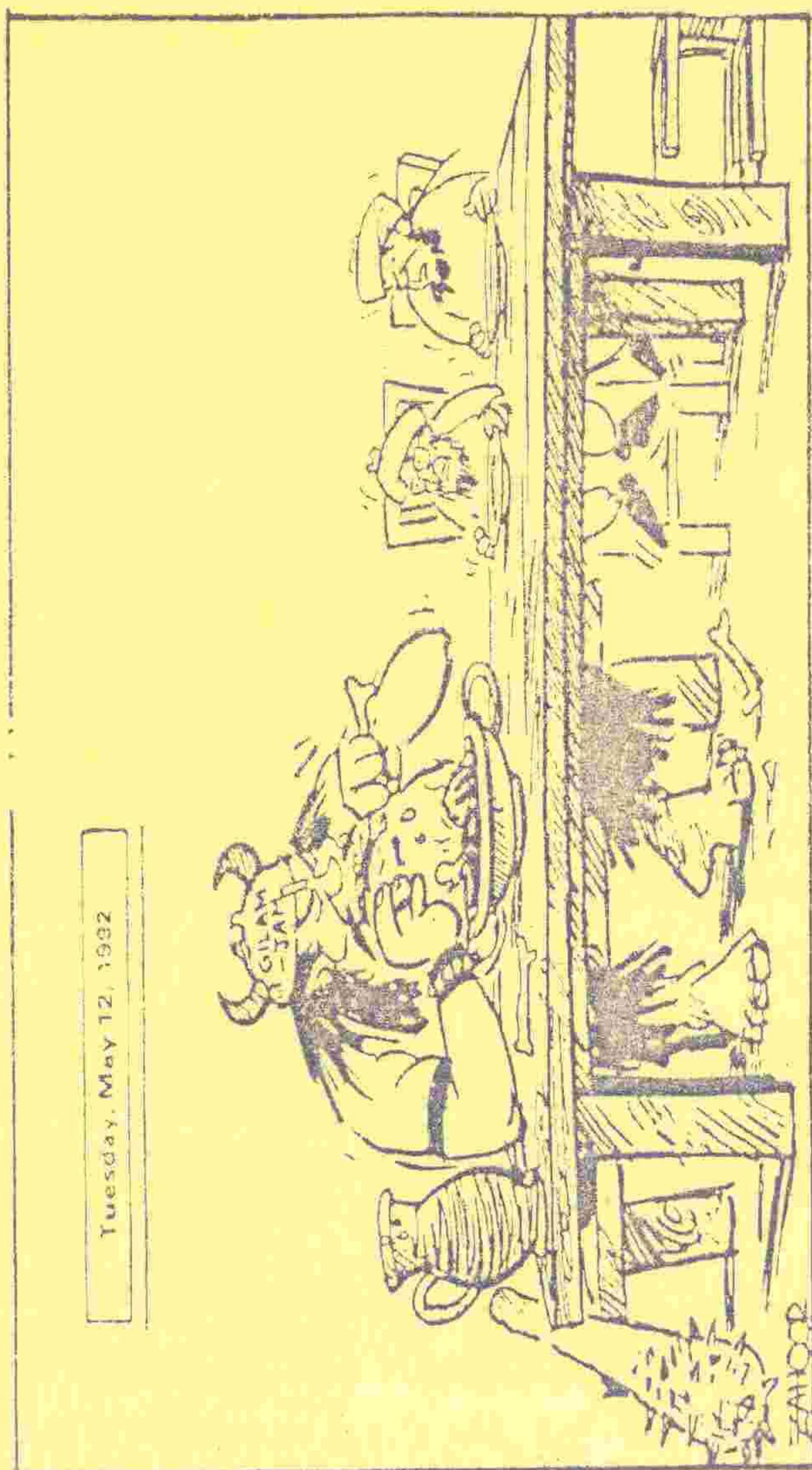
تفاوت صلاحیتها وتفاوت قدرت، در حکومت ائتلافی (کارتون از فرنتیر پوست)

یو تخت څو پادشاهان

استاد رباني ناکرار تلولی او اندېښمن و، هسې نه پر ارګ مجددي ښته واچوي او د پېښور عبوري حکومت غوندې دلته هم خبره تر دوو کلونو اوږده شي، هره شپه يې د ارګ او تخت له خيالونو او سوچونو سره په ويښه تېروله، ځکه خو يې د پرېکړې پر خلاف کابل ته مخه کړه او له ځان سره يې د قيادي شورا په نامه محمدي او استاد سياف هم ملګري کړل.

قافلې د ثور پر ۱۳مه د خمکنيو له يتيم خانې، چې لوزنامه په کې لاسليک شوې وه، د کابل پر لور حرکت وکړ، سروبي کې پرې زرداد روند کون شو، که نه نو سابه، به يې ور په مالګې کړي و، سرک کنډ و کپر او

مزل ستري و، خو د منزل تندې او تلوسې ستوماني نه شوی پېژندلای، ترهغې چې د شپې په ۸ بجو یې د اقتدار په غېږ کې د زره درزا په کرار شوه، مجددي ته د استاد رباني د کابل تګ خوند ورنه کړ، دایې د خپل اقتدار لپاره ګواښ وګاڼه او په نویو حرکتونو، اعتراضونو او شکایتونو یې لاس پورې کړ.

د استاد رباني لومړی فرمان د خپل پوځي سلاکار په توګه د جنرال حمید ګل د ټاکنې لاسلیکول وو، جنرال دغه فرمان پخپل داینېنګ روم کې په طلايي چوکات کې ځړولی.

استاد رباني کابل کې خپله لومړنۍ وینا کې وویل:... همه جا را مایوبست فرا گرفته بود... مذاکرات در جریان بود که جلو حکومت اسلامی مجاهدین را بگیرد... همه متوجه و چشم به راه بنین سیوان بود... تا این که روزنه امیدی پدیدار گشت و به اتکا آمر صاحب وضعیت طور انکشاف نمود که حکومت اسلامی مجاهدین به میان آمد...

مجددي ته يې زامنو، ورونو او خوريونو مشوره ورکړه، چې د ځان په پلوی د یوه قوت پیدا کولو اقدام وکړي، ځکه چې ده نه کوم جهادي څواک درلود او نه کوم ولسي بنسټ، تر ټولو ستر قوت یې دوستم څواکونه لیدل، چې خپل مټ پرې مضبوط کړي، ځکه خو یې مزار ته عاجل سفر وکړ او دوستم ته یې د ستر جنرالۍ ترفیع او د اسلام فاتح (ستر مجاهد) او خالد بن ولید خطاب وکړ.

مجددي په دغه سفر کې مولوي نصر الله منصور او مولوي ارسلان رحماني هم ملګري کړي وو، دوی دواړو په مینه او حرارت دوستم ته غېږ ورکړه او د هغه لاسونه یې په خپلو لاسونو کې ټینګ کړل، مجددي،

دوستم او حزب وحدت ته په قيادي شورا، جهادي شوراګانو کې په سهميه قايل شو.

حضرت صاحب خپله وينا کې وويل: ... ما بايد دگر جنرال عبدالرشيد خان دوستم را دگر جنرال عبدالرشيم دوستم نگويم، ستر جنرال عبدالرشيد خان دوستم بگويم...

مولوی منصور چې د پاکستان دېوالونه په بې وزنه او بې معنا شعارونو ککړ او د دېوالونو د پادشاه لقب ګټلی و، په تولو کړنې ايستلې وې.

د ده د سلګونو شعارونو يوڅو اوس هم زما په حافظه کې دي:

((مور له کمونستانو، ظاهر شاه او غربيانو سره مخلوط حکومت په کلکه غندو او ردوو، ببطرفه حکومت د اسلام پر ضد د شرق او غرب دسيسه ده.

د باطلو د سر پېچ تي تي ايچ)) خو اوس يې دوستم ته د اسلام فاتح او قهرمان لقب ورکولو کې د يوې پرتمينې غونډې د شرکت وياړ په برخه و.
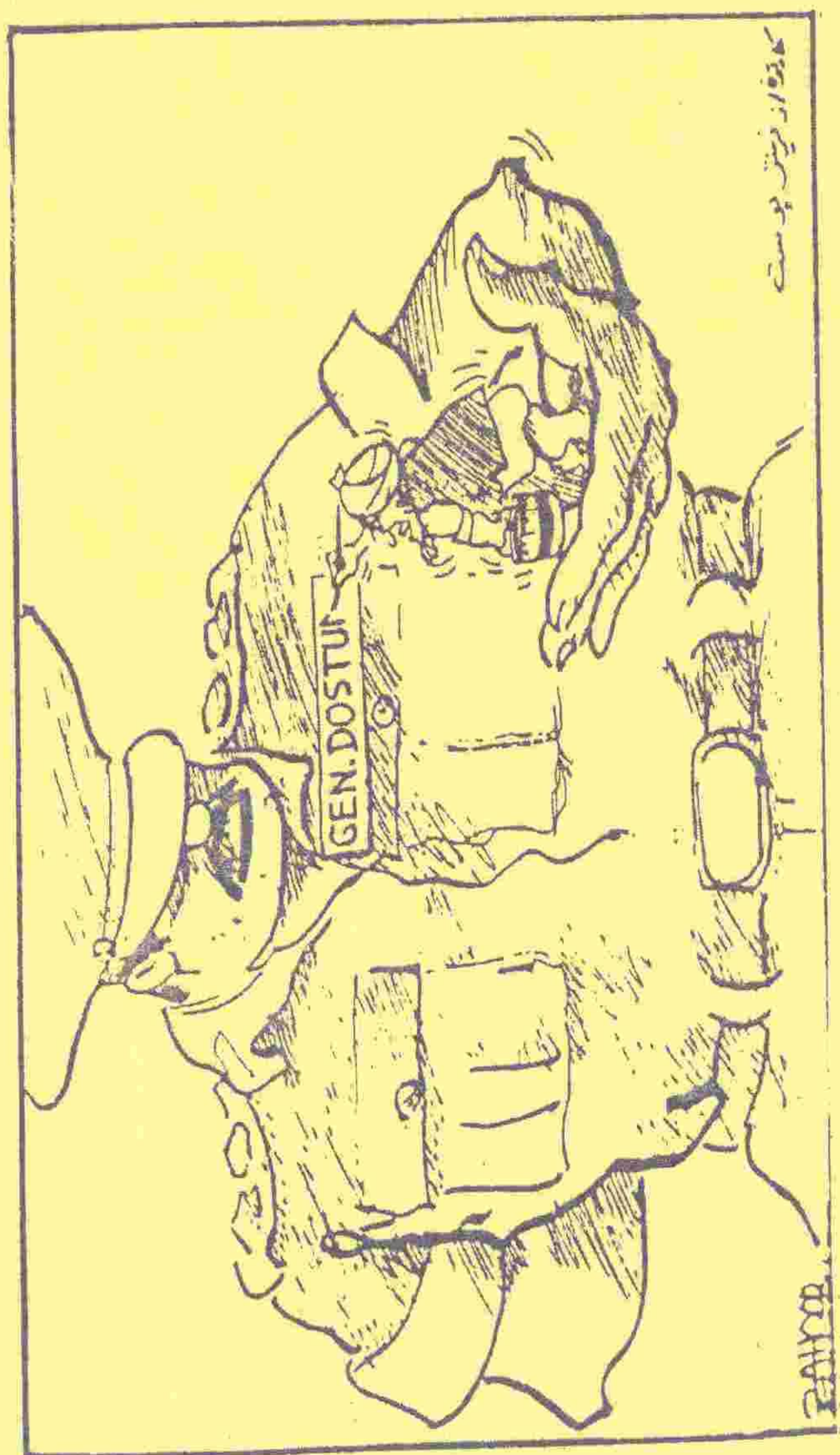
د حقاني په مشرۍ د سولې هڅې

جګړو کابل د وحشت لمبو کې نغښتی، د توطئو او لوټ تالان بازار ګرم دی، د عفتونو ليلام لګېدلې، جهاد د واک او اقتدار په خونړي فساد اوښتی.

دغه جګړې څرنګه پيل شوې، چا پيل کړې، د چا له لاسه، د چا په اشاره...؟ لسګونه پوښتنې، يو ځواب...؟

مولوي جلال الدين حقاني چې د سولې په هلو ځلو بوخت دی، د دغو پوښتنو ځواب کې خبريالانو ته وايي:

... د احمد شاه مسعود او حکمتيار ترمينځ جګړو پر هېواد له سره د وير تغر خپور کړ، د رژيم ځينو ارخونو له وراندې له تنظيمونو سره د

ښلا ښلو تمايلاتو له مخې ارتباطات ټينګ کړي و، د تني ګودتا دا لار پرانيسته، ځينو له احمد شاه مسعود سره دا خبره شريکه کړه، چې حکومت د بل چا لاس ته لوېږي، موږ غواړو هغه تاته وسپارو، له ده سره يې ژنده او ګوده معاهده هم وکړه...

پرچمي، کمونستانو، د کارمل طرفدارو يا په بله خبره فارسي وانو مسعود ته داسې ښکاره کړه، چې موږ به قدرت تا ته وسپارو...

د خلق ډلې حکمتيار ته دا خبره ورسوله...

موږ وويل پر ښارونو حملې مه کوئ، له کابله موږ ته هم پيغامونه راتلل، موږ رهبرانو ته وويل: مه سازش کوئ، مه جګړه، د واحدې ادارې او شورا غم وکړئ.

له مسعود سره مې هم تماس ونيو، دی پروان کې و، چې نوی ورته کمونستو افسرانو تسليم کړی و، ده په خوله له ما سره ومنله، په حکمتيار پسې وګرځېدم، پيدا مې نه کړ، مسعود ته مې وويل، مخابره کې خپله له حکمتيار سره خبرې وکړي، د يوه ساعت مخابروي تماس کې حکمتيار قناعت ونه کړ، پر سبا يې عبدالوکيل پروان ته ولاړ، جنرال رفيع لوګر کې له حکمتيار سره وکتل.

وطنجار څه مکتوبونه پکتيا ته رالېږلي وو، منصور صاحب دا خبره موږ ته وکړه، مکتوبونو کې ليکل شوي وو، کوم لوی پوستونه چې له دوی سره دي، تاسې بې وسلې مجاهدين کابل ته راولېږئ، موږ به وسله ورکړو، خو ما ونه منله، چې دا خپله ګډ وډی او جګړو ته مخه ورکوي...

حکمتيار صاحب له مخکې د کابل نيولو تياري لرله، وراندې تر دې چې د حضرت صاحب په مشرۍ پېښور کې جوړه شوې ناقصه اداره کابل

ته داخل شي، جګړه پیل شوه، ډېره بېرحمانه جګړه پر خلکو وتپل شوه.

موږ د پکتیا، پکتیکا، وردګو، لوګر، غزني عالمان، قومي مخور او قوماندانان چې شمېر یې پنځوس تنو ته رسېده راغوند او پر مسعود او حکمتیار د اوربند لپاره فشار راووړ. له موږ سره د مشرقي، کندهار او شمالي قوماندانان هم ملګري شول، له دوارو خواوو مو اختیار واخیست.

دغسې مو له جهادي او قیادي شوراکانو هم واک واخیست، مجددي صاحب راته ولیکل، د سولې هیئت هره فیصله به من و عن مني، مسعود او حکمتیار خپل شرطونه وړاندې کړل، خو وروسته یې توی وړی واک راکړ، موږ له ۳۰۰ تنو علماوو، مخورو او قوماندانانو، ۳۶ تنه یوه پلاوي کې راټول کړل، چې د سولې مسوده تیاره کړي، مسوده مو مسعود ته واستوله، ده قبوله کړه، د حکمتیار موافقه مو هم ترلاسه کړه.

زره مو و، مطبوعاتي کنفرانس کې دغه مسوده اعلان کړو، دلته د مسعود پیغام راورسېد، چې مسوده مه اعلانوئ، خو موږ خبریالان راغوښتي وو، له ده مو پوښتنه وکړه، چې ددې خبرې منشاء راته ونښيي، مسعود وویل، د ملېشې پر تکي ملګري خوابدوي، دا مو دده په خوښه د جګړې پر ارخونو وارول، بیا هم ده، دغه مسوده له کابل رادیو او اخبار اعلان نه کړه...

مسعود ته مو هیئت ولېږه، ده ومنله، چې د ملیشو ۸۰ مه فرقه، ۵۳ مه فرقه او اویایمه لوا به بې وسلې شي، نور پوځي قطعات به پر خپل ځای وي، خو دا دده د خولې توافق و، د زړه نه و، ځکه چې د جنرال حمید ګل، اعجاز الحق او یوه عرب پر مینځګړیتوب مسعود او

حکمتیار بکرامیو کې کېناستل او زموږ له طرحې او خپلو وعدو یې غاړه وغړوله.

ما له دغو درې تنو وغوښتل، چې تاسې د افغانانو په مزاج او عنعناتو نه پوهېږئ، دا کار تاسې نه شئ کولای، زموږ پرېکړه مه بې ارزښته کوئ، ددوی د فیصلې خینې تکي زموږ د فیصلې پر ضد وو، دلته ده چې له دې دوارو فیصلو یوه هم تطبیق نه شوه.

موږ بیا له دوی سره ارتباط ونیو، چې د خبرو لپاره خپل استازي رامعرفي کړي، حکمتیار دا کار وکړ، مسعود په څند خپل استازي راوپېژندل، خو دوی عمل نه کاوه، دې کې د حزب وحدت او اتحاد اسلامي ترمینځ جګړه پېښه شوه، ما د دوی ترمینځ د اوربند او سولې هڅې پیل کړې، اوربند خو بو دوې درې ورځې ټینګ شو، خو سوله رامینځته نه شوه، چې له پولتخنیک سره پر ما برید وشو، ما د دوارو غاړو مشران د خبرو لپاره راغوښتي او دوی راسره منلي وه، خو یوه غاړه هم په خپله وعده ونه درېده.

اوس چې کوم کمیسیون جوړ شوی، دا یو ناکام کمېسیون دی، چې د خپلو فیصلو د تطبیق له واک بې برخې دی، دا کمېسیون باید وسیع شي، د تنظیم پرځای ولایتونه پام کې ونیول شي، له هر ولایته دوه ستر قوماندانان، یو قومي مشر، یو عالم چې تعداد یې ۱۲۰ - ۱۳۰ تنو ته رسېږي، یوه شورا جوړه شي، دا یوه باصلاحیته شورا ومنل شي، بیا یو داسې فارمول رامینځته کړی شي، چې له ولسوالیو دوه تنه او له علاقداریو یوه تن راجمع کړی شي، دغه اشخاص به علماء، مخور او قوماندانان وي، یا دا چې د کمېسیون ۱۲۰ تنه د خپلو ولایتونو د شوراګانو د نفوسو په حساب نفر کابل یا د کابل شاوخوا راولېږي، له

دې څخه دی ۲۰۰ تنه ته غوره شي، چې پارلمان ته ورته بڼه به ولري، د دغه کمېسون تر مراقبت لاندې آزاد انتخابات وشي، د دولت رییس دې وټاکل شي، د پارلمان دوره دې د دولت رییس له دورې سره برابر وي.))

ددغې پوښتنې په ځواب کې چې د حل او عقد، لويې جرګې او اهل الری په اره تاوده بحثونه کېږي، تاسې څه نظر لرئ، مولوي حقاني وويل:

دا توله يوه خبره ده، په دې شرط چې د تنظيمونو رعايت په کې نه وې شوی بلکې اهليت پام کې نيول شوی وي، داسې اشخاص په کې راشي، چې مسلمان وي، جهاد کې يې برخه لرلې وي، په ټولو قومونو ولايتونو پورې اړه ولري.

د خبرو او عمل توپير:

حقاني صاحب د حکمتيار او احمد شاه مسعود ترمينځ د جګړې په مخنيوي کې د سولې کمېسيون لخوا ديو پرېکړه ليک په وړاندې کولو خپل زغروال ځواکونه او مجاهدين د دوارو غاړو ترمينځ ځای پرځای کړل، په پرېکړه ليک کې راغلي: ختم و قطع جنگ بهر معنا و مفهوميکه باشد...

بعد از صدور اعلان فيصله در ظرف مدت يک هفته تمام قوت های متقابل و متخاصم از شهر کابل و کمربند اطراف شهر کابل خارج گردد.

تامين امنيت کمربند امنيتي شهر کابل و داخل شهر کابل در وقت عقب کشيدن قوت های درگير، تحت قيادت شورای صلح

توسط قوماندانان کابل و حسب ضرورت یک تعداد مجاهدین متفق علیه صورت گیرد و بعداً به قطعات منظم وزارت دفاع و داخله تسلیم شود.

تمام سلاح ثقیله و وسایط حربی اردو مربوط بیت المال بوده، از کمربند امنیتي کابل خارج شده نمیتواند.

لوړ پرېکړه لیک د ۱۳۷۱ لمریز د ثور پر ۲۷مه چهلستون بڼ کې اعلان کړی شو، حقاني صاحب له حکمتیار او مسعود لیکلی ډاډ ترلاسه کړی و، چې د دوی له خوا شوې پرېکړې ته ژمن اوسي، د سولې پرېکړه د ۲۵۰ قوماندانانو، قومي مخورو، علماوو له خوا تصویب او لاسلیک شوه، د ثور پر ۲۶مه د پرېکړ لیک له اعلان یوه ورځ وړاندې حقاني صاحب له حکمتیار و مسعود سره رابطه وکړه او یوځل بیا یې د سولې د پرېکړې په اړه د دوی ژمنتیا ترلاسه کړه.

حقاني صاحب پنځوس زغروال ټانکونه او سلګونه مجاهدین د حزب او نظار شورا جنګیالیو ترمینځ ځای پرځای کړل، مسعود ژمنه کړې وه چې د دغو افرادو اعاشه او د تېلو لګښت به دولت برابروي، خو دوې ورځې وروسته یې له دې ژمنې غاړه وغړوله.

پر دې سربېره مسعود د سولې پرېکړې ته هم ژمن پاتې نه شو او د جنرال حمید ګل، اعجاز الحق او سعودي شهزاده ترکي الفیصل په مینځګړیتوب یو بل ترون ته په بتخاک کې کېناستل.

ددغې ناستې یوه برخه وال ماته وویل: احمد شاه مسعود حکمتیار ته په طنز وویل، حقاني ام کتی چند تانک غورازه خود آمده که صلح میکنم...
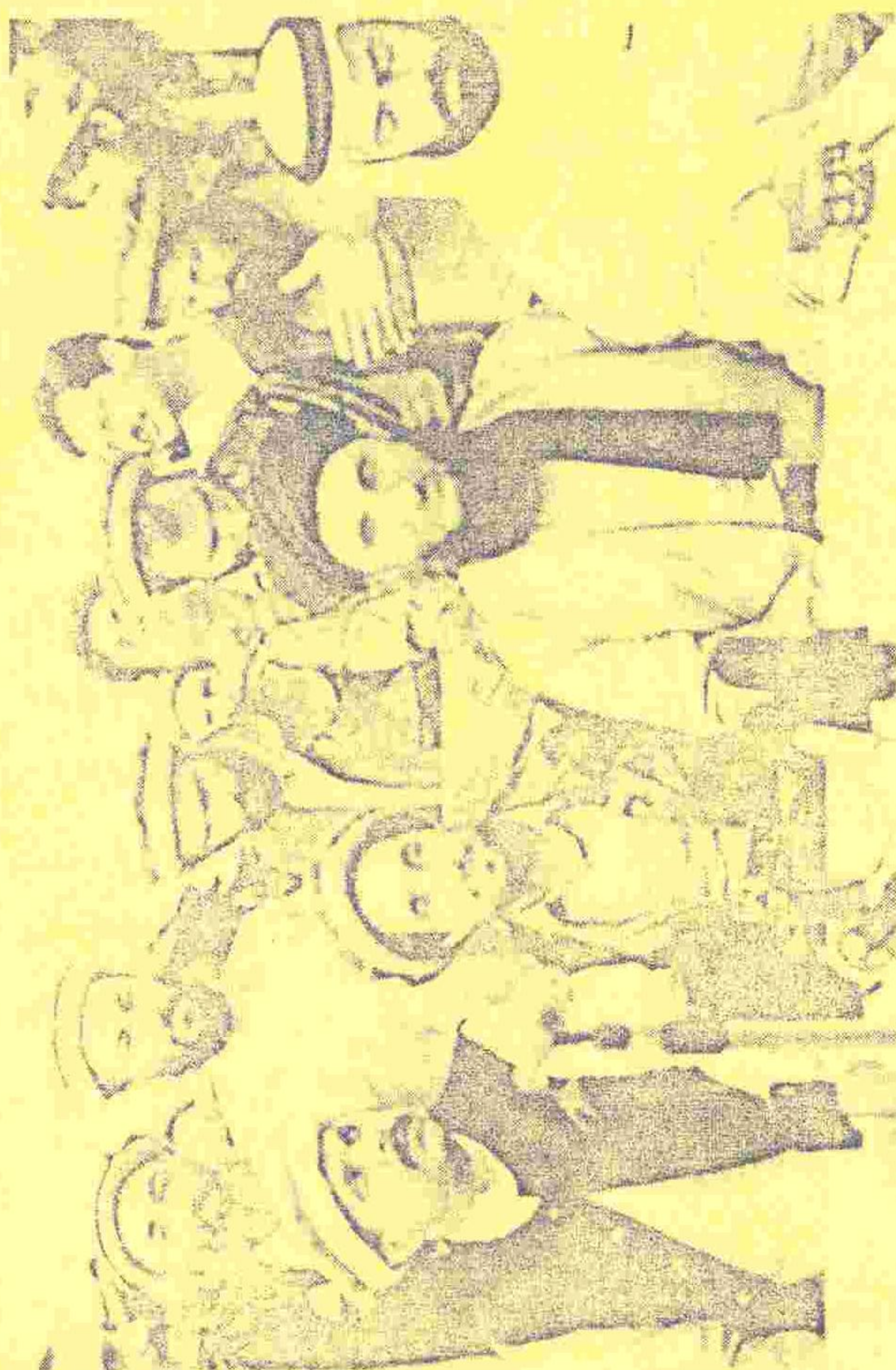
د حکمتیار او مسعود تر منځ د اعجاز الحق او ترکي الفیصل په منځګړیتوب د بګرامیو تړون

لومړنی سفر، لومړنی ګوزار:

مجددي د جوزا پر ۵مه په دوه ورځني رسمي سفر اسلام اباد ته ولاړ، د اسلام اباد هوايي ډګر کې د پروټوکول له مخې غلام اسحق خان او نواز شریف دده هر کلي ته ولاړ وو، د سپرلۍ الوتکه د اسلام آباد پر هوايي ډګر کيناسته، مجددي چې له الوتکې راکوزېده، نو دده باډيګارډ تورن جنرال (جګرن) خان محمد لکه سيورۍ ورپسې جوخت روان و، کله چې ده د غلام اسحق خان په ملتيا د تشريفاتو ګارد سلامي اخيستله، نو باډيګارډ جنرال هم د مجددي او غلام اسحق به پله ګام اخيست. پاکستاني مقامات چې ځينو يې برېتونو کې خندل، دې لوبې ته حيران ولاړ وو، خو کابل کې د پاکستان شاژدافير ښاغلي فدا يونس له افغانانو سره د اوږدې سابقې له مخې نه غوښتل، دا شرم د کمره مين له خوا ثبت شي، ځکه خو يې هغه تر مت په نيوو ايسته کش کړ، له دې سره هغه لکه په هماغه ځای مېخ شوی وي، بې حرکته ولاړ پاتې شو.

د جوزا پر ۸مه د مجددي د سپرلۍ الوتکه له پاکستان څخه په بېرته ستنېدو د کابل پر هوايي ډګر په توغندي وويشتل شوه، خو پيلوټ وتوانېد الوتکه روغه کوزه کړي، د توغندي په لګېدو د الوتکې د مخ برخه زيانمنه او د پيلوټ مرستيال برسيرن زخمي شو، خبريالانو څرګنده کړه، چې مجددي په هوايي ډګر کې تلولی او الوتې بنه ځغاستل، ده لومړی د الوتکې ويشتو تور پر حکمتيار ولګاوه، خو وروسته چې له مسعود سره يې د قدرت سيالي اوج ته ورسېده، ويل يې: دا کار دده دوستانو او د لستوني مارانو کړی.

مجددي د پلويانو پيدا کولو په تمه د مامورينو معاشونه دوه چنده کړل، خو د وزارتونو بودجې يې کمې کړې، په دې توګه يې ټولې ادارې له يوه سخت بحران سره مخامخ کړې.

ده د پخواني باچا د ملاتړ لاسه کولو لپاره خپل زوی روم ته وليږه خو باچا دده، د ننګې خبره ونشوه منلي.

دلته وه، چې مجددي نه پر تنظيمي ډلو او وسله والو خپل مټ غښتلی کړي شوی او نه يې له هېواده بهر د افغان شخصيتونو او سياستوالو ملاتړ خپل کړي شو...

هغه وه چې د ارګ دريو کوټو کې له دوه مياشتني مساپرۍ وروسته يې له ارګ سره مخه ښه کړه...

(۲)
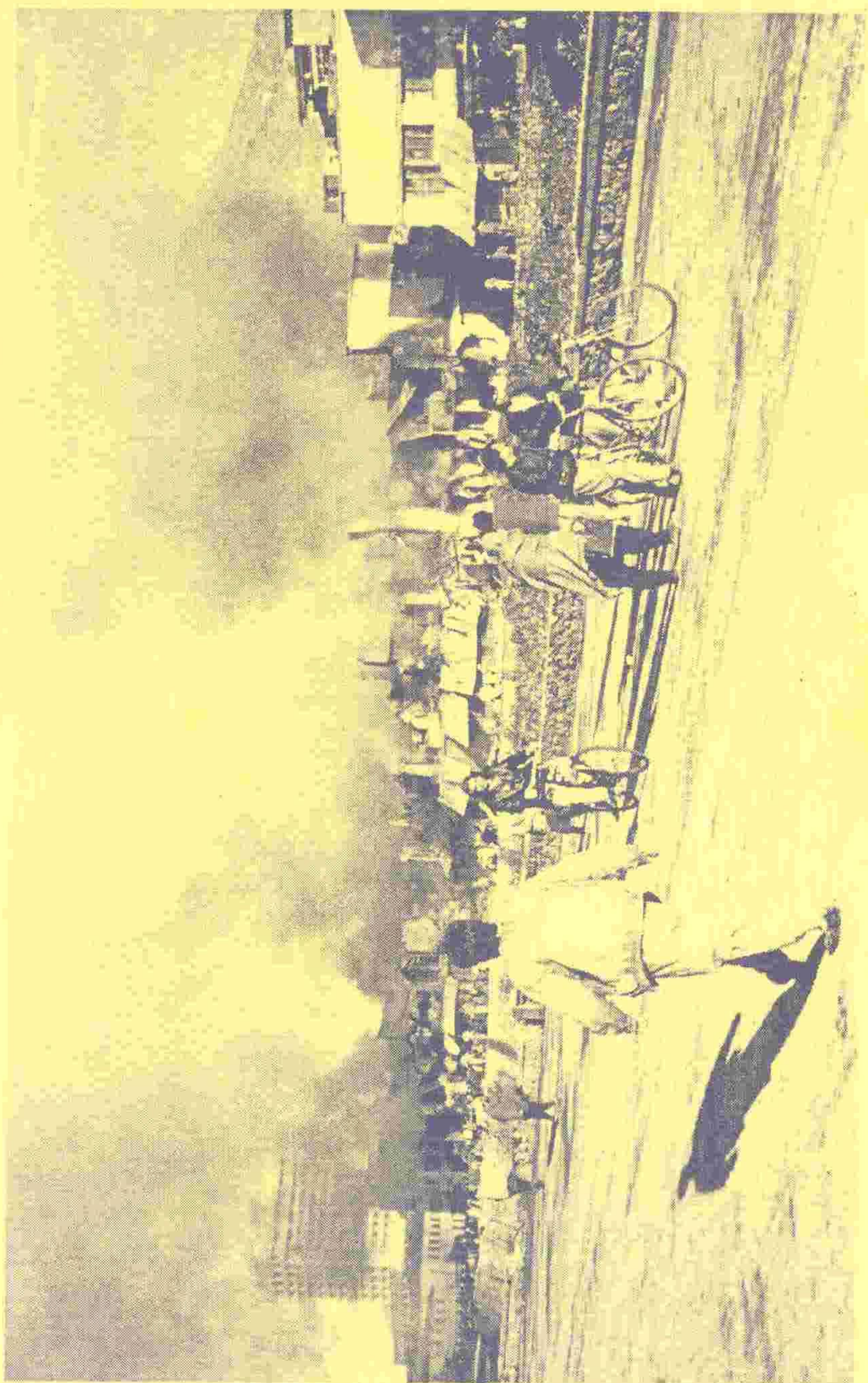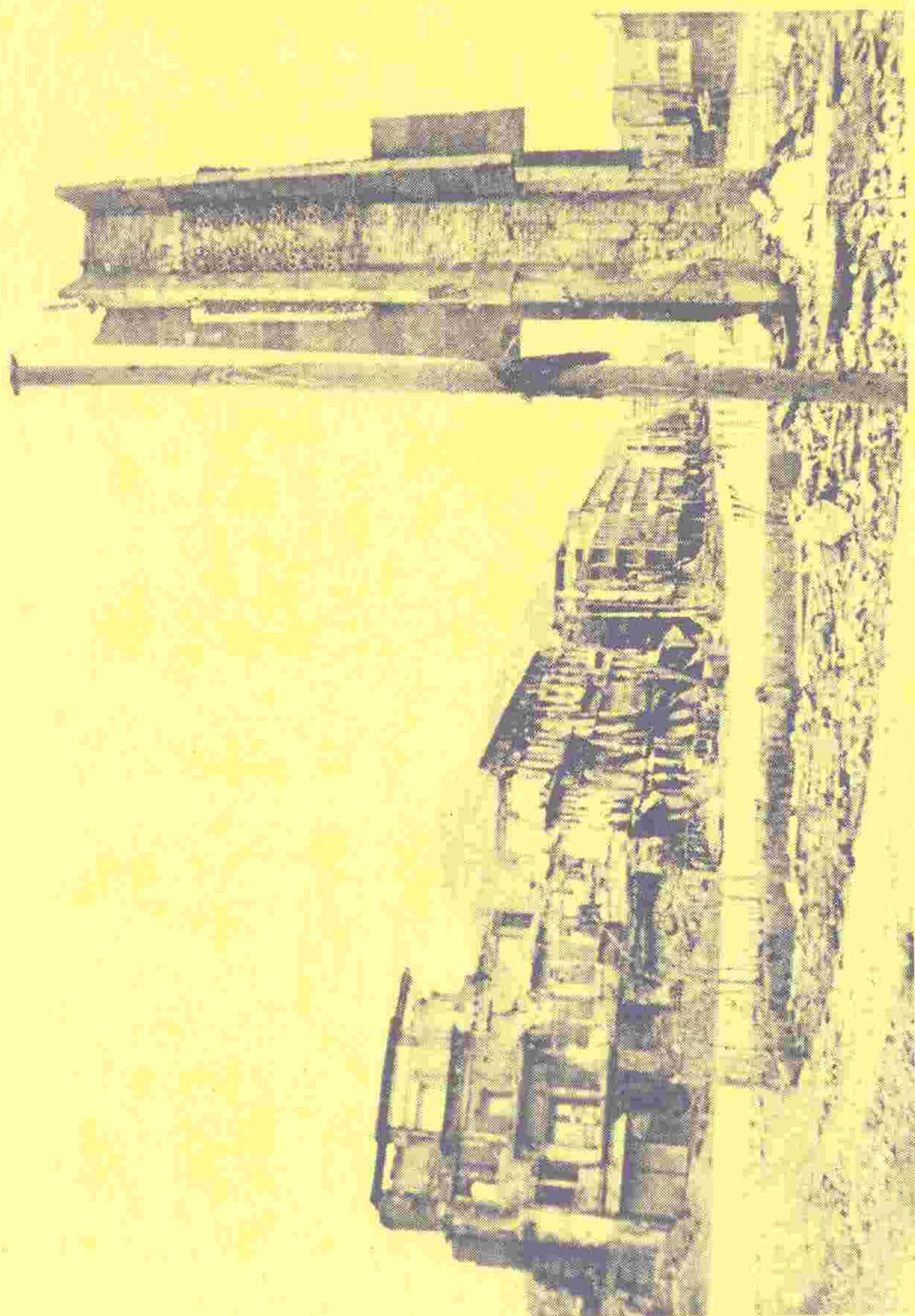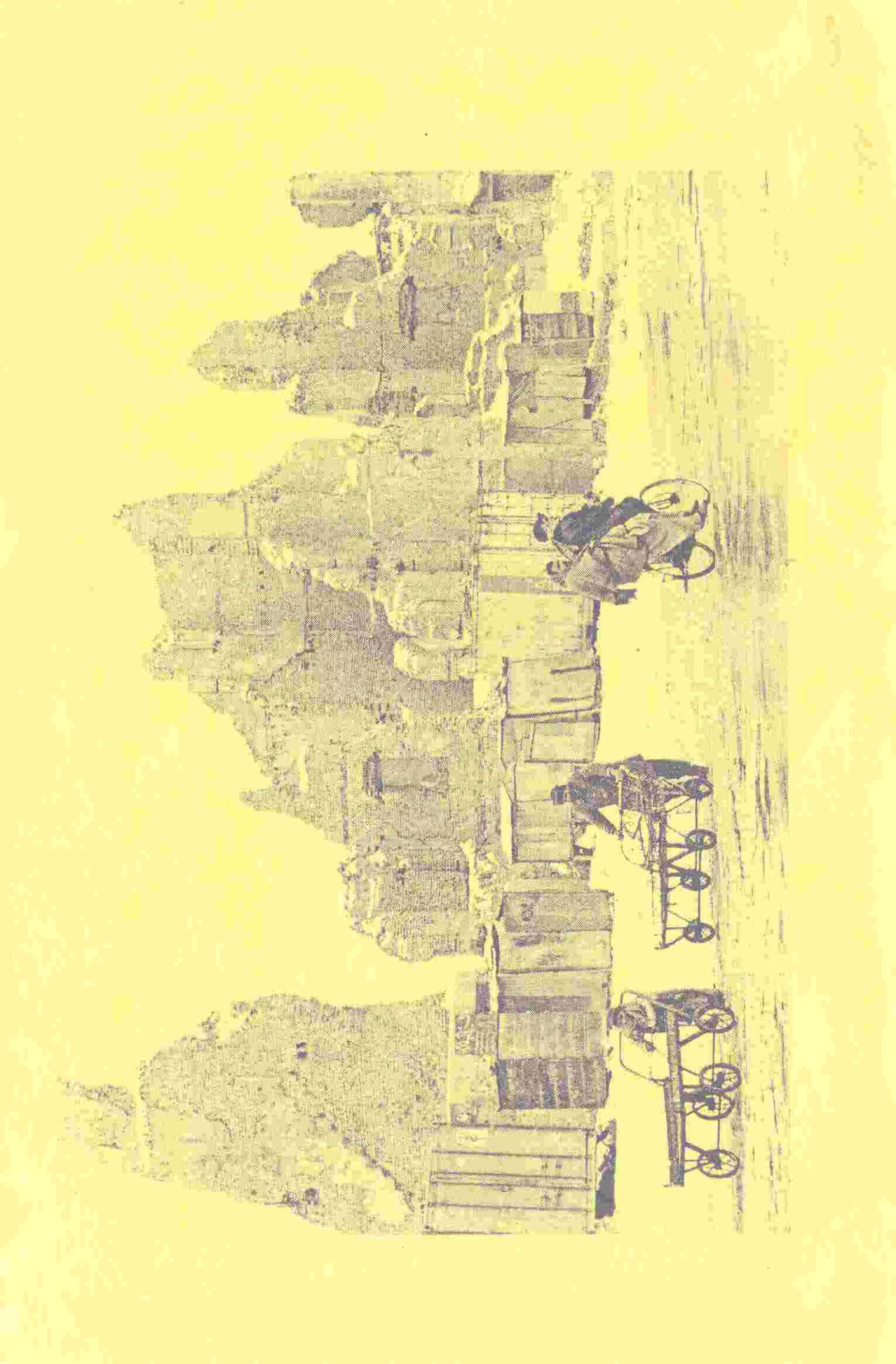
په جنتي وطن کې دوزخي لمبې

د اژانسونو او رسنیو خبرونه تاوده دي، اخبارونو خپل غټ سرلیکونه او لومړي مخونه همدې تبصرو او خبرو ته ځانګړي کړي، په کابل کې د مجاهدینو حکومت دی، د دغه حکومت له مشر تر وزیرانو د ټولو خېرې په لنډو او اوږدو ږیرو او مناسب لباس ښکلي دي، مجددي ته د دولت د ممثل په توګه ظاهراً د قدرت واګې سپارل شوې وې، احمد شاه مسعود د دفاع وزیر په توګه د قدرت پر اصلي مرکز منګول لګولې.

د امیدونو او هیلو غوټۍ غوړېدلي له څېرو د خوښۍ وړانګې په ځلېدو دې.

د پاکستان مسلم ورځپاڼې د ثور د ۹مې ګنه کې لیکلي: هغه مسلمانان چې په الجزایر کې د (اور کلا) صحرایي ښار ګوټي کې له جدي مرګ سره مخامخ دي، د مجاهدینو له خوا د کابل د فتحې په خبر خوښي او الله اکبر ناري پورته کړې.

سوډان چې د نړۍ له ډېرو خوارو هېوادو څخه دی، شپږ الوتکې غذايي مواد د لومړنۍ او بیړنۍ مرستې په توګه کابل ته ولېږل.

د مهاجرو کاروانونه دي، چې یو په بل پسې روانېږي، د وطن د مینې او مجاهدینو حکومت په خوښیو کې یې نه د ملګرو ملتو پروګرام ته انتظار کولی شو، نه په هېواد کې د ماینونو خطر او وېرې د دوی د تلو مخه او دتلوسو لوری بندولی شوی.

په یو دوو اونیو کې د پېښور شاوخوا پنډغالي خالي او کرايي کورونه

تش شول، د مهاجرو په کډو بار د لاريو اوږده کتارونه د تورخم، پاړه چنار، وانه او ميرانشاه له لارې هېواد ته روان دي، په دغو لاريو کې د کور سامان ان د کمپونو د ختېنو جونگړو لرگي، کړکۍ او دروازې بار دي، د لارۍ دپاسه د تور سرو او ماشومانو له زمولېدلو څېرو د اميدونو پلوشې او له سترگو د خوښۍ سپرمغي باديږي، لکه د هيلو په خزان ځپلو څانگو يې د وطن د مينې پسرلني بارانونه په اورېدو وي، له يو عالم هيلو او له يو جهان اميدونو سره يې د پردېسۍ له وطنه، د هجرت له خاورې او گرمۍ له دوزخه د خواږه وطن په جنتي فضا کې د ژوند او مساپرۍ د درنو غمو د شاته کولو په تلوسه ټولې ناخوالې او دردونه د ماضي د يادونو د سيند په څپو لاهو کړي، له دې ناخبره چې د اقتدار شرمېدلي سازشونه او د قربانيو او قهرمانيو په سر د سياسي سوداگرو تجارت به د دوی د ژوند وروستي اميدونه او د وينو په قيمت گټلی عزت او عظمت د خپلو هوسونو ښکو کې په ډېره ناځوانۍ او بېرحمۍ قرباني کوي، بېرته به د دربدرۍ او کډوالۍ دور پيلېږي او د دغه قهرمان او مجاهد ولس قرباني به د سياسي سوداگرۍ په تور بازار کې ليلام ته وړاندې کيږي.

د شهيدانو په وينو او د ملت او جهاد پر عظمت داسې سودا بازي او سازشونه چې د وطن او جهاد په تاريخ او لوړ حيثيت له يوې مخ اور پورې کړي.

د خوښيو په دغو شېبو کې موږ له دريو انډيوالانو احمد ضيا (ذهين بابري) احمد سينا او پير نورعلي شاه سره د ازادۍ په خوشالۍ کې د کابل د سفر تياري ونيوله.

زموږ سفر رسمي بڼه لرله، په دې معنا چې حقاني صاحب د سولې

کمېسيون په مشرتابه د اوربند د معاهدې د تسويد او جګړې په بېخي ختمېدو د دواړو متخاصمو ډلو توافق ترلاسه کړی، له کابل ظاهراً د جګړې ګواښ او د ګوليو ږلی خپل وېروونکی او تور څادر ټول کړی، موږ هم د هيلو او اميدونو له يوه څپاند بهير سره د کابل په لور د تورخم پر لار حرکت وکړ، ما د خپل کتابتون او څوارلس کلن مهاجرت په موده کې د راغونډ کړيو اثارو او اسنادو يوه برخه راسره لېږدوله، پردې سربېره دوې کامرې، يو ټيپ، يوه وړه راډيو زموږ د سفر په زاد، راحله او وسايلو کې شاملې وې.

له همدغې متاع سره موږ د تورخم په لار آزاد کابل ته وخوځېدو، د دغو ټولو خوشباوريو او خوشاليو تر څنګ د حالاتو په اړه يوې نامعلومه وېرې زموږ په زړو کې ځای نيولی، کابل ته له روانېدو څو ورځې مخکې مې لاهور کې د جمعيت اسلامي مطبوعاتي انجمن رئيس ښاغلی فاضل سره چې د مسعود، رباني د لويو وړو تصويرونو پر چاپ يې د شرکت مطبعه بوخته ساتله ليدلی وو.

دی په مزه مزه د کابل په کيسو لګيا و، داچې قانع د انيس، شمس د هېواد، ملکزاد د تلوېزيون، انديشمند د راديو او سيد حبيب شاه د باختر اژانس رئيسان مقرر شوي، فلانی د دې شي او فلانی د هغه شي رئيس او امر ټاکل شوي، اخبار داسې چاپېږي، مطبعه دومره خرابه شوې او داسې نور...

ده وويل ستا لپاره مو هم يو ښه کار په نظر کې دی، ورونو کوښښ کاوه پيدا دې کړي، خو ستا درک نه و او داسې نورې خبرې...

ماوې د کومو شعارونو لپاره چې دومره وينې تويې شوې، اوس مو سترګې ورته ټيټې نه دي؟ له دې په غوره دريځ او د ملت په ګټه او خير

رامینځته شوی جوړ جاړی په مخ اړولو مو د جهاد په نامه جګړه وغځوله او له یوه ټولمنلي اواري په ګرځېدو مو دغسې یوه شرم او سیاسي قمار ته زړه ښه کړ...؟

فاضل له خپل ټول معقولیت او زغم سره دا وخت دغسې نیوکې معقولې نشو ګڼلی، اخر اقتدار او واکمني سړي دومره نشي بدلولی؟

ما ورته کړه غوارم د خپلو اسنادو او کتابونو یوه برخه راسره ولېږدوم بیا به ګورو چې څه کیږي.

بشارت صاحب هم لاهور کې حریت مجله چاپوله، فاضل صاحب سره له لندن خپرېدونکی عربي "المجله" وه، چې د کورنیو چارو پر وزارت یې د ګلم جم ملېشو د برید تصویري رپوټ خپور کړی و، تصویرونو داسې صحنه ښودله، چې د کورنیو چارو وزارت یو منصبدار، یوه تصویر کې ملېشو نیولی، بل کې یې لاس پرې ترلی، درېیم کې یې کلاشینکوف ورته نیولی او څلورم کې یې له پښو غورځولی.

فاضل وویل: چې سړی له دې تصویرو یو پوستر چاپ کړي، ورته وکاږي، اینست انجام مخالفت با دولت اسلامی...

ښاغلی فاضل سره مې د مدرسې اندیوالي ده د هجرت او پردېسی په وخت کې مو زیاتره یوه دفتر کې فرهنګي چارو ته اوږه ورکړې.

په دې توګه زما او د ده پېژندګلوي، د معصومیت له وختونو غځېدلی، مانا له مهاجرت او تنظیمي اړیکو سره پېیلې نه ده...

پېښور ته په رسېدو لومړی د جمعیت مرکزي او بیا فرهنګي دفتر ته ولاړم، مرکزي دفتر کې خبرې ببرې او پارېدلې وې، یوه جمعیتي وسله والو ته زموږ د موټر د ایستو اشاره وکړه... پیر صاحب راته کړه ددې خلکو د واک او نشه سرته ختلې څه چې پښې باسو... ماښام د فاضل

کور ته ورغلو، په یوه گرم فانتا یې ونازولو، ما کابل ته د تلو خبره وکړه، ده په ډېر اطمینان وویل، هیڅ خبره نه شته، په ډاډه زړه روان شئ، ستاسې په مخه کې د شورای نظار کسان او خپل خلک دي چې ځان ورمعرفي کړئ، بیا خو به مو په سر سترګو خدمت وکړي، په روانېدو کې ما ورته په توکه کې وویل، هسې نه احوال ورکړي، چې درغلل، پرې یې نږدئ.

ده له خپلې همیشنۍ موسکا په لړ بدل انداز وخندل او زما خبره یې راسره تکرار کړه.

***

موږ د ثور پر ۲۷ مه غرمه له پېښوره حرکت وکړ، پاکستاني پولیسو ملېشو او چیک پوستونو زموږ موټر ونه دراوه، هرځای به چې ملېشې او پولیسو زموږ د موټر پلېټ ته چې پریس پرې لیکل شوي کتل د تلو اشاره کوله، پر کربنه هم نه چا له موږ پوښتنه وکړه او نه مو د توقف اشاره ولیده.

له جمرود وړاندې د حاجي ایوب اپریدي کلا د یوې بلې دنیا ننداره وړاندې کوله، چې ډېرې کلاګانې که هرځو برجورې او دېوالونه یې له مورچو ډک وو، خو دا تولې ختیني وې، د حاجي ایوب هغه په داسې بنه رغېدلې، چې د یو واره ښارګوټي یا پخوانیو افسانوي کلاګانو یاد یې د سړي مخې ته ایښود، لکه د محبوبا کلا، لکه پخوانیو نکلونو او کیسو کې د دیوانو پېریانو کلاګانې...

دغې کلا زموږ د ډېرې جهادي لویانو زړونه وړي، پر دغه نقشه او بنه یې د خپلو مانیو او محلونو د رغولو هوسونه زړو کې پالل....

پر کرښه چې اوښتو، احمد ضیا وویل دلته ودرېږئ، چې موظف مامور د موټر نمبر نوټ کوي، خو چې زموږ موټر لږ ورو شو، موظف پولیس د تلو اشاره وکړه، ما خپلو اندیوالانو ته په ټوکه کې وویل: دا پولیس سرې ته گوري.

له کرښې په اوښتو مو خپله تنده په سرو شړومبو ماته کړه، له لږ تم کېدو وروسته مو حرکت وکړ.

د خـــیبر دره خو لار د تلو راتلو ده

په کابل او پېښور کې افغان یو دی

***

د خیبر تاریخي لار مو د هیلو او خوشالیو د ناپایه سمندر په څپو کې تر شا پرېښوه، د خیبر درې مارپېچ سرک د کډوالو د بېرته ستنېدو کاروانو نیولی، په سامانو بار د تور سرو، بوډاگانو او ماشومانو ډکې لارۍ یو بله پسې په یوه لیکه رواني دي، لکه د اوښانو اوږدو کتارو نه شلېدونکی بهیر، داسې چې هره لارۍ د ځنځیر یوې کړۍ ته ورته ده.

په دغو لاریو کې داسې ماشومان هم وو، چې د هجرت په سوځنده کمپو کې زېږېدلي او خپل وطن يې په سترگو نه دی لیدلی، داسې ځوانان هم چې د ځوانۍ پسرلي پرې پردېسۍ کې راغلي او د خپل شباب په خوند نه دي پوه شوي، داسې بوډاگان هم چې یوازینۍ هیله يې خپل وطن کې له ژوند سره خدای پاماني او خپله خاوره کې ښخېدل دي.

له کرښې په اوښتو مو نظر دوو لوحو جلب کړ: د افغانستان اسلامي جمهوریت ته ښه راغلاست، لوحې په دري او انگرېزي هم کښل شوې، دلته موټر د کین پر ځای ښی لاس ونیو، له دې سره سرې د ورانیو او بربادیو له یوې اوږدې او نه ختمېدونکي لړۍ سره مخامخ کېږي.

احمد ضیا چې په دغه لار تللی راغلی، ویل یې: دلته لږ ودرېږئ چې دا مجاهدین بېسوره دي، هغه بله ورځ یې هم په یوه موټر دز کړی و، خو موږ ته یې له واره د تلو اشاره وکړه، انډیوالانو ته مې کړه: ما درته ویل دا خلک سړي ته ګوري...

له کربښې په اوښتو د استاد سیاف مربوط شمشاد غونډ دی... د دغه غونډ تاسیسات د غره په غېږ کې رغېدلي... مانا د دغه لوی غره د زړه پر را ایستو یې هورې یوه جلا دنیا اباده کړې... وایي د مرغه له پیو پرته یې د مرګ او ژوند زهر او خواږه ټول پکې راټول کړي دي...

په ډکه کې د یوولسمې فرقې د ٦٦ غونډ له کنډوالو چې مجاهدینو په ۱۳٦۷ کال د جلال آباد د حملې پر وخت نیولي و، تېر شوو له دې اخوا ځای ځای د مولوي خالص، محاذ ملي، حزب اسلامي او اتحاد مرکزونه او قرارګاوې پرتې دې.

په کمکي خیبر کې د ٦٦ غونډ عمومي قرارګا او سرحدي لوا پرته وه، چې دا هم له دریو کلونو د مجاهدینو په لاس کې وه، او څه په کې پاتې نه دي، له دې مخکې د ګردي غوث مشهور زیارت دی، د یوه پاخه ښوونځي له ویجاړو کنډوالو وړاندې د غني خېلو سیمه ده، چې د مجاهدینو او روسانو د سختو جګړو مرکز و، غازي اباد فارم چې د روسانو په مرسته جوړ شوی او د څارندوی محافظ غونډ په کې پروت و، په ۱۳٦۷ لمریز کال کې مجاهدینو فتحه کړی، د احمد سینا په وینا د غازي اباد فارم د رژیم د تعرض له امله د دوو ورځو لپاره بېرته ونیول شو، چې مجاهدینو له سره لاندې کړ، د فارمونو سیمه داسې معلومېده، لکه د یوه خزان ځپلي ځنګل وچه تابلو، د ښوونه، زیتون او مالټو ونې خو لږ او ډېرې تاندې وې، خو د نویو نیالګیو ایله ډنډر

معلومېدل، د امریکا د USAID په مرسته د سرك جوړولو غټې لوحې لګېدلې:... تجدید ساختمان این شاهرا به کمک مردم ایالات متحده... خو د امریکا په تکي او بیرغ تور رنګ غوړځېدلی.... چا ویل د استاد سیاف په امر دا کار شوی چا ویل دعربو.....

ویالې ورانې او کروندې له دېرو او ځوزانو ډکې دي، موږ د ماسپښین لمنځونه همدلته وکړل، له دې وړاندې سرخ دېوال دی، ملګرو ویل چې د ثور کودتا پیل کې به کمونستانو اسیران دلته تر خاورو لاندې کول، دغه ځای د رژیم قرار ګاه او پر جلال اباد د ۱۳۶۷ کال د حملې وروستی دفاعي کرښه او د ښار امنیتي کمربند تشکیلاوه، دغه سیمه په بېلا بېلو ماینو پوښل شوې.

له دې چې تېر شې د ثمرخېلو سیمه ده، چې د لومړي نمبر قول اردو اړوند د ننګرهار یوولسمې فرقې، جزوتامونه، کنډکونه، کورونه او تاسیسات په کې دي... او اوس پرې د مجاهدینو پیرې ولاړې دي، خو پیره داران لکه د لوټ تالان دېوان داسې بریښي، دلته پخوا د توکرانو څه وړې فابریکې هم وې، چې د ثمرخېلي کتان په نامه یو ډول توکر یې تولیداوه، چې له ململ لږ پرېړ و، د ثور له کودتا وروسته دغه صنایع په تپه درېدلي او اوس یې ودانۍ هم له مینځه تللې دي، د ثمرخېلو غر د کیهان په نامه مشهور دی، چې د مجاهدینو تعرضي ګروپونو په کې سنګرونه نیولي او رژیم ځواکونه یې تر اور لاندې و.

د زیتون تېلو فابریکه هم دلته ده، چې تولیدات یې روسیې ته صادرېدل، همدې ځای ته څېرمه پل سراجي کې د رژیم د توپچي اخري خط و چې د سي - ام - سي او بي ام ۱۶ په واسطه یې د مجاهدینو سنګرونه او مرکزونه تر اور لاندې نیول.

له دې کوز هوايي ډگر دی، چې موږ په کې ايله دوې چورلکې وليدی، پر يوه چورلکه کښلي: اين طياره از خود حضرت علی است، هر کس که دعوا کند...

وايي قوماندان حضرت علي دغه چورلکه کې کلی ته د خپلې مانی لپاره پخې خښتې، سيمنټ لېږدوي...

وړپسې لومړی نمبر قول اردو دی، چې بېشمېره ويجاړ ټانکونه د ټېلرونو دپاسه پراته او په وسپنو او ورانو شويو وسايطو ډک دی، بيا د ننگرهار عمومي محبس مخې ته راځي او وړپسې سړی ښار ته ننوځي، د مازيگر څلور بجې، ښار ته ورسېدو.

***

جلال آباد جګړه

پر جلال اباد برید د شوروي عسکرو له وتلو دوې اوونی وروسته د I.S.I په سلا د مجاهدینو عبوري حکومت لېږد ته د مخې موندلو په موخه پیل شو، دا د مجاهدینو لومړنی جبهه یي جګړه وه، د امریکا سفیر پیټرتامسن او بینظیر بوټو په ګډه غوندړه کې I.S.I ته د جلال اباد جګړې سپارښتنه وکړه. د پېښور ډینز او ګرین هوټلان له بهرنیو خبریالانو ډک وو- لکه مچان چې په خوږو او ګند راټول وي... پر پېښو پرمختګونو یې خپلو کې شرطونه لګول... افغان ژباړونکو ربښتیا درواغ ورته بادول... جنرال ضیاء الحق ۱۹۸۷ کې له امریکایي کانګریس مین چارلي ویلسن سره جلال آباد د کرسمس سوغات په توګه ژمنه کړی و، خو جنرال ضیاء ۱۹۸۸ کې د الوتکې په پېښه کې مړ شوی و... په لومړیو کې مجاهدینو پرمختګ ګړندی و، خو د جلال اباد په لاندې کولو کې پاتې راغلل، چې له کابله یې د رژیم اکمالاتی لار ونه شوای ترلی.

جنرال حمید ګل د جلال آباد نیول د دریو ورځو خبره بلله... استاد

سیاف د عرب جنګیالیو یو غونډ هورې ځای پر ځای کړ... هلته د دوی جلا هدیریه ده...

ISI د ۱۹۸۸ ټاکنو کې د جمهوري اسلامي اتحاد په رامنځته کولو: تم نے ڈهاکه دیا، هم نے کابل لیا «تا ډاکه بایلوده، موږ کابل وګاټه» شعار په راپورته کولو د افغانستان پر ملي پېژنتابه د تیري نخچه ورانده کړې وه... دغه شعار کې د افغانستان لاندې کولو هغه هوس نغښتی چې ISI له مودو د خپل ذهن او تصور ژورو کې پاللی و...

جګړه اوږده شوه، مولوی حقاني له خوست خپل ځواکونه د جګړې لومړۍ لیکې ته واستول، که څه هم دغو ځواکونو په لنډ وخت کې ښه پرمختګ وکړ، خو د ځایي سیالیو له امله له ستونزو سره مخامخ شول....

رژیم په رښتیا له جلال اباد مستقلانه دفاع وکړه، د اکمالاتو لار یې د ځینو قوماندانو په پلور او پېر پرانیستی وساتله.

جلال اباد جګړې په ډاګه کړه، چې رژیم د ځانګړې دفاع وړتیا لرلی، او جلال اباد ساتلی شوی دلته ده، چې سرې ویلي شي د ډاکټر نجیب الله رژیم په رښتیا هم یوې سکتارستي کودتا نسکور کړ.

کابل کې روسي سفیر یولي وارنتسوف په وینا د جلال آباد جنګ کې د لیننګراد جګړو په پرتله څلور برابره پوځي توکي کارېدلي... خونړي جګړه، بریالی دفاع همدې ته وایي.

ماته د کابل یو یاد شخصیت (.....) وویل احمدشاه مسعود د جلال اباد جګړې پر مهال له رژیم سره پټه همکاري غځولې وه. دده په وینا په دې اړه د مسعود او ډاکتر نجیب تر منځ د لیکونو تبادله کې د بډو په بڼه او کچه امتیازونو درک لګېدلی شي.

ده یو جنرال غالباً واحد که وحید یاد کړ، چې په مټ یې د ډاکټر او مسعود تر منځ دغه توافق رامنځته شوی. والله اعلم.

جلال آباد جګړې د کډوالو تر منځ د پاکستان پر نیت د شکونو څپې راپورته او په دې اړه د مطبوعاتو تر کچې نیوکو مخه وموندده. مجاهد ولس د جلال آباد دفاع کې افغان پوځ ته مبارکي ورکړه.

***

د ښار په منځ کې:

د جلال آباد ښار کې امنیت ټینګ دی، بازار او هټیو کې د پخوا په څېر جم او جوش دی، د ترافیکو پولیس په یونیفورم کې ولاړ دي...

د هوایي ډګر، قول اردو، ناحیو او دولتي تاسیساتو درندو وسلو او وسایلو ته زیان نه دی رسېدلی، په ښار کې وسله وال نه لیدل کیږي، که سړي په ورانیو سترګې پټې کړي وای، لکه د ثور کودتا د مخه جلال اباد ته راغلی...

مجاهدینو د پاکستان په مینه او د پنجاب د خوښی په موخه پښتونستان څلور لارې نوم پر سید جمال الدین افغان ... اړولی، ما د باچا خان د زیارت وویل، د احمد ضیا سترګې ړدې وختې وایي، موږ ته کار ګوري که څه کوي...؟

پاچاخان د پښتنو د ملي مبارزې د برې هیله ګورته یووړه، خو هغه ارمان چې په ژوندوني یې ونه شوی رژېدی پر مرګ او خپله جنازه پوره کړ...

د ده د جنازې پر ورځ د ډیورنډ کرغېړنه کرښه ماته وه...

نه خاصه دار، نه ایف سي، نه پاسپورت، نه ویزه، نه مه، نه ودرېږه،

نه څوک یې، نه چېرته ځي، د عدم تشدد یو بل پیغام دا چې له امله یې د هغه مهال مجاهدینو اووه گوني اتحاد مشر مولوی خالص پر مجاهدینو د درې ورځني او بند غږ وکړ...

موږ د احمد ضیا د کور مخې ته د بابریانو محلې د درېیمې ناحیې اړوند، موټر ودراوه، هغه په بېره کور ته ننوت چې څو موږ د موټر دروازې بندولې بېرته راوتلی او کور ته د تلو خبره په خوله وه، ددغې محلې خلک نه وو مهاجر، د جگړې ټول کړاوونه او ستونزې یې همدلته د گواښونو غېږه کې تېرې کړې وې.

احمد ضیا د کور یوه گوټ کې هغه سمڅې ته اشاره وکړه، چې له توغندیو د کور د اوسېدونکو پټنځای و، که څه هم ځینې کورونه په توغندیو لگېدلي، خو محله له اوسېدونکو ډکه او ورانی یې زیاتره ترمیم کړې وې.

له چای څښلو او لږ دمې وروسته مو د بابریانو کلي لاندې په شنو فصلونو کې یو ساعت چکر وواهه، د (کوه پرچه) په برخه کې د کابل سیند مست او څپاند روان دی، په رڼو اوبو کې یې لکه هینداره د سړي مخ ښکارېده، ځوانان او ماشومان لگیا وو، د ژوند له هر درد او دوک بېغمه یې د سیند مستو څپو ته په غېږ ورکولو تر لېرې لېرې په لامبو ځغستل.

کب نیوونکو ځای ځای جالونه غوړول او هر ځل به یې له لویو وړو کبانو ډک جال راویوست، غټ کبان به یې ترې ټول کړل، واړه به ورپسې ماشومانو ونیول او بېخي واړه به یې بېرته سیند ته واچول، کبان به د خپلې دنیاگۍ غېږ کې مخ پر وړاندې د ژوند په څپو ورگډ شول، دلته یوې زړه وړونکې منظرې د قدرت د شهکارۍ نماینده گي کوله، سیند

پلن او ځگن بهېده، د سيند پورې غاړې ته ورې او غتې غونډۍ او شا کې يې تور غرونه په يوه موازي ليکه پراته دي، د پراخ او پلن سيند په مينځ کې واړه ټاپوگان سپينو او مرمرينو ډبرو پوښلي، په ځينو ځايو کې سيند په دوو او څو لارو روان و، خو لږ وړاندې به دغه لارې بېرته سره يوځاى شوې وې.

دې غاړې ته شنو فصلو او گورو ځنگلو کې مرغانو د څپو له شور او زور سره خپل خواږه اوازونه لکه په زېرو بم کې نغښتې نغمې مله کول.

د مازيگر اودسونه مو د سيند په شگلنه لمن کې چې ښايسته کاڼي پرې غوړېدلي و، په همدغو رڼو اوبو تازه او د سيند غاړې په ښايستوکي چمن کې خپل رب ته د عجز او نياز سجده ولگوله.

مازيگرى شمال د ورځې گرمي په مخه اخيستې، نرۍ پسته هوا چلېده، موږ هم د دغې روح پالونکي نسيم سره د ښار پر لور مخه کړه.

احمدضياء! که لار راوښيي چې د غازي امان الله خان زيارت وکړو په لږ ځنډ لکه د زړه خبره چې خولې ته نه شي راپورته کولی وويل پر مخامخ سړک چپ اړخ ته... بس بس همدلته... ما په لورو گومبزو پسې کتل، خو ده، پر يوه سپېره پارک وربرابر کړو... لار له خلو خځلو ډکه ده، نه گومبزه ښکاري نه کومه بله نښه... وړاندې تر يو چتر لاندې خړ پړ قبرونه دي چې د تورو مرمرو پوښ پرې غوړېدلی... د چت له پاسه د باران اوبو کړې وړې کرښې ايستلې، ځاى، ځاى چت رالوېدلی... ډبرليکونه د عزيز الدين وکيلي پوپلزي دى، چې تر دوړو لاندې په گرانه لوستل کېدی شوی...

ما له اوږې څادر راواخيست د قبر پاکولو ته ورکوږ شوم، پير صاحب مې لاس ونيو چې څادر ده ته ور پرېږدم... ما څادر نور هم

ټینګ کړ چې زما خپله خوښه ده... وزیر صاحب محمد ګل خان مومند مرحوم د څادر ډېرې ګټې په ګوتو کړې دا یې یوه بله شوه...

دوی چې څادر نه لرل پیکه ولاړ وو، له قبرو مې دوړې پاکې کړې، فاتحه مو ولوسته، دعا مو وکړه... ژر ژر مې ډبرلیکونه نوټ کړل...

له کلمې شریفې لاندې

اماني نښان

الغازي امان الله پادشاه افغانستان

از ۱۲۹۸- الی ۱۳۵۷ هجری شمسی

مطابق ۱۹۱۹- الی ۱۹۲۸

تولد ۱۲۷۱ هجری شمسی مطابق ۱۸۹۲ میلادی

وفات ۱۳۳۹ هجری شمسی مطابق ۱۹۶۰ میلادی

نه القاب، نه خطابات- نه دکارنامو یاد... یو اړخ ته د نایب السلطنة سردار عنایت الله خان او ملکه ثریا قبرونه په ورته بڼه او لنډو ډبرو لیکونو سره...

لکه شاعر چې وایي:

بر مزار ما غریبان نه چراغ است نه گلی

نه پر پروانه ســـــوزد نه صدایی بلبلی

د سراج الملة والدین امیر حبیب الله خان قبر په بېله بڼه لړ لوړ جوړ دی، ډبر لیک یې جلا بڼه لري، لیکنه یې هماغسې لنډکې ده، د واکمنی، وفات او زېږون پر نېټو را ګرځي... د کاتب نوم یې لکه نه دی لیکلی...

له احمد سینا سره د پیداګوژۍ انستیتوت انګړ ته ننوتلو، د دروازې په خوله کې څو تنه مجاهدین په یوه اوږده څوکۍ ناست دي، له په خیر

راغلئ سره مو د انستیتوت ودانۍ خوا ونیوله، احمد سینا د انستیتوت د هرې برخې په اړه معلومات راکول، د ټولګیو، ادارې، لیلیې او نورو... په دې کې به یې د خپلې زده کړې د وخت د شوخیو او ساتېریو خاطره هم ورغبرګه کړه، له لږ ګرځېدو وروسته د انستیتوت د تدریسي ودانۍ تر شا چمن کې کېناستو، پخواني یادونه، د ستو کنډو خاطرې، د جنګونو او بمباریو کیسې مو سره وسپړلې.

ماښام جمهوریت باغ ته ولاړو، چې پخوا په شاهي باغ یادېده د داود خان جمهوریت کې یې د جمهوریت نوم پرې ایښی و، له ثور کودتا وروسته یې پرې د باغ خلق تاپه لګولې، خو هیڅا هم په دغه نامه نه یاداوه.

غوښتل مو ننګرهار والي ښاغلي حاجي عبدالقدیر سره وګورو، خو هغه ولایتي شورا لرله، د انتظار ستغې مو تېرې نه شوی کړی بېرته مو د احمد ضیا د کور مخه ونیوله، په لاره کې مو د ننګرهار کمیسارۍ ته چې د مولوي خالص قوماندان پیر بخش مرکز و، سر ورښکاره کړ، د ماښام لمونځ مو هورې وکړ، خو نه مو قوماندان پیر بخش وموند او نه یې مرستیال فرید.

له لمانځه وروسته د ښار له هغې برخې چې د قلعه جواد حضرت بارګاه او جومات و تېر شو، د ښار په ځینو برخو ګرندي وګرځېدو، د ملي بس سرویسونه تر تېر ماخوستن د ښار بېلا بېلو برخو ته تلل، د ورځې له خوا تر تورخم، درونټې او سره رود ولسوالۍ پورې هم ملي بس چلېدل.

د ښار زیاتره دوکانونه پرانیستي، هوټلونه له مېلمنو ډک دي خو ښار چوپ دی، لکه چا د ژوند سندرې په خوله لاس ایښی...؟ احمد ضیا

کور ته په رسېدو، وویل: وگورو تلویزیون څه خپروي، د تلویزیون په تنیو یې گوتې ووهلې، د جلال اباد تلویزیون هره شپه له اتو تر لسو بجو دوه ساعته خپرونې لرلې، له دیني موعظې، د حالاتو په رابطه سیاسي تبصرې، خبرونو، جهادي ترانو او تمثیلي پارچې سربېره د کشمیر جگړې یو مستند فلم چې پښتو دوبلې شوی و، وښودل شو، همدارنگه د جهاد ځینې صحنې او منظرې یې هم د پروگرام په بېلا بېلو برخو کې ښکاره کولې.

د خپرونې په مینځ کې د ښاروالی او ملي بس اعلامیې او خبرتیاوې خپرې شوې، د تلویزیون دوه ساعته خپرونه د موسیقي د نه شتوالي له نیمگړتیا پرته په زړه پورې وه، که څه هم ملایي رنگ پرې غالب و.

په زړه پورې خبرتیا په دې ټکو وه... انجنیر عبدالغفار د... زوی دوې عرادې لنډکروزر موټر چې د انجن نمبر یې... او... دی پر انجنیر گلبدین حکمتیار د... زوی پلورلی وه که څوک ورسره معامله لري، تر دریو ورځو پورې د ننگرهار ترافیکو نه خبر ورکړي...

همدا حال د هوټلونو او رستورانونو هم و، چې له یوې نیمې جهادي ترانې پرته په کې چوپتیا وه، ننگرهار ورځپاڼه خپرېده، په داسې حال کې چې د کابل ورځپاڼې هره ورځ نه شوی خپرېدی.

موږ د تلوېزیوني خپرونو ترڅنگ د چلمچي او کوزې اواز ته هم د زړه غوږونه څک نیولي وو، څومره چې ځنډېده، هماغومره زموږ انتظار د زغم په ځنډېدو د وراوښتو ناکامه هڅه کوله، چې د دروازې د بېرته کېدو غږ به مو واورېد، سترگو ته به مو دسترخوان او لوښي ودرېدل، موږ دلته د انتظار سختې یو ځل بیا په خپل ټول تریخوالي له ستونې تېرې کړې، همدا وخت و چې د مرحوم استاد الفت په خبره پر موږ د

رباب له ترنګ د کوزې او چلمچي کړنګ ښه لګېده.

دير آید درست آید، احمد ضیا دسترخوان دومره اوږد وغوړاوه، چې موږ يې له يوې بلې حيرانۍ سره مخامخ کړو، داسې خواړه يې برابر کړي و، چې موږ يې تر خپلې وارخطايۍ او انتظاره ټيټ سترګي کړو، يوازې دا نه، بلکې حيران او تلولي يې هم، چې لومړۍ په کوم لوښي ګوتې پورې کړو، پر چای مو د احمد ضيا له يوه خپلوان سره چې تجربه کار دهقان و، د جلال اباد د څمکو، کرنې او مالدارۍ په هکله خبرې وکړې، له لمانځه وروسته مو د خوب رنګين عالم ته پناه يوړه، داسې د مزې خوب مو وکړ، چې ايله مو د سهار لمونځ ونيولی شوای، له لمانځه وروسته مو بيا په خپلو بسترو سرونه ولګول او دا ځل مو په ويښه د خيالونو او سوچونو په پراخه دنيا کې د خپلو هيلو او ارمانونو نيلۍ وزغلول.

تر هغې چې چای رارسېده، موږ هره يو د خپل ذهن په پرده په ازاد اسلامي افغانستان کې د خپلې راتلونکې او اميدونو رنګين جهانونه انځور کړي و، چای تر بېګانۍ ډوډۍ کم نه و، داسې يې وګڼه لکه موږ د غرمې ډوډۍ په همدې سهار کې نوش جان کړې وي، په دې توګه چای زموږ پوره وخت ونيو نژدې يې راباندې نيمه ورځ کړه، موږ چې حرکت وکړ، بازار او هټۍ پرانيستي او له پرونه په کې زيات جم او جوش و، په بازار کې ګڼ دوکانونه د سکانو وو، چې تر خولې له مالونو ډک وو، د ښوونځيو ماشومان ډلې ډلې روان وو، په تېره سک ماشومان خورا ښکلي معلومېدل، د هرچا نظر يې جلباوه، د سرونو وېښته يې په خرو دسمالونو تړلي وو، نجونې هم ښوونځيو ته تللې، له سره تر پښو تيکريو کې نغښتې وې.

د ننګرهار ورځپاڼې نوې ګڼه چاپ او خلک يې په مطالعه بوخت وو،

ما له دوکاندار یوه گنه واخیسته، که څه هم چاپ یې حروفي و، خو صحافت یې بد نه و، له شعر، تبصرې، سرمقالې او مضامینو سربېره په کې د ښاروالۍ اړوند د داوطلبی اعلانونه خپاره شوي و، په کابل کې د مجددي حکومت او ښاغلي چکري وزارت لا نه و توانېدلی ورځپانه چاپ کړی شي، سره له دې چې له پېښوره یې کمپیوټر ټیکنالوجي هم لېږدولې وه، خو ننگرهار کې د رژیم له سقوط ایله دوې ورځې ننگرهار ورځپانه ځنډېدلې او له هغې وروسته هره ورځ پر خپل وخت خپرېدله، د سړک غاړې پر دېوالونو لیکل شویو شعارونو سړی یوه شېبه بوخت ساته، هماغه د اسلامي شریعت او حکومت د ټینگښت ایډیال شعارونه، د مجاهدینو د ستاینې بې وزنه بې خونده بابولالې...

د کابل پر لار د څارندوی له قوماندانۍ په تېرېدو زیبا هوټل مخې ته راځي، دلته غرني غونډ او لږ وړاندې د قند فابریکه ده، چې له فعالیت لوېدلې، دا فابریکه د داود خان په صدارت کې رغېدلې، چې له گنیو یې د گوړې پرځای بوره تولیدوله، خو له لږ فعالیت وروسته په ټپه درېدلې.

غالباً پاکستان به یې په خپل جادویي اغېز فعالیت شنډ کړی وي، کله چې طب پوهنځی جلال اباد کې پرانیستل شو، داسې تبلیغات کېدل، چې اوس به د شا و خوا هدیرو مړي دطبي ازموینو لپاره باسي، وایي خلکو تر دېره په خپلو هدیرو د شپې پیرې کولې...

له دې وړاندې د کانال ریاست او لږ اخوا سرخ اب پل دی، چې د مجاهدینو او روسانو د سختو او خونړیو جگړو دگر پاتې شوی، له دې کوز د ننگرهار پوهنتون دی، چې اوس یې ورسره اسلامي ټکی نښلولی...

له هغه وړاندې د درونټې بند مخې ته راځي، پر دېرلیک د بریښنا کوټ د جوړېدو نېټه... او تاریخچه ده، چې له ښه بخته انقلابیانو نه ده

نړولی...

په دې پسې د کابل جلال اباد لارې د امنیت قرارګاوې دي، چې د ویجاړو موټړو او وسایطو انبارونه په کې پراته دي، په همدې ځای کې د کبانو د روزنې پروژه ده، دلته چې څومره سترګې ځار کولی شي، له کنډوالو پرته په سمه نه لګېږي، بس د نظر په هر پېر کې د عصر د یرغلګرو د ستم داغونه دي، چې د ورانیو ویجاړیو په بنه پاتې دي، په دې پسې د سرخکانو پل او د لغمان په کڅ کې د جلال اباد کابل سړک غځېدلی، په دې وخت کې چې د پیر صاحب د دمې لپاره موټر چلولو ته ما اوږه ورکړې وه، د یوې زړې لوحې په لوستو ناڅاپه زما پښنه د موټر په بریک ښخه شوه، موټر ځای پرځای ودرېد، پر لوحه لیکل شوي ((د پښتو د نومیالي شاعر او ادیب مرحوم ګل پاچا الفت مزار) له موټر کوز شو، خو مزار ته د تلو په اړه ملګري دوه زړي وو، ځکه چې لاره نه معلومېده، داسې ښکارېده چې ډېره موده چا دېخوا پښنه نه ده کړې، لار اغزیو نیولې، انډیوالانو ویل چې په مینونو ورسیخ نه شو، چې سیمه کې یې خطر زیات و.

خو د عقیدت جذبه بل شان وي، زموږ زړه ته یو ډول کرکه لوېده، چې له زیارت کولو پرته ولاړ شو، د الفت صاحب د مزار احاطې ته ننوتلو، دده د مزار ډېرلیک چې د وصیت شعر او د وفات نېټه پرې لیکل شوې، یو څنډه ماته وه، لکه مرمیو، مردکیو پرې خولې لګولې وي، په احاطه کې څو نور قبرونه هم وو، چې یو په کې د سید فقیر پاچا و، چې د هغوی پر لوحو هم ځای ځای ګولی موښتې وي.

د استاد الفت د لیکنو څرګند امتیاز صداقت دی، ځکه خو یې لیکنې، شعرونه د واره روح ته لاره مومي او پر زړو پریوځي... استاد د

سیاست کراړې دښتې ته د صداقت د رڼو او زمزمې اوبو د ورخ په ورماتولو سیاست پر صداقت خړوب کړ، ژوند، مبارزې، لیکنو او سیاست کې ملي صداقت د استاد الفت له فکر او قلم روحاني ادب پنځولی، ځکه خو د ادبي بزرگۍ او ولایت مقام ته رسېدلی، د برخې خاوند گرځېدلی دی...

له دې کوز د سرکنډو بابا زیارت مخې ته راځي، چې موټر هم اکثراً دلته درېږي، دلته مو مخ لاس پرېمینځل، سړې اوبه مو وڅښې او بېرته مو سفر ته دوام ورکړ.

څومره چې مخکې تلو، لار د سیند د مستو څپو پر غاړه تېره شوې، دلته ورو ورو غرونه سره نږدې کېږي، د غرونو په مینځ کې ایله دومره فاصله ده، چې سیند او سړک په کې تېر شوي دي.

موږ له دې خوا گړندي روان وو او د سیند څپو له هغې خوا لکه مست اوښان ځگونه بادول، سیند په مستۍ له کمرونو او لویو گټو سره دخپل سر تندي په جنگولو پر غورځنگو روان و، څپې وې چې یوه په بله پسې اوښتې، موجونه و، شور و زوږ او د حرکت یوه نه ختمېدونکې هنگامه او سلسله.

طبیعت دلته د خپل حُسن او کمال یوه تلپاته منظره انځور کړې، ځای ځای د سیند پر غاړه ونو او دواړو څنډو ته اسمانڅک غرونه داسې معلومېدل، لکه د یوه ماهر نقاش په گوتو جوړه شوې تابلو، چې چا د کوټې پر دېوال ځړولې وي.

موږ د همدغې زړه وړونکې منظرې په رنگینو نندارو کې ډوب یو، له جگړې لېرې له دردونو او غمونو گوښي، د بمونو او گولیو د لمبو او لوگي له تصور نه اخوا مو د خیالونو په زرغونه دښته کې د حُسن او

ښکلا په ساحل کې سترګې نه وې سره ورغلې، چې وریښمین تنګي کې مو د یوې خونړۍ جګړې نښو او یادونو سترګې وسوځولې.

وریښمین تنګی سوځېدلو ټانکو او عسکري ویجاړو شویو وسایطو نیولی، لاندې په سیند کې ګڼ ویجاړ ټانکونه پراته دي، د سړک غاړه خو له یوې مخې په سوځېدلو او ورانو ویجاړو ټانکونو ډکه ده، د دغې صحنې په لیدو موږ یو ځل بیا د خیال له ارام ساحل د جګړې په څپو ورګډ شو، د اوږدې تپل شوې جګړې ورانۍ، بربادۍ، قربانۍ او سرلوړۍ په سر واخیستو او په دغه اوږده موده کې د خپل لالهاند او له ډګرو او مرګونو سره د متصادم ژوند په کنډوکپرو، کې په تیندکونو شو.

د سروبي فابریکه چالانه ده، خو د ګولیو ږلۍ پرې ډېره زیاته اوربدلې، له دې پرته د برېښنا کوټ ودانۍ ماتو هېندارو او کنډو کپرو دېوالونو د یوې خونړۍ جګړې د ماضي ورانوونکي تصویرونه په خپله لمن کې ځای کړي و.

د فابریکې مخې ته د مولوي خالص مجاهدین ناست دي، چې په سترګو کې یې د ویرونو او ویارونو ډکه غوسه له ورایه ځلېده.

له دې وروسته بیا تر نغلو د اوبو یو شین ډنډ دی، چې د سترګو او نظر مارغه په کې د خلاص مټ الوت کولی شوای.

څه کم یوولس بجې وې، چې سروبي ته ورسېدو، شهرک کې مو له مولانا عطا محمد سره دوې درې خبرې وکړې، د شهرک ښکلا د جګړې لمبو له یوې مخې سوځولې، نه هغه رنګین پارکونه وو او نه د ونو او ګلانو هغه خیالیګر کتارونه... چې دې ځای ته د کلونو مخکې راتګ نه مو په ذهنونو کې پاتې وو.

ختینو کړو وړو دېوالونو... د توغندیو په لګېدو ژورو کندو د شهرک

پر ښايستونو اوړ پوري کړی، اغزو او ځوزانو د ګلانو او زينتي بوټو لمن وړتوله کړې سپېره سيلی او برېوکی په کې په انګولا ده...

مولانا صاحب ته وايم... دا ولې...؟ سترګو کې يې اوښکې ډنډ دي... پټه خوله يې د مخې ښې غبرګ راکړه...

اوښکې بېوسې او کمزوري ده که ځواک او قوت...؟

مولانا صاحب په دوو کې حيران کړم...

له جلال اباد وروسته سړک خراب او کنډ کپر دی، موټر بايد په ډېر احتياط چلول شوی وای، د ماهيپر غاښی د پخوا په شان هيبتناک او پرتمين دی، لاندې سيند هماغسې ځپاند او ځګن بهېږی، غرونه او ګرنګونه دي، چې په غېږو کې يې د اوښانو اوږد کتار روان دی، د غره پر دنګه غاړه د سړک سپېرې ليکې او لاندې د سيند تکو سپينو اوبو او د سړک مارپېچ کرښې داسې معلومېدې، لکه د ځمکې او آسمان ترمينځ کومه لاره غزېدلی وي، د ماهيپر برېښناکوټ چالان دی، خو هغه پخوانی رونق يې نه دی پاتې، د جنګ سوځوونکو لمبو ايرې برباد شوې، ماشينګنو او دهشکو پرې زړه يخ کړی، د جرمني انجينرانو کورونه چې د سيند پر غاړه له سړک لاندې جوړ او ګورې ونې په کې وې، له سپېرو خاورو او کنډوالو پرته هېڅ نه شوی ليدل کېدی.

له ماهيپر کوز سړک ښه دی، چې په دې وروستيو کې پرې له سره قير اچول شوی، پلچرخي ته په نژدې کېدو چې يو وخت شين ځنګل او ګورو ونو د مسافرو هرکلی کاوه، سپېره ډاګ اوښتی.

ناکراره تلوسه:

یوې ناکرارې تلوسې په مخه اخیستي یوو، د یوې اوږدې تندې ماتېدو ته مو شېبې شمارلې، او د یوه زمولوونکي بېلتانه له تیارو مو د راوتو مخه لټوله... د څرخي جېل وحشتناکو یادونو مو پر زړو زلزله گډه کړه، چې اوس تش تور دی.

د زغره والو ځواکونو تاسیسات سپېرې کنډوالې پاتې دي، گورې شني ونې، خو یا له سره وې نه او که کومه یوه پاتې هم وه، نو وچې لغړې څانگې یې داسې معلومېدې، لکه دخدای تعالی دربار ته یې له دغه وحشت او بربریت نه د خلاصون په دعا د عجز او نیاز لاسونه نیولي وي.

دلته دېوځ د لسو کلو لوژستیکي زېرمه وه، چې ټول مواد او وسایل یې چور او لوټ شوي، په بازارونو کې یې انبارونه پراته دي، عجیبه خو دا چې کابل اداري دغه مواد په بیه له قوماندانانو پېرودل.

د حربي پوهنتون ودانۍ رنگه بنگه، او سوځېدلې، له دې مخکې د کابل صنعتي سیمه هم یوې وېرانی ته ورته ښکاري، په دغه صنعتي پارک کې چې په لسگونو شخصي او دولتي فابریکې ودانې وې، ټولې په ټپه ولاړې دي، ماشینونه، تولیداتي زېرمې او مواد یې له یوې مخې چور او تالا شوي، د دغو کارخانو تاسیسات د کلونو په اوږدو کې رغېدلي، خو په څو ورځو کې لوټ او پوپنا شوي دي.

فکر مو کاوه زموږ لپاره به هېڅ یوه خوا او دله گواښ رامینځته نه کړي، ځکه زموږ مشر د کومې ډلې، تنظیم او جریان په پلوي نه بلکې د سولې او امنیت د داعي په توگه د جگړې د بېخي ختمېدو په لار کې د

خير غوښتنې د قافلې رهبري کوله.

خو بيا هم موږ د مجاهدينو له يوه پاټک د وضعيت او حالاتو پوښتنه وکړه، خو هغه داسې مطمين کړو، لکه خپل منزل ته رسېدلي وو.

د مجاهدينو په وروستي پاټک کې مو يو ځل بيا پوښتنه وکړه، دلته يې له هغه زيات ډاډ راکړ، ځکه خو موږ هم په تکيه زړه خپل مزل ته دوام ورکړ، کله چې د حکومت تر کنټرول لاندې سيمې ته داخل شو، هلته يې زموږ اسناد وکتل او بې له کومې پوښتنې يې بېرته راوسپارل، د گلم جمو له يوې پوستې مو ځان بچ او د پل محمود خان نه وړاندې د مراد خانی پر سړک د پلخشتي تر مخ سر چوک ته ووتلو، زموږ منزل چهلستون و، چېرې چې مولوي جلال الدين حقاني د سولې په کوښښونو بوخت دی او دا څه موده مخکې يې د جگړې د بېخي ختمېدو او سولې ټينگښت مسوده د طرفينو له خوا له ليکلې موافقې وروسته اعلان کړې وه.

د مرگ کومی:

زه دلته د مرگ پر تجربه اوښتی يم، ما د کيسه خوانی کتاب پلورنځيو کې يو کتاب "د مرگ منظر" په نامه ليده په زړه پورې مې کوت...

خو پاڼې يې د مرگ له تجربې تشې وې که چا د مرگ څکه کړې وي څومره تريخ به يې موندلې وي، پر سړي مرگ څرنگه راځي او دغه کيفيت څه وړ نورو ته په تورو ټکو کې رسولی شي، که څه هم خيالي

وي، ماته د زړه یوه ډاکتر پر ځان د هارت اټیك عجیبه کیسه کوله، چې د ده په وینا د زړه له حملې د څو ثانیو لپاره مړ وه، خو د خپلو ملګرو ډاکترانو په هاند د مرګ له کومې او منګولو راوایستل شو، خو د مرګ هغو څو شېبو انځورنه یې کله هم په تورو ټکو نشوای وړاندې کولای...

زه داسې ګڼم لکه له مرګ وروسته په بعث بعد الموت اوښتی یم، ځکه خو تاسې ته د مرګ کیسه کوم، د مرګ منظر درته وړاندې کوم.

ددغو مرګانیو شېبو انځور که په تورو ټکو کې ناشونی نه وي، په خدای چې ګران ضرور دی، زه نه پوهېږم خپل او د خپلو ملګرو حالت او رواني وضعیت څه وړ کښلی شم، د ټکو لفظونو په موندلو کې حیران یم.

له ژوند لاس مینځل او د مرګ وېروونکی هیولا ته د ځان سپارلو تجربه سړی څرنګه نورو ته ښوولای شي...؟

د مرګ په خونړیو منګولو کې د سا اخیستو کیسه په تورو ټکو، جملو کې نه شي راټولېدی چې د دغو شېبو وېروونکي خیالونه لکه د څرموني وریځې په نري شمال خواره واره شي.

تاسې ما په دغه کیسو کې د خپلو زخمي احساساتو په بغاوت پړ مه ګڼئ، په هغې کمزورۍ مې هم ګرم مه بولئ، چې په تورو ټکو کې د دغو شېبو په نغښتلو کې یې زما پر وړاندې کومې شلولې.

***

خونړۍ منګولې:

د پلخشتي جومات ترڅنګ میوند ځلي په لور روان یو، سرچوک ته په رسېدو نابېره مخې ته د ګلم جمو دله خدای خبر له څمکې را وټوکېده

که له هوا راتوی شوه کلا بند کړو، ماته خوست رایاد شوه، چې ډلې، ډلې گلم جم د شرمېدلې ماتې له رسوايی سره غبرگ یوه او بله خوا څوړند سرونه پنډ وو، موټر مو ودراوه او دوی لکه وږي لېوان دموټر شاوخوا تاو شول، کارت مو ورکړ، خو په لوستو يې نه پوهېدل، پوښتنه يې وکړه، د چا کسان یي، موږ ویل د حقاني صاحب، بله يې نه زده: (تا شوین تا شوین) او له دې سره يې زموږ گرېوانونو ته لاسونه اوږده کړل.

احمد ضیا د وخته له موټره کوز شوی و، موږ يې په ټېلو ټېلو د یوه محاربوي ماشین خواته بوتلو، ما فکر کاوه، که له کوم قوماندان سره يې خبرې وکړم، کېدای شي په خبره پوه شي، له یوه تن مې د قوماندان پوښتنه وکړه، ویل او خودش جنرال است، مطلب يې هغه څوک و چې موږ يې له موټر کوز کړي و.

د محاربوي ماشین تر سینه لاندې دمخې برخې دروازې يې خلاصې کړې، په قهرجنه لهجه يې وویل، بالا شو، هلته د وسپنو ټوټې د کیبل تارونه او څو د تېلو گیلنونه پراته وو، چې د یوه تن هم ځای نه په کې کېده، خو احمد ضیا وختي په کې ځان ځای کړی او له وحشت په ډکو سترگو يې موږ ته رنه رنه کتل، احمد سینا چې ټانک ته په ختو کې لږ ځنډ وښود د یوه تن د راکټ له وار سره له ټانک سره جوخت شو، خو ده فکر کاوه، گنې موږ پرې شوي گوزار ته نه یو متوجه شوي، څرنگه چې موږ ټول د ټانک تر سینې لاندې نه شوی ځایېدی، ځکه خو يې د کلاشینکوف په څوکه د ټانک سرته د ختلو قومانده راکړه، موږ هم اتومات د ټانک سره ته وختو، دلته زموږ په جېبونو اخته شول، ژر ژر يې دجېبونو تالاشي واخیسته او چې څه په لاس ورغلل، افغانۍ وې که کلدارې له جېبونو وېستلې، خدای خبر یو بهرنی خبریال له کومه راپیدا

شو د خپلې کمرې سترګه يې تر ډېره زموږ د مظلوميت، د ګلم جمو وحشت او د اسلامي حکومت د مشروعيت ننداري ته نيولې وه.

محاربوي ماشين ډېر ګړندی راوګرځېد او پر ميوند واټ د چمن پر لور روان شو، د واټ په پای کې کين لاس ته د عيدګاه جومات پر لور وګرځېد، د جمعې ورځ او د غرمې يوه بجه وه، په دې ورځ استاد رباني د عيدګاه جومات کې د لمانځه او وينا پروګرام درلود، دده اواز چې له لوډسپيکر په زېر او بم خپرېده، زموږ د غوږونو پردې او د زړه تارونه ښه وتخنول، د رباني صاحب له خبرو، حرکاتو، اکټونو، څېرې او عادتونو سره زه ښه اشنا يم، ځکه خو مې دده د خبرو د انګازو تر شاه دده څېره او وضعيت ښه ليدلی شوی، چې څومره به يې د اسلام، جهاد، شريعت او مجاهدينو بريالیتوب شعارونه تشريح کړي وي.

کېدی شي پر دې ورځ د عيدګاه جومات کې خطبه هم دده په نامه ويل شوې وي، وروسته خبر شو، چې د کابل ځينو جوماتونو کې د استاد رباني، ځينو کې د مجددي او چهار اسيا کې د حکمتيار په نامه خطبې ويل کېدې.

ماته د شهيد عزيز الرحمن الفت ليکنه "دين را بايد از خدمت ارتجاع و استبداد نجات داد" په زړه شوه...

هغه ليکنه په همدغو ټکو راګرځېده چې دين څرنګه د سياستونو او اقتدار پايښت او ننګې ته د درباري ملايانو لخوا استخدام کېدای شي، محراب او منبر د واک د چوپړ او خدمت وسيله ګرځي...

ټانک د مرنجان غونډۍ په خوا ځغاست، د استاد رباني د وينا انګازې زموږ ترمخ د هوا په وزرو ځغلېدې.

د غونډۍ لمنې ته نژدې ټانک وګرځېد او په يوه احاطه ننوت، دلته

یو وخت د ممتاز په نامه د تېلو ټانکرو ترانسپورت و، چې د شاهي کورنۍ د ځينو افرادو د سهم او پانګې خبرې پسې کېدې.

ممتاز د پکتيا ځاځيو لويه او درنه کورنۍ ده، چې ترانسپورت کې يې درنه پانګونه لرله... پر ټانکرو يې پښتو کښلې وه، چې هغه وخت کابل کې له کولتوري تسلط د بغاوت انډول ګڼل کېده...

د داود خان له جمهوريت سره ددغه ترانسپورت په ضبطېدو د پوليسو دويم نمبر منتظره قطعه په کې وه، موږ يې هلته په ننوېستلو له ټانک نه کوز او په داسې حال کې چې په هر يوه پسې يو يو کلاشينکوف والا روان و، يوې تنګې تروشې کوټې ته ودرولو.

د ودانۍ دريو خواوو ته پر يوه ليکه د کوټو ورونه ختلي، قبلې يا لويديز ته د خښتو نوی ديوال دی چې دروازه کې يې بيلر ايښي، چې وداني يې پر دوو برخو وېشلې ده. د کوټې د دروازې په بېرته کېدو د بوی يوه لړه پورته شوه، کوټه به وه په اوږدو دوه نيم او سور يو نيم متر، موږ چې ورننوتو د کېناستو ځای نه و، له موږ مخکې لس تنه په کې له څو ورځو مېلمانه وو، خو له څه ځان ټولولو وروسته ايله دومره وشول، چې په ناستو په کې د پښو په سر ځای شوو ما بيا هم د قوماندان پوښتنه وکړه او لا تر اوسه په دې خيال وم، که له کوم په خبره پوه او باسواده سره مخ شم.

ټول پټه خوله دي، لکه خولو ته يې کولپونه اچول شوي، نه يې خپلو کې خبره کوله، نه يې موږ په کومه خبره پوهېدلو، لکه په سپېرو او مرموزو کتو دې زړه خوري، ګونګيان دي که څه بلا...؟

په کوټه کې مې موجود کسان يو يو له نظر تېر کړل، څلور تنه لوستي معلومېدل، خو نه يې غوښتل له موږ سره خبرې وکړي، د پاټې

نورو کسانو څېرې او حرکات، لکه د جوارگرو، چرسیانو... درې تنه په کې له ورایه گلم جم معلومېدل، په دې کې یو تن چې له عمره خام ښکارېده او ږیره برېت یې نه وو راغلي، خو غټ او پرېړ وجود یې ښځېنه څېره ښووله، له موږ سره خبرې پیل کړې، خو د هغه خبره په ما بده ولگېده، ځواب مې ور نه کړ، زما چې څپلۍ په پښو وې، یوه تن چې د چرسو سگرټی یې لاس کې و، وویل قربانت شوم، چپلی ات بکش، چرت ته خراب نکن از ماره یک افته میشه امینجه افتیدیم ری نمیزنیم.

شپږ نفري گروپ هر یو لگیا شو او څه چټیات نه وو چې ویې نه ویل، یوه شاه لوڅه کړه، چې له وهلو تکه شنه وه، بل خپلې متې او پنډۍ وښودلې چې وینې په کې پنډ وې، په زړه کې وایم له دې خو یې پته خوله ښه وه...

د کوټې کړکۍ او دروازه کلکه تړل شوې، هېڅ چاک او چوله نه په کې معلومېدل، ما ورته وویل موږ له مطبوعاتو سره پېیلې یو، د حکومت له جمهور رییس، وزیر دفاع او نورو سره بلد یوو. یوه په کې زما خبره غوڅه کړه ویې ویل: نام مسعوده نگی که حلالت می کنه... ما فکر وکړ له دوی سره خبرې بېله دې چې گټه نه لري، مناسبې هم نه دي، غلی شوم، د خولو تروش بوی، گرمي او تندې داسې لوبه راخیستې وه، چې ژبې مو په تالو پورې کلکې نښتې، داسې راته ښکارېده لکه ژبه مې خوله کې نوره نه ځایېږي... د اوبو مې وویل، یوه شنه پلاستیکي په خیرو پته کوزه یې ونیوله، ویل بیگی قربان فانتا اس، ما چې په نه زړه کوزه خولې ته کړه، نو داسې یو تود او بوین محلول مې خوله کې و، لکه د تېلو گیلن مې پر سر اړولی وي، چې کوزه مې ژر بېرته کېښوده، هغه راغبرگه کړه، چرا... ایجه هر که امده اول امتو میباشه.

موږ ته بیا وروسته معلومه شوه، په کوټه کې څلور تنه چې مهذب او تعلیم یافته معلومېدل زموږ غوندې بندیان وو، هغوی یې هم له پیک اپ سره راوستلي وو څلور نور د دوی خپل د ملېشې افراد وو، چې د لوټمار پیسې یې له قوماندان پرته خپلو کې وېشلې وې او هغه د ښځینه څېرې خام غټ پرېږ ځوان د گلم جم ملېشې یو ډگروال و، چې د قوماندان له خبرتیا او سهمیې پرته یې مهمات او کلاشنکوف پلورلي او خپل یو ملگری وژلی و.

د مرگ سفر، د هوایي ډگر پر لور:

نیم ساعت لږ زیات وخت به وتلی و، چې د کوټې دروازه بېرته شوه څو تنه د دروازې په مخ کې بېرني ودرېدل، موږ څلورو ته یې د راوتلو اشاره وکړه، د یوه له خولې ووتل ((میدان هوایي)) له دې خبرې سره د هغه څلورو مهذبو بندیانو له خولې ناڅاپه ((اوف)) ووت، موږ یې کوماز لارۍ ته وخېژولو، د موټر په باډۍ کې دوارو خواوو ته کېناستو، یوه یې د کلاشینکوف قفاق کش او مرمۍ تېره کړه او موږ یې کتار د موټر یوې خواته کېنولو، دوی گوته پر ماشه زموږ مخې ته کلاشینکوفونه ونیول او کېدی شوی له یوه جمپ سره د کلاشینکوف ډېرش مرمۍ زموږ په سینو کې تشې شوې وی، تر داسې کلکې څارنې لاندې، لکه د ډېر سخت جرم په تور نیول شوي یې د غرغرې په لور روان کړي وي، داسې لکه د جگړې په ډگر کې چا د دښمن ډېر غټ قوماندانان نیولي وي.

زموږ زړونو ومنله، چې دا مو د ژوند وروستۍ شېبې دي، د څرخي پله زندان کې د بندیانو د وژلو، او پولیگون کیسې رایادې شوې او دا مو

وګڼله چې مور هم د دغسې وژل شویو زرګونو مظلومو هېوادوالو له کاروان سره یو ځای کېدونکي یوو، دلته له یوې مخې د مرګ تصور زما له سره کډه وکړه، د زړه درزا مې ورکه شوه، د وېرې احساس مې له مغزو ووت او نور نو د مرګ او دار ټول توهمات او سختی زما له زړه او ذهن ووتلې، یوازې یوه وېره او سختي مې په مخه کې وه، او هغه دا چې هسې نه زما ملګري یو یو زما تر مخې په کلاشینکوفونو غلبېل او ما ترې وروستی کړي، دغه تصور دومره تریخ او سخت و، چې د هغې تریخوالی او سختي اوس هم زما له خولې او مغزو نه ده وتلې.

مور یې د هوایي ډګر له ختیزې دروازې تېر کړو، خو لږ وړاندې یې بېرته موټر وګرځاوه، په لار کې د احمد شاه مسعود او رباني عکسونو قیامت جوړ کړی، ښار ټول شعارونو او تصویرونو نیولی، د ازادۍ او فتحو مبارکۍ، د مسعود او رباني عکسونه وو، چې هر دېوال د ترافیکو غرفه او نرېدلي ودانۍ یې په سر اخیستې، مسعود قهرمان، فاتح اسلام او داسې نورې په غټو غټو تورو لیکل شوې کرښې، چې د سړکونو د یوې غاړې تر بلې په هوا کې ځړېدلې، د رباني، مسعود بېلا بېل تصویرونه وو، چې د ورانو ودانیو دېوالونه، د برېښنا او ټیلیفون ستنې دوکانونه او هوټلونو هینداري یې نیولې وې، سړي فکر کاوه، لکه د ودانیو دېوالونه یې په تصویرونو پوښلي.

مور یې د هوایي ډګر په لویه دروازه ننبستو، موټر کیڼ لاس ته وګرځېد، ښي لاس د ترمینل اړخ ته اریانا الوتکې ولاړې وې او کیڼ لاس ته یې چې مور وګرځولو، پوځي الوتکې درېدلې، دلته زمور پیک اپ هم ولاړ و، مور یې همدلته له موټره کوز او مخامخ روان کړو، هلته یو تورکی سړی بې نوره او غور بیجنه څېره له څو نورو پوځیانو سره

کوماندويي يونيفورم کې ولاړ و، موږ يې ور وړاندې کړو، هغه سملاسي امر وکړ، چې له موټره سامان کوز کړئ، د موټر سامان لا وختي لاندې باندې شوی و، زه لږ څه ډاډه شوم، چې ګنې دا سړی به خبرې ته غوږ ونيسي، په ډېر ادب او عاجزۍ مې ورته وويل: که مهرباني وکړئ د دوو دقيقو لپاره وخت راکړئ، خو ده له غرور ډکه لهجه وويل: صبر کو ای کار خلاص شو باز معلوم ميکنم.

له موټر يې ژر ژر کتابونه کوز او په يوه کوټه کې يو پر بل انبار کړل، ډېری سامان په هماغه ساعت کې د ملېشو له خوا څه په پټه او ښکاره چور شو، کله چې سامان خلاص شو، ده زياته کړه: ميفامی يانی ای پشتونستان نيس اوغانستان اس، ما لومړی فکر وکړ، چې دا خبره به دې وخت کې له موږ سره څه اړه لري، دی لګيا و: شما خاينا می خاين از اوغانستان پشتونستان جور کنين، مه کت تان می فامم، په زړه کې مې وويل، دا په څه بلا واوښتې، له دې خو يې هغه بې تعليمه او بېسواده ښه وو، چې سترګې يې پيسو، مال او موټر ښخې وې او له دې نورو لانجو ناخبره وو.

ما وويل: زه ژورناليست او ليکوال يم، د پښتونستان مسلې مطرح کول دلته فکر کوم څه مناسبت ونه لري، بهتره دا ده چې په اصلي موضوع خبرې وکړو.

ده په ډېره غوسه، چې له خولې يې ځګونه بادېدل په يوه دمه خبرې کولې: ګلبدين کت خود خلقياره ګرفته بګو تنی کجاس، وطنجار، رفيع کجا اس، وطنه شما خراف کدين، ګلبدين کابله خاکستر ساخت اينجه نوکرای پاکستان و سعودی جای نداره... ما هم دده خبرې اورېدې او هم مې دده سترګو او خبرې ته کتل چې په ډېر هيجاني او عصباني

حالت کې دی، له سترګو يې د شرابو د نشې يوه پست هوس او له خولې يې د ددغې نشې بد بوی خوت، ده په ښي لاس په ملا کې ځړېدلې تفنګچه نيولې او ډېرې ورې عصاب خرابې کولی شوی د سوال او ځواب دا صحنه ختمه کړي، زه متوجه شوم که زما کومه خبره د ده په نېشه يي دماغ لږ هم بده ولګيږي، د هغې ځواب به حتماً ددغې تفنګچې په خوله راکوي، دلته زموږ او مرګ تر مينځ فاصله د سترګو د رپ په کچه وه، ځکه ما احتياط کاوه، تاسې فکر وکړئ چې يو تش لاسی انسان په يوه ځنګل کې د کوم وحشي حيوان په منګولو کې ګېر شي، څه به کوي، ځکه خو ما کوښښ کاوه، دده او تفنګچې تر مينځ يې رابطه کمه کړی شم.

لګيا دی... سياف هزارای بيچاره را قتل عام کد، بدستور عربا، هزارای بيچاره تباه و برباد شد... يا خدايه! دا خو د حکمتيار او سياف په ځای په موږ زړه تشوي او لکه موږ د حکمتيار او سياف د تنظيمو او کړو وړو مسوول اوسو، په زړه کې راتېره شوه، انجينر احمد شاه دې خپل وزارت کوي د استاد سياف په ګناه دې موږ نيولي يو...

ما يې خبره ور پرې کړه، چې زه په تنظيمي لحاظ نه له استاد سياف سره منسلک يم او نه له حکمتيار سره، زه ژورناليست او ليکوال يم، چې د مولوي جلال الدين حقاني له فرهنګي دفتر سره کار کوم، او هغه د سولې په هلو ځلو بوخت دی، ما فکر کاوه دا خبره به دده د عصباني مزاج په لمبو لږ اوبه توی کړي، خو له بده بخته دی يې نور هم مشتعل کړ ويې ويل: حقانی ديروز منطقه هزارا به توپ بست صدها هزاره را کشت، همراه ګلبدين شِشت که مليشه ها خارج شوه، نباشه.

ما ورته وويل: څوک چې سوله کوي، هغه به ضرور دواړه خواوې

گذشت او د یوه بل د ځینو شرطونو منلو ته اړ باسي، خو ده وویل: مه میفامم اخبار و مجله شما بر ضد ملیشه مسلسل نشرات کرده، ده خوست ملیشه ها قتل عام شد...

ما ځواب ورکړ، در خوست هر کسی که زنده دستگیر شده رها گردیده، بعد از فتح هیچ کسی کشته نشده، زخمی ها به صلیب سرخ تسلیم داده شد، البته در جریان جنگ هر دو جانب تلفاتی می بیند.

ده وویل: مسعوده ما ده کابل اوردیم اگر بخایم بیرون کشیده میتانیم...

بیا یې پوښتنه وکړه، ننگیال کیس، زه لا له مخکې حیران وم، چې ځان وروښیم، که نه، په کومه کې به مو خیر وي، په همدغه تردد کې مې له خولې ووتل، زه، ده وویل: خوب ده گیرم امدی... او له دې سره یې بیا پر خپله تفنگچه گوتې کېښوې، غاښونه یې وچیچل، ویې ویل: میفامم که ادم سیاسی ستی خودته میگی که ده کله ام دوازده گرام مغز اس، ده کله مم دوزاده گرام مغز اس، بیست و پنج سال صاحب منصبی کدیم، می فامی، مارا خام کله می گفتین، مالوم میشه کی خام کله اس؟

مه تورن جنرال عبدالمجید روزی معاون اول عبدالرشید دوستم استم، جنرال صاحب دوستم هم مثل مه انسان اس، از مه کده مقبول و چاغ اس، شما را محاکمه میکنیم.

دلته یې زموږ لاسونه تر شا وتړل او یوې پوځي الوتکې ته چې سټارټ ولاړه وه وخېژولو، نژدې یو ساعت په الوتکه کې ناست وو، خو الوتکه وانه لوتله، بېرته یې له الوتکې کوز او جنرال مجید ته لاس تړلي ودرولو، مجید بیا خپله خبره تکرار کړله، شما محاکمه میشین، شما بیخ و بنیاد

ما را کندین، اوتوریته ما را از صفر هم پایین اورده به سویه جهانی بر ضد ما اقدام صورت گرفته...، اینا ره پس ببرین، تا محاکمه شون...

موږ یې بېرته د خپل پیک اپ باډۍ ته وخېژولو، هغه قوماندان ته چې موږ یې نیولي وو، جنرال مجید وویل: تو خو زبان اینارہ می فامی... ببرین... هلته د جمعیت ځینې افراد چې ما ورسره پېژندل ولاړ وو، ټولو ځان ناګار کړ، رنه رنه یې کتل د مجید او ملېشو پر وړاندې له خپلو اوږدو ږیرو، خړو پکولونو او جمپرونو سره ډېر حقیر او ذلیل معلومېدل.

د احمد ضیا خدای زده څه په زړه کې وګرځېدل، په ډېر ادب او حق په جانب څېره یې جنرال مجید ته وویل: زه په ننګرهار کې محصل یم او پاکستان مې په سترګو نه دی لیدلی، زه له دوی سره نه یم، دوی له پاکستان نه راغلل، شپه یې زموږ یوه دوست کره وه، کله چې راتلل، نو ما وویل مفت موټر دی، زه به هم کابل ته ولاړ شم او...

خو جنرال مجید په دې دنیاګۍ کې د چا مظلوم خبرې او فریاد نه شوی اورېدی؟

د روانېدو پر وخت جنرال مجید هغه قوماندان ته چې موږ یې نیولي وو، په غوږ کې څه وویل او موږ یې روان کړو، دا ځل یې له یوې بلې لارې راستانه کړو، د دغې لارې په اوږدو کې بیا هم د جګړې په اور سوځېدلو او ویجاړو تاسیساتو باندې د رباني او مسعود رنګین تصویرونو، یو پر بل پسې د خپلې رنګینۍ جادوګري ښودله، پر ویجاړو او سوځېدلو ودانیو لګول شویو تصویرونو په لیدو زما په زړه کې داسې تعبیر وګرځېد، لکه ځانونه د دغو ورانیو قهرمانان ګڼي او یو وخت به یې تاریخ د ویجاړیو اتلان اعلان کړي....

په لاره کې له مکرویان سره د یوه ګلم جم خولی باد یوړه، موټر یې ودراوه، په دې کې د جمعیت یو قوماندان چې له احمد ضیا سره بلد وو او د قوماندانانو سرتاسري شورا کې یې برخه لرله، موږ ولیدو، کله چې موږ ته نژدې شو، یوه ګلم جم بدې کنځلې ورته وکړې، خو چې د جمعیت یې ورته وویل خوشې یې کړ، موږ خوشاله شو، چې که مو مړه هم کړي، لږ تر لږه دومره خو وشول، چې احوال مو تر یو چا پورې ورسیږي.

موږ یې بېرته هغې قرارګاه ته راوړو، چې ترې بېولي یې وو، دا ځل یې په یوه بله خونه کې چې دوه زاړه شلېدلي چپرکټونه په کې پراته وو تېل وهلو، دچپرکټو وسپنیز سیمونه لکه تېره مېخونه راوتلي، د غرمې ډوډۍ مو نه وه خوړلې، خو په لوږه نه پوهېدو، که احمد ضیا د سهار چای داسې غوږ نه وای راکړی، نو بیا به مو دا حال نه و، د ماسپښین لمونځونه رانه قضا شوي، په داسې حال کې چې د قصاب په غولي لاس تړلي ولاړ یو، د لمانځه قضا ډېر ځورولو.

زما په ذهن کې په مجاهد ولس کې د حمید بابا دا شعر لحظه په لحظه ګرځېده:

دا جهان قصاب خانه کړ خدای و ماته
پـــا بسته ولاړ په غولي د قصاب یم

د مرګ منظر

شرنګ د دروازې زنځير خلاص شو، يو مليشه نېغ ودرېد، کاغذ ته ګوري، زموږ نومونه يې واخيستل، موږ ور ولاړ شوو، لومړی يې زه تلاشي کړم، ورپسې احمدضياء، نور عليشا، احمدسينا... لاس يې تر شا راوتړل، زه يې تر مخ کړم، له شا يې د کونداغ پر يوه ټينګ ګوزار له دروازې دباندې وغورځولم، چې پاڅېدم، يو مليشه تر مټ ونيوم، لږ وړاندې يې د يوې کوټې پرانيستې دروازې ته ودرولم، نور ملګري يې هم پر کونداغ دباندې راګوزار کړل، هر يو يې کوټه تر منځ يوې خونې ته ودراوه، دلته يې زموږ هر يوه پر تندي ګوته پر ماشه د کلاشينکوف شپېلی کېښوه، وايي کلمه تان بخوانيد، موږ کلمه تېره کړه، په لږ ځنډ يې کلاشينکوف لېرې کړل، پير نور عليشا يې يوې کوټې ته ننوېست، درې دزې وشوې، سينا او ضيا يې هم يوې يوې خونې ته ننوېستل، بيا هم درې درې ډزې... راته وايي: حالا نوبت توست په زړه کې وايم څومره چې ژر کېږي ډز کوه... سترګې مې پټې کړې، وايم که پر غوږو مې څه نه اورېدی، په ربښتيا څه نه اورم، پر خوله له يوې کلکې څپېړې سره مې غوږو کې کړنګې شو، سترګې مې پرانيستې، راته وايي ژوند دې رانيسه، پنځوس زره ډالر، بيخي ارزانه مفت...

ورته وايم، پنځوس زره ډالر پرېږده پنځوس هم نه شي راسره موندای، چې نه قوماندان يم، نه سوداګر... وايي موږ خبر يوو، چې لوی بای او سيټ يې، وايم ټول عمر مې د قلم مزدوري کې تېر کړی چې

تشه ګېډه نشي ډکولای، وايي اوس به مزدوري در معلومه شي...

کږس پر کونداغ پر مخ ولګېدم، ونه غورځېدم، دويم ګوزار مې د ولیو تر منځ ولګېد، تندی مې له مخامخ ديوال سره ونښت، دریم ګوزار مې پر سر و، چې ورسره رنګ شوم، ډز شو، د باروتو تریخ لوګی پورته شو، ګولی زما پر ښي ولي ومښته، بل ډز پر مټ ولګېد دریم ډز...

پوه شوی نه یم، تر هغې چې سترګې مې کوټه کې وغړېدې، احمد ضیا، نور علیشا او سینا راته ناست دي، ما وې که اخرت کې راغونډ یوو، بعث بعدالموت دی...

که خوب وینم، لاس مې پر سینا کېښود، خوب نه و، په کوټه کې مې سترګې واړولې، هماغه تنګه تروشه خونه، وسپنیز لغړ چپرکټونه...

د نور علیشا له سترګو اوښکې څاځي، ضیا او سینا چوپ دي لکه دمه نه پکې چلېږي...

له پوزې خولې راغلیو وینو مې ږیره سریښ کړې، سینا تکیه کړم، احمد ضیا سترګې مخامخ کړکۍ کې ښخې کړې، نور علیشا پخپله لمن خوله، مخ راپاک کړل، له کوزې یې خوله کې اوبه راتوی کړې...

را یاد شوه شرنګ زنځېر خلاص شو، د مرګ قاصد له کاغذ نومونه اخلي، د ولاړېدا راته وايې، تلاشي مو اخلي، د کونداغ پر ګوزار مو له کوټې دباندې غورځوي، درې ډزې کېږي، وژني مو، دادی له سره مو زړونه سینو کې غورځي، د مرګ دغه کیسه څو کرښو کې بشپړه شوه، له مرګه د بېرته راګرځېدو تجربه انځور شوه، خو دا کیسه دومره آسانه نه ده، چې دلته مرګ د وسله والو د ټوپکو شپېلۍ کې په نڅا دی، هره ورځ هر ساعت، هره شېبه د مرګ له پیغام سره تېرېږي، چې ژوند د مرګ په منګولو کې په سلګو دی، ژوند نیمه خوا، زندګي مړ ژواندې ده.

ملېشې او وسله وال يې د خپلو ټوپکو مرميو کې ږدي، د سرونو په تسپو لگيا دي، ذکر کوي، جنت غواړي، د حورو غلمانو سره د لوبو شوق يې سر ته ختلی، هره گولۍ چې چلېږي د ژوند پر ځيگر موښلي، د ژوندیو پر زړونو لگېږي، څکه خو ژوند ژوبل، زندگي پرهر او د ځوانيو لو گډ دی، هر ژوندي د خپل ژوند جنازه پخپلو اوږو اخيستې، پخپلو لاسو يې قبر ته ټيټوي، دلته خلک گرځي خو ژوند شته، د مرگونو حکمراني کې د ژوند سا ډوبه ده.

د مازيگر لمونځ مو په تيمم او د چپرکټونو دپاسه په ناستې وکړ، دلته يو ځل بيا موږ د ژوند او مرگ له کشمکش سره مخ شو، بېرته وېرې واخيستو او له مرگه ډار زموږ په مريو منگولې ښخې کړې.

يو ساعت مو په خپلو مينځونو کې په دې خبرو تېر کړ، کاشکې په گردېز راغلي واى، درېغه داسې مو کړي وی، څنگه او څنگه...؟

ماښام يو تن دروازه خلاصه کړه، ويې ويل: بياپين، موږ ورپسې شو، داسې مو گڼله چې پل اخلو، د مرگ پر لور يې اخلو، د ودانۍ په پراخه انگړ کې د ملېشې هغه قوماندان چې موږ يې نيولي او د عبدل چريک په نامه مشهور و، مجددي صاحب د بريد جنرالۍ رتبه ورکړې، په يوه چوکۍ ناست دی، زما پکول يې پر سر، خپل باډيگارډان يې په يوه ليکه کتار کړل، موږ يې ورته مخامخ ودرولو، ويې ويل، چا درنه ساعتونه او پيسې اخيستي، موږ هک حيران وو، چې هغه کسان وښيو که نه، ما دا ښه وگڼله ووايو، له موږ هېر دي، خو احمد ضيا جرئت وکړ، هغه ملېشه چې دده پيسې يې اخيستي وې وښود، تصادفاً ساعتونه هم ده اخيستي وو، له ما سره څلور لکه افغانۍ وې، ددې سرې مې پېژانده، خو د جېب د پيسو راځخه هېر و، ما هم د هغه ملېشه په خوا اشاره

وکړه، چې څلور لکه افغانۍ یې راځخه اخیستې وې.

عبدل چریک ورته وویل: ولې مو زه خبر نه کړم، ماته مو ولې ونه ویل، چې موږ ترې پیسې او ساعتونه اخیستي، هغوی پټه خوله وو، ده وویل ورکړئ پیسې او ساعتونه یې.

موږ ته یې خپلې پیسې او ساعتونه راکړل، په زړه کې خوشاله شو، فکر مو کاوه چې زموږ پیسې یې راوسپارلې، نو غلا د ملېشو د افرادو کار دی، همداسې به موټر،کتابونه هم راکړي، دلته لږ په خپل ژوند ډاډه شو، چې که وژلی یې نو پیسې به یې نه راکولې...

د ماښام لمونځونه مو په تیمم او ناستې وکړل او د تورې سیلو یوه وچه ډوډۍ زموږ د استحقاق په توګه له دروازې راوغورځول شوه، یو تن چې د مزار هزاره و، وویل شما نفرای ګلبدین استین...؟

موږ وویل نه ژورنالیستان یو، خو هغه په ډېره بده لهجه وویل، تاسې د ګلبدین او سیاف نفر یاست، غواړئ د ۳۵ فرقې افراد ترور او اختطاف کړئ، اوس به در معلومه شي... د سپو په مرګ به وژل کېږئ او له دې سره یې خپلو ملګرو ته وویل، قوماندان ته وایم، چې ماته یې په لاس راکړي، چې لومړی خو ترې دا سترګې وباسم، بیا یې د پوزو او غوږونو حساب په لاس ورکړم، زه یې په چل ښه پوهېږم او داسې یې ډېرې کنځلې وکړې.

له دغه ځوان سره بیا وروسته زموږ لږ او ډېر تعلقات جوړ شول، د حزب وحدت متعهد و، پلندر یې عیسی خان نومېده، چې ده غونډې بېسواده و، خو اوس یې دلته د حزب وحدت، دوستم او مسعود په ائتلاف کې د تورنۍ رتبه ګټلې.

په دې قرارګاه کې د حزب وحدت ټوپکیانو د دوستم له ملېشو سره

ګډ فعالیت درلود.

د بندیانو د پیره دارانو د ډلګی مشر شاه محمد نومېده، چې ظاهراً د ښې وضعې او نرمې خولې خاوند د شلو کلو ځوان معلومېده، خو په حقیقت کې ډېر بدغونی انسان و، ماخوستن ده زموږ د کوټې د دروازې قلف خلاص کړ، کوټې ته راننوت، او موږ ته یې د تسلی خبرې شروع کړې، په موږ دده خبره لکه د ټوپک ډز داسې لګېده، خو له مجبوریته مو دده له هرې خبرې سره د توافق سر ښوراوه او د رضایت دارې جینګې نیولې وې، ده وویل چې هر شي ته ضرورت لرئ، دروازه ټکوئ، که قضای حاجت ته ځئ ټک ټک کوئ، دروازه درته بېرته کوم، ما ورته وویل، که زموږ د اوداسه غم دې وخوړ، دا به دې له موږ سره زیاته نېکي وي، ده ویل غم مه کوئ، هر وخت مو چې اودس کاوه اوبه درکوم او نور مو که چای ته شوق کېده هم غږ کوئ.

ده په یوه ځانګړې اکټ او ژور خپګان سره وویل، دنیا تېرېږي، دا ورځې هېچاته نه پاتې کېږي...

په دې کوټه کې څو خنجرونه او کارتوس پراته وو، خنجرو ته زه څکه خوشاله شوم، چې کېدی شوای په څه وخت کې مو په کار شوي وی، خو احمد ضیا داسې وېرې اخیستی و، چې شاه محمد ته یې وویل: دا خنجرونه له دې ځایه وباسه، هغه هم خنجر کوده کړل، له کارتوسو سره یې یو ځای له کوټې واېستل.

احمد ضیا ته مې وویل، خنجرونه ښه و کار مو ترې اخیستی شوای خو ده ویل ورک کړه، هسې به یې په بل غم اړولي وو، که دا یې راته پلمه کړې وای، چې په دې مو څه کول څه او څه... دلته نو دلې دلې ګلم جمان راځي او د کړکی له وړې هینداري زموږ ننداره کوي، څوک یو

څه وايي او څوک بل څه، څوک وايي د گلبدین نفر دي، څوک وايي په کارته نو کې یې یوه پوسته کې نیولي، چا به ویل بمونه ورسره وو، او نور...

موږ د الله تعالی له یاده بله اسره او مشغولا نه لرله، په لوڅو او مېخ دارو چپرکټو وغځېدو، سترگې مو پټې کړې، خوب چېرې و، پر یوه او بل اړخ اوښتو، کله نا کله به مو د یوې شېبې لپاره سترگې ورغلې، خو بیا به ویښ شوو، چې پیره بدلېدله، د دروازې قلف به یې بېرته کړ، موږ به یې په شمار نوي پیره دار ته تسلیم کړو، دا چاره څکه زموږ په گټه وه، چې د دروازې په بېرته کېدو به له باندې تازه هوا کوټې ته ننوتله او زموږ د زړونو بل شوی اور به یې د لږې شېبې لپاره غلی کړ.

غوماشو مو پښې، لاسونه او مخونه داسې کړي وو، لکه شري نیولي یو.

له سپېده داغ وړاندې موږ ټول ویښ وو، د آذان غږ مو د استاد رباني اسلامي حکومت کې وانه ورېد...

په وېره وېره مو دروازه وټکوله، پیره دار ته مو د اوداسه وویل، هغه د یوه یوه تن د وتلو اجازه راکړه، د قضای حاجت ځای نه و او له هغو کوټو استفاده کېده، چې خالي او کړکۍ دروازې یې ایستلې وې، په دغو کوټو کې کاغذونه، د وطن گوند تبلیغاتي پاڼې، دفتري کارتونه، د کلاشینکوف او تومانچو کارتوس، شلېدلې په وینو لړلې جامې او ... پراته وو او کله به چې څوک د قضای حاجت لپاره دغو کوټو ته ننوتل، دروازه کې به پیره دار ولاړ و، موږ هر یوه په خپل وار اودسونه تازه او لمونځونه بیا هم په ناستې وکړل او د خدای تعالی اروا پالونکي ذکر ته مو پناه یووړه.

هوا رڼا کېده، ښايي لمر به نوې د ښېر دروازې او آسمايي له څوکو مچکه اخيستې وه، چې د انګړ د لويې دروازې تر مخ چې سړک ته وتلې وه، دوه ګرندي موټر تېر شول، اوس نو يوه بله ورځ بره شوې، له حوادثو او فاجعو ډکه ورځ او د افغانستان د مظلوم ملت د دردونو او ويرونو يوه بله تياره ورځ.

ما د کوټې له زرې او ورې کړکۍ د انګړ په لويه دروازه کې سترګې ښخې کړې وې، خو له هغو دوو موټرو پرته پر هغه لوی سړک د هېڅ شي نښه نه معلومېده، داسې ښکارېده، لکه يوې مرګونې چوپتيا په کابل د غم او سکوت څادر غوړولی وي، لکه شپه لا نه وي سبا شوې، د شپې وحشت او ترورېزمی لا خپل تناوونه، نه وي ټول کړي او په رڼا ورځ د شپې وحشتناک سکوت خپور وي.

هو! په کابل کې ورځ هم شپه ده، تکه توره شپه لکه ددغو غلو، قاتلينو او لوټمارو تور زړونه، په کابل کې ورځ نه ليدل کېده، هره خوا د تورو شپو د وحشت او وېرې خونړۍ تيارې خپرې د انسانيت، انصاف، ازادۍ، شرافت او عزت لمر د وحشتونو د تورو شپو په تل کې ډوب و، يوازې د شپو توره او تياره حکمراني چلېده.

د دروازې د څنځير په شرنګېدو يو تنکی خو هډور ځوان کوټې ته رانتوت، دوه درې تنه نور هم په دروازه کې ودرېدل، تنکي ځوان ستړې مشي وکړل، له ځان سره يې وويل: چه خوب جوانا اس، حيف بندی کدن اينا، او بيا له مور سره په خبرو شو، احمد ضيا او سينا ورسره مجلس ګرم کړ، زه او پير صاحب د خپلو سوچونو، انديښنو، او ارمانو په سمندر لاهو شوو.

داسې معلومېده لکه ددغه ځوان له مور سره څه خواخوږي پيدا

شوې وي، پر له پسې یې موږ ته د خوشې کېدو خبره کوله، له دې سره به یې دا هم ویل: ((گوسفند نر اس برای قربانی)) دا خبره کېدی شي ده په ناپامۍ کوله، خو موږ ته به یې سخت ټکان راکړ، په پای کې یې د خراباتیانو په اکټ وویل، الا کدن تان ده وس مه نیس، دیگه هر خدمت تان باشد به سر چشم چای، نان، چرس، شراب، دختر، بچه هر چه دلتان خاست بگویین.

ده خپل نوم هم موږ ته ونښود، چې زما له یاده وتلی او راځخه رخصت شو، دلته یې د تورې سیلو پوپنک وهلې ډوډۍ یو گیلاس او یوه توره چای جوش چې یوازې خوله یې لرله زموږ مخې ته کېښول، که څه هم زړو نه اخیسته، خو په نوبت مو وڅښلو، هر یوه بل ته د چای ټینگ ست کاوه، داسې معلومېده، لکه یو پر بل ډېر مهربان وو، ما ځان له ټولو وروسته کړ یو دا چې له زړه مې غوښتل ملگري ورومبی چای وڅښي او بل مې دا گټه هم وه، چې کېدی شوی په اخر کې مې دوه گیلاسه نصیب شوی وای، خو گټه په تاوان کېږی، تاوان دا چې کله به ایله نیم گیلاس را رسېده.

زما د چای څښلو خو دا حال و، چې له خپل مشر محترم رفیع صاحب مې هم د چا خبره وسله اخیستې او هغه راته د چایست په لقب قایل شوی و.

ورو ورو له پیره دارانو او نورو ملېشو سره زموږ تعلقات جوړېدل، وخت ناوخت به یې دروازه بېرته کوله او د څه شېبې لپاره به د تازه هوا له نعمت برخمنېدو له پیره دارانو سره په اړیکو کې د احمد ضیا او احمد سینا لوی لاس و، دوی به ویل موږ سیاسي کار ورسره کوو، دا خبره یوه اصطلاح شوه، چې هر وخت به یې د څه هوښیارۍ او چالاکی

مظاهره وکړه، نو دا خبره به يې کوله.

احمد ضيا له ځان سره بله منصوبه جوړه کړې وه، په زګېرويو يې شروع وکړه، پينځه، لس دقيقې وروسته به يې دروازه ټکوله او د قضای حاجت لپاره به له کوټې وت، له احمد سينا يې نصوار اخيستل او ددې لپاره چې استفراق وکړي کپ کپ نصوار له ستوني تېرول، خو تقدير ته ګوره چې د يو کوټي له خوړلو سره يې هم د استفراق اشتها رانه غله، ده خپل پلان موږ ته داسې تشريح کړ، چې که شفاخانې ته يې يووړ، کېدی شي له هغې ځايه چاته ټيليفوني يا د خط په ذريعه احوال ولېږلی شي، زما زړه نه منله، خو ورسره مې ښه کړه، ده مسلسل زګېروي کول، اواز يې هم لړزه پيدا کړه، سترګې به يې رډې وختې، خوله به يې وچه شوه، هر پيره دار ته به يې د ګوليو نوم اخيست، چې که ورته رايې وړي، دده دغه وضعيت نژدې درې شپې دوام درلود، د حزب وحدت عيسی خان ته يې هم ډېرې خاورې په سر باد کړې، د احمد ضيا رنګ او ځېره داسې شوې وه، لکه د نري رنځ ناروغ، اکتونه يې داسې طبيعي معلومېدل، چې اسمعيل شاهد سره يې سيالي کولی شوه.

د دوو ورځو په تېرېدو نور احمد ضيا هم له دې رول ستړی شوی و، موږ هم ورته وويل هسې نه نصوار په رښتيا کومه ناروغي در پيدا کړي، هماغه وو چې ورو ورو يې د روغتيا خوا ته د صحت د علامو په ځرګندولو قدم واخيست.

په پيره دارانو کې يو ځوان چې ډېر بدرنګه او تک تور و، سلطان نومېده، له ځبرې او حرکاتو ډېر عاجز معلومېده، دده په ځېره کې له مسلطې وضعې د شکايت نښې له ورايه ليدل کېدې، په کتو کې يې د يوې ژورې کرکې او نفرت اثار ځرګند و، کله به چې موږ قضای حاجت

ته تلو، دی به د کوټې وره کې نه درېده، ویل به یې برن، برن ازاد استین، همدارنګه وخت په وخت به ده خپله د دروازې قلف بېرته کړ، دروازه به یې پرانیسته، وبه یې ویل باش که هوای تازه بیایه.

پر دغه ورځ چې له غرمې وروسته نور ملېشه خپلو کوټو کې په درنو خوبو ویده شول، سلطان زموږ د کوټې دروازه خلاصه کړه، د وره په خوله کې یې ګونډې ووهلې او په کرار یې له موږ سره د خواخوږۍ خبرې شروع کړې.

ده ویل: خدای دې د دوستم او ګلبدین کورونه وران کړي، زه هم کور کلی لرم، مور، پلار او خپلوان لرم، ده زیاته کړه، د ګلبدین او دوستم بلا نشته، د نورو اولادونه وژل کېږي.

ده یوازې ګلبدین او دوستم پېژندل، له بل هر څه ناخبره و، سلطان په ډار ډار خوله نوره هم کوټې ته دننه کړه، ویې ویل، زه یې په زور راوستلی یم، نه تنخوا شته، نه بل څه، شپږ میاشتې کېږي چې نه یې رخصت راکړی او نه کوم غیران، ټنګه.

دده د معلوماتو له مخې په موږ درېدلي پیره داران نه معاش لري او نه په خپل زړه په ملېشه کې داخل شوي، بلکې په زور له کورونو ایستل شوي او له دغې احاطې د باندې وتلو اجازه هم نه لري، په دوی کې هغه ملېشه، چې په خپل زړه داخل شوي، تنخواګانې لري، د چور او چپاول لاره هم ورته خلاصه ده او تر څه قید او بندیز لاندې نه دي.

بله ډله د قوماندانانو باډیګاردان یا د خپل زړه پادشاهان دي، څه چې غواړي د نه، مه ځوک یې نشته، د سلطان چې ځرنګه ځېره خواره او بدرنګه ده، همداسې یې لباس ځیرې او پیوند و، پایزار یې هم داسې و، چې مازې پښې یې په کې بندېدی شوی، خو له بدرنګۍ او خیرنتوب سره

يې په څېره، خبرو او کتلو کې يو داسې اغېز و، چې پر سړي له ټولو عيبونو سره خوږ لگېدو، ماسپښين مو ددغو تعلقاتو له مخې وکولی شول، د څنگ په يوه بله کوټه کې چې لا د قضای حاجت مکان نه و گرځېدلی په ولاړه د لمانځه اجازت تر لاسه کړی شو، دلته احمد ضيا له يوه بل کمال کار واخيست او هغه دا چې هر گلم جم ته به يې ويل، چې يو ورور مې په مزار کې اوسېږي، د (ادينه مسجد) سيمه کې يې کور دی، خو که چېرې زما مخې ته راشي، نه يې پېژنم، ځکه دا لس دولس کاله مې نه دی ليدلی او يو ځل خو يې يوه ته له خولې ووتل، برادر مم گلم جم اس...

د تعلقاتو دايره مو دومره پراخه شوه، چې په جمع د لمانځه شرايط برابر شول او د هغې بلې کوټې څلورو بنديانو هم په کې برخه اخيستلی شوای.

له لمانځه وروسته چې موږ بېرته خپلو کوټو ته راغلو، لږ وروسته عبدل چريک راووت، شاوخوا يې ملېشه غوند وو، لرگي يې راوغوښتل او يو تن يې داسې وواهه، چې تر يو نيم سل لرگيو ما وشمېرل، چې په وهلو ښه ستړی شو، څه خبرې يې ورسره وکړې، چې موږ نه شوی اورېدلی، په دې کې يې يو ځل له خپل باډيگارډ نه کله کوف واخيست او په هغه سړي يې درې دزې وکړې، يوه گولۍ يې په کېڼ مټ، بله په ورانه او درېيمه له نامه سره ولگېده او په ځمکه ولوېد، ده دومره ووېل کشش کو او له دې سره د خپلې کوټې په خوا روان شو، ملېشه وو کش کړ، موږ پوه نه شو، چې مړ شو او که يې روغتون ته يووړ، دا راز له سلطان او څو نورو ملېشو هم پټ و او يا يې موږ ته نه شوی ويلی.

له دې پېښې وروسته سلطان بيا زموږ د کوټې دروازه بېرته کړه، ويې

ویل، دیدین ظلمه، از دل ما خدا خبر اس، ما بخدا اگه به ای حال خوش باشیم، خدا مارم به وطن و خانه خود ببره و شمارم، ای چه حال اس، خدایا!

ماښام یې موږ ته په داسې کاسه کې چې له میاشتو به چا اوبه نه وې پرې تېرې کړې، وریجې او ورسره هماغه توره سیلو راوړه، موږ د وریجو له مینځه یوه مړۍ پورته کړه او نوره مو سیلو خپلو کې تقسیم کړه، سلطان چې د تشې کاسې وړلو ته راغلی و، کله چې کاسه ډکه ولیده، بېله دې چې له موږ د نه خوړلو وپوښتي، وویل موږ هم همدا ډوډۍ خورو، ده زیاته کړه، دلته درې ډېگونه پخېږي، یو ډېگ دا چې موږ او تاسې یې خورو، دا خدای وهلې وریجې، بل د عبدل چریک لپاره ځانگړی ډېگ او ډوډۍ او د هغه باډیگارډانو ته بیا جلا ډېگ او ډوډۍ پخېږي.

مرگونې پوښتنه:

د قبلې اړخ ته دېخو خښتو نوی دیوال او په وړوکې دروازه کې ولاړ، بېلر پر هماغه لومړۍ ورځ موږ ته پوښتنې راپورته کړي...

دوه درې واره مو چې د شپې له بیلرو د وسله والو اوښتو راوښتو ته پام شو داسې مو گڼله لکه د دېوال له شا د ښځینه وو ماشومانو چیغې اورو، ځکه خو دغه پوښتنې لکه د تلوسې بنه خپله کړې وه...

سلطان مو وپوښت، لکه تبه یې ونیسي، لړزه پرې راغله، په زاریو شو، چې دا پوښتنه له چا ونکړو، دده په وینا که چا ورځخه واورېده ژوندی به ونه وځي...

څلورمه شپه وسله وال د نورو ورځو په پرتله زيات وتل ننوتل، چيغې او ژړا انګولا څرګنده وه...

نيمه شپه پرله پسې ډزو ټول په ځای کې راکينولو، کړکۍ ته مو منډه کړه، لږ وروسته يو کوماز راغی، بيلر لرې شوي وو، د کوماز د باډۍ شا يې له دروازې سره ولګوله، څه کم يو ساعت به ولاړ و چې ګړندی له دروازې ووت.

څه خبر دا به د ګلم جمو قصابخانه وه، که د جنرال مجيد صحرايي محکمه کې د اعدام شويو قتلګا، او پليګون، خو د پخو خښتو دغه دېوال شاته يوازې د مرګ حکم چلېده، څوک د حزب تورن، څوک د خلق ګناهګار، ځينې د پيسو صراف، تجار، پانګوال او... د ټولو پر وړاندې د مرګ برخليک کومی شلولی و...

د مرګ پرېکړه په خورا اسانۍ د سترګو وروځو په اشاره او د خولې په څو ټکو اعلانېدی شوای، آن چې د ټوکو مسخرو او تفريح لپاره هم د مرګ پرېکړه صادرېدی شوای پاکستان روان کو... تيرش کو... او داسې نورو شفرونو او ښو د مرګ حکم عملي کېده...

د ګړونګو شرنګ:

سلطان له کوټې په وتلو لا قفل نه و اچولی، چې دوه موټر د ودانۍ له لويې دروازې ننوتل، يو هماغه زموږ دوه سيټه پيک اپ او بل د هغه بلې کوټې د بنديانو يو سيټه، له موټرو څلور ښځې چې رنګين لباسونه يې اغوستي، کوزې او د عبدل د کوټې په خوا په يوه باډيګارډ پسې ګړندۍ وخوځېدې، دواړه پيک اپ په بيړه بېرته له دروازې ووتل، نيم

ساعت وروسته موټر بېرته راوګرځېدل او د سازيندو څو تنه ترې کوز شول، لږه شېبه پس د ګړونګو شرنګ او د ساز غږ پورته شو، خدای خبر د نڅا او ساز دا لوبه څه وړ او څومره روانه وه، چې زموږ د کوټې تر مخ د پښو ښکالو، او کش او ګير موږ ته بيا پوښتنې پيدا کړې، د شپې پاو باندې دولس بجې وې، له کړکۍ مو چې وکتل، د عبدل څو باډيګارډانو، بندي ډګروال ورسره په مخه کړی، کېدی شي د څه پوښتنې او تحقيق لپاره به غوښتل شوی وي، د شپې دوه نيمې بجې وې، چې بيا مو ګونګسې او د پښو ښکالو واورېد، موږ له کړکۍ دباندې د کتو هڅه وکړه، که ګورو له ډګروال سره څوک خبرې کوي، ډګروال په بېره کوټې ته ننېستل شو او دروازه ورپسې قلف شوه، سهار چې د جماعت لپاره بلې کوټې ته ولاړو، نو د ډګروال د کوټې څلورو بنديانو غوږونه نيول، توبې يې اېستلې، خو موږ لا د موضوع په حقيقت نه وو پوهېدلي او راز راز پوښتنې او شکونه راسره پيدا کېدل.

کله چې سهار شاه محمد دروازه بېرته کړه، داسې معلومېده لکه له چا سره يې د باندې څه ټوکه کړې وي، چې متوجه شوه خبره د ډګروال وه، احمد سينا پوښتنه وکړه، ډګروال يې تحقيق ته غوښتی و؟ شاه محمد وويل: چې تحقيق باديګاردای عبدل از پيشش بوجی ساختن.

درواغجنه هیله

د سهار ۹ بجې وې، چې چا د باندې زما نوم واخیست، خوشاله شوم، لکه څوک رابانديې خبر شوی...؟

ما خپلو ملگرو ته ډاډ ورکاوه، که کوم جمعیتی خبر شي، بیا هیڅ غم نشته، اخر دا څه خوشباوري نه وه، ما لس کاله جمعیت کې صادقانه خدمت کړی، د جمعیت مرکزي اخبار مې چلولی و، کتابونه مې ورته لیکلي او څو ځله مې ددغه خدمت په جریان کې مرگ هم په خپلو سترگو لیدلی.

استاد رباني او د جمعیت ټولو مسوولینو او غړو پېژندلم، د اخبار او مجلې داسې گڼه نه وه چې زما په کې څه نه وو خپاره شوي، په تېره له فاضل سره خو مې د وختونو بلکې مودو اشنایي وه...

کوټې ته یو غټ او دنگ سړی راغی، له ماسره یې غوړ روغبړ وکړ، ځان یې معرفي کړ، چې د عبدل معاون دی، د خوست د فتحې پر وخت نیول شوی، ده خپله خوله زما غوږ ته نژدې کړه، ویې ویل: ما له ډېرو خلکو سره کومک کړی، له تاسې سره هم کومک کوم، پوښتنه یې وکړه قلم کاغذ لرې، ما ویل نه؛ ده له جېبه قلم راویوست ویل: زه درنه ځم، ته چې هر چاته خط لیکې ویې لیکه، زه یې ور رسوم، ما ورته وویل: که استاد رباني ته یې ولیکم، ده خپله سینه وډبوله، چې ولې نه، حتماً یې وررسوم او له دې سره له کوټې ووت، موږ له یو بل نفر سره چې د حزب وحدت غړی او ډېر ووت ننوت خبره کړې وې، چې که امکان

ولرې، زموږ خط يوسې، ده ووېل ولې نه خو چې په داسې سيمه کې وي، چې زموږ تګ امکان ولري، ما ورته ووېل، دولتي مطبعه کې زموږ ملګري دي، خط مې د قانع، فاضل او... په نومو وليکه، ما ويل چې هر يو پيدا شي، خط به ورکړي، نور ته خلاص يې، ما فکر وکړ چې په دې کې يو هم پيدا شي، خبره جوړه ده.

قانع مې نېغ سترګو ته ولاړ وي... وايم دی دې د چوکۍ او رياست مزې اخلي، زه دې د مرګ کومي کې لاس پېښې وهم... به تېره چې نور عليشاه راته ووايي: چې کونې خبر شې، خبره خلوصه ده... څکه خو مې د قانع هره ژمنه او خبره پر زړه اوري: که سپوره وي که پورې، ګډه به وي... دده ژمنې، په وينو لاسليکونه د طاغوت پر وړاندې د مبارزې او بغاوت سوګندونه...

نادر خان چې کابل ونيو د لښکر ځينې مشران يې اعزازي جنرالان کړل... اعزازي دا چې فرقه او غونډ کې يې دنده نشواى ترسره کولای... يواځې جشن کې يې پوځي دريشي اغوستې او ځينې مراسمو کې برخه اخيستی شوای... د نادر خان له مړينې وروسته پخواني پاچا هم يو دوه کاله دغه دود پاله... او د خپل پلار دغسې انډيوالان يې دربار ته بلل...

يوه ورځ د غرمني پر وخت کوم مشر په ناپامۍ او بيړه مړی خولۍ ته کړه، دومره ګرمه او سوځنده چې پر ژبه يې پولۍ راخېژولې... خو ده بيا هم خپله خوله تينګه کړه... له سترګو يې څک څک اوښکې راغلې... ددې لپاره چې خپلې اوښکې توجيه کړای شي ووېل: نودر خون دې تېرې خوري خوري مېږ دې دولته غوېښې نغاړو...

حاجي نسيم راته کړه: ته له قانع مناسب غواړې...؟ له لېوني يې مه غواړه، مه يې ورکوه...

قانع به ټوله ورځ پر مېز له طبله وهلو سره سندره کوله:

اللّٰه گل دانه، دانه دانه دانه دانه

شهرت گله تېروه دې جېلخانه...

اللّٰه گل دانه دانه

وېرووونکې خوښي، د وير په تيارو کې:

ماسپښين په داسې حال کې چې عبدل چريک په کوم ښکار پسې وتلی و، يوه ملېشه موږ ته وويل، هغه سړی چې له دروازې راننوت پاکستانی دی، تاسې ورسره خبره وکړئ، که څه کار مو پرې وشي.

لږ وروسته په ونه مندرى تک سور او کوسه سړی، کوټې ته راغی، له څېرې داسې معلومېده، چې گنې کوم عصري گلم جم وي، موږ ته يې د ميرانشاه والو په لهجه وويل: د کيم زوی يوئ، ما ويل، موږ د بېلا بېلو ځايونو يو، خو له حقاني صاحب سره کار کوو، دده څېره په رښتيا وېرووونکې وه، چې له گلم جمو سره يې پوره ورته والی درلود، ځکه خو مې ترې پوښتنه وکړه، تاسې د کوم ځای ياست، ده بيا هم د ميرانشاه والو په لهجه خبرې کولې، خو خبرې يې گوډې ماتې راته ښکاره شوې، داسې لکه له ځايه پښتون نه وي، ده وې زه د ميرانشاه يم او کور مې ډنډو کې دی، موږ ته يې وويل تاسې څه-ثبوت لرئ، چې د حقاني کسان يئ، ما ورته وويل ثبوت څه ډول وي، موږ يې د فرهنگي دفتر مامورين يو، ده ويل خنکی پيژنې؟ ما چې هر خومره فکر وکړ، خنکی مې ونه پيژانده، پير صاحب ته مې ويل، ته خنکی پيژنې، ده ويل خانکی پيژنم، خنکی نه.

بیا يې وويل خلیل پېژنې، موږ ورته وویل، ولې نه، ویل څوک دی؟ موږ ویل یو حاجي خلیل خو د حقاني صاحب ورور دی، ویل منشي يې څه نومېږي، موږ ویل سرحدي، ده یو ځل بیا سر تر پښو راته ژور وکتل، بیا يې وويل تاسې یو خط ولیکئ، زه يې ورسوم، که خدای کول مازیگر مو بیا احوال اخلم.

خط مو ولیکه، خو ډېر محتاط، که عبدل یا مجید ته يې وښیې زموږ د الزام څه ټکي په کې پیدا نه شي کړی.

کله چې دی له کوټې ووت، عبدل زموږ پیک اپ کې راورسېد، له ده سره يې یو څه خبرې وکړې او بیا دواړه په موټر کې ووتل.

موږ کرل او رېبل، کله به خوشاله شوو، او کله سخت خواشیني او وارخطا، هسې نه دا سړی او خط مو د بلې بلا په خوله ورکړي.

مازیگر چې د اوداسه لپاره وتلی وم، کوټه کې مې د کومې مجلې پر دوو پاڼو نظر ولگېد، بې اختیاره پرې ور ټیټ شوم، شکېدلې پاڼې مې راپورته کړې، په غالب گومان د کابل مجلې د کومې گڼې پاڼې وې، د مرحوم استاد الفت شعر مې په کې ولوست:

وربـل يـې مـا پـه خـوب کـې پرېشـان لیـدلی دی
سـتا بخـت خـو مـې رقیبـه دغـه شان لیـدلی دی
له دامه که دې خلاص کړم په قفس کې دې ایسار کړم
صـیاده مـا خـو څـو رنگـه زنـدان لیـدلی دی
تعبـیر يـې کـړی مـا پـه ظالمـانو بـه چپـه شي
چپـه کاکـل مـې خـوب کـې د جانـان لیـدلی دی

حسب حال شعر و، په رښتیا هم چې د استاد الفت شاعري د

عمرونو او زمانو شاعري ده، زه په همدې سوچونو کې وم، چې شاه محمد غږ کړ، راوځه؟ چې ورنژدې شوم، په ګوابنمنه لهجه یې وویل، هوښیار سړی یې دا څه کوې، نه ګورې قوماندان راوتلی، اوس به ځان هم پرې څب څب کړي او موږ هم...

یو بل ملېشه چې لطیف نومېده، د مزار اوسېدونکی او ډېر ورور، له موږ سره په خواخوږي مخامخېده، دده خبرې که څه هم خوږې وې، خو په عمل کې یې له ناغېږۍ ځان ډېر ناتوانه ښوده، حتی د یوې عادي خبرې او ضرورت ښه مو پرې نه کېده، لطیف زموږ کوټې ته راغی، ویې ویل دا سړی قوماندان ته ډېر نژدې دی (مطلب یې هغه مخکېنی سور ږیری و)، کېدی شي ستاسې کار وشي، ده زیاته کړه: هغه بله ورځ قوماندان یو موټر مهمات او کلاشینکوفونه دغه سړي ته ورکړل.

سړي چې مازیگر یې د احوال اخیستو وعده کړې وه، درک معلوم نه شو، سبا مو هم دده انتظار وکړ، خو څه پته یې ونه لګېده، موږ ته اوس د هغه په اړه ډېر شکونه پیدا شوي وو.

د بند په درېیمه ورځ یې قضا مازیگر یو بل ځوان هم زموږ کوټې ته راتېل واهه، خورا وارخطا معلومېده، ژبه یې په خوله کې داسې وچه کلکه وه، چې په ډېرې سختۍ یې ښورولی شوای.

په موږ چې دا حال تېر شوی و، ددې لپاره چې زړه ونیسي، د مینې او خواخوږۍ خبرې ورسره پیل کړې، که څه هم لومړی احمد ضیا او سینا غوښتل ټوکې او خندا ته زمینه جوړه کړي، خو د همدردۍ عنصر پرې غالب شو او له هغه سره یې د خواخوږۍ په لهجه خبرې راواخیستې.

ده په نه زړه او وېره خبرې کولې، ځان یې اصلاً د کندهار

اوسېدونکی او فعلاً په کابل کې د دفاع انقلاب په اوپراتیفي غونډ کې ضابط او نوم محمد صادق ښود، ښه دري یې ویله، داسې لکه د کابل اصلي اوسېدونکی وي، خپله کیسه یې داسې پیل کړه: میوند واټ کې روان وم، بایسکل راسره و، ملېشو ودرولم، راته ویل یې، بایسکل نه اخلې؟ ما ویل کوم، زما خپل هغه ته یې اشاره وکړه، ما ویل دا خو زما خپل بایسکل دی، په غوسه شو، ویل خبره خلاصوه په موږ مه ناوخته کوه، که نه یې اخلې لار دې وهه، ما غالمغال وکړ، په دې کې څو تنه نور راغلل، په کنداغونو یې ووهلم، جېبونه یې راتش کړل، ساعت یې هم رانه واخیست او په هغه دو سیټه ډاډسن کې یې راواچولم، پیر صاحب ویل، زموږ په موټر کې یې راوړې، خو د صادق په خبره ملېشو ویل، دا موټر یې له حزبیانو یوه جګړه کې نیولی، لس تنه حزبیان وو، اووه کسه مو ترې ووژل او درې مو ژوندي ونیول.

احمد سینا چې زموږ د دفتر زنده دل او ظریف ځوان دی او په ډېرو سختو حالاتو کې به هم دده خوله په ټوکو خلاصه وه. پټه خوله و، لکه ګونګه روژه یې وي، ده به پر ځان عسکري ستر کوټ اچولی او تر هغې لاندې داسې پټ و، لکه له سره په کې دمه نه چلېږي، موږ به که هر څو ورته ووېل، چې څه درباندې وشول، ستا خو خوله له ټوکو او خندا نه ټولېده او دلته دې خوله نه چوله کېږي، دی به ایله تر عسکري وړین بالاپوښ لاندې، وښورېده او له نصوارو ډکه خوله به چوپ پاتې شو، ښه و د صادق په راتلو دده په زړه کې د خبرو او یوې نیمې ټوکې زړې زرغون شو.

صادق ښه ځوان و، هره ټوکه یې په خندا تېروله، دده خندا خپله یوه ټوکه وه، چې موږ به یې نور هم خندولو.

د جماعت په لمانځه کې مو په اشارو او سترګو سترګو کې له هغو ځلورو بندیانو سره پوهول، چې وضعه او حالات څه وړ دي او بېګا څه تېر شوي، ځکه له دوی سره د ګلم جم پینځه تنه او ډګروال بندیان وو.

د مرګ پر پوله:

د سهار ۸ بجې دي، چې د عبدل معاون مو له کړکۍ ولید، پیره دار ته مو وویل، ورته اواز کړي، هغه راغی، زه یې بلې کوټې ته بوتلم او هلته ورو ورو راته لګیا شو: زه خو پرون بل چېرې تللی وم، ستاسې خط رانه پاتې شو، تا خط لیکلی ما ویل هو! د استاد رباني په نامه مې لیکلی، ده خط واخیست او نور هم رانژدې شو او ډېر ورو یې راته ویل:

زه له دغو ازبکو سره ګېر راغلی یم، څه وکړم، ځان نه شم ترې خلاصولی، هلته مې په وطن کې بچیان د دوی په ولکه کې دي، خپل وار ته به ګورم، چې وار مې پرې برابر شي، کار به یې وکړم، بیا یې وویل ګورئ دا ډېر وحشي خلک دي، زه ډاریږم چې تاسې مړه نه کړي، د مرګ له نامه سره زما په خوله کې لاړې وچې شوې، رنګ خو مې نه شوی لیدلی، چې څنګه به و، ماته دده خبرې یوه توطیه ښکاره شوه، زړ مې ځان راټول کړ، په جدي بڼه مې ویل: زموږ مرګ دومره اسانه نه دی، موږ داسې واړه خلک نه یو، چې له مرګه وروسته دوی څوک داسې کرار پرېږدي، موږ علاوه له قومي او سیاسي پشتیوانی له موجوده حکومت مجددي، رباني، مسعود او ټولې حکومتي دستګاه سره روابط لرو، چې موږ یو وار خوشې شو، بیا به معلومه شي.

ده د خپل ماضي یادونه وکړه، ویل یې ګوره غر په غره نه ورځي او

بنیادم په بنیادم ورځي، زه درسره کومک کوم، خیر که بیا کوم وخت په لوکس موټر کې زموږ له مخې تېر شې او خوا ته مو ونه ګورې، ما ورته ویل انسان د احسان تابع دی، ستا ددغې خواخوږۍ او خبرو احسان به موږ هېر نه کړو.

ده راځخه د استاد رباني په نامه لیک واخیست، ویې ویل: دا ټول ازبک یې چې ټول کړي په همدې یې ټول کړي، چې د غلا چور چپاول اجازه یې ورکړې، که نه څوک خو لېوني نه دي...؟

ده وویل: زه چې څه کوم یا مې کړي، وایم چې کړي مې دي، زه هم خلک لوټم، خو داسې خلک چې لږ چاغ او ښه غوښه ولري، په بېچاره وو لاس نه پورته کوم، ده وویل: زه درې وارې شوروي ته تللی یم، رتبه مې جګتورن ده، تر دوولسمه مې تعلیم کړی، خو زه چې د دوی په زړه برابر نه یم، رتبه یې نه ده رالوړه کړې.

له کوټې د وتلو پر وخت یې په جګ اواز خبره بدله کړه: د مریض غم مو خورم، زه به قوماندان ته ووایم، تاسې بې غمه اوسئ.

ترخې شپې، خواږه یادونه:

که څه هم په کوټه کې ډېر تنګ او د ښو غځولو ځای مو په سختۍ پیدا کولی شوی، خو د هغو دریو کسانو په ملګرتیا چې زموږ کوټې ته یې رالېږدولي خوشاله وو، هغوی د لمانځه اوداسه پابند او د ښو اخلاقو خاوندان دي، ظاهراً یوه ځان ډېرور بل مستري او درېیم د کډې خاوند باله، هغه ځوان چې ځان یې ډېرور معرفي کاوه، خپل نوم همایون ښوده، ښکلی ځوان و، ګردی توره زیره، غټې سترګې او له رنګه

سپین و، د ښې روېې خاوند او تعلیم یافته معلومېده، ده ماته وویل، ستا مضامین مې لوستي او په غیاب کې مې درسره معرفت درلود.

ده خپله کیسه داسې وکړه: د موټر پرزه مو لټوله، دا مستري هم راسره و او له دغه بل صوفي سره مو د هغه د کډې راوړلو بیه خلاصه کړې وه، کله چې له پرزه فروشی راووتلو، ملېشه راخخه تاو شول او دا پینځلس ورځې کېږي، چې دلته پراته یو، په دوی کې هغه ځوان چې د کرایې والا په نامه یې ځان ښوده، ډېر وارخطا و، سترګې به یې له خبرو سره له اوښکو ډکې شوې، داسې معلومېده، له ژوند یې تمه پرې شوې، خو ډرېور او مستري داده معلومېدل.

همایون ویل، چې له موټر تېر یم، که په موټر خلاصېږو، زه به خط ورکړم چې دا موټر مې په ۴۰ لکه په عبدل خرخ کړی دی.

شپې ته بیا د عبدل د نشو او تماشو پروګرام و، ښځې وې، ساز و نڅا او فحشا، موږ په دغه شپه کې له نویو ملګرو سره په خوږو خبرو د خوب په اسره سترګې پټې کړې، دوی کیسه کوله چې یو ماښام یې له یوه دوسیته دادسن سره څلور کسه راوستل او له راوستلو سره یې په هغه چمن کې په ګولیو غلبېل کړل.

دوی ویل عبدل هرې دوې یا درې ورځې وروسته د نڅا او فحشا پروګرام لري او دا نور یې په خپلو کې سره اخته وي، دوی به خپلې ګوتې غوږو ته یووړې توبې یې اېستلې، بیا به یې په داسې انداز کې لکه نه شي ویلی او دا خبره پرې ډېره سخته تمامېږي، وویل قمار، چرس، شراب، زنا او لواطت د دوی کار دی. د شپې دوې بجې وې، چې د ځنځیر له غږ سره دروازه په ډېر زور خلاصه شوه، درې کسان کوټې ته ننوتل، ویل یې هغه پیسې بېرته راکړئ، ژر کوئ، ټول ګوته په ماشه ولاړ وو، موږ هم

ژر ژر پیسې ورته کېښوې، ما یو بنډل وګرځاوه، چې ګنې پام یې نه شي او یا دومره پسې ونه ګرځي، خو هغوی چې د پیسو بنډلونه وګڼل، ویې ویل یو بنډل کم دی هله، او داسې مې هغه بنډل هم وروغورځاوه.

موږ پوه شو، چې مخکنۍ لوبه او د پیسو راکول ددې لپاره و، چې باډیګارډانو پرې عبدل نه و خبر کړی او ټولې یې خپلو جېبونو ته کړې وې.

سهار ۹ بجې یې ددغو بندیانو پر پک اپ د جمعیت شین بیرغ ودراوه، څو کسان په کې سپاره شول او له دروازې ووتل، همایون ویل: زموږ موټر یې مزار ته بوتی، ده وویل ښه شو، کېدی شي موږ هم خوشي شو.

همایون وویل تاسې باید هغه سره سړي ته چې له عبدل سره یې اشنایي ده، او دې بل ته خط نه وی ورکړی، ما ورته وویل خطونه مې په ډېر احتیاط لیکلي، داسې څه په کې نه شته، چې د کوم تور پلمه ترې جوړه شي، ده وویل دا خلک په پلمه ملمه پسې نه ګرځي، موږ هم په خطونو پښېمانه او وېرې اخیستي وو، خو شوی کار و اوس مو هېڅ نه شوی کولی.

د اندېښنو توپاني څپې:

د پیر صاحب وضعې موږ ټول پرېشانه کړي یوو، داسې معلومېده چې کوټه کې یې دمه بندېږي، کله به وغځېد، کله به د پښو په سر کېناست کله به یې کړکۍ ته منډه کړه او کله به یې ور ټکاوه.

رنګ یې په هېڅ توګه د ژوندي نه معلومېده، کله کله به یې له ځان

سره لاسونه خوځول، په خوب کې به يې هم خبرې کولې، په تېره کله به چې زموږ پک اپ له دروازې دننه يا دباندې وويستل شو، د پير صاحب حال بېخي کوما ته رسېده.

په زړه پورې دا چې کله به د پښو په سر ناست او سر په گونډو تکيه کړی و، ناڅاپه به يې زه د پښې تر غټه گوته ونيولم، وبه يې ښورولم او چې ما به سترگې ور پورته کړې، ده به په وارخطايی سره وويل: چې غم ونکې ننگيول سويب: او بيا به يې بېرته سر په گونډو کېښود، لږ وروسته به يې بيا دا عمل تکرار کړ او کله کله به يې دا هم ورسره زياته کړه، سر دې وخوري پيسې، ښې شوې چې وايې خيستې، دغو پيسو ضرور مېړ ته غم جوړاوه. موږ انديښمن وو، چې هسې نه کوم عصبي شوک پرې راشي، ځکه له نورمال او عادي حالت د باندې و.

يوه ورځ يې يو څه سپينه سيلو ډوډی راوړه، احمد سينا په خندا خندا کې وويل، نن موږ صاحب منصبان شوي يو، ما ويل ځنگه...؟ ده وويل دا د صاحب منصبانو سيلو ده، خو د صاحب منصبانو سيلو په موږ داسې کانه وکړه، لکه گولی نژدې وه، تر کلمو مو پورې ورې وخېژي.

د مستري په نامه بندي په تاخچه کې دغه ډوډی، گولی، شيريني او څه نور شيان ايښي وو او زموږ د پام غلطولو لپاره به يې ويل، دا زما دوکان دی، احمد سينا چې په وره کې له څپليو او بوټونو سره پروت و، ويل زه د څپلو دوکان لرم، څوک چې د باندې وتل له ده به يې يوه جوړه څپلی رانيولې.

اوس نو موږ له پوره نهيلی سره مخامخ وو، د حزب وحدت ملېشه چې پيسې او خط مو ورکړي و، په حوېلی کې گرځېده او هېڅ ځان يې

نه پوهاوه، د عبدل معاون هم درک نه و او د هغه سور ککي هم پته نه لگېده، موږ داسې گڼله، چې لا تر اوسه په موږ نه جمعیت خبر دی او نه څوک.

هغوی ازاد شول:

موږ هغو دریو تنو ته وویل، که تاسې خلاص شوئ، زموږ احوال به رسوئ او که موږ خلاص شو، ستاسې احوال به رسوو.

په دغه ورځ بیا مزار ته زموږ د وړلو اوازه شوه، سلطان ورو وویل: لکه تاسې مزار ته وړي، خو بیا یې ژر دا خبره ورسره مله کړه، مزار ښه دی، هلته که دوستم خبر شي، تاسې ضرور خوشې کوي، مازیگر درې بجې دي، چې د کوټې دروازه خلاصه شوه، موږ ته یې غږ کړ، چا ورته وویل دا نه هغه بله ډله، موږ یې بېرته کوټې ته ننیستلو او هغه درې تنه یې ورسره وایستل، موږ له کړکۍ کتل، عبدل چې د خپلو باډیگارډانو په مینځ کې ولاړ و، له دوی سره لنډې خبرې وکړې او له لږ ځنډ وروسته یې خوشې کړل، خو موږ پوه نه شو، چې له دوی سره به یې څه ویلي وي موږ د دغو دریو تنو په خلاصېدو خوشاله شو، چې زموږ احوال به هم تر یوه ځایه ورسوي.

له دغو انډیوالانو سره مو د مینې او ورورۍ داسې اړیکې ټینگې وې، لکه د کلونو پېژندگلوي او اشنایي مو وي، له همدې امله وه، چې د دوی د بېلتانه دوک مو هم تر ماښامه احساس کړ. موږ له صادق سره ډېرې کیسې کړې وې، د خوستوالو خبره ښه جمه مو جوړه وه، دلته په یوه ساعت کې د بندیانو ترمینځ داسې اړیکې جوړېدې، لکه عمرونه چې پرې

تېر شوي وي، ځکه خو زموږ ترمینځ هم د اخلاص لورېیني او صداقت یوه پخه رابطه ټینګه شوې وه.

دا شپه مو هم څه په ویښه څه په خوب او ډېره په سوچونو او خیالونو کې تېره کړه، ما به چې خپلو ملګرو ته وکتل، نو هر یو به ویښ پروت و، که زموږ پر ځای هرڅوک وای، همدا حال به یې و، موږ د ژوند له یو سخت امتحان سره مخامخ وو او د الله تعالی له دربار پرته مو د نجات هېڅ لوری نه لیده او هېڅوک مو په حال نه خبرېدل.

له سهاره تر غرمې د معمول مطابق وخت تېر شو، احمد ضیا پر دې ورځ ډېر ناکرار و چې هرڅوک به یې ولیدل، په جان او قربان به یې د خپل خلاصون عریضه ور وړاندې کوله او چې هغه به ورڅخه ولاړ، نو ورو ورو به یې کنځل پیل کړل، عیسی خان چې اوس له موږ سره بلد شوی و وویل: د قوماندان عبدل ورور راغلی، که هغه مو څه غم وخوړ، د عبدل په ورور پسې یې غږ وکړ، هغه راغی ستړي مشي یې وکړل، احمد ضیا ورته پیر صاحب وښود، چې مریض او وضعه یې خرابه ده، تور زېړي نیولی، که تاسې مهرباني وکړئ، قوماندان صاحب ته سفارش وکړئ.

عیسی خان هم ورته وویل، دا بېچاره ګان کومه ګناه نه لري، پرېږده چې اختر په خپلو کورو کې تېر کړي، زموږ هر یوه چې څه زده وو، هغه مو وویل، د قوماندان عبدل ورور چې له ده مشر او څه معتدل مزاجه معلومېده، وویل، خوب شو یک چاره میکنم.

د وحشت دېوان، د ښاپېريو په هوس کې:

د شپې نهه نيمې بجې دي، د عبدل يو باډيګارډ چې عبدالقيوم نومېده، دروازه بېرته کړه، ويې ويل، راوځئ، موږ وارخطا شو چې په دې توره شپه کې بيا له څه بلا سره مخامخ کېږو، پوښتنه مو وکړه، ويې ويل، قوماندان غوښتي ياست، کله چې د قوماندان د اطاق په پوړۍ مو پل کېښود، يوه څلور کنجه ستره کوټه مو مخې ته راغله، چې نوې رنګ شوې، له دې وړاندې بله کوټه ده، کله مو چې د هغه پر درشل پښه کېښوده، داسې مو وګڼله لکه بلې دنيا ته راغلي وو، سړي فکر کاوه، د کوم اروپايي کلب فلمي ننداره کوي او يا هم په کوم خارجي ناول کې د هغو کلبونو عيني تجسمويني، دا نسبتاً لويه کوټه ده، دېوالونه يې تازه په شنه روغني رنګ ښکلي شوي، لاندې د مور غالۍ غوړېدلې، چې هغه ستره کوټه يې له يوه سره پوښلې، شاوخوا مډرن او ښکلی فرنيچر پروت دی، عبدل په يوه اوږده سيټ، يوه ښکلې توس او بالښت ته ډډه وهلې، د کوټې په چت د څراغونو ډېرې قيمتي او ښکلې قبې ځړېدې، په چت او دېوالونو رنګينو څراغونو مسلسل سترګکونه وهل.

چې کوټې ته ننوتلو، عيسی خان هم په يوه کسيزه سيټ کې بوخ ناست دی، سلام مو ورکړ، د ننوتلو اجازه مو غوښته، په ډېر ادب او مظلوميت کوټې ته ننوتلو. عبدل لاس را اوږد کړ او له هر يوه سره يې ستړي مشي وکړل، موږ ودرېدو، ده راته د کېناستو اشاره وکړه، موږ لاندې په فرش ګونډې ماتې کړې، خو عبدل کوچونو کې د کيناستو اشاره وکړه، سينا وويل همدا ځای ښه دی صاحب، خو عبدل چيغه کړه: بر کېنئ، سينا له ټولو وړاندې پر کوچ وروغورځېد، په مېز يو

ترموس، څو پیالې او په قابونو کې خښتي قند او ګاو چاپي پولنډي چاکلېټ پراته وو، عیسی خان ته یې د چای اشاره وکړه، هغه پاڅېده، خو ترموس تش و، قیوم ته یې غږ کړ هغه چای راووړ او موږ ته یې یوه یوه پیاله کېښوه.

زموږ نظر په کوټه کې ورک شو، په بر کونج کې د قبلې خوا ته، وي سي آر چالان دی، یوې ښځینه سندره ویله، په الماری کې ډېر ټیپونه ((ځیني په کې د موټر)) ایښي، زموږ هغه وړوکی ټیپ هم پکې لیدل کېده، د کوټې منظره فوق العاده جالبه او حیرانوونکې وه، شاعرانه نه وه، خو عاشقانه او مستانه ضرور وه.

عبدل په لاس کې د تلوېزیون ریموټ راواوه را اړاوه ماته یې مخ کړ: نغمه دې لیدلې؟ ما که څه هم د نغمې د حسن اورېدلي وو، خو تر هغه وخته مې په وي - سي - آر څېره نه وه لیدلې، نغمې په وي- سي- آر دا سندره کوله:

ډکې لارۍ دي را رواني د خیبر نه
کله به راشي له پېښور نه

د نغمې سندره حسب حال وه، له خیبر ډکې لارۍ ځغلېدې، له پېښوره زموږ غونډې دوزخي پردېسیان د جنتي وطن په مینه راستانه شوي وو، خو دلته د مرګ او ډار هیولا له پخوا زیات کومې شلولي، هماغه اووه دوزخونه وو، چې هرڅه یې ایرې کړي و.

ځکه خو له دې ځایه هم د خیبر په لور ډکې لارۍ یوه پر بله پسې رواني وې، داسې چې ددغو دوزخونو په مینځ کې څوک تلل او څوک راتلل.

عبدل خپلو خبرو ته دوام ورکړ: نغمه اوس ډېره چاغه او غټه شوې، پخوا ډېره ښکلې معلومېده.

ده د نغمې د بدن د هرې برخې په هکله خبرې کولې او د هغې جوړښت او کچه یې تشرېح کوله، بیا یې خوله له خندا تر غوږو جینګه کړه، ویې ویل: زما یې دا غاړه ډېره خوښېږي.

زه حیران وم، چې دده د خبرو په رابطه څه ووایم، که چوپ پاتېږم، هسې نه بده یې وګڼي او غوسه شي او که څه وایم نو خدای حاضر دی، په دې هکله راسره د ویلو هېڅ نه و، ما دده سترګو ته کتل چې کله به له عادي حالت ووتلې، سترګې به یې وګدېدې، ټکان به یې وخوړ او د خبرو لړۍ به ترې ګډه وډه شوه، زه پوهېدم چې ددغسې وګړو جنایات، وژنې او ظالمانه اعمال دوی په نورمال او عادي حالت کې نه ترېږدي او هره لحظه امکان لري، وړه خبره یې هم ډېر خطرناک اقدام ته اړ کړي، څکه خو دده په اړه زما په زړه کې نوره وېره پیدا شوه.

خو احمد سینا د خبرو وار ړومبی کړ، په وارخطایی یې له خولې ووتل، اوس "نغمل او منګه" هندوستان ته تللي، داسې سندرې یې ویلې او هغسې فلمونه یې ډک کړي، عبدل یې خبره غوڅه کړه، ښه ده چې تللي که نه اوس به یې له دغو ږیرورو خرو سره څه کول؟

ماته یې په کتو زیاته کړه: دا ږیرور خره ملایان ګورې، کله چې په تلوېزیون کې د ښځې خبره راځي، په ځای یې ګل ښکاره کوي، ما ویل ګل ښه بدیل دی، ښه ده، بل څه نه ښیي، په زړه کې وایم کاشکې له احمد سینا سره یې سترګې مخامخ شي، زه دده د پوښتنو په رابطه څه ویلی شم؟

ده په ریموټ فلم له سره کړ، یوه بله سندرغاړې چې ده ورته د

رحیمې نوم واخیست، سندرې ویلې د هغې په هکله یې هم ډېر څه
وویل، خو ښه و، سینا ورسره لګیا شو، دروغ رښتیا یې ورته بادول.
ده بیا د نغمې خبره راواچوله، ویې ویل پخوا به چې زه کابل ته
راغلم، حتماً مې ورسره لیدل، سینا ورته وویل، قوماندان صاحب نغمې
تا سره خبرې کولې؟ ده په ډېر غرور او جدي ښه وویل: هو! زما له پیسو
سره یې خبرې کولې، سینا به ضرور دده د خبرې په مقابل کې یو څه
بادول ما په زړه کې ویل، خدای دې خیر کړي، په کومه خبره د سینا
بریک ونه شلیږي او په غم مو وانه ړوي. ده بیا ماته سترګې ونیوې، که
څه هم ما کوښښ کاوه، له ده سره مې سترګې ونه لګیږي، خو تصادف
ته ګوره، زما او ده سترګې به سره مخامخ شوې.
په دې وخت چې یوه بله سندرغاړې د تلویزیون پر سکرین ښکاره
شوه، دده خوله بیا تر غوږو جینګه شوه، ویې ویل: دا (ستاره) ده، یره
دا م قلف مال دی، بیا یې ماته مخ راواړاوه، ویې ویل دا موټر حقاني
تاته درکړی، ما ویل زما خپل دی... ویل، دا چې په ګولایي کې په تېزۍ
سره تاوېږي د چپه کېدو خطر یې څومره دی، ما ددې لپاره چې موټر یې
تر پام بد کړای شم، وویل فوق العاده زیات، دغه ماډل ډېر ژر اوړي، له
دې هغه مخکینی ښه دی، هغه چې کله په تېزۍ سره ګرځي، ټایرونه
یې پلن او مایل شي او نه چپه کیږي، ده وویل سرعت یې څومره دی څه
نورې پوښتنې یې هم وکړې، ما ویل زه د موټر په رابطه ډېر معلومات نه
لرم، ده ویل: چا شاړه ((چلاوه)) پیر صاحب مو په ګوتو ورکړ، څه
پوښتنې یې ترې وکړې، خو هغه هم داسې ځوابونه ورکول، چې که دده
زړه له موټر تور کړای شي، ده د موټر د قیمت پوښتنه وکړه، ما یې
قیمت هم کم وښود، په دې وخت کې بلې سندرغاړې ته وار ورسیده،

ده بیا د تلوېزیون خوا ته اشاره وکړه: دا ژینوس ده (کېدی شي ما یې نوم سم نه وي اورېدلی او یا ده سم نه وي تلفظ کړی) او اوس یې له یوه سرمایه دار حاجي سره دوبۍ کې واده کړی.

ده په خبرو خبرو کې د خپل ژوند کیسه وکړه، ویل زما خور څوک دولتزي یې وښودل، تښتولې وه، زموږ زور ورسره برابر نه و، بیا چې تره کی راغی، زه له مجاهدینو سره شوم او د حزب اسلامي سرګروپ شوم، خو هغه زموږ دښمنان هم مجاهدین وو، زه له یوه میل کلاشینکوف سره حکومت ته واوښتم، تر یوه وخته په یوه پوسته کې وم، خو بېرته له دریو کلاشینکوفو سره حزب ته تسلیم شوم، دا ځل د یوې ډلې قوماندان شوم، خو څه موده وروسته بېرته له حکومت سره یو ځای شوم او له دوستم سره مې انډیوالي شوه، دا دی تر جنرالۍ ورسېدم.

ده وویل: زه مخکې ډګروال وم، خو کله مې چې کابل کې له حزبیانو سره په جګړو کې هغوی ته ماتې ورکړه، او له ارګه مې وایستل جنرالي یې راکړه، دده په وینا: دا خره دي، حکومت نه شي کولی، دوستم په مزار کې له ایران، شوروي او هندوستان سره روابط ټینګ او قراردادونه امضا کړي، موږ څه وخت ګورو که حالات ښه نه شول، بیا سالنګ بندوو، هلته مو خپل حکومت او واک دی.

د عبدل په وینا له کابله حزبیان ده شړلي، اول دا ځای دا غونډۍ ټولې حزبیانو نیولې وې، ما حمله پرې وکړه، کسان مې هم لږ وو، په یوه ساعت کې مې دا ټوله سیمه ترې پاکه کړه.

یو شمېر مې چې ژوندي ونیول... له دې خبرې سره یې له ډېرې غوسې څېره توره و اېښېده په لږ خند یې په ټینګو ټکو وویل... ټول مې سلې خلا (خلع السلاح) او په هماغه ځای چانماري کړل.

دده په خبره کله مې چې له ارگه حزبيان وايستل، يو څو کورونو ته ورغلم، هغه کورونه د هندوانو وو، هندوانو ته مې ښه جزا ورکړه، خو دا يې ونه ويل څرنگه جزا؟

ده ويل: زما درې ښځې شته، خو دوې نورې هم کوم، يوه هندوه کوم او بله مې چې هر وخت قدرت ورسېد، که سپين ږيرى هم وم، له هغه کورنۍ څخه چې زما خور يې تښتولې...

ده وويل: زه مو خوشې کوم، خو د فرقې معاون مو نه خوشې کوي، احمد ضيا دده په توصيف خوله خلاصه کړه، ويل چې تاسې وغواړئ د فرقې معاون هېڅ نه شي کولی، موږ ته معلومه شوه چې ستا په مخ کې جنرال دوستم هم نه شي درېدلی، ستا خپله پادشاهي ده.

ده له موږ د تنظيمونو پوښتنه وکړه، په ده د تنظيمو او د هغې د مشرانو غيبت ښه لگېده، څکه خو سينا ته د خبرو وخت په لاس ورغی، يوه له غره او بله له سمې (له همدې ځايه وه چې احمد ضيا ورته د رحيم پوف لقب ورکړی و) دده په وينا ننگرهار کې يو سړی رحيم نومېږي، ډېرې لافې شافې او درواغ بادوي، خلکو پرې د رحيم پوف نوم ايښی، خو سينا مو چې وليده، رحيم پوف يې په گرد پسې نشوای رسېدی) داسې څه يې بادول، چې نژدې وه په هغه خطرناک وخت کې له غمه په کړس کړس وخاندو.

سينا په خپل تقرير کې د سکته قلب خبره وکړه، عبدل تکان وخوړ، فکر يې وکړ سکته قلب به څه بده خبره وي، ويې ويل، سکته څه...؟ سينا چې دده گډېدلې سترگې وليدې، لاړې يې خوله کې وچې شوې، په وارخطايی يې وويل، زز زړه د، درېدل داسې معلومېده لکه په دې خبره هم د عبدل سر نه وي خلاص شوی، خو نور څه يې ونه ويل.

د سینا په خبرو عبدل من من غوښې اخیستې، ده وویل دا ډېر بېغیرته خلک دي، گوره دا څو شپې تاسې دلته بندیان یئ ته وایې دوی به نه وي خبر، ولا خبر دي، گوره ستاسې پوښتنه قدرې هم ونه کړه، سره له دې چې تاسې به د دوی لپاره څومره مندې کړې وي او څومره خطرونه او سختی به مو په ځان تېرې کړې وي.

سینا ته بیا د خبرو وار ورغی، ویې ویل: موږ ته معلومه شوه، چې دوستم تا دوستم کړی، تا هغه ته دا نوم گټلی، داسې دې کړي او هغسې دې کړي دي. ده له سینا پوښتنه وکړه، د کوم ځای یې، سینا ویل د جلال آباد، عبدل په جلال آباد کې د خپلو جگړو او ۸ میاشتنیو عملیاتو یادونه وکړه، چې هلته مو داسې وکړل، داسې وجنگېدو او داسې مو اشرارو ته ماته ورکړه، یوه ورځ داسې وشول او بله ورځ هغسې. سینا لږ شانته چوپ شو، لکه په کوم ژور سوچ کې ډوب وي، په ډېر غور یې وویل: ولا ستاسې نوم مې اورېدلی، هلته ټول ستا له نامه سره اشنا دي، ټول دې یادوي او ټول دې پېژني، ستا کیسې کوي، عبدل په کوچ کې کېناست، ځان یې جدي ونیو، لکه دنیا ټوله دده پر ښکر ولاړه وي، ویې ویل: خنگه به مې نه پېژني، د اشرارو بېخ او بنیاد خو په جلال اباد کې ما ایستلی.

ده ویل: مسعود دا دومره کاله ولې کابل ته نه شوای داخلېدی، دوی ټولو ښه زور وواهه، خو ویې نه شوی کولی، چې نجیب له مینځه یوسي، خو موږ وکولی شوای هغه ختم کړو، اصلي قدرت له موږ سره دی، مسعود هسې برای نام خبره ده، اوس که موږ وغواړو مسعود به نه وي او چې موږ د مسعود حمایت پرېږدو مسعود ختم دی.

ما خپله داسې گڼله، لکه د اور په تبی ناست یم، هره لحظه مې

ساعت ته کتل، دولس بجې شوې، له جنرال عبدل مو اجازه وغوښته، خو ده ویل: کېنئ خبرې کوو، مور ویل: تاسې به ستومانه وئ، د ارام وخت به مو وي، خو ده بیا تکرار کړه، کېنئ؛ سبا مو خوشې کوم، دده له خولې د خوشې کېدو په اورېدو مو ځانونه داسې وگڼل لکه همدا اوس خپلو کورو کې اوسو.

دا وخت چې په وي- سي- آر یوې هزاره گۍ سندرې ویلې، عبدل عیسی خان ته وویل: په تاسې هزاره گانو کې هم د کندهاریانو خبره نامي ښځې شته، هغه په ذلیل او حقیر انداز وویل، صایب افتخار است، صایب افتخار است، بیا یې وخندل، لکه دا خبره یې هسې په توکه او د ظرافت په حساب کړې وي.

عبدل د هزاره گانو د عسکري تعلیم خبره راواخیسته ویې ویل، کله چې هزاره گان تعلیم کوي، د یو - دوه په ځای یکک، دوکک، یک دوکک، واز جفت وایي، عیسی خان به له خندا شین شو، که به خندا نه ورتله هم خوله به یې داسې شکولې وه، لکه ښه د زړه له تله خاندي.

عبدل یو ځل بیا ماته خپلې خونکاره سترگې په یوه مرموزه بڼه راواړولې، ویل: دا مردگاوان زموږ کسان ولې له ښاره تښتوي او وژني؟ ما ویل څوک؟ ویل: گلبدین او سیاف زه بیا وارخطا شوم، ما ویل لکه بیا یې د حکمتیار او سیاف په تور ونیوې، ومې ویل څه خبر؛ ښه نه کوي، ده ویل موږ هم کولی شو ان د سیاف او گلبدین د اوسېدو ځای په یوه مرمۍ ایرې کړو، خو دا کار نه کوو، په زړه کې مې ویل: دریغه دا کار مو کړی وی...

له یوې بجې هم څو دقیقې تېرې وې، ماته شکونه او اندېښنې رامخې ته شوې، چې دا دومره کېنول څه معنا؟ عبدل له یوه لنډ

سکوت وروسته راته کړه: ما خو ویل چې سبا به مو خوشې کړم، خبره دا ده چې سبا موږ بیا پروګرام لرو، هغه مېله او سیل به راسره تېر کړئ بیا به ځئ، موږ ترې مننه وکړه، چې اختر ته دوې ورځې پاتې دي، ایله خپلو کورو ته ورسېږو.

احمد ضیا وویل، ما په کور کې د دوو شپو خبره کړې اولس ورځې ووتې، په کور کې به مو قیامت جوړ وي، عبدل ویل، داسې سات به مو تېر شوی وای، چې تر عمره مو یاد پاتې وی چې کابل ځنګه کابل دی، نن مې هم موټر او سړي لیږلي وو، خو کار سُر نه و نیولی.

عبدل عیسی خان ته مخ واړاوه، ویې ویل: زه خو له دې خپلو کوکریو (باډیګارډانو) عذاب یم، چې کله څه مېله جوړه کړم، دوی په کرکی کې سرونه نېغ نیولي وي.

احمد سینا ورته ویل: قوماندان صاحب کرکی ته پرده ونیسه، ده لکه د سینا خبره له سره نه وي اورېدلې، خپلې خبرې ته یې دوام ورکړ، ته وګوره هغه بله شپه ما هېڅ ونه کړل، ته ماته ګوره هر طرف به مې چې مخه کړه، نو دا کوکري به راپسې وو.

د چا نوم یې واخیست، ویې ویل هغه شپه ... اراموني خپل کار کړی و.

د ساعت عقربه دوو بجو ته نژدې کېده په داسې حال کې چې دده د خبرو په اړه مو هېڅ دلچسپي او معلومات نه لرل، پرله پسې، لګیا وو، ایله یې راډو ګړی ته وکتل، ویې ویل: اوهو څومره وخت تېر شوی، موږ له ځایه پاڅېدو، ده ویل: اوس ورځئ، سبا مو خوشې کوم.

چې کوټې ته راغلو، صادق همدا پوښتنه کوله، څه یې ویل: موږ ریښتیا خبره ورته وکړه، چې سبا مو خوشې کوي، ده په ډېر عجز او

مظلومیت ووېل، زه به یو خط درته ولیکم، د خدای لپاره چې هېر مې نه کړئ، مور ډاډ ورکړ، بېغمه شه، ستا احوال به حتماً مور په خپله رسوو او داسې د خوشې کېدو په خوشالۍ کې مو سرونه ولګول د خوب په تلوسه مو سترګې پټې کړې، خو خبره به د نه منلو راته ښکاره شوه، کله به مو زړه ښه شو او کله به بېرته د مایوسۍ څپو په سر واخیستو.

سبا له لمر خت سره ټول کړکۍ ته ولاړ وو، زموږ موټر چې عبدل خپله دده خبره شاړه، چالان شو، د عبدل ورور مزار ته روان و باید تر هوایي ډګره یې رسولی وی، موټر له دروازې ووت، عیسی خان راغی، ویې ویل چورت مه وهئ، خوشې کوي مو، قوماندان راګرځي، له ورور سره یې ولاړ.

یوولس بجې وې، چې موټر بیا راغی، عبدل خپلې کوټې ته ننووت او باډیګارډان یې خپلې ته، تر دریو بجو هېڅ پته ونه لګېده، تر دریو بجو پینځه دقیقې تېرې وې، چې عبدل موټر ته وخوت او له دروازې ووت، زموږ په زړه د نهیلی لمبې بلې شوې او دا مو یقین شو، چې د عبدل بېګانی وعده ډرامه او یا هم څه توطیه وه.

احمد ضیا خو داسې بې تابه و، چې نه یې په ناستې طاقت کېده نه په ولاړه او نه هم په کړکۍ کې په درېدو - ساړه ساړه اسویلي وو چې له سینې یې یو په بل پسې ختل، یو وار به ودرېد، لکه د لېوني کړکۍ ته به یې منډه کړه، بیا به څملاست او بېرته به کېناست، ویل یې نور مې زړه چوي، دا ځل چې عبدل راشي په زوره زوره چیغې کوم.

څلور نیمې بجې وې، چې درې تنه راغلل او زموږ د کوټې دروازه یې بېرته کړه، عبدل چې زموږ له موټر سره وتلی و، لا نه دی راګرځېدلی.

په دوی کې یو تن هغه و، چې موږ یې پر لومړۍ ورځ له دې ځایه

هوايي ډګر ته وړي وو، دوه تنه نور مې له ياده وتلي، د همدې قرارګاه وه، که بهرني؟

موږ يې له کوټې وايستو، نه پوهېږم چا څه خبره وکړه، چې يوه تن ورته وويل، امر قوماندان صاحب اس، کله چې دروازې ته ورسېدو، هغه ملېشه چې له ما يې پيسې اخيستې وې، هلته ولاړ و، ما نه غوښتل ورته وګورم، خو دی راوړاندې شو، ويل خدا حافظ، بخشش باشه.

اسير کابل ، آزاد يادونه:

د قرارګاه له دروازې راووتلو، خو نه پوهېدو پر کومه ولاړ شو، داسې معلومېده، لکه ماغزه او حواس راڅخه مرور شوي، يو ځل به مو يوه لار غوره کړه او بيا بله، ډار او وارخطايي اخيستي يوو، هسې نه د ګلم جمو په بله ډله واوړو، ما خپل ملګري ټول له نظره تېر کړل، خو لکه د ازادۍ پر دې نېکمرغۍ شکمن وي، هغسې چې يو انسان خپلې ازادۍ ته خوشالېږي، نه معلومېدل.

د نندارتونو ودانۍ له يوې مخې نړېدلې، کابل ننداري سوځېدلې د ژوند پر مرۍ، د مرګ خپسې منګولې لګولې دي.

د جشن له سيمې د عيدګاه پر لور وخوځېدو، چمن ته چې ورسېدو، بېرته دوه زړي شو، چې پر کومه ولاړ شو، هېڅوک نه ښکارېدل، لارې واټونه تش دي، يو ځل مو د چمن د مينځ لار خوښه کړه، که ګورو په چمن کې ټانکونه ولاړ دي، بېرته راوګرځېدو او مخامخ روان شو، د فرخي نړېدلې سينما له څنګه مو يو ټکسي وموند، د چهلستون مو ورته وويل، دوه زره افغانۍ يې غوښتې، په ۱۸۰۰ سره سلا شو، حرکت مو وکړ،

چلوونکي ته مو وويل: په داسې لار مو بوځه چې گلم جم نه وي، څه يې ونه ويل، نبغ يې پر جاده روان کړو او په هماغه سر چوک تېر شو، چې موږ يې ترې نيولي وو، دوه ټانکونه او گڼ ملبشه ولاړ وو، په جاده کې يوائې د دوی جيپونه ځغلېدل، د اپارتمانو له کړکيو د ښکار په تمه د شاوخوا په څار لگيا وو.

چهلستون ته غځېدلې لار له گذرگاه وړاندې جگړو په کنډواله اړولې، د ژوند ډيوه په کې وار له مخه گل وه.

لوړ مازيگر ټکسي د چهلستون بڼ په مخه کې کوز کړو، د باغ له دروازې په ننوتو مو شاوخوا وکتل، څوک پېژندگلوي مو ونه ليد، مخ په وړاندې روان شو، په لار کې د پير صاحب يو ملگري سترې مشي وکړل، له سوځېدلي قصره چې تېر شو، که گورو برنډه کې ضابط اکبر شاه له څو نورو ملگرو سره ناست دی، زموږ په ليدو له ځايه پورته شو او په چا يې زموږ د راتلو زېری وکړ، حاجي خليل الرحمن او نور انديوالان برنډې ته راووتل.

چې کوټې ته رسېدو، بيا ټول مخې ته راوتلي وو، ډېر زيات خوشاله وو، په کوټه کې کېناستو، حاجي خليل چای راوغوښت او د خبرو سر مو راونيو، پوښتنه يې وکړه، موټر کتابونه يې هم در کړل، موږ ويل نه، ده ويل خير دی چې تاسې خدای تعالی راخوشې کړئ.

حقيقت دا و چې سور ککي سري زموږ خط راوړی و، هغه په ميرانشاه کې د وسلو سوداگر و، چې له گلم جمو يې وسلې پېرودلې، څکه خو يې له عبدل سره هم يارانه ټينگه وه، نوم يې نصرالدين او اصلاً د مزار و، نيمه کورنی يې ايران کې وه، کېدی شي د وسلې له تجارت پرته په نورو لينو کې يې هم لړ او ډېر اغېز او رول و.

هغه درې تنه چې له موږ سره بندیان او ځانونه یې مستري، دربور او کډوال معرفي کول، زموږ احوال چهلستون ته رسولی و، چې که همدا نن مو غم ونه خوري، مزار ته وړل کېږو.

حاجي خلیل دفاع وزارت ته اخطار ورکړی و، چې نور چهلستون درپاتې دی هغوی صبر او زغم ته باله.

موږ ته حاجي خلیل او نورو ملګرو ډاډ راکاوه، چې په جهاد کې تکلیفونه راځي، د الله تعالی فضل دی، چې تاسې ژوندي راووتلئ، په موټر پسې دې بلا وي، تولو ویل چې تاسې شکر وباسئ چې عیبي کړي یې نه یاست، نور خو یې چې نیولي داسې یې وهلي چې سر او لاسونه یې پرې مات کړي، رانده کړي یې دي او د یوه تن خو یې یو لاس دوه ځایه مات کړی دی.

د خوستوالو په وینا غیوګینه پېزې یې ترې لنډې کړې...

له چای وروسته مو د ازادۍ هوا چکر په زړه وورېده، باغ ته راووتو، داسې معلومېده لکه سړی خوب ویني، موږ په باغ کې یوه بله خوا ګرځېدو، خو ذهن او خیال مو اوس هم د ګلم جمو د محبس په هغه تنګه تروشه کوټه کې ایسار و، موږ د اوداسه په اوبو پسې شو، چې سینا په بیره را روان دی، په خندا خندا کې وايي: د باغ له دروازې وړاندې د دوکانو تر مخ د سړک پر غاړه پر تبخي د ینې کباب دی، ماخو غابښونه پرې تاوده کړل، ستاسې څه زړه دی، زموږ زړونه داسې سولېدل، لکه څوک یې سوان کوي، ځکه خو مو په هغه لوري مخه کړه، که ګورو دوړو او خاورو کې یو ځوان لګیا دی، د ینې توټې، پیاز او رومي بانجان یې په پلته یي اشتوب ایښي سره اروي را اروي یې، ما او پیر صاحب هم د دوو خوراکو وویل او هغه په بوه واره پلاستیکي قابکي کې

یو دوې خمڅې راواچول، د پاسه یې پرې د سرکې یوه کاشوغه تاو کړه او موږ ته یې ونیوه، موږ دده هغه د دوو خوراکو په حساب خواړه، په دوو دریو مړیو کې پوپنا کړل او دغه وړ مو د زړه سولېدل څه ناڅه په کرار شول.

پروگرام داسې شو، چې سبا به له قانوني سره گورو، زموږ جامې د خیریو او خولو له لاسه د کتلو نه وې سر او صورت مو هم داسې و، لکه بل پوست مو راباندې غوړولی وي، ځکه خو حاجي خلیل الرحمن راته خپلې جامې راکړې، موږ ځانونه ومینځل جامې مو بدلې کړې دا شپه مو ښه د خوند او ارام خوب وکړ.

از آن دیار مرا یـــــاد میدهد امروز
که مردمانش اسیرند و مملکت آزاد

(پژواک)

له قانوني سره لیدل:

ډگروال سید نعیم شاه له وړاندې قانوني سره ارتباط نیولي و، چې ابوحنیفه مدرسه کې مو یو ځای درس وایه، پلار یې یوسف خان د مدرسې د لیلې سر معلم و، یوسف خان د ټولو و، په ده هم گرد زده کوونکي منلی وو، ټولو ته یې لکه د پلار حیثیت درلود، هماغسې مینه او تلوسه یې ښوده، قانوني ډگروال سید نعیم ته زما د ملگرتیا ویلي و، خو د څه اقدام زړه یې نه و کړی.

ډگروال سید نعیم له جنرال مجید سره هم لیدلي و، خو هغه ورته ویلي و، چې موږ ورسره اسناد نیولي، زموږ پر ضد یې کتابونه خپاره کړي او اخبار، مجلې یې مسلسل زموږ پر خلاف مضامین چاپ کړي،

ځکه دا کار تحقیق او وخت غواړي.

موږ پرېکړه وکړه، تر ټولو وړاندې له قانوني سره وګورو، پیر صاحب راته کړه، ډګروال صاحب دې یوازې ولاړ شي، ته ښار ته مه ځه.

خو ما له کتابو زړه نه شوی صبرولی. پیر صاحب ویل: په دې خلکو باور نه شته، ځکه خو یې له خپلې ملتیا غاړه کړه کړه، چې نور داسې خطر ته اوږه نه شې ورکولی.

زه او قانوني همصنفیان او سره ملګري وو، خو قانوني له ما یو ټولګی وړاندې شو... دا چې څرنګه یو راز دی چې افشا کېدن ملي ګټې زیانمنولی شي...؟

زه او ډګروال صاحب له چهلستون ووتلو، د ملي امنیت په مخه کې ډګروال صاحب له یوه سور رنګه سړي سره چې د تورن په نامه یې یادواه، ستړي مشي کې، د قانوني پوښتنه وکړه، تورن ویل: نن نه دی راغلی، کورنۍ یې له پېښوره رارسېدلې، ممکن رانه شي. ډګروال ورته وویل: دا ننګیال دی، تورن ماته سر تر پښو ځیر ځیر وکتل، بیا یې وویل ښه دا ننګیال دی، لکه په زړه کې یې تېره شوې، دا خو چندان شی نه دی.

ډګروال صاحب د موټر او کتابو خبره ورسره وکړه، ده ویل زه ستاسې په کار پسې ګرځم، خو دا ډېر رذیل خلک دي، منطق نه ورسره ویل کېږي، هغه بله ورځ چې دواړه هوایي ډګر ته تللي وو، له ما سره وېره پیدا شوه هسې نه تا رانه تاو کړي.

موږ بېرته چلهستون ته ستانه شوو، د پیر صاحب سترګې د سر په کاسه کې له اندېښنې غار غار معلومېدې، زموږ په راتلو هومره خوشاله شو، لکه د ګلم جمو له محبس نه په خوشې کېدو...

ضایع شوي کتابونه، اسناد او خپروني...

د کتاب شوق مور ته په میراث پاتې دی، پلار مې له کابله د هرې میاشتې انیس، اصلاح ستپلر کلي ته راوړل، تر پیښور، لاهور او ایران یې کتابونه ځارل، چې له چا به یې د کوم کتاب ستاینه اورېدلې وه، له لټون او موندنې یې زړه نشوی راتولولی.

د مدرسې وختو کې له کوره را اخیستی جیب خرڅ په هماغو لومړیو کې د کتابو په رانیولو راخخه لګېده، چې بیا به په میاشتو بې خرڅه سپیره پاتې وم.

د مهاجرت لومړیو کې یې مور مجردانو ته د میاشتې ۳۰۰ معاش راوړاکی- سم نیمایي به مې په هماغه لومړۍ ورځ یونیورسټي بک

ایجنسي کې منشي عبدالرشید ته پر میز کېښوې، په څو میاشتو کې مې د کوټې الماری ډکې شوې.

یو وخت چې پولیس په هوټلونو، سرایو کې په مجردو افغانانو پسې لګېدلي وو، دغسې یوه چاپه کې زما کوټې ته هم رانښوتل، خو چې پر کتابو یې سترګې ولګېدې، باور وکړئ چې د پېښور هغه بدغوني پولیسان یې داسې اغېزمن او رام کړل، چې نه یوازې له شره یې خلاص شوم بلکې احترام ته مې هم رامات شول، د کتاب د دغه هیبت او کرامت له امله ما ټول ژوند او امکانات کتاب- ته وقف کړل.

استاد رفیع دغه شوق پر یوه نشه او خمار راواړاوه، او د کتابو، پاڼو او اسنادو په ټولولو معتاد شوم.

تاسې ته دې وویل شي، چې د مهاجرت څوارلسو کالو کې داسې کتاب، مجله، اخبار، پوسټر نه و، چې ما نه وو، راټول کړي، ان چې د تنظیمو د خپل منځي نانددریو په اړه مې د دوی شبنامې او تبلیغاتي پاڼې او پوسټرونه هم راغونډ کړي وو، پردې سربېره مې د پېښور، اسلام اباد او لاهور کباړخانو او د زړو کتابو سټالونوکی نایاب کتابونه موندلي وو، (تاج التواریخ) لومړنی چاپي نسخه مې د لاهور جمعه بازار له کتابپلورنځیو رانیولې، ما او هاشمي صاحب به د جمعې له سهار تر مازیګره د انارکلې بازار زړو کتابو کې اړوله.

استاد رفیع د کاغذي پیسو کلکسیون کې د سقوي دورې نوټ نه درلود، دا له ماسره و، له بده بخته چې ده ته مې ورنه کړ، دغه نوټ هم په دغه حادثه کې له لاسه ووت.

د تنظیمي مشرانو د خپل منځی ناستو، پرېکړو او دې ته ورته اسنادو لویه برخه د مجلو، اخبارونو ډېری کلیکسیونونه د مهمو

تصویرو البومونه، خطی نسخې، د جهادي مشرانو لیکونه، کستونه له منځه ولاړل.

د اخوانیانو له خوا داودخان ته د جاسوسی په تور نیول شوي انجینر جان محمد د پلټنو او صحرایي محاکمې دوسیه چې د اوازو له مخې یې دیگ کې د پخولو پر سزا محکوم کړی و، په ۱۳۵۴ لمریز کې پاکستان ته د اخوانیانو له اوښتو وروسته د دوی د فعالیتو، غونډو، پرېکړو او پلانونو ریکارډ، د غونډو د تصاویبو راجستر، چې د استاد رباني په قلم لیکل شوی، داود خان ته د استاد رباني له لیکونه او بلا نور اسنادو سره...

د احمدشاه مسعود او حقاني صاحب د مخابروي اړیکو دوه کلن کلیکسیون چې د حساسو پرمختیاوو پر څرنگوالي (۲۱) کستو کې راټول وو...

تنظیموته د I S I له خوا د وسلو د سهمیي د لوړتیا او ځوړتیا د معیارونو کچه... د دغو وسلو د وېش د بېلا بېلو فورمو یوه یوه بېلگه... نظامي کمېټې ته یې د سپارلو د ثبت کتاب او رسیدونه او د دغې لړۍ نور اسناد او مدارک...

هغه کتابچه چې د مشهورو څېرو شخصیتونو، لیکوالو، شاعرانو، سیاستوالو، سندرغاړو... د دوی پخپل قلم او لاسلیک خاطرې او یادونې مې په کې راټولې کړې وې... له مېرمن رخشانې راواخله تر استاد پژواک، شهید عزیز الرحمن الفت ډاکتر طبیبي، ډاکتر یوسف خان، ډاکتر صمدحامد، جنرال ساپي استاد رفیع، کشاف، فایز، کشککي، استاد پسرلي، حمزه بابا، مولوی خالص، استاد رباني او...

دحاجي صاحب د ژوند او خاطرو په اړه زما د بېلا بېلو مرکو، ناستو،

مجلسونو کسټونه «ځینې مې په پټه ثبت کړي وو» چې پر مختلفو پرمختیاوو او پېښو زما د سختو، حساسو او گستاخانه پوښتنو راټول وو... د کسټونو دغه کلیکسونو په باور سره ارزښتناک تاریخي او لومړی لاس مواد برابرولی او گڼ نا ویلي رازونه، تاریخي واقعیتونه اوحقایق برسېره کولای شوای...

د مولوی خالص د چاپ او ناچاپ شعرونو ټولگه، د عبدالهادي هدایت د مقالو مجموعه او ...

ما پنځلس کاله د دغو اثارو، مدارکو په موندلو راغونډولو اړولي او د مهاجرت په بې کوریو کې خوندي کړی وو، په حقیقت کې دغه اثار او اسنادو زما د ژوند بیه او یواځینی پانگه وه، ځکه خو مي تري زړه نشوی راټولولی.

اختر د ویر او غم په تیارو کې:

د اختر لمونځ د چهلستون بڼ کې وشو، یوه ملا په خپلو خبرو کې ویل: پخوا دلته چا کتلی نه شوی، له فسق او فساد پرته په کې بل څه نه کېدل، خو نن د الله تعالی فضل او کرم دی، چې مجاهدین په کې د اختر لمونځ کوي.

دغه ملا به خو رژیمونه، حکومتونه دغسې ستایلي غندلي وي... خو به نور ستایي غندي...؟ والله اعلم...

حاجي خلیل د اختر په خاطر د مجاهدینو لپاره پسونه او غوایي رانیولي، هغه یې تقسیم او هر چا خپله کټوی بار کړه.

له لمانځه پرته داسې نه ښکارېده، چې د اختر د خوشالی کیفیت

ترې څرګند شي، د هېڅا په څېره کې د اختر کومه نښه نه معلومېده. پر موږ د اختر درې ورځې په سوچونو او اندېښنو کې تېرې شوې، داسې چې اختر هم راځخه هېر و...

حاجي خليل ويل: ما زياتره اخترونه په سنګرونو او مرکزو کې، تر بمباريو لاندې په سختو جګړو کې تېر کړي، خو بيا به هم خوشاله وم، ده ويل، زه په خپل ټول عمر کې دومره نه وم خواشينی، لکه دا څه موده...

په بې قانونه دستګاه کې قانوني اکټونه:

محمد يونس قانوني د کابل ښار د امنيتي کمېسيون رئيس دی، ډېری ادارو ته بېلا بېل امرونه او سپارښتنې ورکوي... له يادو او ښادو حکومتي څېرو ګڼل کېږي، څکه خو له اختر وروسته د دولتي امنيت وزارت کې د ده ليدو ته ولاړو، له ښه بخته دا ځل مو ښاغلی قانوني لاندې کړای شو، که ګورو د څو کسانو په منځ کې فاتحانه وزارت ته ننوت، زما په ليدو يې په موسکا وويل، نصيب دشمنا، ستړي مشي يې وکړل، موږ يې خپلې کوټې ته بوتلو، غالباً دا به د جنرال يعقوبي دفتر و، په چوکيو کېناستو او دی له مراجعينو سره په خبرو بوخت شو، هره يوه ته يې يوه ورقه امضا کوله، چې ډېری يې پر سر کاري هوټلانو کې د مېشتېدنې پاڼې وې، داسې ده په دغه وزارت کې د ډېرو وزارتونو او ادارو کارونه اجرا کول، کله چې زموږ وار راورسېد، بيا يې له سره پوښتنه وکړه، ويې ويل له تاسې سره خو د حزب اسلامي څه اسناد نه وو؟ ما ويل که له اسنادو مو مطلب له حزب سره د انسلاک او تعهد هغه وي،

نه او که مو کومه نشریه، کلکسیون وي، کېدی شي.

د قانوني خبرې او اکتونه د دپلوماسی هغه وختل له دې امله چې یو خو مې د مدرسې تولگیوال و او بل مو د هجرت په کلونو کې هم له نژدې لیدل، په ساده لهجه وویل: هیله ده، په تشه کاغذي کاروایی مو تېر نه باسې، ما خو دا گڼله چې تاسې به خپله قانوني اقدام وکړئ جنرال مجید ته به ورشئ کتابونه، موټر به را خلاص کړئ...

مدرسه کې د قانوني منلي کرکټر ما ته داډ راکاوه، چې خپل زړه پرې تش کړم، خو دا وخت زړو ته د زړونو خبرو لار نه شوی موندی زما خبرې د اقتدار د ادابو او پرنسیپ خلاف ښکارېدې، په لږ غوسه یې وویل! زه چې څومره امر صاحب ته احترام لرم، همدومره حقاني صاحب ته هم احترام لرم، زه چې دلته ناست یم، ستاسې او نورو خلکو د مشکلاتو په خاطر ناست یم، که نه څه مجبوریت نه لرم، زما چې له لاسه څه وشي، هغه کوم.

په دې کې یې پر کاغذ څو کرښې ولیکلې او ماته یې ونیو، په هغه کې یې جنرال مجید ته لیکلي و، د ننگیال د موټر او کتابونو د استرداد په هکله له خپل لطف او مهرباني کار واخلئ، ما چې دده خبرې واورېدې او کاغذ مې ولوست، پوه شوم چې اشنا بل موډ کې دی، څکه خو ما هم ځان کنټرول نه شوی کړی، ورته ومې ویل! تا زموږ د مشکلاتو د حل خبره وکړه، خو دا مشکلات پیدا کړي چا دي؟ دا مصیبتونه تاسې پر خلکو راوستي، اعتراف وکړئ، چې ستاسې له وسه پورته دي، زه دا نه وایم چې تاسې ائتلاف کړی او که هغوی درسره کړی، تاسې هغوی کابل کې تم کړي یا تاسې هغوی د کابل پر تخت کېنولي یاست، خو دا هرڅه چې دي مسوولیت یې ستاسې پر غاړه دی، دا مصیبتونه تاسې پیدا

کړي، تاسې خپله ويلي ملېشه د اسلامي پوځ برخه ده، اوس څنګه د خپل وس خبره کوي...

ډګروال صاحب چې وضعه وليده، مينځ کې راولوېد او په يو دوو خبرو يې دې ته زمينه مساعده کړه، چې يو له بله خداى پاماني واخلو.

زه له وزارته راووتم، ډګروال صاحب څه ځنډ وکړ، چې راغى ويې ويل: وروره حوصله کوه، مجبوريت دى، که نه ولا چې موږ له داسې خلکو سره خبرې نه کولې، ده ويل له ما سره هغه تورن وعده کړې، چې جنرال مجيد ته راسره ولاړ شي، هغه د څه عاجل کار لپاره د باندې ځي، خير دى، موږ به ورته انتظار وباسو.

دلته مو د بدخشان يو فرهنګي ځوان عبدالسلام چې د جهادي نشراتو د ټولولو په رابطه يې له ما سره تعلقات لرل او د مرحوم شارقي له مخلصينو و، مخې ته راغى، عبدالسلام د راديو تلوېزيون موټرو ته د تېلو لپاره ښاغلي قانوني ته راغلى و.

دى زموږ په کيسه نه و خبر، خداى شته له زړه خواشينى شو، ويې ويل قانوني چې کوم خط ليکلى په داسې خطو څه نه کېږي، ده وويل، جنرال مجيد مزار ته تللى، که نه ما به څه لاره ورته جوړه کړې وه... ما ده ته خپل ادرس د چهلستون د ټيليفون شمېره ورکړه، د فاضل او نورو پوښتنه مې وکړه، ويل هغوى کابل هوټل کې اوسېږي، د کابل هوټل شمېرې مې ترې واخيستې او خداى پاماني مو وکړه، تر دولسو بجو مو د تورن انتظار وکړ، خو درک يې معلوم نه شو، دا چې له قانوني څه نه جوړېږي، تورن هم په وعده ولاړ سړى نه و، ځکه خو مو نور انتظار بېځايه وګاڼه او بېرته چهلستون ته راوګرځېدو.

په ارگ کې د واکمنۍ زیږه پانه:

سلا مو وکړه، له احمد شاه مسعود او مجددي سره هم وگورو، لس بجې ارگ ته ورسېدو د ارگ عمومي لویه دروازه تېل شوې، له هغې کوز ختیز اړخ ته یې بله دروازه پرانیستې، چې ترمخ یې د خلکو ډېره گڼه گوڼه لیدل کېده، ساتونکي خورا بې نظمه پنډ وو، چې شور او زوږ یې سړي ته د زنانه حمام اصطلاح ور په یادوله.

څلورو پینځو کسانو چې هر یوه جلا پوزېشن درلود، یوه یوه مخابره غوږ ته نیولې، له دوی نه یوه کوم چینل ته زموږ د راتلو خبر ورکړ، وې ویل دلته دوه نفره راغلي وايي، موږ د مولوي حقاني نماینده گان یو.

له دې سره یې موږ ته د وړاندې تلو اجازه راکړه، لږ وړاندې بله پیره ولاړه وه، هغوی زموږ موټر وکوت او د دې لپاره چې حتما باید یو څه ووایي، څو لنډې پوښتنې وکړې، ساتونکو عجیبه دریشۍ اغوستې، د چا پر سر د وسپنې خولۍ، د چا پکول او چا به څه توټه له سره تاو کړې وه، دریشۍ تنگې لنډې او هسکې تیټې، چا د ډگروالۍ او چا د جنرالۍ نښې لگولې.

موږ مخ پر وړاندې حرکت وکړ، ما تر اوسه ارگ نه و لیدلی، دثور کودتا سره یې خلکو ته د ارگ د ننداري اجازه ورکړې وه، ډېرو دوستانو ارگ په هماغه حالت کې لیدلی و، چې د وژل شویو وینې لا له ځمکې او فرش نه وې مینځل شوې، خو ما په هغه وخت کې هم ارگ ته لار پیدا نه شوی کړی.
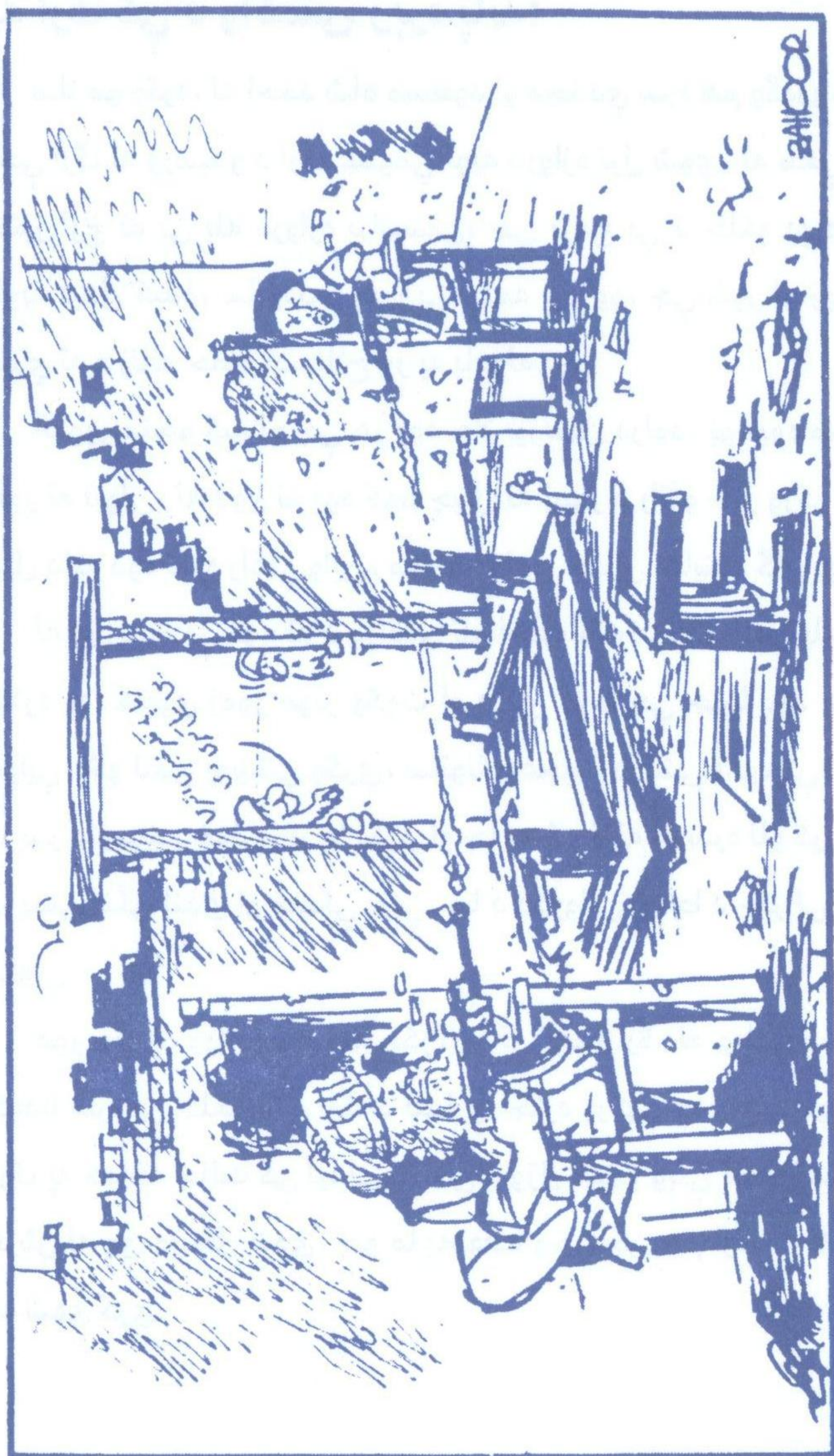
د ارگ بڼه سپېره او الوتې، ما د ارگ په رابطه بل تصور درلود، زموږ موټر ورو روان و، د سړک دواړو خواوو ته د خښتو ټوټې، وچ خس او خاشاک او د کاغذونو ټوټې، پلاستيکي کڅوړې پرتې وې، چې باد يوه بله خوا څغلول په يوه برخه کې چې موټر بايد بېرته پر يوه گرځندي د عمومي سترې دروازې لارې ته وگرځي، د ترافيکو يو افسر په نه زړه او بېزارو سترگو موټرو ته اشاره کوله، که څه هم هډور ځوان و، خو څېره يې داسې نه معلومېده، لکه په ارگ کې د يوه موظف افسر.

له گلخانې سره نژدې له موټره کوز شو، د گلخانې تر مخ تر لويه ونه لاندې پر سپېرو خاورو خلک پنډ وو، داسې معلومېده لکه پېښور کې د کوم تنظيم د دفتر مخه، يوې خواته لوکس فجارو او لنډوکروزر موټر درېدلي، د ترافيکو يو بل افسر داسې زموليدلی ولاړ دي، چې سرې به ورته کتل، زړه يې پرې درد کاوه.

سخت بيرو بار و، مراجعين دومره نه وو، خو ساتونکو غوبل جوړ کړی او ساتونکي هم بيا په يوه خوله نه، يوه به يوه خبره کوله، بل بله، له هر يوه سره مخابره ده، که په لومړۍ دروازه کې يې درته ويل حضرت صاحب له چا سره ملاقات نه کوي، دلته به يې ويل له خارجيانو سره گوري، بل به ويل له غرمې وروسته يې پوښتنه وکړئ، بل به بيا له سکرتر سره د رابطې خبره کوله.

عمر اثير چې يو وخت يې د محاذ او بل وخت د جبهې موسمي اخبارونو د مهتمم په توگه لاهور کې څو واره له موږ سره ليدلي او پېژندگلوي وه، د حضرت صاحب د سکرتر په توگه کار کاوه، ډېر ښه قد او قواره يې ايستلې، رنگ يې په سپينوالي کې يو ډول غوړه سرخي پيدا کړې، زموږ له مخې څو واره تېر و بېر شو، سترگې به مو هم سره

ولګېدې، خو کتل يې داسې و، چې د پېژندګلوی کوم اثر نه شوی په کې لیدل کېدی.

نژدې يو ساعت مو له ډېرو سره په ټېر ټېر کې وهلو وروسته معلومه کړه، چې له حضرت صاحب سره لیدل که د بل چا لپاره نه وي، زموږ لپاره ناشونی دی.

د ډګروال صاحب خو اعصاب داسې خراب و، چې نژدې وه له ډېرو سره خبره سوک څپېړې ته ورسوي.

دفاع وزارت کې د ګټې او بايلات حقيقت:

د مسعود ملاقات:

موږ له ارګه ووتو او د عمومي لويې دروازې سره مخامخ ودانی ته چې له خلقيانو دمخه دفاع وزارت او وروسته لکه د مرکزي کمېټې دفتر و، اوس بېرته د دفاع وزارت مقر او د احمد شاه مسعود دفتر دی ور وګرځېدو.

د دفاع وزارت تر مخ د اسلم وطنجار ټانک چې د ثور انقلاب د برې سمبول ګڼل کېده، بې درکه دی، خو د ټانک لپاره ډيزاين شوی ستيج پر ځای دی، خو کودتا کې يې د وژل شويو کسانو د نومونو ډېرليک راغورځولی...

موږ دلته بيا په دروازه کې له ساتونکو سره څو دقيقې بحث وکړ، ترهغې چې د تلو اجازه يې راکړه، په دې شرط چې موټر د باندې لېرې ودرول شي، چا موږ ته کيسه کړې وه، چې يوه ورځ د ګلم جم ملېشې څو ټانکونه د يوه وزارت له مخې تېرېدل که ګورې د مجاهدينو څو

ښکلي موټر ولاړ دي، ټانکونه یې ودرول کیبلونه یې راخلاص کړل موټر یې پسې وتړل او د سترګو په رپ کې پناه شول.

نه پوهېږم د ډګروال صاحب په رښتیا اعصاب خراب و او که اعصاب خرابی اکټ یې وکړ، خو ساتونکي یې داسې ووېرول، چې سملاسي یې د موټر اجازه ورکړه.

موږ د احمد شاه مسعود سکرتریت ته ننوتلو په مخه کې یوه چوکاټ ډوله اله ایښودل شوې، له دې په وتو د سکرتر په کوټه کې کېناستو، مسعود درې سکرتران او یو ضابط امر درلود، د یوه سکرتر نوم یې همایون د بل نجیب او د درېیم رانه هېر دي.

د همایون په نامه سکرتر یې ښه رویه کوله، که به چا کومه ترخه خبره ورته وکړه، په موسکا یې تېروله، ستوغه او تونده یې په خوله نه راتله، په خبرو کې یې د غوسې او اعصاب خرابی نښه نه لیدل کېده.

ښاغلي همایون موږ ته وویل امر صاحب له چا سره ملاقات لري، ورپسې ستاسې نوبت دی، پنجشیریان او نظار شورا متعهدین احمد شاه مسعود ته امر صاحب وایي او اوس چې د دفاع وزیر په چوکۍ ناست دی، دوی ورته هماغه د امر صاحب نوم اخلي.

د سکرتر پر مېز اته لس ټیلیفونونه ایښي، کله نا کله به دې کې متردد شو، چې زنګ د کوم ټیلیفون دی، ډېری به یې د هغه ټلیفون غوږۍ پورته کړه، چې زنګ یې نه و وهل شوی، د مسعود بل سکرتر نجیب ، برګه پړانګي دریشي له یوه برګ جمپر سره اغوستې د جانب مقابل پر وړاندې د یو ډول غوراوي چلند لري، که به چا عریضه او د خپل کار په رابطه ټینګار وکړ او د ده په خبرو به یې سر خلاص نه شو، نو ده به ورته سترګې او وروځې وګډولې، لاسونه به یې لکه د اجړاګانو

وښورول پر ځانګړې اکټ او د تمسخر او غوسې په ګډه لهجه ستغ ځواب لکه دده عادت و...

کله به چې د وزیر د دفتر دروازه بېرته شوه، نو مخامخ به احمد شاه مسعود ښکاره شو، چې د مثلث په بڼه ایښودل شوي مېز شاته ناست دی، د مېز شاوخوا نورې چوکۍ هم پرتې وې.

احمد شاه مسعود په خپل هماغه زاړه اکټ خو نوي انداز د مېز تر شا داسې معلومېده، لکه د وجود په رګ رګ ځنګ ته د ناست سړي خبرې اوري.

له لږ ځنډ وروسته همایون موږ ته اجازه راکړه، زه او ډګروال صاحب چې شعبې ته ننوتلو، مسعود هماغسې پکول پر سر کوږ ایښی و، برګ جمپر او شین چک پتلون یې اغوستی، د پتلون پایڅې یې په پولیسي موزو کې ننیستې، له موږ سره یې په غېږو تود روغبړ وکړ، ډګروال صاحب ورته وویل، ننګیال د حقاني صاحب د فرهنګي دفتر مسول.

زموږ هېواد کې ځینې خبرې په غلطه مشهورې شي، یوه خبره چې خوله پر خوله ګرځېده دا وه چې حکمتیار له احمد شاه مسعود غوږ پرې کړې، ځکه پکول کوږ ږدي، چې پرې کړی غوږ پټ کړی شي...

مسعود ماته داسې په ځیر وکتل، لکه عجیبه ورته ښکاره شوی وم، داسې چې د خپلې توقع خلاف څه ویني، له ده سره زما لنډ ملاقات هغه مهال شوی و، چې حقاني صاحب ورته پېښور کې مېلمستیا کړې وه، ما په جهاد هینداره کې د ده له خولې دا ټکي را اخیستي و، چې د قوماندانانو شورا په جوړېدا، نظار شورا ته اړتیا نه شته، خو د ده تصویر د اخبار لاندې برخه کې راغلي و، حقاني صاحب راته وویل: مېلمه دی دا عکس به دې لږ لوړ چاپ کړی و.

ما ورته خپل کیسه او په دې رابطه لیکلې پاڼه وړاندې کړه، دی لکه له وړاندې خبر وي، په یوه پاڼه څه ولیکل دا پاڼه یې له هماغه طلایي رنګه چاپي کتابچې بېله کړه، چې ښاغلي فاضل لاهور کې دفاع وزیر لپاره چاپ کړې وه، ده په خپل ضابط امر پسې څوک واستول، ماته یې په داسې لهجه چې ژور تاثر ترې معلومېده، وویل: زما چې ډېر بد راتلل، له بې نظمۍ او ګډوډۍ مې بد راتلل، خو دا دی اوس خپله ورسره مخامخ یم، خیر دی موږ او تاسې به لږ حوصله وکړو...

په دې وخت کې د ده ضابط امر راغی، مسعود لیک ورکړ، ویې ویل دا لیک جنرال مجید ته ورکړه، ننګیال هم درسره بوځه، هغه باید ماته ولیکي، چې موټر ورکوي، که نه چې، زما لپاره سند شي.

موږ د مسعود له دفتره راووتو، ډګروال صاحب ورسره پاتې شو، په دهلېز کې یو تور رنګه او بدشکله سړی ولاړ و، چوغې پړسېدلې سترګې یې وې له ضابط امر سره یې خبرې وکړې، ویل یې د ۵۳ فرقې پېشنهادونه یې د احکامو لپاره راوړي، ضابط امر ترې د جنرال مجید پوښتنه وکړه، ویل: مزار ته تللی او په ځای یې جنرال فاريابي کار کوي.

ضابط ماته وویل؛ زه بېرته امر صاحب ته ورځم، چې له دې جریان یې خبر کړم، ضابط ولاړ، خو زر بېرته راووت، دا ځل یې د جنرال فاریابي په نامه خط ورکړی و، زه په ضابط پسې روان یم، هغه مخ راواړاوه ویې ویل: ډوډۍ به وخورو، پخلنځي ته ولاړ، اشپز ته یې وویل، موږ ته ډوډۍ همدا اوس راکړه، اشپز وویل: له وزیر صاحب سره یې نه خورئ؟ ده ویل: موږ چېرته روان یو، دلته هم درې ځایه ډوډۍ پخېده، د وزیر او د هغه د سکرترانو لپاره جلا دېګ او جلا اشپزخانه وه، د لوړ رتبه افسرانو لپاره جلا دېګ او اشپزخانه او بله عمومي اشپزخانه چې

انظباطانو او عادي کارمندانو ته یې ډوډۍ تیاروله.

څرنګه چې ډوډۍ خوړلو ته لا څه وخت پاتې و، ځکه خو یې موږ ته د لوړ رتبه افسرانو خوړنځي کې د ډوډۍ ترتیبات ونیول، د اشپزخانې له څنګه یوه اوږده کوټه ده، چې د ډوډۍ خوړلو یو ستر مېز او دوازړو غاړو ته یې چوکۍ پرتې دي، په قابونو کې یې وریجې، غورمه او د وریجو په مینځ کې د غوښې یوه یوه بوټۍ ایښې، سلاد او کېلې هم ورسره وې، ضابط ماته ویل، موټر لرئ، ماویل زما په موټر پسې خو دا دی روان یوو، د ډګروال صاحب موټر کې کېناستو او په هماغه استقامت مو حرکت وکړ، چې موږ د جنرال عبدل مېلمستیا خوړلې وه.

د عبدل د قرارګاه سره نژدې کابل ننداري ته په غځېدلي سړک وګرځېدو، د برېښنا د یوه برج تر شا یوې ودانۍ سره له موټره کوز شو، دا یوازینۍ ودانۍ وه، چې څه نا څه جوړه وه، داسې معلومېده، لکه د مسعود سکرتر هم دلته له وېرې تخرګونه سوځېدل.

یو پنډ ګلم جم پرې سختې پټکې وکړې، په دې وخت کې یو بل سړی راغی، هغه هم ورسره ترخې خبرې وغځولې، د دوی ترمینځ کومه خبره راغله، چې ضابط امر ورته په یوه دمه پینځه ځله قسمونه وخوړل، موږ ته یې د وړاندې تلو اجازه راکړه، خو د جنرال فاریابي د کوټې دروازه کې یې بیا ودرولو، یو ملیشه له موږ مخکې ننوت، چې بېرته راووت ویل ورشئ.

جنرال فاریابي برګه عسکري دریشي اغوستې، که څه هم له سر او صورته مهذب معلومېده، خو د جنرال مجید چلند زه داسې وېرولی وم، چې ده ته مې د لاس ورکولو زړه نه شوای کولی.

ضابط ورته د مسعود لیک ورکړ، ده لیک ولوست، ویل: سمه ده دا

موټر کتابونه او سامانونه له موږ سره شته، کتابونه سوځوو، نور به یې موټر ورتسلیم کړو، خو دا معامله له مجید خان سره ده، هغه مزار ته تللی، سبا بل سبا حتماً راځي، فکر مه کوئ.

د سوځولو په اورېدو، زما زړه ټینګه څړیکه وکړه، آخر کتاب سوځول کوم لامل لرلی شي...؟

د منډیي د تالان ګواښ:

په دې وخت کې هغه سړی راغی چې وزارت ته یې د ۵۳ فرقې پېشنهادونه راوړي و، له جنرال فاریابي سره یې په ازبکي خبرې وکړې، چې موږ پرې ونه پوهېدو.

جنرال فاریابي د ټیلیفون غوږی پورته کړه، له خبرو پوه شو چې له لوی درستیز آصف دلاور سره خبرې کوي، ویل: مسعود ته مو پېشنهاد کړی، چې زموږ د افرادو لپاره د اعاشې او نورو مصارفو منظوري ورکړي، خو هغه ویلي تاسې د خپلو افرادو تعداد او قرارګاوې واضح کړئ، ده زیاته کړه، موږ مجبور یو چې همدا اوس خپلو قواوو ته امر ورکړو، چې له منډیي نه مواد راوړي، موږ د آصف دلاور خبرې نه اورېدې، خو جنرال فاریابي وویل: نه پیسې مو له کومه کړې، په زور به یې له منډیي راوړي.

کله یې چې د ټیلیفون غوږی کېښوده، دمسعود لیک یې بېرته ضابط امر ته ورکړ، خو هغه لیک قات او د مېز پر سر کېښود، چې راووتو ضابط امر ویل: ډېر سپي او رذیل خلک دي، موږ یې بدنام کړو... بېرته دفاع وزارت ته راغلو، معلومه شوه، احمد شاه مسعود

ډوډۍ خوري، ضابط امر ورغی، زه په دهلېز کې ودرېدم، له لږ ځنډ وروسته احمد شاه مسعود راووت، په ما یې غږ کړ، ډوډۍ مو خوړلې؛ ما وويل، هو! ده زياته کړه ډوډۍ تياره په مېز ايښې که اشتها مو وي مهرباني وکړئ، ما وويل مننه.

په ناقانونه موقف کې:

ډگروال صاحب د فرملي په نامه د جمعيت له يوه قوماندان سره د باندې وتلی، زه د مسعود د سکرتر په اطاق کې د هغوی په انتظار کېناستم، که گورم استاد موسی توانا چې د جمعيت لپاره د پنډت حيثيت لري، له څو کسانو سره راغی، زموږ د ځای يو ضابط طاهرخان په کوټه کې د جمعيت نماينده، قوماندان انور خان جگدلک او قانوني هم راغلل.

قانوني قوماندان انور خان ته په مخ اړولو، ويل: دا ننگيال دی، د حقاني صاحب فرهنگي آمر، دی هم زموږ انډيوالانو نيولی، او لس پنځلس ورځې يې ښه مېلمستيا ورکړې، موټر، کتابونه يې ترې نيولي دي، انور خان د حال احوال پوښتنه وکړه، وېې ويل: په هغه قرارگاه کې زموږ څو تنه مجاهدين او يو قوماندان هم بنديان وو.

بيا قانوني، توانا ته مخ واړاوه، ويل: ننگيال صاحب زيات اثار ليکلي، په تېره وينه په قلم کې ډېر عالي اثر دی.

توانا صاحب وويل: هغه کتاب چې د شاعرانو او ليکوالانو سوانح يې په کې راوړې، قانوني وويل: هو.

توانا پوښتنه وکړه: بل ټوک دې نه دی بشپړ کړی؟ ما ويل کار مې پرې شروع کړی و، خو د ځينو مشکلاتو له مخې مې يې تکميل ته

فرصت نه دی موندلی.

بیا قوماندان انور خان، قانوني او هلته ناستو نورو کسانو زموږ د مجلو او اخبار ستاینې ته راوگرځېدل، دا چې ډېر د لوړې سويې نشرات دي، ډېر ښه مطالب خپروي په عالي صحافت چاپېږي تحلیلي او تحقیقي اړخ يې له نورو درووند دی. داسې نورې ستاینې يې کتار کړې، ما ورته وويل: د هغې بدل دا دی په ازاد او ستاسې اسلامي افغانستان کې گورم، ټولو د افسوس په څرگندولو ویل: دا شیان نو راځي، یوه تن په کې لا دا هم وویل: دا دې نه دي اورېدلي، انقلاب خپل بچیان خوري...

په دې وخت کې ډگروال صاحب راورسېد، له دوی سره مو مخه ښه وکړه او له وزارت راووتو، اوس موږ ته دا پته لگېدلې وه، چې د کابل هره حکومتي ودانۍ یو زندان دی، يوازې د گلم جم ملېشو دومره زندانونه دي، چې په هره قرارگاه او پوسته کې تر لسو شلو د خدای تعالی مخلوق له لوټ وروسته، په شپو شپو اوونيو اوونيو بنديان ساتي، کانتينرونو کې يې غورځولي دگرځنده زندانو لړۍ يې غځولې، وزارت دفاع، امنيت دولتي او نورو ارگانو او لويو وړو قوماندانانو زندانو، کابل د زندانو پر یوه اوږده زنځیر اړولی...

د څرخي پله زندان تش تور معلومېده، خو د کابل ښار په هر واټ هره کوڅه کې زندانو کومې شلولي...

یو راخلاص شوی بندي به دې چې ولید، ویل به يې بالاحصار کې وم، بل به ويل بیمارو کې وم، بل به پل محمود خان یاداوه، بل به ویل په جاده کې وم او بل به نور ځايونه ښودل، له دغه هر بندي سره به يې له کمیس پرتوگ او بوټونو پرته نور هېڅ نه وو پرې ایښي، د ډېرو به چې څپلۍ او بوټونه نوي وو، هغه به يې هم ترې اخیستې و.

I'LL SEEK PEOPLE'S
MANDATE ON MY TENURE

ZAHOOR
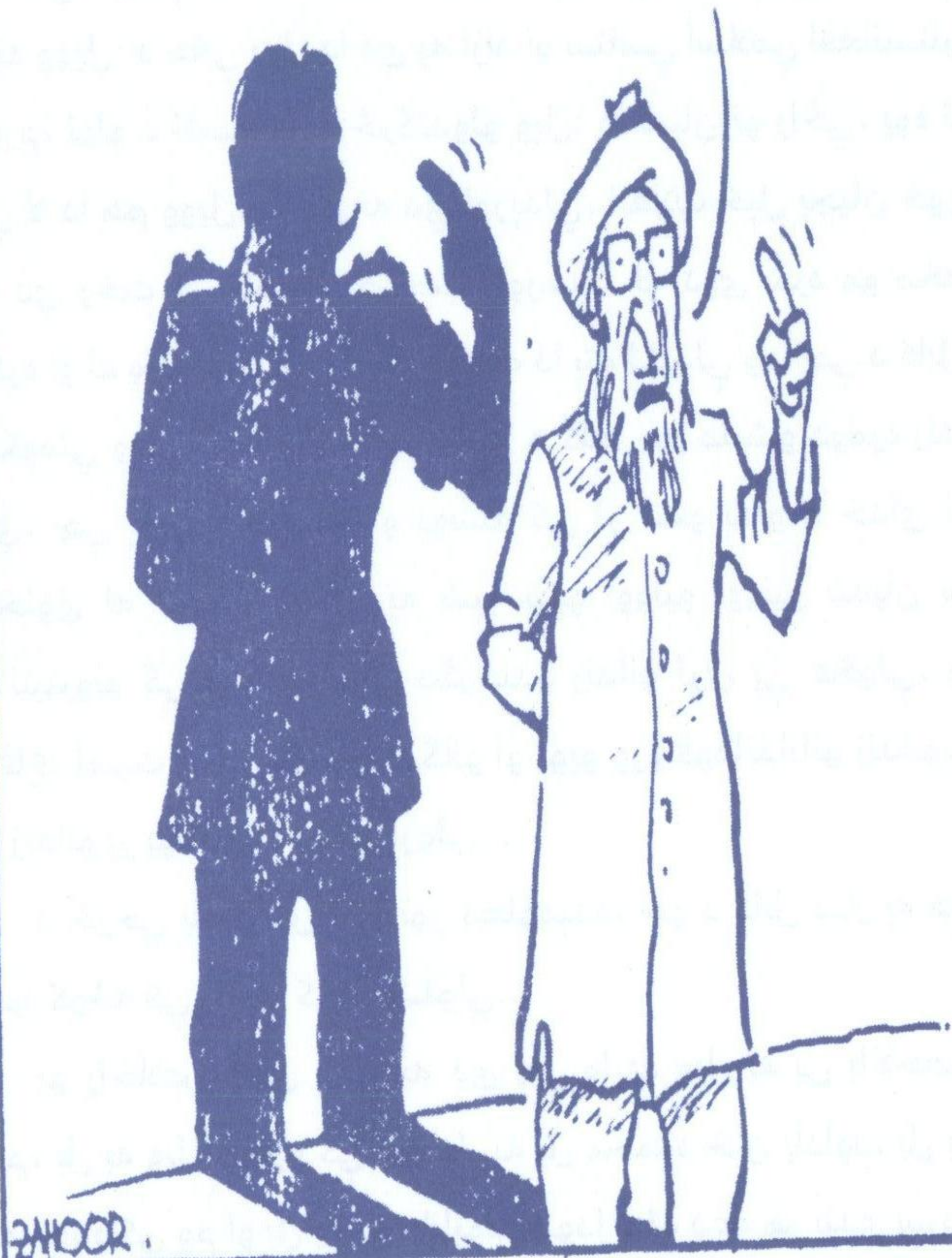
له خانقا تر شاهي ارګه

دوه بېل واقعيتونه؛ يو تريخ حقيقت:

د حضرت صاحب سر مات و:

له ښاغلي مجددي سره ملاقات لرو، سهار ۹ بجې مو له چهلستون د ارګ په لور حرکت وکړ، داسې معلومېده، لکه زموږ ملاقات د يوه رسمي هيئت بڼه لري، د حاجي خليل الرحمن په مشرۍ د موټرو په يوه وړه قافله کې ارګ ته ننوتلو، ساتونکو د موټرو کتار په ليدو، له پوښتنې پرته لار خوشې کوله، د ګل خانې دروازه کې د مجددي باډيګارډ د جنرالۍ په يونيفورم کې ولاړ دی، د حاجي خليل يې تود هرکلی وکړ او موږ يې د انتظار سالون ته رهنمايي کړو، هلته څو کسه نور هم ناست وو، موږ کابو يو ساعت انتظار وکړ، خو د مجددي صاحب درک معلوم نه شو، د تشريفاتو له مسوولينو سره مو رابطه ونيوه، هغوی خپلې مخابرې چالانې او موږ ته اطمينان راکړ.

لږ وروسته د حضرت صاحب ورور حشمت الله مجددي سالون ته راغی، ښاغلي حشمت الله هڅه کوله، د حاجي خليل پر وړاندې د خپلې مينې او صميميت څرګندونه وکړي، څکه خو يې هغه ته په مينه ناکه لهجه خليل جان خطاب کاوه، له تودې پوښتنې وروسته يې د حضرت صاحب معذرت وړاندې کړ، په دې تکو چې، حضرت صاحب ډېره هيله لرله له تاسو سره ملاقات وکړي، ستاسې په راتلو ډېر

خوشحاله شو، خو متاسفانه تشناب کې د غسل پر وخت له ښويېدو سره ستوني ستغ لوېدلی او سر يې مات شوی دی، اوس ډاکتر ورته سيروم چالان کړی، زه يې راولېږلم، چې تاسې سره خبرې وکړم او دده معذرت درته وړاندې کړم.

موږ هم ژر ژر تودې پوښتنې وکړې، چې ډېر خو به ژوبل شوی نه وي، داسې او هغسې...

ښاغلي حشمت خپلو خبرو ته دوام ورکړ: گيله له خپلو کيږي، موږ له حقاني صاحب نه خپه يو، ده په هر مجلس کې زموږ خلاف موقف نيولی.

حاجي خليل لږ جدي شو، ويل: داسې کارونه چې د جهاد له روحيې او اهدافو سره مخالف وي، طبيعي ده چې بايد مخالفت يې وشي، د دوستم ترفيع کيدی شي حضرت صاحب خپل واک وبولي، خو هغه ته د اسلام د قهرمان لقب ورکول د حضرت صاحب واک او اختيار نه شي کيدی، مجاهدينو د همدغو مليشو له لاسه په زرگونو شهيدان ورکړي، د هغوی ورثه موږ له گرېوانه نيسي.

حشمت الله وويل: دا د جناب حضرت صاحب بصيرت او درايت و، چې په داسې يوه عمل يې د افغانستان د تجزيې مخه ونيوله، که داسې يې نه وای کړی، قسم په خدای افغانستان تجزيه و.

بله دا چې د سمت شمال په سلگونو علماوو حضرت صاحب ته ويلي، چې دوستم د دوی په فتوی له رژيم سره د همداسې يوه پروگرام لپاره يوځای شوی و. مولوي منصور او مولوي ارسلا هم په هغه مجلس کې حاضر وو، د دوی په فتوی حضرت صاحب دا کار کړی.

ده وويل، دا خو حقيقت دی چې که دوستم د نجيب کمونيستي

رژیم نه وای نسکور کړی، په خدای که د مجاهدینو له وسه دا کار پوره وای.

ما ورته وویل: هېڅوک افغانستان نه شي تجزیه کولای، تجزیه د هېچا په گټه نه ده.

بله دا که دوستم غوښتي وی، افغانستان تجزیه کړي، نو بیا په یوه کاغذي ترفېع او لقب نه ورخخه تېرېده، یو وخت زه د جمعیت مرکزي ارگان ((مجاهد)) مسوول مدیر وم، دا هغه وخت و چې نوې د دوستم ملېشه تشکیل شوې او مطبوعاتو کې د جوزجاني ملېشې په نامه یادېده، موږ هم دمنابعو په حواله یو خبرکې د جوزجاني ملېشې نوم اخیستی و، همدغو ملایانو او د جمیعت واکمنو ویل دا ملېشې د جوزجان او سمت شمال نه دي، بلکې د روسي جمهوریتونو هغه ازبک نژاده روسان دي، چې د افغانانو لباس کې یې رالېږلي دي، دا ټکی استاد رباني خپله بیانیه کې هم ځرگند کړ، بیا یې پرې څه مقالې هم ولیکلې. حشمت وویل: د افغانستان خلک باید پر حضرت صاحب شکر وباسي، دا حضرت صاحب دی، چې له برکته یې آرامي راغلې، که خدای مه کړه حضرت صاحب نه وي، بیا به تاسې ته معلومه شي، ده په پای کې وویل: حقاني صاحب ته موږ دومره احترام لرو، لکه زموږ د خپلې کورنۍ یو محترم غړی دی، موږ سره پخوانۍ اړیکې لرو، موږ په دې هم گیله من یو، چې حقاني صاحب نه راځي، تاسې هم نه راځئ، خو زه وایم که تاسې نه راځئ په ما پسې ټیلیفون وکړئ، ما دروغوارئ، په والله چې په توره شپه کې ځان در ورسوم.

موږ متقابلاً داډ ورکړ، چې ستاسې ترځنگ ولاړ او هر خدمت ته حاضر یو، کله هم چې د جناب حضرت صاحب امر وي، د حقاني

صاحب قوتونه يې په خدمت کې دي.

حاجي خليل يادونه وکړه: جناب حضرت صاحب بايد په مجاهدينو متکي وي، مجاهدين د ده له قوماندې او هدايت سر نه غړوي، دی بايد په دوستم او نورو جنايتکارانو د اتکا په لټه کې نه شي، چې مجاهدين يې په کار رانه شي، دوستم ده ته وفادار نه شي پاتې کېدی.

په پای کې مو ورته د موټرو د نيولو خبره وکړه، ده وويل: د گلم جم په نامه اکثر زموږ خپل قوماندانان دي. حاجي خواني چې ۲۵ ورځې يې بالاحصار کې د گلم جم مليشې بند کې تېرې کړې، موټر او هر څه يې لوټ شوي وو، ورته ويل: صايب تاسې چې د اختر پر ورځ هلته راغلي وئ، ما د دروازې له چاکه درکتل، ده وويل هو! کنه هغوی زموږ خپل قوماندانان دي او بيا يې په دې رابطه يو خط وليکه، څه باندې يوه بجه وه، چې له اسلامي جمهوري ارگه راووتلو.

تشناب کې د حضرت صاحب له ښوېدو او سرماتي په زړه پورې خبرې جوړېدای شي... راشه کيسه ډنډوره کړه خو زړه مې زور نه اخلي...

د ارگ يو بل انتظار:

د جنرال مجيد راتگ:

بيا ارگ ته روان يو، مامور هاشم هم راسره ملگری دی، مامور با جرئته سړی دی، ډېر وخت يې گرديز کې اداري چارې پر مخ بيولې، جدي دی او د بحث پر وخت ښه استدلال کوي، ده د مجددي صاحب يو کارت هم درلود، چې ساتونکو ته يې ليکلي: مامور صاحب هاشم د

ستر مجاهد مولوي حقاني نماینده دی، هر وخت چې غواړي د ملاقات لپاره راتلی شي، ده دغه کارت د ګیدړې قواله باله، که څه هم ددغې اصطلاح په پس منظر یې موږ پوه نه کړو، خو کله به چې محافظینو له موږ پوښتنه وکړه، ده به کارت ور وښود، هغوی به اجازه راکړه، ده به په موسکا وویل، ودې لیده د ګیدړې قواله.

کله به ده ځان غلی نیولی و، ساتونکو به موږ ته پلمې کولې، ده به جیب ته لاس کړ: ته ودرېږه، چې د ګیدړې قواله ورونښیم، کله به موږ ورته وویل، مامور صاحب د ګیدړې قواله ور وښییه.

کارتون له فرنتیر پوست نه
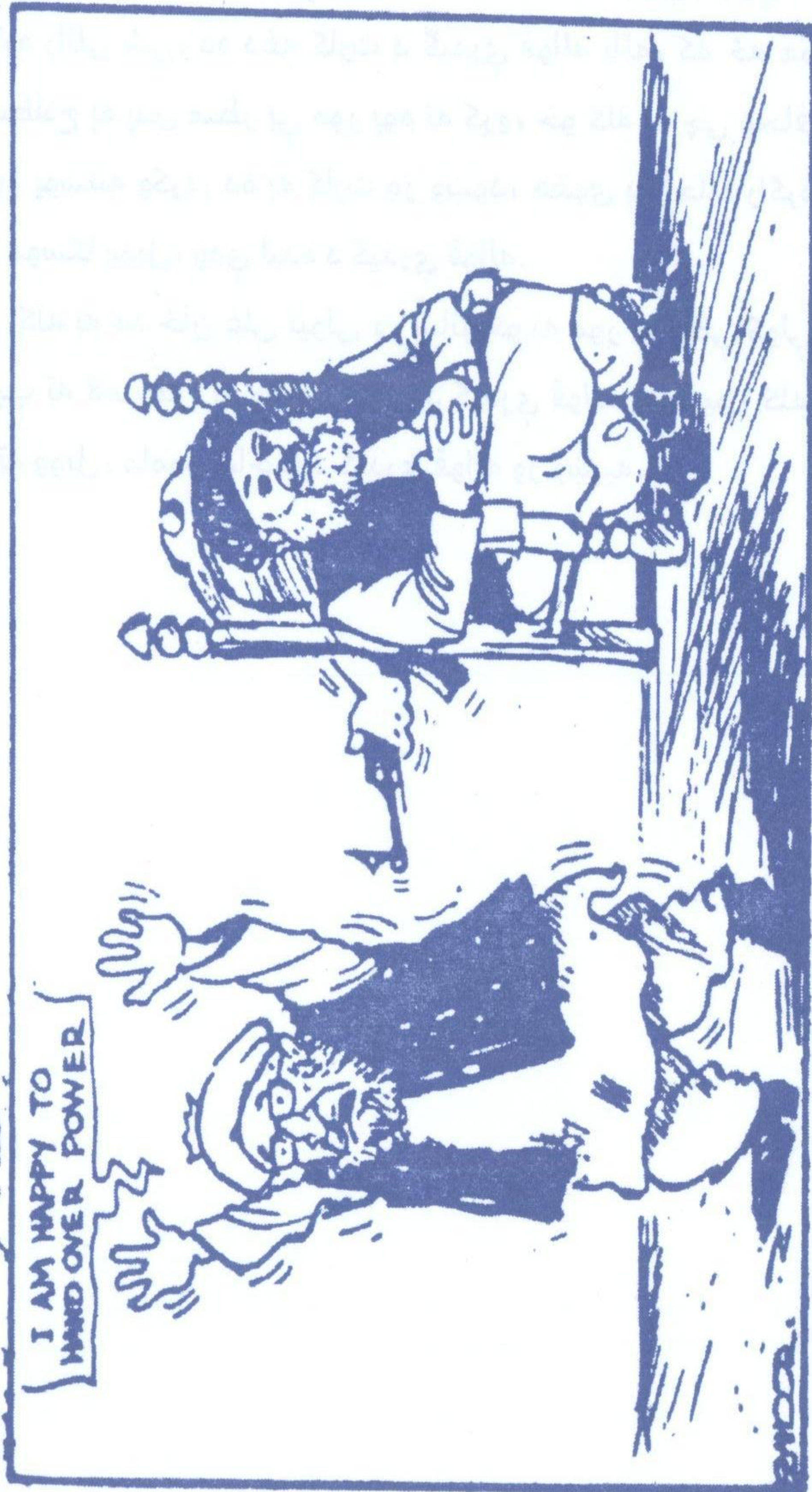
دغه ورځ مو بیا هم د گل خانې مانۍ کې د مجددي د ملاقات په هیله د انتظار ترخې شېبې تېرولې، چې جنرال مجید د باډیگارډانو په یوه بې سر او پایه هجوم کې پر پوړیو راوخوت، د حضرت صاحب له زوی ډاکتر نجیب الله سره په خبرو شو، داسې معلومېده، خبرې په زړه پورې دي، دواړو به ښه په کړس وخندل، یوه بل ته به یې په لاس ورکولو پر اوږو وټپول...

جنرال مجید چې په فاتحانه بلکې احمقانه غرور په پوړیو راختلی و، په بې اعتنایۍ د مجددي صاحب زوی له مټ نیولی، هغه په دوو پښو لکه عسکر ولاړ دی، زه په باور سره ویلی شم، چې جنرال مجید به په داسې غرور او کش فش د نجیب الله په وخت کې د ارگ له مخ هم نه وای تېر شوی، د هغه اعتبار، نفوذ او حیثیت دومره لوړ شوی و، چې جمهوري ارگ داسې ورته ښکارېده، لکه د خپلو افرادو پوسته.

موږ ورنژدې شو، چې جنرال مجید په همدې ځای کې ونیسو او د موټر او کتابو مسئله ورسره یکطرفه کړو، جنرال مجید، نجیب الله مجددي ته وویل، تو کار مره کو، مه کار توره میکنم، تو مرا ملا بگو مه تورا حاجي... موږ پوه نه شو چې د دوی څه ډول کار و، چې یو بل ته یې د خلاصولو خبره کوله، جنرال مجید ته مو ستړي مشي ورکړل، ماته یې ویل: ادم سیاسي استي، ډگروال صاحب ورته د موټر وویل، ده ځواب ورکړ، خیر دی د حقاني صاحب دا یو موټر چې له ما سره وي، څه کېږي، تاسې ډېر په کې گرځېدلي یاست، پرېږده څه وخت موږ هم په کې چکر ووهو، ډگروال صاحب ورته وویل: حقاني صاحب چې راشي، تاسې ته به یو ښه موټر ورځخه واخلو، ده ویل، زه له ښه موټره تېر یم، په همدې قانع یم، ما ورته ویل: جنرال صاحب تاسې خو زما پر

مرۍ ښبنه ږدئ، ده ته مو د حشمت مجددي مکتوب وښوده، پرې ويې ليکل، محترم جنرال فاريابي در مورد استرداد موتر اقدام نماييد.

جنرال مجيد ويل: کمره دې له ما سره لاندې په موټر کې ده، هغه خو نه درکوم، کتابونه دې ضبط دي، هغه ته په خپل لاس اور واچوه.

ما داسې گڼله لکه راته وايي خپل ځان ته اور واچوه، په ژوندوني پر ځان اور بل کړه، په زړه کې مې تېره شوه، که کتابونه يې رانه کړل، دفاع وزارت تر مخ پر ځان اور پورې کړه... لا له را قسم دادم، که رادو را نسوزان، له کتابو وړاندې ځان لوخړه کړ...

سبا د جنرال فاريابي قرار گاه ته ورغلو، خو دا ځل يې يوازې ډگروال صاحب پرېښود، زه دروازې سره سيوري ته کېناستم، د خلکو گڼه گوڼه ده، عريضې په لاس ولاړ دي، د چا زوی تښتولی، د چا نور خپلوان بنديان دي، د چا يې موټر نيولی، د چا هتۍ لوټ دي، د ځينو هغسې خبرې په خوله دي، چې زه يې ليکلو ته توري تکي نه شم موندلای.

دلته مې د عبدل د قرار گاه څو ملېشه وليدل، ووېرېدم، مخامخ د ونو په مينځ کې مې ځان ورک کړ، خو يو ملېشه راپسې راورسېده، راته کړه يې که بل ځل مې وليدې ددغه کلاشينکوف دېرش مرمۍ به دې سينه کې سرې کړم، د مسعود پلار دې نشي خلاصولی... درته وايم والوځه- بيا دې ونه وينم... سړک ته په راوتو چا زما نوم واخيست، زړه مې درز شو وښويېده، ما ويل څه خبره ده، ويل دننه راشه، د جنرال فاريابي دفتر ته ورغلم، څو کسه نور هم ناست وو، ډگروال صاحب ته يې د چای پياله پر مېز ايښې.

که گورم هغه د ملېشې ډگروال هم راغی، چې د عبدل په قرار گاه کې بندي و، ده عسکري دريشي اغوستې، اوږې يې له نښانونو ډکې دي،

جنرال فاریابي ته یې څه کاغذونه ورکړل او په ما کې یې سترګې ښخې کړې، ما مخ بله خوا واړاوه.

جنرال فاریابي له موږ سره یو منصبدار چې برګه عسکري دریشي یې اغوستې او صالح نومېده موظف کړ، چې د ملېشې په ټولو پوستو او قرارګاوو مو وګرځوي، یو ځل چې د موټر درک ولګوو، بیا یې اخیستل دومره سخت نه دي، که داسې ونه کړو هېڅوک هم په دې نه قانع کېږي، چې موټر ورسره دی، موږ لا له دروازې نه وو راوتلي چې د حاجي خواني پک اپ راغی، عسکري رنګ یې ورکړی، خو لاندې یې سور رنګ جوت و، موږ ورته ویل، یو موټر خو همدا دی، هغه په کاغذ یو نوم ولیکه، چې زما له یاده وتلی، بیا له موږ سره په موټر کې روان شو، یوه بله خوا یې وګرځولو، خو دا هسې زموږ د تېر ایستو ډرامه وه، چې له یوه یې بل ته پاس کولو، د وخت اړولو لوبه یې راسره را اخیستې وه...

صالح ماته په ځیر ځیر کتل، راته وایي: ما چېرې لیدلی یې، ما ورته ویل ستا څېره هم راته اشنا ښکاري، زه بیا وډار شوم، هسې نه د بل چا په ګومان د هغه په حساب راسره چلند وکړي، خو ده ویل ممکن په تجارت خانو کې مې لیدلی وې، ما یو وخت له تجارانو سره کار کاوه، ما یوازې دومره ویل ممکن.

دی مو بېرته خپلې قرارګاه ته ورساوه، ماته یې د ټیلیفون شمېره راکړه چې ورسره په تماس کې وم، موږ هم د موټر د رنګونو، نومرو او مشخصاتو په اړه لیکلی یادښت ورکړ.

WE CONDEMN FOREIGN HANDS'
MEDDLING IN AFGHANISTAN

بیا هم د آمر صاحب ملاقات

له احمد شاه مسعود مو د ملاقات وخت اخیستی ، د وزیر اکبر خان مېنې یوه کور کې دده لیدو ته روان شو، د کور مخې ته لسگونه گلم جم پنډ دي، مانی ته په ننوتو، پوه شو جنرال مجید، جنرال فاریابي او د ملېشې افسران له مسعود سره ملاقات لري، موږ په دویم پوړ کې د انتظار خونې ته بیول شو، خو هلته خالي چوکۍ نه وې، څو تنه کندهاري مجاهدین هم د ملاقات منتظر وو، موږ لاندې په غالی کېناستو، کندهاري مېلمنو ته چای ایښی، پر مېز کلچې، شیر پېرې، تازه مېوه او نور شیان پراته دي، دا ځل له موږ سره د مېنه گل په نامه یو ځدراڼ مجاهد هم ملگری دی، مازیگر لمونځونه مو په هماغه ځای کې وکړل، وروسته منه گل خپله له مېز چای کلچې راواخیستل، ویل: شرم مې کوت بیخ مې خوت...

محمود فاراني هم په یوه کونج کې ناست دی، ستړي مشي مو وکړل، ویل څه دربانډې شوي، ببخي پېژندل کېږي نه، لکه کارونو له پښو غورځولی یې، ما څه ونه ویل، خو ده بیا پوښتنه وکړه، څنگه دي نشرات، دفتر مو رانقل کړی که نه، ما ځواب ورکړ، نشرات مو دوام لري، خو په هغه پخواني سرعت نه.

دفتر مو لا پېښور کې دی، موږ غوښتل کابل ته یې راولېږدوو، خو حالات سم نه دي، ده زما د اوسېدو پوښتنه وکړه، د چهلستون مې ورته ویل، فاراني صاحب وویل هغه بله ورځ مطبعې ته تللی وم، ستا پوښتنه

يې کوله، ښه شوې اوس دې درک ورکوم، د اخبارونو وضعه خرابه ده، ما ورته ويل فاراني صاحب! د مملکت او نظام وضعه چې خرابه وي، د مطبوعاتو به څنگه سمه شي؟ داسې معلومېده فاراني صاحب زما د شکايت او انتقاد خبرې دلته ښې نه گڼي، خبره يې په بله واړوله، پوښتنه يې وکړه؟ په څه شي کار کوې، ما ورته ويل هماغه د اخبار او مجلې کارونه، ده وخندل ويې ويل، له کومه وخته چې له حقاني صاحب سره کار کوې، فنا في الاخبار او مجله درڅخه جوړ شوي.

فاراني د پښتو دري غوره ليکوال او پياوړی شاعر دی، دري شعرونه ليکنې يې درنې، پخې او استادانه دي، مصر کې يې لوړې زده کړې کړې، غالباً د استاد رباني ټولگيوال دی، ۱۳۵۹ لمريز کې استاد ورسره فرهنگي کمېټې ته راووست، زړه يې و په جمعيت کې دننده واخلي، خو د فاراني پر زړه نه اوارېده.

ډېری اسلام آباد کې اوسېده، د قلب آسيا په نامه يې يو اخبار خپراوه، کله به دې مډرنو لوکسو گاډو کې ليده، کله به خړ پړ يوه بس کې ورسره مخامخ شوې سړی نه پوهېده څه کوي، بوختيا يې څرگنده نه وه...

د ثور له کودتا وروسته زنداني کړی شو، خو د څرخي پله له دوزخي زندان وتښتېد.

دده په نيولو تره کي وويل: يو مجرم مو نيولی حيران يو، له مخه يې حلال کړو که له ختېه...

له دغه ملاقات څو ورځې وروسته کابل کې اوازې خپرې شوې، چې استاد فاراني د کودتا پلان درلود، خو څرنگه کودتا، له کومې لارې، د کوم پوځ او پوځي ځواک په تکيه؟

هرڅه چې و، له دې وروسته استاد فاراني له مسعود لېرې شو او له مقربینو د معتوبینو لست ته وغورځول شو.

وایي د احمدشاه مسعود نه دوستي ښه ده نه دښمني، د آس له شا مه تېرېږه د زورورو ترمنځ... له استاد فارابي علاوه گلاب الدین شیرزایی هغه پانگوال و، چې د مسعود یاراني شنه لوخړه کړ... شیرزایي، امر صاحب ته دومره نژدې شو، چې لومړنی بانک یې پرانیست... خو ډېر ژر یې تر منځ د تورې پیشو په تېرېدو داسې دښمني جوړه شوه چې شیرزایي دیوالیه او ماشوم یې ټوپکیانو وتښتاوه... ښکر به گټې سر به بایلې خبره شوه...

قضا مازیگر و، چې مسعود برنډې ته راووت، له ده مخکې جنرال مجید او جنرال فاریابي راوتلي وو، د جمعیت له یوه قوماندان ملا عزت سره یې خبرې کولې، لمر په لوېدو و، مسعود برنده کې په لمانځه ودرېد، جنرال مجید او جنرال فاریابي بې اعتنا ولاړ وو، موږ بیا جنرال مجید ته خپله خبره وکړه، هغه جنرال فاریابي ته مخ ور واړاوه، ویل: د دوی موټر عبدل نیولی، هغه ور تسلیم کړئ. فاریابي ښه وویل او د سبا وعده یې وکړه، د ماښام له لمانځه وروسته ډاکټر عبدالله له موږ سره کېناست، چې له احمد شاه مسعود سره یې د خپلو خبرو په جریان او تفصیل خبر کړو، ډگروال صاحب زه ورمعرفي کړم، هغه ماته وکتل، په شونډو کې موسک شو، ویې ویل، ښه دا ننگیال دی.

ما په ده ښه زړه تش کړ او د حاجي خلیل الرحمن هغه لیک مو ور وسپاره، چې باید چهلستون دوی ته، د حزب مورچې حزب او د دوی، دوی ته وسپاري، چې د سولې پروسه نوره تخریب شوې ده، ډاکټر عبدالله زموږ خبرې په غور او زغم واورېدې کوښښ یې کاوه، موږ قانع

او ددغه د تصمیم مخه ونیسي، ده وویل: په رښتیا هم تاسې له ډېرې حوصلې کار اخیستی له ډېرو مشکلاتو سره مخامخ شوي یاست او ډېر تاوانونه مو لیدلي دي، تاسې لږ حوصله نوره هم وکړئ، ان شاء الله حالات به ښه شي، ستاسې چې څومره موټر نیول شوي، موږ یو هیئت ټاکلی، هغه ته به خپل اسناد او کاغذونه وسپارئ، هغوی به پسې وګرځي او ستاسې موټر به پیدا کړي.

منه ګل په پښتو لګیا شو، داسې منطقي خبرې یې وکړې، چې د ډاکټر عبدالله خوله وازه پاتې شوه.

له دې وروسته له مسعود سره د لیدو لپاره د ودانۍ لاندني پوړ یوې کوټې ته ورغلو، دا کوټه د طعام خورۍ د کوټې له څنګه وه، مسعود له ستړي مشي وروسته خبرو ته خوله جوړوله چې ډاکتر عبدالله ورته زموږ د خبرو لنډیز بیان کړ، مسعود دا ځل بل پوستکی په ځان راخپور کړی و، ویل زموږ نن څلور پینځه کسه وژل شوي او تاسې د موټر او کتابو په غم کې یاست.

ما ورته وویل: ستاسې کسان چې وژل شوي، پادشاهي مو نیولې ائتلاف مو کړی دغه بلا ستاسې له لاسه مینځته راغلې، زموږ په کې څه دي...؟

په دې وخت کې د ملکي هوانوردۍ وزیر ډاکټر عبدالرحمن له جیب خط راویوست ویل: زما خپل موټر یې هم نیولی، لیك یې خلاص کړ، د جنرال مجید له خوا چاته لیکل شوی و، چې موټر وروسپاري.

دلته مسعود، لکه له خوبه پاڅېدلی وي ویل: موږ هیئت ټاکلی، خو کوم موټر چې ملېشې خرڅ کړی، یا یې مزار ته وړی، هغه خو له لاسه وتلی او امکان نه لري، چې تر لاسه شي، هغه چې مزار ته یې بېولی او یا

يې خرڅ کړي، له هغې تاسې تېر شئ او په نورو پسې به وگرځو، ما ورته د جنرال مجيد امرونه وښودل، ده په غور ولوستل، ويې ويل: ته خو سند لرې، ستا په موټر خو نه شي منکرېدی، که يې خرڅ او يا مزار ته بېولی هم وي، بايد تاوان درکړي، مسعود وويل: له دې وروسته به دا ډول مسايل نه پېښېږي، دده په وينا خپله دوستم ښه سړی دی، له دې کارونو بد وړي، دوی ته يې توصيه کړې، چې نور دا ډول کارونه ونه کړي، مخامخ په مېزونو باندې ډوډۍ کېښودل شوه، مسعود د ډوډۍ وويل، ټول د مېز خواته وخوځېدو، ما او مامور هاشم غوښتل لاسونه ومينځو، خو د لاس مينځلو مخه مو ونه ليده، په اشپزخانه کې مو گوټې لمدې کړې، مسعود مخامخ او موږ د مېز يوې او بلې خواته کېناستو، پر مېز يې پلو، چرگان، د پسه قورمه، مستې، سلاد او تازه مېوې ايښې وې، د مشروباتو پر ډبو په عربي بيبسي ليکل شوي، مامور هاشم ماته د تازه مېوې لوښی مخې ته کړ، ويې ويل: ماته بي بي سي ونه رسېده، خپلو ځانو ته يې کشکول، د مېلمه په کيسه کې نه دي....

حاجي صاحب د زړه غوښې ورته اېښودې...

د ډوډۍ پر سر خبرې د حضرت صاحب په اړه وې، چې په ټوکو او مسخرو کېدې، هر يوه به له مجددي سره د خپلو ملاقاتونو او دده د اقتدرا د مينې يوه خندنۍ خاطره بيان کړه، ټولو به په کړس کړس وخندل، احمدشاه مسعود ويل: مجددي په رتبه بخشيو ځوک خپل نشوی کړي... افغانستان يوولس جنرالان او يو ستر جنرال درلود... ده له زرگونو واړول، په داسې حال کې چې ما خپله د جنرالۍ رتبه قبوله نه کړه...

د بانک رئيس راته وايي فزيکي پيسې نه شته، خو دې د مليونو

امرونه ورکوي...

جلال اباد کې يې يوه قوماندان ته د څو زره جريبه ځمکې فرمان ورکړی، د ده څه حکومت دی، حکومت هغه دي چې دملت په رايه ټاکل شوی وي، ده غوښتل د دوو مياشتو حکومت يې دوو کالوته وغځيږي، ما ډېره حوصله وکړه، خو ده زما له شرافت ناجايزه ګټه اخيسته... خو زه مسووليت لرم که استاد رباني له څلورو مياشتو خپل حکومت وغځوي خلاف قانون دی، زه به يې مخه نيسم.

يو څوک راغی، چې له چهلستون د موټرو يو کاروان روان دی، وايي د (استاد سياف) اتحاد غړي دي، اجازه ورکړو، که نه؛ مسعود ورته وويل، ويې دروئ زه له انجينر احمد شاه سره رابطه نيسم.

ساعت ته مو چې کتل، د شپې يوولس بجې او له ګرځبنديز دوه ساعته تېر شوي، ډاکټر عبدالرحمن ته مو وويل، چې يا خو موږ ته د شپې نوم راکړئ او يا څوک راسره ولېږئ، هغه چاته وظيفه ورکړه، چې له موږ سره ولاړ شي، په يوه زاړه روسي والګا کې څو تنه له موږ مخکې او موږ پسې حرکت وکړ، څو ځايه يې په لوړ اواز د درېش غږ کړ، موټر به چې ودرېد يو تن به ورکوز شو او په غوږ کې به يې څه ورته وويل او بېرته به موټر ته وخوت، موټر به روان شو، د ګذرګاه پله ته په ورسېدو، د موټرو يو اوږد کتار ولاړ دی، چې ومو کتل د قاضي محمد امين وقاد قافله ده.

دوی يې له ډېر وخته درولي، زموږ موټر هم ودرېد، يو تن سر له موټره جوت کړ، ويې ويل: زموږ غم هم درسره وخورئ، ډګروال ورته وويل، ښه موږ به ورته ووايو، چې په راګرځېدو له تاسې سره ولاړ شي.

منه ګل نه پوهېږم له توکې که رښتيا، په دې تينګ و چې دا موټر ترې

گرځوو او دا کسان یرغمل نیسو، تر هغې چې زموږ موټر یې نه وي خلاص کړی، نه یې پرېږدو، خو موږ ورسره ونه منله.

وروستی پانه د مرگ گواښ:

د جنرال فاریابي قرارگاه ته ورغلو، پرونۍ خبره مو ور یاده کړه، د ټیلیفون غوږی یې راواخیسته، د عبدل د نومرې پوښتنه یې وکړه، نومره یې ډایل کړه، ویې ویل عیسی خان یې، عبدل، چېرې دی؟

د هغه لوري ځواب موږ نه اورېده، خو ده وویل پیش معاون صاحب رفته، غوږی یې کېښوده، نیم ساعت وروسته یې ټیلیفون وکړ، بیا لکه چې له عیسی خان سره مخ شو، ویې ویل، تاسې څه موده مخکې یو موټر او کتابونه نیولي وو، هغه موټر مو څه کړ؟

جنرال فاریابي په غوسه ویل، مجید خان خط رالېږلی چې موټر ورته مسترد کړي او ته وایې له مجید خان سره دی، د هغه لوري خبرې موږ نه اورېدې، خو جنرال فاریابي په غوسه غوږی کېښوده، موږ ته یې وویل تاسې خپله ورشئ، له جنرال مجید سره خبره وکړئ، جنرال مجید هسې ماته جنجالونه جوړوي، موږ د جنرال مجید پوښتنه وکړه: ویل هوایي ډگر کې دی، له جنرال فاریابي سره د حربي ښوونځي د وخت دوه تنه همصنفیان ناست وو، چې یوه د استاد سیاف په کچه ږیره درلوده، د پاکستان د هجرت ټاپه یې خوړلې او په جمعیت کې یې ډېر وخت کار کړی و، دوی په خپلو کې ټوکې کولې او د تحصیل د وخت خاطرې یې راسپړلې.

جنرال فاریابي وویل: گلبدین په څه موږ کافر بولي او په راکټونو مو

ولي، موږ وايو تېر په هېر، ترڅو به يو بل وژنو، خو دی د قدرت لېونی دی او نه کرارېږي.

جنرال فاريابي چې د معقول او مهذب کرکټر څرګندونه کوله، د جنبش ملي اسلامي مرامنامه او د پرېکړو اسنادو مجموعه، ماته ونيوه ويل، وګوره په دې کې د کفر څه دي؟

ما د مجموعې پاڼې واړولې، لږ لږ مې ولوسته، پوه شوم اصطلاحات يې د پرچم له مغزو او د حزب او جمعيت د اخواني ستميانو له خولو راوتلې، تکې لغتونه دي، چې د کابل په دولتي مطبعه کې د جوزا په مياشت کې چاپ شوي.

د کارملي پرچميانو سربېره د حزب او جمعيت اخواني ستميانو وکړای شول پر دوستم خپل سياستونه وتپي، له حزب مهدي او له جمعيت کريمی او... پر دوستم ورټول شول، دوستم د لېډرۍ پر نشه او هوس واړول شو... خوله خپل جامد جنګي چوکاټ اوتنګ چاپېريال ونشوی وتلی.

دوستم ته يې د سياستمدار نستوه، رهبر خردمند و دانشمند القاب وتوړل، خو خپلې اجنډا ته يې استخدام نه کړی شو... هغه وه، چې څه موده وروسته د ياراني غزېدلې مزې پرې شول...

دوستم خپله منله چې پوځي اوجنګيالی دی... درونډ ژورناليست او پياوړی ليکوال محمد نذير بشارت کيسه کوله، چې د همغږۍ شورا په جوړېدا مو مزار ته د تلو پروګرام درلود، غوښتل مې له جنرال دوستم سره د مرکې مخه وومم... له عبدالعلي مزاري مې په دې اړه سپارښتپانه وغوښته... مزاري راته کړه: د دوستم بېسوادي پام کې نيسه او دا ژورناليزم چې دلته کوې، مه ورسره کوه، چې هغه د خپل

شخصیت او کنگال چاپېریال له کلا بندی نه شي وتلی...

مزار ته په رسېدو مې له دوستم د تلویزیوني مرکې وخت واخیست... جنرال یوسف راته کړه لیکلي پوښتنې ورکړم... ما ورته ویل: زه پوښتنې نه لیکم یواځې لنډ نوټ راسره وي... ویل یا به ټولې پوښتنې راسپارې یا به له مرکې تېرېږې...؟

پر لاره مې له کود برق تر جنګي کلا خپلې پوښتنې ولیکلې چې لومړۍ یې داوه:

جنرال صاحب!

کله چې پر هغو ورځو سوچ کوې، چې له روسانو سره به ګډ جګړې ته وتې او له هغه رژیم دې دفاع کوله چې د پردیو لپاره د خپل ولس پر خلاف جنګېده، څه احساس درته پیدا کېږي، ستاسې په نظر ملي خیانت څه شي دی، او پخپل تعریف کې ببرک کارمل چېرې دروې...؟

تر یو څه ځنډ وروسته د دوستم سکرتر راغی، ویل مرکه نه کېږي...

څو شېبې وروسته جنرال دوستم چې کوم ځای ته روان و، برنډې ته راووت... پر ما یې غږ کړ... هی تو فکر کدی، فکت مه کدام سیاستمدار یا عالم باشم، مه یک جنګي ادم استم، اې ګپا راچه بفمم...

زما په فکر د دوستم خپل سیاست دی، تر هغې چې ده خپل سیاست پخپل اصلي رنګ سوچه او طبعي ساتلی، ډېری یې پر یوه ګوته ګډولي، خو چې د پرچمي او اخواني ستمیانو د اجنډا وو پر ملاوټ یې لړلی، سیاست یې زنګ نیولی ملي شر ګرځېدلی... د وینو پر سر سیاست یې د سرونو تجارت رامنځ ته کړي...

فاریابي خپل ږیرور ملګري ته وویل: تاته یې څه ترفیع او رتبه نه ده درکړې، هغه وویل درې کاله مخکې استاد د جنرالۍ ترفیع راکړې او

اوس په ارگ کې کار کوم، دا جناب له دغې اوږدې رېږې او څو کلن هجرت سره د جنرال فاریابي پر وړاندې ځان دومره حقیر گڼه چې موږ له شرمه پورته نه شوی کتلی.

موږ ترې د یوه خط غوښتنه وکړه، چې میدان ته مو پرېږدي، ده خط ولیکه او موږ د عبدل د قرار گاه تر مخ د هوایي ډگر پر لور حرکت وکړ، هوایي ډگر ته په رسېدو د شورای نظار پوستې زموږ موټر ودراوه، د جنرال فاریابي لیک مو ورکړ، د تلو اجازه یې راکړه، وروستۍ پوسته د گلم جمو وه، هغوی هم ودرولو، لیک مو ورکړ، ویل د چا دی موږ ورته کړه د جنرال صاحب فاریابي.

لیک یې واړاوه راواړاوه او په نه زړه یې د وړاندې تلو اشاره وکړه، موږ چې د هوایي ډگر احاطې ته ورسېدو، ټوله سیمه فجارو، لنډکروز او لوکسو موټرو نیولې، په دغه ورځ استاد رباني له خپل بهرني سفر راستنېده او د هرکلي لپاره یې دا محشر جوړ شوی و.

د هوایي ډگر په دروازه کې د گلم جمو پیره ولاړه وه، زموږ د وړاندې تلو مخه یې ونیوله، خو د جنرال فاریابي د لیک له توضیح وروسته یې ایله ډگروال صاحب ته د ننوتو اجازه ورکړه، نژدې نیم ساعت وروسته ډگروال صاحب بېرته راوگرځېده، له غوسې وه که له وېرې رنگ یې تک تور اوښتی، ویل جنرال مجید، راته کړه لاس مو خلاص موټر موږ سره نه شته... چې وي هم نه یې درکوم، که بل ځل مو ولیدئ، ژوندي مو نه پرېږدم، که ژوند غواړئ له موټر تېر شئ پښې باسئ.

ما کله هم ډگروال صاحب دومره تلولی او وېرېدلی نه و لیدلی، ده به چې شوروي اتحاد او ختیزه اروپا کې د خپلو پوځي زده کړو، بریاوو کیسې راسپړلې، داسې به دې گڼله لکه همدا اوس د دېرشو پنځه

دېرشو کالو کوماندو په ټریننګ بوخت دی.

ورته ځیر شوم، څادر یې له ځان تاو کړی، له خولې یې پر وېښکي راغلي وینې ډنډ دي، ژر ژر پر شونډو ژبه تېروي، توکاڼي چې وغورځوي پښه پرې کېږدي...

موټر ته په ختو پټه خوله دی، تر چهلستون یې خوله چوله نه شوه، کوټې ته په ننوتو پر بستره وغورځېد، مخ یې څادر کې ونغښت، زه پټه خوله له کوټې ووتم، لږ شېبه وروسته چې کوټې ته راغلم ده له جاغې خپله اوږه را ایستلې، تکه شنه ده، تنې یې شلېدلې... زه پوه شوم، نوره پوښتنه مې ونه کړه، لکه له سره مې لیدلی نه دی، ځان مې ناګاره کړ، بېرته له کوټې ووتم.

موږ بیا هم باید د مسعود د څرګندونو له مخې خپل کاغذونه په ګارنیزیون کې ټاکلي هیئت ته سپارلي وای، ځکه خو سبا ګارنیزیون ته ورغلو، جنرالان او افسران یوه خوا او بله خوا ګرځېدل، موږ یې یوې کوټې ته بوتلو، هلته مو د قوماندان ګدا پوښتنه وکړه، ګدا پنجشېر کې د مسعود قوماندان و چې اوس یې ورته د جنرالۍ ترفیع ورکړې، ویل په مجلس کې دې دغه کوټه داسې معلومېده، لکه د ګارنېزیون د قوماندان سکرتریت، دوه کسه ژنې چې برګې کوماندویي دریشي یې اغوستې، د مېز تر شا ټیلیفونو ته ناست وو.

موږ د قوماندان ګدا په انتظار کېناستو، چې یو سور ږیرې سکرتریت ته راغی، چا ویل قوماندان ګدا دی، موږ ورته د خپل مشکل توضیحات ورکړل، ده یوه تن راوغوښت،کاغذونه مو ورکړل او هغه راته یوه اوونی وروسته د پوښتنې وویل: په دې کې یو غټ پرېړ سړی راووت، قوماندان ګدا ته یې په سټغه لهجه وویل، دا مسخرې نه دي چې ته هر ځای له

خلکو سره ولاړ وي، اوس گدا نه يې، جنرال يې، قوماندان گدا ورمنډه کړه او موږ هم له سکرتريت ووتلو.

د احمد شاه مسعود بلنه:

د چهلستون بڼ په هغه ودانۍ کې چې لانه ده نړېدلې، ميشت يو، قضا مازيگر چې له ودانۍ بڼ ته راووتم، د دروازې تر مخ لس، دولس ځانگړي موټر سايکلونه ولاړ دي، دا د تشريفاتو هغه دي چې مېلمانه بدرگه کوي، تر يوې ونې لاندې محمد يونس قانوني ولاړ دی، له چا سره په تودو بلکې توندو خبرو بوخت دی، زما په ليدو رامخې ته شو، ويل ښه شوه چې ومې موندې، امر صاحب، مولوی حقاني صاحب ته مېلمستيا کړې، تر اوسه يې له کوم رهبر سره نه دي ليدلي غواړي تر تولو دمخه له حقاني صاحب سره وگوري...

ما حقاني صاحب ته خبره وکړه، خو هغه له وړاندې په جريان کې و، چې خو بېرته راوتم د ماښام اذان وشو، قانوني ته مې کړه، له لمانځه وروسته حرکت دی...

د حقاني صاحب عادت دی چې بلنو ته يوازې نه ځي، دا يې هم نه خوښېږي، چې خو تنه له ملگرو ورسره بوځي او نور پرېږدي، چې ځوک حاضر وي ورسره روان وي، نژدې دېرش، څلوېښت موټر او يو نيم سل کسان تگ ته چمتو وو، قانوني وارخطا شو چې دا څه وشول دومره کسان...؟

وړاندې له دې چې زه ځواب ورکړم يو ځدراڼ ورته کړه: د پود شويونو ولمستيه دو، ديمره کسون نه دی، وور مه خطو کوه...

څلور موټر سایکل سواره د حقاني صاحب د موټر ښي، څلور کیڼ، څلور تر مخ او څلور تر شا حرکت وکړ ورپسې د موټرو یو اوږده لیکه جوړه شوه.

د قانوني په غوښتنه مو د دارالامان لار خوښه کړه، په لومړني پاټك یې دریش کړو، له څېرو د ملېشو او دوستم کسان ښکارېدل، قانوني په یوه بل پسې منډې وهلې که اجازه ورکړي، خوله وچه، رنګ زېړ، شونډې پټري، کله یوه ته ولاړ، کله بل ته... ختې ختلې... خجالت، زهیر... زموږ ملګرو داسې وګڼله چې له کومې دسیسې سره مخامخ شوي، ځکه خو د مقابلې لپاره چمتو شول، نژدې په یوه لوی شر اوښتي وو، زه ډېر وډار شوم، څلوېښت دقیقې معطل وو، تر هغې چې مخابره کې احمدشاه مسعود د دغو ملېشو عمومي قوماندان سره رابطه وکړه، او بیا هغه دلته خبر ورکړ او موږ ته د تلو اجازه، قانوني موږ د وزیر اکبر خان یوه کورته چې غالباً د شمالي کور یا سفارت و، او احمدشاه مسعود زموږ انتظار کاوه، ورسولو، د سفارت کومه نښه او تصویر نشوی تر سترګو کېدی، ودانۍ کې دومره لوی لښکر نه شوای ځائیدای یوازې موږ پنځلس تنه حویلی ته ننوتو، ضابط عمر خان، اختر محمد ټولواك، عبدالرحیم اخوندزاده او... دروازه کې د حقاني صاحب بادي ګارډان.

نور ملګري یې له څه ځنډ وروسته خاد ته بوتلل، هورې یې ورته له کوم ځای د قراونې ډوډۍ راوړې وه.

احمد شاه مسعود د حقاني صاحب تود هرکلی وکړ، خپله یې د دوستم، ملېشو او پرچمیانو پر خلاف خوله خلاصه کړه، له حکمتیار یې سر وټکاوه، له استاد رباني یې هم شکایت درلود، مجددي یې په ټوکو یاد کړ، له حقاني صاحب یې وغوښتل عدلیه وزارت کې په کار پیل

وکړي او د پکتیا قول اردو چارې سمبال کړي... مسعود له حقاني صاحب مننه وکړه، چې خپل قوتونه او مجاهدین یې د دوی او حکمتیار تر منځ ځای پر ځای کړي دي، ده د حقاني صاحب د سولې له پروګرام ملاتړ وکړ، له دوډۍ وروسته اختر محمد ټولواك وویل ښه به وي نورې خبرې چې د راز هغه به وي ځانګړي تر سره شي، هغه و چې مسعود او حقاني صاحب یوې بلې کوټې ته ولاړل یو نیم ساعت خپلو کې په خبرو وو.

د شپې یوولس نیمي بجې مو له احمد شاه مسعود سره مخه ښه وکړه، دولس نیمې بجې چهلستون ته راورسېدو.

تر دې وخت ما له حقاني صاحب د دوی د ځانګړې مجلس پوښتنه نه ده کړې، نه پوهېږم دغسې پوښتنه مناسب ده که څنګه...؟

خو ماته د احمد شاه مسعود له لومړیو خبرو ددې پته ولګېده، چې دی په خورا مهارت د خولې خبرې نورو ته د زړه د خبرو په بڼه وړاندې کولای او د زړه هغه تر خپله ژبه او تالو لاندې ساتلی شي، خپل ټول احساسات او تمایلات تر خپل پوستکي لاندې په خورا هنر پټولی شي...
ماته داسې وبرېښېده چې دی له هیچا سره د زړه خبره نشي شریکولی، یا یې نه شریکوي، دی دمخه ددې درك لګولی شي چې مخاطب یې څه غواړي، څه خوښوي، له همدې ځایه د هغه په خوښه د خبرو لاره او لورې ټاکلی شي....

مولوي حقاني او شهرت ننګيال- کابل، چهلستون

پر حقاني برید

اړیکې د مخابرې له لارې نیول کېدی شي، تلیفون کله فعال، ډېری چوپ...

عبدالعزیز د مخابرې مسوول لکه ځانګړې ژبه ایجاد کړې، جدول ته ګوري، بړ بړ لګیا وي، ځینې ټکي، توري ډېر کاروي، زه یې په مطلب نه شم پوهېدای، یو له دې ((ګوشت او پلو)) دی...

د ډلو مخابرې ځانګړي نوموونه، شفرونه او نومرې لري، چې له عبدالعزیز سره خوندي دي، عبدالعزیز ته وایم په دې ګوشت او پلو بل څه نه کوې زموږ د ګېډو آزار اخلي...؟

دی وخاندي، پر ځواب ځان غلی کړي.

عبدالعزیز له مودو د مخابرې مسسول دی، د هېواد بل سر کې چې وغواړي اړیکه ټینګولی شي، د مخابرې خپله دنیاګی ده، دوی سره لیدلي نه وي، خو یو له بل یې خورا توده پالي، کله کله مخابرو کې مخالفي ډلې سره ونښلي، ګیلو، پیغورونو، کنځلو او ترټلو ته خبره ورسېږي.

د ډاکتر نجیب الله رژیم سره دغسې مخابراتي نښتي ما ډېرې په زړه پورې موندلې یو ځل حاجي خلیل الرحمن ګردیز کې له یوه پوځي افسر سره د مخابرې په شخړه واوښت، بیا به هر مازیګر په بحث کېوتي وو.

افسر خوږ او درووند غږ درلود، په سړه سینه یې بحث کاوه، حاجي خلیل به کله جذباتي شو، خو چېرې هم ترې خبره ستوغه شوې نه ده،

يو مازيگر دغسې بحث کې حاجي خليل پر افسر غږ کړ... تاسې بيخي په بدی نه پوهېږئ... موږ چې ستاسې څوک ونيسو، په درنښت يې رخصت کړو او تاسې زموږ هغه راډيو تلويزيون کې کېنولی وي...

يا الله! بدي هم پوهه، بصيرت غواړي، اسلام او پښتونولي څومره نژدې دي...؟ پښتونولي دبدی پوهه اړينه گڼي، دښمني کې هم پولې بريدونه غواړي.

اسلام جگړو کې ځېل اصول او قوانين لري، ښځينه خوندي گڼي، پر بوډاگانو، ماشومانو به لاس نه پورته کوي، شنې ونې، کښتونه، ځنگلونه به نه ويجاړوئ، بنديان به نه وژنئ...

اسلام او پښتونولي مينه او جنگ کې هرڅه روا نه شي گڼلئ، دواړو ته پولې بريدونه لري.

د حزب، نظار شورا او گلم جم جگړې څه دي، چې کابل کې د وحدت او اتحاد جگړو يو بل غضب او عذاب رامنځ ته کړ، لکه سعودي او ايران ځېل زور دلته زموږ پر خاوره ازمويي، زموږ خلک، وطن د نورو جگړو او گټو قرباني کېږي، د حزب او اتحاد پر جگړو جمعيت او نظار شورا هم ورگډ شول، چند اول او افشار يې دوږه کړل، وحدت ځپلو پوستو قرارگاوو کې د خميني تصويرونه لگولي، مزاري د ملت غرب کابل شعار پورته کړ...

دريغه موږ پر بدی پوهېدلی، د حاجي خليل خبره د کاڼي کرښه شوه، که موږ پر دښمني پوهېدلی دومره ورانی ويجاړی او بدمرغی به نه وی رامنځ ته شوې.

د وحدت او اتحاد شخړه څرنگه رامنځ ته شوه، غوڅه خبره گرانه ده، خو واقعيت دادی، چې غوښتل يې دغه بهرني او پردی‌جگړه د

پښتنو او هزارگانو جگړه وگرځوي...

چا غوښتل، پوښتنه پر همدې تکي راټوله ده...؟

یو مخکښ سعودي (پاکستان کې د رابطه عالم... مشر) کابل کې و... ده کابل کې څه کول، پخپل سر راغلی و، که د سرکار او استاد سیاف مېلمه و...؟

ددغه جگړې د اصلي لاملونو او پردې شاته لاسونو درک لگول گران دي... چې غټان رښتیا نه وايي، اضافي خبرې کوي، له گېډې او کولمو درته گډ وي... د ځان درنه د بل سپکه...

ښه ده، د عادي کسانو خولې بوی کړم له خلکو وپوښتم له ولس ځواب ترلاسه کړم...

د معین خان وینا واقعیت ته نژدې مومم... دی د کابل له سقوط وړاندې ژمی د وردگو چک کې و... وايي کري ژمی له هزاره جات ډلې، ډلې خلک رامات وو، هره شپه جوماتونه له دغو مساپرو ډک وو...

چې پوښتل مو چېرې مو مخه اخیستې...؟ ویل ایران ته په خواري مزدورۍ پسې...

له بهسودو هم دغه بهیر پر جرلیز او میدان ور ایله وو...

خو دوی ایران ته نه تلل ختیځ ته روان وو، لنډ به پر دشت برچي واوښتل قومي غونډو کې ځای پر ځای کېدل... هغه چې د کشتمد له وخته ایجاد شوي وو...

هغه وو چې د رژیم له سقوط د مخه دغه سیمې چې مزاري ملت غرب کابل باله د حزب وحدت جنگیالیو منگول ته لوېدلې وې... ځکه خو یې د سقوط په درشل کې شاوخوا پوځي تاسیسات، وسلې او د مهماتو زېرمې په اسانۍ لاندې کړې شوې...

خو جګړه څرنګه پیل شوه؟

میرویس میدان څلور لاري کې پر یوه ټانک د خمیني تصویر لګېدلی-

له پغمان د عرب جنګیالیو د پک اپ په رسېدو یو عرب پر ټانک دراکټ ډز وکړ... ټانک ونه لګېد، خو د جګړې اور یې بل کړ...

وحدتیانو کابل کې سعودي سفارت چور کړ....

عرب جنګیالي کونړ کې د مولوی جمیل الرحمن او ځاځیو کې د استاد سیاف لیکو کې جنګېدل، څکه خو حکمتیار ۱۹۹۱ جولایي کې له افغانستان نه د ټولو عربانو د وتلو غږ وکړ...

(فرنټیر پوسټ ۱۵ جولایي ۱۹۹۱)

عربانو د جلال اباد جګړه کې جلا غونډ درلود، چې د استاد سیاف له شمشاد قرارګا بهېدل، هورې یې د وژل شویو هډېره ده... دوی کابل ته له استاد سیاف دمخه رسېدلي وو.

له پغمان تر میرویس میدان یې پک اپ ځغلېدل...

نظار شورا د وحدت او اتحاد پر شخړه د پښتنو او هزاره ګانو د دښمنی ایرې وتپلې، بیا یې د شیعه، سني ټاپه ورکړه، چې له امله یې د پښتنو سرو کې میخونه ټک وهل شول، کورونه یې لوټ او د سیمې زرګونه بې ګناه اوسېدونکي ووژل شول... ابوالحسن هم د وحدت منګولو ته ولوېد خو روغ رمټ یې پرېښود... په دې توګه یوه بله بې رحمه جګړه وتپل شوه...

له ابوالحسن سره یې افغان سکرتر اسدالله او د میاګل جان اغا لمسی فرید هم نیولی وو... د میاګل جان اغا یو لمسی سعودي کې د زده کړو پر وخت هورې واده کړئ، د پیری مرید قایل نه و... بیا لندن ته ولاړ او هلته وفات شو...

ویل کیږي د مېرمنې له خوا یې ابوالحسن سره خیښي وه...

حقاني صاحب چې د دوی ترمنځ موقتي اوربند رامنځ ته کړ داده نه دی، غوارې خبره پخه او کړه شي.

د سهار ۸ بجې دي، د دایمي اوربند لپاره عبدالعزیز د حقاني صاحب له خوا د مخابرې له لارې له وحدت، اتحاد او نظار شورا ترمنځ د ناستې زمینه برابره کړې، چې د تلپاتې اوربند لپاره د سولې او جرګې پر تغر راټول شي، ۹ بجې مو له چهلستون حرکت وکړ، حقاني صاحب دوه سیټه پیک اپ ته وخوت، دویم هغه د جنرال ساپي شو، دوه د باډیګارډانو، پنځم زما دی، ورپسې د ساتونکو...

پر ښار ډاروونکې چوپتیا پرته ده، لکه ژوندیو ترې وار له مخه پخپلو اوږو خپلې جنازې لېږدولې او ښار یې د مرګ خاموشي ته سپارلې، لکه د ژوند ښښو او هنګامو خپل سر خوړلی، واټونو کې یوازې د ملیشو او مجاهدینو جیپان او پیک اپ ځغلي، څلور لارو کې رامنځ ته شوې پوستې د مرګ زهر ویشي، کوڅه ډب سپې، په انګولا دي، نور نو ژوند له ښاره کډه کړې، مرګ او وېرې په کې ډېره اچولې...

له جوی شېر سره د سپو یوه لالهانده ډله وارخطا ودرېده، د ګاډو له تېرېدو یې بېرته په شا وځغستل، د غره په لور یوه تنګه کوڅه کې ورک شول.

ثانوي تخنیک چې پخوا یې کلای کلوخک باله د راټولېدو لپاره په ګوته شوی.

دهمزنګ کې د جنرال مومن څواکو تم نه کړو، ثانوي تخنیک ته په رسېدو د هېڅا درک نه لګېده، کابو نیم ساعت تم شوو، اړیکه نه شوی ټینګېدای، ان چې د سمو معلوماتو ترلاسه کول هم ناشوني ښکارېدل.

څه وکړو، څنگه یې وکړو... چې برید پیل شو، مردکي دی چې راپریوځي، د درنو ډزو غوړمبی پورته دی.

باډیگارډانو سملاسي مورچې ونیوې، حقاني صاحب د حرکت امر ورکړ، یوه شېبه کې موټرو ته وختو، له ثانوي تخنیک په راوتو لاره کې نوی خنډونه غورځېدلي، ډزې روانې دي، گاډي تم شول، جنرال ساپي خپل پیک آپ له کتار راویوست د سړک ښي اړخ ته یې پر یوه لښتي وربرابر کړ، د دې لپاره چې موټرو ته یې د تېرېدو لار اواره کړې وي، گړندی، له لښتی واوښت، بېرته په شا راوگرځېد، په خورا چټکی پر مخ ولاړ، لاره جوړه شوه، موټران پر سړک وربرابر شول.

زموږ پیر صاحب وارخطا شو، لکه یخني نیولی وی، زامې یې گړېږي، موټر ترې ونښت، خو د باډیگارډانو د موټر له سختې دیکې سره راووت، جنرال رحمت الله ساپی د ټولو تر مخ په بلو څراغو لکه گولی ځغلي، لار باسي...

چهلستون ته په رسېدو څرگنده شوه، دوه ساتونکي لگېدلي، په موټرانو گولی موښتې، د جنرال ساپي کوماندو په کار راغله، چهلستون کې مې ورته کړه، سردار ولي خو دې لاس ترلی داود خان ته وسپاره، ښه وه حقاني صاحب دې وژغوره... دا خبره اصل کې د ولسمل ده، هغه وخت چې جنرال ساپی د پیر گیلاني د امنیت رئیس و، مجاهد ولس کې یې پسې لیکلي و، " پیر صاحب ته دې خیر وی" رحمت الله خان ساپي خو جنرال عبدالولي لاس ترلی داؤد خان ته وسپاره...

برید چا وکړ، پر سړک خنډونه چا غورځولي وو، بریدگرو ته دا اطلاع رسېدلې وه، چې حقاني زغروال گاډی کې نه دی راغلی....؟

د اتحاد لاس دغه برید کې نه شي په گوتو کېدی، خو دا چې یو اړخ

هم له خپلې ژمنې سره نه و راغلی له دغسې شک غاړې نه شي خلاصولی.

دا يوه توطئه وه که تصادفي پېښه او ناسم پوهاوی... حقاني صاحب نه له رسنيو سره مرکو کې او نه هم له موږ سره ناسته کې په کوم لوري د بريد پړه وغورځوله، ځومره زغم، څو نې ظرفيت...؟

حقاني صاحب له B.B.C سره مرکه کې ايله دومره وويل:... موږ د متخاصمو غاړو د ټينگې ژمنې له مخې غوښتل د جرگې پر ټغر کينو، چې را منځ ته شوی اوربند و غځول شي، سوله ټينگه شي، خو متاسفانه دوی پر خپله وعده وفا ونه کړه... ماله موټر سره ورجوت کړ... بيا مې خپلو مجاهدينو ته وويل ډز ونه کړي.

(...) ډاکتر يوه ليک کې ماته کښلي:... دلته د گاندي جي د سياستونو ځای نشته...

زه چې ميرانشا کې حقاني صاحب گورم د ايپي فقير ميرزا عليخان راته بريښي. (...) ډاکتر يې کابل کې گاندي جي ته ورته مومي؟

کابل هوټل که کاروانسرای:

عبدالسلام د کابل هوټل د دريو کوټو نومرې راکړې وې چې فاضل او د جمعيت فرهنگي کسان په کې مېشت وو، درې واړه کوټې بندې دي، له دې مخکې ما څو څو ځله له کابل هوټل پر ټيليفون د دغو شمېرو کوټو سره دارتباط غوښتنه کړې وه، هغوی به کله ويل کوټې ټيليفون نه لري او کله دا چې موږ ته امر نه شته،کابل هوټل افغانستان بانک ته مخامخ دروازه ترل شوې، هوټل پر لارو جوړو شويو دوکانو او سماوارو

ته ورته ښکاري، هرڅه يې پر بل مخ اوښتي، د نصوارو توکاڼو پر دېوالونو او دهلېزونو عجيبه رسمونه او نقشونه جوړ کړي، هينداري ماتې او کوټې له چړيکي بسترو ډکې دي، په مطلوبو کوټو کې دا نه معلومېده، څوک شته او که له دننه قلف دي، له منيجر مې پوښتنه وکړه، ويل يې، موږ ته هم درک نه لګي، مخکې به چې مسافر له هوټل وتل، کلی يې موږ ته راکوله، خو اوس موږ نه پوهېږو، په کوټه کې شته که چېرې تللي دي. منيجر زياته کړه، کابل هوټل اوس هوټل نه دی، د دېوانو کاروان سرای دی. د ده په خبره کابل هوټل پخوا ښه رونق او عايدات لرل، خو اوس په مياشتو کوټې بندې وي، داسې هم شوي چې يو تن کوټه بنده کړې بدخشان پنجشير... ته تللی، بل چاته يې کلی ورکړې او هغه په کې اړولي وي.

د قلف له سوري مې وکتل، د بټر کاغذونه تيت پرک پراته وو، يقين مې شو، د يارانو کوټه همدا ده، درې ليکونه مې وليکل، د ټيليفون شمېرې مې هم په کې وليکلې او دروازې لاندې مې د کوټو دننه وغورځول.

يوه نيمه اوونۍ وروسته سهار اته بجې عبدالعزيز غږ راوکړ، ټيليفون دی، فاضل خبرې کوي، د ټيليفون غوږۍ مې واخيسته، فاضل په هماغه پخوانۍ مينه خبرې کولې داسې معلومېده، د کيسې په زور او زېر خبر دی، خو په دې يوه مياشت کې يې ولې پوښتنه ونه کړه او اوس يې څرنګه د ټيليفون تکليف وکړ؟

زما خبرې ترخې وې، خو ده ښه په اطمينان خبرې کولې، داسې معلومېده لکه په دې اړه يې ښه سوچ کړی وي، فاضل زما د احساساتي او انتقادي خبرو په ځواب کې وويل، پام کوه خبرې دې ثبتېږي.

ما ويل: پوهېږم، يوازې خاد سلامت او فعال پاتې دی...

فاضل دا هم وويل: تېره ورځ چې استاد رباني له خارجه کابل ته راتی، هوايي ډګر کې ستاسې له ملګرو يوه تن له جنرال مجيد سره د موټر خبره کوله، چې ورته کورټ منکر شو، په تهديد يې له هوايي ډګره وشاړه، هغه خو به ستا د موټر معامله نه وه، ما ويل کېدی شي.

خبره داسې شوه، چې فاضل به په خپل ټول وس له خپل اثر او رسوخ استفاده کوي او احوال به هم د ده له طرفه وي، په دې کې ښايسته ډېرې ورځې تېرې شوې، خو د فاضل احوال معلوم نه شو، ځکه خو مې د ښاغلي فاضل د دفتر ټيليفون شمېره پيدا او له دې په زيات کړاو مې ور سره د ټيليفوني خبرو چانس ترلاسه کړ.

ښاغلي فاضل ادرس راکړ، له بهرنيو چارو وزارت سره لګېدلی د ميهن جريدې دفتر يې د جمعيت فرهنګي چارو ته ځانګړی کړی...

ما هم په بيړه د فاضل او ميهن په لور مخه کړه، د دفتر په پيدا کولو کې له ستونزې سره مخامخ نه شوم، له فاضل سره مې په ټوکه کې وويل، عجيبه تصادف دی، چې د جمعيت فرهنګي چارې د ميهن دفتر کې غځېدلې، دا اړيکې موله پخوا وې که څنګه؟ ده وخندل، دفتر لا منظم نه و، مېزونه، کتابونه او الماری ګډې وډې پرتې دي، زه له فاضل سره کېناستم، دلته دا هم راته معلومه شوه، چې فاضل له دې دفتره علاوه په ټوله کې د (افسر به کار خاص) په توګه کار کوي.

فاضل که څه هم خبر و، خو له ما يې بيا د موضوع په اړه توضيحات غوښتل، ما هم لنډ معلومات ورکړل، اوس نو د دفتر هر غړی راځي او پوښتنې کوي، څوک خاندي، څوک سر وخوځوي او ژبه وټکوي.

د بدخشانيانو هجوم و چې دلته يې مخه کړه، اجر الدين وويل هره

غرمه دا حال وي، دغه دفتر ته یې له دولتي امنیت پخه کړې ډوډۍ راوړه.

ښاغلی اندیشمند هم د ډوډۍ پر مېز حاضر و، د راديو تلوېزيون او دولتي ادارو د ښځينه مامورينو او كاركوونكو كيسې مشغولا ده، يوه ويل فلاني رياست کې هغې فلانۍ نجلۍ له فلاني د واده غوښتنه کړې، بل به ویل؛ فلاني په فلاني وزارت کې له يوې مامورې سره كوژده کړې، بس همدا خبرې او د همدغو خبرو په رابطه خنداگانې وې، چې دوی ترې له هغوی زيات خوند او لذت اخیست.

له فاضل سره مې د دوستم د جنبش د مرامنامې په هکله خبرې وکړې، چې د ليکنې له اسلوب او د لغتونو او اصطلاحاتو له انتخاب معلومېده، ببرک او پرچم خپل مرام ته د دوستم د جنبش کميس او پرتوگ وراغوستی وي، خو فاضل جدي شو، چې داسې نه ده، په جنبش کې هم داسې ککرې شته، ما ورته کړه، د خام کله وو ماغزه داسې نه وي، دوارو وخندل.

له فاضل سره مې پېژندگلوي ما قبل التاريخ وختونو ته رسېږي، که ووايم جمعيت ته مې د ده په سترگو غاړه ورکړې وه، بېځايه نه ده، د مدرسې دروند، لایق او ښايسته زده کوونکي، له اووم تر دولسم ټولگي اول نومره، له هماغه وخته له فرهنگ او ليکوالي سره پېيلې پر سياسي مسايلو او پرمختياوو خبر ځوان... د مدرسې ايډيالوژيک مسلط سياست متفکر ماغزه...

له نصابي کتابو د باندې یې پراخه مطالعه وه، پښتو ادبياتو سره يې هم پالل د استاد رباني د ترور زوی، چې له مهاجرت وروسته سعودي ته ولاړ، په بېرته ستنېدو دجمعيت فرهنگي کمېټه کې د ميثاق خون مجلې

چلوونکی او د فرهنگي انجمن رئیس...

له دغه مخینې سره مې خپل اخلاص او صمیمیت ته جمعیت کې د ده د زړه دړه بېرته ونشوی موندی...

خارنوال عماد الدین وثیق په پېښه ډېره خواشیني وښوده، ده فاضل ته وویل که موږ نه توانېږو د ننګیال موټر، کتابونه ورته پیداکړو، دا به ډېره بده خبره وي، اخر حکومت له موږ سره دی، قدرت موږ نیولی په داسې حالاتو کې موږ د عذر لپاره هېڅ جواز نه لرو، خو پر ښاغلي فاضل لکه د ده خبرې ښې نه وي لګېدلې، په ټیټ غږ وویل زموږ چې څه په وس کې وي هغه به کوو.

وثیق صاحب دا هم وویل، عباس کریمي کولی شي دا کار وکړي، هغه له دوستم سره بلد دی او مزار ته ورغلی و، که موټر یې مزار ته هم بېولی وی کولی شي هغه تر لاسه کړي.

عباس کریمي د ابوحنیفه مدرسې فارغ او لومړی په جمعیت کې و، بیا حزب ته ولاړ او هلته یې په یوه غونډه کې جمعیت په اصطلاح جمعیت اسلامي بللی و، خو بیا بېرته جمعیت ته ولاړ، له یاسر سره هم د پایخې رګ لري، له همدې امله هغه د خپل وزارت معین ټاکلی، اصلي نوم یې عبدالرحیم دی.

د مرگ په زېري کې د خوښۍ ډزې:

سهار له لمانځه وروسته په خپلو بسترو کې غځېدلي یو، چې له شاوخوا د درنو او سپکو وسلو ډزې پیل شوې، لکه ډېر سخت او خونړۍ جنګ نښتی وي، ډزو نژدې نیم ساعت دوام درلود، موږ ټول حیران شوو، چې څه خبره ده، په دې کې چا د امریکا غږ له خولې یاده کړه، چې د رشید دوستم او ببرک کارمل د سپرلۍ الوتکه غورځېدلې او دواړه له څو نورو پرچمیانو سره وژل شوي دي، دا ډزې د همدې خوشالۍ ډزې دي، د مخابرې خونې ته مې منډه کړه... څه درک ونه لګېد... د ډزو په پای کې د ټیلیفون زنګ راغی، غوږۍ مې پورته کړه، مقابل لوري ښېله سلام په دري وویل، ښه شوه چې ستر کافران له مینځه ولاړل، ما وویل ستاسې په مطلب پوه نه شوم، ویل نه ګورئ دوستم او کارمل وژل شوي، ډزې دې نه اورېدې، ما ویل اورېدې مې، خو له دې پېښې نه یم خبر، ویل نو دا ډزې چا کولې، ما ویل فکر کوم ډزې له هغو اړخونو کېدې، چې د حزب اسلامي او نظار شورا قوتونه پراته دي، ده ویل بېګا به له تلوېزیون د دوستم بیانیه واورې، بېغمه اوسئ او غوږۍ یې کېښوده.

په کابل کې اوازه وه، چې ببرک او ډله یې د دوستم په ملتیا د کودتا لپاره کابل ته راغلي، په ښار کې ځای ځای د دوستم او جنبش شعارونه ځړېدل، په ځینو دولتي موټرو هم د ۳۵ فرقې پرځای د جنبش ملي اسلامي ټاپې وهل شوې وې، د دوستم ګڼ تصویرونه، پر موټرو او ودانیو لګېدلي، ځینو خلکو په مکروریانو او نورو برخو کې د ببرک کارمل تصویرونه او دده په پلوۍ شعارونه هم لیدلي و، زه نه پوهېږم دا خبره

به څومره حقیقت ولري، خو د تواتر حد ته رسېدلې...

بېگاه جنرال مجید له کابل رادیو تلوېزیون او بي بي سي سره په دې اړه مرکه وکړه او په هماغه برگه دریشی کې یې په ډېر طمطراق د الوتکې خبر تردید کړ.

که څه هم کارمل نوره بایللې وه، وروستیو کې د حیرتان ښارگوټي یوه کانتینر کې مېشت و، په همدغه کانتینر کې ومړ... حامد علمي لومړنی افغان ژورنالیست دی، چې د حیرتان ښارگوټي لمنو کې یې دا مو پر غاړو پر تودو شگو ولاړ کانتینر کې د کارمل پل موندلی...

سوځنده لمر، یوازیتوب، دوپچن کانتینر د کارمل ژوند ته د پای ټکی کوت...

د علمي په وینا د کارمل پر څېره د ناکامی، وېرې، غوسې، نهیلی، وحشت او یوازیتوب کرې ورې کرښې ځغلېدلې وې...

روسانو ته په غوسه، له خپلو ملگرو شاکې، له ژورنالستانو گیله من کارمل په مات زړه علمي ته وایي: د روسانو بندیخانه کې هېڅا دده لپاره غږ پورته نکړ...

خپلو رټلي، پردیو شړلي کارمل هیڅ لوري ته د مخ اړولو سترگې نه شوی لرلی...

بشارت صاحب د جنرال حیدرخان اندرابي له خولې وایي... ببرک کارمل د لیدو نه و، هرشی یې بایللي و، حیرتان کې یې پالنه زما د دندې برخه وه، یوه ورځ یې راته ویل: د سیند خواته وزم...

زه (حیدرخان) څو گامه وروسته وم، ناڅاپه د سیند پر غاړه ودرېد، د وینا کولو پخپل دود یې آمو ته لاس ونیو، په رېږدېدلي اواز وغوړمبېد... ویرېږم چې تا به هم له ما د نفرت دومره کیسې اورېدلې

وي، چې څېڼ به دې خپله غېږ کې ځای رانه کړي...

دغه ټکي د پېغورونو د عذاب هغه نښې دي، چې دکارمل پر وجود او څېره يې خپلې نښې لکه د چيچک او کال دانې داغونه پرېښي... هغوی چې پردي له خپلو ښه گڼي انجام يې له دې پرته بل څه نه شي راختی...

د دوستۍ تجربه، د دښمنۍ څکه:

د مسعود او مجددي اختلافات اوج ته رسېدلي، پر راديو تلوېزيون او اخبارونو د جمعيت او مسعود کنټرول دی، ټول خبرونه او پروگرامونه د مسعود، رباني ملاقاتونو، ويناوو او بوختياوو په هکله دي، کله نا کله د مجددي د وينا هغه برخې هم خپروي، چې يا خو ډېر احساساتي دي او يا هم د مسعود او جمعيت رويې داسې په غوسه کړي، چې دې ته يې پام نه وي، څه وايي او څه يې له خولې وځي.

مجددي جنرال عبدالرحيم وردگ لوی درستيز ټاکلی و، چې احمدشاه مسعود ويتو او پرځای يې جنرال آصف دلاور لوی درستيز اعلان کړ، کوم ۳٦ کسيز کمېسيون چې ټاکل شوی و، د مجددي دواړه زامن او د تنظيم يوولس کسان يې غړي وو، چې جمعيت او احمد شاه مسعود مسخره گاڼه.

د مجددي د خبرو دا برخه څکه جالبه وه، چې د ليدونکو اورېدونکو د يوې لنډې خندا او تبصرې لپاره يې زمينه برابرولی شوی، مجددي په خپل ټول قوت دا هڅه کوله، په قدرت کې د پاتې کېدو جواز او ځواک پيدا کړي، د ده سترگې دوستم ته اوښتې، چې گڼې د ستر جنرالۍ او د

اسلام فاتح لقب په صله کې یې پلوي شي، د اقتدار په لوبغالي کې د مسعود، مجددي ترمینځ د قدرت مسابقې یوه عجیبه وزلوبه روانه ده، خو برى د مسعود دى او مجددي ته یوازې د احساساتي انتقادونو او سپورو ستوغو مخه خلاصه ده.

حیرانوونکي دا چې حکمتیار هم مجددي ته د واک اوږدېدو پیغام او ډاډ ورکړی، مجددي له مسعود خوابدی دی، چې د ده لپاره یې د حکمتیار مخالفت وکړ، خو بیا هم دوی پوره واک ورنه کړ، رباني پرې وروغورځېد...

مسعود اندېښنه لرله، که دوستم په رښتیا د مجددي تر شا ودرېږي، ایران هم ښایي حزب وحدت د دوی ننګې ته اړ کړي، ځکه خو یې ځان له یوې نوې ننګوني سره مخامخ ګاڼه، له پاکستان د راګرځېدو پر مهال د مجددي پر الوتکه برید په همدې موخه وشو، چې پړه یې پر حکمتیار ولوېږي او مسعود د مجددي له شره ځان وژغورلای شي.

د قیادي شورا یوه غونډه کې عبدالهادي ارغندیوال د حکمتیار په نیابت یوه طرحه وړاندې کړه، مجددي په احساساتي ټکو وویل: دا خو ټولې معقولې خبرې دي، اعتراض نه شي پرې کېدی...

استاد رباني پر مجددي غږ کړ: حضرت صاحب! لږ احتیاط کوه، ته د حزبیانو د دوستۍ تجربه نه لرې.

مجددي په ځواب کې ورته وویل: ستا له دوستۍ مې څه ترلاسه کړل، ستا خو نه څوک پر هو پوهېږي، نه پر نه؛ حکمتیار چې هرڅه دی صراحت خو لري...

له مسعود سره یوه بله ناسته:

د حضرت صاحب دماغ خراب دی:

له حاجي خلیل سره د مسعود ملاقات ته ولاړو، د وزیر اکبر خان مېنې یوه کور په سالون کې یې کېنولو، نژدې یو ساعت مو انتظار وکړ، قاضي راز محمد دلیلي لکه ستن خوړلې ښکته پورته ځغلي... کله د مسعود خولې ته ناست، کله د ډاکتر عبدالله، ډاکتر عبدالرحمن او...

کله موږ ته راغلی، کله بل ته گونډه ماته کړي... مضطرب، تلولی، غلی، غلی، غل، غل، په همدغسې وارخطایی او غلا موږ ته نژدې شو... د پښتنو پر تباهۍ یې خوله خلاصه کړه خو برگه دریشي کې د یوه ژني په راتلو لیرې وغورځېد....

د غرمې یوه نیمه بجه شوه، چې د مسعود سکرتر نجیب راغی، ویل یې تر اوسه ستاسې ملاقات نه دی شوی؟

لومړی ډوډۍ وخورئ، خو چې کتل مو چای او څه نخود او پسته یې پر مېز کېښودل، لږ وروسته مسعود راغی، خبرې شروع شوې، حاجي خلیل ورته د کودتا د اوازو وویل، مسعود د پوره ډاډ او باور څرگندونه کوله، ځکه خو یې په یوه فاتحانه موسکا وویل، زه خو داسې قدرت نه وینم، چې د کودتا اقدام وکړي، ده زیاته کړه، د دوستم ټول قوت او قدرت ور معلوم دی او هغه به هېڅکله هم دا کار ونه کړی شي، مسعود وویل، د کارمل پرچم ډلې په رابطه ما هم اورېدلي، خو د داسې اقدام امکانات نه وینم. د حزب په اړه یې وویل، حکمتیار یو ځل حمله وکړه ناکام شو، بیا یې حمله وکړه ناکام شو، که بیا حمله وکړي بیا ناکام دی، هغه هیڅوک نه لري، د مشرقي او شینوارو چې خومره

کسان ورسره وو، هغوی ټول ترې تللي، د ترياکو ټولولو وخت دی، يو هم نه دی ورپاتې.

ده وويل: خبره د افرادو د شمېر نه ده، اصلي خبره دا ده چې څومره افراد سوق کولی شي، مسعود د حزب د ټانکونو او درنو وسلو احصائيه بيان کړه او د حزب دننه يې د اختلافاتو په رابطه خبرې وکړې، د قاضي امين وقاد او مزمل ډلې چې استاد سياف د تاميل پرانګان بلل له اړيکو يو اوږد داستان تېر کړ، د دوی پر ژمنو او تعهداتو وغږېد، دا چې له ده يې څومره پيسې او امکانات وهلي څرنګه وعدې يې ورسره کړې، د جلا حزب اسلامي د اعلان او حکمتيار د تجريد ټېر يې وهلی... چې حکمتيار، ختم دی، فيصله دی...

ماته په مخ اړولو يې وويل، معلومات مې څنګه دي، ما ويل بالکل کره چې دا معلومات نه، بلکې استخبارات دي، مسعود دا هم وويل، چې زه به له دې وروسته د وزارت دفاع کارونه شروع کوم، تر اوسه خو ما هسې د ملکی او اربابی کارونه کول، اوس مې پخواني افسران راغوښتي، چې د وزارت دفاع تشکيل وګوري، اضافي شعبې او څانګې چې رژيم پر سياسي او نظرياتي بنياد جوړې کړې، له تشکيله حذف کړي. مسعود پر حضرت صاحب انتقاد وکړ، ويې ويل د حضرت صاحب دماغ خراب دی، زه له تېرو څوارلسو کالو له حزب سره جګړې او جنجالونه لرم، نو چې زه حاضر يم، خپل جنجالونه ورسره حل کړم، دی يې ولې نه شي حل کولی، بيا که ورته وايې، چې سل تنه را معرفي کړه، چې له حزب سره وجنګېږي، يو هم نه شي پيدا کولی.

ده زياته کړه، دا نه شي کېدی، چې حزب له يوې مخې ختم کړو، نو چې دا نه شي کېدی او حزب نه شي ختمېدلی، بيا ولې ورسره مسايل

حل نه کړو، ده حاجي دین محمد هم په ستوغو ټکو یاد کړ... چې په درواغجنو ژمنو وعدو او لطایف الحیل پیسې ترې وهي... د لښتي دواړه خوا وې خوري له حرکت او محمدي زامنو یې هم سر وټکاوه، چې امتیازات غواړي کار نه کوي...

ده د مجددي له ورونو او زامنو سر وټکاوه، چې حضرت صاحب ته غلطې مشورې او معلومات ورکوي، یوه ورځ د ده په وینا د حضرت صاحب زوی راډیو تلویزیون ته تللی و، د تلویزیون منسوبینو ته یې بد رد ویلي و، چې د حضرت صاحب په رابطه خبرونه نه خپروي...

مجددي د خپل زوی په لاس یوه لیکنه د اعلامیې په بڼه د دوستمي جنرالانو په ملتیا راډیو تلویزیون ته لیږلې وه، چې د لویې جرگې تر جوړېدا به د ده حکومت دوام ولري... دلته نو ما جدي اقدام وکړ، د دې مخه مې ونیوه، ورته ومې ویل چې موږ جگړې ته چمتو یوو، بیا به دومره وینې تویې شي، چې تر ټولو د مخه به حضرت صاحب ډوب کړي... د خدای په فضل د هغې فتنې مخه ونیول شوه...

درنې ډزې؛ سپکې منډې:

د جمعیت فرهنگي دفتر کې یم، په دې ورځ حفیظ منصور، سید حبیب شاه، خلیل هدف او څو تنه نور پېژندوی هم راغلي، سید حبیب شاه له چا سره پټې خبرې کولې، غالباً د کومې ماموريې د ټیلیفون په اړه غږېدل او له هغې سره یې د کړې وعدې او خبرو په یادونو د خپلو سترگو سړولو هڅه کوله.

دلته یو کندوزی جمعیتي له وضعې ډېر سر ټکاوه، مسعود او رباني

يې ملامت کړل، ويې ويل مسعود او رباني ته دا نه وو په کار، بايد مسعود يو نظامي حکومت اعلان کړی وی چې مولوي حقاني جمهور رييس او دی يې وزير دفاع وای، که داسې شوي وای، د پښتو او فارسي مسٔله هم نه راپيدا کېده، د کمونستانو مخه هم نيول کېده او چاته د مخالفت جواز او فرصت نه پيدا کېده.

حفيظ منصور ويل، په هوايي ډگر کې يو اشنا لرم، له هغه سره به مشکل مطرح کړو، که څه يې له وسه پوره وي، نه يې سپموي، د ټيليفون نومره يې ډايل کړه، خبرې يې ورسره وکړې، په پای کې يې ورته وويل، گوره ننگيال زموږ جنرال فنا دی، چې فکر دې وي، موږ هوايي ډگر ته ورغلو، هلته مو بيا هم د گلم جم ملېشو په يوه ډله سترگې ولگېدې، چې گډوډ ببر سرونه، څوړند برېتونه، سرې سترگې پراته وو، داسې معلومېده لکه له يوې مخې نشه او يا هم ښه ستړي او بې خوبه وي، موږ د دوی په مينځ مينځ کې تېر شوو، ډېری سل ډزي، او راکټ ته تکيه وهلې وه، موږ ته يې په سرو سترگو کتل، داسې لکه زموږ جېبونو کې د دوی ورکه پرته وي.

موږ ته منصور له حبيب الرحمن سره د ليدو ښښه راکړې وه، حبيب الرحمن مو پيدا کړ، د پنجشېر اوسېدونکی او هوايي ډگر کې د نظار شورا استازی او د قوماندان فنا سکرتر دی.

حبيب الرحمن درونډ، او پاک زړی ځوان معلومېده، ما خپله کيسه ورته سر تر پايه تېره کړه، خواشينی شو، له وضعې او موجوده حالاتو يې شکايت وکړ، ويې ويل، په والله دغه وحشي ملېشې او د دوی قوماندانان له موږ سره داسې رويه کوي، لکه غلامان يا اسيران چې وو، چې څه ورته وايو په ډار ډار يې وايو.

ده وویل: زه به کوښښ وکړم، خو خدای خبر، بیا هم که څه وشول تاسې ته به خبر درکړم.

بله ورځ زه او پیر صاحب بیا د جمعیت فرهنګي دفتر ته ورغلو، اجر الدین ویاړ هم هلته و، یو ځل بیا انټریو او استنطاق پیل شو... څنګه چل و... چېرته، څه ډول او دې ته ورته نورې پوښتنې...؟

پوښتنې ښې نه لګېدې، ما یو ځل بیا ټوله کیسه له سره تر پایه په یوه دمه تېره کړه، ویاړ خوله رانژدې کړه، ورو یې وویل بربادي ده بربادي څه به کوو...؟

په دې کې فاضل راغی، دی لېږې وغورځېد، ویې ویل پرون تلوېزیون کې ستا پر کتاب تبصره وشوه، که یوه ادبي مرکه درسره وشي څنګه به وي، ما ورته وویل، ستا له مهربانۍ مننه، خو په دغه فرهنګ دښمنۍ کې ادبي مرکه کېدی شي؟

په دې کې اندیشمند هم راغی، ده هم پر کتاب د تبصرې خبره وکړه، ویې ویل، که له خپلو کتابو یو یو ټوک راکړې، نو بېلا بېلو پروګرامونو کې به پرې تبصرې وکړو، ما ویل: کتابونه خو ملېشو لوټلي، اوس بې کتابه ګرځم.

له غرمې وروسته دا سیمه د توغندیو پر له پسې ډزو ولړځوله، فاضل او نور به کله لاندې منزل ته کوز شول، کله پاس ختل، د ټیلیفون شمېرې به یې ډایل کړې او له یوې بلې خوا به یې پوښتنې کولې.

نه برېښنا وه او نه هم اوبه، د ماسپښین د لمانځه وخت و، ځکه د اوداسه لپاره د جومات په لټه کې شوم، نژدې مو یو جومات پیدا کړ اوبه په پیسو وې، کوزه په (۵۰۰) افغانۍ... لمونځ مو وکړ، د توغندیو ډزې په لړ ځند روانې دې، ځمکه او تعمیرونه یې لکه د زلزلې لړزول.

له لمانځه وروسته بېرته د جمعیت فرهنگي دفتر ته ولاړو، چې که څه درک ولګېږي، چې جګړه پر کوم طرف ده، له دفتره مو چهلستون ته ټیلیفون وکړ، له عبدالعزیز سره مو خبرې وکړې، ویل یې له دې طرفه جنګ نشته...

سید حبیب شاه له ډاره داسې لړځېده، لکه د مني وچه پاڼه، د فاضل او نورو هم رنګونه تک زېړ تښتېدلي، لکه وینه ترې زبېښل شوې وي.

ما په ټوکه ورته وویل د پادشاهي، مزې څنګه دي؟

دوی یو بل ته په اشارو څه زېر زمیني زېر زمیني یادوله، هغه و چې له څو سختو ډزو سره ووتل، موږ هم ورپسې منډه کړه، چې کتل مو د وخته موټرو ته ختلي او داسې کش لګولی و، چې له سلنګسر یې لکه د بخارۍ نل لوخړې ختې، ما اول فکر وکړ ګنې د توغندي د کومې ګولی په لګېدو اور بل شوی، موږ یې پر سړک بې اسرې پرېښوو، څه مو کړي وای، د توغندیو په لوګیو او غړمباکې مو منډه کړه...

نه موټر شته، نه ټکسي او نه څه بله وسیله، خلکو په لاسي کراچیو او شاوو زخمیان یوه او بله خوا زغلول، موږ د ده افغانانو په واټ ووتلو او له نو اباد سره مو ایله یو ټکسي پیدا کړ، څو توغندي له پل باغ عمومي سره د ارین هوټل لاندې د موټرو تم ځای کې لګېدلی وو، چې ډېره مرګ ژوبله یې کړې وه، ویل کېدل توغندي د ائتلافیونو له خوا ددې لپاره فیر شوي و، چې د حزب په وړاندې د خلکو کرکه او نفرت وپاروی. والله اعلم.

پردې ورځ انجینر حکمتیار او استاد سیاف د قیادي شورا د غونډې لپاره چهلستون ته تللي وو، خو استاد رباني د توغندیو ډزو داسې وېرولی و، چې د قیادي شورا، غونډه او ځای یې له یاده وتلی و.

د گولیو په گډا کې:

د ملگرو له قیامت، د ورونو محشر ته

د کابل پر ښکلاگانو د کمونستانو ناتار او شوروي تېری وحشتونو اور لگولی، خو د فتحې او ازادۍ په نامه چې کابل په کوم دوزخ کې سوځېده، هغه له تېر خوارلس کلن وحشت او بربریت څو برابره زیات خوت.

دلته ده چې د غويي اتمې وحشت د ثور د اوومې ناتار مخ سپین کړ.

یو سړی چې ټوپکیانو د جیبونو په تشولو د ټوپکو په خولو او کونداغو واهه ډباوه، د اخ و آه پر ځای ویل: پر دې خوله مې وهئ، دا خوله راماته کړئ...

ټوپکیانو لاس ونیو، په خوله ولې، د خولې ماتولو څنگه...؟

سړی ورته وایي: په دې خوله مې ستاسې مجاهدینو د بري دعاگانې کړې، دا خوله ماته غواړم، ماته ښه ده.

په کابل کې یوازې د مرگ او ژوند جگړه روانه ده، خو برې د مرگ په طرف دی، پر هر لوری د مرگ بلا خوله وازه نیولې، په هر واټ، دفتر،کوڅه او کور کې مرگ په کمین کې دی، له هوا د مرگ باران اوربده، له ځمکې د مرگ زړې زرغونېدل ژوندي بنیادمان یې د ځمکې زړه ته کشکول، ډېرې شخصي ودانۍ ښوونځي، دفترونه، دوکانونه، پوځي پوستې گرځېدلې، راکټونو، ماشینگڼو او کلاشینکوفو د مرگ ویر غږولو ته خپلې خولې خلاصې کړې دي.

کابل کې د هرڅه کاختي او قیمتي ده، یوازې د وینو او سرونو ارزاني او د مرگ پرېماني ده او هغه څه چې بې پیسو او بې قیمته پیدا کېږي، د توپونو مزایلو، راکټونو او ماشینگڼو ډزې دي، چې د ځوانیو او ژوند لو یې گډ کړی دی.

خلک د جگړې بېگناه قربانیان په کورو او کوڅو کې ښخوي، کابل هدیره گرځېدلې، د سرې میاشتې عمله او امبولانسونه کاریزمیر کې ځغلي...

بله پرېماني په کابل کې د لیډرانو د عکسونو ده، داسې دېوال، دفتر، نرېدلې شخصي او سرکاري ودانۍ هوټل او ... نشته ، چې د یوه یا دوو لیډرانو تصویرونه نه وي پرې لگول شوي، د مسعود او رباني تصویرونو خو ښځي قیامت جوړ کړی، سړي به چې په نړېدلیو ودانیو او دېوالونو دغه بې شمېره عکسونه او د کابل ورانۍ او د جگړې په لمبو سوځېدلې بڼې ته کتل، داسې برېښېده، لکه دغو کنډوالو خپل مجرمان د خلکو عدالت ته وړاندې کړي او د موست وینتېت اشتهارونه لگېدلي وي...

د جگړې په لمبو د سوځېدلیو ودانیو په دود وهلو دېوالو لگېدلو

تصویرو د حال په ژبه د دغه واقعیت ترجماني کوله.

کابل کې که څه هم مسعود رباني او مجددي په ارگ، صدارت او وزارت دفاع کې ناست دي، خو له ارگ صدارت او وزارت د باندې د هغه چا حکمراني او پادشاهي چلېږي، چې ټوپک ورسره دی، په تېره هغه خو بې تاجه پادشاهان دي، چې یا یې د شورای نظار کوماندویي دریشي او برگ دسمال پر اوږه پروت دی او یا یې لکه د گلم جمو څوړند برېتونه، گوپیچه او څادر له سره تړلي.

کابل کې د (ملوک گلم جمي) او (ملوک القوماندانی) سیستم چلېږي.

د مجاهدینو حکومت په جوړېدو مکتبونه او پوهنځي تړل شوي، کابل پوهنتون، دارالمعلمین، پولتخنیک، د اجتماعي علومو انستیتیوت دا ټول د یوه او بل تنظیم له خوا اشغال او په نظامي پوستو بدل شوې، حتی د مجددي له خوا د لوړو ښوونو ټاکل شوی وزیر ډاکټر موسی توانا، چې غوښتل وزارت ته داخل شي، د حزب وحدت له خوا شاگرځ او له دروازې بېرته گرځولی و، د کابل تورخم لار د یوه اوږده ځنځیر بنه لري، چې موټر په کې لکه لوېې وږې کړی پېیل شوي، له پاکستان د مهاجرو کورنۍ ازاد افغانستان ته یوه په بله پسې را روانې دي او له کابله د اسلامي حکومت له مرحمت نه په تېښته کورنیو پاکستان ته د هجرت هوا په سر لگېدلې، له پاکستان نه مهاجر تلل او له کابل نوي کډوال په نا معلوم لوري یوه او بله خوا تښتېدل، هجرتونه او پردېسی په وصال بدلېدلې او د نویو هجرتونو او اوارگیو لړۍ پیلېدلې، له کابل نه د اوارگۍ په دغه سلسله کې د پخواني رژیم له ائتلاف نه د باندې وزیران، افسران او گوندیان د امپریالېزم هغه ځالې ته پناه وړه، چې د

۱۴ کاله یې د خپلو ټوپکو قلمونو په خوله ورسره جګړه او مبارزه کړې وه.

له ټلوالې دباندې ګوندیانو او هغوی چې د امینیانو ټاپه خوړلې وه، سر او مال خوندي نشوی پاتېدی، محمود سوما، عبدالرشید جلیلي او څو نورو حقاني صاحب ته پنا راوړه، ده ورته د خوندي میشتېدنې شونتیا برابره کړه، ډېره موده ښاغلو سوما او جلیلي له مور سره چهلستون کې تېره کړه.

حاجي محمد څمکنی چې څه موده جمهور رئیس و، له شاهي قصر نه د مهاجرو تر خېمو پورې لار ووهله، سندرغاړو هنرمندانو هم هغه وطن ته له خپلو ربابونو سره کډې وړې، چې کلونه یې په کابل رادیو کې مهاجرو ته د راستنېدو سندرې ویلې.

د امین صاحب دفتر یې پرده دی، چې له افغان کمشنرۍ زیات یې دغه نویو مېلمنو او د چا خبره تعلیم یافته اواره ګانو هرکلی ته غېږ پرانیستې ده.

د فتحې په محشر کې لړزوونکي انکشافات:

میوند واټ کې یو تن ګلم جمو ودراوه، وروسته له دې چې جېبونه یې تلاشي او تش کړل په واسکټ یې هم مینه راغله، ورته وویل شول، په ارامۍ خپل واسکټ تسلیم کړه، هغه له واسکټ سره خپل کمیس او پرتوګ هم وایستل او لوڅ لغړ یې خپل لاسونه د کامیابۍ له علامې سره پورته او چیغه کړه، زنده باد اسلام، زنده باد حکومت مجاهدین! خبره تر میوند واټ پورې راغله، د واټ د دواړو غاړو اپارتمانو نه چې یو وخت

د کرايي اطاقونو په توگه استعمالېدل اوس يې د کوټو کرکۍ ايستلې، د خالي کوټو له کړکيو به د گلم جم ملېشو يو دوه تنه راڅرگند شول، داسې لکه دا کوټې او اپارتمانونه يې کمين ځايونه وي، ښار کوي چې که کومه غوړه گوله ووينې، هره شپه د هټيو دروازې ماتېدې له چور وروسته يې اور ورته اچاوه.

پل محمود خان او چنداول کې خو د شوراى نظار برېڅو دوکانونه، او هټۍ له يوې مخې چور کړې، جگړه د لوټ تالان پلمه هم ده هره جگړه کې يې د تجارانو او دوکاندارانو هم سته ايستله.

په مکروريانو کې د برېښنا د نشتوالي له امله له اپارتمانولاندې د اوبو څاگان کيندلي، له هر اپارتمان سره پنځه شپږ واړه نغري او ورسره ناستې ښځينه ليدل کېدلې، چې د اور له بلولو سره به يې اوښکې په مخ روانې وې.

وروسته جگړو او لوټماريو دا سيمه له خلکو تشه او تر مودو د ملېشو او جگړمارو سنگرونه گرځېدلي وو.

پاټک او زنځير د لوټمار نښه سمبول او کلچر گرځېدلی، د نامشروع اقتصاد سرچينه پېژندل شوې، تر دې چې په دې نامه (پاټک واچوه ما واخله) يو ډول توکر راوتلی او نوم يې په صنعتي ډگر کې تر ليرې غزېدلی دی...

کتابونه په لمبو کې:

په ادارو، دفترو کې چې د مجاهدينو په نامه کومو ببر سرو اړولي، نه يوازې رسمي ريکارډ، اسناد او کتابونه يې د پخلي لپاره په نغريو کې سوځول، له کتابتون او ارشيفونو سره يې هم دغه چلند کاوه، مېزونه، الماري او چوکۍ هم بخاريو کې سوځول کېدې.

د اسلامي حکومت په لومړيو کې وزيرانو مجلس د اطلاعاتو کلتور وزير ښاغلی صديق چکري په وړانديز د کتاب سوځولو په پرېکړه خپله فرهنگ دښمني ټولو ته ثابته کړه.

اسلامي حکومت اعلان کړه، چې بايد په تېرو څوارلس کلونو کې چاپ شوي کتابونه وسوځول شي، په دې کې بيا نه ښو ته کتل کېدل او نه بدو ته، نه د ارزونې او تدقيق لپاره ورته څوک وټاکل شول او نه دې ته پام وشو، چې په اصطلاح د کمونستي کتابونو په تور د سوځولو دغه کمپاين له ځان سره نور آثار هم ايرې کولای شي.

د علومو اکاډمۍ دفتر چې د مجاهدينو کومې ډلې په اصطلاح فتحه کړی، د دفتر له کار کوونکو پوښتنه کړې وه، تاسې په دې دفتر کې څه کول، له کارکوونکو يو تن ويلي و، کتابونه مو چاپول، بيا يې پوښتلي وو، قرآن شريفونه مو چاپ کړي، ورته ويل شوي و نه؛ دغه "نه" د کفر او رټلو څرگند تور گرځېدلی و.

د جوزا پر ۱۴مه يوه ډله وسله وال يوه کور ته ننوتل، د کور مشر ته يې ويل: ستا لور مو د دريو ورځو لپاره په کار ده، پلار ورته ويل: تاسې لږ صبر وکړئ، زه ستاسې غوښتنه منم، کور ته ننوت، لور ته يې وويل: ژوندی دې ور وسپارم او که مړی، لور چې د عفت مرگ په دغه ژوند

غوره گانه، وویل مړی.

کله چې د هندوانو پر کورو د لوټ تالان هنګامه توده شوه، څو تنه دفاع وزیر احمد شاه مسعود ته ورغلل، په خپل عرض یې د غور هیله وکړه، خو هغه ورته وویل، زه نور څه نه شم کولی، وسله درکولی شم، که له ځانه دفاع کولی شئ.

د افغاني هندوانو پر مال، عزت د تېري خبره تر دې حده ورسېده، چې په ځینو ځایونو کې یې زاړه هندوان سنت (ختنه) کول او ډېر ځله یې د یوې او بلې ډلې نیول شوي افراد زخمیان او د جګړې اجساد په باغ وحش کې دوړو لېوانو، پړاګانو پنجرو ته اچول.

د جګړې له پیلېدو به د افغاني سرې میاشتې رییس او منسوبین په خپلو لنډکروزرو کې کاریز میر او پاکستان ته واوښتل، خو د سره صلیب کارکوونکو د زخمیانو په دارو درملو پسې په واټونو او کوڅو کې یوه او بله خوا ځغاستل، په دغو درېیو خونړیو جګړو کې د افغاني سرې میاشتې امبولانس چا ونه ولید، چې کوم زخمي یې روغتون ته رسولي وي، خو د سره صلیب منسوبین او امبولانسونه په سختو جګړو کې بېدفاع ښاریان روغتونو ته وړل.

تېری دا چې د سرې میاشتې امبولانسونه د نظار شورا پوځي فعالیتو ته استخدامېدل پوځي توکي مهمات یې لېږدول.

په کابل کې د بي - بي - سي خبریال سوزي پرایس هم خپل موټر کې د جګړې زخمیان نقلول، خو د افغاني سرې میاشتې امبولانسونه د جګړمارو په چوپړ کې وو...

په کابل کې هر ببر سرى او وسله وال گلم جم دی، د اسلامي دولت هر برېخی او امنیتي مسوول د لوټ تالان په ښار کې دی.

ډېر ځله چې د راکټونو د ډزو په لړه وقفه کې یو سر وهلی، بر وهلی کابلی د یوې گولۍ قوت لا یموت په خاطر له کوره په وتو ځان اړ لیده، پر اوره به یې چا لاس کېښود، د کلاشینکوف میل به یې ډډې ته ونیول شو او په دې لړ وخت کې به یې جېب کې د یوې مړۍ هغه ټوله متاع لوټ شوه.

خو د کورنیو چارو وزیر انجینر احمد شاه احمدزی امنیت قناعت ښښونکی گڼي کابل ښاریانو ته له ډیرې، څښو او مجاهد له کلمې کانگې ورځې.

په کابل کې د غلا لوټ، چور چپاول بازار گرم دی، نه د چا مال خوندي دی، نه عزت او ناموس.

اویا کلن ارسه سنگ په سرو سترگو کیسه کوله، چې د ده تربور پیاراسنگ گلم جم وتښتاوه، له څو ورځو بند وروسته یې د دېرش ملیونو افغانیو په بدل کې خوشې کړ.

مهرسنگ هم چې گلم جم ملېشو تښتولی د شل زره ډالرو په بدل کې خلاص شو.

سردار سرن سنگ سوداگر د اتیا زرو ډالرو په بدل کې گلم جم ملېشو له تښتولو وروسته پرېښوده.

رنجیت سنگ چې یو زلمی او روشنفکر ځوان دی او له پاکستان نه یې افغانستان ته مال ووړ وویل، یو ځل اتوگلم جمو ونیولم، داسې پوخ یې ووهلم چې له اخ او ټوخه ولوېدم له دې وروسته یې ټولې پیسې راخخه واخیستې مات او گوډ یې همغلته پرېښودم.

د گلم جم او نظار شورا قوماندانان نیول شویو کسانو په پلور، د انسانانو تجارت رامنځته کړی دی.

د لوګر اوسېدونکي حاجي خواني کيسه کوله، چې ګلم جم ملېشو په ميوند واټ کې ودرولم، له موټر يې کوز کړم، په جېبونو کې مې چې څه و، هغه يې راڅخه واخيستل، زما د بندي کېدو پر دويمه ورځ يې دوه تنه نور چې يو په کې ځوان او بل خام هلک و راوستل، دواړه ورونه وو، د شپې پر لسو بجو دوه تنه ګلم جم راغلل او دغه هلک يې زموږ له کوټې ويوست، زه پوه شوم چې د څه لپاره يې ويوست...؟

حاجي خواني وايي، د هلک ورور په ژړا شو او ما هم له شرمه خپل مخ په څادر پټ کړ، درې ساعته وروسته چې هلک بېرته راغی، ورور يې پوښتنه وکړه، څو تنه وو؟ هلک په داسې حال کې چې ستونی يې له غريوه ډک و ويل اته.

کابل د سياسي اقتدار د وزلوبې خونړی ډګر ګرځېدلی، د مجددي، رباني، مسعود، حکمتيار، دوستم، سياف، مزاري ترمينځ د اقتدار په لوبغالي کې ډز او غپ روان دی، خو سر کاري راډيوتلويزيون د مرګ ژوبلې خبر نه لري، خبر يوازې د مسعود، رباني، مجددي ليدو کتو او ترفيعاتو لستونه دي، چې په لوستلو يې د خوارکي نطاق په خوله کې لاړې وچې شي.

د بېګناه ښاريانو يرغمل نيول، بېله دې چې د حزب وحدت، شورای نظار او اتحاد له ډلو سره تعلق او تنظيمي تمايل ولري جريان لري، کله به چې دغو ډلو په خپلو مينځو کې ګوتې واچولې، هغوی چې د ځېرې، ژبې او قام له مخې له بلې ډلې سره ورته والی درلود وژل، پوزې او غوږونه يې پرې کول او په سرونو کې يې مېخونه ټک وهل، ځکه خو په کابل کې د ګرځېدو لپاره بايد سړي څو کارتونه او تذکرې له ځان سره لرلی وای، له څو ځېرو او نقابو يې له مخالفو ډلو سره د مخامخ کېدو

پر وخت استفاده کړې وای.

د جمعیت مطبوعاتي انجمن کمپوزر ما سره روان و، له زمبق طلايي هوټل سره چې جمعیت د خپلې دارالانشا دفتر گرځولی، د شورای نظار یوې پوستې له دې کبله چې پوزه یې پیته او سترگې چوغې وې وگرځاوه، خو د کارت له لیدلو وروسته یې پرېښود، د پوستې ساتونکو ویل، حزب وحدت یې ډېر کسان نیولي، اوس د هغوی په مقابل کې هزار گان نیسو.

په کابل کې دولتي ترانسپورت په ټپه درېدلی، خو د پوځي مصارفو دا حال دی،چې وزارت دفاع هر ولایت او ولسوالۍ ته د فرقو تشکیل منظور کړی، هر قوماندان ته یې دومره پیسې په رشوت کې ورکولې، چې په موټر کې یې په لېږدولو پورې حیران وو.

احمد شاه مسعود یوازې دفاع وزیر نه دی، هرڅه دی، صدر اعظم، جمهور رئیس او ښاروال، په هر وزارت کې یې واک او اختیار چلېږي، د والیانو تقرر، د سفیرانو ټاکنه د ولسوالانو مقرري، ولایتي اداري وېش دا هرڅه ده بیک جنبش قلم سره لاندې باندې کېږي...

کله چې مسعود غوښتل د خپل زړه سرې د روغتیا وزارت پر یوه مهم پوست وټاکي، د روغتیا وزیر ډاکټر نجیب الله مجددي ورسره موافق نه و، خو مسعود ویل، مه سر پدرش ری نزدیم ای خو بچه ایش اس...

د تاریخ پور:

کابل د قیامت نندارہ وړاندې کوي، قاتلان، لوټماران، مجرمان، جنگي بدغوني اوجهادي بدماشان د مرگ په ویش بوخت او د لوټ تالان په مسابقه لگیا دي...

05 MAR 1993

د خلکو پر ژوند مال او برخلیک یې قبضه ټینګه ده...

جګړه مارو خپلو کې نه، د خلکو او هیواد پر ضد جګړه غځولې... د تاریخ پر وړاندې یې وسله پورته کړې، د تاریخ د دښمنۍ پور یې پر غاړه دی.

د ملي موزیم اثار چې څه ناڅه د حفیظ الله امین وخت کې د لېږد له امله زیانمن شوي وو، د مجاهدینو له برکته د لوټ تالان کومې ته په غورځېدو د جګړو خوراک شول...

که د امین وخت کې بلې ودانۍ ته د لرغونو اثارو بېړنی لېږد ځینې اثار زیانمن کړل، مجاهدینو پرې د لوټ تالان هغسې قیامت راتېټ کړ، چې زموږ له لرغونو تاریخي آثارو جنرال نصیر الله بابر، مولانا فضل الرحمن او نورو پاکستاني مقاماتو د خپلو ماڼیو ځانګړې موزیمونه ورغول او د دغو اثارو د قاچاق لړۍ یې تر اروپا او غرب پورې وغځوله...

په دې توګه د افغانستان د لرغونو اثارو پېر، پلور او قاچاق یو ځانګړی نامشروع اقتصاد رامنځ ته کړ... پر دې سربېره یې د ناقانونه کیندنو سیالي هم وغوړوله...

د پېښور مالګې منډیي مارکیټونه چې له دې وړاندې د بدخشان او پنجشېر د لاجوردو له سوداګرۍ ځلېدلي وو، د لرغونو اثارو تجارت په ټوله نړۍ مشهور کړ...

ځکه خو د ملي موزیم د فتحه کولو خونړۍ جګړې وغځېدې، د تاریخي آثارو د غلا او قاچاق بېلا بېلې مافیایي کړۍ پر هېواد راوختې... دغه ناولي هوس دومره دود او خپور شو، چې نه زیارتونه روغ پاتې شول نه نورې زړې تاریخي ودانۍ او قبرونه- د وزیر محمد اکبرخان تومانچه، د خوشال خان خټک ټوپک او داسې نور تاریخي افتخارات لوټ شول... ان چې کندهار کې یې د مبارکې خرقې د غلا ناکامه هڅه

هم رامنځ ته کړه...

تر دې چې د جعلي لرغونو اثارو د دندې په غوړېدا يې ډېر په دغسې تجارت دېواليه کړل...

پر کابل سربېره ټول هېواد کې د لرغونو اثارو د پېر، پلور کيندنو او قاچاق گرځنده شبکو د تور مارکيټ لمن خپره کړه... جعلي پيرانو، ملايانو، کوډگرو او نجوميانو دکانونه پرانيستل، تر ځمکې لاندې تاريخي آثار يې د ځينو نښو له مخې د ډبل فيس په مقابل کې ښودل... دغو کيندنو کې به چې کله کوم شی وموندل شو، اوازه به يې تر لېرې خپره شوه... په دې توگه غونډۍ، زړې کلاوې، زيارتونه، قبرونه ان پخواني جوماتونه به دغو اثارو پسې نړول کېدل...

يوائينى اتفاق:

مشران يوازې د ښځينه وو پر ضد هلو ځلو کې متفق دي، ښځې او نجونه د ضروري کار لپاره هم د باندې نه شي وتلی، دوی هر چېرې چې په ښار کې ښځې ويني، نو په دومره ځير او تعجب ورته گوري، لکه په سترگو کې يې خوري، خو له دغه ټول ضديت سره به ډېر کم داسې وي، چې دوی درې يې نه وي په نکاح کړې...

د مجاهدينو حکومت وزيران او رئيسان د وزير اکبر خان، خوشال خان مېنې نوي ښار او مکروريانو کورونو پسې ځارو دي.

دغو ځايونو کې چې کوم کور خالي گوري، د وخته يې پيره دار پرې درولی وي، د چا چې د نظار شورا حکومت کې واسطه او وسيله نه وي، پر کور يې د خېټې اچولو لپاره په يوه بله پلمه وژني، او کور پرېښودو ته

يې اړ کوي.

ډبرزړو وحشي وسله والو د صالح محمد زيري کورنۍ د معصومو ماشومانو په گډون ((غالباً)) په همدې موخه شهيدان کړل...

په خوشال مېنه، نوي ښار، وزير اکبر خان مېنه... کې چې په نقشه او ماسټر پلان کې ځينې ځايونه د پارک، جومات، کلينک، ښوونځي لپاره ځانگړې شوی، د اسلامي حکومت علمبردارانو په خو اوونيو کې ديوالونه ترې چاپېر کړل د ښاروالۍ له نقشې او ماسټر پلان پرته دولتي ځمکې وويشل شوې، ښاروالۍ ته له جمهوري رياست امر شوی، چې د وزير اکبر خان مينې او نوي ښار د کورونو د پېر او پلور قوالې د دوی له خبرتيا او امر پرته نه شي تېرېدی.

لومړيو پنځو مياشتو کې زمانخان کلا کې ۳۵۰۰ نومرې، رحمان مېنه کې. ۳۰۰، وزيرآباد، خيرخانه، وزير اکبرخان، خوشال خان، مېنو کې ۱۰۰، ۱۵۰ او ۱٦۰ د ځمکو نومرې وېشل شوې. کورونه او اپارتمانونه چې کور جوړولو وزارت وېشلي له دې، دپاسه ښودل شوې...

انټرکانټيننټل کابل، اريانا او نور دولتي هوټلونه له يوې مخې د جمعيت او نظار شورا په مجاهدينو ډک دي، په يو نفري کوټه کې پينځه شپږ چريکي بسترې غوړېدلې.

هېواد او انيس لکه مخکې مو چې وويل: داسې چاپېدل چې له رباني سره د ملاقاتونو له خبرونو او د مبارکيو له پيغامونو پرته يې څه نه لرل، عجيبه، لا دا چې د اشرارو د ځپلو يو نيم خبر اوس هم په کې خپرېده، د يوه خبر عنوان کې راغلي: په هرات کې د يوې بريالۍ حملې په نتيجه کې ۱۲۰ تنه اشرار وځپل شول او ۱۵ تنه مجاهدين شهيدان شول، د

مطبوعاتو، راديو، تلوېزيون ژبه فارسي ده، ايله د شپې خبرونو کې پښتو د څو دقيقو لپاره هغه هم ژباړل شوي متن مخه موندلی شوی.

عجيبه دا چې په کابل کې به د سختو جګړو او درنې مرګ ژوبلې، په رابطه مطبوعاتو، راديو تلوېزيون کوم خبر نه درلود، يوه ورځ استاد رباني په دې رابطه وويل: کله چې کوم کوچنی ماشوم يا باد او شمال د کوم اپارتمان يوه نيمه هينداره ماته کړي، دوی غوغا جوړه کړي، چې داسې شوي او هغسې شوي، د ده پر وړاندې د زرګونو انسانانو وژل، بې کوره کېدل او د کابل ټوله وراني د يوه اپارتمان د يوې نيمې هيندارې هومره ارزښت درلود.

د مجددي له خوا قوماندان عبدالحق د کابل امنيه عمومي قوماندان وټاکل شو، خو حاجي عبدالحق چې واکمنه دستګاه د نا امنۍ، لوټ تالان سرچينه ليده، دغه دنده ونشوی منلی.

راديو او مطبوعاتو د دې پر ځای، چې د جګړې په سختو شرايطو کې خلک له پېښو خبر کړي او يا ورته د ژغورنې لارښوونه او معلومات ورکړي، يوازې کلېشه يې او تکراري جهادي تراني خپروي، د عبوري حکومت لپاره چې د حل او عقد په نامه کوم کمسيون اعلان شو، هغه خپله د جمعيت تنظيم يو داسې ترکيب دی، چې مصوبې يې سره له دې چې له حقوقي او مدني اړخونو زيات نواقص او تناقضات لرل، د جمهور رئيس لپاره پينځه، قيادي شورا ته د پينځه لس فيصده امتياز يوه خندنۍ ډرامه تمثيل کړه، په کومه سيمه کې چې د اشخاصو په ټاکنه کې مشکلات پېښېږي، د قيادي شورا مشر به له هغه سيمې په خپله خوښه نماينده انتصابوي، پر رشوت سربېره د څوکيو څمکو، اپارتمانو او نورو... وېش داسې لوبه جوړه کړې چې د بې پشتوانې پيسو په

چاپولو یې افغانۍ په صفر کې ضرب کړ.

په کابل کې همدغه خبره گرځي راگرځي، چې فلاني ته یې لس زره ملیونه افغانۍ ورکړې او فلاني ته پنځوس زره لکه.

هره ورځ د غونډو او ځو فرقو تشکیل منظورېږي او مصارف یې د ځو تنو جېبو ته لوېږي، حتی په یوه ولایت کې ځو تنو ته د والي په توگه د مقررۍ فرمانونه او د فرقو تشکیل او لگښتونه ورکړل شوي دي.

استاد رباني د اساسي قانون کمیسیون جوړ کړ خو داسې کسان یې پکې راغونډ کړي، چې ځینې یې د قانون لیکنې اسلوب او میتود پرېږده د قانون په معنا او تعبیر هم سم نه پوهېدل. کابل کې هم د حکومت د واك دایره تر ارگ صدارت او وزارتونو تر ودانیو پورې راټوله ده، پر زاړه ښار، شوربازار، شاه شهید، لاهورۍ دروازه، میوند واټ د دوستم، جمال مېنه، کلای شاده، پل سوخته، درېیمه کارته تردشت برچي د حزب وحدت امپراتوري غزېدلې، کمپنۍ، پغمان، ارغندۍ د استاد سیاف د پادشاهۍ قلمرو گرځېدلی.

پر چهار اسیاب سید نور محمد شاه مېنې هوتخېلو بگرامیو د حزب سلطنت ټینگ دی، پر ختیز استقامت کله چې کوم قوماندان وغواړي نو په کابل کې یې په واکمنو توره شپه راوستلې او په اونیو اونیو یې برېښنا قطع کړې وي، د رادیو د لېږې ځپو یوه دستگاه داسې ده چې کله هم پر چا د رادیو کومه خبره بده ولگېږي، نو د یوه پیچ په تاوولو د حکومت په خوله لاس کېږدي.

په ولایاتو کې د مرکزي حکومت له خبرتیا پرته بهرنۍقونسلگرۍ پرانیستل شوې، خارجي هېوادو سره اړیکې ټینگېږي، او له مرکزي حکومت پرته سفرونه ترونونه ترسره کېږي.

د کابل روغتونونه ډېری د اقتدار جګړو کې نړېدلي او زیانمن شوي او یو دوه چې فعال دي د برېښنا، درملو او تسخین له وسایلو بې برخې دي چې د دغسې یو اوږدې او خونړۍ جګړې د ټپیانو او قربانیانو لاسرسی ورته نه شي کېدی.

د افغانستان په تاریخ کې د لومړي ځل لپاره په پلخشتي جومات کې د اوداسه لپاره د اوبو پلور او پېر رامنځته شو، د ښار په جوماتونو کې د هر لمانځه پر وخت د اوداسه اوبو خرڅولو بازار لګېږي.

د کابل صنعتي سیمې د ماشینونو او خامو موادو له چور تالان پرته د جنګلك فابریکه چې د هېواد په کچه لویه صنعتي فابریکه وه، د جګړو او لوټ تالان له امله کنډواله ګرځېدلې.

د زیاترو وزارتونو ودانۍ د کرایي کوټو بڼه نیولې چې د وزیر خپلوان کلیوال، ټوپکوال او دوستان یې کاروي، یوه ورځ به دې چې کټل یو تن د جمهور ریس معاون معرفي کېده بله ورځ قاضي القضات او بله یې والي او بل څه، نن به یو وزیر و سبا به یې پرې بل کودتا کړې وه او بله ورځ به یې وزارت خپل بل ملګري او خپلوان ته پرې ایښی و.

د پوځي افسرانو خو دا حال و چې د ستر جنرالانو او ډګرجنرالانو شمېر له زرګونو هم اوښتی، په ظاهر شاهي حکومت کې د افغانستان په اردو کې یو ستر جنرال او څو جنرالان وو خو اوس دا شمېر له زرګونو اوښتی، د دنیا په عسکري تاریخ کې د نړۍ په هېڅ یوه هېواد کې د جنرالانو دومره شمېر څوك نه شي په ګوتو کولی، خو د دغو جنرالانو او پوځي افسرانو بیا دا حال و چې واحد یونیفورم یې نه درلود، چابه په خولیو د کمونستي رژیم نښانونه ټومبلي و او چا د شاهي رژیم او ځینو د داود خان جمهوریت.

فرقې، غونډو نه یو پر بل پسې ولایتونو ولسوالیو او افرادو ته منظورېږي، خو پوهنتون، ښوونځي او مدرسې تړل شوي...

د ثور له ۵ مې وروسته چې د تحریکي ورونو او په اصطلاح مطرح جهادي قوتونو او موټرو تنظیمو ننښتې رواني دي، د کابل په زرګونو بې دفاع ښاریان وژل شوي او ټپیان شوي دي، کابل د اقتدار د خونړۍ جګړې د هوس قرباني شو، له ورو جګړو پرته تر اوسه دریو خونړیو جګړو کابل په یوه هیبتناکه کنډواله اړولی دی.

هره جګړه د اسلام او جهاد تر نامه لاندې کېږي، غلا، لوټ، چور، د خلکو پر عزت او مال تېرى پر ولس د ګولیو ږلۍ او د بمونو باران د اسلام په لار کې د اسلام لپاره توجیه کېږي، د جهادي اهدافو تحقق ګڼل کېږي هره ډله د اسلام او جهاد د دفاع کاڼي پر سینه وهي او هره یوه د حق او خپلو اعمالو د مشروعیت ادعا کوي، له همدې ځایه ده چې خلك یوه دردناك غوراوي ته ولاړ دي.

د کابل جمعه:

د جمعې ورځ د وزیر اکبر خان جامع جومات شاوخوا د لوکسو موټرو یو محشر جوړ دی موږ هم د موټرو له دې بیروبار تېر او جومات ته ننوتلو، په جومات کې وزیران او لوړ رتبه افسران لمنځونه کوي د کورنیو چارو وزیر انجینر احمدشاه احمدزی، د اطلاعاتو او کلتور وزیر صدیق چکري د روغتیا... او وزیران له خپلو بریځو سره پر جومات ورمات دي.

د جمهور رئیس مرستیال مولوي میر حمزه چې د سپین پاج پګړۍ پر

سر او ورينه چپنه اغوستې نن ځان د جومات د يوه خطيب په څېره جوړ کړی دی.

مولوی مير حمزه پر منبر ودرېد لومړی يې کابل له دې زيات عذاب مستحق وگانه او بيا يې د مجاهدينو د همت او قربانۍ په ستاينه پيل وکړ چې دوی ته يې په وينو لړلی او سرېخوره تاج او تخت گټلی، ده يوازې د مجاهدينو په تېرو قربانيو او افتخاراتو شخوند وهلی شوی، چې له فتحې وروسته خو ده هم د اسلامي حکومت لاسته راوړنې له عذاب سره انډول گڼلې.

مولوی مير حمزه د وزير اکبر خان مينې جومات او منبر له ټوپکيانو د دفاع د سنگر په توگه داسې استعمال کړ لکه په جومات کې نه بلکې د گلخانې مانۍ په کومه سياسي غونډه کې وينا کوي، له جومات نه د راوتلو پر وخت سوالگرو يو بل قيامت راکوز کړی و، تور سرې، ماشومان او بوډاگان به په هر هغه چا ورتول وو، چې په څېره کې يې د اسلامي حکومت او واکمنۍ غوړې نښې ليدلی، خو مولوی مير حمزه، انجينر احمدشاه، چکري او نور داسې ترې خپلو لنډ کروزرو ته وختل چې هغوی ورته خپل شلېدلي گرېوانونه او سپېره مخونه هم ښکاره نه شوی کړی.

مولوي جلال الدين حقاني خپلو باډيگارډانو ته يو يو بنډل روپۍ ورکړې چې په سوالگرو يې ووېشي هغوی هم هر يوه ته ۱۰۰۰۰/۱۰۰۰۰ افغانۍ ورکړې.

تر استاد سياف پورې د کابل جوماتونو دورانولو او قبلو سمولو خبره هم کېږي، د ده په وينا د بتخانې پر ځای هله د سمو قبلو جوماتونه جوړېدی شي چې بتخانې له بېخه ونړول شي...

د کابل د سوځېدا او نړېدا دغسي خوب جنرال اختر عبُدالرحمن هم لیدلی و خو دی خپله د الوتکي غورځېدا کي لولپه شو...

د کابل دار:

دوه ځله کابل کي نامعلوم کسان په دار وځړول شول، خلکو د قاتلانو او وطن خرخوونکيو... د محاکمي انتظار کاوه، خو د دوی پر ځای خو ناپېژندل شوي کسان بې له دي چي ولس يې د جرم له نوعيت او محاکمي له جريان يې خبر شي غرغرې ته راوستل شول.

په دې هکله د يو دردمند شاعر شعر چي دعوت جريدې په ۲۴-۲۳ گڼه کي خپور شوی، رانقلوم:

سرکار په قار شو دار تيار شو څوك په دار شول چا ونه پېژندل
په پټـو سـترگو مېلمانـه د زرنگـار شـول چـا ونـه پېژنـدل
نه کوم قـاضي محاکمـه کـړل نـه تپوس نـه تـرې پوښتنه وشوه
پـه پټـو خولـو پـه پټـو سـترگو را احضـار شـول چـا ونـه پېژنـدل
محاکمـه وي علنـي نـورو ملکـو کـې دار يـې پټ غونـدې وي
خـو دوی پټ محاکمـه پـه دار اظهـار شـول چـا ونـه پېژنـدل
د عمـري عـدل پـه نـوم د سـتم دار گـير کـړل ويـې نيـول
د رياکـارو د لفظـي عـدالت ښـکار شـول چـا ونـه پېژنـدل

خپلمنځي غوسه او د استاد سياف «نه»:

له پلخشتي جومات کوز د مرادخانيو پر لور د گلم جم مليشو ډله ولاړه ده، د خلکو له سرو پکولونه اخلي، لومړی يې تر پښو لاندي کړي،

بیا بولې پرې وکړي او سیند ته یې غورځوي.

پر دې ورځ کابل سیند پکولونو په سر اخیستی له دې وروسته د پکول بازار سوړ شو.

سیاف چې یو وخت یې ټینګار کاوه چې د مجاهدینو په لاس د یوه سوچه حکومت له ټینګښت پرته به په هېڅ طرحه او نظام قناعت ونه کړي، د صدارت په هیله او تلوسه له ټولو نرمه او ټیټه غاړه وړي.

ده چې د اواري هر وړاندیز په ((نه)) رداوه، د نه منلو پر دریځ دومره ټینګ و، چې یوه لیکنه کې یې خپل ((نه)) د اسلام په تله داسې تللی...

«د افغانستان د قضیې په ارتباط وینا کې مطرح وړاندیزونه او طرحې چې موږ ورته ((نه)) ویلي دادي:

۱- کمونستانو سره د ناستې ولاړې یا د افغانانو د داخلي خبرو اترو له لارې د افغانستان د قضیې حل.

۲- مختلط او ګډ حکومت جوړول.

۳- بې طرفه حکومت جوړول.

۴- براډبېس یا د پراخ بنسټه حکومت جوړول.

۵- روسانو سره د افغانستان د راتلونکي په باب خبرې کول.

موږ د غو ټولو ته ((نه)) ویلي، ((نه)) ورته وایو، چې دا د اسلام حکم دی...»

د ملګرو ملتونو استازي بنین سیوان او د پاکستان جمهور رئیس غلام اسحق خان ګډه اعلامیه کې خپله حل لاره له اورګاډي سره تشبیه کړې وه، چې د افغان رهبرې د حل اورګاډي روان دی چاته نشي درېدی، که څوک پاتې شول پاتې به وي. سیاف صاحب وویل دا ګاډی به هغه وخت کابل ته رسېږي چې زما په ککرۍ تېر شي. په حقیقت کې اورګاډی

تبدیل شو، ټولو په کې ځانونه کابل ته ورسول، یواځې بینن سیوان بېچاره چې میاشتې میاشتې یې کچکول پر غاړه د یوه او بل دروازه ټکوله په ستېشن کې پاتې، شو د سیاف صاحب له همدې موقف فکر کېده، دی به پخپلو اصولو سوداګري ونه کړي، خورا ماهر سوداګر وخوت.

انجینر احمدشاه احمدزي په یوه مرکه کې وایي:

از وزارت دفاع خواستم تا قوماندانهایش رابه وزارت داخله معرفي وبفرستد، از قبیل فرقه ۸۰ مربوط سید منصور نادری، لوای ۷۰مربوط جنرال مومن فرقه ۵۳ مربوط محترم جنرال عبدالرشید دوستم، به انها ابلاغ کردم که شما از همین ملت و مجاهدین هستید... خو په همدې مرکه کې د کابل جګړو په رابطه وایي: ((ځرنګه چې نامریي لاسونه په حرکت کې دي او کمونستان فعال دي، په دغو جګړو کې ډېر رول لري ځکه کمونستان ډېر منظم او فعال دي))

بیا نامریي لاسونه د چا او هغه کمونستان څوک دي چې منظم، فعال او په دغو جګړو کې نقش او رول لري....؟

له دې سره جوخت انجینر صاحب دا هم په ډاګه کړه: کاملاً واضح است که امروز در دولت پرچمی ها هستند خصوصاً در وزارت دفاع جنرال های پرچمی به همان قوت خود باقی اند.

عجیبه او حیرانوونکې خبره د حل او عقد شورا پر سر ده، مولوی خالص، پیر ګیلاني او مجددي سره له دې چې د حل او عقد له ناقص تدویر سره یې بائیکاټ اعلان کړی، شورا او حکومت یې له قانوني او ملي صبغې او پشتوانې بې برخې ګڼه، خو په همدغه غیر قانوني حکومت کې یې وزیران برخه وال دي.

مزې د دوستم دي چې لومړی یې مجددي مسعود او رباني د وکیل

مدافع په توگه استعمال کړل او له دوی یې د خپل اسلامیت قوالې واخیستې، له مجددي یې د ستر جنرالی له رتبې سربېره د خالد بن ولید لقب هم ترلاسه کړ.

پاکستان- ایران سعودي، ترکیې او نورو بهرنیو قوتونو تبلیغاتي ډگر کې د دوستم د پوځي او سیاسي ځواك په پیاوړتیا کې خورا مرسته وکړه، هغه وه چې حکمتیار هم دغې مسابقې ته ودانگل... که نه د دوستم نظامي ځواك په خوست کې ښه پته ولگېده چې ځنگه یې زرگونه ملیشې د مجاهدینو پر وړاندې له شرمېدلې ماتې سره مخامخ شوې.

د پرون زندان- د نن امان:

کابل کې د جگړې له امله په سلگونو کورنیو د څرخي پله زندان کې پناه اخیستې، څرخي پله زندان ته نن د تحریکي ورونو او موټرو مطرح جهادي قوتونو له اخ او ډب او خونړیو جگړو د ژغورنې په اسره سلگونو کورنیو پناه وړې او په دغه خاموشو دهلیزونو کې یې د ژوندي پاتې کېدو د نعمت ورکه لټوله.

ډېرو داسې کسانو هم دلته د ژوند په اسره پناه اخیستې، چې پرون دلته د مرگ او وحشت په منگولو کې ایسار وو خو نن چې هغه وحشت د کابل کوڅه کوڅه جاده جاده او کور کور نیولی، د څرخي پله زندان کې د ژوند په ورکه پسې راغوند دي...

دا به د وحشت انتها وي چې وگړي یې زندانو ته پنا یوسي.

په ارگ کې د اقتدار یو بل څپرکی:

ډگروال صاحب... له استاد رباني سره د ملاقات وخت اخیستی، ۲۰/۴/۱۳۷۱ نېټه له غرمې مخکې ۱۰ بجې دی، جنرال رحمت الله ساپی هم پر دې ورځ راغلی، د روانېدو پر وخت وردگو کې د جمعیت عمومي قوماندان مولوی محمد شیرین شجاعت او قوماندان محمد صادق خان هم چهلستون ته راغلل.

حاجي خلیل الرحمن د استاد رباني د ملاقات خبره وکړه دوی ویل موږ به هم درسره ملگري شو.

د موټرو نسبتاً یو وړوکي کاروان له چهلستون حرکت وکړ د مولوی محمد شیرین شجاعت او قوماندان محمد صادق خان پر موټرو د جمعیت شنو بیرغونو د پړق خندا جوړه کړې وه.

لس نیمې بجې وې چې د ارگ مخې ته ورسېدو، له یوې لنډې پوښتنې او څو خبرو وروسته یې د تلو اجازه راکړه.

موږ یې لومړی هغه ځای ته بوتلو چې دوی ورته قصر نمبر (یك) وایه، په سالون کې یو ډبرین گرد مېز ایښی چې لاجورد په کې حکاکي شوي او پرې کښل شوي:

از طرف وکلایی دوره سومین لویه جرگه ۱٦ سنبله ۱۳۰۷.

څو له نورو مېزو د لاجوردو گلان او انځورونه توږل شوي، تر جمعیت پورې مربوط یو پوځي افسر موږ ته د دغې ودانۍ په رابطه د معلوماتو په ورکولو پیل وکړ څو د ده ټول توضیحات د حبیب الله کلکاني په واکمنۍ مربوط و، چې په دغه ځای کې داسې وشول او داسې یې وکړل.

نیم ساعت مو دلته په انتظار تېر کړ، خو له استاد رباني سره د ملاقات له نعمته بې برخې وو، له نیم ساعت وروسته احوال راغی چې استاد د گلاخانی مانۍ کې دی تاسې به هلته مهرباني وکړئ.

لس پینځلس دقیقې تر گلخانې تگ ونیولې، د گلخانې مانۍ په لاندیني پوړ کې یو اوږد مېز ته گنې چوکۍ پرتې وې موږ شاوخوا کېناستو، مخامخ چوکۍ د استاد لپاره وه، د هغه یوې خوا ته جنرال ساپی او بلې ته حاجي خلیل کېناستل په څلورمه چوکۍ زه کېناستم څو دقیقې وروسته استاد رباني تشریف راووړ، ټول ودرېدو، ده چې له جنرال ساپي او حاجي خلیل سره روغبړ وکړ، پر څوکۍ کېناست او له نورو سره یې د لاس په اشاره ستړي مشي پیل کړل، ماته چې وار راورسېد په خندا شو ویې ویل له تاسره خو روغبړ کوم، له ځایه ولاړ شو ما هم اتومات ځان ورورساوه روغبړ مو وکړ.

مولوی محمد شیرین ورته ویل: په ده خو ډېر زیات تکلیف تېر شوی، استاد وویل: خبر یم بیا یې مخ راواړاوه پوښتنه یې وکړه اوس ځنگه یې؟ ما ویل ښه یم...

خو په دې پوه نشوم چې استاد په ما تېر شوی تکلیف کومه ناروغي گڼله چې د جوړ ناجوړ پوښتنه یې کوله او یا هم په کیسه خبر و؟

جنرال ساپی د حقاني صاحب په نمایندگۍ خبرې شروع کړې: تاسې په نامساعدو شرایطو کې له مسئولیته ډکه وظیفه پر غاړه واخیستله واقعاً دا ډېر حساس او نازك شرایط دي خلك ډېر څورېدلي او ټول د سولې او امنیت لېوال دي، هیله ده تاسې دا عهده په خلوص نیت اشغال کړې، خدای دې د امنیت او سولې راوستلو په لار کې موفق او سر خرویه لره.

موږ ستاسې خط مشي واورېده كه څه هم له هغې مطمئين شو خو تېرو تجربو موږ ډېر شكمن كړي يو، الله تعالىٰ دې تاسې ته توفيق دركړي چې دين وطن او خلكو ته د واقعي خدمت مصدر وگرځي.

له دې وروسته استاد رباني خبرې پيل كړې: زما وروڼو د محترم مولوي حقاني د جبهاتو مجاهدينو محترم خليل جان، جنرال ساپى صاحب، شهرت ننگيال، السلام عليكم.

لكه تاسې اشاره وكړه دا ډېر ستر مسووليت او درون امانت شو، موږ په ډېر عاجزى دا خواست كوو، چې الله تعالىٰ موږ ته توفيق وركړي.

له موږ سره ستاسې تائيد ضروري دى، موږ ډېر مشكلات او پرابلمونه لرو ځكه تر اوسه لا مركزي اداره وجود نه شته، مركزي حكومت ختم دى په بېلا بېلو سيمو كې بېلا بېلې ادارې منځ ته راغلې او ډېر لوى بدبختي روان دى، مفسد كسان او خارجي هېوادونه لاسوهنه كوي، ځيني هېوادونه بې له دې چې ديپلوماتيكي اصول مراعات وكړي لاسوهنې كوي، ځينې د دې لپاره چې سياسي پوزيشن لاس ته راوړي بې نظمي رامنځ ته كوي.

استاد وويل: په دې چوكى او موقف كې له رنج او تكليف پرته بل څه نشته، بې له بدنامى او كنځلو بل څه نشته.

ده وويل: د حقاني صاحب په هكله دا وايم چې د ده د جبهې يو ستر امتياز دا دى چې همېشه د سولې ټينگښت او اختلافاتو د ختمېدو لپاره پيش قدم شوى او په دې لار كې يې ډېر تاوانونه زغملي او د مرگ له خطر سره مخامخ شوى خو دا لوى افتخار او عزت دى چې دوى همېشه د مسلمانانو په منځ كې د اتحاد راوستلو كوښښ كړى چې دا د مومن خصلت دى.

استاد رباني له دغو لنډو خبرو وروسته پاځېده خو د تلو په وخت کې يې ووېل تاسې به ډوډۍ همدلته خورئ، بيا يې چاته په دې باره کې خبره وکړه او له سالون ووت، موږ څه وخت انتظار وکړ که د ارگ ډوډۍ مو نصيب شي، خو څه درك معلوم نه شو، څرنگه چې د لمانځه وخت و، د اوداسه تکل مو وکړ خو د اوبو درك نه و، کابو يو ساعت مو ډوډۍ ته انتظار وکړ په دې کې جنرال ساپی د ظاهر شاه وخت کې د ارگ د نظم او نسق په رابطه خبرې کولې، ده ووېل ارگ هغه وخت ارگ و، چې ظاهرشاه پادشاه و، مولوي شيرين ته چا ووېل ته خو دې خلکو ته نژدې يې له خپل اثر او رسوخ کار نشې اخيستی؟ هغه مجبور شو له ځايه پاڅېده دلته دوه تنه زموږ د وطن ځوانان په برگو دريشيو کې غوړ غوړ گرځېدل دواړه د جمعيت له نظامي مستعجل کورس فارغ شوي، خو دايې له خپل شان سره مناسب نه گڼله چې له موږ سره پوښتنه او ستړي مشي وکړي، مولوي شيرين دوی ته غږ کړ چې دا خلك مو له کاره وايستل که ډوډۍ نه وي، چې ځو، دوی ويل غوری نه شته صبر وکړئ.

يوه نيمه بجه ډوډۍ راورسېده د وريجو يو يو غوری يې (۴) نفرو ته کېښود د پاسه پرې تور بانجان پراته و، خو د وچې ډوډۍ درك نه و، له ماسره غوري ته عبدالعزيز او يو بل سړی ناست و، څلور پنځه مړی به مو نه وې کړې چې د غوري له منځه کاکروچو جسدونه رابرسېره شول عبدالعزيز ته مې ووېل وخوره د پادشاهانو ډوډۍ.

هغه چې وکتل ډوډۍ يې بس کړه، د لاسونو پاکولو ته اړ شوو يو پر بل له موښلو او ږيرو تېرولو له شاهي ارگ نه ووځو.

جنرال ساپی وايي پخوا هم د ارگ مينيو کې بانجان پلو و، خو داسې نه...

د سولې ښوونځي کې د علماوو غونډې:

په مکروريان کې له دولتي مطبعې لږ کوز د سولې په نامه د يوه ښوونځي ودانۍ ده، د دولتي مطبعې هغه برخه چې د لينو ټايپ او چاپ ماشينونه په کې وو، د راکټونو له امله نړېدلي او سوځېدلي ده.

د سولې ښوونځی له دې مخکې له روسيې د نويو راوړل شويو افسرانو مېلمستون و، په وروستيو کې يې ځانګړې ښوونځي ګرځولی، دلته له هرې کوټې سره يو عصري تشناب او دهلېز موجود دی، ملايانو د عصري تشنابو کار ورکړی... مانا کموډونه يې نړولي ، لوټې، ټېرې، يې په کې غورځولې دي...

د دغې پينځه پوړيزه ودانۍ په لانديني پوړ کې يو اوږد سالون دی، چې نقشه يې د کنسرت او کنفرانسونو د سالون داسې ده.

دلته د اتحاد علمای افغانستان په نامه د ملايانو سل کسيزه ډله دېره ده، مولانا عبدالله ذاکري چې د کندهار يو ستر عالم او اور ژبی مقرر دی، د دوی مشري کوي، که څه هم ده ځان د اتحاد علما مشر نه ګاڼه، خو په حقيقت کې په اصلي معنا د اتحاد علما مشر دی.

حقاني صاحب او نور مخور قوماندانان له دوی سره ګډې جلسې لري او د موجوده بحران د حل په رابطه په تفاهم او فعاليت بوخت دي.

د عقرب ۸ مه حقاني صاحب د اتحاد علما او قوماندانانو سره غونډه لرله، ځکه خو سهار د سولې مکتب ته ولاړو، په غونډه کې حقاني صاحب او ذاکري صاحب ويناوې وکړې، له يوې اوونۍ دا غونډې روانې دي، د حکومت په قانوني او شرعي حيثيت سخت انتقادونه کيږي، په دې کې د حل او عقد شورا لپاره د غږو د ټاکنې لپاره د

حکومتي کمیسیون له خوا په جوړه شوې لایحه او طرز العمل هم نیوکې وشوې، د عقرب ۱۰مه حقاني صاحب د علماوو د یوه هیئت په مشرۍ له رباني صاحب سره ملاقات وکړ.

بیا هم په ارگ کې:

ملاقات د گلخانې ماڼۍ کې دی، رباني صاحب دا ځل د هغه ستر سالون په ځای د تشریفاتو ریاست یوه واړه دفتر کې ناست دی، د تشریفاتو او سکرتریت چارې د امان الله په نامه یوه تخاري ځوان پر غاړه لرلی، ښه سره بلد یو، خو دلته یې په تشو سترې مشوهم ځان نه زهیراوه.

کله چې هیئت د رباني صاحب دفتر ته ننوت، زه له ټولو وروستی وم، د سترې مشې پر وخت یې راته ویل، ته له ملایانو سره څه کوې، ته باید له روشنفکرانو سره اوسې، روغبړ مو وکړ، په کوټه کې زموږ په شمېر ۱۲ څوکۍ ایښودل شوې، چې په وار سره هر یو په یوه یوه څوکۍ کېناستو.

حقاني صاحب وویل: د ولایاتو پر اوضاع له حکومتي واکمنو، قوماندانان مخور او علما ښه پوهېږي، په کومه طریقه چې کمیسیون لایحه جوړه کړې، په دې طریقه د کامیابۍ صورت زموږ په نظر داسې معلومېږي، چې امکانات یې ډېر لږ دي، دا داسې ترمیم او جوړېدی شي، چې له هیئت سره د هر ولایت یو یو قوماندان، مخور او عالم مل شي، ترڅو حقیقتاً اهل حل او عقد انتخاب کړی شي، د موجوده لایحې له مخې ضرور جنجالونه او کړکېچونه پیدا کېږي.

رباني صاحب وويل: زه به له ورونو سره خبرې وکړم، که امکان ولري له هر ولایت نه یو یو قوماندان او عالم له دوی سره همکاري وکړي، خو حقاني صاحب ورته په ډاګه کړه، چې علماء او قوماندانان نه غواړي، په هیئت کې طفیلي ولاړ شي، د دوی ګډون باید رسمي بڼه ولري او رسمي حق ورکړی شي.

استاد رباني ویل: موږ به ورونو ته پېشنهاد وکړو، امید دی چې عملي شي.

د حقاني صاحب په وینا د شورا غړي باید په واقعي توګه انتخاب شي، داسې چې سبا د اعتراضونو، انتقادونو او مخالفتونو له لارې د شورا حقوقي او قانوني حیثیت جریحه دار نه شي.

د خدای پاماني پر وخت ما د خپلې زړې اشنایی او کشرتوب په خاطر باید تر ټولو وروستی رخصت اخیستی وی، خو د حقاني صاحب له وتلو څینو ملایانو دا هڅه کوله، څان وروسته او په غوږ غوږ کې له رباني صاحب سره د خپل اخلاص اظهار وکړي.

یو دوو د رباني صاحب غوږو ته خپلې خولې دومره نژدې کړې، لکه مچې سره اخلي، دوی بڼه سره وپسېدل، څو تنو له دوی د زیاتو خصوصي خبرو لپاره څانونه نور هم شاته کړل، هر عالم چې د سولې مکتب په غونډو کې به یې پر حکومت د نیوکو له امله په انتقادونو څمکه لړزوله او د سالون له چت ګردونه څېژول، دلته یې اوازونه داسې غلي او ټیټ شول، چې رباني صاحب هم په مشکله اورېدی شوی، ماته دلته د دوی د هغو ټولو قلقلو او دریځونو ماهیت بڼه څرګند شو، په تېره مولوي صدیق الله اخوندزاده او د علماوو اتحاد منشي مولوي سعیدالرحمن خوله رباني صاحب سره داسې د راز او نیاز سلسله

وغځوله، چې سرې ته به شک پیدا شو، چې دا گنې هغه نه دي، چې د سولې مکتب کې یې په دې هرڅه د ناروا ټاپې لگولې.

ځکه خو ما د دې لپاره چې د دغو پټو معاملو په مخه کې خنډ نه شم د خدای پامانۍ لاسونه اوږده کړل، رباني صاحب پر هماغه پخواني انداز له یوې سپکې غاړې تازه کولو وروسته وویل، چېرته یې څه کوې؟

ده غوښتل نور څه هم ووايي، خو علماوو په زړه او سترگو کې ووېرولم، ځکه خو مې په دومره خبره ځان خلاص کړ، هماغه زوړ ملا، زړې تراوې، خدای پاماني مو وکړه او دوی مو خپلو پټو خبرو او پسپسکو ته پرېښودل.

داسې معلومېدل مولوي صدیق الله اخوندزاده، مولوي سعیدالرحمن او یو دوو نورو د څه خاصو رازونو سپړل غوښتل، رباني صاحب مولوي صدیق الله ته وویل، هغه زموږ خبره خو بیا همداسې پاتې شوه، خو مولوي صاحب نه غوښتل دا خبره په دغه محضر کې وسپړل شي، ځکه خو یې ځان نور هم وروستی کړ.

غوښتل مې له ذاکري صاحب سره مرکه وکړم، ده په مجلو کې د تصویرو په چاپولو وترټلم او د دوزخیانو کتار کې یې ودرولم، خو د مرکې په اړه یې وویل، چې لیکلي پوښتنې پرېږده او موږ به یې په حوصله سره ځوابونه ولیکو.

ما خپلې پوښتنې د دوی منشي مولوي سعیدالرحمن ته ورکړې او هغه دوې ورځې وروسته وعده راکړه، خو د یوې هفتې په تېرېدو یې بیا هم په خپله وعده وفا ونه کړه.

مولوي سعیدالرحمن ویل، په دې کې داسې سوال شوی، چې د هغې ځواب د فتوی حیثیت لري، ما پوښتنه کړې وه:

په تېرو شپږو میاشتو کې په کابل کې د مجاهدینو په نامه د مینځته راغلي حکومت شرعي، حقوقي او قانوني حیثیت تاسې څنګه ګڼئ؟

ده وویل که ووایو چې دغه حکومت له شرعي حیثیت بې برخې دی، دا خپله د جهاد اعلان دی او که وایو چې د شرعي حیثیت لرونکی دی، خونه دی.

له همدې ځایه وه، چې ایله دوې هفتې وروسته یې لیکلي ځوابونه راوسپارل او په دې اړه یې کښلي و: په افغانستان کې اسلامي حکومت اعلان شوی، خو اجرات یې شرعي نه دي، ځکه خو پوره اسلامي حکومت نه شو ورته ویلی.

د علماوو ستره غوښتنه حجاب دی، چې تر بلې هرې موضوع په اهمیت او لومړیتوب ورته قایل او ډېر جدي دي، دا چې ښځې له دفترونو ګوښه شي، په داسې حال کې چې په هیواد کې له سره نظام موجود نه دی، د قانون او نظم نښې د دولت په دستګاه او د خلکو او ټولني په مینځ کې نه لیدل کېږي، مرکزي حکومت نه شته چې د خپل قوت او مشروعیت له مخې له دې او هغه کار څوک منع او یا ورته امر وکړي، تر هغې چې یو نظام او قانون رامینځته نه شي، دا ډول ټینګار بې ځایه دی.

دوی باید د نظام مشروعیت او د حکومت قانونیت پاموړ ګڼلی وای، له بد بخته چې لومړیتوبونه یې نه شوی درك کولای د فرعي مسایلو په شاربلو یې وخت اړاوه...

مانا که مخلوط تعلیم یې بند کړ د ښځمنو په کار یې بندیز ولګاوه تصویرونه چاپ نه شول، بیا دا حکومت اسلامي او شرعي دی، لوټ تالان، غلا ډاکې یې د زغم دي...؟

ماته ذاکري صاحب مجله کې د عکسونو په خپراوي د الهي عذاب یادونه داسې ټکو کې وکړه، چې د واره مې ځان د دوزخ لمبو کې لیده، ځکه خو مې دوه ګنې له عکسونو پرته چاپ کړې.

رفیع صاحب راته د کاغذي پیسو د چاپ کیسه کړې وه، کله چې پادشاه پر کاغذي نوټو خپل عکسونه چاپ کړل، ملایانو د مخالفت غږ پورته کړ، چې دغه پیسې د چا جیب کې وي، لمونځ یې نه کیږي، صدر اعظم محمد هاشم خان غټ غټ ملایان مېلمانه کړل، د قرآنکریم ختم وشو، شاهي ډوډۍ وخوړل شوه، یو یو پاکټ یې ملایانو ته ونیو، دوی پاکټونه جیب کې کېښودل، اذان وشو او په جمعه د ماسپښین په لمانځه ودرېدل، د ټولو لمونځ وشو.

زه پوهېدم دا وړې نه شي شړۍ کېدی، ماته په ۱۳٦۱ کال کې د داعیونو علماوو هغه حرکت یاد و، چې ظاهراً د اتحاد سبب وګرځېد او په اشرفیه جومات کې په قرآنکریم، بخاري شریف او بیا بیت الله کې د مشرانو په لوړه منتج شو، خو په ریاستونو، څوکیو او مادي امتیازاتو د داعیانو ښکېلتیا د تور بازار پلور او پېر رامنځته کړ.

PM FOR BROAD-BASED AFGHAN GOVT

کابل ۳۸۲۴

کارټون له فرنټیرپوسټ نه

ترخه ربنتیا

واکمن د ارگ پر پخو دېوالونو سرسري نظر واچاوه، د ارگ ټولو برجونو ته څېر شو، د گلخانې او دلکشا نقش او نگار یې په ذهن کې وگرځېد، پورته شین اسمان او شاوخوا ښېر دروازې او اسمایي غرونه، لکه له خزانو چارپېر ښامار داسې ورته معلوم شول.

د مور په سرو او پستو غالیو یې په کرار قدمونه اخیستل، دلکشا او گلخانې د ډېرو پادشاهانو سرونه خوړلي او ډېرو ترې نیمه خوا کډې کړې، له ملکونو او دریابونو اوښتي دي، چا په کې کلونه د تخت دپاسه تېر کړي، چا میاشتې او ورځې، خو د داسې بې شرمۍ او رسوایۍ پادشاهي د داسې لوټ تالان، مرگونو او وحشتونو واکمني ارگ نه ده لیدلې.

نن چې افغانستان کابل کې رالنډ شوی او کابل ارگ کې، واکمن ورخخه تېر نه دی، که هرڅه کېږي خو چې د دوی د ارگ واکمني پرځای

وي.

داسې ښکاري واکمن له ارګ د باندې هېڅ نهویني، نه دا مرګوني لوږه او فقر، نه دا ورانه وراني، نه دا لوټ تالان او نه هم دا مرګ او وینې.

ارګ ته نن يوې ډلې د تلو اراده کړې، چې واکمن ته په ډاګه کړي، دا حکومت؛ حکومت نه دی، هلته چې د خلکو مال، عزت او ژوند خوندي نه وي، حکومت او بیا اسلامي حکومت څه مانا...؟ چې يو هېواد او ولس د کافر په واکمنۍ کې سلامت پاتېدای شي د ظالم نه...

نن يو څوک غواړي د افضل الجهاد کلمة الحق عندالسلطان جابر سنت ژوندی کړي، د واکمن پر وړاندې ودرېږي.

وايي د وخت واکمن يو ستانه خپل دربار ته غوښتی و، هغه ورغی د ارګ دننه چې په غالیو تېرېده، پایڅې یې پورته بډ وهلې او چې راووت غبر یې کړ اوبه راوړئ، پښې پرېمینځم د کوم ملنګ له پوښتنې سره یې ویل، دا لارې دا غالی ټولې وینو نیولي.

واکمن ته مخامخ کېناستل هغه ورته د انګورو، منو او مېوو ډک غوري کېښودل، خو دوی مخ واړاوه، کله چې پر افغانستان روسانو تېری وکړ، مرحوم دوست محمد کامل د افغانستان منې ونه خوړلې، د ده په خبره د دغو منو سرخي ورته د هغه شهید وینه برېښېده چې په غرونو کې د وطن د ازادۍ په سنګرو کې توی شوې او بیا واورو او بارانونو دا وینې ویالو او باغونو ته راوړې او د ونو په څانګو او ریښو کې منو ته رسېدلې دي.

د واکمن تندی تریو شو، په زړه کې یې د زور، زر او تزویر ټولې حیلې او حربې وګرځېدې، د خپل شان او شوکت سپکاوی یې وګاڼه خو د

احتياط واګي بيا هم راټينګ کړي.

هغوی داسې ناست دي، لکه د مدرسې په انګړ کې طالبانو ته تدريس کوي، نه يې د ګلخانې کش او فش ته پام دی او نه د پادشاهی نورو نخرو او مظاهرو ته.

واکمن هر يوه ته ګوري، د دوی دا بې نيازي او استغنا نه شي زغملی، خپل تحقير يې ګڼي.

واکمن فکر کوي، اوس به د پيسو، ځمکو، څوکيو او منصبونو تمه دا هرڅه زما په لمن کې وغورځوي، ګومان کوي، چې د منصبونو او پيسو وعدې به دلته د هغوی د ملګرتيا او ملاتړ پوخ تړون رامينځته کړي.

له دوی يوه پر ړيره له لاس کښلو، ويل: دا څه مو راخيستي اسلامي حکومت او نظام داسې وي، ستاسې له لاسه ټول ملت د جاهليت په ژوند کې د تباهی خواته روان دی...

واکمن شاوخوا په کتلو، په پسته څوکی کې وخوځېد، ګردچاپېره ولاړ وسله وال يې له نظره تېر کړل، وايي، تاسې ولې د حکومت پر مخالفانو د بغاوت فتوی نه لګوئ.

هغه يې خبره پرې کړه، د هيلې خلاف ورته وايي، ستا حکومت اسلامي نه دی، نو پر مخالف يې څنګه د باغي حکم وکړو، ته حکومت اسلامي کړه، موږ به ستا مخالف هم باغي اعلان کړو، واکمن له دې خبرې سره ټکان وخوړ، د ده غوږو له مودو داسې خبرې نه وې اورېدلې، بې اختياره داسې نه، لکه د يوه هېواد واکمن داسې لکه پيښور کې د تنظيم دارالانشاء کې ناست وي، وايي ته په خپله خبره مين يې...

هغه يې خبره پرې کړه؛ هو!

زه به په خپله خبره مین وم، زما به دا یوه مینه وي، خو ستا عشقونه ډېر دي، ته پر چوکۍ عاشق یې، ته پر قدرت مین یې او ته پر... ته د قدرت وږی یې...

واکمن وایي، زه ټانکونه لرم، الوتکې، عسکر، زور لرم، هرڅه کولی شم، خو هغه ورته په سړه سینه او اطمینان وایي، ستا د دریو ورځو بادشاهي ده، دا هم څوک نه درسره مني، له تا مخکې دلته یو بل چا هم داسې خبرې کولې او په زور او طاقت نازېده، خو الله تعالی څنګه کړل ،کلونه مخکې بل چا هم دا خبره کړې وه.

موږ د اسلام په خاطر ستا ترخنګ درېږو، تاته د بیعت لاس درکوو، که نه ټول پوهېږو دا څوکۍ د پښتانه ده، خو موږ د اسلام لپاره ستا حکومت ته غاړه ږدو، منو یې خو د خدای خاطر وکړه، ته خپل حکومت سم او پر اسلام او شریعت برابر کړه...

واکمن پر چوکۍ وغورځېد، داسې لکه واوره لمر ته ونیسي، لکه هرڅه یې همدا اوس د هغوی په مخ کې بایللي وي، خو هغوی له هر څه بې نیازه، له تمې او دنیاوي ګټو بې پروا، لکه واکمن ورته د لوست لپاره ګونډه وهلې، لکه مدرسه کې شاګرد د استاد پر وړاندې.

***

RABBANI LAUNCHES ANTI-TALIBAN FORCE — (NEWS ITEM)

ZAHOOR.
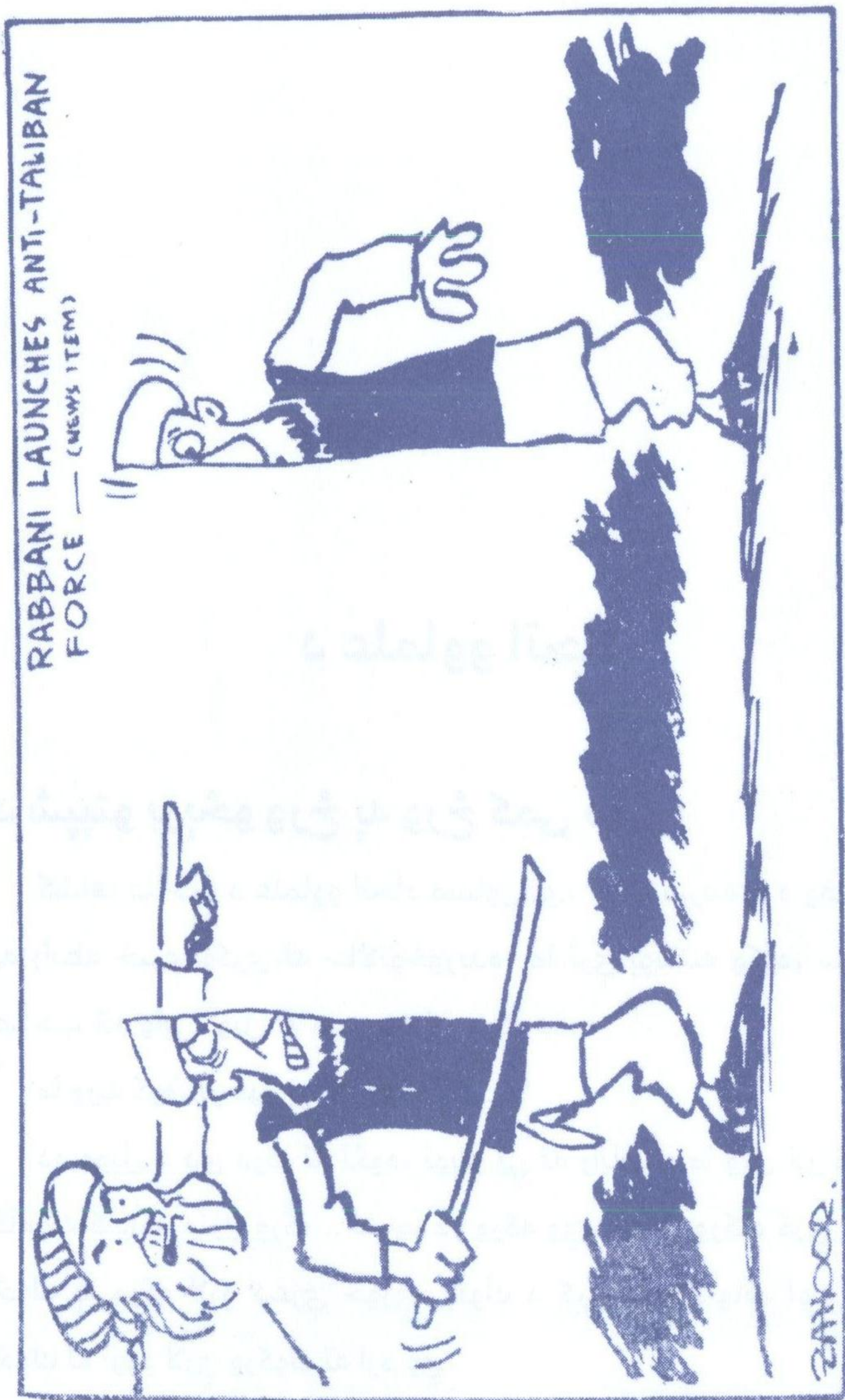
د علماوو اتحاد

د شپېتو برېخو ورځ په ورځ کمی دی:

کشاف صاحب د علماوو اتحاد مشاور دی، له ده سره مو، د وضعې په رابطه خبرې وکړې،له حالاتوځورېده، ما ترې پوښتنه وکړه، سیاف صاحب څه وایي، ویل له هغه هم لار ورکه ده.

ما ورته کړه، پر موږ یې لار ورکه ده.....؟

ده وویل د دې درک ته لګوه، توپیر یې ته راباسه، ما ویل لار کړه، ګامونه کاواکه منزل ورک... له چا لار ورکه وي، چا لار ورکړه کړې وي، څوك په ورکو لارو دغرې خوري، څوك د کږو لارو لالهاند اوسي... څوك له نورو لارې ورکولو ته اړم وي.

١٣٥٩لمریز کال د مېزان میاشت وه... اشرفیه جومات کې جماعت اسلامي جهاد کانفرانس رابللی... قاضي حسین احمد د جماعت

اسلامي سکرتر جنرال و... استاد سیاف چې ۱۳۵۴کال له اخواني مخکښانو سره بندي شوی و، د جدې له شپږمې وروسته په ژوندي راوتو... پېښور کې د مجاهدینو د مشرتابه پر ستیج ولاړ و... د ده وینا د تکبیر په نارو او تودو احساساتو بدرگه کېده... د زنده باد شعارونو ځمکه لړزوله، د استاد د وینا له هر ټکی قاضي صاحب من من غوښې اخیستې...

جماعتیان په جامو کې نه ځاییدل... استاد سیاف په داسې فصاحت وینا کوله چې ټولو د ده په څېره کې سترگې ښخې کړې وې... استاد سیاف ویل: موږ د خاورې د آزادی لپاره جهاد نه کوو، که افغانستان کې اسلامي حکومت او شریعت نشي ټینگېدی، خدای دې له سره آزاد نه کړي...

موږ له اسلامي نظام او حکومت پرته د افغانستان آزادي نه غواړو... خو اوس له استاد په خپل اسلامي حکومت او شریعت کې لار ورکه ده...؟

استاد سیاف لار، منزل او ځان هرڅه ورك کړي، په ورکو لارو پسې لگېدلی، هرڅه یې دغه قمار ته نیولی... د کونډې نه دین شو نه ....

له کشاف صاحب مې د مرکې هیله وکړه، ویل یې مرکه څه کوې، نور مې زړه دی کرښه هم ونه لیکم.

د علماوو په اتحاد کې نور دوستان لکه مولوي احمد گل چې له دوی سره مې لجنه کې الفتوی مجلې د لومړي چلوونکي په توگه کار کړی، قاضي میرزا خان دلیلي او نورو سره ملاقاتونه وشول، د علماوو له اتحاد سره مولوي محمد میر، مولوي فضل هادي شینواری، مولوي عبدالحی زعفراني او نورو ملایانو چې زیاترو د داعیانو د وخت تجربې لرلې برخوال دي، مولوي سعید الرحمن د اتحاد علما منشي دی، ټول

اسناد، پرېکړې او پیشنهادونه له ده سره وي.

عجیبه خو دا وه، چې مولوي نصر الله منصور هم د علماوو د اتحاد غونډو کې برخه اخیسته، مولوي ارسلا هم په مخکنیو غونډو کې ګډون کاوه، خو اوس یې د وزارت خواړه په دا ډول چارو نه بې خونده کول.

له همدې ځایه وه چې د دغه حرکت په اړه له هماغه لومړي ورځې شکمن یم.

د اتحاد علما د ګوتو په شمېر مشرانو په اخلاص او رېښتینولی شک نشوی کېدی خو ډېر یې د مقام او مادیاتو په تمه په پټو ښکاره معاملو بوخت وو، په جیبونو کې یې بېلا بېلې عریضې ګرځولې، سیاسي پاسپورتونه، سیاسي نمایندګیو کې یې د خپلو نازولو مقررۍ غوښتې، هر یوه سویه غلې ساتله، په ظاهر د اسلامي نظام او شریعت غوښتنه د پردې شانه د مادیاتو مینه او تلوسه...
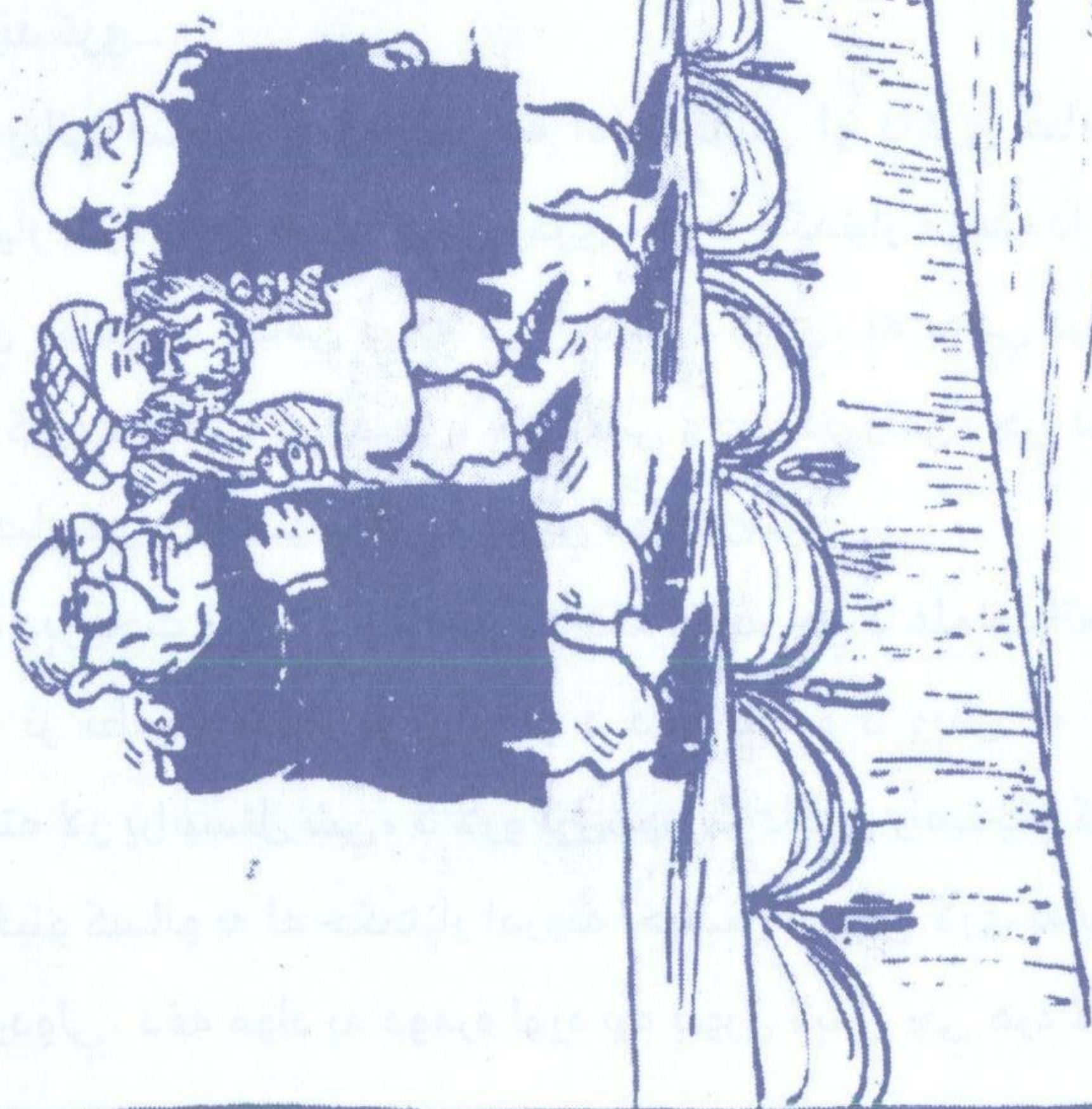
د استاد رباني غوښتنه

رباني صاحب د اتحاد علما په نامه یو لیک رالېږلی، که ملایان حکمتیار ته ورشي، چې لار خلاصه کړي، د کابل مظلومو خلکو ته چې د ژمي او لوږې تر مرگوني تهدید لاندې دي، غذایي او د سونگ مواد ورسول شي.

خو له دې مخکې رباني صاحب د حکمتیار د محاکمه کولو اعلان کړی و او مسعود دا غوره کړې وه، چې دا ځل به د حکمتیار قوتونه دومره په شا وتمبول، شي چې توغندي یې کابل ته راونه رسېږي، مسعود ویل حکمتیار ته یې قفس جوړ کړی، په سر چوک کې به یې راځوړند کړي...

د رباني صاحب د غوښتنې له امله حقاني او ذاکري صاحب له حکمتیار سره په دې هکله خبرې وکړې، خو د حکمتیار موقف دا و، چې له دې موادو په نظامي برخه کې استفاده کېږي، په پوځي برخو کې لگول کېږي، ملېشو ته رسېږي، خو داسې وخت هم راغی، چې ده خپله بالاحصار کې د ملېشو مرکز ته غذایي مواد ورسول.

له ډېر بحث وروسته حکمتیار موافقه وکړه، چې د علماوو اتحاد یوه هیئت تر نظارت لاندې پر ښاریانو د دغو موادو د وېش له تضمین وروسته لار پرانیستل شي، د لارو تړل یوه سوداگري رامینځته کړې، دا چې ځینو کسانو به له حکمتیار امرونه اخیستل او ډکې لارۍ به یې کابل ته لېږدولې، دغه مواد په دومره لوړه بیه پلورل کېدل چې هره لارۍ کې

ملیونه افغانی پاتې کېدې.

نور نو چا د کابل له دروازو له یوه من زیات اوړه او یو کیلو زیات غوړي نه شوی لېږدولی، کری ورځ په کتارونو کې تېرېده، چې له پاټک د تېرېدو مخه ومومي... وحید الله سباوون، فیض محمد او د حزب یو شمېر قومندانانو او مخورو په دغه سوداگری کې چاغه ونډه لرله... حکمتیار صاحب هم ځینې خاصان په دغه امتیاز نازول...
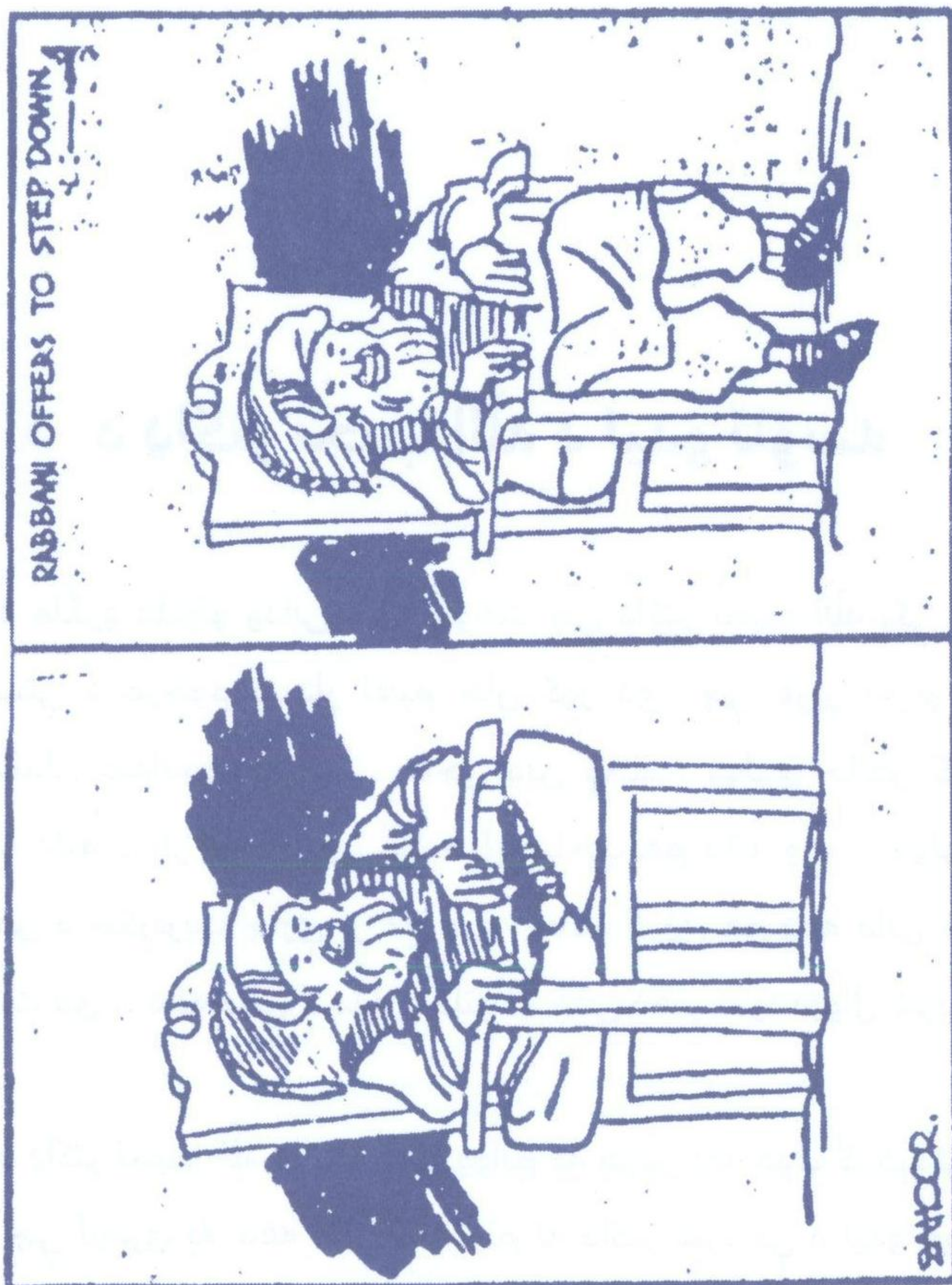
د ډاکتر نجيب الله د ليدو تلوسه

د ملګرو ملتونو ودانۍ سره جوخت چې ډاکتر نجيب الله پکې پنا اخيستې د مرحوم سردار نعيم خان کور دی، چې عزيز نعيم پر قوماندان عبدالحق پلورلی... حاجي دين محمد، مولوی خالص کله ناکله دلته دربار لګولی وي، ملا خېل صاحب هم دلته وي، د مولوی خالص د سکرتريت چارې پر مخ وړي، حامد کرزی هم دغه مانۍ کې مېشت دی... دغه مانۍ د ملګرو ملتو له هغې دفتر سره ديوال شريکه ده...

د ډاکتر نجيب الله د ليدو هيله وواېم که هوس زما خوب ګرځېدلی، کله چې لومړی پلا دغه مانۍ ته ننوتم له ډاکتر سره مې د ليدو هيله

رژېدلې وګڼله... ذهن کې مې پر دېوال د ور اوښتو نخچه جوړه کړه، د دېوال ارتفاع مې سنجوله، پلچرخي کې مې پر دغه کچه دېوال د ور اوښتو توان وازمويه... په دې لټه کې يم چې کله پر دېوال ورمنډه کړم... سيد نعيم پاچا ته مې ياده کړه راته وايي يو دا کار درڅخه پاتې و...؟

له ملاخېل صاحب سره مې راز شريک کړ... د ده په خبره اورېدلي يې دي ډاکتر تومانچه ورسره ساتي ستا په ور اوښتو کېداى شي د خطر احساس وکړي... فلهذا دا کار پرېږده...

بيا بله لار راښيه...

د ملګرو ملتو دفتر کې زما يو ترکی ملګری کار کوي، له هغه سره به خبره وکړو... دوې اوونۍ دمخه کابل کې و، که څه هم ډېرې بهرني کارکوونکي لېږدېدلې... خو دا راته وايه پر ډاکتر نجيب څه کوې...؟

- که د څو خبرو مخه وموم

- ډېر دې خوښ دی...؟

- خوا خوږي ورسره لرم

- همدا خوښه ده

- له ډاکتر سره خيانت شوی

خپله د دغه خيانت پړ دی... خپلو ملګرو ورسره خيانت کړی... اوس يې ملګري ملتونه پره دي...

ملګري يې په خيانت پره دي... موږ يې په ناسم قضاوت او درک ملامت... يو وخت به ټول پښېمانه اوسو، لکه د داود خان په اړه چې عمومي حسرت موجود دی...

ترکانو د خپل يو صدراعظم عدنان منديرس په اعدام (۱۹۶۱) تر

اوسه د پښېماني کفاره پوره نکړای شوه... د پاکستان پر وجود د ذولفقار علي بوټو له اعدام لګېدلي زخمونه ناسور ګرځېدلي...

ایران کې یې د شاهنشاه له سقوط وروسته صدر اعظم امیر عباس هویدا محاکمه کړ... اخوندانو په استهزا هویدا ته وویل له لسو کالو زیات د صدر اعظم په مقام له پاتې کېدو که ایران ته څېل کوم خدمت په ګوتو کړي...؟

هویدا له جیب خودکار قلم راویوست... ویل دیارلس کاله وړاندې زما د صدارت پر لومړۍ ورځ چې د دغه قلم کومه بیه وه اوس هم په هماغه قیمت ولاړ دی...

تولو په کړس وخندل... دا هم کوم خدمت دی...؟

هویدا یې اعدام کړ... د هویدا د دغه خدمت وزن ډېر ژر خلکو ته څرګند شو... هغوی چې د محاکمې پر مهال یې د هویدا په دغه خبره کټ، کټ خندلي وو، د حسرت لاس مروړي...

ډاکتر نجیب چانه دی اعدام کړی...

هېڅ ګرنټي نشته، دلته هرڅه شوني دي... ناممکنات نشته...

مازیګر به ډاکتر ورووښیم...

هغه څنګه...

پخپله به یې وګورې

لوړ مازیګر دی، ډاکتر نجیب الله د حویلی انګړ کې والیبال کوي... هماغسې پند، بشاش...

زه حیران ولاړ یم... له لاس پښو مې دمه ختلې... نه پر دېوال د اوښتو توان وینم... نه مې له خولې غږ ختی شي...

د ملګرو ملتو ودانۍ دروازه کې د نظار شورا وسله وال ولاړ دي، له

دننه څوک دي، څنګه دي، پوره معلومات نه شته... یوه خبره کړه ده، چې د ملګرو ملتو بهرنیو کارکوونکو له کابله پښې سپکې کړې... د بنین سیوان او ټوله کې د ملل متحد بې مخې ته ګوره. مولوی خالص له شوروي اتحاد د داودخان، تره کي او امین پور غوښت، که مې ولید دا خبره یې ور په زړه کوم، چې د ډاکتر نجیب الله د بندي کېدو پور ولې نه غواړي، دی مو د چا قصابۍ ته پرېښئ...؟

حاجي نسیم ته مې ویل که کومه لار برابرولی شې- دی له جمعیت او نظار شورا سره ښې اړیکې لري... بله ورځ یې راته کړه یو څوک یې پیدا کړی، ستا نوم به ډاکتر ته ورکړي، که یې ومنله کار کېږي... ما خپل نوم او مدعا پر یوه پاڼه لیکله... خو حاجي نسیم بې درکه دی...

وایي وظیفه یې پرېښې.

سل زړونه مې یو کړل... حقاني صاحب ښه موډ کې دی... ورته وایم له ډاکتر نجیب الله سره به څه کېږي...؟

- وایي څه ورسره کوې... رئیس جمهور کوې یې...؟

- په جمهوري ریاست خپلو کې نه جوړېږو...؟

- دوی هم یو بل سره په خېړې لګولو ستړي وو...

- پر پادشاهۍ څوک جوړ شوي...؟

- له ډاکتر نجیب سره یوه ځواني په کار ده... تاریخي ځواني... چې له دغه اسارت خلاص شي...

- ډاکتر نجیب پخپله خوښه ملګرو ملتو ته پنا وړې... وتلو ته به زړه ښه نه کړي... دغسې هڅه اختطاف ده...

- ملګري ملتونه چېرې...؟ د نظار شورا بندیخانه... که د ملګرو ملتو په نامه څه وای د نجیب الله او مملکت به دا حال نه و؟

- هرڅه چې دي د ملګرو ملتو نوم ورپورې دی... دی خپله ورغلی...

- شونې وه ډاکتر نجیب الله د سردار نعیم خان حویلی ته په اوښتو خوندي ایستل شوی وی...

- خو دا کار اسانه نه دی...

- د دغسې باور رامنځ ته کول ګران دي...

- بله دا چې ډاکتر نجیب الله دې ته چمتو کېدی شوی...؟

د حقاني صاحب له خبرو د سړي زړه ته لوېده د مجلس اخر کې به دې له خپلې هوکړې خبر کړي...

هېڅوک زمونږ خبرو کې را ونه لوېدل... یوازې مولوی محمود راته کړه... له دې تور به دې حاجي صاحب هم سپین نه کړای شي...

زه غلی بلکې خولې شوم، لکه نور د تورونو تر بار لاندې سانه شم اخیستی، خوله مې جینګه پاتې ده... ایله مې راټوله کړه...

زما ټول عمر له دغسې تورو بلکې پېغورو سره اغږلی... له کابله مې دغه دروند بار پخپلو اوږو پېښور ته لېږدولی- هلته مې ژوند د چاړو، چاکوګانو له تېرولو سره تېر کړی، سهار به چې دفتر ته ننوتم ملګري به تېرو دوولسو ساعتو کې د لګېدلیو تورونو، پېغورونو په شخوند راټول وو...

هغسې تورونه چې اروا مې پرې شکه نه وه، بس د نه کړې ګناه د عذاب اور راباندې بل و...

زه زهیر ناست یم، ناستو کسانو یو بل سره پسپسکی پیل کړی- نیازی رانیژدې شو... ولې هغه ځای ګروې چې بخار نه کوي...؟

زه پښېمانه او شرمنده یم... وایم که خدای وکړي څوک بله خبره راواچوي، چې زه له کوټې د وتو مخه ومومم...

د حقاني صاحب لکه زړه راباندې سوځېدلی وي- ویل یې... د ډاکتر نجیب د محاکمې ظرفیت نه شته، ټول خلاص گرځي... دی ولې بندي دی...؟

د مکې فتحه کې ابو سفیان دومره دروند وتلل شو، چې مېنه او کور یې د نورو لپاره د مصونیت مرکز وگرځېد...

که ملگري ملتونه وغواړي نجیب ایستلی شي... خو د نورو لپاره دغې معاملې ته لاس اوږدول معقول نه دي...

پوښتنه دا ده، چې د ډاکتر نجیب ملگري، جنرالان څه شول، نه چا مظاهره وکړه، نه یې پر ځان اور پورې کړ، د ده خپله خبره ده چې له یو لک زیات حزبي ملگري یې لرل، تاته خیر....؟

د دغې پرمختیا نوره کیسه بل وخت

اوس گوزاره د زړه په وینه کـــــوو

حالات چې ښه شي بیا به مینه کوو

د مولانا منصور نیول:

د لیندۍ ۱۹مه د مولانا منصور یو ساتونکی سر وهلی بر وهلی د سولې مکتب ته راغی، له دې مخکې یو بل تن هم په وارخطایی راغلی و، خو څه یې نه وو ویلي، دویم هغه د منصور صاحب مربوط په دولت کې د مهاجرینو ستنېدو وزیر واحدیار دی.

د مولانا منصور یو بل ساتونکی چې کوماندويي تنګه دوبنی دریشي یې په دغه ساړه کې اغوستې، کله به یې د ډګرمن او کله د جنرالي نښانونه پر اوږو تومبلي وو، ذاکري صاحب او حقاني صاحب ته څه وویل، بیا یې ساتونکي ته کړه، ودرېږه کیسه وکړه، هغه خوارکی ودرېد، کیسه یې شروع کړه... په چهار اسیاب کې حزبیانو پر موږ حمله وکړه، منصور صاحب او ملګري یې ونیول، ایله ما وکولی شوای په تېښته بریالی شم، ده د مرګ ژوبلې په رابطه غوڅه خبره ونه کړه، خو داسې معلومېده، لکه څو تنه مړه زخمیان شوي وي.

ټولو خپله خواشیني وښوده، یو څو خو دا د ټولو علماوو توهین وګاڼه، حقاني صاحب چهار آسیاب ته د تلو خبره وکړه، که څه هم ملګرو د حقاني صاحب له تلو سره مخالفت وکړ، هسې نه دې کې هم لکه د مخه کومه توطئه نغښتې وي، خو حقاني صاحب پټېلې، چې خپله د دغې زېږي د حل اقدام وکړي، ځکه خو یې هغوی ته چې د نه تلو خبره کوله ویل تاسې مه راسره ځئ.

کابل د خپل سیاست او پالیسی له مخې غوښتل په هغو سیمو کې کورني کړکېچونه او جنجالونه پیدا کړي، چې په حال او مستقبل کې یې د ځواک د تمرکز او ایجاد اندېښنه ترې لرله، له همدې ځایه وه چې په

داسې سيمو کې يې د بېلا بېلو اړخونو د تمويل او تطميع له لارې د ربړو پيدا کولو هڅه کوله، د پکتيا والي په توگه د مولوي نصر الله منصور ټاکنه له دغو هڅو گڼل کېږي.

مولوي منصورد مالي امکاناتو له مخې پکتيا کې د يوې پايگاه هڅه کوله گردېز کې يې له ځينو قوماندانانو د دولتي ودانيو په اخيستلو سره هلته د دولتي تاسيساتو د خرخولو طريقه او تجارت ايجاد کړ، ځکه خو گردېز ته د ده هر وارې تگ پر پيسو د ډکو بوجيو په بدرگه ترسره کېده.

چهار اسيا ته د تلو لپاره د بت خاک لار غوره کړی شوه، ځکه خو مو بېرته د پلچرخي په استقامت حرکت وکړ، غرمه وه چې پلچرخي ته ورسېدو، ډوډی ته د ټولو اشتها برابره وه، خو حقاني صاحب بېله دې چې مرکز ته وگرځي، سيده د بت خاک لار ونيوله موږ هم وړي تړي پسې روان شو.

د بگراميو ورکشاپ کې د حزب اسلامي له يو قوماندان سيد الرحمن سره ليده کاته وشول، چې حکمتيار ته په دې هکله خبر ورکړي، موږ د احوال تر رسېدو د ابوحنيفه مدرسې دننه جومات ته ولاړو.

د جومات د اوداسه پاخه ځايونه له خاورو سره برابر و، د مدرسې د دروازې دننه د ټيليفون کوټې هم ړنگې دي، جومات ځای ځای رالوېدلی کنډ او کپر و، چې په دې وروستيو کې يې د بېرته جوړولو لپاره ځای ځای بې ډوله سمتکاري شوې وه، د فرش درک نه و.

د روسانو له تيري سره دلته شوروي لښکرو اړولي وو- مدرسه يې د کابل کومې بلې ودانۍ ته لېږدولې وه..

ماته خوارلس کاله دمخه د لمونځونو لړی را په زړه شوه، د ماسپښين په جمع لمنځونه چې په لومړي صف کې به شل پنځه ويشت

استادان له سپینو لنګوټو سره ولاړ وو.

د جمعې پر ورځ به د شهید مولوي عبدالرب احدي وردګ خطابت او د محصلینو متفاوتې خبرې او کریکټرونه را په زړه شول، خو دا ټول لکه خوب داسې و، د هغې ارامۍ او سوکالۍ ځای اوس د مرګ وېرې او وحشت پاتې شونو نیولی، چې د لیدونکو د اعصابو او احساساتو مراندې یې پرېکولې.

ابو حنیفه مدرسه د اخوانیانو مرکز پېژندل کېده، له استاد رباني تر سیاف ډېری د دغې مدرسې فارغان دي، اخوانیزم د دغې مدرسې موډ او فیشن ګرځېدلی و، زموږ یو استاد به چې په غوسه شو، له ځان سره به یې ویل: مدرسه امام ابوحنیفه است... ؟ اګر امام ابوحنیفه زنده میبود مدرسه خوده در میداد...

له لمانځه وروسته مو حرکت وکړ، د کمریو د کلي مینځ کې له غځېدلي خام سړک تېر او د کابل لوګر سړک ته د شېوکیو له اړخه ورګډ شو، لږ مخکې د موټرو وړوکې قافله مخې ته راغله، دا قافله د ښاغلي مجددي وه، چې د حکمتیار صاحب له ملاقات راګرځېدلې وه.

د حکمتیار او مجددي زړه بداوی چې په سخته دښمنۍ اوښتې و، د روغې جوړې امکانات یې نه لیدل کېدل، ده حکمتیار د خپل ریاست په وخت کې د پاکستان له سفره څخه د راستنېدو پر وخت د خپلې الوتکې پر راکټي حمله تورن کړی و، دوی یو د بل پر ضد تبلیغاتي کمپاین غځولی و، له بهرنیو راډیوګانو سره له مرکو پرته د حزب اسلامي شهادت له مسعود او رباني زیات د مجددي پر خلاف موضع نیولې وه، وروسته بیا ښاغلي مجددي د الوتکې حمله پر احمد شاه مسعود واړوله، حکمتیار صاحب به ویل د حضرت صاحب جبهه یې جیب کې

ځائېږي، مجددي به په احساساتي ښېرا او بدو ردو خوله خلاصه کړه.

خو په را وروسته کې د واك پر سر له مسعود او رباني سره جنجالو حضرت صاحب له دوی زړه توری او حکمتيار ته نژدې کړ، مجددي ويل: حکمتيار سره خو څه پدر کشتي نه درلود...

مجددي او حقاني صاحب د سرک پر غاړه لنډې خبرې وکړې، معلومه شوه مجددي له حکمتيار سره د نوې ياراني سره سره په دې نه و توانېدلي مولانا منصور د حکمتيار له بنده خلاص کړي، مجددي وويل: حکمتيار وعده ورکړ، چې منصور به خوشې وکړي...

مازيگر د چهار اسياب تعليمي غونډ کې د حکمتيار مقر ته ورسېدو، دلته د منصور صاحب نوي لنډکروزر ولاړ و، چې دوی ورځې دمخه ورته حاجي داود شاه ځدراڼ له پاکستان راوستلی، د موټر هينداري ماتې، او ځای ځای داغمنې وې.

ډېره سخته ځارنه کېده، د حزبيانو يوه يوه ټولي تر تعقيب لاندې ونيوو.

حکمتيار په لومړي سر کې خوړا جدي و، په هېڅ توګه يې د منصور خلاصون ته غاړه نه ايښوده.

په دې رابطه د حکمتيار نقطه نظر دا و، چې د منصور کسانو په ګرديز کې د حزب اسلامي څو تنه مجاهدين شهيدان کړي، نن چې منصور ګرديز ته روان و، د هغو شهيدانو وارثانو ورته لار نيولې وه، د دې لپاره چې موږ هغوی قانع کړي وی، چې لاره خوشې کړي، منصور صاحب ته مو احوال ولېږه چې زموږ په قرارګاه کې چې د سرک پر غاړه ده معطل شي، خو دوی زموږ پر مجاهدينو بريد وکړ، څو تنه شهيدان او زخميان شول، د هغوی دوستان اوس نه دربرې او د منصور محاکمه

او قصاص غواړي، ځکه خو د محاکمې تر دایرېدو مخکې د منصور خلاصون امکان نه لري.

په وژل شویو کسانو کې د هلمند مجاهدینو دوه تنه هم شامل وو، چې د منصور ملګرو د جبار ملېشه بلل، خو ذاکري صاحب د هلمند مجاهدین شوول.

حکمتیار داده معلومېده، ده ویل: منصور په کومه پښتوانه او قوت د پکتیا ولایت کوي او سپین سترګي دا چې د واکمنو په دفاع کې یې داسې موقف نیولی، چې د علم حیثیت او عظمت یې له خاورو سره برابر کړی دی.

له پینځه ساعته پر له پسې خبرو او بحث وروسته حکمتیار د حقاني په ټینګار او احترام دې ته چمتو شو، چې د یوه هیئت له ټاکلو او په دې رابطه د تحقیقاتو او پلټنې له تضمین وروسته مولانا منصور، حقاني صاحب ته وسپاري.

له همدې ځایه د قضیې د تحقیق لپاره د علماوو یو هیئت وټاکل شو، چې په دې رابطه تحقیق او پلټنه وکړي او هرڅوک چې پړ وخېژي، د شرعي اصولو له مخې ورسره چلند وشي.

د هیئت غړي لاندې علماء دي:

محترم مولوي نظام الدین حقاني، محترم مولوي عبدالرحیم اخوندزاده، محترم مولوي محمد میر.

پر سند محترم ذاکري اوحقاني صاحبانو د تضمین کوونکو او شاهدانو په توګه لاسلیکونه وکړل او حکمتیار له دې شرط سره لاسلیک کړی و، چې د هیئت له تحقیق وروسته باید مجرم ته شرعي جزا ورکړی شي.

تېر ماخوستن و چې حقاني صاحب د مولوي منصور د خلاصون توافق ترلاسه کړ، مولوي منصور له سرک سره نژدې د حزب يوه بله قرارگاه کې بندي و، دی په داسې حال کې د حقاني صاحب له خوا راويستل شو، چې يو زوړ پکول يې پر سر او همېشنی چپنه په تن نه وه، يو خيرن څادر يې له ځانه تاو کړی و، د عينکو درک يې نه و، د باندې د حزب له يوه مجاهد سره يو جوړه عينکې وې، په ډېر غرور او افتخار يې ويل، دا د منصور عينکې دي.

حقاني صاحب مولوي منصور له ځان سره په موټر کې کېناوه او پلچرخي ته يې خپل استوگنځای ته راورساوه.

د منصور صاحب د نورې ډلې د خلاصون په هکله حکمتيار موافقه ونه کړه، ظاهراً يې دا ويل چې کېدی شي د وژل شويو حزبيانو دوستان په يوه سخت انتقامي عمل لاس پورې کړي، ځکه خو بايد د هغوی د اطمينان او احساساتو د کنټرول لپاره پاتې شي او که حالات مساعد و، سبا به يې خوشې کړو، حقاني صاحب منصور خپلې کوټې ته له ځان سره بوتی، د چای ډوډۍ له خوړلو وروسته يې د ده د اصرار له مخې د محافظينو يوه قافله کې په درناوي رخصت کړ.

کابل راډيو اعلان کړه، چې مولوي نصر الله منصور د څلورو لکو ډالرو معادل افغاني له ځان سره لېږدولې، چې حزب ترې نيولي دي.

پر سبا د عقرب ۲۰ مه د سولې مکتب کې بيا د علماوو او قوماندانانو غونډه وه، مولوي منصور هم ورته ځان راورساوه، خو دا ځل د کوم وزير بنز موټر کې راغی، ځکه چې موټر، عمله او باډيگارډ يې لا د حکمتيار له بنده نه وو ازاد شوي.

حقاني صاحب، مولوي عبدالرحيم اخوندزاده او مولوي شيرين

شجاعت حکمتیار ته ولېږل، چې د وعدې له مخې د منصور ملګري له ځان سره راولي، خو هغوی تش لاس راورسېدل.

حکمتیار د هیئت له تحقیق او فیصلې مخکې د دوی خلاصون ناممکن ګاڼه او دا یې ویلي وو، چې که بیا په دې رابطه ځوک راغلل، که مجاهدینو هر ډول عکس العمل وښود مسوولیت به یې زموږ پر غاړه نه وي.

مولوي منصور لکه د پخوا په څېر لنګوټی تړلی و، خو لا چپنه یې نه وه پیدا کړې او پر واسکټ یې د پاسه له ځانه سپین څادر تاو کړی و، دی په تالار کې ودرېد او حاضرینو ته یې د پرونۍ واقعې په هکله معلومات او توضیحات ورکړل:

...کله چې موږ چهار اسیاب ته ورسیدو، د حزب افرادو زموږ مخه نیولې وه، ما خپل مجاهدین له مقاومت منع کړل، خو دوی چې زما د موټر دروازه خلاصه کړه، شعارونه یې ورکول چې دوستم مو نیولی، ګلم جم مو ونیو او داسې نور شعارونه یې ورکول، له تشدد یې کار واخیست، زموږ پر ملګرو یې حمله او ډزې وکړې، کله چې کشمیر خان راغی، هغه له هرڅه بېخبري ښکاره کړه، ویې ویل تاسې به له ما سره تر هغې قرار ګاه ولاړ شئ...

خو اوس دا وایم، که تر مازیګره زما ملګري خوشي نه شول، په ټول افغانستان کې به د حزب په خلاف سرتاسري جګړه پیل شي، همدا اوس موږ ته له مختلفو ولایتونو مخابرې راغلې، چې د حملې تیاری نیسي.

مازیګر بیا حقاني صاحب چهار اسیاب ته ولاړ او تېر ماخوستن و، چې د منصور ډله چې د ده زوی هم په کې و، له ځان سره پلچرخي ته راوستل او پر سبا یې په خو موټرو کې د پخواني رژیم د مرکزي کمېټې

دفتر ته ورسول، چې له ارګ او وزارت دفاع سره جوخت او د حرکت انقلاب اسلامي لپاره خوشې شوي وو.

د جمعيت نشراتي ارګان مجاهد د ۱۳۷۱ کال ۱۸ مه ګڼه کې په غټو تورو يوازې دومره ليکلي: قضيه مولوی نصر الله منصور بکجا رسيد؟ تر دغه عنوان لاندې په وړو تورو راغلي. در شماره آينده بخوانيد، (خو دا موضوع واکمنو ته دومره بې ارزښته وه، چې په بله ګڼه کې يې څه پرې ونه ليکل.

د حکمتيار ليك:

محترم مولوی صاحب ذاکري او مولوی صاحب حقاني!

السلام عليکم ورحمة الله و برکاته!

په الهی امان کې اوسئ او په خپلو ټولو ايماني دندو کې بريالي اوسئ.

غواړم د لړم د مياشتې د ۱۹ مې نېټې د حادثې او د هغې د پس منظر په باب تاسې په جريان کې واچوم.

په داسې حال کې چې موږ د جناب مولوی نصرالله منصور سره هيڅ دښمني نه لرو او د هغه په مراتبو مخالفتونه له نظره غورځوو، خو هغه موږ او زموږ مجاهدينو ته د لار وهونکو خطاب وکړ، هغه د حزب تر ولکې لاندې سيمه کې تګ راتګ درلود، خو چا ورته مزاحمت نه جوړاوه، له کمونستانو او ملېشو سره يې زموږ د جګړې پر وخت بې دليله اعلان وکړ، چې له شانه به د حزب پر ځواکونو بريد وکړي، او په دې توګه يې ځان له حزب اسلامي سره د جګړې د لوري په توګه مطرح

او د مليشو د يرغل نه يې دفاع وكړه، خو موږ يې پر وړاندې هېڅ نوعه عكس العمل ونه ښود، په داسې حال كې چې ټولو ته څرگنده ده چې د حزب اسلامي د مؤمنو ځواكونو پر وړاندې څومره وزن او موقعيت لري، ځان يې د سولې هيئت غړی وگڼه او زموږ له موافقې پرته يې اعلان وكړ، چې بايد حزب اسلامي د مرنجان له غونډۍ د مليشو له وتلو سره جوخت خپل ځواكونه له څهار اسياب او بيني حصار څخه وباسي، چې نه د سولې هيئت داسې پرېكړه كړې وه، او نه دې موږ د سولې د هيئت په توگه پېژندلی و، او نه د سولې غړی و، خو له دې سره سره موږ د هغه د دې جنگ افروزانه څرگندونو پر وړاندې هېڅ عكس العمل ونه ښود، په پكتيا ولايت كې يې په يوه طرفه اقداماتو لاس پورې كړ، په گرديز كې يې د كمونستانو او مليشو حكومت اعلان كړ، په ولسواليو كې يې مسئولين وټاكل، په دغه ټاكنو كې يې د حزب يو تن هم ونه نيو، همدا راز يې د نظامي قطعاتو د جوړېدو، اقدام وكړ، او له ايتلافي اداري يې د دغه منظور لپاره كافي امكانات تر لاسه كړل، او ويې غوښتل چې له دې امكاناتو څخه پر گرديز او نورو سيمو باندې د خپل تسلط پيدا كولو لپاره استفاده وكړي، موږ بيا هم خاموش وو، او په هېڅ عكس العمل مو لاس پورې نه كړ.

شهيد قوماندان كوچی زموږ له څلورو نورو مجاهدينو سره د ده د افرادو په لاسونو د گرديز ښار كې تر بريد لاندې ونيول شول او شهيدان كړی شول، زموږ مجاهدينو غوښتل خپل غچ واخلي، او شديد عكس العمل وښيي خو موږ د هغوی مخه ونيوله.

له مليشو سره د جگړې پر وخت د حزب اسلامي يو قوماندان د خپلو مجاهدينو سره د صديق الله د كسانو له خوا پلچرخي كې ونيول شو،

خو د حرکت له مسوولینو سره د هغه د خوشې کولو په باب زموږ د وار وار تماسونو باوجود هغه خوشي نه کړی شو. خو موږ د عکس العمل پر ځای صبر او زغم ته ترجیح ورکړه، نه یوازې موږ له ټولو مخالفتونو سترگې پټې کړې، بلکې ومو غوښتل د حرکت انقلاب اسلامي مشر د انتقالي دورې جمهور رئیس په توگه انتخاب کړو او موږ دا طرح یعنې د انتقالي دورې د مشر په توگه د حرکت د مشر ټاکنه پخپله له ده سره مطرح او له نورو مشرانو سره مو تفاهم وکړ، خو د حرکت ځینې غړي چې د نورو په وسیله تقویه شوي وو، که زموږ د لارې خنډ نه وی شوي، او مولوی صاحب محمدنبي یې د کابل پر پرېښودو او پېښور ته په تلو نه وی مجبور کړی، نو اوس به هغه د انتقالي دورې جمهور رئیس وی.

خو موږ په دې برخه کې او هم په دې باب چې حرکت انقلاب اسلامي یو لوی تنظیم گڼو او د هغه له قیادت او افرادو سره د نیکو اړیکو غوښتونکي یو، ډېر سندونه او شواهد وړاندې کولای شو، د لړم د ۱۹ نېټې د حادثې هم مولوي منصور عامل و او د هغې مقدمې یې برابرې کړې وې، کسانو یې په وحشیانه عمل لاس پورې کړ، د یوولسو مجاهدینو د ټپي کېدو او شهادت سبب شو، موږ له نهایي صبر او زغم نه کار واخیست او ومو غوښتل چې هغوی ته تاوان ونه رسېږي، زموږ مجاهدینو دی د حادثې له صحنې ویوست، او په داسې حال کې چې د هغه د اوسېدو ځای د شهیدانو او ټپیانو د ورثه وو لخوا محاصره شوی و، او له هغه نه د غچ اخیستو او شرعي محاکمې غوښتونکي وو، موږ منصور صاحب د هغوی له منځه راویوست او تاسو ته مو وسپاره، په سبا د ده نور کسان موږ په دې شرط خوشې کړل چې د محاکمې او شرعي پرېکړې لپاره به هیئت ټاکل کېږي، ما د ده د وسایلو او اجناسو د

راټولولو او استراد احکام صادر کړل، تاسي زموږ د صلح جويانه اقداماتو پر وړاندې تضمين وکړ، چې د سولې هيئت به د دې فيصلې په برخه کې شرعي پرېکړه صادره کړي او د خودسرانه اقدام او عکس العمل، غچ اخيستنو او ماجراجو يانه حرکتونو د تر سره کولو مخه به نيسي خو متاسفانه مولوی منصور د ائتلافي رژيم د خبري وسايلو له لارې داسې خرگندونې وکړې چې موږ هغه د حزب اسلامي پر وړاندې د ده د جگړې له اعلان سره مترادفې گڼو، په پېښور او گرديز کې يې غونډې جوړې کړې، او له ټولو اخلاقي موازينو څخه د مخالفو شعارونو په ورکولو يې لاس پورې کړ.

او ويې غوښتل چې د دې فتنې د اور لمن نورو سيمو ته پراخه کړي، کاشکې هغه او د هغه ملگرو په کابل کې د مسلمانانو د زنداني کولو، تلاشی، يرغلونو او خونړيو پېښو د وقوع په باب چې هره ورځ کابل کې تکرارېږي، عکس العمل ښوولای وی، کاشکې هغه او د هغه پلويانو د کابل ښار د خلکو په عزتونو، سر او مالونو باندې د هرې ورځې کېدونکو تجاوزونو په مقابل کې رد عمل ښودلای وای او په کابل ښار کې يې د ملي شتمنيو چور او چپاول، د مجاهدينو او قوماندانانو سره دکړو وړو لکه چې مولوی حقاني سره وشول مخه نيولې وی او عکس العمل يې څرگند کړی وای.

عجيبه ده چې دوی دا ټولې پېښې عادي بولي او پر وړاندې يې هېڅ عکس العمل نه ښيي، که په کابل کې هره ورځ په سلگونه کسان وژل کېږي، او په لسگونو کورونو باندې تېری کېږي، کمونستان پر اوضاع مسلط کېږي، مهم او اساسي پوستونه تر لاسه کوي، استراتيژيک او حاکم نقاط اشغالوي او په زياتېدونکي ډول د خپلو سياسي او پوځي

پایگاوو په استحکام لاس پورې کوي، دا ټول زموږ دوستانو ته عادي او غیر مهم دي، هغه څه چې دوی ته اهمیت لري د حزب اسلامي افغانستان پر مجاهدینو باندې د تاخت و تاز په بدله کې د یو موټي پیسو لاس ته راوړل دي او غواړي په دې توګه د اسلامي ادارې مسولین او کمونست جنرالان راضي او ایتلافي ادارو کې خپل موجودیت تضمین کړي.

هیله کوو چې تاسو د قضیې د شرعي څېړنې او مقابل جانب د خپلسریو، عکس العملونو او ماجراجویانه څرګندونو د مخنیوي په باب په کړې ژمنه عمل وکړي، مقابل لوری خپلو اشتباهاتو ته متوجه کړئ، او د سولې هیئت وهڅوئ چې خپله وروستۍ پرېکړه زر تر زره صادره کړي.

همدا رنګه لازمه ده چې تاسو خپلې کړې مخکنۍ وعدې سره سم حقایق ټول ملت ته اعلان کړئ چې په دې توګه د ماجراجو او فرصت طلبو عناصرو د دروغجنو او زهر لړلو تبلیغاتو مخه ونیول شي.

کریم خدای(ج) مو یار او مرستندوی.

ستاسو ورور حکمتیار

۱۳۷۱هـ ش د لړم میاشتې ۲۵مه نېټه

د سولې پر ښوونځي برید:

د علماوو اتحاد پلچرخي ته راولېږدېد، د حزب وحدت او نظار شورا د جګړې پر وخت د دوستم ملېشې هم له شورای نظار سره نښتي او د ښار د ځینو برخو له نیولو سره یې د سولې پر مکتب هم برید کړی.

د ښوونځي ځيني برخې د راکټونو له لګېدلو زيانمنې شوې دوه موټر چې يو په کې د يوه کندهاري قوماندان او بل د حقاني صاحب د تنظيم فلاينګ کوچ دی ويجاړ شوي دي، له همدې ځايه وه چې علماوو هم د سولې په مکتب کې د سولې فعاليتونو ته دوام ورنه کړی شوی، کډې يې بار او پلچرخي ته راولېږدېدل.

پلچرخي کې خورا بير او بار او ګڼه ګوڼه شوه، چې وار له مخه له حقاني صاحب سره هم زيات قوماندانان او قومي مخور راغلي دي.

سونګ او خوراکي مواد ټول د حقاني صاحب له خوا برابرېږي، لرګي له پکتيا هرې دوې ورځې وروسته را رسېږي، غوړي، اوړه، وريجې، دال له ميرانشاه... البته غوښه کچالو او پياز له بازار تر لاسه کېدی شوی.

د واک وزلوبه

کرايي جنګيالي
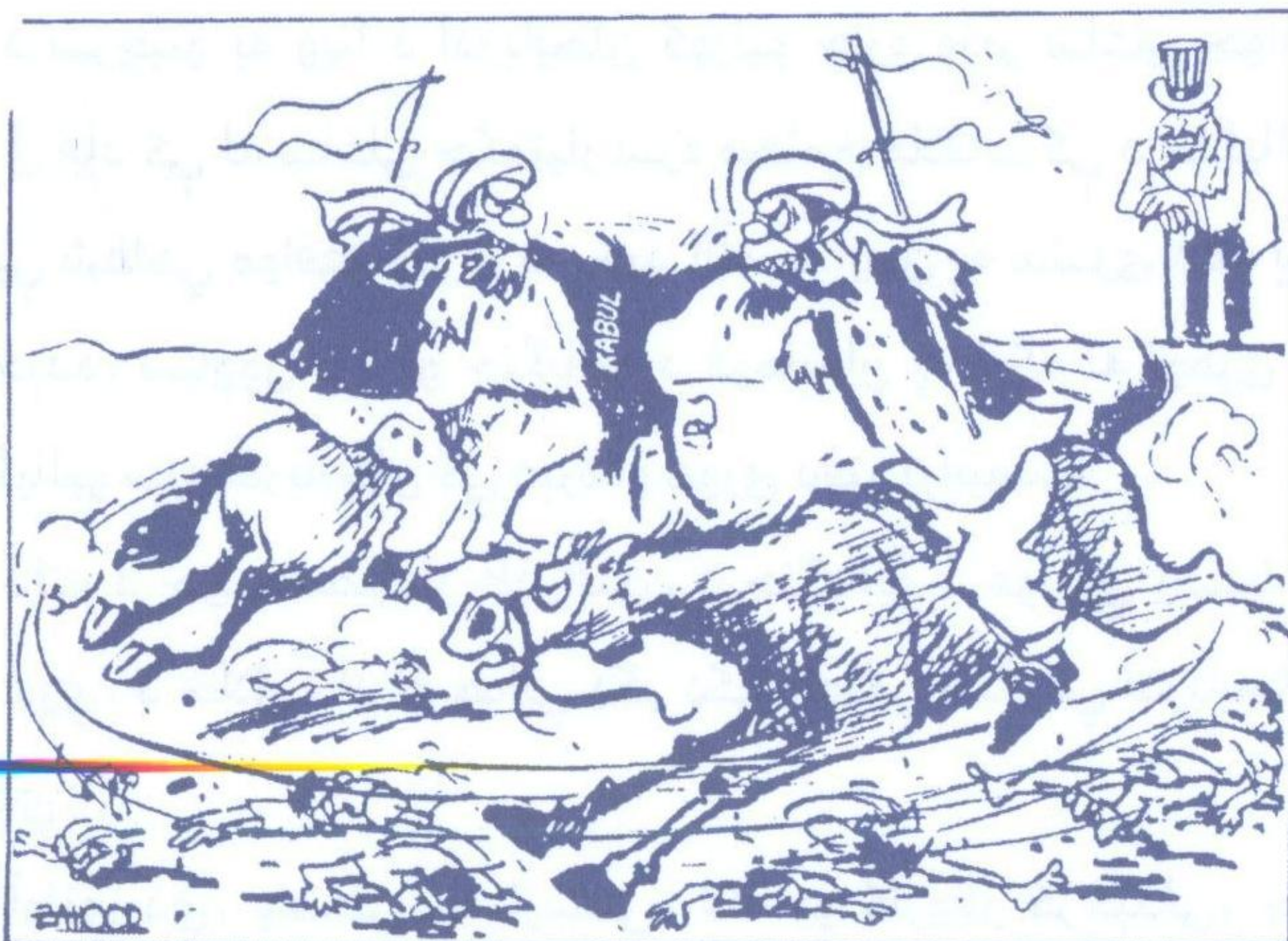
د شوروي اتحاد په نړېدو، ارمېنيا د اذربايجان ناګورنا کرباخ او ځيني سيمې لاندې کړې. ايران د ارمينيا ننګه وکړه، سره له دې چې اذريان شعيه مذهبي دی، بيا هم ايران د ارمينيا ملاتړی شو، چې د اذربايجان په غښتلتيا يې د ايراني اذربايجان د پيوستون اندېښنه را ولاړولی شوی...

آذاربايجان له ارمينيا سره د مقابلې توان نه درلود... څه خبر له کومې لارې د چا په منځګړيتوب يې له حزب سره غوټه کړه، حزب اذربايجان ته د جنګياليو د لېږد لړۍ پيل کړه.

د سرچينو په وينا د اذربايجان کورنيو چارو وزير ښاغلي جوادوف جلال اباد کې له ښاغلي حکمتيار سره مخامخ ملاقات کې د جنګياليو د کرايې شفاهي موافقه وکړه، د وحيد الله سباوون په مشرۍ دغه پروژه وغځېده، سباوون د دغو جنګياليو د قوماندان په توګه له لومړۍ ډلې جنګياليو سره اذربايجان کې دېره او هورې دفتر پرانيست.

دلته د حزب منصبدار ظفرالدين د جنګياليو د غوراوي رسميات پر مخ وړي، د جلال آباد له هوايي ډګر ډکې الوتکې جنګيالي اذربايجان ته لېږدي...

آوازې دي، واسطې، سپارښتنې، لکه يو کاروبار ګرځېدلی، چې د جنګيالي سر درې سوه ډالر معاش يې ورټاکلی... معلومه نه ده له اذربايجان سره د دغه لښکر د معاش او لګښت بيه په څومره کمشن، څووم لاس په کومه کچه ټاکل شوې...؟

چې گورې دوه درې تنه درته ولاړ وي، په جينگه خوله به وايي كه حزب كې ځوک پېژنې چې واسطه يې شې كه د اذربايجان كرايي لښكر كې يې ونيسي...

زما له دوی زياته خوله جينگه شي، چې يو خو حزب كې زما پېژندوی د كومې ښې نه دي، بله دا چې د جهادونو ټيكه داري د سرونو كرغېړنه سوداگري ښكاري...

مسلم انگريزي ورځپاڼې په خبر توپولف (۱۰۵۴) الوتكه هره ورځ د جلال اباد له هوايي ډگر دغه جنگيالي اذربايجان ته لېږدوي... ورځپاڼې د افغان پيلوټ حبيب الرحمن او انجنير امان الله هغه ليک هم خپرو كړی چې خپلو كورنيو ته يې لېږلي دي... د دوی په خبره له آزري حكومت د سرې سر ۱۰۰۰ ډالرو ايله ۴۰۰ دوی ته وركول كېږي...

(مسلم ۱۸ نومبر ۱۹۹۳)

اذربايجان بيا هم ناگورنو كرباخ خپل نه شوی كړی، خو ځينې سيمې يې بېرته ونيولی، د ارمينيا د تېرې مخه ډب شوه.

ويل كېږي اذري حكومت له افغان جنگياليو ښه زړه نه درلود، چې نه يې تور كتل نه سپين، ډزولو ويجاړولو ته يې كار وايه، چې اذريانو نشوای زغملی...

د دغه لښكر ځينو ته اذربايجان خپل تابعيت وركړ، هورې يې ودونه وكړل، د وژل شويو يې يوه وړه هديره ده...

۱۰۹۲-۱۹۹۳ كې دغه جگړه د ملگرو ملتو لخوا په ۱۹۹۴ كې ودرېده، خو ناگورنو كرباخ هماغسې د ارمينيا منگول كې پاتې شو.

د ايران، عراق جگړه كې هم د ايران لخوا افغان كډوال د جگړې ليكو ته استول كېدل....

ډېرى پاكستاني مقاماتو هم د خپلو ساتونكو په توگه تنظيمي جنگيالي ټاكلی... نواز شريف، جنرال فضل حق، قاضي حسين احمد او... له افغان مجاهدينو خپل باډيگارډان نيولي... قاضي حسين احمد خپلو افغان ساتونكو ته ډوډۍ هم نه وركوله... ما هماغه وخت افغان مجاهد ته په دې اړه رپوټ برابر كړى و...

له دې وړاندې ۲۰۰۰ مجاهدين پر كويټ د عراق له ورختو سعودي عربستان ته لېږل شوي وو. د مجاهدينو عبوري حكومت مشر مجددي په هوايي ډگر كې ورته مخه ښه وويله...

محاذ، حزب او مولوي حقاني د خپلو مجاهدينو له لېږلو سره موافقه ونه كړه، استاد سياف د خليج جگړه كې له امريكايي مخالف دريځ سره د خپلو مجاهدينو ونډه چاغه وتلله.

د تاجكستان اسلامي نهضت هم د ډاكتر نجيب الله رژيم له سقوط افغانستان ته شيوه شو، حكمتيار او سياف يې پر ننگه او مرسته ودرېدل، تر هغې چې استاد رباني او احمدشاه مسعود د تاجكستان اسلامی نهضت مشر عبدالله نوري له تاجكي ولسمشر علی رحمانوف سره په جوړ جاړي اړ كړ.

وايي پر يو شمېر عرب اوړپكو د كورنيو چارو وزير احمدشاه احمدزي افغان پاسپورتونه وېشلي او دوی ته يې كابل كې كورونه مانی رانيولي.

هغوی چې افغانستان كې پاتې دي، له حكومتي مرستې او سرپرستی برخمن دي.

د دغو اوړپكو انجام د زړې لوبې دوام گرځېدی شي، كه د نوې ډرامې پيلامه- موږ ته د واړه گواښ راولاړولی شي...

پر خره سپرېدل یو شرم کوزېدل بل

حل او عقد شورا د پينځو جهادي تنظيمونو له خوا، تحريم شوې، ځيني ولايتو لکه ننگرهار، کونړ او لغمان هم شورا بايکاټ کړې، نور ولايتونه هم شکايتونه لري، ټول د شورا لپاره د غړو په غوراوي کې پر حکومت د ټگی جعل او رشوت تورونه لگوي.

په دې لړ کې لومړی فيصله دا وشوه، چې رباني صاحب بايد د تمديد شوې مودې له پای ته رسېدو د چارو واگي خپل لومړي معاون مولوي محمد نبي محمدي ته وسپاري او د هغه تر ادارې لاندې د شورا د تزکيې، اصلاح او تکميل چارې بشپړې شي.

له دغې طرحې سره مولوي خالص او حکمتيار بشپړ توافق څرگند کړ، گيلاني او مجددي هم ورسره موافق وو، غوښتل يې رباني واك قيادي شورا ته وسپاري او هغه بيا مولوي محمد نبي يا بل چاته قدرت ورکړي، په دې توگه د شورا د اصلاح چارې بشپړې کړې، چې واقعاً د ملت د نمايندگی او د دولت د مشر ټاکنې صلاحيت پيدا کړی شي.

خو مولوي نبي پاکستان ته پښې سپکې کړې وې، ده پېښور ته د تلو پر لاره جلال اباد کې رسنيو ته ويلي و، چې د افغانستان هوا پرې بده لگېږي حساسيت لري...

د سياف موقف څرگند نه و، استاد رباني د واک پرېښودو ته نه شوی چمتو کېدی، ده مولوي خالص ته ويل: خر سوار شدن يک شرم و پايين شدن ديگه...

دغه اوازې وار له مخه خپرې وې، چې د حکمتیار او دوستم ترمنځ د جوړجاړي لپاره فعالیتونه روان دي، له همدې ځایه وه، چې د جمعیت مرکزي خپرنیز ارگان مجاهد د ۱۳۷۱ کال په ۱۹ مه گڼه کې لیکلي: ((د حزب اسلامي مرکزي شورا غړي استاد ذره او د حکمتیار زوم غیرت بهیر تاشکند او مزار کې د دوستم ملاتړ د لاس ته راوړلو لپاره هلې ځلې کوي)) مجاهد جریدې په همدې گڼه کې لیکي: جنرال دوستم له یوه شل کسیزه هیئت سره لومړی پاکستان او بیا سعودي ته سفر کړی، مجاهد جریدې دغه سفر د سعودي استخباراتو مشر ترکي الفیصل په بلنه ښوولی، چې غوښتل یې د دوستم او حکمتیار ترمنځ اړیکي ټینگ کړي...

له دې مخکې د قوس له ۱۴ مې تر ۱۸ مې د حکومت او حزب وحدت جگړې چې د دوستم او دولت د ځواکونو ترمنځ یې هم د جگړې لمبې بلې کړې، سو تفاهم وگڼل شو، خو د دغه سو تفاهم د وضاحت لپاره (جمعیت) یوه پاڼه خپره او دا جگړه یې د ببرک کارمل طرحه او د دوستم، حزب وحدت پیر گیلاني او مجددي د ائتلاف کودتا وښوده، که څه هم دغه پاڼه خپله سرچینه نه څرگندوي، خو لکه شپانه ته د وزې خبره: که زه ونه وایم گوډه پښه مې وایي، پاڼه خپله پر جمعیت گواهي ورکوي... څکه خو یې متن کټ مټ له لاندې تبصرې سره را اخلو، پاڼه د افغانستان بانک ترمخ په گڼ شمېر توزیع کېده، چې ما هم تر لاسه کړه، دا هم ویل کېدل چې په ځینو ځایونو کې له الوتکو هم دغه پاڼې شیندل شوې.

۱۳۷۱/۹/۲۳

تفسیری از کلمه «سوء تفاهم»

بسمه تعالی

تفسیر از کلمه (سوء تفاهم)

کشمکش خونین هفته قبل میان یک جبهه ائتلافی و قوتهای تحت فرماندهی وزارت دفاع و همزمان با ان تبلیغات غلط رسانه های خبری جهان تحول عمیق و تازه ای بعد از پیروزی انقلاب اسلامی در افغانستان بود، که می تواند اثرات دور رسی بر جریانات سیاسی افغانستان وارد دارد؟

جبهه ائتلافی مشتمل بود بر محاذ ملی (پیر گیلانی) جبهه نجات ملی (حضرت مجددی) حزب وحدت به سرکردگی (عبدالعلی مزاری) قوتهای لشکر ۵۳ و ۸۰ به فرماندهی جنرال دوستم و سید جعفر نادری و در خفا دسته پرچمیان کارملی، که از حمایت دولت ایران برخوردار بودند.

این جنگ یک هفته ای با حرکت ناموفق نیروهای مربوط به ملیشای دوستم در کابل به اوج خود رسید و سر انجام دو طرف با اعلان اینکه سوء تفاهم رخ داده، دست ازماشه گرفتند، و درین جریان از شمال کابل هزاران مجاهد مسلح از ولایت پروان، کاپیسا به پشتیبانی از دولت اسلامی به کابل شتافتند.

در کابل پرچمیان و افراد وابسته به گروهای متذکره، پیروزی شان را به یکدیگر تبریک می گفتند، و همزمان رادیوهای جهان از بمباردمان

ریاست دولت و وزارت دفاع و اسارت احمد شاه مسعود سخن میراندند، که درین استقامت رادیوی ایران گوی سبقت را ربود.

اکنون سوال اینجاست که برنده این کشمکش کیست؟ و نتایج این تحولات چه خواهد بود؟

درست دولت کنونی افغانستان با سرکوبی دشمنانش بیشتر از بیش مستحکم خواهد شد، زیرا اگر رابطه دولت با عده ای سست گردید، با جمعی دیگر محکمتر شد، که ما اعلامیه تنظیم جهادی حرکت انقلاب اسلامی، اتحاد اسلامی و حزب اسلامی (خالص) را در پشتیبانی از دولت نشانه خوبی درین مورد شمرده می توانیم، همچنان شتافتن نیروهای کمکی از پروان، کاپیسا که در گذشته چندان رابطه گرمی با دولت نداشت، خود یک دستاورد خوب برای رهبران فعلی دولت اسلامی بوده می تواند.

برخی از کشورها نیروهای جنرال دوستم را در افغانستان سرنوشت ساز می انگاشتند، و نقش اساسی را در سقوط رژیم کمونست کابل به ان میدادند، در حالیکه این تحول قضیه را بصورت واضح تری بازگو نمود، و فهماند که این مجاهدین اند که زمام امور را در دست دارند و ملیشای دوستم چیزی بیشتر از نیروهای تبلیغاتی نیستند.

علاوه بر ان پاکستان و سعودی که توانمندی جنرال دوستم را بیش از حد محاسبه کرده بودند و با دعوت و پذیرایی ان خواستند به فرد اینده ساز افغانستان در ارتباط بوده باشند حرکت اخیر ایشان را وادار به تجدید نظر در سیاست شان خواهد کرد.

دلچسپ تر انکه پاکستان بخاطر همکاری حزب حکمتیار در مخالفت با دولت اسلامی به اعتبار خویش نزد مجاهدین و مردم

افغانستان لطمه زده بود، اما متاسفانه اینبار جمهوری اسلامی ایران اشتباه پاکستان را تکرار کرد، زیرا چه از نظر مذهبی و چه از حیث سابقه که نزد احزاب جهادی آن کشور دارد، جبران آن برای ایران مشکلات زیادی را در پی خواهد داشت.

بهمگان روشن است، جمعیت اسلامی افغانستان که در حال حاضر پست های مهم ریاست دولت و دفاع را در اختیار دارد، در طول جهاد و بخصوص بعد از پیروزی انقلاب اسلامی چی مشکلاتی نبوده که به خاطر دفاع از حقوق اقلیت های مربوط حزب وحدت و نیروهای دوستم... متحمل نشده و بدلیل حمایت از انها اتهامات گوناگونی امثال ائتلاف با کمونستان، دوستی با شیعه (از جانب خالص) متهم نگردید، و بحیث یک حامی نیرومندی ایشان را در طی این مدت یاری رسانیده، ولی این پیشامد پشت پا زدن به تمام دلسوزی ها و همکاری های جمعیت بود و خود را محروم داشتن از یک متحد نیرومند و معقول، که ناگزیر در اینده نه چندان دور بهای انرا خواهند پرداخت، زیرا در افغانستان پشتون ها از اول با انها چندان روش خوبی نداشتند و اکنون اعلام دشمنی با تاجکها بود و یگانه راه حل در پیشروی آنها اینست تا در صدد جبران اقدام شان برایند.

بسیاری بر طرز فکر و عملکرد رهبران حزب وحدت می خندند، زیرا با افراطی گری و مواقف دیکته شده از سوی ایران چنان فضای را برخود ایجاد کرده اند که راه موفقیت در ان سراغ نمی شود، چه حزب وحدت اسلامی نه تنها بخش کوچکی از هزاره هاست، بلکې از حیث مذهب (شیعه) در انزوا قرار داشته و موقعیت هزاره جات در ساحه کم اهمیت تر نواحی مرکزی افغانستان ایشان را بصورت طبیعی محاصره کرده

است.

بقول مسعود؛ این حرکت از سوی نیروهای به راه افتاده که از اراده مردم افغانستان مبنی بر انتخاب رهبر اینده کشور خوف داشتند، بلی جنگ در استانه تدویر شورای حل و عقد شروع شد، تا بتواند بر گذاری انرا به تعویق اندازد در حالیکه قبلاً دلایلی برای به تعویق انداختن آن از سوی بعضی از سازمان ها عنوان می شد و دولت سرسختانه در جهت تشکیل شورا گام بر میداشت.

بدین ترتیب شرکت پیر گیلانی در این حرکت اولاً علاقمندی آنرا نسبت به این شورا زیر سوال میبرد، ثانیاً ائتلاف با نیروهای دوستم رابطه وی را با متحد سابقه دارش حرکت انقلاب اسلامی قطع می نماید.

تحریک نیروهای دوستم از سوی کارمل، برای انجام چنین امر خطرناکی بمثابه بخت ازمایی گروه پرچم نیز بوده، که دوستم و نیروهای تحت فرمانش فدای این هدف گردید، زیرا دوستم هم از نظر سیاسی میان قوت های مجاهدین بیگانه و تنهاست و هم از حیث مواضعش در شمال کشور بسیار اسیب پذیر میباشد، از ان گذشته اگر شمولیت دوستم درین ائتلاف بر علیه دولت اسلامی به کلیه افرادش ثابت شود، بسیاری از آنها را برخواهد انگیخت که منجر به تجزیه و تضعیف فوق العاده دوستم خواهد شد.

شاید عده ای این رویداد را به نفع حکمتیار به حساب ارند، اما در واقع اینطور نخواهد بود، چون میان دولت و تعدادی از احزاب جهادی تجدید دوستی صورت یافته، از سوی دیگر دولت توانست نظر مساعد قوماندانان سر شناس حکمتیار را در پروان، کاپیسا امثال استاد فرید

استاد فتح و کریم بخود جلب دارد و یک پشتوانه خوب که رنگ قومی نیز دارد بخود کسب نماید. اگر در پی دلایل این کودتا باشیم، مهمتر از همه اینست که جمعیت اسلامي بیش از حد در سیاست از اخلاق استفاده میبرد و این امر به بقایای رژیم کمونست قبلی و احزاب ضعیف فرصت داده تا از وضع موجوده استفاده سوء نماید.

همچنان دلچسپی کشورهای همسایه برای ایجاد یک تحول دیگر در افغانستان است، که به حیث سوال بغرنج مطرح شده است، زیرا سران دولت کنونی افغانستان متحیر اند، بخصوص ایران و پاکستان، از افغانستان چه توقع دارند که ما از عهده ان بر آمده نمیتوانیم، و ان نظام چه خواهد بود و ان افراد که؟

شاید درک این نکته برای مردم افغانستان دشوار نباشد، مخالفت بیگانگان دال بر حقانیت، استقلال و عدم وابستگی دولت اسلامی افغانستان است، ازین رو پیشبینی می شود که پیوند مردم با دولت پیوسته انکشاف خواهد یافت.

بهر صورت این اقدام دسته بندی جدیدی میان نیروهای سیاسی در افغانستان بوجود اورده، در یکطرف احزاب جهادی و مردم افغانستان در جانب دیگر بقایای رژیم کابل و چهره های ضعیف و وابسته به اجانب که بدین ترتیب در اینده میتواند برای عملکرد های ایشان پاسخگو باشد و اینست معنی سوء تفاهم که هنوز تفسیرش چندان روشن نیست.

نگرشی کوتاه بر متن ورق پاره ای تحت عنوان (تفسیری از کلمه سوء تفاهم):

تبصره: منبع الجهاد څلورم کال ۱۳۷۱ درېیمه گنه مرغومی - سلواغه.

بتاریخ ۱۳۷۱/۹/۲۳ در شهر کابل اوراقی نشر و توزیع گردید، که موقف دولت را در رابطه با وقایع اخیر ناشی از اختلاف شدید در گروهبندی اداره کابل منعکس می نماید.

متن برگه، قوای رشید دوستم و حزب وحدت را با همکاری پیر گیلانی و حضرت مجددی به سر نگونی دولت از طریق یک حرکت ناموفق کودتایی که گروه پرچم ببرک کارمل نیز در خفای آن نقش داشت متهم نموده، واز یک جبهه ائتلافی قوت های مزبور نام میبرند.

جالب اینست که تا ایندم دولت، قوای دوستم و نادری را جز قوت های وزارت دفاع میدانستند و ارتباط دوستم، حزب وحدت و ببرک را مبنی بر ائتلاف انها اعتراف نمی نمودند ولی اینک علاوه بر اعتراف ائتلاف در کودتای ناکام نقش کارمل نیز یاد اور شده است.

ورق پاره از مداخله مستقیم دولت ایران نیز نام میبرد و از روش پاکستان و سعودی نیز مبنی بر (بیش از حد محاسبه کردن قوت های دوستم) شکایت می نماید.

همچنان جعفر نادری، دوستم و حزب وحدت را در برابر اینکه جمعیت بخاطر حمایت از انها و به اصطلاح پشتیبانی از حقوق اقلیت ها اتهامات گوناگون و مشکلات زیادی متحمل گردیده، ایشانرا به پشت پا زدن به این همه دلسوزی های جمعیت ملامت قرار داده، این عملکرد

انها را از دست دادن یک متحد نیرومند (جمعیت) تلقی نموده است.

نقطه جالب دیگر اینست که ایشان به خاطر جلب حمایت مجدد ائتلافیون مسله پشتون و تاجک را مطرح نموده گو اینکه پشتون ها از اول با انها روابط خوب نداشت، ازینرو نمی بایست با تاجکها که جمعیت خود را نماینده و وارث آنها دانسته، چنین روش خصمانه ای از خود نشان میداد، در حالیکه مسئله این قوم و ان قوم در میان نبوده و نیست و دامنه زدن به این اتش به نفع هیچ کسی تصور نمی شود، درین ضمن دولت باز هم چشم امید بسوی انها دوخته تمنا می نماید که انها در صدد جبران این عمل شان اقدام نماید.

از سوی دیگر دولت با وصف این باز هم هیچگونه اقدامی در مقابل سران و متهمین کودتا از خود نشان نداده، گواینکه از هر نوع اقدام متقابل عاجز بوده در صدد کسب حمایت انها می باشد.

نتیجه ای که ازین مطالب بدست می اید، اشتباه رهبران دولت است که بخاطر کسب و دوام اقتدار جناح هائیکه قطعاً در جهاد نقش نداشته و بر ضد آن فعالیت نموده محور قوت و حمایت خود میدانستند، از همینرو حوادث ناگوار و دلخراش، جنگ های تباه کن، چور چپاول و عدم استقرار توسعه یافته، صلح، امنیت و وحدت ملی را در کشور همچنان تهدید می نماید، اعتراف دولت بر این که دوستم و نیروهایش از نظر سیاسی میان قوت های مجاهدین تنها بوده و هم از جهت مواضعش در شمال اسیب پذیر می باشد خود بیانگر این حقیقت است، که ائتلاف و حمایت بیدریغ دولت از انها خود در تشهیر سیاسی و تبلیغاتی قوای دوستم قیمت گزافی بود، که دولت در پرداخت ان به انزوای سیاسی و مردمی مواجه است، پذیرفتن و بازگو نمودن این

مسئله که دوستم و ملیشای ان چیزی بیش تر ازنیروهای تبلیغاتی نیست دولت را در راه حصول دوباره موقف و اهداف سیاسی اش کمک چندانی نخواهد کرد. درین برگه بالهجه شکایت امیز از روش ایران و پاکستان نیز شکایت صورت گرفته متذکر میگردد که کشورهای ایران و پاکستان از رهبران کنونی دولت چی توقع دارد که از عهد ان بر امده نمی تواند، ان نظام چی و ان افراد که؟

مطلب فوق مبین این واقعیت است که گویا رهبران کنونی حاضر اند، همه سیاست ها و مقاصد سیاسی و ... ایران و پاکستان را تامین و پیاده نماید، پس ضرور و لازم نیست که انها در جستجو، ترجیح و استخدام گروها و پشتیبانی اشخاص و نیروهای دیگری باشد، که نباید چنین می بود، در اخیر دولت این همه وقایع و جریانات را بنفع خود حساب نموده انرا در ایجاد پشتیبانی وسیع دولت تلقی نموده ولی حیف اینکه باز هم این پشتیبانی را صبغه قومی دانسته، انرا پیروزی بزرگ خود میدانند.

ورق پاره مبین دسته بندی اتهامات است که علیه یکدیگر بکار میبرد... اتهام کودتاه، ائتلاف با پرچم، خلقیها، دوستم و... اتهامات همرنگ و مشابه که هر جناح مسئولیت آنرا بدوش داشته، چندین بار به ارتکاب آن دست بازیده...

این همه مسایل در مجموع قابل تامل بوده که از حیث عواقب وخیم ان از تکرارش جلوگیري صورت گیرد.

ما ازین بیشتر نمی خواهیم بر مطالب این ورقه بحث و تبصره نمایم، تنها بحیث یک سند و ارائه معلومات بیشتر در رابطه با وقایع و جریانات اخیر کشور متن کامل انرا نشر نمودیم.

د ایډیالوژیو اغېز:

جمعیت ایډیالوژي ته شاکړه، له سید قطب، حسن البناء او مودودي په مخ اړولو یې په قومي او ژبنۍ کچه بېلا بېل عناصر پر ځان راټول کړل.

د ژبې، قوم او سمت بیرغ په پورته کولو یې انګېزې غوړولو ته مخه کړه، خو حزب بیا له خپلې ایډیالوژیکي او سیاسي کلابندي ونشوی وتلی ځکه خو یې د ملي مقاومت موقعیت خپل نه شوی کړی، د ایډیالوژۍ د کوډو اغیز مات نشو، نوې داعیه، شعار او انګېزه ایجاد نه کړی شوه.

د روښاندو یو پلاوی تېر تریخ ماضي ته په شا اړولو د دغسې یوې هیلې د غوړېدا په نیت له حکمتیار سره چهار اسیا کې کېناست خو ښه خاطره او پایله یې ترلاسه نه کړی شو.

وایي(........) د حزب پر مالي سر چینو د خېټې اچولو ترځنګ په تصمیم نیولو کې د خپل سیاسي نفوذ او اغېز په برخه کې د حکمتیار له کورنۍ سره د خېښۍ په مټ د دغه فرصت مخه ډب کړه، دلته وه چې حزب د یوه پراخ او سرتاسري ملي قوت د جوړېدا چانس بایلود.

ځکه خو نه د ملي قیام خپه راپورته شوه او نه د ملي سیاست د ستېج هنګامه.

افطار جهادی در کابل

لوړه بیه
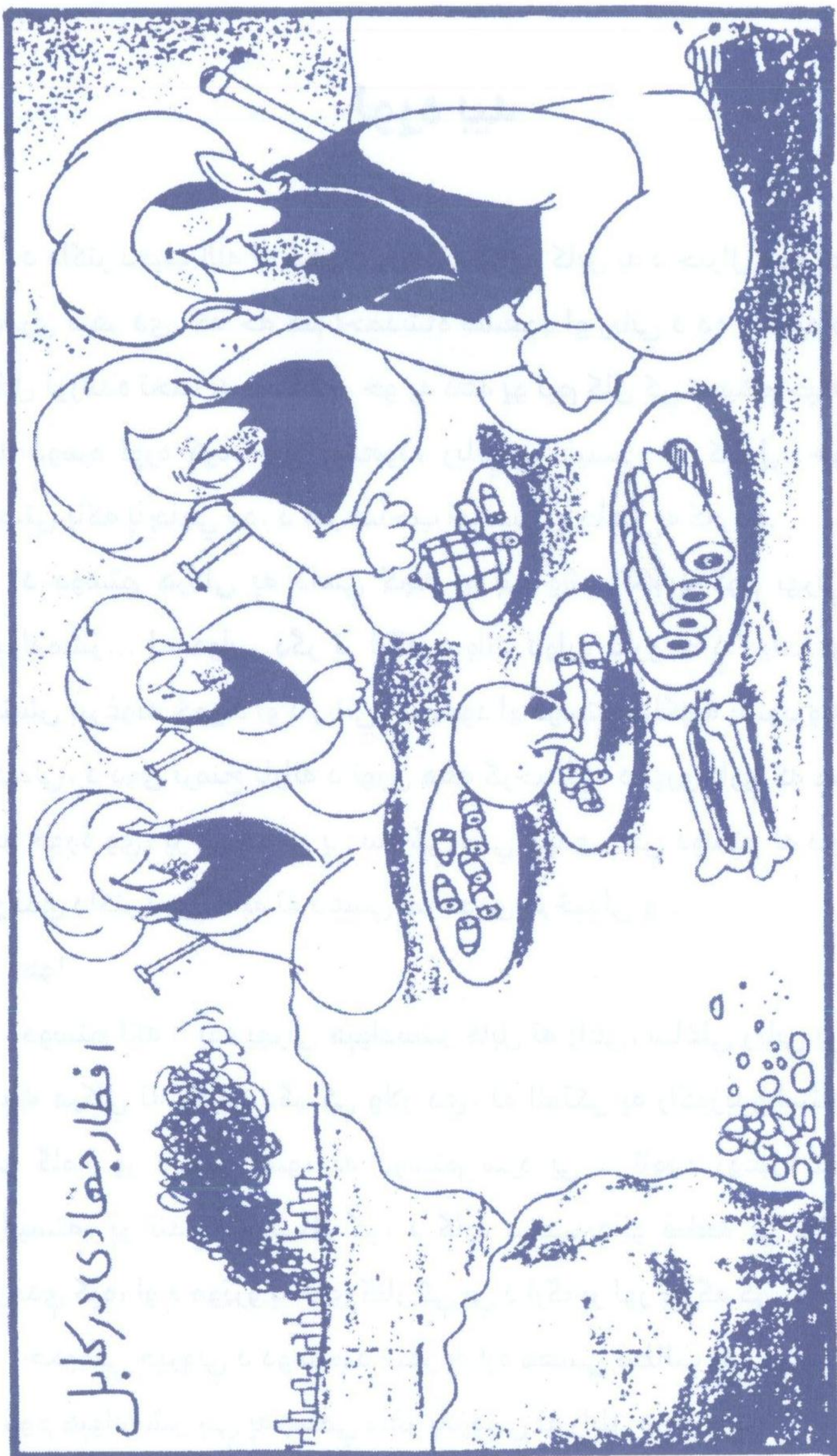
د ډاکتر نجیب الله له سقوط وروسته ښایي کابل ته د جنرال دوستم لومړی سفر دی، که څه هم احمدشاه مسعود او رباني د ده په توره د کابل لړزانده تخت ته رسېدلي، خو په دغه یو نیم کال کې دوستم خپله بیه دومره لوړه کړه، چې مسعود، رباني یې نیستی ته کېنول، خو نیستی پاکه پاچاهي ده، د آمر صاحب او استاد پاچاهی په کار ده.

د دوستم هرکلی په داسې کچه او بڼه وشو لکه د کوم بهرني هېوادمشر... له هوایي ډګر تر ارګه د واټ دواړو غاړو ته د دولت او جنبش بیرغونه ځړند او د رباني، مسعود او دوستم سلګونه تصویرونه لګېدلي، د دوی ترمنځ یارانه د تورې هغه ګرځېدلې، د تورې یاري که هر څو خوږه وي، پر سرخوږي یې سترګې نشي پټېدی، چې دوستم له دې وړاندې ډاکتر نجیب الله ته دغسې سرخوږی ګرځېدلی و...

هو!

دوستم لکه د یوه بهرني هېوادمشر کابل ته راغی، ښاغلي رباني یې خپله هرکلي ته هوایي ډګر کې ولاړ دي، له الوتکې په راکوزېدو استاد څو ګامه ور وړاندې شو، له دوستم سره یې د تاوده روغبړ غېږ پرانیسته، پر تندي یې ښکل کړ، د ګارډ د تشریفاتو قطعه یې ورته وړاندې کړه، او د موټرو په لوی کتار کې یې د ارګ پر لور بدرګه کړ.

حکومتي خپرونې د دوستم د سفر په اړه هغسې مطالب خپروي لکه د کوم هېوادمشر چې په رسمي سفر پلازمېنې ته رابلل شوی وي.

بسم الله الرحمن الرحیم

فرمان رئیس دولت اسلامی افغانستان

شماره: ۱۴۹۶ع — تاریخ
۱۳۷۱/۱۱/۸

در باره تقرر ستر جنرال عبد الرشید (دوستم) بحیث
معاون وزارت دفاع ملی جمهوري دولت اسلامی افغانستان

تقرر محترم ستر جنرال عبد الرشید (دوستم)
بحیث معاون وزارت دفاع ملی جمهوري دولت اسلامی
افغانستان از تاریخ صدور فرمان منظور است.

(پروفیسور برهان الدین ـ ربانی)
رئیس جمهور دولت اسلامی افغانستان

دوستم د ستر جنرال، د ملي اسلامي جنبش قهرمان دانشمند او مفکر لاربنود. او دومره القابو یادېږي، چې د تره کي هغه نشوی پسې رسېدای، کابل راډیو تلویزیون، د شپې د اتو بجو خبرونه د دوستم سفر، ملاقاتونو او د شخصیت ستاینو نیولي...

جنرال دوستم به د ډاکتر نجیب واکمني کې هم ارگ ته ورغلی وي، خو د ملېشي یوه قوماندان په توگه چې نجیب الله ته یې د خپل مزد او اجرت د زیاتوالي لمن غوړوله، خو دا وخت یې ارگ کې د یوه اتل مېلمه په توگه درناوی کېده، چې پر وړاندې یې د اسلامي حکومت او عمري خلافت مدعیان له خپلو ږیرو او عبا قبا سره ډېر حقیر درېدلی وو، ټول شعارونه او ادعاگانې یې د دوستم پښو ته ورغورځولې وې...

د تحریك، ناب او انقلابي اسلام ټیکه دارانو د دوستم دیدن ته اوږده کتارونه لگولي...

بالاخره دوستم ارگ کې د مجاهد ملت او سر لوړو شهیدانو پر اوږو او هډونو وخېژول شو، استاد رباني ترکیې ته د خپل سفر پر مهال د جمهوري ریاست د سرپرست په توگه خپل ځای ناستی پرېښود...

هلته حکمتیار ته هم د دوستم په مینه کې د هجران او بېلتانه سختۍ نور د زغملو نه وې، همایون جریر چې وار دمخه یې د دوستم په خپلولو پسې لگولی و، دا واټن رالنډ کړ...

دوستم اعلان کړه چې له حکمتیار سره د صدراعظم په توگه نه، بلکې د حزب اسلامي د مشر په حیث گوري، حکمتیار په دې اند و، چې منه دې وي د ولې دې وي، ځکه خو یې د دوستم دا خبره خپل تحقیر نه شوی گڼلای چې له وړاندې یې د خپل مزاج په بلو سکروټو یخې اوبه تویې کړې وې.

د دیدن نښته راورسېده، حکمتیار دوستم یو بل ته د مینې غېږ خلاصه کړه، د یو بل لاسونه يې ټینګ کړل، یو بل ته په موسکا شول، او د دوی ترمنځ په جګړو کې د وژل شویو زرګونو افغانانو ارواوې آسمانو کې وتښېدې...

څومره ازبکو، پښتنو او تاجکو په دغو جګړو کې سرونه خوړلي، چاته يې پته او درک شته...؟

د پخواني کمونیست رژیم د بقایاوو او وحشي ملېشو پر ضد د جګړې جواز او فتوا د دوستم حکمتیار د خوړو او پستو خنداګانو په کټ کټ کې سملاسي ونغښتل شوه...

د دغو دوو تنو د خندا څپو د مرګونو، لوټماریو په ټوله فاجعه خاورې واړولې.

داسې ښکاري لکه دغه جګړو کې د زرګونو وژل شویو هېوادوالو ککرۍ د دوستم پر اوږو د قهرمانۍ د مډالونو او نښو په بڼه لګول شوې وي، او حکمتیار د دوستم هرکلي ته هر پل د دغو بدنامو ملېشو پر ضد جګړو کې د وژل شویو افغانانو پر ککریو ږدي...

تضاد هغسې چې د منافقت کچې ته رسېدلی... له ډاکتر نجیب الله سره جوړه او پوهاوی له جهاد سره خیانت، خو له دوستم او... سره ایتلاف د مجاهدینو او اسلام برۍ...؟

ددغه مارکېټ رایج الوقت سکه د افغان مظلوم ملت وینه او عزت دی چې د سرونو د سوداګرۍ بېې ټاکلی او لوړولی شي...

بسم الله الرحمن الرحیم

ریاست دولت اسلامی افغانستان

یادداشت

تاریخ

فرمان

محترم ستر جنرال عبدالرشید دوستم

با رعایت و تطبیق مواد یکه طی موافقتنامه جداگانه روی آن اتفاق شده جنبش ملی اسلامی را بعنوان یکی از نهادها و نیروهای مطرح در خدمت به اسلام و مردم متدین افغانستان به رسمیت می شناسم

پروفیسور برهان الدین ربانی

رئیس جمهور افغانستان

پاکستان ته د جنرال دوستم بیول

کابل کې د پاکستان شارژ دافیر ښاغلی فدا یونس پخپلو یادښتونو کې کښلي... جنرال دوستم غوښتل له پاکستان سره نژدې اړیکې ولري، کابل کې جنرال عالم رزم او ضیاء دغه اړیکې تر ډېره غځولې وې...

جنرال عالم رزم د هوایي ځواکونو افسر و، چې څه موده یې هند کې د افغان سفارت پوځي اتشې په توګه دنده ترسره کړې وه.

ضیا د افغان استخباراتو ځری و، چې شوروي اتحاد کې ټریننګ شوی و، ده هند کې د افغان سفارت دویم سکرتر په توګه هم دنده ترسره کړې وه.

له فارسي، پښتو سربېره یې پر اردو، انګریزي، روسي هم خبرې کولای شوی.

کابل کې د پاکستان سفارت لومړی سکرتر ښاغلي محفوظ له ضیاء سره په اړیکو ټینګولو توانېدلي و، د ده په خوله مو دوستم ته د پاکستان بلنه ورکړه...

د ۱۹۹۲ زیږدیز د دسمبر پر ۲۲مه دوستم له خپلو ملگرو سره د پاکستان هوايي ځواك اير بيس کامره هوايي ډگر کې له الوتکې کوز شو، هرکلي ته يې زه "فدايونس" د آی ایس آی ډگروال اشرف او د بهرنيو چارو وزارت د افغان څانگې مشر قاضي همايون او ښاغلی اکرم ذکي ولاړ وو، له لنډ ځنډ وروسته مو جنرال دوستم راولپنډۍ ته راووړ، پر سبا يې له صدر اعظم نواز شريف سره وليدل، بله ورځ يې د پوځ له سر لښکر او ولسمشر سره وکتل.

يوه ناسته کې جنرال دوستم وويل: احمدشاه مسعود يې له پاکستان سره د اړيکو مخالف دی، د مسعود په خبره، پاکستان خپل ملگري په نيمه کې پرېږدي، کله يې هم له چاسره تر پايه نه ده پاللې خو دی له پاکستان سره په اړيکو وياړي.

جنرال دوستم کومه ناروغي لرله C.M.H پوځي روغتون کې ډاکترانو معاينه او درمل ورکړل، خو د ناروغۍ يې څه پته ونه لگېده.

جنرال دوستم مزارشريف کې د پاکستاني قونسلگرۍ په پرانيستو خوښي وښوده، او د مرستې ژمنه يې وکړه. کابل کې د ضياء او محفوظ اړيکې نورې هم پراخه شوې، د ۱۹۹۳ د نومبر پر اتمه د شپې ۸ بجې د سفارت د اړيکو څانگې مشر ډگرمن سليم خبر راکړ چې محفوظ کومه سيمه کې مېشت دی، خلك د ده او ضيا له کړو وړو پارېدلی، سفير امير عثمان ډگرمن سليم ته د ربړې په اواري کې د جديب خبره وکړه ډگرمن سليم وکړی شول پخپل حکمت ستونزه اواره کړي.

THEY DON'T LET ME STEP DOWN...

(۳)
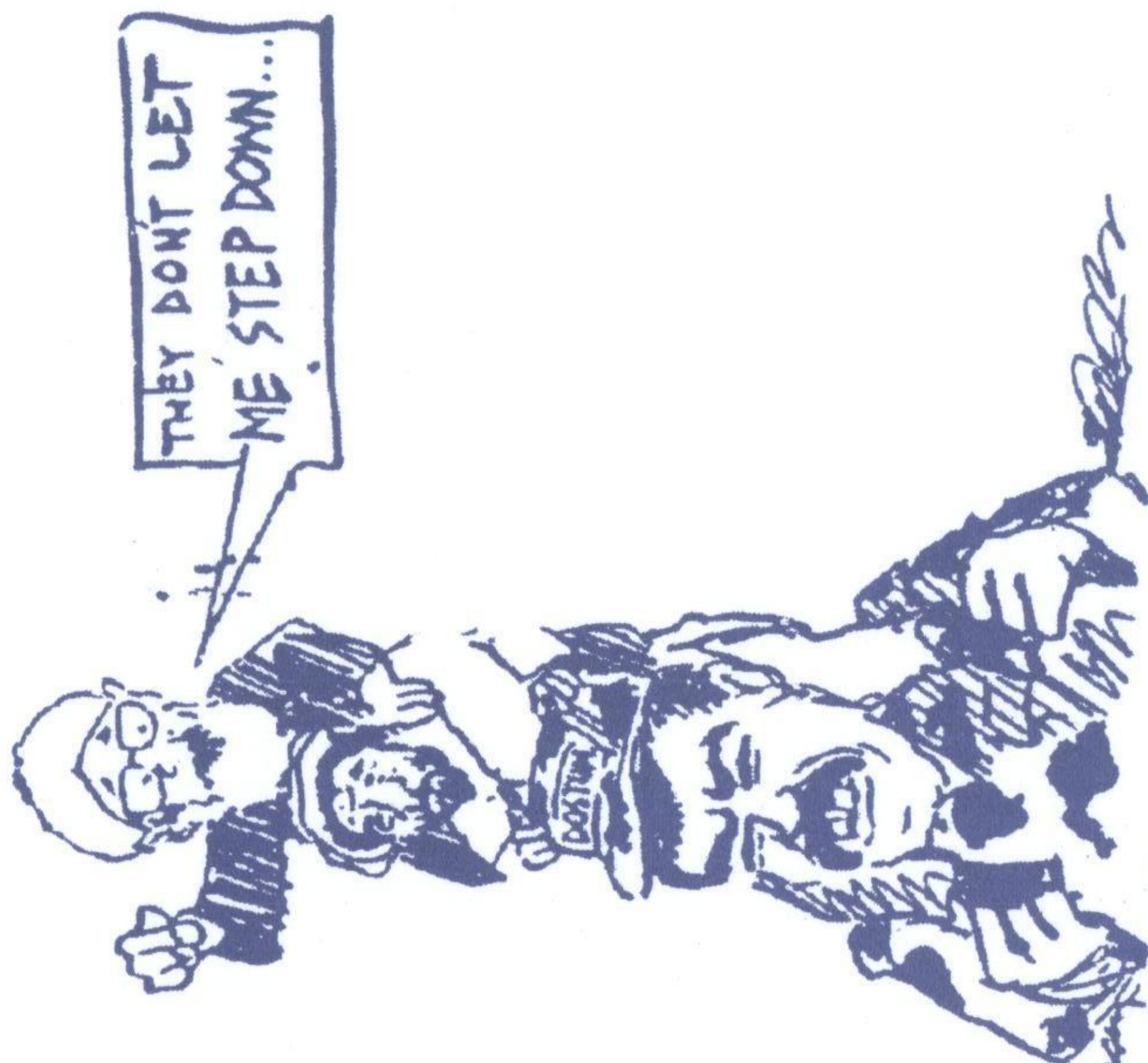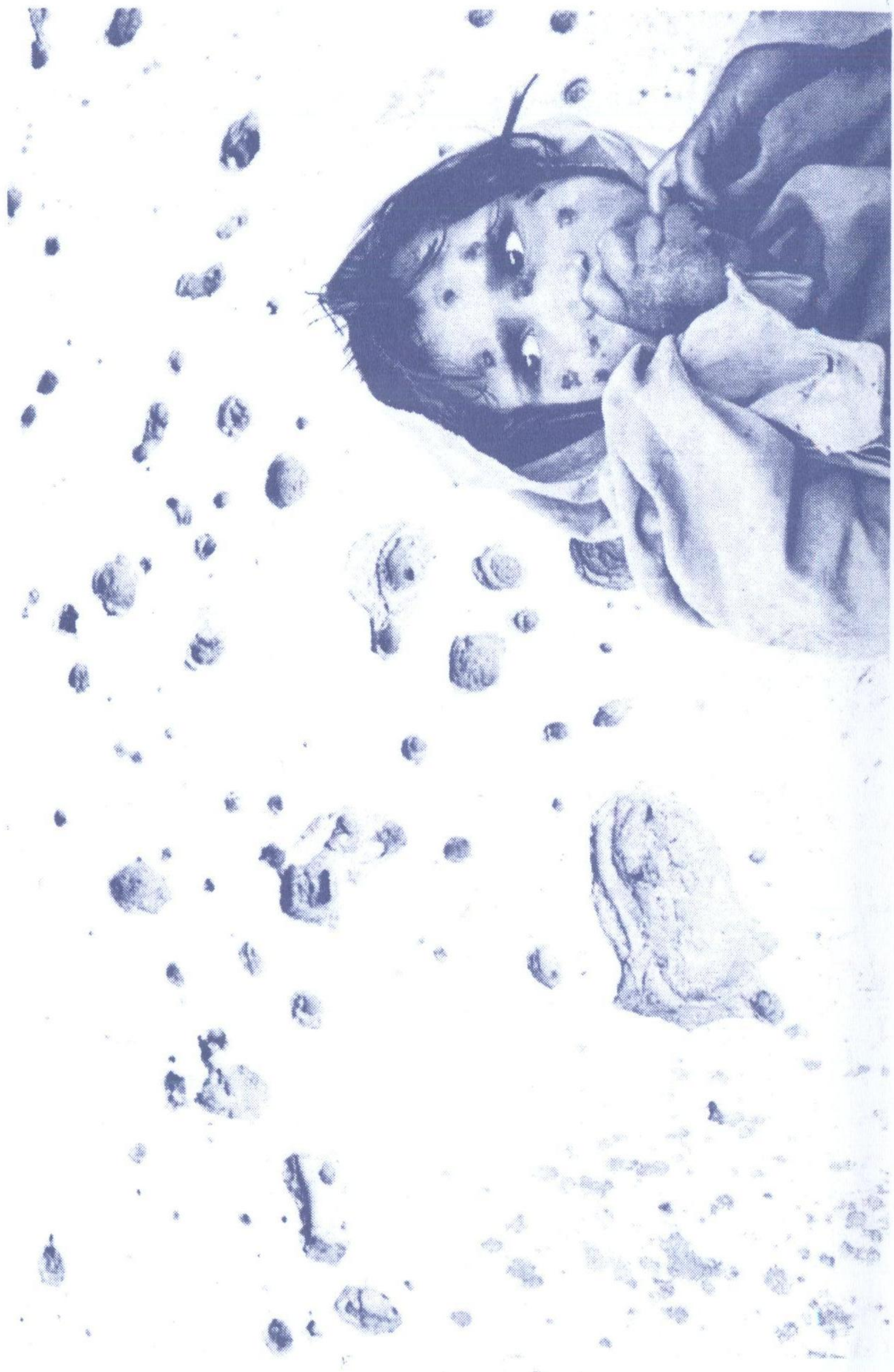
د خبرو بل پړاو:

اصلاحي شورا

کابل د جګړو دوزخ کې سوځي، حقاني صاحب وايي کابل ته ځم که سوله راشي له بېلا بیلو کسانو سره ګوري دا شل ورځې کېږي، له میرانشاه راغلی، کری ورځ خلك ځي راځي، مخور، قوماندانان، ټول په سوله ټینګار کوي، غواړي جدي ګام واخیستل شي.

انجینر احمد شاه احمدزی هم پرون راغلی و، مزمل صاحب او ملګري یې هم راځي، وايي ځو پر دواړو غاړو ننواتې ګرځو، که په ننواتې نشوه، زور ورسره کوو...

د تفاهم او ملي یووالي شورا خپلې غونډې لري، زه غواړم له حقاني صاحب سره ناست وای، که د یو بل مخ او استر شوي وی یو څه به جوړ وی.

استاد حکیم تڼیوال لپاره مې له حقاني صاحب وخت واخیست ۵/۱۱/۷۲نېټه له ماښام وروسته مې طبق وعده تڼیوال صاحب حیات اباد ته راووست، له دې وړاندې هم تڼیوال او غروال صاحب له حقاني صاحب سره کتلی او دده په مالي مرسته یې د یوه کلتوري دفتر د پرانستو هوکړه تر لاسه کړې وه... درې نیم ساعته خبرې وغځېدې، د پکتیاوالو په لهجه یې زړونه ښه تش کړل، د دوی خبرو کې د اختلاف

کوم ټکی راپورته نه شو، تفاهم، تفاهم و، وپتېیل شوه، له تفاهم شورا سره ګډ کار وکړي د سولې ګډې هڅې، پلان او پروګرام رامینځ ته کړي، په ستنېدو کې تنیوال صاحب راته کړه، له حقاني صاحب هسې لیرې پاتې وو...

۲۷/۱۱/۷

لیکوالو ټولنې ته ولاړم، هېوادمل صاحب په ځانګړې مینه سړي ته ښه راغلاست وایي.

تود روغبړ او د کتابونو ډالۍ یې همېشنی عادت دی، خو دا ځل یې له ما ځانګړې مننه وکړه، چې حقاني صاحب سره مو د اړیکو مخه ورپرانیستله.

حقاني صاحب ته وایم دا ځل ښایي په یوه رسمي چوکاټ کې د سولې فعالیتونه وغځول شي، لومړی دا چې دې ته یو نوم غوره او لایحه ورته جوړه کړې شي.

راته وایي حزب خوبه نه جوړوې...؟

حیات اباد حویلی ته ډلې ډلې خلك راځي، کری ورځ په ناستو غونډو تېرېږي، زه غونډو کې نه یم، یا به راباندې بې باروه وي، یا به مې دغسې غونډو کې د ګډون له اهلیت بې برخې ګڼي، کېدی شي د ځینو نه خوښېږم د دغسې ناخوښی اثار زه په څېرو کې له ورایه لیدلی شم، بلکې له مودو یې ګورم، زه هم غلی له حوېلی وځم له خپلو ادبي او مطبوعاتي ملګرو سره په خوږو بنداروونو ورځ واړوم.

جمعیت مجاهد جریده پېښورته رالېږدولې، ګل حاجي پلازا کې یې دفتر پرانیستی، چې خپرنیز ارګان ته کابل کې د خپراوي مخه نه شي موندای، د نظام او حکومت د ادعا سپین سترګی ته به سړی څه ووایي،

تېرې دا چې مجاهد جريده له پېښوره کابل کې د حکومت چلولو ټېر وهي:

د مموزي هغه سنگر ته ســـــلام
چې له المان نه په میدان ډزې کا

زما له پېغورو تنگ دی چې ورشم ټول غونج شي.

قانع صاحب هم دغه دفتر کې... لکه شپږمه گوته، د دفتر والو د سترگو اغزی... د پېښورو خبره کباب کې هډوکی... دی هم هره خبره کې اړه ورته نیسی... شمس پر مېز لوی لوی کتابونه ایښي... قانع په مسخرو وايي... شمس نن سبا د فرهنگ حمیدیه په مطالعه بوخت دی... سر یې نه پورته کېږي...

ډاکتر فاروق اعظم د لايحې جوړېداکې خورا زيار ويوست، نوم يې اصلاحي شورا ورته خوښ کړ، له حکمتیار سره حقاني صاحب په ستلایټ خبرې وکړې، له مسعود سره مخابره کې رابطه ټینگه شوه.

مسعود د اصلاحي شورا د غړو او برخوالو پوښتنه کوله، د ډاکتر اعظم د نامه په اورېدو یې لکه خوابده کړې وي... پر ده یې د حزبي تور پورې کړ...

د سلواغې پر ۲۵مه کابل ته په تلو سلا شوو له چای وروسته حرکت حتمی و، خو تر هغې چې اودسونه تازه کېدل او د نفلو لړی پای ته رسېده غرمه وه، ډوډی ته لږ نور هم وځنډېدو د ماسپښین لمانځه ته بیا اودسونه... ايله پر دريو بجو لومړنی موټر له حويلی ووت، ورپسې د موټرو کتار وخوځېد، تورخم ته په رسېدو پر کرښه له کوم جنجال پرته واوښتو یو نیم ساعته وروسته جلال اباد کې یوو، چې لار بیخي کنډ و

کېږ ده، موټران په هسکو ټيټو کې ځمبېدل.

لوړ مازيگر جلال اباد کې کوز شو، د يوې عربي مرستندويه اداري دفتر يې زموږ د مشتېدنې لپاره چمتو کړی، چې ايله په کې ځائيدی شوی، خو شپه تېرول گران دي، چې ملايانو، حاجيانو او شيخانو له لاسه د سړي سترگې نه شواى سره ورتلی.

په کومه کوټه کې چې زه وم، د شپې يوه برخه په خوربېدا او نوره په نفلو رنه تېرېده، خوربدا داسې چې بېلا بېل ډاروونکي غږونه، آوازونه ختل، هغسې چې کوڅه ډب سپي يې مقابلې ته راغونډېدل، پر سبايې د ماسختن له لمانځه وروسته سپين غر هوټل ته ولاړم، دلته مو ښه د خوند شپه تېرولی شواى.

جلال اباد کې مو يوه نيمه اوونۍ واړوله، د ننگرهار شورا سره هم اوږدې خبرې وشوې، زه بيا هم پکې نه يم... حاجي قدير چې له خپلو ملگرو سره راغی له دروازې د باندې له موټره کوز شو، موټران تش حوېلۍ ته ننوتل، حاجي صاحب پلی له دروازې ننوت د ده دغه ادا پر ما خوږه ولگېده، حاجي قدير کې د مشرتابه صلاحيتونه څرگند دي، د ليډرشيپ خپل کمال او ځانگړنې دي چې ډگري او شهادتنامې يې نشي راټولولی... ماته تر ډېره فطري او طبيعي ښکاري- سمه ده، لوړې زده کړې يې څلولی او غوړولی شي خو په يواځې سر ډگري ليډرشيپ نه شي کېدای... (د حاجي قدير په اړه ځانگړې ليکنه)) ماښام... هوټل کې حاجي صاحب دين محمد مېلمانه کړو نژدې يو نيم سل کسانو دغه مېلمستيا کې برخه لرله.

چرگان، پلوونه، کبابونه، غوښې، مېوې باد شوې... د کابل له جگړو، د اسلامي حکومت له غضب را شېوه شوې کډې په دښتو،

واټونو، پارکونو او لاندې سړک پر غاړه په وچ ډاګ بې اسرې پرتې وې... زړه کې مې له هرې مړې سره دا خبره ګرځېده چې راشه چیغه کړه او د عمري عدالت شعار او انصاف ژمنې یې مخ کې پیغور کړه... لکه د خپلې بې همتی پړ وم... یواځې په ځان مې زور بر و، درېیمه مړی مې له ستوني تېره نشوه...

جلال اباد د کابل جګړو له رالېږدېدلیو ډک دی، ډېرې کورنۍ، پارکو آن د لارو پر سر اړولي، پنډغالو کې ځای نشته.

د ملګرو ملتونو استازی پټینر ناز د جلال آباد سرشاهي کمپ کې وویل: نړیوال نور افغانانو ته له غوړ نیولو سترې شوي دي.

د سره صلیب استازي جان کرک په خبره د ورځې ۳۵ کورنۍ جلال اباد ته د لېږد مخه موندای شي... سرشاهي کمپ کې ۳۲تنه له ګرمي جل وهلي او مړه شوي دي... یوه میاشت د مخه چې دلته کوم قبر نه لیدل کېده وس د بېلا بېلو ناروغیو لکه ملاریا، وچکی، اسهال له امله د مړیو هدیره غځېدلې...

د کب په څلورمه له غرمې وروسته کابل ته وخوځېدو، څرنګه چې کابل ته غځېدلې لارې، د خوراکي توکیو د لېږد پر وړاندې تړلې نرخونه خورا لوړ ختلي، حقاني صاحب په بېلا بېلو توکیو بار یوه لارۍ ورسره کړه، سروبي کې د قوماندان زرداد پاټك ودرولو، ویل یې دا لارۍ درځخه ګرځوو.

حقاني صاحب خپله ورکوز شو چې ورته ووایي د خپلې اړتیا لپاره یې خوراکي مواد بار کړي خو چا خبره نه اورېده، خپله قوماندان زرداد نه و، یا یې ځان پټ کړ. د افرادو چلند یې ستوغ و، وضعه ترینګلې شوه، روژه ماتی همدلته راباندې راغی. جومات یې جوړو خو د لمانځه درك په

کې نه لګېده، موږ سره د روژه ماتي څه نه و، اذان مو وکړ پر یوه کجور دوو کسانو روژه ماته کړه، په جمعه لمونځ وشو، بالاخره مو لارۍ ورته پرېښوه، ترې روان شوو.

د کب پنځمه:

د حقاني صاحب له اړخه مخابره کې له حکمتیار سره اړیکه:

حکمتیار صاحب وویل زرداد ته یې ویلي چې د موادو لارۍ خوشي کړي.

د کب شپږمه:

لارۍ راورسېده خو مواد سم نیمایي غارت و...

د کب اوومه:

قوماندانان او مخور راځي په لایحه تقریباً توافق شوی، اوس نو باید مشرانو ته ورشي، زه غونډو کې نه یم چې نه مې ورغواړي، کله کله له ډاکتر اعظم او کشاف صاحب سره د بنډار مخ مومم، د جنرال تنې دواړه یاوران، ډګرمن احسان الله او احمد شاه کوټه کې راسره دي، مشکوك، خو معلومات ورسره شته، رښتیا درواغ درته بادوي، خذ ما صفا دع ماکدر...

د کب نهمه:

د زکام له امله مې سخته تبه ده، دارو درك نه لري، خواره شخي وریځې دي چې سینه یې نوره هم راتخته کړې ده.

لکه نیستي گډه ده، حقاني صاحب له بتوې ځو زره افغانی راویستې، ما ورته کړه حاجي صاحب اوس مې زړه ته د نیستی خبره ولوېده، ویل هغه څنګه؟

ما وې لومړی وار دی چې له بتوې پیسې راباسې... ویل نیستي پاکه پادشاهي ده.

د مامور هاشم د واسکټ غاړه غوړو خیرو لاندې کړې ان تر اوږو تور خیري پرې راغلي، علي اباد ورته په توکه وایي، مامور صاحب هسې هم نیستي راغلې قیمتي ده غوړ نه پیدا کېږي، د حاجي صاحب هم لاس تش دی.

ددې واسکټ غاړه دې چې دېګ ته په ګرمو اوبو ورمینځي له غوړو پیاز او مسالې خلاص یوو، یوه میاشت ښه کار ورکوي... په ولا چې له نباتي غوړیو خوندوره زیمیله راوباسي...

دا واري نوې پرېکړه:

حقاني صاحب له امریکا غړ سره مرکه کې وویل:

له متخاصمو اړخو مو وغوښتل چې موږ ته د منځګړیتوب رسمي بلنه او د فیصلې منلو تضمین راکړي، ځکه چې له دې وړاندې یې زموږ د سولې پرېکړه له تعهداتو سره نه ده منلې.

اوس د لارې په خلاصولو او دایمي اوربند د دواړو غاړو توافق راغلی، دغسې د درنو وسلو په ډیپو کولو هم توافق شوی، دغه وسلې به د کابل ٦٠ کیلو متری پوځي تاسیساتو کې زېرمه کېږي.

د سیاسي نظام لپاره باصلاحیته لویه جرګه یا شورا ضروري ده چې

تر اوسه موجوده نه ده، د دې لپاره هم تفاهم شوی، د قناعت وړ مواد لاس ته راغلي، امید دی چې د حل داسې لار راووځي چې ټولو ته د منلو وړ وي.

فیصله څکه وځنډېده، چې له اعلان وروسته له نقض او نه منلو سره مخامخ نه شي.

پوښتنه: عمده ستونزې څه دي؟

ځواب: د دوی منځ کې تربګنی ډېره زړه ده، زړه بدي سخته ده، بهرنی مداخلې هم شته خارجي خلك یې استعمالوي، د دوی ترمنځ چې کومې جوړې شوې هغه ماتې شوې، له یوه اړخ سره د استاد سیاف اتحاد او محسني صاحب درېدلی، بل سره مجددي او حزب وحدت، ویل کېږي، د محمدي صاحب حرکت هم له رباني سره غاړه وړي، مسئاله ډېره عمیقه ده، ډېر حقوق تلف شوي، خو چې فیصله وشي او عملي نه شي، ماته شی هېڅ ګټه نلري.

پوښتنه:تاسې د خپلې پرېکړې د عملي کېدو تضمین ترلاسه کړی؟

ځواب: دا ډېر ګران کار دی، یوه خبره ده چې جنګ ټول غندي د کابل اهالي او قوماندانان ټول له جګړې برکنار پاتې دي، وایي نور دا جنګ نشي تحمل کولای، بې تفاوته نه شي پاتې کېدی، ولسي مخالفت د مظاهرو تر حده راڅرګند شوی دی.

ښکېلو اړخونو سره هم خپل ټول کسان جګړو کې برخه نه لري، جنګ کې یوازې د تنظیمو مفسد عناصر برخه اخلي، چې د لوټماری او غلا موقع ترلاسه کړي.

امکان لري ملل متحد دوی جنګي مجرمین وګرځوي او له حکومت بالکل وایستل شي.

ملت چې کله د سولې غږ اورېدلی هرکلی یې کړی، ملاتړ ته یې درېدلي، ځکه خو موږ هیله من یو دغه فیصله ومني، موږ له دوی کلک تعهدات اخیستي، اللّٰه تعالیٰ مو پرې گواه گرځولی، ولس مو پرې شاهد نیولی.

پوښتنه: هر لوری پر خپل دریځ د درېدو خبره کوي...؟

ځواب: دېره د شرم خبره ده، دا د مرگ ژوبلې او کرکې باعث دی، دا هجرتونه د اقتصاد تباه کېدل گوره، ملت د دوی د غرضونو قرباني شو، نه روغتونونه فعال دي نه خلکو ته د خدمت فکر شته، ظالمانو له دې حالته دا فرصت ترلاسه کړی چې پاټکونه واچوي، په خلکو یې څو نیزې اسمان راټیټ دی، د دې پړه ټوله د دوی پر غاړه ده.

پوښتنه: د سولې لپاره ځینې نور شخصیتونه هم فعال دي؟

ځواب: د سولې حرکت چې له هرځای وي د تقدیر وړ دی، ملاتړ یې کوو، غواړو خپل فعالیتونه او هلې ځلې گډې کړی شو.

د سیاسي نظام له جوړولو وړاندې باید جگړه ختمه شي، جنگ چې برقرار وي، که سیاسي نظام جوړ هم شي له دغو جنگي ډلو هېڅ نظام په امن نشي پاتې کېدی، دا به بې معنا وي، ښه دا ده چې طرحه یوه وي، د سولې هیئتونه او سیمینارونه ټول په داخل کې وشي، جنگ قطع شي، دایمي اوربند وشي، لارې خلاصې شي، کابل غیر نظامي شي، متحارب قوتونه ووځي، متخاصمې ډلې لېرې شي.

له دې وړاندې د نظام جوړولو کار زما په نظر عبث دی.

پوښتنه: د ملگرو ملتو له هیئت سره ستاسې ملاقات څومره گټور دی؟

ځواب: دوی مشخصه طرحه نه لري، یوازې سروې او بررسي کوي،

نظرونه جمع کوي، بېلا بېلې طرحې به وړي، غور به پرې کوي، بیا به یوه طرحه تعقیبوي، دا طرحه ورسره نه شته چې عاجل اوربند وکړي، چې لارې خلاصې شي، ځکه خو دوی زموږ د طرحې استقبال وکړ، چې دا طرحه په هغه موادو مشتمله ده چې ضروري دي، عملي جنبه يې جوته ده.

مطبوعاتي کنفرانس کې د مولوي حقاني د وینا غټ ټکي:

له کومې ورځې چې مجاهدینو حکومت نیولی، له هماغه وخته جنگونه قتل او قتال روان دی، کله چې د حل او عقد شورا له لارې د یوه قانوني حکومت د جوړېدا پروسه پیل شوه، خلک هیله من شول او په دې انتظار کې وو، چې له دې لارې به یو منل شوی قانوني حکومت رامینځته شي، امن او استقرار به ټینگ او د خلکو حقوق به خوندي شي، ولایتونه تر مرکز پورې وتړل شي، خانه جنگي او د لارو بندول به ختم شي، خو متاسفانه دغې شورا دغسې استعداد او قانونیت نه دی پیدا کړی، چې داسې یوه حکومت جوړېدو ته مخه پرانیزي، چې د جگړو او دښمنیو مخه ونیسي او موجوده بحران او مشکل حل کړي، دغه شورا باید تزکیه او تکمیل شي او د اهلیت او استحقاق له مخې ورته نمایندگان غوره شي، استاد رباني زموږ پیشنهاد ونه مانه، پېشنهاد داسې و، چې یو عالم یو قوماندان او قومي مخور کمېسیون کې راشي، چې د نمایندگانو د انتخاب څارنه وکړي، چې غیر مستحق کسان او د حزبیت او قومیت له مخې د نمایندگانو د ټاکلو مخه ونیول شي، د پیسو

او رشوت مخنیوی وکړي.

اوس چې یو شمېر نماینده گان کابل ته راغلي، په اړه یې ډېر انتقادونه او اعتراضونه موجود دي، پینځو تنظیمو (مولوي صاحب خالص، حضرت صاحب، حکمتیار صاحب، گیلاني صاحب، محمدي صاحب) دا شورا تحریم کړي، نو د دې کشالې د حل لپاره زموږ پېشنهاد دا دی، چې شورا تصفیه او تزکیه شي، مستحق کسان چې پاتې دي راوغوښتل شي، کومو ولایتو لکه ننگرهار، کونړ او لغمان چې شورا تحریم کړي، د دوی قناعت حاصل شي، په دې هکله باید د ټولو اړخو شکایتونه واورېدل شي او رفع یې کړي.

له بلې خوا حکومت د فشارونو له لارې د ځینو له خوا ناقانونه امتیازو ته اړ شوی، د دوی نماینده گان یې فوق العاده شورا کې منلي، ځکه خو دغې شورا قانوني او حقوقي بڼه او حیثیت نه دی پیدا کړی.

که شورا په همدغه ناقص شکل دایره شي، نه دا چې موجوده مشکلات به حل نه کړی شي، بلکې د نورو مشکلاتو د رامینځته کېدو باعث به هم وگرځي.

موږ له هغو خواوو سره چې د جنگ په صحنه کې ولاړ دي، لکه حکمتیار صاحب ځو واره لیدلي، دا مو ورته واضح کړې، چې له جگړې لاس ونیسي، معضله په خبرو حل کېږي، باید له جگړو ډډه وشي، د دغو جگړو نوي فیصده زیان بېوزلو خلکو ته رسېږي.

له حکمتیار صاحب زموږ دویمه غوښتنه دا وه، چې که حکومت د شورا په هکله ستاسې ملاحظې رفع او شورا قانوني بڼه غوره کړه، خپل نمایندگان شورا ته ولېږي.

د ده یو اعتراض دا و چې استاد رباني له ځان سره واک غیر قانوني

ساتلی، ځکه د ده تمدید شوې موده هم پای ته رسېدلې، موږ وویل دا یوازې ستا نه بلکې د ټولو اعتراض دی، استاد رباني باید واک خپل مرستیال مولوي محمد نبي ته وسپاري او شورا د ده تر اداري لاندې دایره شي.

د حکمتیار صاحب بل اعتراض دا و، چې دولت کې کمونست عناصر فعال دي، شورا ته یې هم مخه کړې، موږ ورته وویل، موږ ټول د دې مخالف یو، که داسې وي بیا به د حل او عقد شورا نه اوسي.

موږ حکمتیار صاحب ته وویل: داسې معلومات موترلاسه کړي، چې تاسې له دوستم سره د ایتلاف او جوړ جاړي خبرې پیل کړې، که داسې وي دا به ډېر ستر شرم او پېغور وي، تر اوسه تاسې ادعا کوله، چې حکومت ایتلافي بڼه لري، ځکه خو ورسره جنګېږم.

موږ ټولو ته په ډاګه کړې، چې که شورا د استاد رباني تر ناقانونه قدرت لاندې دایرېږي، دا به د شورا قانوني حیثیت جریحه دار او شورا به سانسور شوی شکل ولري.

موږ پېشنهاد وکړ، چې له کمیسیون سره یو بل هیئت مل شي، چې د خلکو پر شکایتونو غور وکړي، شورا له تصفیې، تزکیې او اصلاح دمخه دایره نه شي، خو تر اوسه یې موږ ته اطمینان نه دی راکړی، که د ولس اعتماد حاصل نه شو، نمایشي صحنې او سیاسي ډرامې مشکلات او بحران نه شي حل کولای، بلکې نور یې هم پراخوي، زموږ هیله او دعا ده، چې واکمنو او د قدرت خاوندانو ته هدایت ور په برخه کړي، په خپل هېواد او خلکو زړه وسوځي، چې دا ملت له جګړو او بدمرغیو وژغورل شي.

و اخر دعوانا ان الحمد لله رب العلمین

همغږۍ شورا کې د حکمتیار، دوستم او مجددي ائتلاف:

د عقرب پر ۲۸مه کابل کې د دوستم حزب وحدت او حکمتیار د ائتلاف اوازې یو خبر وګرځېد، پر کابل د دغو ځواکونو د ګډ یرغل اټکل د ټولو پر وړاندې و، په دې ټکو چې د حکمتیار ځواکونو په بالاحصار او مرنجان غونډۍ کې د دوستم له ځواکونو سره د ګډې حملې تیاری نیسي.

له دې وړاندې دوستم په پټه پاکستان ته بېول شوی، چې د همغږۍ شورا لپاره د زمینې په برابرېدو، د دوی ترمنځ غځېدلي کنګالونه ویلي کړي، له مسعود او رباني، خوابدی مجددي هم په دغه شورا ورګډ کړی شو البته حزب وحدت ورسره ونه شوای پاللی...

د مسعود ګته په دې کې وه، چې نه جګړه وي او نه سوله، د چنګابښ په ۲۰ مه (۱۳۷۲) دوستم له حکمتیار سره کلاچه کې کتلي وو...

دوستم حکمتیار ته وویل:... زما تاسې نه ګیله ده، چې ما پسې تبلیغات وشول، چې دا کمونست دی، د نجیب رژیم له بقایاوو دی، په داسې حال کې چې تاسې خو وارې ویلي، چې د دولت داخل کې خپل کسان لرئ، زه دې هم باید له هغو کسانو ګڼلای وی، موږ چې کله شمال کې حرکت پیلاوه، له ما سره وېره وه چې د دې اقدام له امله به تر ملامتۍ او فشار لاندې راشو، ما مولوي عبادي ته وویل: د بینین سیوان طرحه روانه ده، داسې ونه شي چې هغه او بین الملل ووایي چې دوی زموږ تلاش تخریب کړ؟ مولوي عبادي ځواب راکړ، که موږ قوت

ولرو، بیا به څوک زموږ خلاف تبلیغ نه کوي...

ده له حکمتیار د دوه په دوه خبرو غوښتنه وکړه.

دوستم سره څو تنه ملایان هم وو، یوه ملا ته یې مخ واړاوه چې قران کریم تلاوت کړي، خو حکمتیار اوږده موعظه ورکړه.

په پلچرخي کې یوه ورځ مزمل صاحب په خبرو کې وویل: زما یو دوست دی هغه بله ورځ یې راته ویل: په دې جاینماز مې د مجاهدینو د بري دعاګانې کړې خو د مجاهدینو بری په داسې بیه موږ ته تمام شو، چې نه په مرګونو پوره کیږي، نه په دې ورانه ورانی، هغوی چې په دعاګانو مو غوښتل اوس مو ځان، عزت، مال، وطن او ولس ته بلا وګرځېدل، خپل جاینماز ته شرمنده یم.

مزمل صاحب یوه بله جالبه خبره وکړه، چې د دغو مشرانو او رهبرانو ژوند او طبیعت ټولو د جنګ جګړې او تشدد رنګ اخیستی دا د سولې او سیاست خلک نه دي، د جنګ او تشدد خلک دي، بهتره دا ده چې دوی کشمیر یا بل کوم ځای ته لیږل شوي وی او هلته یې د جګړو هنګامه توده کړې وی.

۲۷ - دلو - ۱۳۷۲ م

ښاغلی ورور مولوی جلال الدین حقاني صاحب !

السلام علیکم ورحمت الله وبرکاته .

په داسې وخت کښې چه د کابل بې ګناه اوسېدونکي د جګړې په اور کښې سوځي د سولې دپاره ستاسو صادقانه هلې ځلې د خدای تعالی (ج)، او د هغه د مخلوق د رضامندۍ وړ ګرځي .

د سولې او بې وسلې کولو غیر جانبدار سازمان چه د سیاسي واکمنۍ دپاره فعالیت نه کوي په دې عالي خدمت کې ستاسو کامیابي غواړي. هیله من یو چې یو داسې میکانیزم موافقه ته ورسیږئ چه د تل دپاره د جګړې، زورزیاتي، کودتا، قدرت غصبولو تجاوز او ظلم امکان – ضرورت – او مجبوریت له منځه ولاړ شي .

د سولې او بې وسلې کولو غیر جانبدار سازمان "او پي ډي" چه د هر وخت د شرائطو مطابق وړاندیزونه کوي یو ځل بیا نظر ته کښېږدي :-

یو مملکت د هغه د ټولو اوسېدونکو شریک کور دی . په دې کور کې حقوق او مکلفیتونه لري . د دې کور د اوسېدونکو حق دی چه په خپله خوښه خدمتګاران وټاکي یا ئې معزول کړي . په عزل او تقرر کې د اکثریت رایه معتبره ده او دا به یوازې انتخاباتو څرګندوي چه د هر ډول جعل، دوکې، فریب تهدید او ویرې دروازې تړلې وي . که چیرې دا ډول انتخاباتو ته لاره هواره شي او عملي شي د بې باورۍ، بهانه تراشۍ، ماجراجوئۍ ځای اعتماد، اقناع او کلکه همکاري او افغاني ورورولي نیسي . موږ د دې وخت د حالاتو مطابق حاضر یو چه له تاسو سره د یو داسې متین او اساسي میکانیزم په جوړولو او عملي کولو کښې مرسته وکړو چه د ټولو افغانانو په ګټه او د هیڅ انسان په ضرر نه وي . په احترام

امیر بهلول

د سولې او بې وسلې کولو سازمان رئیس

شرميدلې ملګرتيا؛ وحشتناکه دښمني

۱۹۹۶ کال پر لومړۍ ورځ همغږۍ شورا جګړه پيل کړه... رباني، د دوستم، مجددي او حکمتيار پر ضد د جهاد اعلان وکړ، له دوستم د ټولو دولتي القابو امتيازونه واخيستل شول، سرکاري تلوېزيون د دوستم د عياشۍ او فحاشۍ د محفلونو فلمونه ښيي، دوستم شل مياشتې مسلمان و، رباني يې د مسلمانۍ او تقوا ټېر واهه، اوس کافر شو...؟

حکومتي لويانو د ډکو سمڅو، کې اړولي، د ارګ له ګلخانۍ د پغمان تر فيل خانو او جبل السراج په منډو، لالهانده دي، بنديخانې يې هم جبل السراج ته ليږدولې، جمعه اخک اسدالله سروري هملته ولچک دي... له چريکي جګړو مو اوربدلي و، چريکۍ حکومت پڅپلو سترګو ګورو...

د پخواني رژيم مډالونه، ښبانونه کيلو په ۳۰۰۰ افغانۍ پلورل کېږي. له مرګ وروسته دسرحدونو وزير فيض محمد د مېړانې مډال مايه پنځه سوه افغانيو رانيو...

کله جنګ د دې لپاره پيل شي، چې سيمه چور کړي، لوټ ته لار ومومي.

حکمتيار جلال آباد کې د امريکا له سفير جان مينجو د مداخلې غوښتنه وکړه، خو مخکې يې د امريکا مداخله او اغبز غانده، له دې وړاندې يې له رونالد ريګن سره امريکا کې له ليدو نټه کړې وه، ببين تفاوت را از کجا تا به کجا؟

رباني يوه غونډه کې دا لنډۍ ويله:

که په ميوند کې شهيد نه شوې

چې پرې مين وم ترې چارپېر مې کړل لاسونه

کابل د ټوپکوالو ترمينځ وېشل شوی، کوڅه واکي يې رامينځته کړې، دولتي موسسات هم په دغه بڼه وېشل شوي، ان چې پر روغتونو يې هم د خپلو ډلو جنډې درولې، د سترګو "نور" روغتون، سناتوريم علي آباد د ملاريا يا لشمانيا روغتون، پوځي اډې ګرځېدلې، د ځينو لوحې په نورو برخو کې لګېدلې.

د حزب وحدت د امپراتورۍ سيمه د خميني تصويرونو او ايراني جنډو نيولې مزاري يې ملت غرب کابل ګڼي.

وزير په خپل غيابت کې خپل ځای ناستی له خپلې کورنۍ او ډلې ټاکي... دوستانو ملګرو يې د شپې وزارتونو کې ډېرې لګولې وې، لکه د ميوند واټ د اپارتمانو کوټې، کليوالو خپلوانو يې په کې اړولې.

حکمتيار ليکوالو ته وويل: موږ تاريخ جوړوو، تاسې يې ليکئ...

محمود فاراني وار له مخه قلب آسيا جريده کې کښلي و: ((... په تاريخ کې ريخ وهل)

پېښور کې پر افغان قونسلګرۍ د سرمعلم محمد ظاهر او موسی خان اکبرزاده احمدزي ترمينځ ناندرۍ پورته دی سرمعلم ظاهر چې له محاذ ملي سره پېيلی او له کمشنرۍ سره يې رابط دنده لرله، دا چوکۍ نوي قونسل موسی خان ته نه ايله کوي، په رسمي مکتبو کې افغان قونسل سرمعلم محمد ظاهر کاږي، مدير غفار چې د ترانسپورت وزير شو، ځان يې د ترانسپورت وزير مدير عبد الغفار معرفي کاوه.

بسم الله الرحمن الرحيم

Gulbuddin Hekmatyar

AMIR OF
HEZB ISLAMI AFGHANISTAN

DATE:

گلبدین حکمتیار

امیر حزب اسلامی افغانستان

تاریخ :

شوراي محترم اتحاد علماي افغانستان

السلام عليكم ورحمة الله وبركاة

در راه نجات كشور از وضع دردناك فعلي ودر راه خاتمه جنگ واعاده صلح پايدار واقامه نظام اسلامي ازبارگاه الهي موفقيت هاي مزيد براي تان مسئلت مي جويم

باهيئت اعزامي تان مفصلاً تفاهم نمودم واز همكاري صادقانه حزب اسلامي بامساعي علماي كرام اطمينان داده واقتراحات متعدد خودرا در رابطه باحل بحران كشور باايشان در ميان گذاشتيم كه اينك مكرراً وباختصار وتحريري به مطالعه شما تقديم مي كنم .

١- حكومت فعلي كه مسؤل همه حوادث خونين گذشته وبي امنيي ها، جنگ وخونريزي ها در كشور است بايد به يك حكومت مؤقت قابل قبول براي همه تفويض گردد .

٢- درعوض رئيس دولت فعلي يا كس ديگري ازجمله رهبران توسط شوراي علماء وقوماندانان تعين شود ويافردي غير از رهبران درنتيجه توافق ميان رهبران انتخاب گردد ، ترجيح ميدهم كه حكومت موقت مشتمل برشخصيت هاي صالح مجاهد غير متنازع فيهابوده رهبر در ان عضويت نداشته باشد ، باسر پرستي مولوي محمد نبي محمدي نيز موافقم مشروط به انكه در كابينه حكومت فعلي تغيراتي به توافق رهبران ويابه اساس فيصله شورا اتحاديه علمابوجود ايد .

٣- درشش ماه اينده بايد براي انتخاب رئيس دولت وتشكيل شوراي ممثل همه اقشار ملت انتخاباتي برگذار گردد -كه در مورد مواصفات راي دهنده وراي گيرنده شوراي اتحاد علما فيصله نمايد .

٤-متصل انتقال قدرت به حكومت موقت بايد كمسيون باصلاحيتي براي اجراي انتخابات تشكيل گردد حكومت حق هيچنوع تشبث ومداخله در امور انتخابات رانداشته باشد .

٥-ترجيح ميدهم كه اعضاي حكومت موقت وكمسيون برگذاري انتخابات در حكومت منتخب وشوري منتخب شركت نكند .

٦- عمليه تشكيل شوراي اهل حل وعقد بايد تصحيح گردد ونمايندگان ولسوالي ها طبق لايحه مربوطه از طريق شورا هاي متفق عليه ولسوالي ها معرفي گردد وصلاحيت نظارت بر اعمال حكومت موقت ،

تصويب لوايح ، وضع خط مشي ، تصرف در سرمايه هاي ملي وتصويب بودجه حكومت به اين شورا تفويض گردد .

٧-بايد تدابيري اتخاد شود كه امكانات دولت به نفع يك گروه عليه ديگري مورد سؤاستفاده قرار نگيرد ، پول اسلحه وسائر امكانات مربوط به دولت كه در چند ماه گذشته توسط مسؤلين دولت حيف وميل شده است بايد توسط يك هيئت باصلاحيت بررسي گرديده در زمينه استرداد وجبران ان اجرات اصولي وجدي صورت گيرد ،تااحدي در اينده به اينوع اعمال ناجايز متوسل نشود .

٨-اگر شرايطي در كشور فراهم شود كه احدي نتواند از طريق سازش كودتاها ، مداخلات خارجي واعمال قوه به قدرت برسد واستفتااز ملت وبيعت معلن وغيره مكره مردم شرط اساسي براي جواز امارت وزعامت امير وزعيم شمرده شود وبدينترتيب جلوتكرار تجارب تلخ وخونين گذشته گرفته شود ماهيچ امتيازي ديگري را نميخواهيم .

بايد مطابق به نص صريح قراني اين سنت را احيا كنم كه امانت خلافت توسط امت به اهل ان سپرده شود وزعيم وامير تنها زماني زمام امور را بدست گيرد كه مردم او را براي اينكار انتخاب كند واهليت واستعداد اينكار را دراو مشاهده نمايد ، بايد تلاش ناجائز براي رسيدن به قدرت وابقاي زعامت خودرا حرام بشمارد وبه اميري كه از طريق استفتااز مردم ودر نتيجه بيعت معلن وغير مكره انتخاب مي شود بايد صلاحيت هاي كامل شرعي تفويض شود انتخاب وزراء ، واليان سفرا وساير پرسونل دولتي از صلاحيت هاي او باشد واز توزيع وزارت ها بر احزاب وتشكيل حكومت مخلوط خوداري شود

١٠- رئيس دولت بايد مكلف به مشوره بانمايندگان مردم باشد از خود سري وخود كامگي اجتناب ورزد .

١١- به مرجعي كه حق نصب امير داده شده است حق عزل ان نيز داده شود .

١٢- حكومت موقت مكلف به تشكيل اردوي اسلامي براساس دوره مكلفيت گردد وهمه افسران مؤمن مخصوصاً انانيكه درجهاد اشتراك ورزيده اند در اردوي اسلامي تنظيم شود واسلحه ثقيل جمعاً به اردو مسترد شود .

١٣-اگرهمه رهبران به اين حل توافق كند مابهرنوع تعاون صادقانه ومخلصانه حاضريم درغير ان ما مجبور خواهيم بود راهاي رابراي حل بحران كشور جستجوكنيم كه براي ماميسر باشد اگر توافق باهمه مستعر باشد ناچار باعده محدودي توافق خواهيم كرد وبه اقداماتي كه انرا به نفع اسلام مي شماريم متوسل خواهيم شد .(انشاالله العظيم)

« حكمتيار » ١٣٧١/١٠/٢

د کفر بله فتوا

د پغمان او چهار اسیا کتني:

د فبروری پر ۲٦ مه د استاد رباني، سیاف او احمد شاه مسعود د لیدو په نیت وخوځېدو، له حربي پوهنتون سره چې اوس کنډواله گرځېدلې پر تره خپلو او خانه سازی تېر شو، له گمرک سره ښي لاس ته واوښتو، هوتخېلو کې له ویجاړیو پرته څه نه شوی تر سترگو کېدی، د هوایي ډگر ترخنگ تېر او پر خیرخانه مېنه ورگډ شوو، دلته د جگړې نښې هومره جوتې نه شوی لیدل کېدی، یوه هدیره کې یې لس نوي قبرونه کیندلي، لا یې ورته مړي نه وو راوړي، دلته یو شمېر نوي قبرونه په یوه لیکه کتار ښکارېدل، پر یوه قبر څو ماشومان اوتور سرې غونډ وو.

خیر خانه کې بېدرکه بیرو بار دی، خو ښځې سپېرې او شونډې کسکردي، یوه تور سرې چې غېږ کې یې له ماشوم سره یوه لویه پنډه نیولې، په منډو ده، لکه د ښار له شره د خیر په تمه خیرخانې ته راالېښلی وې.

چېرې به چې موټر له بیرو بار بریک ونیو، خلکو به موږ کې سترگې ښخې کړې، د نفرت دغسې احساس ما بل ځای د چا کتو کې نه دی لیدلی، ما خپل جرم او گنا جوت لیدلی شوی، لکه زما کتابونه، لیکنې زما پر تور او گناه گواهي ورکوي، لکه هغوی ماته د تور او پېغور گوتې لکې کړې وي...

دې ټولو زما د جرم په دوسیه کې پټه خوله شاهدي ورکوله، لکه محاکمې او غرغرې ته مې بیايي...

له خیرخانې پر کارته پروان واوښتو، پر باغ بالا چې ورختو، یو پک اپ له موړ مخکې شو، بل د کتار پای ونیو، پر خوشال خان مېنه وروګرځېدو، خوشال مېنه جګړې او له جګړې زیاته لوټ تالان نړولې، د کورونو کړکۍ، د چتونو لرګي یې وړل شوي، ان چې پخې خښتې یې هم ترې خپلو محلونو ته لېږدولې دي،

ځـــومره جونګړو ته دې اور ورته کړ

چې خپل محفل ته دې رڼا راوسته

خوشال مېنه د ویجاړو کورونو هدیره ګرځېدلې، یوازې پېریان او شیشکې په کې مېشتېدې شوی، پر نیازبیک ورتېر او له کمپنۍ واوښتو، د پغمان سړک مو ونیو، د پغمان زرغونه غونډۍ سپېرې اوښتې، د شیر علم او قوماندان عبدالله مانیو د ژوند نغمه غړوله، د سیاف او انجنیر احمد شاه مانۍ او د ورنو وریږونو بنګلې د یو نوي ښار هنګامه توده ساتله.

فیل خانو کې لږ تم شو، د پغمان د لوړې غونډۍ پر لور وخوځېدو، د دغې غونډۍ پر سرشاهي مانۍ کې چې جګړو یې ښکلا او رنګیني الوزولې سیاف مېشت دی.

د باغ بالا مانۍ یې هم ولکه کې ده، رباني او مسعود هم هورې دي، ما تر اوسه په دغسې ذلت او حقارت نه وو لیدلی، تر هغې چې زه مجلس کې وم د رباني خوله چوله نه شوه، پټه خوله یې تسبې اړولې، له ځېرې یې د دلکشا سرخي الوتي وه، سپېرې خاورې یې دوړولې، ځکه

چې کندز جنرال دوستم لاندې کړی، تا به وې د گور مړي گورم، احمد شاه مسعود هم غلی و.

استاد رباني یو موټی ښکارېده، لکه د وچکي ناروغي یې تېره کړې وي، حقاني صاحب ورته کړه: د ښې شپې سپین ږیری درنه جوړ شوی...

د استاد سیاف څېره غوړېدلې، په زړه او خوله یې گوړې ماتولې، د زېړې ډبلې خمتا جامې او لوی عسکري جمپر یې اغوستی دی.

د پیچک پر غونډی د استاد سیاف ماڼی درېدلې، ظاهر شاه څلوېښتو کالو کې یو کاریز میر جوړ کړ، دوی څو میاشتو کې د ښار د ویجاړی په بیه ځانوته څو کاریز میرونه ورغول...

د دوی غوښتنه د دوستم پر خلاف د اعلان کړي جهاد ملاتړ و، په دې ټکو چې حکمتیار سره خبرې کېدی شي، خو دوستم باید مرتد اعلان شي.

ددغسې اعلان او حکم واک څنگه څوک لاس کې اخیستی شي... د کفر او ارتداد فتوا د خولې څو ټکو کې نشي راټولېدای، اسلام عقیده او عمل دی دا د بنده له واک که په هر موقف او موقعیت کې وي لوړ دی...

شپه مو د استاد سیاف ماڼی کې چې لا بشپړه شوې نه وه تېر کړه، سهار استاد رباني او سیاف راغلل، رباني، پته خوله تسبې اړولې، پرتوگ یې په څټ اغوستی و.

د تسبو اړولو په اړه چې اوس یې د فېشن بڼه خپله کړې، یوه خبره را یاد شوه، بېنظیر بوټو همېشه تسبې اړوي، د لومړي حکومت پر مهال یوه خبریال ترې پوښتلي و، چې پر تسبوکوم ذکر کوي؟

دې ورته کړه: آیت کرسي.

بله ورځ د بېنظير ورور مرتضی خپل بيان کې په دې اړه ياده کړه، چې آيت کرسي اورد آيت دي، چې د تسبو يوې دانې له اړولو سره نه شي لوستل کېدی، داسې ښکاري بېنظير يوازې کرسي، کرسي يادوي.

يوازې د استاد سياف خوله چلېده، لکه جمهور رييس رباني نه، سياف وي، د تېلو بخارۍ کې د نويو تېلو په اچولو کوټه لوگي پر سر واخيسته، د خدای کارو ته گوره، چې د لمبې په پورته کېدو خوړپ ټول لوگی پر استاد رباني وغورځېد، خو ده دا وخت له ځانه مچان هم نه شوی شړلی، ايله يې سپېرې وچې شونډې د موسکا د ناکامۍ هڅې په دود بېرته شوې.

حقاني صاحب ورته وويل: حالات ورځ تر بلې خرابېږي، که ته له زړه وغواړې اوارۍ رامينځته کېدی شي، يو چل وکړه. ده ورته کړه، هر چل چې تا زده وې تا وکړ، نور غلی شو.

سياف په هماغسې فصاحت لگيا دی، هغسې خبرې چې په اوارۍ نه شوای راگرځېدی، البته د ټايم پاس کولو مسکن دارو گڼل کېدی شوی، داسې چې د ده هغه مهارت يې د سړي مخې ته ايښود چې ترۍ يې سيند ته بيولای او ترۍ راستنولای شوی.

دا چې حکمتيار دې له دوستم راوگرځي چې په گډه د دوستم پر ضد جهاد وکړی شي او د تل لپاره د ملېشو او رژيم د پاتې شونو له غضب او عذاب دا هېواد او خلک وژغورل شي...؟

دې ته يې نه کتل چې تر پرون د دوستم ځواکونه د دولت هغه گڼل کېدل او استاد رباني په ارجمندم عبدالرشيد دوستم نازاوه.

کله چې د دين په نامه ټيکه داري رامنځ ته شي، پخپل زړه درته د کفر، اسلام ټاپې راباسي، د جنت، دوزخ، حورو، غلمانو قوالې ويشي،

فتوا حربه وگرځي له دین او عقیدې چاره جوړه کړي، خپله پرې ختکي خوري د نورو یې ګېډو کې ننباسي... د قامونو په برمته کولو د نوې فتنې اور ته لمن وهي...

له پغمان، څرخي پله او له غرمې وروسته د بګرامیو، شېوکیو له لارې چهار اسیاب ته وخوځېدو، حکمتیار ویل: زه اوس څه مجبوریتونه لرم، وړاندې مې چې داړ درکاوه هغه وخت خبره یوازې زما وه، اوس باید له نورو سره په سلا یو دریځ غوره کړم.

د واټونو غاړو ته ولاړې شنې ونې پرې کېدې او د ټوپکیانو بخارۍ او نغري یې تودول، دغه بخارۍ او نغري له دې وړاندې کتابونو او خپرونو تاوده ساتل...

یو سړی چې د صابون کلچې یې څادر کې غوټه کړې وې، ملېشو په دې ګومان چې د پیسو بنډلونه دي ویشتلی و، د کابل کنډوالو کې یوازې سپي څغلي، د مړو اندامونه او بوټي ورسره کشوي، ځینې وزارتونه او یو شمېر ادارې خیرخانې ته لېږدېدلي او پر کورونو د وزارتونو او سرکاري ادارو لوحې لګېدلي دي...

د ارګ بله ننداره:

د عقرب پر ۲۹مه حقاني صاحب او ذاکري صاحب له یو شمېر قوماندانانو، مخورو او علماوو سره د استاد رباني لیدو ته ارګ ته ځي، که استاد رباني دې ته راوګرځوي، چې د شورا د تکمیل لپاره د یوه هیئت د ټاکلو ترڅنګ مولوي محمد نبي ته واک وسپاري، چې د حل او عقد شورا او راټلونکي مشر د ټاکلو په رابطه د ټولو توافق حاصل او د

ډلبنديو او جګړو مخه ونيول شي، له غرمې مخکې په لسو بجو ارګ ته ورسېدو، دا ځل د ملاقات ځای نه دلکشا او نه هم ګلخانی مانۍ ده، بلکې د ارګ ختيځ اړخ يو ودانۍ وه، چا ويل قصر نمبر يک دی د ظاهر شاه د مشر زوی احمد شاه استوګنځی و، دلته له مخکې د رباني دويم مرستيال مولوي مير حمزه موجود و، ده ډېره ډولي پوستينچه اغوستې، چې غاړه يې سرو وريښمينو ګلانو نيولې او د ګيډرې د لکۍ نرۍ پټه پرې غځېدلې ده.

مولوي مير حمزه چې مخکې ما د وزير اکبر خان مېنې جومات کې د خطيب په بڼه ليدلی و، دلته ښخي بل وړ معلومېده، له ټولو سره يې تود روغبړ وکړ، ډېر خوښ بشاش له پخوا صحتمند ښکارېده، زما په زړه کې وګرځېدل خدای دې خير کړي، واکمنو دګيدړې پوستکي اغوستي...

په همدې وخت کې استاد رباني راغی، ده وړين اوږد بالاپوښ اغوستی، چې کابل کې په دې موسم کې د بل چا په تن نه ليدل کېدله، يوازې په مسکو او سايبريا کې د دغه ډول ستر کوټ د اغوستلو بېلګې ليدل کېدی شوی.

پر استاد ربانی بالاپوښ داسې معلومېده، لکه کوم خلايي مخلوق چې د ځمکې د بنيادمانو په مينځ کې ولاړ وي، له روغبړ وروسته استاد رباني د يوه مېز شا ته کېناست، مولوي عبدالقدوس ته يې په برېتو کې وخندل، ويې ويل: کجا استی... مولوی صاحب فيرهايت شنيده نمی شود...؟

مولوي عبدالقدوس وويل: چی کنم، فيرهای ما بجای نميرسد، مولوي مير حمزه په خندا کې وويل، باروتش کم است.

استاد رباني مولوي عبدالقدوس مخاطب کړ: اوس فتوی وباسه چې حکمتیار له دوستم سره ائتلاف وکړ، اوس څنګه چوپ یې، مخکې خو دې ښه انتقادونه کول.

حقاني صاحب ویل: موږ مخکې هم دا کار تقبیح کاوه او اوس یې هم تقبیح کوو، خبره دا ده چې دا کار خو مخکې هم شوی هغه هم ردوو او دا هم.

رباني صاحب وویل: خبر متواتر دی، چې د حکمتیار ځواکونو له دوستم سره شریک سنګرونه نیولي، موږ د دوستم پر قواوو غذایي مواد قطع کړل، خو حکمتیار ورته له چار اسیاب ډک موټر راورسول او اوس دوی یوځای په سماوارونو کې چایونه نوش جان کوي.

مولوي عبدالقدوس ورته وویل: زموږ حب او بغض د الله تعالی لپاره دی، ما خو به کومه عریضه تر اوسه نه وي درکړې، موږ چې څه کوو د خدای(ج) او حق لپاره یې کوو.

د استاد ربانی خبرو سړي ته دا شک پیدا کاوه، لکه په ارګ کې نه، د شور بازار کوم سماوار کې ناست وي، له همدې ځایه وه چې حقاني صاحب وویل: مجلس به لږ خاص کړو، رباني صاحب ویل، نور ملګري به ووځي، خو حقاني صاحب جدي شو، ویل: ولې دوی وباسې، آخر ارګ دی، پادشاهي ده، څه دښته خو نه ده، موږ به ترې بلې کوټې ته ولاړ شو، مولوي میر حمزه وویل: سمه ده، چاته یې غږ وکړ او په دې توګه دوی له څو نورو علماوو سره بلې کوټې ته ننوتل.

موږ هم ځیني له کوټې ووتلو، معلومه شوه حالات ښه نه دي، دارګ وضعه عادي نه معلومېده، ډګروال صاحب د استاد رباني یو ډرېور چې ده ورسره څه اشنایي لرله پیدا کړ، د حالاتو په رابطه یې پوښتنه وکړه،

ډېرېور اصلاً د ننگرهار و، خو له ډېره وخته يې په غوربند کې استوگنه لرله او د صار ملحا د اصطلاح له مخې يې سر او صورت کې د ننگرهار کومه نښه نه ليدل کېده.

ده د کودتا په هکله وويل: دوستم، حزب وحدت، مجددي او گيلاني غوښتل کودتا وکړي، خو خدای وشرمول، امر صاحب خو گيلاني نظربند کړی و، غوښتل يې ولچک او زولانه يې کړي، خو استاد ترې خلاص کړ، جنرال رحيم وردگ هم نظر بند دی، څرنگه چې په خبرو کې يې د مطلب ټکي نه و، ځکه خو ما ډگروال صاحب ورسره پرېښود او له ودانۍ د باندې ووتلم، د ټولو په څېرو د جگړې وېرې او وحشت خوله لگولې...

پر ارگ که له يوې خوا د وېرې او جگړې سيورى غوړېدلى، له بلې خوا يې پررونقونو او رنگينيو سپېرې خاورې پرتې دي، د ونو گلانو په منځ کې د تېرېدو لار نه کېده، چې تر هره ونه بوټي لاندې د قضای حاجت انبارونه پراته وو، د څراغونو او قمقمو درك نه و، غالۍ لوټ او په ميزونو حکاکي شوي لاجورد ايستل شوي، تابلوگانې، قيمتي منظرې او عکسونه غلا شوي، لکه ارگ پر زينتي شتمنۍ اور لگېدلی وي.

د لوټ تالان اوړدو لاسونو د هرې ښکلا او ښايست پر مرۍ منگولې ښخې کړې، په سالون او دهليزونو کې د نصوارو بېلا بېلې نقشې او انځورو ليدل کېدل، له يوه او بل گوټ او کونج د چرسو لوگي ختل....

سر معلم عبدالجليل ته مې پام شو، چې يوه گوښه کې په الوتې پيکه څېره ناست دی، را ولاړ شو، تر لاس يې ونيوم، يوه گوښه کې يې راته کړه:

قره بيك د تشريفاتو دفتر ته په راتلو په ډېرکبر پر ناستو کسانو غږ

کړ:

در بین تان خو کدام جوړ پخیر نیست، بس په سترگو مې توره شپه ده، سره راباندې گرځي... سر معلم صاحب ټول ژوند د جمعیت فرهنگي کمېټه کې تېر کړی، په بدل کې یې دا دی پر سترگو تیاره ده سر پرې گرځي...

دوه دوه نیم ساعته وروسته یو لیکل شوی کاغذ د باندې راوایستل شو، چې ملایان یې لاسلیک کړي، د کاغذ مطلب هماغه پخواني ټکي وو، چې شورا تزکیه او تکمیل شي او قدرت باید اهل ته وسپارل شي، خو عبارت او جملې یې نرمې او محافظه کارانه دې.

معلومه شوه، استاد رباني ظاهراً له حقاني صاحب سره د دوی غوښتنې منلې او میر حمزه یې ورسره کېنولی و، چې په دې رابطه یو داسې مطلب ولیکي، چې د استاد رباني د شاهانه حیثیت هتک ونه شي.

کاغذ ټولو لاسلیک کړ او موږ بېرته د پلچرخي په خوا حرکت وکړ.

د گولیو لیونی خندا:

لکه پر ښار د جگړې سیوری پروت وي، په تېره د پلچرخي په استقامت وضعه بېخي بدله ده، مازیگرسیمه سختو ډزو ولړزوله، د ښار پر لور لار تړل شوې، له گمرک سره د حزب اسلامي او حکومت ترمینځ خونړی جنگ روان دی، د دولت له خوا قوتونه د جنرال بابه جان تر قوماندې لاندې د حزب له ځواکونو سره ښتي، گمرک چې یو ځل وړاندې ښار ته د مجاهدینو له ننوتو سره لوټ شو، دغه جگړه کې یې هرڅه تالا ترغه شول.

د عقرب ۲۰مه: جگړه په خپل ټول زور روانه ده، له دې سره دا اوازې هم خپرې شوې، چې د حزب ځواکونه مرنجان غونډۍ او بالاحصار ته رسېدلي او د دوستم د ځواکونو په ملتيا يې د ميوند واټ پر لور پرمختګ کړی، د عيدګاه په جومات کې يې قرارګاه جوړه کړې.

حقيقت دا چې د حزب ځواکونه بالاحصار ته راغلي وو، خو د نامعلومه علتونو له مخې يې بېرته په شا کړي، جګړه يوازې د ګمرک په سيمه کې د حزب او دولت د ځواکونو ترمينځ روانه ده.

د حزب او دوستم د ځواکونو ترمينځ پخواني تاوتريخوالي بشپړ باور ايجاد نه شوی کړی.

د سيد نور محمد شاه مېنې په استقامت چې د سولې په نامه د ختيځ کوم ځواکونه پراته وو، له سيمې وتلي، د دوی ځايونه د حزب اسلامي ځواکونو نيولی، د بګراميو نساجۍ فابريکه له يوې مخې لوټ او سوځېدلې او په دغه استقامت تر يک لنګه کوتله د حزب ځواکونو مورچې نيولې، د (سيد نور محمد شاه مېنې) کورونه زياتره کنډواله دي، کوم چې روغ دي، په هغو کې د اوسېدو څوک نه شته، ببر سرو، د کورونو دروازې کړکۍ په بې دردۍ ايستلې، يو نيم کور چې روغ پاتې دی، د کړکيو دروازو او لرګيو لپاره نړول شوې دي.

د عقرب ۳۰ مه: د ګمرک په ساحه کې سخته جګړه روانه ده، د ننګرهار کابل د موټرو اډه پلچرخي ته لېږدېدلې، ماښام له هوايي ډزو داسې معلومېده، لکه اور لوبه يې جوړه کړې وي او يا هم د خوښۍ هوايي ډزې وې، همغږې شورا کې حکمتيار صاحب د دوستم څنګ نيولی، مجددي يې هم په دغه ډله کې ورسره ګډ کړ، جنګ جنګ تا ختم ګلم جم، شعار خپل سر وخوړ او د دوستم ملېشو په واک کې

الوتکو ته د لوګر سړک د نوي کربښې (رنوی) په توګه ورکړای شو.

پر همدې شپه کابل راډیو د کورنیو چارو وزارت کې د حل او عقد شورا د مقدماتي غونډې خبر خپور کړ.

د حل و عقد شورا له مقدماتي تدویر وروسته څرنګه چې برېښنا قطع وه، نماینده ګانو د انټرکانټیننټال او اریانا هوټلونو په سړو کوټو کې په داسې حال کې چې اوبه هم نه وې، شپه تېره کړه، د هوټل یوه کارکوونکي دوې ورځې وروسته وویل، په دغه شپه څرنګه چې په تشنابونو کې اوبه نه وې، د هوټلونو انګړ او دهلېزونه د نمایندګانو معذرتونو په سر اخیستي وو، ځکه خو د دغې ورځې پر سبا ګڼو نمایندګانو پلچرخي ته مخه کړه.

د دولت نطاق عزیز مراد له بي - بي - سي سره مرکه کې د ښاغلي مصداق د دې پوښتنې په ځواب کې چې د دوستم او حکمتیار ترمنځ د ائتلاف خبره غوټه شوې، ایله دومره وویل، داسې څه خبره نه شته، خو رباني صاحب په ډېر ټینګار دا خبره کوله، کابل راډیو وویل، یوې ډلې شر اچوونکو د دې لپاره چې حل او عقد شورا سبوتاژ کړي، د ښار پر استوګنو د توغندیو ډزې کړې دي.

بسم الله الرحمن الرحیم

اتحادِ علمای افغانستان ۱۳۷۱/۹/۲۴

دافغانستان دجهاد محترمو رهبرانو السلام علیکم !
داتحاد علماي افغانستان غړو او دهیواد دبیلابیلو برخو جهادي قوماندانانو او قومي مخورو دروان کال دقوس میاشتي په (۲٤) نیټه لاندي پریکړه وکړه :
څرنگه چي دمحترم استاد برهان الدین رباني دریاست موده له پنځه څلویښت ورځني تمدید سره پاي ته رسیدلي او دځینو مشکلاتو او ملاحظاتو له مخي اهل الحل والعقد شورا په اساسي او منل شوي طریقه راغونډه نشوه ، له همدي ځایه ده چي دعلماوو اتحاد ، جهادي قوماندانانو او قومي مخورو دیوي گډي جلسي په نتیجه کي پریکړه وکړه چي استاد رباني دي دخپل ریاست دمعیاد له پاي ته رسیدو سره سم دریاست چاري دجمهوري ریاست مرستیال محترم مولوي محمدنبي محمدي ته وسپاري او ددوي تر ریاست لاندي دي اهل الحل والعقد شورا

دتکمیل تزکیي او تدویر په لارو چارو غور او اقدام وشي څو په شرعي طریقه دامیرد انتخاب پروسه عملي کړي شي .
لدي پرته داوسنیو شرایطو له مخي بله هره یوه فیصله چي یوه اړخیزه بڼه ولري اوله اتفاقي شکل څخه بي برخي وي نه یواځي داچي موجوده مشکلات نشي حل کولي بلکي دلازیاتو گډوډیو او جنجالونو سبب کرځي ، له همدي امله به هغه دمنلو وړنه وي .

* دعلماوو او قوماندانانو لاسلیکونه *

حل و عقد که پول نقد؟

د مولوي حقاني دريځ:

استاد سیاف د لويې جرگې تر ټولو ستر مخالف و، د ده په وینا لويې جرگې ته ارذال هم مخه مونداى شي، خو حل او عقد ته چې ده عقد او حل بلله، يوازې سوچه مسلمان لار لرلى شي.

سوچه او مکتبي اسلام یوه انقلابي اصطلاح گرځېدلې، لکه مطرح جهادي قوتونه چې ځانونه يې د جهاد، اسلام او تقوا ټیکه داران پېژندل.

حل و عقد، د استاد سیاف په وینا عقد و حل شورا یا په بله وینا د شریفانو دغه ټولې د بډو او رشوت داسې ریکارډ ټینگ کړ، چې کابلیانو ورته د پول نقد شورا نوم ورکړ.

حقاني صاحب د اصلاحي شورا په مشرۍ د شورا د موثریت او مشروعیت لپاره په هلو ځلو بوخت دی، په دې اړه يې له جهاد هینداره بي - بي - سي پښتو، دري ځانگو سره مرکه کې وویل:

جهاد هینداره: هیله ده؛ کابل کې د خپلو بوختیاوو او فعالیتونو په اړه وواياست؟

حقاني: نحمده و نصلی علی رسوله الکریم، اما بعد!

حقیقت دا دی، چې د خلکو په خوښه په شرعي طريقه حکومت نه دی جوړ شوی، داسې ښکاري لکه حکومت موجود نه وي او خلا د قدرت وي، چون افغانستان بالکل ړنگ او د زندگی اسباب له مینځه تللی، دغه ړنگ افغانستان ته د مهاجرو راگرځېدل په داسې حال کې چې خلک مسلح دي او ځوارلس کاله هر قوماندان د یوه حکومت په شکل کار کړی نو امنیت باالکل خراب دی، د دې لپاره یو مستقر او

مرکزي حکومت ضروري دی، د وطن د تعمیر لپاره هم قوي حکومت په کار دی، د تعلیم، صحت لپاره د یو مستقر او مرکزي حکومت ضرورت دی، چې متاسفانه جوړ نه شو.

د دې علت دا دی، چې د تنظیمو تعدد، جګړو او عدم اعتماد بدبختۍ موجودې دي، بیا هم متاسفانه چې په ابتداء کې له کابل رژیم په سالمه طریقه د واک انتقال ونه شو، د ائتلاف په شکل تر سره شو، هغه دی چې سالمې اداري جوړې نه شوې، که یې کوم ګام اخیستی د سازش پر لار یې اخیستی، اهلیت یې پام کې نه دی نیولی.

حاکمانو یوه غلطه طریقه غوره کړې، هغه دا چې د خپلو پلویانو د پیدا کولو لپاره یې د سازش لار خپله کړې، له بیت المال یې نا جایزه ګټه پورته کړه، موږ کوښښ کوو چې یوه منلې شورا جوړه شي، چې یو سم حکومت رامینځته کړي او کار اهل ته وسپارل شي، داسې چې پر سازش او رشوت نه وي ولاړ...

که سازش ونه شي او خلک د اهلیت پر بنا راوغوښتل شي، د علماوو، قومي مشرانو، قوماندانانو دغو دریو قشرو استازي په کې وي، له دې سره به همکاري کوو، که په سازش سره دا کار وکړي، په دسیسو، نژاد، سمت او تحزب دا کار بنا کړي، نو بیا د علماوو، قوماندانانو او قوم تصمیم دا دی، چې د سازش حکومت مخه به نیسي.

دا اوس د شورا لپاره د سازش په طریقه او د تحزب او نژاد پر بنا کار شوی، دې ته باید خاتمه ورکړو او په هغه طریقه چې ما وویل، د شریعت طریقه ده او درې قشره خلک علما، قومي مخور او قوماندانان د دوی په اتفاق یا اکثریت یو موقت حکومت جوړ شي.

جهاد هینداره: تاسې د جګړې دواړو غاړو (رباني - حکمتیار) له

ژمنو څومره داده پاست؟

حقاني: د ملاقاتونو او مصالحې په هکله باید ووایم، چې حکومت په کړیو تعهداتو وفا او عمل نه دی کړی، جانب مقابل هم خپل قوتونه پوره نه دي په شا کړي، تر اوسه د مصالحې لپاره پوره اطمینان نه ښکاري.

له حکمتیار سره موږ وکتل، چې جګړه د واقعي شورا لپاره مانع ګرځي، باید جنګ ونه شي، خبرو او مذاکراتو ته وخت ورکړای شي.

B.B.C پښتو: له حکمتیار سره ستاسې لیده څه نتایج لري، د لارې د پرانیستو پر سر موافقې ته ورسېدې، که څنګه؟

حقاني: دا وخت د علماوو او قوماندانانو شورا په ګډه کار کوي، پرون حکمتیار صاحب ته ورغلو، په دریو مسئالو مو ورسره خبرې وکړې:

۱. څرنګه چې د لارو تړل د افغانستان عامه خلکو ته تکلیف رسوي، په تېره دا وخت چې خوراکي مواد، درمل، برق، لرګي او تېل نه شته، نو که لارې بندې وي، خلک به له هلاکت سره مخامخ شي.

له حکومت سره ستونزې د لارو په بندولو نه اوارېږي، که خوراکي مواد عادلانه نه وېشل کېږي، یا پوځي استفاده ترې کېږي، د دې کار مخه به ونیسو.

۲. کوم هیئت چې حکمتیار صاحب د نګران په توګه د مصالحې له هیئت سره منلی و، څرنګه چې حکومت ډېره بې قولي وکړه، د حکمتیار صاحب نګران هیئت مایوس شو، ویل یې نور هیئت نه درلېږم، موږ ترې وغوښتل هیئت راولېږي...

۳. درېیمه خبره د اوربند ده، په دې کې حکومت خپلې وعدې نه دي

ترسره کړي، حکمتیار هم وویل چې نور زما اوربند نه شته، موږ ورته وویل، حکومت اوس حاضر دی، ته باید جنگ ونه کړې.

ده ته دې خدای خیر ورکړي، درې واړه خبرې یې ومنلې.

B.B.C پښتو: د ملي وحدت لپاره مو چې کومه شورا راغوښتې وه، ترکومه ورسېده؟

حقاني: د علماوو، قومي مخور او قوماندانانو شورا موخه دا ده چې جنگ ختم او سوله راشي، هغه دی چې ملي وحدت هم ټینگېدای شي.

موږ د کوم تنظیم لپاره کار نه کوو، هغوی چې د ملت لپاره کار کوي، سوله او امنیت غواړي، اسلامي نظام غواړي، د دوی ترمینځ تفاهم شته، د دې لپاره له ټولو اړخونو سره ارتباطات شته...

B.B.C پښتو: که د حل او عقد شورا بن بست ته ورسېږي، راتلونکی څه وړ گوری؟

حقاني: ما مخکې هم دا خبره کړې، کومې بدبختۍ چې راغلی، د تنظیمي تفرقې له امله مینځته راغلی، زه وایم دا تنظیمونه باید محوه شي، له سره گوندونه جوړ شي، تنظیمي مقررۍ باید لغو شي، یو منلی حکومت رامینځته شي.

B.B.C پښتو: که بیا هم تنظیمي بڼه ادامه ولري، د دې باعث نه گرځي، چې مجاهدین خپل سیاسي تشخص له لاسه ورکړي؟

حقاني: زه خو د افغانستان مسلمان ملت دې ته دعوت کوم، چې لفظي مناقشات لکه د لويې جرگې، حل و عقد، اهل الرای قیادي شورا تر عنوان لاندې لفظي جگړې شاته کړي، دا هم ورته وایم چې افغانستان کې د غربیانو طریقې د چلېدو نه دي، اسلامي مملکت دی، اسلامي طریقه پټه پنا نه ده، اهل الرای، اهل فکر، لویه جرگه، حل او

عقد یوه خبره ده.

B.B.C پښتو: که دغه ستونزې اوارې نه شي، پره به یې د چا پر غاړه وي؟

حقاني: په دې کې ټول راځي، زه هم یوه تنظیم کې راغلی یم، یوه سمت او نژاد سره پیلی یم، موږ ټول پره یو، ځکه خو زه خپله غاړه خلاصوم او د تنظیمي، سمتي او ژبنیو اختلافاتو پر ضد غږ پورته کوم.

B.B.C دري: مولوی صاحب شما روز قبل با آقای حکمتیار صحبتی داشتید، چه توافقی به دست آورده اید؟

حقانی: از آغای حکمتیار خواهش کردم، که مسدود نمودن راه برای عامه مردم بسیار تکلیف است، ملت مظلوم ما از ناحیه سوخت و مواد غذایی دچار تکلیف است، راه لوگر، پکتیا، جلال آباد و راه شمالی باید جمعاً خلاص شود، اگر راه مسدود باشد مردم به هلاکت مواجه خواهد شد.

حکمتیار صاحب وعده نمود که راه را باز خواهد کرد، صرف یک خواهش کرد که مواد غذایی و سوخت باید عادلانه تقسیم شود و در گدام حکومت ذخیره در راه نظامی مصرف نشود، ما گفتم که کوشش ما دراین مورد جریان دارد، که یک هیئت بې طرف تعین شود، تحت مراقبت این هیئت مواد سوخت و غذایی تقسیم شود.

B.B.C دری: شما نقش اساسی و برجسته در جهاد داشتید، در اوایل بحیث وزیر عدلیه مقرر شدید، ولی وظیفه را اشغال نکردید در این باره توضیحاتی ارائه فرمائید؟

حقانی: ما از حکومت در ابتدا بسیار مطالبه کردم، که متاسفانه تا حال به مطالبات ما جواب نگفته، از همینرو از همان اول پست وزارت را

قبول نکردم، چون حکومت شکل ائتلافی داشت و صبغه اسلامی و ملی آن مشکوک بود و است، از همینرو برای خود مناسب ندانستم در کابینه باشم.

بجای اینکه امن بیاوریم و برای مردم خدمت نماییم، جنگ و بی امنی را رفع نمایم، خود درگیر جنگ باشم، فلهذا صحیح نبود وزیر باشم و مردم در مصیبت بم و توپ مبتلا باشد.

B.B.C پښتو: داسې فیصله شوې، چې حل او عقد شورا پر خپل ټاکلي وخت جوړه شي، استاد رباني هم له واک لاس نه دی اخیستی، تاسې په دې اړه کوم تجویز ترلاس لاندې لرئ؟

حقاني: د رباني صاحب موده پینځه ځلوېښت ورځې د دې لپاره تمدید شوه، چې شورا جوړه شي او په رسمي توگه د دولت مشر وټاکي، دلته له یوې خوا موسم مساعد نه و، له بلې خوا د شورا لپاره د غړو په ټاکنه هم انتقادونه کېدل، موږ غواړو شورا ته غړي په سمه طریقه معرفي شي، چې یو منلی حکومت رامینځته کړای شي، چې اطاعت ورته وشي، امن راولي، ولایتونه له مرکز سره وتړي، ځکه مو غوښتنه وکړه، چې یو متفق پلاوی د شورا غړي تزکیه کړي، د ټاکنې بهیر یې وڅاري، چې ځینې کسان په پیسو او رشوت اخیستل شوي، د قومیت او حزبیت له مخې راغوښتل شوي، هغوی چې شورا تحریم کړې اعتراضونه یې رفع کړی شي، د شورا کار باید سطحي ونه گڼل شي، ډېره پاملرنه او دقت ورته وشي، داسې کسان راونه غوښتل شي، چې د خپلې سیمې د نمایندگۍ صلاحیت او کفایت نه لري، استاد رباني اوس له کوم قانوني جواز پرته واک له ځان سره ساتلی، چې د تشنج او جگړو باعث گرځېدلی، ځکه خو موږ یوه پرېکړه وکړه، چې مولوي محمد نبي

محمدي ته چې د دولت رئيس مرستيال دی، واگې وسپارل شي، هغه د قانون له مخې د دې مستحق دی، چې په دغه موده کې د ده تر مشرۍ لاندې شورا دايره شي.

B.B.C پښتو: استاد رباني په دې هکله څه نظر لري؟

حقاني: استاد رباني زموږ هيئت ته ويلي او موږ ته يې يو ليک هم راليږلی، په دې ټکو چې ښېگا خپل ملگري راغواړي، دا خبرې به ورسره مطرح کوي، بيا به رسماً موږ ته خپل ځواب راکوي...

ما رباني صاحب ته وويل: د خدای خاطر وکړه، په خپل ملت زړه وسوځه، ستا مرستيال کولای شي، قانوناً په داسې مواردو کې کار وکړي، هيله ده واک خپل مرستيال مولوي محمدي ته وسپارئ.

B.B.C پښتو: د مجاهدينو نورو مشرانو ستاسې له پرېکړې سره موافقه لري؟

حقاني: محترم مولوي خالص موږ ته کتباً داډ راکړی، حضرت صاحب، گيلاني صاحب هم توافق لري.

که داسې ونه شول، حکومتي دستگا به همداسې فلج پاتې وي، په روغتيايي، تعليمي او نورو شاخو کې به خلک له سختو ستونزو سره مخامخ وي، همدا د حل لاره ده.

له سده وتلي

۱۳۷۴ - ۹ - ۸

د اتحاد علماء غونډه ده... زه د باندې له ډگروال صاحب سره گپه کوم... درانه ماشينونه چې د ډېرو غټ گټونه او کمر د توږلو، اره کولو لپاره لېږدوي، داسې ښکاري لکه د غرغرې دار يې لگولی...

ډگروال صاحب وايي... داسې ورځ به راشي چې دا يو نيم درجن مې دلته درته ځړولي وي... ما خبره نه وه کړې، چې غږ شو... ور ولاړشوم... وايي دننه دې غواړي...

چې دړه مې ببرته کړه، کوټه له ملايانو ډکه وه... په يوه ښه، يوه ځېره... لکه ټولو په يوه وار سترگې راپورته کړې وي، له ببرو وروځو لاندې يې له رنجو ډکو سترگو گاټې داسې ښکارېدل لکه سنگسارېدو ته يې ډبرې را اخيستې وي...

وېرې واخيستم، لکه گبنې نيولی وم... نه دننه تللی شم، نه ببرته گرځېدای...

د حقاني صاحب لکه زما وارخطايي ته پام شو، ځنگ ته يې ور وبللم، په ملايمت يې پوښتنه وکړه... لکه ملايانو ته په ما او ليک مې تېم ورکوي... چې داسې دانه مې ساتلې...

ذاکري صاحب هماغسې د عذاب په ويش لگيا دی... وايي سياف ته وليکه: "په بنده سا مې قلم را واخيست..."

"لنډيز"

جناب محترم استاد سياف صاحب! السلام عليكم:

".... موږ په روغه جوړه او دا چې منلی شورا جوړه شي خپل وس وکړ... خوله بده بخته گټه يې ونه کړه... اوس تاسې ته خبر درکوو، چې مقابله مو نه کوو، که چېرې اسلامي حکومت جوړ شو، الله جل شانه دې جوړ کړي، همکاري به درسره کوو، خو که ستاسې له شورا او پرېکړو ټکر او فتنه رامنځ ته شوه، مسوولیت به یې د استاد رباني او ستا پر غاړه وي...

په داسې حال کې چې مشرانو شورا تحريم او د مقابلې اعلان کړی، شورا او پرېکړې يې له فتنې پرته څه نه شي راختی.

تاسې موږ ته ليکلي چې د مولوی صاحب خالص نظر زما نظر دی، اوس خالص صاحب له شورا سره مخالفت وکړ، خو تاسې ورسره ولاړ یاست... د دغه تضاد معنا څه کېدی شي...؟

که تاسې له زړه غواړئ موږ به کوښښ وکړو مشران واقعي شورا کې په گډون راضي کړو، د دې لپاره بايد له هر ولايت درې تنه يوه پلاوي کې رسماً وټاکل شي، چې د شورا د تزکيې او مشرانو رابللو چاره پر مخ بوځي... په دغه صورت کې اميد شته يو اواری ترلاسه شي، که داسې ونه شول بيا ته يوه شه او ستا شورا..."

ما پخپلو ټکو مسوده وليکله... خو ځينې ټکي يې راباندې واړول چې اسانه شي، هغه دی، چې لوړ متن ترې رامنځ ته شو...

ذاکري صاحب راته کړه: ته خپله ورسره ولاړشه... وايي يو سړي چاته ويل که خط ور وليکي... هغه ورته کړه پښه مې خوږېږي... ويل خط په لاس کاږي، پر پښه څه کوې...؟ ويل مجبور يم د خپل خط د لوستو لپاره ورسره ولاړ شم چې بل څوک يې نه شي لوستلی،

عبدالرحیم اخوندزاده، قاضي میرزاخان دلیلي او زه رهي شوو... د پولادي امیر مانۍ کې هماغه اوسپنیزه څېره... په ورته هیبت او صلابت ډېره لګولې... استاد باغ بالا مانۍ کې دېره دی، اخوندزاده او قاضي یې وروبلل زه یې دباندې ایسار کړم... په یو څه ځنډ یې وروغوښتم... راته وایي دا ملایان لکه ته د سده باسې...؟ ما ویل زه یې په لېونتوب اړولی یم... اخوندزاده صاحب ورته کړه، ټول له سده وتلي یوو، دوی چای څښلی و... ماته یې د شین چای ګیلاس کېښود... سوړ و، ډک مې پرېښود... استاد یو لیک وکیښ:

محترمو ورونو علمای کرام حفظه الله تعالی!

السلام علیکم ورحمة الله وبرکاته وبعد...

ما په استاد یو خط ولیکه او د یو هیئت په ذریعه امرصاحب حکمتیار ته واستاوه شه او یو هیئت ستاسو خواته در واستاوه شه، چې په ګډه مولوي خالص سره خبرې وکړي، او په دې ښه پوه اوسي، چې خدای ناخواسته که ټول خلک ایتلافي نظام ومني، د اتحاد تنظیم ته یې منل د امکان څخه ډېر لیرې ښکاري، چې د ګلم جمو یو نفر هم په دې مجلس کې ناست وي، زه به په کې نه یم، زما د ننیو خبرو فیته در وغواړئ تاسو ته به پته ولږي چې موږ څه غواړو، هیله ده دورونو په قناعت کې تاسې هم مرسته وکړئ.

والسلام علیکم

۱۳۷۱/۱۰/۷

بسم الله الرحمن الرحیم

اتحاد علمای افغانستان

تاریخ: / /۱۳۷۲ هـ ش

برادر محترم حکمتیار صدر اعظم دولت اسلامی افغانستان

بمنظور تحلیل و بررسی وضع نابسامان فعلی کشور و جریان جنگ های دردناک وویرانی خانمانسوز و بدنام کننده برای مسلمانان و دولت اسلامی که ثمرات پر بار پانزده ساله جهاد را لحظه به لحظه به نابودی می برد، اجتماعی مسئولانه از علما و قوماندانان و اهل خبره و سران و بزرگان اقوام بروز دوشنبه ۱۷ عقرب ۱۳۷۲ در شهر جلال آباد دایر گردید.

درحالیکه در برابر وضع جاری انزجار کامل مردم مظلوم افغانستان و مراتب تاثر و تاسف همه امت اسلامی که انصار جهاد بوده اند و در رابطه با پامال شدن حرمت و مصالح ملت مسلمان و آبروریزی برای همه داعیون اسلام و نهضت های اسلامی و خطرات مداخلات شوم دشمنان و آینده تاریک را به پاداش پانزده ساله جهاد و قربانی بی مثال امت اسلامی به شما انتقال می دهد برای آنکه این سقوط قهقرائی از حد موجوده آن نیز جبران ناپذیر نشده باشد مواد مندرج آتی را از جناب شما خواستار است.

الف: آتش بس عاجل و فوری جنگ جاری را اعلان نمائید و قوتهای محارب در موقعیت های موجوده شان متوقف گردند.

ب: همه راه های مواصلاتی در مسیر کابل وولایات بدون قید و شرط باز گذاشته شود.

ج: برای حل مسائل متنازع فیها به هیأتی مشتمل از کبار علما و مصلحین اختیار کامل تفویض گردد تا در چوکات شریعت منور اسلام و مصالح ملت مسلمان و ارمانهای امت مسلمه به حل و فصل آن بپردازند.

دغه مکتوب په همدغه متن احمد شاه مسعود ته هم لیږل شوی...
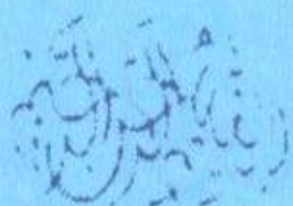
بسم الله الرحمن الرحیم

دافغانستان اسلامی دولت — دولت اسلامی افغانستان

دصدارت عظمی مقام — مقام صدارت عظمی

شوری محترم اتحاد علماء افغانستان!

السلام علیکم و رحمة الله و برکاته!

در رابطه با مطالب مندرجه مکتوب مورخ ۱۳۷۲/۸/۱۷ تان با احترام عرض می کنم:

الف: با اعطای صلاحیت عام و تام حل وفصل همه قضایای متنازع فیها مطابق شریعت اسلامی به هیأت حکم صددر صدموافقیم و اطمینان می دهیم که نسبت به فیصله های هیئت التزام خواهیم ورزید.

ب: با توقف جنگ و اعلان اور بند موافقم، با باز شدن همه راه های مواصلاتی توافق داریم.

از خداوند کریم برای خود و شما توفیق خدمت صادقانه در راه نجات کشور ازین وضع دردناک، اقامه صلح و تشکیل نظام صد در صد اسلامی مسئلت می جویم.

با احترام

برادر تان «حکمتیار»

****

فضیلت مأب ذاکری صاحب و علمای نهایت محترم

السلام علیکم و رحمة الله و برکاته!

صحت و موفقیت شما را در وظیفه ایکه در پیش گرفته اید از رب العزت خواهانم.

فرستادگان شما تشریف آوردند و روی مسائل با ایشان صحبت نمودم که ان شاء الله شما را در جریان قرار خواهند داد.

امیدوارم معضله موجود به لطف الهی و تلاش شما حل گردد.

احمد شاه مسعود

زور حقيقت نه دی

څه کېدی شي، څه کولی شو...؟

وضعه دردوونکې، پرمختیاوې لړزوونکې دي، حال بوږنوونکی، مستقبل تیاره دي، زه داسې ګنم نه باور شته، نه اطمینان، یوازې هیلو کې سا چلېږي، ژوند په امید تکیه دی، نیم ژواندې اسرې د ژوند ارابو ته دیکه ورکوي، نور د ژوند لپاره نه وخت شته، نه حالات مساعد دي.

وخت د مرګ پر خوا دی، حالاتو له ژوندانه لاس اخیستی د مرګ په انتظار ولاړ دي، هرڅه د مرګ په چوپړ کې دي.

د جګړې غاړې، تنظیمونه د خپلو خلکو پر ځای بهرنیو ته ګوري، لکه خپله پرېکړه تصمیم یې نه شته، د ملت اراده یې تر پښو لاندې ده، پر توطئو، معاملو یې ایمان راوړی، په مخفي کارۍ بوخت دي، اقتدار یې قبله ګرځولې، واک ته په سجده پراته دي...

اقتدار که په هره بیه وي، هر قیمت ته چمتو دي، په هرڅه بولۍ لګېږي، هرڅه لیلام دي.

حقاني صاحب په ليدو کتو بوخت دی، يوه ته ورځه، بل ته کينه، زه د هغوی په خوله يوه پر زړه بله له ورايه گورم، نه پوهېږم حقاني صاحب څرنگه ورسره د خير، ښځگنې هيلې پېيلی شي...؟

زه د خپل زړه خبرو ته وخت نشم مونداي، که کوم ماښام له حقاني صاحب سره د يوازې کېناستو فرصت مومم تر ډېره دواړه چوپ وو، لکه د ويلو څه نه لرو، لکه زه د ده پر زړه پوهېږم، دی زما پر مدعا... داسې چې غواړو څه ووايو، خو نه يې وايو، نه يې شو ويلی... چې خبرې د نهيليو بربوکيو کې نغښتې... له ويلو پټه خوله ښه ده... شيخ فريده پټه خوله دې بهتري ده...

زه د خجالت احساس کوم، چې نه مې شوی کړی د زړه خبرې راپورته کړم، ځان په يو ډول منافقت پړ راته ښکاري... پوښتنه دا ده، چې دغه مشران په جرگه، نرخ او کانې معتقد کېدی شوی...؟

د حقاني صاحب سترگو کې يو ژور درد گورم، يو دوک او نهيلي مومم، څه خبر زما سترگو کې د بغاوت سکروټې ليدی شي...؟

زه چې ورته په نيوکو شکايتونو خوله پرانيزم... راته وايي: موږ نور څه کولی شو...؟ نه له يوې غاړې سره درېدی شو، نه له بلې سره، زور کشاله نه شي اوارولی، بې له دې چې د جوړې او سولې خبره وکړو، بل حل نه شته... دا زموږ مکلفيت او مجبوريت دی... که نه ته ووايه څه وکړو، څه کولای شو...؟

زه غلی شم دی هم چوپ شي، څه شيبه دواړو ځانونه دغسې چوپتيا ته سپارلي وي، چې ورته گورم پر څېره يې د ځرگندي نا خوښی نښې گورم، له وضعې، حالاتو، که زما له نيوکو او احساساتو...؟

لکه حقاني صاحب له خپل مزاج مجبور دی، د جرگې، نرخ او کانې

مجبور ، مرکې او سولې ته ژمنتیا... چې پکتیا د جرگو وطن دی... دلته هر قومي مخور په دغسې ژمنتیا ځان اړ گڼي، چې دلته د حکومتونو په پرتله د جرگو سیستم غښتلی راوتلی... چې حکومتونو هم جرگو ته کتلي، جرگې ته په مخ اړولو یې گام اخیستی دی.

دغه ولسونه چې څومره جنگیالي پېژندل کېږي، دومره نرخ، کاڼي قومي کودونو، جرگې او سولې ته ژمن او معتقد ختلي...

دا خو مو هر چاته دا خپل زړگوټی سپین ساتلی

چې مو د وخت په داړه مـــارو هم یقین ساتلی

(...)

د مولانا فهیم بنډار:

له مودو پس مې حاجي نسیم وموند ورسره کش یې کړم چې له فهیم سره گورو، د بهرنیو چارو وزارت واټ ته د صدارت راختلې دروازه نظار شورا تړلې د توره بازخان څلور لاري دروازه خاصو مراجعینو ته له پوښتنو، پلټنو وروسته پرانیستل کېدی شي.

حاجي صاحب له وسله والو سره غوړونه وجنگول، زه یې پر اشاره وروغوښتم، کلك یې تالاشي کړم، حاجي نسیم خندل، زړه راته وایي بېرته وگرځه، خو د وسله وال له ډاره مې دا کار نه شوی کړی.

د صدارت بڼه نه دا چې اوښتې بلکې بیخي الوتې، فضا ترینگلې او مرموزه ده، صدارت لکه پوځي قرارگا داسې ښکاري، وسله وال یوه بله خوا ځغلي، یوه لوی سالون ته په تلو حاجي نسیم یوې کوټې ته ننوت، زه سالون کې ولاړ یم، د استاد رباني او مسعود لوی عکسونه پر مخامخ

دېوال لګېدلي، وسله وال له سر تر پښو راته ګوري، یو نیم له چا سره څه وایي، خو پوښتنه نه کوي، حاجي نسیم راووت، ورته وایم په څه بلا دې واړولو، دی څه نه وایي، خاندي...

پر پوړیو وختو، حاجي بیا یوې کوټې ته ننوت، زه ولاړ یم، یو عسکر وروغوښتم له ساړه سترې مشي سره یې پر یوه چوکۍ د کیناستو وویل:

حاجي نسیم بله کوټه کې دي، چې راووت زه یې لاس نیولی ورسره ننویستم، یو ژبی پټه خوله ناست دی، موږ هم غلي کیناستو، لکه په خبرو بندیز لګېدلی، لس دقیقې وروسته یو وسله وال له مخامخ کوټې راووت، موږ یې وروغوښتو چې ننوتو کوټه کې نه میز و، نه چوکۍ، پر سره غالۍ نوې توشکې پرتې دي، پستې غټې تکیې دیوال ته ایښې... یو پنډ پړېړ سړی ناست دی، یا الله دا مولانا فهیم دی؟ دا قتدار له سړي داسې بلا جوړوي...؟

ماته د جمعیت نظامي کمېټې یو مامور سترګو ته ودرید، چې پر موټرسیکل به ګرځېده، خوش باش خوش پوش... دا په څه غضب اوښتی.

سترې مشې مو وکړل، معلومه شوه ، دا د مولانا صاحب رسمي دفتر نه دی، دی چې له چا پتېږي نو پر دغه کوټه ننوځي، یا به آن کار دیګر بوخت اوسي...

مولانا صاحب چې اوس جنرال دی، له واره حقاني صاحب د نیوکو تر غشو لاندې ونیو، نه ښه نه بد، د حکمتیار پر ملاتړ یې پړ کړ، تر دې چې حزب ته یې د وسلو مهماتو په ورکولو تورن کړ، وایي موثق اطلاعات ورسره دي...

ما ورته کړه! حکمتیار له حقاني صاحب ستاسې پر ننګه ګیله من

دی...

مولانا پر پاکستان خوله ورخلاصه کړه، چې کابل یې له خپلو جاسوسانو ډك دی...

ما ورته کړه تاسې د پاکستان مینه کې دومره ډوب وئ چې موږ مو پر پاکستان د نیوکو په تور دوزخیان بللو...

ده وویل: جنرال رحیم وردگ او حامد کرزی د پاکستان اجنټان دي... اوس یې زما پر رحیم وردگ او حامد کرزي څه...؟

که نه جنرال زما وطندار دی...

حامد کرزی خوارکی یې دومره ډانډاس کړ، چې د ده په خبره سرش زیر بالش خات شد...

جنرالی مولانا فهیم ته دا زیان اړولی چې ډېری یې د خاد پخوانی جنرال گڼي، خادست یې بولي، که هرڅو وايي مجاهد دی، نه یې شي پرې منلی...

ډاکتر نجیب الله هم د خاد له تور او غضب ځان نه شوای خلاصولی، وايې ډاکتر د خاد پر ریاست همېشه د پښېمانۍ او افسوس اسویلي ایستل او خپلو ملگرو ته یې د ده پر غاړه د دغې دندې غورځول د کارمل توطیئه گڼله.

له پیسو خالي بانکونه:

په یوه بڼه د ځو کرنسیو چلښت:

افغانستان بانک ترمخ داسې بیروبار وي، چې سړي ته د دموکراسۍ د دورې مظاهرې ور په زړه کوي، زما یوه ملگرې په ټوکه کې وویل، د

رباني صاحب سخاوت ته گوره، د پيسو څومره حوالې يې خلکو ته ورکړې...

معلومه شوه، چې د حل او عقد شورا د رشوتونو له امله د بانکونو خزانې تشې پرتې دي، درشونو په احکامو سربېره د بانکونو په مخه کې ولاړ سوداګر دا یوه میاشت د پیسو د نشتوالي له امله هره ورځ حواله په لاس دلته بېګاه کوي.

یوه ورځ مو د پښتني تجارتي بانک له خزانه دار سره ملاقات وشو، د خزانه دار نوم رانه هېر دی، خو په قوم ځدران و، ده د حل او عقد شورا لپاره، د داسې رشوتونو کیسې وکړې، چې د نړۍ په تاریخ کې به د رشوت او اختلاس دغسې رسوایي نه وي شوې.

دا وخت افغانستان کې په یوه بڼه څو کرنسۍ چلېږې، د پنځو او لسو زرو بانك نوټونه نوي راوتلي، دوستم او رباني ته روسیه کې جلا جلا بانکنوټونه چاپېږي، پر دغو نوټونو روسي قاچاقبران پېښور کې ډالر رانیسي، حکمتیار چې له وړاندې دغه پیسې چلینج کړې وې، یو ځل بیا د لسو پنځه زرو نوي چاپ شوي نوټونه ناچله اعلان کړل، ځکه خو افغانۍ خپل ارزښت له یوې مخې بایللی، ډېرې راکړه ورکړه په کلدارو ده، حکمتیار هم د پیسو چاپ لپاره مډرن ماشینونه موندلي، د پیسو د چاپ کاغذ یې پاکستاني کسټم ضبط کړ...

که څه هم حکمتیار پخپلو اعلامیو کې د دغسې بې پیشتوانې افغانیو د چلښت مخه ونشوه نیولی، خو سیاسي بې ثباتۍ د افغاني کرنسۍ ارزښت دومره وغورځید چې د حکومت لخوا له رشوت او بډو پرته مارکیټ کې نه شوی چلېدی...

بسم الله الرحمن الرحيم

اعلاميه رياست مالي حزب اسلامي افغانستان

غرض رفع مشكل بانك نوت هاي جعلي افغاني به همه افغانها اعلان مي گردد كه :

۱- ازنگهداري بانك نوت هاي افغاني وخريداري آن خودداري كنند.

۲- عجالتاً بانك نوت هاي چون ريال سعودي وايراني، كلدار پاكستاني ودالر بحيث اسعارمورداستفاده درتبادله هابكارگرفته شود.

۳- بانك نوت هاي افغاني اكثراً جعلي وبي پشتوانه بوده،هرحكومت آينده مجبورخواهد بود تا همه رالغوقرارداده وبانك نوت جديد عرضه كند، كه درآنصورت همه آنانكه بانك نوت هاي جعلي را نزد خودنگهداشته اند زيانمند خواهند شد.

۴- درعوض حفظ بانك نوت هاي افغاني ، بايد اسعار خارجي دربانگ ها ويابطورشخصي نگهداري شود.

ناکامه تجربه:

د جمعیت فرهنگي انجمن کې له زړو یارانو سره د ملاقات فرصت گوتو ته راغی، فاضل صاحب د برکي اوږده چپنه اغوستې، د مدرسې له وختونو تازه او تاند ښکاري... اجرالدین ویاړ هم له پخوا زیات غښتلی معلومېده، چې د هېواد ورځپاڼې رئیس ټاکل شوی، خو د هېواد وضعه لکه د ټول هېواد خرابه ده، اجر الدین ویاړ له ما د همکارۍ غوښتنه وکړه، ما ورته وویل، اوس مې دا دوکان تړلی، د حرفونو سوداگري مې پرېښې.

ویاړ وویل: تحقیقي مضامین راته لیکه، ما ورته ویل، په څه تحقیق، په دې چې کتابخانې داسې چور او وسوځول شوې، موزیم لوټ شو، بانکونه او ملي شتمنۍ هغسې تالا شوې...؟

فاضل د ژواک صاحب خبره وکړه، خو ما ورته ویل زه ستاسې له لاسه له ژواک سره د مخامخېدو سترگې نه لرم، اجر الدین بیا د قلمي همکارۍ او ډبلې حق الزحمې خبره وکړه، ما په لنډه ور پرې کړه: د ړندو ښار کې مې د هېندارو د پلور ستوماني نه ده ختلې... د دولت پر خزانو چور گډ دی او چې څه پاتې وو، د حل او عقد شورا له سره څار شول، د بانکونو ترمینځ سوداگر هره ورځ له سهاره تر مازیگر حوالې په لاس د پیسو لپاره د توغندیو له خطر سره ولاړ دي، د ډبلې حق الزحمې درک به له کومې لگوي؟

فاضل د اطلاعاتو او کلتور وزارت د نشراتو ریاست خبره وکړه، خو ما ورته وویل: زه د وچې خاني کوم، که د استاد رباني پاچاهي ومنلی شم، نو د اطلاعاتو او کلتور وزیرحیثیت خو والله که راباندې ومني.

په خبرو خبرو کې اجرالدين له ملايانو سر وټکاوه، ويې ويل: ترڅو چې ملايان وي، ښه ورځ به ونه وينو، ما ويل: اخوانيان لکه مرفوع القلم ګورې، د اخوانيانو په دفاع کې لګيا شو، خو فاضل خبره ورلنډه کړه: دا هم يوه ناکامه تجربه وه.

بسم الله الرحمن الرحيم

اتحاد علمای افغانستان

تاریخ:۱۳۷۱/۷/۲۶

الحمدلله رب العلمين والصلوة والسلام علي رسوله الكريم وعلي اله وصحبه اجمعين اما بعد :
اتحاد علما ء افغانستان او جهادي مهمو قوماندانانو د۱۳۷۱ هـ ش دميزان په ۲۶ مه نيټه په كامل اتفاق سره فيصله وكړه چي متخاصمي ډلي لكه حزب اسلامي افغانستان،او جميعت اسلامي افغانستان ، همدارنگه اتحاد اسلامي افغانستان اوحزب وحدت (اهل تشيع) او نور دي خپلي شخړي دفيصلي له پاره اكه چي دالله (ج) فرمان دي (فا ن تناز عتم في شي ء فردوه الي الله والرسول ان كنتم تؤ منون بالله واليوم الاخر...... فلا ور بك لايؤمنون حتي يحكموك فيماشجربينهم ثم لا يجدو ا في انفسهم حرجاً مما قضيت ويسلموا تسليما) دالله (ج) كتاب او درسول الله صلي الله عليه وسلم سنت ته محول كړي ، او علماء به دكتاب او سنت سره سم فيصله كوي ، له دغه تاريخ نه وروسته به هيڅ يو لوري پر خپل متخاصم لوري باندي حمله نه كوي او كه له دي فيصلي نه سرغړوي نو هغه په واقع كي متمر داومسؤل بلل كيږي بلكي زمونږ دجهاد په دي حساسه مرحله كي غواړي دجهاد ثمره ضايع كړي البته دمصلح هيئت معلومات او نظريات هم راغوښتل كيږي او دموضوع دتحقيق له پاره به داتحاد علماء افغانستان تر كلكي څارني لاندي نيول كيږي .

د حکمتیار ملاقات

د کابل ناپوځي کېدو وړاندیز

حکمتیار صاحب مخې ته راووت، وایي دا خو د سولې هیئت نه دی د سولې لښکر دی په کوټه کې څلورو دیوالو ته په بېلا بېلو بڼو او ډیزاین کوچونه ایښي، ایله شل تنه هغه هم په تکلیف کوټه کې ځائیدی شوی، نور دباندې پاتې شول.

حقاني صاحب خپلو خبرو کې وویل د کابل امنیت امانت دی، دکابل قوماندانانو شورا ته دې وسپارل شي، دا ستاسې (حکمتیار) غوښتنه هم وه، موږ غواړو په صداقت دا کار ترسره شي، له پلمو بهانو ډډه وشي، فیصله بشپړه شوې، اعلان یې پاتې دی، مولوي صاحب خالص، پیر صاحب، مولوي محمدي د فیصلې ملاتړ کړی، دلته به د انتخاباتو او منتخبې شورا لپاره زمینه مساعدیږي، داسې حکومت به جوړ کړی شي چې په تحزب متهم نه وي.

موږ غواړو د فیصلې د اعلان اجازه راکړئ استاد رباني هم د همکارۍ وعده کړې، ان شاء الله تقصیر به نه کوي.

د قوماندانانو اطمینان ستاسې له طرفه او زموږ اطمینان د قوماندانانو له طرفه ضرور دی، موږ ستاسې ملاحظات پام کې نیولي د فیصلې مهم اړخ دا دی چې کابل باید غیر نظامي شي، او بېطرفه

حکومت راشي، دواړه غاړې به د خپلو بنديانو لست راکړی، چې د فیصلې له اعلان يوه ورځ وړاندې خوشې شي.

ډاکتر فاروق اعظم: مذاکرات اخير ته رسېدلي نور بايد اعلان شي، ستاسې نکات او ملاحظات په نظر کې نيول شوي، تاسې مطمئن اوسئ دا خلك چې راټول دي پر ځان يې هم شاهد نيسو او پرتاسې هم...

دا واقعيت دی چې جنگ د حل لار نه ده، يو تنظيم حکومت نه شي کولی، په داسې گډوډۍ کې ملك دوام نه شي کولی، ملك ته يو ثابت نظام په کار دی.

ولايتونو تعهد کړی چې د اصلاحي شورا د پرېکړې تر شا به ولاړ وي، مذاکرات ښه روان دي، هيله ده په تطبيق کې يې تاسې همکاري وکړئ، ځکه ستاسې ډېر څه په هغې کې مراعات شوي دي، تاسې د دغې فیصلې په تطبيق کې ډېر څه کولی شي.

مولوي غلام رباني: حکمتيار صاحب هغه گناه چې دا دوه کاله استاد رباني کوله اوس يې ته کوې...

مولوی صديق الله: زموږ فيصلې مخکې چا ونه منلې، يو ځل يې موږ د مقابلې لار غوره کړه، بيا پيغامونه راغلل موږ معطل شوو، اوس هم د کابل قوماندانان دې ته اماده دي چې په گډه به يې مقابله او مقاطعه کوو.

مولوي نظام الدين حقاني: په کابل کې د شورويانو سره جنگ کې دومره بې عزتي او بېديني نه وه، راغلې، لکه اوس چې راغلې، موږ د خوست، گرديز پکتيکا خلکو پرېکړه کړې چې د دغه جنگ مخه به نيسو د جنگي ډلو پر وړاندې به درېږو...

ته به خپل وس نه دريغوې اعلانيه به يې کوې، پټې معاملې خو

زموږ د مشرانو ښې زده دي، خو موږ هرڅه ښکاره غواړو...

لکه مخکې چې حقاني صاحب ووېل تاسې له موږ سره د فيصلو په تطبيق کې همکاري کړې، حکومت که په زور کېدی شورويانو به کړی وی، که په پيسو ټينګېدی رباني به دا کار کړی و، حکومت په تفاهم چلېږي.

حقاني: د دې خکلو له آزار او ښېراوو بايد وډار شو، که فيصله نه شي منلی په ډاګه راته ووايه چې ودې منله، بيا پلمې بهانې نه غواړو.

له يوې بلې خوا له حکمتيار سره د دوستم د همغږۍ په غندنه خبرې وشوې.

حکمتيار: پير صاحب ګيلاني هم د تره کي د ديني امورو مشاور و، (۹) مياشتې يې دا دنده ترسره کړې، که داسې وي بيا دا هم وغندئ...

پر قوماندان شېرخان کوچي دا خبره بده ولګېده، حکمتيار صاحب ووېل ټوکه مې کوله.

عبدالقيوم خان! مخکې به موږ کمونستان پرچميان په حزب ډارول، خو اوس حزب خپل څنګ پورې ونيول.

حکمتيار: داسې ښکاري چې هيئت دا ګڼلې چې که فيصله اعلان کړي، مخالفت به يې وشي، خو داسې نه ده، موږ د فيصلې د تطبيق وعده درکوو، د اوربند، مسلحو قوتونو وتل، د کابل امنيت د کابل قوماندانانو ته سپارل، موقت حکومت، شورا اوله حساسو پوستونو د کمونستانو ليرې کول، دا ټول درسره منو له مخالف سره به يې مخالفت کوو، موږ مخکې هم ټولې فيصلې منلې خو متاسفانه، مقابل طرف ترې سرغړونه کړې.

موږ له دې وړاندې منځګړيو ته بشپړ واك ورکړی، خو دا ځل

متاسفانه داسې واك نه شو ورکولی، خپل عذر او شرایط لرو، دا د هم آهنگی شورا شرایط دي که مراعات شول ومو ویل مرسته به کوو.

موقت حکومت باید دوو هفتو کې جوړ شي، دایمي اوربند او د جگړې ختمول د موقت حکومت مسوولیت دی، په کار نه ده اول شورا جوړه شي بیا حکومت...

که اول شورا جوړوو، بیا حکومت دا ډېر وخت غواړي، د شورا تر جوړېدو باید د حکومت جوړول ونه ځنډول شي، تاسې لنډه لار انتخاب کړئ، موږ چې څه وایو په هغې ولاړیو، تاسې وویل فیصله به هله اعلانوو چې دواړه خواوې پرې توافق وکړي، په دې صورت کې مسئاله حل ده، دا ښه صورت دی.

زموږ د معلوماتو له مخې هېڅ طرف توی وړی واك نه دی ورکړی، دواړو خپل شرایط وړاندې کړي، فیصله دې دواړو ته واورول شي، بهتره دا ده چې له هم آهنگی شورا سره وګوری، د دې لپاره چې بیا څوك مخالفت ونه کړي، که هغوی دا وګڼي چې له مخ یې کرکه کیږي، لیدو ته یې څوك حاضر نه دي، هغوی بۀ څنګه ستاسې فیصله ومني؟

حقاني: دا اوس چې د هم آهنگی شورا سره دلیدو خبره کوې، اول به دې ویلي وو، مشترك ملاقات به شوی و، موږ به فیصله نه کوله، موږ داسې ګڼله دوستم ستا نمایندګي منلې ده؟

حکمتیار: مانه دې ویلي دا ونیسئ هغه مه نیسئ، تاسې چې هر څوك درسره نیسئ زه کوم اعتراض نه لرم، خوښ یم، موږ چې هم آهنګی شورا جوړه کړې داکار مو سنجیده کړی، جنجال یې نه ګڼو، چاره نه وه، ځکه ملك خطرناك حالت طرف ته روان و.

استاد رباني او مسعود دغه جنګ کې استعمال شوي، موږ دوی

سره جګړه نه درلوده، که دلاور ته بمونه نه وی ایښودل شوي، نن به هم لوی درستیز و، پښتانه به له شماله وتل.

۲۲ میاشتې پر ما جنګ و، زه ورته یوازې ولاړ وم... د خالص او محمدي دروازې مې وټکولې هغوی زه په حقه ګڼلم، خو د ملاتړ جرآت يې نه شوای کړی، دې طرف ته يو کمونیست چا نشوی راښودی، خو هلته لوی درستیز دلاور، جنرال بابه جان، ګارنیزیون، خاد، او دفاع وزارت او قطعات ترې ډك، دي...

حکمتیار دوه درې ځلې د توضیح غوښتنه وکړه... ده د فیصلې له مجهولیت سر وټکاوه.

يوه هفته کې يې د کابل تخلیه او دوو کې د رباني استعفا غوښته.

حقاني: بیا وایم چې جګړه حل نشي راوستی، له دې عذاب په خبرو او تفاهم وتلی شو.

حکمتیار: مجامله نه کوم، موږ په دواړو لارو کار کوو، خو دې ته ترجیح ورکوو، چې جګړه ونه شي.

حقاني: بیا هم وایم کابل باید غیر نظامي شي، انتخابات وشي، ملي اردو جوړ شي.

حکمتیار: مسعود راډیو تلویزیون کې ناروا تبلیغات کوي، د ګلبدین دوستم بدنامې ملېشې يادوي.

عبدالرحیم اخوندزاده: د بدنامو نوم خو تاپرې ایښی و.

حکمتیار: حقاني صاحب! تابه زه هم پېژندلی وم، مسعود هم، مسعود خو هغه سړی دی چې له تا تښتېدلی و.

حقاني: له مانه، له مولوی منصور او قاضي امین وقاد...

حکمتیار: موږ نن شپه د عملیاتو وخت ټاکلی، خو که سوله وشي،

موږ تعهد کوو.

حقاني: تاسې باید د جنګ حل د خبرو په حل مقدم نه کړی.

حکمتیار: داسې ښکاري تاسې خپله فیصله ځندوئ؟

حقاني: فیصله لیرې نه ده، ستاسې جنګ نژدې راته ښکاري.

حکمتیار: فیصله باید ډېر ژر اعلان شي.

حقاني: موږ غواړو لکه تاچې څنګه مطمئن کولای شو هغوی هم داسې مطمئن کړو، دا لږ وخت غواړي، د هغوی اطمینان له تا یو څه ګران دی.

بسم الله الرحمن الرحیم

با بازشدن راه‌ها کاملاً موافق بوده حاضریم همزمان
با اخراج نیروهای مسلح از شهر کابل و تأمین امنیت
شهر و مراکز دولتی آن توسط شورای جهادی ولایت
کابل همه راه‌های مواصلاتی به شهر کابل را باز نماییم

در دوران آتش بس موقت چهار روزه
به خاطر استقبال از پیشنهاد هیئت تیم صلح و
رفع مشکلات اهالی مصیبت زده کابل مارکیت‌های
بصورت عاجل در مناطق سکونت اول، جاده میوند
دهمزنگ و افشار احداث شود.

در صورتیکه طی مدت موقت آتش بس کار
هیئت در راستای حل مشکل و مواضع اعلان
شده ما تضمین‌کننده باشند در رابطه با زمان و تمدید
آتش بس تصمیم خواهیم گرفت

با احترام

د ټيبنتي حقيقت

د حکمتيار صاحب دغې خبرې چې مسعود هغه سړی دی چې له تا تښتېدلی و، زما سودا کړه پر سبا مې له حقاني صاحب پوښتنه وکړه؟.

ده وويل:

۱۳۵۵ لمريز کال ميزان مياشت وه له ميرانشا پېښور ته تللی وم، گورنر هاوس احاطه کې يو دفتر دی کچري يې بولي د توپانچې لينس مې نوی کاوه که څه کار مې و، که گورم قاضي امين وقاد، مولوی نصرالله منصور او احمدشاه مسعود هم ناست دي، روغبړ مو سره وکړ، مسعود څان څادر کې پېچلی و، تر څادر لاندې يې لاس راکړ، زما پام نه شو چې د ده لاسونه يې تړلي دي، موږ له جوړ پخير نه و خلاص، چې ده تشناب ته د تلو خبره وکړه، تشناب ته چې ولاړ څنډ يې وکړ چې کتل مو د تشناب له کړکی يې څان غورځولی و...

دی يې کابل حکومت ته د جاسوسی په تور نيولی و، له دې ورځې بيا ورك شو، تر هغې چې کمونيستانو کودتا وکړه...

بسم الله الرحمن الرحيم

Gulbuddin Hekmatyar

AMIR OF
HEZB ISLAMI AFGHANISTAN

گلبدین حکمتیار

امیر حزب اسلامی افغانستان

DATE:

تاریخ: ۳ رجب ۱۳۷۱

جواب محترم حکمتیار صاحب
درباره مکتوب تاریخ ۱۳۷۱/۱۰/۱۲ اتحادیه علمای افغانستان

(۱)

• علماوو د اتحادی محترمی شوری ته:

السلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

ارشادات مو ته، تاسو ته د هیلو او ارمانو د دندو

• ته رسیده کولو کی زمونږ توفیق غواړم. ستاسو

لیک می ولوست، په ځواب کی عرض کوم:

۱- د افغانستان اکثریت خلک اهل سنت والجماعة

دی طبعاً ده چی د حکومت عام قوانین

د دوی د مذهب مطابق وی خو په انفرادی

چارو کی به هر چا ته د خپل مذهب د اتباع

حق حاصل وی. موږ د امام ابو حنیفه (رح)

بسم الله الرحمن الرحیم

Gulbuddin Hekmatyar

AMIR OF
HEZB ISLAMI AFGHANISTAN

DATE:

گلبدین حکمتیار

امیر حزب اسلامی افغانستان

تاریخ: ۳/جدی/۱۳۷۱

په هکله فیصله وکړي خو داسې شورى چې د جعل کارۍ
او رشوت له لیارې د اهل حل و عقد په نامه جوړه
شي نه شو منلی.
۴- که قدرت یوه منل شوي، موقت حکومت ته
وسپارل شي او بیا د تصویب شوي لایحې
سره سم د شورى د غړو او د عمومو د انتخابات
کار پیل شي نو بیا له اوږده شده موقت یو
او لهذا هر څوک چې بدې نوره کی به د امنیت د
تأمین او د ملګرو د شوی لپاره هر راز
تعاون ته تیار یو.

۵- د ښځو لپاره دا چې حکمونو مطابق د حج په مراعات
شرعي وجیبه ده او اسلامي دولت مکلف دی
چې د عریانۍ - جنسي فساد او د ښځو او نارینه وو
د مختلط مخنوی وکړي

۶- موږ جزا او مختصر طور باید ووایو چې موږ د
ژوند په ټولو برخو کې د اسلامي شریعت تطبیق
غواړو او که دا په خارجي سیاست کې دی او که په
داخلي چارو کې - که په انفرادي ژوند کې وي او
که په اجتماعي برخو کې - د جنګ او صلحې په حالت کې
د مسلمانانو سره په دوستۍ کې او له کافرانو سره په دښمنۍ
کې او د امیر په انتخاب او د ده د صلاحیتونو په اړه،
او په هر څه کې باید د اسلامي لارښوونو مطابق عمل
وشي او له هغه څه نه چې اسلام کې حرام شمیرل

او ممانعت کې کوي باید په انفرادي او اجتماعي
طور له هغه نه ډډه وشي.

په احترام
حکمتیار
۲ جدی ۷۱

د استاد رباني ملاقات

د استاد رباني څېره غوړېدلې، مزمل د خبرو وار وړومبی کړ، استاد خوشاله ښکاري، هیله ده زموږ خبرې ومني...

استاد په موسکا کندز سمنگان کې پخپلو فتحو غړېده له یوې لنډې یادونې سره یې بیانیې ته ځان جوړ کړ.

له حمد وثنا وروسته: له ټولو مصلحینو په سر کې حقاني صاحب مننه کوم، حقاني صاحب په ډېر اخلاص جهاد کړی، ډېر برکتي مجاهد دی همېشه یې مشکلاتو کې په صبر او ایمانداری استقامت ښوولی.

اوس هم په سختو شرایطو کې چې جنگ دی، د سولې لپاره بوخت دی، زه ورته د توفیق دعا کوم، چې د اسلام او مظلوم افغانستان لپاره هلې ځلې کوي، له چاسره چې د اصلاح نیت وي حتماً یې الله تعالی بریالی کوي.

حوادث ډېر دردناک دي خدای تاسې ته توفیق ورکړ، چې دا حالت ته خاتمه ونیسئ خو تر اوسه زما د تجربې او برداشت له مخې دا ټول حوادث چې راغلي زموږ له خوا څه خطاگانې وشو خو نورې توطیې هم وشو، له خارجه وشو، اصلي هدف دا و چې مسلمانان او مجاهدین بدنام وکړي، او د امید دا ځای ختم وشي، چې د نورو لپاره مثال او اسوه حسنه ونه گرځي، چې بیا څوک د جهاد نوم وانخلي داسې که هر چا جهاد وکړ له همداسې سرنوشت سره به مخامخ کیږي، دا ډېره خطرناکه دسیسه ده.

ازبکستان وایي مداخله نه کوي... بیاوایي دا ناممکنه ده چې بې تفاوته پاتې وشي... وایي د بنیادگری په مقابل کې چوپ نه شي پاتې

کېدای، ډېرو ملکونو په بېلا بېلو طريقو د مداخلې هڅه کړې، حقاني صاحب او نورو ورونو ته توفيق غواړم چې په دغه نيك کار کې بريالي شي.

او په دې زيات کوښښ وشي، د دې پر ځای چې د کابل لپاره د ملل متحد د غذايي موادو مخنيوی وشي، بيا يې د بطروس غالي په امر پرېږدي، خو د خدای او مسلمانانو په غوښتنه يې نه پرېږدي، چې پر خلکو د اوراګانو د ډزو مخه ونيول شي، دا ستاسو خپل کار دی زه نور څه نه وايم واقولي قولي هذا...

حقاني: له حمد وثنا وروسته:

عزتمندو!

له استاد سره زموږ تعلق پخوانی دی، د ۱۳۵۴لمريز له روژې وړاندې د شعبان مياشت کې موږ هجرت وکړ، له دې وړاندې مو هم ارتباط و، خو دغه وخت کې استاد او نورو دوستانو چې ځينې غايب او شهيدان شوي دي، زموږ مخامخ ليده وشول، او يو تعلق ټينګ شو، که څه هم يو ډول تحزب او تفرقه موجوده وه، خو هدف يو و، څوك په يوه نقشه، څوك په بله نقشه...

کوم مشکلات او اختلاف چې موجود و، الله تعالی د هغې نه تسامح او عفوه کوله او د هغه ستر او عظيم هدف لپاره چې د مسلمانانو لاس تش او دښمن مجهز و، خو د مجاهدينو تکيه پر خدای وه نو الله تعالی نصرت ورپه برخه کړ، منځنی اسيا او شرقي اروپا له شوروي استعمار آزاد شول.

ورونو!

موږ خدای او خپلو خلکو ته مسوول یو، یو صحابي ته روژه ماتی راغی ده ته پخوانی حالت ورپه یاد شو چې شپږ ملګري وو، امر ورته ویلي وه یوه کجوره به پشمنی بله ماښام خورئ، بیا نیمه کجوره شوه وروسته یې یوازې دا زړي زبېښل، بیا ماهي اوبو راپورته کړی و، آمر اجازه ورکړه چې پوخ یې کړی ویې خوري، دا د الله تعالی له طرفه یو رزق و، صحابي^رض^ وايي هغه شپږ نفره اوس په بېلا بېلو سیمو کې والیان دي، وړاندې یې د یوې کجورې وس نه درلود، اوس دومره عزت وسایل؟ په دې یې وژړل چې هسې نه آخرت مو خراب شي، الله تعالی ټول اجر په دې دنیا نه وي راکړی؟

موږ ته هم الله تعالی له هغې بېوسی وروسته داسې عزت راپه برخه کړ، خو اوس چې ګورو د خپلو خلکو منځ کې له نفرت او بې عزتی سره مخامخ شوي یوو.

د دښمنانو له پېغور سره مخامخ یوو، چې داسې جهاد لکه د افغانستان داسې اسلام لکه د افغانستان، باید د کابل د خلکو غم وخورو، د دې لپاره چې خپل ایمان مو ساتلی وي، دا کار وکړو.

ورونو!

سوله فتح مبین ده، لکه د حدیبې سوله، د سولې لپاره ملسمانانو ډېر د تکلیف شرطونه منلي، باید سولې ته غاړه کېږدو.

عزتمندو!

موږ باید یو لار او چاره ولټوو، افغانان یو کړو، له تحزب او سمتیت راوګرځو، دا فتنه ورکه کړو، تفرقه ختمه کړو.

ددې لپاره له استاد درې غوښتنې لرو.

دا چې موږ د خپلې فیصلې په اعلان تشجیع کړي، او له اعلان سره یې تائید کړي، او په تطبیق کې هکماري وکړي.

تر ټولو دمخه لارې خلاصې شي، مسلح قوتونه کابل پرېږدي، کابل غیر نظامي شي، دایمي اوربند اعلان شي، که استاد په دغو برخو کې موږ ته ډاډ رانه کړی، موږ دا دروند پېټی نه شو پورته کولای.

قوماندان انور ډنګر:

موږ حقاني صاحب ته اطمینان ورکوو، د خلکو او اسلام لپاره هرې قربانۍ ته حاضر یوو، موږ د اصلاحي شورا له طرحې او فیصلې ملاتړ کوو، مخکنۍ فیصلې دواړو غاړو ماتې کړې... دا فیصله باید ماته نه شي...

مولوی صدیق الله:

د کابل قوماندانانو چې دا دوه کاله کومې بدبختۍ کابل کې لیدلي دا موږ ته مالومې دي او خدای ته... اوس موږ او تاسې یو ځای ولاړ یوو، کابل د ټول افغانستان مرکز دی، موږ له دې طرحې او فیصلې ملاتړ کوو، نه منونکي ته یې یو لاس یوو.

مولوی غلام رباني:

استاد باید د حقاني صاحب له کاروان سره مل شي.

مولوی نظام الدین حقاني:

عذاب عام دی چې خاص ظالم ته نه رسېږي، استاد چې راغی له مجددي نه دوه چنده شو چې ده څه کړي په ده مسلط شول...

موږ سوال هم کوو، زارۍ هم کوو، خدای روی هم وړاندې کوو، زموږ فیصله او طرحه کې نه خارجي لاس شته او نه یکطرفه فیصله ده،

که نه عذاب خپرېدونکی دی...

حاجي مالي خان گربز:

په حقاني صاحب موږ ټوله پکتیا ولاړ یوو، په فیصله ټینګ یوو، تنظیمونه مو پرېښي، تنظیمو پسې نه ځو...

ډاکتر فاروق اعظم:

استاده!

دا خلك د دې لپاره راغلي چې ستاسې پر تعهد شاهدان اوسي.

حقاني:

له کابل به مسلح قوتونه وځي دا به د معین تقسیم الاوقات له مخې بې وسلې وځي.

وسله به په معینو ځایو کې ډیپو شي، شورا به د قوماندانانو، مخورو، پوهانو په ګډون جوړه شي او په معینه موده کې به موقته اداره او حکومت قایم شي...

استاد رباني:

زه فقط یوه توضیح ورکوم حقاني صاحب چې له موږ کوم توقعات کړي، د هغې د همکارۍ وعده ورکوو، پخپله موافقه ولاړ یوو، که چا خنډونه واچول بیا به هم ان شاءالله دا کار کېږي.

استاد رباني له مولوي نظام الدین ګیله وکړه چې حکمتیار ته څه نه وایي پر موږ خوله راخلاصه کا...

حقاني صاحب وویل حکمتیار صاحب ته یې هم سختې خبرې وکړې...

استاد رباني: بالکل یقین لرم.

چهار اسیا ته تګ

۱۷/۱/۱۳۷۴ د کب ۱۷ :
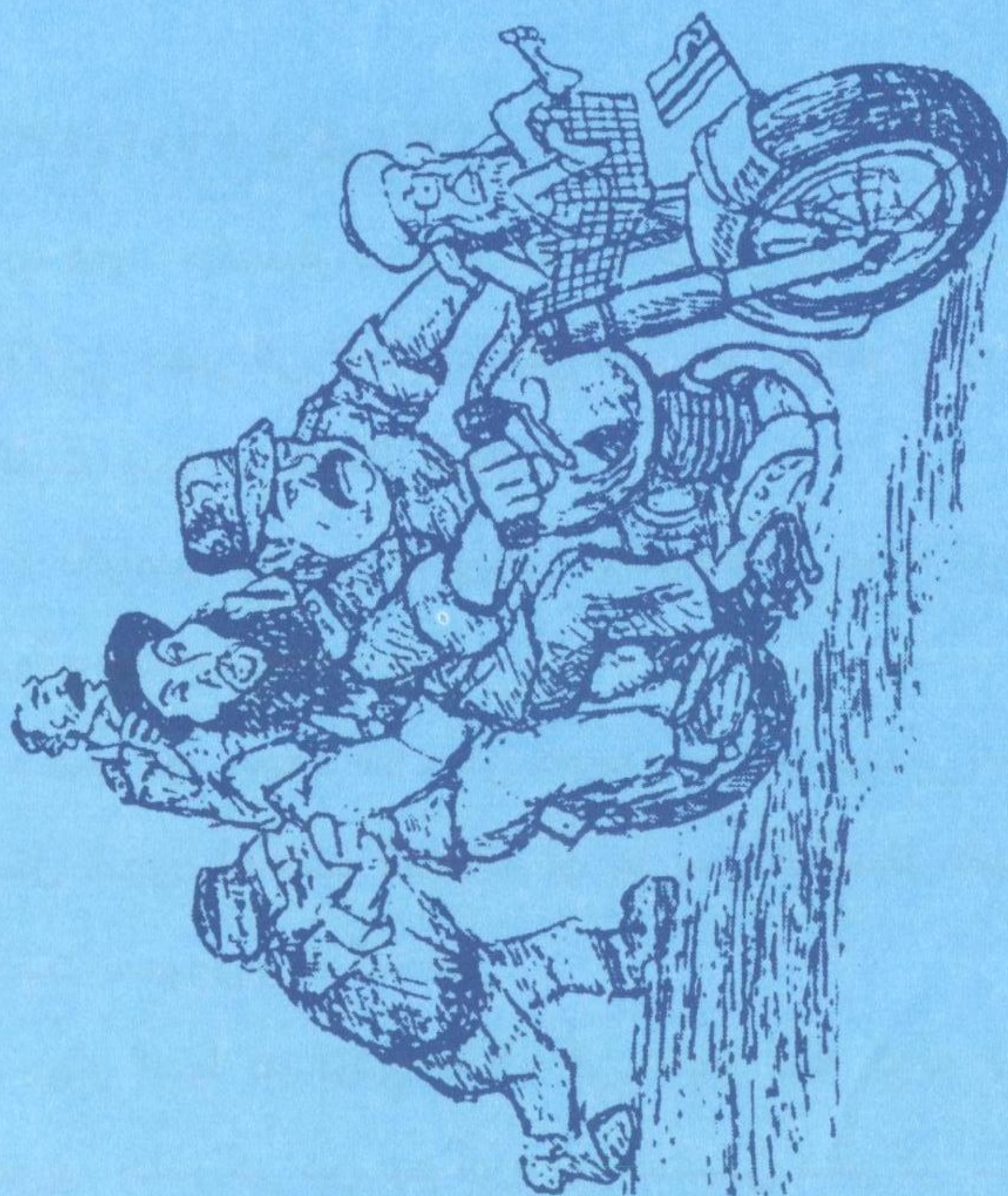
بیا هم د حکمتیار لیدو ته ځو، له څرخي پله پر بګرامیو وروګرځېدو، د وزلوبې چمن کې لسګونه ملي بس سر پر سر پراته دي، خو یوازې اسکلېټ، پرزې یې ایستل شوې.

د بګرامیو نساجي فابریکې ماشینونه د مخه لوټ شوي ودانۍ کنډواله پرته ده...

د سید نور محمد شا مېنې کورونو، چتونه نړېدلي، کړکۍ، ورونه یې ایستل شوي، له دغو کنډوالو یو ببر سر له ایستل شوي کړکۍ لکه د وحشت سمبول راښکاره شي...

چهار اسیا ته نژدې پاټک کې خورا ګڼه ګونه ده، خلکو لاسي کڅوړې، څادر کې من نیم اوړه او پلاستیکي هغو کې غوړي را اخیستي، زنځیر کې ایسار دي.

زموږ په وررسېدو چیغې شوې، په لوږه مو په تدریجي مرګ مه وژني، له دې مو په مرمیو وولئ، چې پاټک یې پرانیست، دوی هم منډه کړه، خو ډېری یې بېرته راوګرځول...

کابلیانو بلا کوله له مرګ سره یې ډغره وهله، د ژوند په منډه کې لا ستومانه نه برېښدل، ژوند یې غوښت، له مرګ سره په جګړه بوخت وو. کابل جان در گرفت دودش برامد، ساربان څو ورځې وراندې پېښور کې سا ورکړه، مشک تازه میبارد، ابر بهمن کابل. د کابل اسمان اوس اور، بارود او د ګولیو ږلی اورولې، ساربان څرنګه ژوندی پاتېدی شوای.

ساربان په مهاجرت کې د پېښور سپینه وږی کې مېشت و، زه یې د زوی وړوکې هتی ته ورغلم، د ساربان د لیدو هیله مې وکړه، ویل سبا پر درې بجو راشه، چې ورغلم، ساربان ناست و، خبرې یې نه شوی کولای، ګونګ و، ما ورته خپل ارادت یاد کړ، د ده له سترګو د اوښکو سېلاب پر سینه ړیره رامات شو...

پر یو نیم کور کې بیا هم ژوند ډیوه بله برېښېده، پر کړکیو یې پلاستیک نیولی، چې ټوپکیانو ته وښیي د ژوند له دښمنی لاس واخلي.

له حکمتیار سره د خبرو پته ماته ونه لګېده، چې خونې ته مې د ننوتو مخه ونه مونده...

دوولس گرامه ماغزه/ ۵۲۳

جواب برهان الدین «ربانی» تاریخ ۱۳۷۱/۱۰/۱ اتحاد علمای افغانستان

بسم الله الرحمن الرحیم

ریاست دولت اسلامی افغانستان

یادداشت

تاریخ ۱۳۷۱/۱۰/۲۵

علمای محترم حفظکم الله و رعاکم

السلام علیکم و رحمة الله و برکاته و بعد!

به ارتباط اجرای احکام شریعت غرای محمدی در همه ساحات زندگی متذکر می‌شوم

هر گاه به خاطر اعلای کلمة الله و تنفیذ شریعت اسلامی و از بین بردن تسلط کفر و الحاد قیام نموده‌ایم، و جز تطبیق شریعت هدف و آرمانی در زندگی نداریم، تطبیق احکام شرعی وجیبه دولت اسلامی بوده امیدواریم و قتاً فوقتاً از کمک علمای محترم شریعت اسلامی در همه ادارات دولتی نافذ گردیده اجازه نمیدهیم عناصر غیرمسلمان به مقدرات کشور مسلط گردند.

امضای برهان الدین «ربانی»

لیک؛ زما کمزوري

کاریزمیر کې د پخواني پاچا بڼ دی، د ونو څانگې یې داسې سره اوبدلې، چې لغړو ښاخو د یوې عجیبه او ښکلې منظرې بڼه خپله کړې، چې څرنگه یې زړه غوښتي څانگې، ښاخونه یې سره تاو کړي، مثلث، مستطیل، بېلا بېلې زاویې او مخروطې شکلونه یې ترې جوړ کړي، ته به وایې د ونو څانگو، ښاخو پټه خوله شاعري پیل کړې...

که څه هم جگړو یې پر حسن گردونه غورځولي، خو د وړو لاندې یې پټ ښایست لا هم څرگند دی.

د حقاني صاحب لخوا ښاغلي مسعود ته ډالۍ زغره وال لنډکروزر د گڼو گاډو په سر کې ولاړ دی...

د بڼ د برسر په دوه پوړیزه ماڼۍ کې احمدشاه مسعود پر سرو غالیو

ایښی یوه صوفه کې غزېدلی، مسعود په همدغه یوه بڼه تر سترګو کيږي چې یوه بڼه څو څېرې یې هنر ګرځېدلې.

جنګیالیو مانۍ پر پوسته او پوځي قرارګاه اړولې، د سلطنتي مانۍ حیثیت او ښکلا یې لوټلې ده، مسعود څو ګامه د حقاني صاحب بڼه راغلاست ته راوړاندې شو، کوټه د سترګو رپ کې ډکه شوه، څوك ننوتل، ځینې د باندې پاتې شول، څوك زور وهي چې ننوځي. ما کوټې ته د تلو مخه ونه مونده، چې یو لاس مې په مخه کې خنډ شو، دره پورې شوه، دلته داسې کسانو هم پر کوټه هجوم وروړ چې زموږ ملګري نشوی پېژندل کېدای.

بڼ ته راوګرځېدم، که ګورم له وسله والو ډك دی، ټولو برګې کوماندوي دریشي اغوستې، ته به وایې د جګړې په میدان کې ولاړ دي...

یو ګوښه ځای مې ومونډ، شېبه شاوخوا ګورم، د فقیر بوټي بوی مې دماغ وتخناوه، له جېب مې قلم کاغذ راویست، څو کرښې مې نه دي لیکلې، چې دوه تنه راته ودرېدل:

کی هستی چه نوشته داری...؟

د حقاني صاحب له ملګرو یم شعر لیکم، لاس یې راتاو کړ کاغذ یې واخیست لوستی یې نشوای... کاغذ یې یووړ یو تن یې راباندې پېره کړ، بېرته چې راوګرځېدل تحقیقات پیل شول... نوم، د پلار نوم، د کوم ځای... څه کار... په دې بیا څه کوې، چاته یې ورکوې... تلاشي یې واخیسته قلم یې واړاوه، راواړاوه... وایي دلته لیکل منع دي... پنځه کسان نور راغلل هغوی هم پوښتنې وکړې، زه یې کلابند کړم، تر مازیګر د دوی ولکه کې یم، قلم او کاغذ ضبط شول، لکه د ژوبڼ ځناور ننداري

ته ډلې ډلې وسله وال راځي، گوري، پوښتنې کوي، خپلو کې يې شاربې او بېرته ځي.

چا به د بندي کېدو حکم ورکاوه، چا به نور تورنه ټاپې لگولې، چې دښمن، د نفوذ مخه مومي، معلومات ټولوي کروکې اخلي، نخچې وړي او بلا نورې خبرې... ښه و قاضي بسم الله راپيدا شو، نه دا چې خبره يې سره کړه، بلکې پر يوه پياله ساړه چای يې هم ونازولم... له قاضي بسم الله سره مې د مدرسې له وختونو پېژندگلوي ده... د ښاغلي مسعود باوري باډيگارډ، د زړو سترگو يارۍ ته ژمن... ورته وايم که کلاشنکوف، تومانچه، راکټ، چرس هر څه راسره ليدل شوي وای، چا به سترگې نه وای را پورته کړې، خو قلم او ليک نژدې په ستر شر اړولی وم...

وايي: هر نکته جايی داره و هر سخن مقامی...

د فاضل صاحب خبره را ياده شوه: څرنگه چې جهاد کې د قوماندانانو څنگ کې د لغړ زنيو شتون موډ گرځېدلی و له آمر صاحب سره د تخار سفر کې له رنگه سره سپين بسم الله ملتيا له ځينو سره دغسې شک پيدا کړی و، څکه خو يو چا د خپل څنگ ملگری ته ويلي وو: از... کده آمر صاحب مقبول است.

تلاش شدید برای صلح در افغانستان

د يوې اوونۍ يرغمل

د مني د پيل چيچلې ورځ ده، د لمر وړانگې تتې لگي، د ونو پاڼې مخ په رژېدو دي، ته به وايې خزان وار له مخه لگېدلی، سپېره بادونه سرې ته پر مخ کلکې څپېړې ورکوي، دوړې سترگې له خاورو ډکې کړي، د وسله والو جيپان، د قوماندانانو لنډکروزر او پك اپ لکه وړې ليوان خالي او نړېدليو، واټونو کې يوه بله خوا انگولي، د عامه کتابتون لوحې ته تم شوم، څومره کتابونه به سوځېدلي وي...؟ گورم قانع لکه باز رابانديې غوټه کړه، نه سات نه مسلات، ښخ يې آريانا هوټل ته ورسولم، پر لاره يې له کنځلو بله خبره نه ده کړې، جهاد، مجاهد ټول يې ډانډس کړل، هوټل ته په رسېدو څرگنده شوه، قانع د وچې خانې چلوي...

د جمعیت او نظار شورا ډېری لویان او مقربین دغه هوټل کې دېره دي، زموږ یوه همصنفی نورخان عرف شمس الرحمن د بغلان قوماندان هم دلته اړولې، ده هم د مقربینو لست کې ځای موندلی، ځکه خو یې له ماسره توده ونشوای پاللی... البته قانع مغضوبینو ته رالوېدلې، دا وخت یې د تورې یاري ته لاس غزولی پر بدماشي یې خوري...

ده دوه نفري کوټه غصب کړې، یو کټ خالي دی، زه یې پر خالي کټ وروغورځولم، راته وایې دا ستا شو...

ورته وایم زه په دې خلکو ښه نه لګېږم... وایي د دوی هغسې دغسې...

قانع داسې چلند راسره اخیستی، لکه دده یرغمل یم، ډوډی د هوټل رستورانټ کې په یوه وخت وېشل کیږي، له ما چا پوښتنه نه ده کړې، قانع صاحب مې لاس نیولی بیایي، لاس نیولی مې راولي.

سید حبیب شاه هم دلې دی، پر لومړني ماښام درنو ډزو د ویرې وارخطایي لړی خپرې کړې، دا داسې وخت دی چې موږ ډوډی ته ناست یو، په دریم ډز منډې شوې قانع د کنځلو باړ چلوي، رستوران کې موږ دوه پاتې یوو، دی لګیا دی هماغسې ګولې غورځوي، زه له ده بېلېدای نشم که نه له زړه مې خدای خبر دی، مړی مې مری کې نښلي، د قانع هېڅ خیال نه دی.

لږ وروسته لاندې کوز شوو، سیدحبیب شاه، په پروتی ډوډی نغاړي، قانع پر پښه پورې واهه، خو د هغه غوړونه ډزو کانه کړي، خوله یې له ډوډی ډکه ده.

سبا قانع لاس نیولی ورسره رهي کړم، یو کریټ انګور یې رانیول، ما وې د کریټ په راوړو کې د جوالي کار رانه اخلې، خو کور یې ودان په

دوو گوتو یې هوټل ته راورساوه.

غوري کې یې کیلو نیم پرمینځل پر مېز یې کېښول، امر یې وکړ خوره!...

نور یې یخچال کې ځای پر ځای کړل، وایي د پوهنتون استادان راځي په ګډه یې خورو...

قانع چې له کوټې وځي د یخچال دروازه پرانیزي یو وړی ماته ونیسي، یو پخپله خوله ننباسي چې راوګرځي بیا دغه عملیه تکرار کړي.

مازیګر ته لا وخت دی چې پاتې انګور یې له یخچال راوایستل، پر مېز یې له ایښودو سره خپل حکم ابلاغ کړ: خوره! د پوهنتون د استادانو هغسې دغسې...

زه د قانع برمته یم، پر دویمه ورځ یې پر دغه وعده په قسم او قرآن د تلو اجازه راکړه چې غرمې ته به هرو مرو ورګرځم، تر هوټل راسره ووت، پر هغه لنډه لار چې ارګ ته وروتلې او څوک یې نه پرېښودل ور برابر کړم، پر بدخشاني وسله وال یې غږ کړ، هغه نه نوکره خودی پرې وغوړمبېد، وسله وال غلی شو...

قانع وایي بنګلدیش کې یې سفیر ټاکلی، خو دده خوښه نه ده، دا د قانع د ګېډې خبرې دي، د زړه هغه یې پر څلورمه ورځ په سند او لاسوند راسره شریکه کړه، د استاد رباني یو امر یې راوښود چې بهرنیو چارو وزارت ته یې د کوټې کونسلګرۍ کې د ټاکنې په اړه کښلي، امر قاطع دی، خو وزیر لفرایي، چې پاکستاني مطبوعاتو نصراني لیکه نه نو پکې را ایسته، قانع یې مقرر نکړ...

کابل کې عصمت قانع پښتو لیکوالو ته غنیمت دی، چې دا وخت هغوی نه پر ځمکه سیوری لري نه پر آسمان ستوری پرده یو څه ډاډه

دي...

محمد اسمعیل یون او خالق رشید راغلل، خو انګور پاتې نه وو، دوی سره مې دا لومړني لیده کاته دي، په زړه خواږه لګېدل... خدای دې وساتي... څه به کیږي څه وشول...؟ له خولې زیات سترګو کې ښې خبرې کېدی شوای.

ماته په سترګو کې حال وایه
لارې کوځې د غمازانو ډکې دینه

له عصمت قانع سره په غضب اوښتی یم، کله وایي بمونه ترم، ارګ کې ځان الوزوم، چې پر یوه ځای یې خمېره کړم... دغسې خبرې ان له پېښوره دده عادت دی...

پر کټ اوږد غزېدلی وي، راپاځي وایي زموږ مبارزه ددې لپاره وه، دا لوږې محرومیتونه مو د دغه ورځې لپاره ګالل، اسلام او جهاد داسې وي؟ پاچا خان رښتیا ویل: جګړه د روس او امریکا وه، دل پکې پښتانه شول...

لګیا دی ته به وایې داټول زما له لاسه، همدا خبره چې ما درته ویل داسې کوو هغسې کوو... تانه پرېښودم... اوس ما څنګه دا ورسره منلی شوای چې وتړه ځان پورې بمونه والوزوه دا مشران...

پر مصلحت ګرایي او محافظه کارۍ پړ یم، چې دده د انقلابي هڅو او ګامو مخه مې نیولې وه...

داسې ګڼم لکه عصمت قانع ټوله پړه پر ما غورځوي...

قرلق د انیس ورځپاڼې رئیس هم دغه هوټل کې دېره دی، یو ماښام د ډوډۍ پر مېز قرلق له ما هیله وکړه که د مرستیال په توګه ورسره

همکاري وکړم.

دا خبره نه وه لکه پر قانع يې د ټوپك ګوزار وکړ، غرب شو مېز يې پر سوك وواهه، قرلق ته وايي: ننګيال دومره خوار شو چې ستا معاون شي...

اوس دې قانع کرار شي، د قرلق خوارکي خوله وچه شوه، هيڅ يې نشواى ويلى، قانع مو په زاريو، عذرونو غلى کړ.

د قانع زړه ډك دى، دده ارادې خطرناکې ښکاري، وايي پر خداى که يې په داسې اسانۍ راڅخه وخوري...
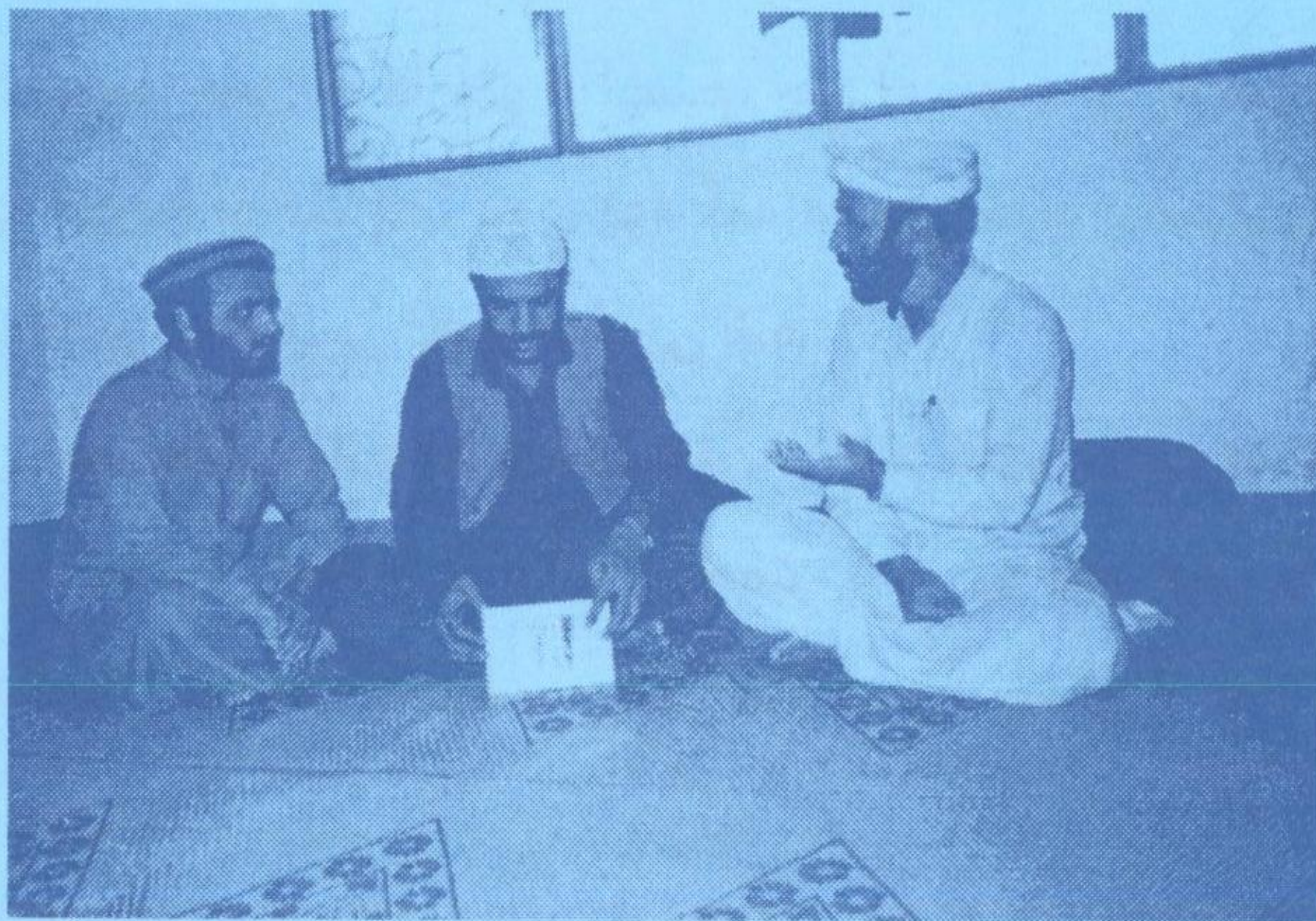
توريالى ځاځى، عصمت قانع او شهرت ننګيال- پېښور

له مزاري سره؛
کابل ناپوځي نشو

سهار د يو بل خولې په بويولو ځان اړ گڼي، چې د پروگرام پته ولگوي، د ځينو له سترگو دغه پته لگولی شي، د چا له شف، شف او حرکاتو درک در معلومېدای شي، بيا هماغه د اودسونو لړی پيل شي، دلته خبره يو څه ځرگنده شوې وي...

زه د شپېړم حس په کارولو اړ اوسم، چې له مودو يې په مټ د درک لگولو پر تمرين بوخت يم، ددې يوه گټه دا چې ځينو پرمختياوو ته له وخت وړاندې د لاسرسي لوري موندلی شم.

وايې عبدالعلي مزاري ته ورځو، چېرته، کوم ځای...؟ پته نشته...؟

گاډي، موټران چالان او کاروان چمتو شو، زه هم خپل گاډی ته وختم ډگروال صاحب راسره پر نوبت سلا شوی، يوه ورځ دده پک اپ بله زما جيپ...

د ساتونکو دوه گاډي ترمخ شول... نور په يوه ليکه پسې وخوځېدل...

د ښار ځېره هماغسې ترينگلې او د ژوند سا ډوبه ده، ښار په دوو ښو کې رالنډ دی، چې جنگ وي... مرگ کوملې شلولې وي، چې سا کاږي ژوندي بنيادمان نغاړي، پر ژوند او هستی پسې يې را اخيستې وي، په هر گام مرگ په هر پل ژوبله... د ژوند په تغر ټولولو پسې د توپونو،

توغندیو غوړمبی خیژي، د ژوند لو گډ دی.

که کله د توپو، توغندیو خولې پټې وې، ته به وایې پر هدیره تېرېږې، نن بیا له دغسې هدیرې تیرېږو، دغه هدیره کې هر یو خپله جنازه په خپلو اوږو گرځوي، چا د خپل ژوند، چا د عزت جنازه را اخیستې وي... پر نامعلوم لوري ځغلي...

د واک لوږه له هَلْ مِنْ مَزِیْد نه راگرځي... په مرگو نه مړېږي، په وینو توئېدو یې تنده د ماتېدو نه ده...

نو آباد ته په رسېدو یو ځل بیا د ویجاړیو په لړۍ ور برابر شوو... دغه وراني د جنگ په پرتله د لوټمار ښکاري... د غره لمن کې د خالي کورو له ایستل شویو کړکیو وسله والو ببر سرونه را ایستلې د خپل وحشت ننداري ته ولاړ دي، د خپلې قهرمانۍ مزې اخلي...

دهمزنگ کې جگړې اور لگولی، څلور لارې کې ټوپکیانو له شگو، خاورو ډکې بوجۍ کتار کړې، ټانکونه یې درولي، مورچې یې نیولې... چاته د چا پر وړاندې...؟

څلورلاري کې د ترافیکو پر مدیریت دومره گولۍ موښتې لکه چیچک څېلې څېره...

پر کینې لاس وگرځېدو، د خوشالخان خټک لېسې پخوانۍ ودانۍ چې د پوهنتون د لومړیو ټولگیو لیلیه وه، له بېخه نړېدلې، پر شوروي سفارت حبیبي لېسه د گولیو چیچک خوله لگولې...

نن یو بل سلطنت او قلمرو ته ننوځو... کابل د واک پر متعددو مرکزو وېشل شوی، جلا سلطنتونه، د هر سلطنت خپل قلمرو، پولې او سرحدونه، که پښه دې ورواړوله د ژوند ډېوه گل ده، لکه ډېورنډ د کابل پر ټټر یې چاړې ښخې دي.

د درېيمې کارتې «پوش سيمې» يوې مانۍ ته تم شوو، ښکلا يې لوټ ده...

رایاد شول... د ماضي د ښايستونو دړه مې پرمخ بېرته شوه، د کابل د ښکلا او امن پرون ته ننوتم... د ژمي رخصتي مې د درېيمې کارتې يوې مانۍ د ساتونکي په توگه اړوله... زه د خپلو يادونو پر قبر ولاړيم... په نړېدلي بې شناختې بې ډېرليک قبر...

د غټانو له دغو ماڼيو ښايي ځينې کوم شرکت د بهرنيو اتباعو (کورنيو) د مشتېدو لپاره پر کرايه نيولې، مياشت دوې، زيات و کم به دلته ميشت وو، نور به يوه پيره دار پکې اړولي و.

مانۍ زمونږ د يوه عزيز وه، "واحدي" چې د خپل وخت لويه علمي تکنوکرات کورنۍ ده...

د ژمي تر پای مې د هغه مانۍ د ساتونکي په توگه (۲۴۰۰) افغانۍ گټلې وې، ځکه خو مې هغه کال مدرسه کې ښه غوړ تېر کړ، خو اوس د هغه مانۍ درک نشوای رالگېدلی، نه مې شوی پېژندای...

عبدالعلي مزاري د قاري محمد امان نوايي مانۍ کې ډېره لگولې، عسکري قشله گرځېدلې...

سالون لکه تالار دومره لوی دی، يوه بل سرکې لوېې ديوالي بخارۍ د ماضي يادونو ته وازې خولې نيولې، چې دا وخت د دوو نورو بخاريو... تورو نلو ته مرمرين دېوال دوه ځايه بې ډوله سورۍ شوې دي...

داسې ښکاري لکه دوو نومرو کې د قاري صاحب مانۍ رغېدلې... شا ته يې يو بل لوی پخلنځی دی، چې افغان لوی پلورنځی رستورانت ته له دې پخلنځي پاخه خواړه په ځانگړو مناسبتو کې وړل کېدل...

قاري امان نوايي، د وخت لوی سوداگر و، دربار ته نژدې گڼل کېده،

نادرپښتون واټ کې یې د بهرنیو لوکسو توکیو لویه مغازه وه، افغان لوی پلورنځی یې هم ملکیت گڼل کېده، چې له لومړي پوړ ته له دریشي پرته د ختو اجازه نه وه...

(شوخک) پسې کښلی و... قاري صاحب دې مهرباني وکړي د افغان پلورنځي نوم دې واړوي، افغانان چې خپلو ملي جامو کې دغه پلورنځي ته د ننوتو مخه نلري څرنگه کېدای شي، افغان لوی پلورنځی ونومول شي...؟

په سالون کې ښاغلي مزاري په شاهانه انداز پر صوفه ناست دی، بله هغه لومړني مېلمه لپاره ده، ترمنځ یو وړوکی مېز... څو صوفې د مشرانو مېلمنو لپاره دي، نور چوکۍ لکه د ټولگي پرتې دي...

دهلیز کې د خمیني تصویرونه ځړېدلي، سالون کې د پخوانیو لگېدلیو تصویرونو ځای خالي او د یوې تابلو هېنداره ماته ده...

حقاني صاحب د لومړني مېلمه پر صوفه کېناست، د مزاري بل اړخ ته ډاکتر فاروق اعظم، مزاري صاحب بلا خوله ور وياند دی، په ډاډ بلکې غرور شمېرلې خبرې کوي، د مذهب پر ځای د قوم له دریځه لگیا دی، مانا د شعیه پر ځای یې پر هزاره منگول گلولې...

لکه د مذهب هغه یې محسني ته پرېښی، چې دی نه اخوند دی، نه آیت الله.

ډېری بلکې ټولو ټوپکیانو، جگړه مارو د خلکو په دغسې ملکیتونو کې اړولي، له همدغه غصب شویو ملکیتونو درته له شریعت، انصاف او عدالت بر بړ لگیا وي.

پر احادیثو او قرآني آیتونو حواله ورکوي... له خولو یې ځگونه بادیږي.

د بېگناه ولسي وگړو کورونه، جونگړې یې د توغندیو تر اور لاندې نیولې وې، خو په غونډو ناستو کې له ملت مظلوم ومردم بې دفاع درته لگیا وي... له عمري خلافت درته گډ وي... مانا حضرت ابوبکر یې پر زړه برابر نه دی...

۱۳مه روژه ده، د چای ډوډۍ تکلیف نشته، د جوړ پخیر له لنډې پوښتنې وروسته ډاکتر فاروق اعظم وینا پیل کړه، پر سالون د مزاري رعب غوړېدلی...

ډاکتر فاروق اعظم:... ما میخواهم جناب شما لشکر صلح را تائید و رهنمایی دارید، با لشکر صلح یکجا جهت تامین صلح این جریان راتقویت بخشید... خلاصه اینکه از چند نفر اهل نظر، علما، مو سفیدان و قومانداناان یک شورای موقت بیطرف ساخته شود که یک اداره بیطرف مؤقت بمیان اورده، که در گیر جنگ نباشد، مصالح مملکت را علیا از منافع تنظیم پندارد.

شورای ممثل تحت یک اداره بیطرف نمایندگان واقعی ملت را جمع نماید ، ازین جهت دوره موقت بیطرف را برای تدویر یک شورای واقعی حکومت منتخب ضروری میدانیم.

وقت تمدید شده استاد ربانی به پایان رسیده، جانب مقابل اصرار به استعفای استاد ربانی دارد، ما باید با همکاری هم استاد ربانی را قانع سازیم که دوام این اداره به نفع مملکت و خود ایشان نیست...

حقاني صاحب له حمد او ثنا وروسته دري خبرې پیل کړې...

...ظلم او وحشت به اندازه رسیده، غارت اموال و ناموس مسلمانان به پیمانه یی شده که اگر ما ازین بیشتر غفلت کنیم، جلو انرا نگریم،

معنا این است که خود درین گناه شامل هستم، منع جنگ بطریقه حکمت بر ما واجب است...

ما گردن خود را به این خلاص کرده نمیتوانم که در جنگ شرکت نکردیم چوکی نمی خواهم، مال مردم راغصب نکردیم... لاکن نهی از منکر هم نکردیم، اگر ما از جنگ و کشتار منع نکنیم، سکوت اختیار کنیم، گوشه بگیریم، این خود گناه کبیره است.

روز ده بیست نفر بیگناه کشته می شود، راهها بند است اطفال معصوم، بکدام گناه به این ظلم و وحشت مبتلا است...؟

ماز شما تقدیر و دعا میکنم که درجنگ های اخیر شرکت نکرده، میخواهم دیگران نیز به شما اقتداء کند...

مسایل و مشکلات باید از طریق سیاست و مفاهمت حل نمایم، از طریق جنگ مشکلات حل شده نمیتواند، جنگ موجب غضب خداوند[ج] و ملت است.

ما که می امدیم دیدیم در این مناطق جنگ جهنم دنیا بوجود آورده... ما برای شما سعادت دارین میخواهم، امید است درچند چیز با ما همکاری لطف فرماید...

قطع جنگ، خلاص شدن راهها و اینکه کابل غیر نظامی شود، سلاح ثقیل بجا های مناسب دور از شهر منتقل و دیپو شود...

امنیت کابل به شورای قوماندانان کابل سپرده شود... یک حکومت بیطرف موقت برای همین وقت حاضر جور شود، شورای ممثل موقت زمینه سازی بکند، که شورای منتخب جور شود و در وقت مساعد حکومت انتخابی بمیان آید...

شما با ما موقف عدم جنگ بگیرید، با ما مثل برادر کلان کارکنید که

قناعت ربانی وحکمتیار حاصل شود، به ما مشوره بدهید، از اعلان فیصله ما تائید نمایید و در تطبیق آن همکاری و مساعدت نمایید، ما نیاز به مشوره و حضور نماینده شمار داریم که در تصویب طرح و تطبیق فیصله کار شود...

مزاری صاحب! له بسم الله وروسته...

ار برادران تشکر که در ماه رمضان علماء و قوماندانان قدمی خیر در رابطه صلح و اتش بس حل مساله برداشته، لطف کرده، اینجا تشریف آورده و بما افتخار بخشیده، مخصوصاً مولوی صاحب حقانی که ایشانرا احترام خاص قایل هستم که جهاد کرد و در وضع اسفبار کابل شرکت نکرد، در کابینه مقامی بوی قایل شده و نپذیرفت که مطلوب نبود که برای شخص خودش جهاد نکرد، ورنه چوکی وزارت کافی است... ولی ایشان نپذیرفت، کوشش های صلح جویانه خود را مقدم دانست...

ما هم جنگ را راه حل نمیدانیم، تفاهم و پذیرش را راه حل میپنداریم.

ما باید مشکلات خودرا خود حل نمایم...

جنگ سر ما تحمیل شده... دوازده جنگ... در جنگ اخیر که موقع خوبی بود که انتقام بگیریم، شرکت نکردیم...

ربانی همه تعهدات را نقض نمود،پشاور... اسلام اباد و... ما گفتیم که جنبش نیست، مساله حل نمیشود، باز هم امضا نمودیم، کمیسیون های اداره پنج وزارت را ربانی پذیرفت ولی عملی نکرد، دو صد هزار نفر مسلح از وزارت دفاع اعاشه می شود، معاش میگرد، همه از یک

منطقه و تنظیم...

این که ملیشه است و آن ملیشه است بهانه است، بابه جان کیست، دلاور کیست...؟ ما مانع ایجاد نمیکنیم، از راولپندی ما را حذف نمود، میتوانیستم در بامیان دولت اعلان کنیم، کارمل و نجیب مسلسل پشنهاد میکرد که هزاره جات را خود مختاری میدهیم ولی ما نکردیم، میتوانیستم جلو حضرت صاحب رابگیریم ولی نکردیم.

خدمت حقانی صاحب احترامی که داریم ملاحظات خود را تقدیم میداریم.

طرح قوماندانان کابل عملی نیست... مساله کابل، مساله یک ولایت نیست، سرنوشت در خوست و جلال آباد تعیین نمیشود در کابل تعین می شود...

باید حکومت قابل قبول و قانع کننده ائتلافی بمیان آید، اردوی ملی اسلامی تشکیل شود، دولت موقت بیطرف توطئه است... ما در موضوع سیاسی رعایت نداریم، سیاسی باید ریشه یی حل شود... باید دولت ائتلافی تشکیل شود، انحصار طلبی نباشد، حکومت بیطرف بمعنای حکومت غربیها است، اگر حکومت غربیها راقبول کنیم ابروی جهاد میرود...

ربانی (۱۲۰۰) ملیارد افغانی بدون پشتوانه در روسیه چاپ کرده،... حکمتیار و ربانی که طرح قوماندانان کابل رامیپذیرد، اهداف سیاسی خود دارد ولی عملی نیست، شعار سیاسی از شعار اعتقادی فرق میکند.

داکتر اعظم: معنای حکومت بیطرف این که درجنگ درگیر نباشد، نه اینکه از غربیها... شورای غیر تنظیمی ممثل ملت.

د ماسپښين لمانځه وخت شو، د ځينو سترگو کې پوښتنې گرځېدې، چې بې ځوابه پاتې شوې، خادر وغوړېدل، صفونه ودرېدل، ښاغلي مزاري حقاني صاحب ته د امامت وويل، شاعر ملايي وړاندې کړ، ځوک لاس په نامه، د چا ځړېدلي، ټول يوه صف يوه ليکه کې.

له لمانځه وروسته له سره خبرې پيل شوې چې د مخکنيو هغو په تفصيل او تشريح گرځېدې... د حقاني صاحب له اړخه د بيطرفه موقت حکومت ممثلې شورا، د کابل د ناپوځي کېدو، امنيت د کابل قوماندانانو ته د سپارل کېدو، دايمي اوربند دلارو خلاصېدو او مناسب او مساعد وخت کې د منتخبې شورا او حکومت پر جوړېدو او د مزاري صاحب لخوا د قابل قبول، ائتلافي حکومت او ملي اسلامي اردو رامنځ ته کېدو...

د ژمي مازيگر خورا لنډ را رسيږي... يو ځل بيا د لمانځه تابيا ونيول شوه، خادر وغوړېدل، صفونه ودرېدل، حقاني صاحب څنگ ته ولاړ يو شعيه ملا وړاندې کړ...

له وروستي او غوځې پايلې پرته د تلو پرېکړه وشوه.

مزاري صاحب روژه ماتي ته ټينگ شو، د مخه ښې لاسونه وغزېدل... ما در خدمت هستيم... مسأله حل نظامی ندارد... ټکو رخصت شوو.

ملي اردو به څوک جوړوي، ائتلافي حکومت کې واک په کوم معيار ويشل کېداى شي چې قابل قبول بڼه رامنځ ته کړاى شي؟

حقيقت کې د جگړو شر ائتلافونو رامنځ ته کړی، ډلبنديو عذاب غوړولی.

چې ائتلافونه په سياسي کچه نه د ژبې، مذهب، سيمې په بنياد

غزېدلی، خورا خطرناک...

سوله او جوړه څرنګه رامنځ ته کېدای شي...؟

په زور سوله نه کېږي، لکه په زور چې کلي نه کېږي، دلته د زور هوس سرته ختلی، د سولې مخه يې ډب ده.

څکه خو حقاني صاحب د جرګې کچکول تش ګرځوي، چې دا خلک په نرخ او کانې نه شي پوهېدای، پر جرګو معتقد نه دي، پر وطن او ملي ګټو يې ايمان وار له مخه زيانېدلی.

سوله په زور نه کېږي، خو په زاريو هم نشي ترلاسه کېدای، جرګه له ښکيلو غاړو يو اهليت غواړي، چې ما دلته ونشوی ليدای، کوم چې زموږ د کليو ولسونو عام او نالوستي يې ښوولی شي، او هغه پر بديو د پوهېدو هغه دی، چې لکه آرټ دولسي ډپلوماسي منطق ګرځېدلی، څوک چې له دغه هنر بې برخې شي، پر سترګو يې د جاهليت پردې وغوړېږي، د لوستو جاهلانو د لښکر جنګيالي ترې جوړ کړي.

رښتيا دا چې ماته ددغه وړيو د شړی کولو خوب بې تعبيره ښکاري...

لکه ډېر تنګ شوی يم...

عربستان سعودی
پاکستان
ازبکستان
ایران

آیا مالکان باز هم میخواهند غلامان منحوس شان را
برای هزار و یکمین بار سر میز مذاکره بنشانند؟

Saeed
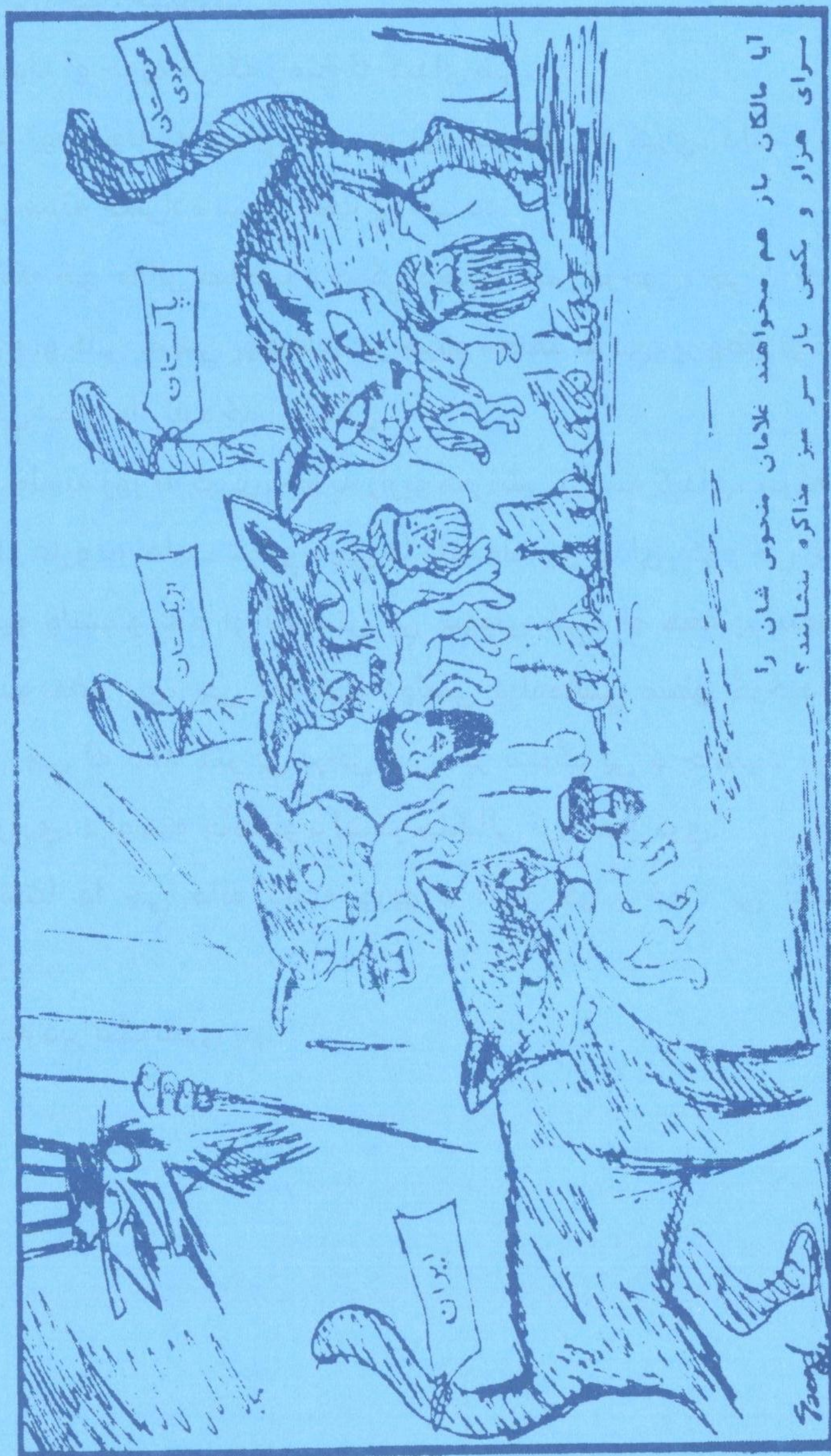
د خبرو ترجمه

له حکمتیار صاحب سره چهار اسیا کې په یوه اوږده کوټه کې په کوچونو ناست یوو، مولوي عبدالرحیم اخوندزاده، مولوی نظام الدین حقاني او حاجي مالي خان گربز هم له حقاني صاحب سره ملگري دي...

حکمتیار صاحب د کابل راډیو، ټلویزیون تبلیغاتو او پروپاگند ته گوته ونیوه، چې د حزب مجاهدین د گلبدین او دوستم د ملېشو په نامه یادوي، په ده او حزب پسې ناروا تبلیغات کوي، سپورې ستوغې وايي: دده په وینا له دغسې تبلیغاتو سره څرنگه کېدی شي سوله ټینگه کړی شي...

په خبرو خبرو کې حکمتیار د صلاح الدین نوم واخیست، عبدالرحیم اخوندزاده د صلاح الدین پوښتنه وکړه، حکمتیار صاحب ویل زما زوی چې سعودي کې لوست وايي...

عبدالرحیم اخوندزاده ورته کړه: شه ستا هم صلاح الدین دی-(د استاد رباني مشر زوی هم صلاح الدین نومېږي)

حاجي مالي خان گربز حکمتیار صاحب ته پخپله لهجه لگیا دی: میژ وې ته دولته ته نوست یې، هلته اشځه نوسته ده، (مطلب یې دا و چې دلته ته صدر اعظم وې، پاکستان کې بینظیر بوټو..) وشه خبره دو ده چې میژ غوشتل هغې شځې ته کم رو نشو، میژ خو په پوله ایسو- پوکستون ته کیز نشو کتی...

حاجي مالي خان پر حکمتیار صاحب پرله پسې نیوکې وکړې، په هغو تکو چې نه رباني مسعود او نه دی د افغانستان د واکمنۍ او مجاهدینو د قیادت ظرفیت لرلی شي... د مالي خان خبرو کې ولسي منطق د خپلې برلاسی جنډه رپوله، حکمتیار صاحب پټه خوله وه، د مالي خان د خبر په ځواب کې یې وویل: د حاجي صاحب خبرې به ماته څوك ترجمه کړي؟- زه خو د ده په خبرو پوه نه شوم، چې ده څه وویل؟ زما په زړه کې وګرځېده، د خپل ولس په ژبه نه پوهېدل عیب دی، که جرم او کمزوري....؟ خو ما کې دومره جرآت له کومه شو....؟

الساکت عن الحق شیطان اخرس...

جنرال دوستم ته نوی ورانديز:

حل او عقد چا نشوای منلی، تر دې چې دوستم او مزاري هم ورسره غاړه نه شوی وړی.

رباني په دوستم پسې موسی توانا (دی وروسته دوستم سره یوځای شو) ورولېږه، د ده په خوله یې دوستم ته پیغام ورکړ، چې صلاح الدین ورته ښکاري، د افغانستان تاریخ کې د لومړي ځل لپاره موقع لاس ته راغلي، چې د شمال لږکیو ته زرین چانس ګرځېدی شي، باید دا موقع ضایع نه کړو، اوس چې د شمال تاجکو، ازبکو د نجیب رژیم نسکور کړ، یو ویاړ یې په برخه شو، ځیني غواړي د جنوب پښتانه بیا واکمن شي، چې دا ویاړ برباد کړي، دا ذهنیت رامینځته کړي، چې ګنې موږ د قیادت او واکمنۍ وړتیا نه لرو، بېرته مو پخواني محکومیت ته ورټېل وهي، له ما چې کوم امتیاز غواړې، زه چمتو یم، دغسې یوه خبره استاد رباني صدر اعظم فرید ته هم کړې وه:

((...ګوره الله تعالی یو چانس موږ ته برابر کړی، ته صدر اعظم یې، زه جمهور رییس او مسعود دفاع وزیر، ټول واک له تاجکو سره دی، د حکمتیار لار د جګړو او ماجراوو لار ده، ته د یوه مستقل شخصیت په توګه عمل وکړه، تر هغې چې موږ یو، ته به صدر اعظم وې...))

بسم الله الرحمن الرحیم

محترم ستر جنرال عبدالرشید دوستم

السلام علیکم و رحمة الله و برکاته و بعد!

دعا میکنم با عموم برادران صحت داشته باشید
شاید حرفهای زیادی را به شما رسانیده باشند اما
یقین دارم فریب دشمنت درک کرده اید من
هرگز شما را از پهلوی خود نمی خواهم برای یک لحظه
دور ببینم، حرفهایی که جنرال مؤمن و مصلح الدین
گفته اند کاملاً تائید میکنم، و در جلسه یکه شما با برادر
مسعود در حضور من می نشینید همه مسائل را فیصله میکنیم

مطمئن باشید

[illegible]

٧٢/١٢/٢٦

دوستم او کیان حل او عقد ته خپل استازي ولېږل، خو حزب وحدت له نظار شورا سره د افشار، چنداول، او جمال مېنې جګړو له حل او عقد لیرې وساته.

مزاري دوستم ته مخابره کې له علیک سلیک وروسته وویل:

مزاری: خبر شوم حل او عقد شورا کې برخه اخلئ، موږ خو د یو بل متحدین وو، نظار شورا زموږ پر ضد په هېڅ وحشت درېغه ونه کړه...

دوستم: سپین ږیري «استاد رباني» یو پلاوی رالېږلی، زموږ ټولې غوښتنې یې منلې، بیا مو نسیم مهدي کابل ته ولېږه، دی به تاسې سره هم وګوري.

مزاری: له مهدي سره به خبرې وکړو، خو تاسې حل او عقد ته د خپل استازي لېږل وځنډوئ، د دې پر ځای دې له حکمتیار سره د خبرو مخه پرانیستل شي.

دوستم: سمه ده مهدي سره به خبرې وکړئ، خو چې داسې ونه شي، چې نجیب زموږ تاسې محرومو ملیتونو رانسکور کړ، دا ویاړ مو له لاسه ووځي، بیا دا خبره را پورته شي، چې یوازې یو مخصوص قام حکومت کولای شي او موږ د حکومت کفایت نه لرو.

مزاري: ستاسې نظر سم دی، خو د شمال او جنوب په وېش خبره نه اوارېږي، باید یوه معقوله تجربه رامینځته کړو.

د تخریبي هڅو مرګوني بیلګه:

لکه وړاندې یاده شوه دواړه غاړې د یو بل مشرانو له منځه وړو لپاره پیسې ښندې، د جنګي کړښو د اکمال لپاره لکونه ډالر بادوي د یوې بلې

غاړي قوماندانانو ته يې د پيسو ورخونه ورمات کړي.

د جګړې کرښې ډېری قوماندانان له بلې غاړې پيسې اخلي، حکمتيار، د مسعود او مسعود د حکمتيار د مينځه وړلو لپاره د پټو عملياتو او جاسوسی لپاره پيسې لګوي.

محمد يونس قانوني دغسې فعاليتونو له امله يوه چاودنه کې ټپي شو.

د دغو پيسو ډېری برخه په چل او دوکه وهل کيږي، د ښکېلو غاړو د مشرانو له منځه وړو ته خيالي پلانونه او نقشې وړاندې کوي، په دې توګه له حکمتيار او مسعود بې دريغه پيسې ځي.

څرخي پله کې مې ډګروال سيد نعيم په نوي څېره کې موند، حالات بدل ښکارېدل، له پاچا صاحب سره ستړې مشې کې مې پر زړه وخوړه چې کومې لړزوونکې پرمختيا خپل سيوری رارسولی.

پاچا صاحب کيسه د ټوکو په بڼه پيل کړه: د ده په وينا پر دې خواشينی نه دی چې چاودنې به وژلي وو، بلکې پر دې خپه دی چې ستا پښه به ننګرهار او زما لاس وردګو ته وړل شوی و...

د جنرال (.......) دوه ياوران (.......) او (.........) له ښاغلي مسعود سره نژدې اړيکې لرلې له دوی يې يو (......) د سيمه ييز ټراو له امله له حقاني صاحب سره هم راشه درشه لرله، په را وروسته کې د مسعود او حقاني ترمنځ اړيکې د دوی په مټ ټينګېدې....

څرنګه چې حقاني صاحب د سولې په هڅو کې د موټرو له کتار سره چهار اسياب ته ځي راځي، که د دغه کاروان کوم موټر کې چاودونکي توکي او بمونه ځای پر ځای او چهار اسياب کې له حکمتيار سره د ملاقات پر وخت وچول شي... په يوه غشي دوه ښکاره ويشتلی او دواړو له شره خلاصېدای شي.

دوی یو ځل له ما د کوم ناروغ په پلمه موټر وغوښت، بیا یې له ضابط عمرخان د هغه موټر غوښتی و، تر هغې چې د یوه موټر په ترلاسه کولو توانېدلي وو، موټر کې یې پنځه ویشت کیلو گرامه چاودونکي توکي او بارود په خورا مهارت ځای پر ځای کړي وو، تصادف ته گوره چې موټر حقاني صاحب تر جلال اباد له ملایانو سره ولیږه، په سروبي کې د قوماندان زرداد زړه په موټر ورغی، خو چې کتل یې موټر له بارودو او چاودونکو توکیو ډک دی، په دې توگه دغه توطئه شنډه کړی شوه، که نه شونې وه حکمتیار، حقاني له گڼو کسانو سره له منځه تللی وی...

ښکېلو غاړو د یو بل پرضد دغسې پټو ښکاره هڅو کې نه د بېگنا کسانو مرگ ژوبلې ته کتل نه انساني ضایعاتو او عواطفو ته، دا چونگ له خرواره د یوې پېښې یادونه وه، دغسې لسگونه هڅې د جگړې اړخونو د یو بل پرضد ترسره کړې، په ملیونونو ډالر یې لگولي او ځینو مکارو دبړه مارو ترې په بډه وهلي دي...

له سختو جگړو وروسته دواړو غاړو د دریو ورځو لپاره اوربند اعلان کړ، چې بهرني اتباع له کابل ووتلی شي، خو د کابل بې دفاع اوسېدونکی په ډېره بې دردۍ د دغې جگړې قربانیان گرځېدل، د دوی لپاره چا د اوربند اړتیا نه شوی لیدی.
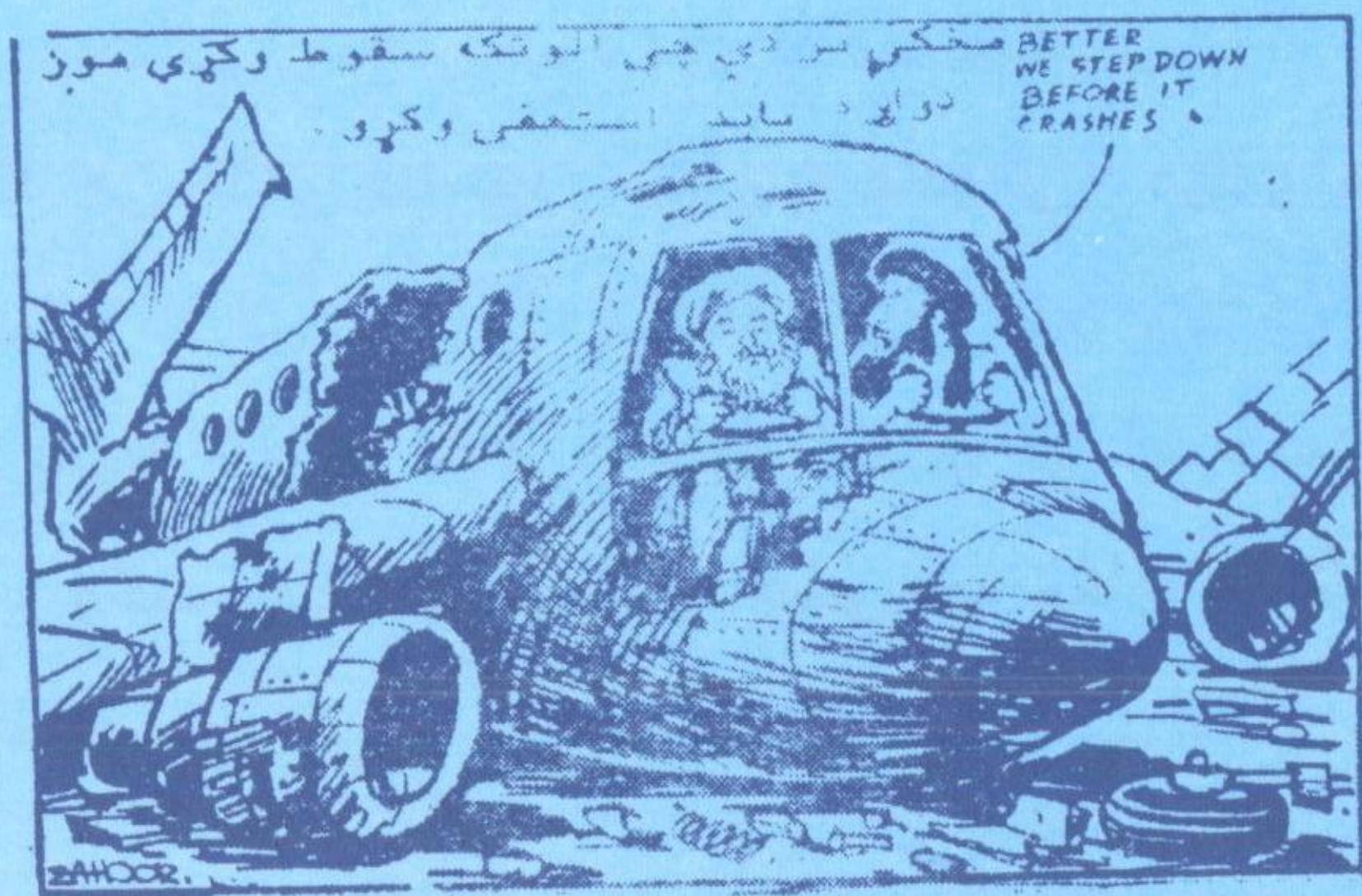
فطرت

په حدیث شریف کې راغلي: ماشوم د اسلام له فطرت سره نړۍ ته راځي، دا مور او پلار دی چې له هغه یهودي، نصراني، مجوسي... جوړوي. هېڅوک له موره مجرم نه دی زېږېدلی، دا حالات، چاپېریال او نظامونه دي چې د غل، ډاکو، قاتل او بدماش نوم ورپورې کړي، مجرم یې ورگرځوي، گلم جم، ټوپکي یې کړي، د خلکو په سرو کې میخونه ټک وهي، په ژوندوني یې سترگې باسي، پوزه غوږونه یې پرې کوي، کورونه یې لوټي، پر عزت، مال او ناموس یې بلوسي...

هو! هر زوکړی د ربښتیا له فطرت سره نړۍ ته راځي، داسې چې نه غل وي، نه ډاکو، نه قاتل او بدماش... خو وخت او حالات ترې قاتل، ډاکو او بدماش جوړ کړي، بیا خپل ورور وژني، د خپل کلیوال پر سینه د کلاشینکوف ججوره تشوي، خپل خلک او هېواد فتحه کوي...

د روسانو له تېري وړاندې دوستم د تفحصاتو یو خاموش کارگر و، اسدالله سروري او... ښايي په چا کله لاس هم نه وي، پورته کړی، خو اوس نه په جگړو مړېږي، نه یې په وینو تویولو او لوټماریو هوسونه خړوبېدل...

هغه چې د قوماندان او ملېشه په نامه یې وېره ترهه په زړونو غوړولې، له دې وړاندې یې زموږ منځ کې د ژوند گډه منډه وهله، نه توپیر و نه برتري...

ایډیالوژۍ، د واک سیالي او سیاستونه دي چې خلک له یو بل لیرې کوي، دوستان په دښمنانو اړوي، د یو بل پر وړاندې یې وسلې پورته

کولو ته دروي، د دین، ژبې، مذهب او ... په نامه يې دیوالونه ترمنځ دروي.

د ثور له کودتا وړاندې زموږ یو کلیوال علی مرجان له ټولو نیک خویه، منلي او خواخوږی ځوان یادېده، خو له کودتا د یوې اوونی په تېرېدو مرجان پر ځان بل پوست وغوړاوه، بیا هغه مینه ناک مرجان چا ونه لید، مرجان د ډار او وېرې نوم وگرځېده...

مرجان اوس چېرې دی...؟ مړ به وي که ژوندی، یو وار بیا به مرجان خپلو منځو کې هماغسې خوږ او زړو ته نژدې ووینو...

چې هېڅوک له ځایه ظالم او سخت زړی نه وي، زوکړی.

تریخ حقیقت:

ربړه د یوه بل اړخ په حذف او نفې نشي اورېدای... کمونستانو له ځان او خپلې ایډیالوژۍ پرته پر هر څه چلیپا تېروله...

تنظیمو خپله منگول کې د واک انحصار غوښت، د ځان لپاره د اقتدار هرې بیې ته چمتو وو... د هر چا خپله جگړه، خپله سوله، خپل اواری، خپله روا ناروا وه... هغه وه چې ټول پر نولسو گونډه شول... د دښمنی بیه او د دوستی قیمت ښايي دومره لوړ نه اوسي چې سړی دېوالیه او د پولی ټک ته کېنوي...

د رژیم له پاتې شونو او جنرال دوستم سره دومره مخالفت پلمه ده که واقعیت...؟ پلمه ځکه چې هرې غاړې خپل څنگ کې د رژیم ولاړ افراد پاک او د بلې غاړې ناولي بلل...

ډاکټر حنیف ته وایم ښه نه وه دوستم یو حقیقت پېژندل شوی

وای... تریخ حقیقت...؟ چې شدید او ړوند مخالفت تپنې ته مخه پرانیزي... راته وايي، ته هر درې کاله پس یو حقیقت راباسې... افغان ملت هم ستا حقیقت و... ظاهر شاه هم ستا حقیقت و، څه شول...؟

تاته د خپلو حقیقتونو لالهاندي در پېښه ده... زه غلی یم، ځواب نه لرم که جرئت...؟

د محمود میستري او حقاني ملاقات

د محمود میستري، لومړني لیده له حقاني صاحب سره انټرکانټیننټال هوټل کې پلان شوی دی.

له ښه بخته د میستري لیدو ته په وخت ورسېدو، دوه درې واره بیا هم حقاني صاحب او د علماوو شورا ځینو غړیو سره میستري وکتل، د میستري لیدو ته په روانېدو به ملایان اودسونو پسې ولګېدل، د ملا ایسته تېرېدل، اودس وچېدل او بیا اودسونه د اوښ غوو دي...

تر هوټل تګ اسان نه دی، که څه هم په دغو شپو ورځو کې اوربند دی، خو لاره خطرناکه او حالات ترینګلي دي.

تر هغې چې ملایانو نصوار اچول، یوه بله خوا ایسته تېرېدل، بیا یې په ولاړه او ځانګړو حرکتو اودس وچاوه او بیا له سره اودسو تازه کولو د ملاقات پر وخت ګېنټه نیمه اړوله.

لار د نظار شورا وسله والو نیولې، څلور لارو او واټونو کې له نورو ورځو زیات ټانکونه او وسله وال تر سترګو کېږي، چې د سګریټیو په ډکولو او فقیر بوټي په دودولو بوخت دي، تنکي ځني چې لا یې شونډې نه دي تورې وسلې په لاس ولاړ دي، دوی لویې عسکري دریشی اغوستې، ګنې د میستري هرکلي ته یې منظم پوځ درولی، خو په دغسې یونیفورم کې له پخوا زیات مسخره ښکارېدل، داسې معلومېده، د څو هېوادو پوځیان راغونډ دي.

مزمل صاحب ته مې کړه: د استاد ربانی پوځ ته ګوره، په څوني ټینګ

دسپلین یې د میستري هرکلي ته درولي دي...؟

مزمل راته کړه، مستریان هم خیرن خچن وي...

(انټر کانټینینټال) لکه د کابل سرایونو کرایي کوټو داسې ښه لرله، له دویم پوړ یې د تشنابو اوبه څاځي، د سرویس او خدمتونو درک نه شته، کوټو کې قوماندان، باډیګارډان او خپلوان ډېره دي.

نیم ساعت موږ لابي کې بې پوښتنې ناست یو، حقاني صاحب د چای وویل، د ارمونیې تورو چای جوشو کې یې چای کېښود، ګیلاسونه خیرن وو، بل یې د دوو نیمو لکو افغانیو راوړ، محمود میستري هم راورسېد.

حقاني صاحب د سولې په اړه خپل پلان وړاندې کړ او په دې اړه یې د خپلو فعالیتونو، ستونزو او ګوانښونو یادونه وکړه، حقاني صاحب لومړی په عربي د میستري هرکلی وکړ، نوره وینا یې پښتو وکړه، چې ډاکټر فاروق اعظم پر انګرېزي ژباړله.

حقاني صاحب وویل: که څه هم دغه حکومت د ناقصې او نیمګړې طرحې له مخې جوړ شوی، خو که اوس راتلونکې شورا په ازاده او خپلواکه کچه جوړه شي، اواری رامینځته کېدای شي، ځکه خو د راتلونکي حکومت د ټاکنې لپاره جوړېدونکې شورا کې باید د زور او زرو د نفوذ مخه نیول شوې وي، خلک باید د خپلو استازو د غوراوي پوره حق ولري.

حقاني صاحب له محمود میستري مننه وکړه، چې د مسلمانانو ترمنځ د سولې لپاره راغلی، او د اصلاحي شورا د فعالیتونو او لاس ته راوړنو په هکله یې هم معلومات ورکړل.

میستري د حقاني صاحب د وینا او هلو ځلو ستاینه وکړه، د ده طرحه یې تایید او خپله وبلله، ده وویل له نورو اړخونو سره له کتلو به

په ګډه د وروستي حل پر پلان کار وکړي، چې افغانستان د جګړو او ویجاړیو له خونړیو منګولو وژغورل شي.

محمود میستري له ښاغلي حقاني مننه وکړه، چې په واضحه عربي یې خبرې وکړې، ده وویل د حقاني صاحب وینا ماته خوند راکړ، تاسې ښه ملګري راټول کړي، چې ستاسې وینا یې په انګلیسي وژباړله، ځرنګه چې زما ملګري په عربي نه پوهیږي، زه به په انګلیسي خبرې وکړم، تشکر کوم چې ماته د خبرو موقع راکوئ، تاسې او ستاسې ملګري چې په دغو سختو شرایطو کې غواړئ د هېواد د نجات لپاره لار پیدا کړی، د قدر وړ دي، لکه تاسې چې وویل موږ رښتیا هم د سولې لپاره راغلي یو، تاسې ډېر تلاش کړی چې سوله راشي، امنیت ټینګ شي، زه د ملګرو ملتو د امنیت شورا له خوا مؤظف شوی یم، ستاسې خبرې واورم افراد، ډلې او تنظیمونه وګورم، خوشاله شوم چې ستاسې خبرې مې واورېدې، زموږ هیله ده دا اوربند اوږد او دایمي شي. نن سهار موږ ښاغلی رباني ولید، د اوربند په اړه د هغه ځواب مثبت و.

د سولې په اړه چې تاسې خپل پلان تشریح کړ، پر هغې خوشاله شوو، چې ډېر مثبت اړخونه لري، ستاسې نظریات عملي او موږ ته نژدې ښکاري، موږ یې خپل نظر کې نیسو او پخپل رپوټ کې به ځای ورکړو.

افغانان مغرور او سرشاره قام دی، چې خپل نظریات ژر نه شي بدلولی، خو تاسې د یوه افغان په توګه په دې برخه کې اغېزمن رول لرلی شئ، باید د افغانانو په ذریعه دا کار ترسره شي، موږ بیا راځو او بیا به تاسې سره وګورو، پوښتنې به وکړو، چې له موږ سره څومره مرسته کولی شئ، زه یو ځل بیا د ملګرو ملتو او خپلې خوا ستاسې او ستاسې له ملګرو مننه کوم.

د کابل قومندانانو په استازیتوب قوماندان ارسلا وویل: غواړو د افغانستان کشاله د سولې او خبرو له لارې حل شي، افغانان له جنګ ستړي دي، د دغه جنګ قربانیان د کابل خلك دي، دوی د کابل له قوماندانانو غواړي امنیت یې وساتي، چې دوی یې ورونه زامن دي.

د کابل قومندانانو شورا کې د تنظیمو قومندانان شته خو تنظیمي ګټې یې شاته کړې، د امنیت یوازینۍ لاره دا ده چې کابل غیر نظامي شي، وسله وال ځواکونه له کابله ووځي.

حقاني: د کابل قوماندانانو جګړو کې برخه نه ده اخیستې، د سولې له پروسې سره یې همکاري کړې، دا زموږ غوښتنه ده چې جنګي ډلې له کابل ووځي، کابل غیر نظامي شي...

میستري: یو ځل بیا تشکر کوم، تاسې د وطن لپاره وجنګېدی، خو کورنیو جګړو کې مو برخه نه ده اخیستې، دا لار چې تاسې تعقیب کړې، غوره لاره ده، مننه، خدای په امان.

د میستري په راتلو د اوربند، له امله د هوتخیلو، قابل بای او نورو برخو لېږدېدلي خلک د خپلو مېنو، کورو لیدو ته ورغلي، خو ملېشو دغو کورو کې ماینونه ایښي، چې یو شمېر بېګناه هېوادوال په کې والوتل.

پر سبا یې قوماندان انور ډنګر شکر دره کې مېلمانه کړو، دی له خپلو جنګیالیو سره څرخي پله ته راغلی و، له جنګیالیو سره یې چلند د ملګرتیا وو، د تلو په وخت کې یې ورته کړه: میندې مو وغیم، لږ د سړي زامن شئ، په داسې ځایو کې لږ سړیتوب کوئ، قدر مې کړی...

له انور ډنګر د ډاکتر نجیب زړه تک شین و، چې د شمالي لار به یې تړله- ډاکتر به د شمالي خلکو ته ویل چې د ډنګر له لاسه ستاسې د

انگورو حاصلات په وخت مارکيټ ته نه شي رسېدی، دی سم کړی چې لار بنده نکړي، بيا يې يو بل سړک وغځاوه، خو انور ډنگر به هغه ته هم ځان رساوه.

ده شکر دره کې يوه ښايسته ماڼۍ رغولې، کړکيو ته يې رنگينې پردې نيولې، قيمتي کوچونه يې ايښي دا ښې به د چا ملکيت و، غصب کړی به يې و، که يې رانيولی، ماته داسې ښکارېده، د پخواني پاچا د کورنۍ ملکيت وي، ښايي پر ده يې پلورلی وي، يا يې په زور لاندې کړی وي.

(والله اعلم)
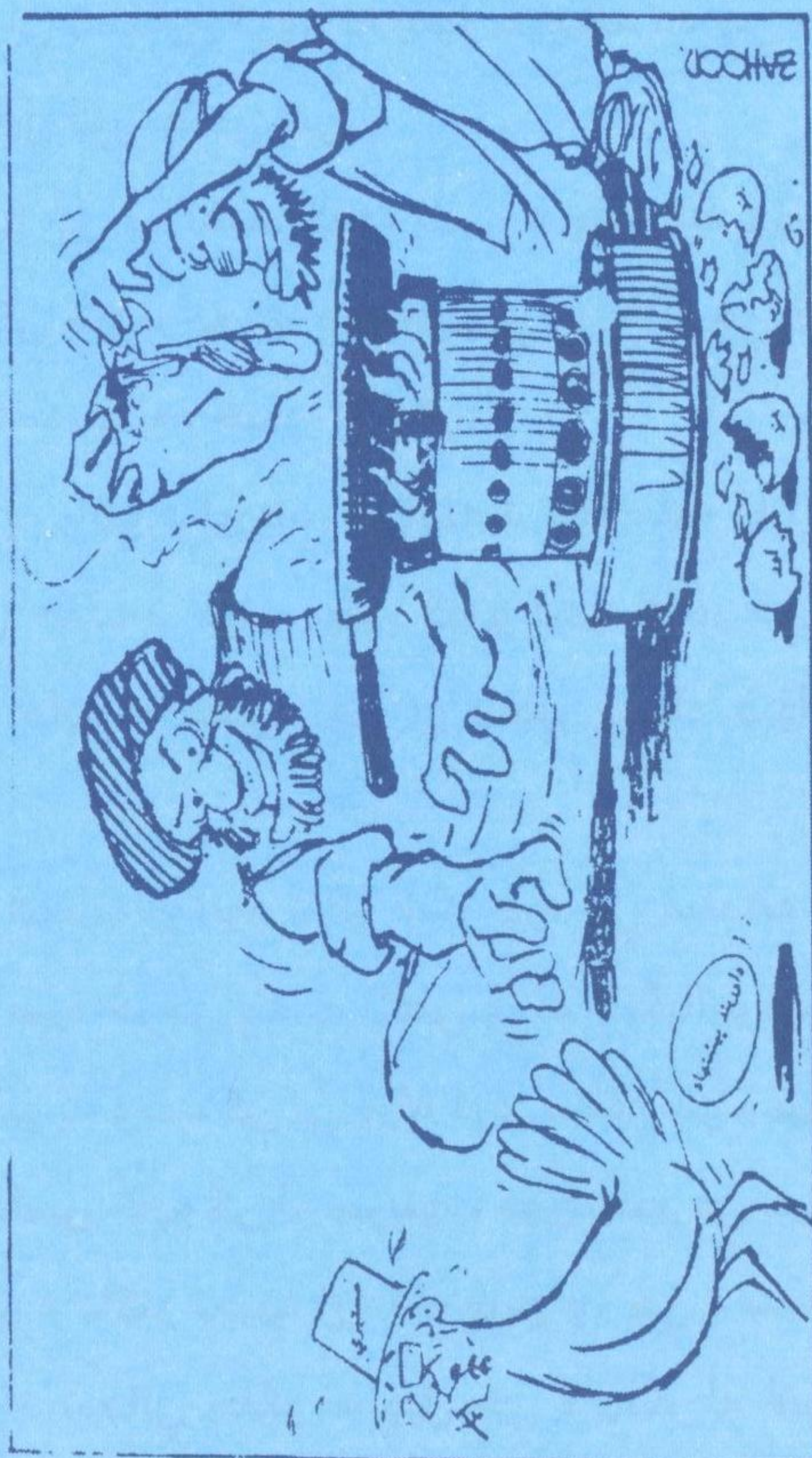
د حل او عقد ډرامې تمثیل

د لیندۍ پر ۸ مه حل او عقد شورا له ټاکلې نېټې لس ورځې وروسته دایره او پر دویمه ورځ یې یوازینی کاندید برهان الدین رباني د جمهور رئیس په توگه اعلان کړ.

د حل او عقد شورا په اړه د تعبیرونو له اړخه له اوله اختلاف موجود و، ځینو حل او عقد او لویه جرگه په یوه مفهوم او معنا استعمالوله، ځینو به بېلا بېلې معناگانې او مفاهیم ورته کارول، خو دا ښکاره خبره ده، چې دې ټکي د خپل ثقلت له مخې ډېرو ته د ویلو پر وخت مشکلات پیدا کړي وو، د یو څو رهبرانو او د هغوی مرستیالانو خو له رادیوگانو سره مرکو کې په دې ټکي ژبې کلکې نښتې، انجینر احمد شاه یوه مصاحبه کې د حل او عقد په ځای عل او عقد کلمه وویله، د عین او ح - ق او دال ټکي یې گډوډ او ژوول، سیاف صاحب خو بیا عقد او حل تلفظ کاوه، چې اول غوټه ده او بیا یې پرانیستل، خو دا غوټه همداسې غوټه پاتې شوه چا خلاصه نه کړه.

۱۳۶۹ لمریز کې د مجددي او سیاف په مشرتابه د مجاهدینو عبوري حکومت سترې محکمې لویه جرگه منتخب اسلامي حل "و عقد افغانستان" په نامه یو معجون مرکب جوړښت په اعلان ۴۴ مادو کې یو قانون رامنځ ته کړ... د دغه قانون لومړي فصل کې چې د مجاهد، مهاجر، قوماندان، عالم، موسفید لپاره ځانگړې تعریف وړاندې شوی د اهل حل او عقد په پېژندنه کې کاږي: اهل حل وعقد عبارت از اشخاص

نیکو، صاحب رای هستند که مرجع حل و فصل قضایای مردم باشد، از منکرات و گناه پاک ومنزه پنداشته شود...

در جهاد مقدس سهم گرفته باشد، اقارب نزدیکش (پدر پسر، برادر) در مقامات بلند پایه دولت ملحد، ریاست یا بالا تر از آن یا دستگا خاد مصروف کار نباشد، فهم مناسب دینی داشته به امانت، تقوی وعدل متصف بوده به فسق وفساد مشهور نباشد و شعائر اسلامي را رعایت داشته باشد، منسوب به گروهای منحرف سیاسي نباشد، علیه جهاد مقدس موقف نگرفته باشد، اشخاصیکه بعد از اخراج قشون سرخ از وطن از صف دولت ملحد خارج شده اند منتخب شده نمیتواند...

سیاف صاحب د لویې جرگې پر مخالفت له پخوا ولاړ و، د ده په اند لویه جرگه کې ارذال هم راتلی شي، خو حل او عقد ته بیا تزکیه شوی او یوازې پاک کسان مخه موندای شي.

خو دلته یې له خپل تصویب کړي قانون په انحراف لویه جرگه منتخب حذف او د حل او عقد پرځای د پول نقد ډرامه پروډیوس کړه...

حل او عقد شورا بې له دې چې اتفاقي بڼه غوره او د جمهور رئیس د ټاکنې ظرفیت او صلاحیت ولرلی شي، په ناقصه توگه دایره شوه.

د شورا په مقدماتي غونډه کې سید نور الله عماد اعلان وکړ، چې رهبران په دې موافق دي، چې شورا کې برخه واخلي، هغوی را روان دي، ممکن سبا راورسیږي، خو داسې نه وه، له سیاف پرته ټولو ورسره مقاطعه اعلان کړې وه، د کندهار، ارزگان، هلمند او زابل نمایندگان د دې لپاره چې سیاف صاحب د شورا له ترکیب، جوړښت او طرز العمل سره د هغوی له مخالفت خبر وو، د خپل ملاقات په پلمه پغمان ته په

بللو نظر بند کړل، د هغوی غیاب کې یې په هماغه ناقصه توگه شورا دایره کړه، له بلې خوا یو شمېر نور نمایندگان هم له شورا څخه په دغه ورځ د باندې پاتې شول او د هغوی په ځای خپله د دولت وزیران او نور کارمندان د شورا تالار کې کېنول شول او بې له دې چې د دولت ریاست ته د کاندیدانو نومونه د هغوی له پروگرامونو او برنامو سره خلکو ته ورسېږي او ولس په دې رابطه خپلې سپارښتنې او مشورې نمایندگانو ته ورکړي، په داسې حال کې چې موجودو نمایندگانو ته هم د خپلو نظریاتو، پېشنهادونو او غوښتنو وړاندې کولو حق او وخت نه و، د انتخاباتو په رابطه د ټولو ملي، بین المللي او شرعي نورمونو پرخلاف له یوه ډرامایي حرکت سره په تالار کې یواځینی کاندید د هېواد جمهور رئیس په توگه اعلان کړای شو، کله چې ځینو نمایندگانو اعتراض وکړ، چې له رای گیرۍ مخکې باید نمایندگانو ته د خپلو نظریاتو د اظهار او وینا حق ورکړی شي، سید نورالله عماد وویل، لومړی به رای گیري کېږي، بیا به نمایندگانو ته د خبرو حق ورکول کېږي، په دې معنا چې لومړی به رباني جمهور رئیس ټاکي، هله د نظر د اظهار او خبرو حق او وخت پیدا کولی شي.

د حل او عقد شورا دایره شوه، د علماوو اتحاد له منشي مولوي سعیدالرحمن نه راواخله تر مولوي محمد میر، مولوي فضل هادي شینواري او گڼو نورو علماوو د شورا د تالار ښکلا گرځېدلي وو، بېچاره ذاکري صاحب او څو نور ملایان یې په ځای پرېیښي وو، پته به هله ورته ولگي چې فتواگانې انتقادي پېشنهادونه وینا وې یې ټولې له نومونو لاسلیکونو سره مجله کې خپرې کړم.

په تالار کې خورا یخنی وه، نه د برېښنا درک و او نه هم د تسخین د

کومې بلې وسيلې، کله چې نمايندگان تالار ته ننوتل، دروازې وتړل شوې او نژدې دوه ساعته په تالار کې محبوس وساتل شول.

انجينر احمد شاه احمدزی د سټيج په مخ کې ودرېد ويې ويل: مشران را روان دي، لږ انتظار به نور وکړو، له ما سره د اذکارو ډېر ښه کتاب دی، زه به يې لولم، تاسې يې راسره تکراروئ، ډېر ثواب لري.

بسم الله الرحمن الرحيم

دولت اسلامی افغانستان

علماء و قوماندانهای محترم

السلام عليکم ورحمة الله وبرکاته وبعد!
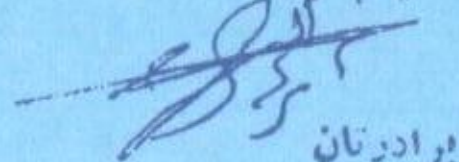
چنانچه اطلاع دارید درشرایط کنونی کشور عزیزما وارد مرحله حساس وفیصله کن گردیده است، باید درکشور عزیز مادولت مستقر و مستحکم بمیان آید تا کشمکشهای خونین بدامنی ها خاتمه یابد، همه مردم مطابق به احکام الهی درفضای صلح و اخوت بسربرند، افغانستان ویران بعد از آزادی بازآباد گردد، راه های امن و مشکلات ملت محروم و زجرکشیده ما حل گردد قانون اساسی کشور که بر اساس قرآن و سنت تدوین میگردد برای تصویب آماده گردد حقوق و وجایب همه روشن گردد، ظلم و بیعدالتی ومحرومیت ها برچیده شود برای رسیدن به این ارمان والا باید بر مبنای هدایت رب العالمین که می فرماید «وامرهم شوری بینهم» علماء قوماندانان دانشمندان و اهل الرای از سر تا سر کشوردرچوکات شورای اهل الحل و العقد که در اصطلاح معروف لویه جرگه یادمی شودهمه درمرکز افغانستان شهر کابل جمع شوند تا در موردزعامت اینده کشور تصمیم بگیرند.

و از آنجا که تشکیل دولت اسلامی و تعیین زعامت ورهبری برای کشور یک فریضه دینی است، و تعیین زعامت بدون تشکیل شوری صورت نمیگیرد پس مطابق به قاعده اصولی تشکیل شوری «مالایتم الواجب الا به فهو واجب» یک وجیبه دینی است، ودر عین حال نص صریح قرآن کریم که می فرماید: «وامرهم شوری بینهم» اینهمه میرساند که باید به هرصورت ممکن مردم ما در تشکیل این شوری اقدام عاجل بعمل آورده اجازه ندهند دستهای تخریب ما را از ادای این فریضه دینی باز دارد.

یقین دارم ملت متدین ما با هوشیاری درشرایط حساس کنونی مانع هردسیسه خواهند شد، و شورای بزرگ وسرنوشت ساز خویش را درموعد مقرر تشکیل خواهند داد و خود را از انجام این امر دینی محروم نخواهند ساخت. خداوند حافظ ونگهدار همه باد.

والسلام علیکم ورحمة الله

برادرتان

برهان الدین ربانی

رئیس شورای رهبری ورئیس دولت اسلامی افغانستان

د تالار دننه او بهر وسله وال گوته په ماشه ولاړ وو، داسې معلومېده لکه د جاسوسی یوه خطرناکه شبکه د څار او تعقیب لپاره په سختو پولیسي فعالیتونو بوخته وي، هر نماینده له دوو زیاتو څارونکو له خوا تعقیب کېده، د ببرک او نجیب لویې جرگې به هم دومره سانسور او پولیسي نظام تر کنټرول لاندې نه وي دایرې شوې.

وضعه نه یوازې دا چې له اختناق ډکه وه، بلکې د نماینده گانو د تحقیر او سپکاوي ښکارندوی هم وه،له دوو ساعتو زیات نمایندگان تر تړل شویو دروازو دننه قید وو.

بندیز او گرځبندیز دومره کلك و، چې چاته د قضای حاجت اجازه هم نه ورکول کېده، تشنابو ته څوك نشوای وتلی، چې له امله د ځینو سپین ږیرو او بوډاگانو پرتوگونه لانده شول...

مولوي نظام الدین حقاني د رایې ورکولو په طرز العمل اعتراض وکړ، خو د واکمنو بریخو له یوې او بلې خوا چغې کړې او د (ملای اخلالگر) په چغو یې داسې یوه هنگامه جوړه کړه، چې د مولوي نظام الدین حقاني اعتراض چا نه شوی اورېدای.

له همدې ځایه وه، چې مولوي نظام الدین حقاني او یو شمېر نمایندگانو له تالار د احتجاج په عنوان د وتلو هڅه وکړه، که څه هم د دوی مخه ونیول شوه او وسله وال کسان د تالار په دروازو کې گوته په ماشه ودرېدل، خو له مولوي نظام الدین حقاني سره یو شمېر نمایندگانو د شرم دا داغ له خپلو ځانو لېرې او له تالاره په وتو بریالي شول، په تالار کې دوه صندوقه کېښودل شول، چې په یوه د رباني صاحب رنگین تصویر لگېدلی، په داسې حال کې چې په تالار کې د کابینې غړي د کمیسیون هیئت او ډېری هغه افراد، چې واکمنو له

دولتي ادارو او خپلو متعهدينو راټول کړي وو، د رباني صندوق ډک او بل چې کانديد يې معلوم نه و، کومه پاڼه راونه وته، په دې توګه د حل او عقد ډرامه د رباني صاحب د انتخاب په اعلان پای ته ورسېده.

د قوس په ۱۱مه کابل راډيو د شپې ۸ بجو خبرو کې وويل: د حل او عقد شورا په نننۍ غونډه کې د رايو په اتفاق د استاد سياف پر پېشنهاد پرېکړه وشوه، چې له دې وروسته غير اسلامي ډلې ټپلې او افراد په هېڅ نوم او عنوان د نشاط او د فعاليت اجازه نه لري او د پخواني رژيم هېڅ يو لوړ رتبه او حزبي کارمند نه شي کولی د اسلامي دولت په کوم ارګان کې کار وکړي او نور به د پخواني محلد رژيم ټول پاتې شوني له دولتي ادارو ايستل کيږي، د خبر په پای کې استاد سياف پخپل غږ وويل: دغو عناصرو نژدې وه زموږ د څوارلس سوه کلن ملت نوم او نښان ورک کړي.

ده د افغانستان تاريخ له څوارلس سوه کالو د يادولو وړګاڼه، له دې وړاندې يې د جهالت او کفر زمانه پېژندله، د جهالت او کفر پر ضد مبارزه ده د خپلې ځانګړې فلسفې له مخې غزوله، دا سې چې اول به بېل او کولنګ را اخلي د جهالت، شرک او بدعت نښې نښانې به ړنګوی، بلدوزر به پرې تېروې چې د بت خانې پر سر د مسجد ګومبزه نه شي جوړېدی.

په داسې حال کې چې د ملتونو تاريخ له اديانو لرغونی وي... تاريخ او نېټه توپير لري... تاريخ دين نه دی...

د قوس ۱۲ مه د سهار له لمانځه وروسته ذاکري صاحب د سياف صاحب په اړه چې دا ټوله ډرامه دده پر پروديوسرۍ تمثيل شوه، د زړه له ځوښه ښېرا وکړه، چې ټولو لمونځ کوونکو ورسره امين کړه.

حقيقت دا و چې که سياف، رباني، مسعود پر شا نه وای ټپولي، کېدای شوی د شورا له تکميل، توافق او تزکيې وروسته يو منلی اتفاقي حکومت جوړ شوی وای، حکمتيار د رباني له جمهوري رياست سره قسما توافق درلود، يواځينی شرط يې د کابينې په تېره دفاع وزير تبديلول و، له بده بخته سياف د صدارت پر سر د سياسي سوداگرۍ داسې يوې معاملې ته غاړه کېښوه، چې د صدارت په شمول يې د ډېر څه په بايللو د يوه بل خونړي جنگ اور بل کړ، خو رباني د خپل مرموز طبيعت له مخې د صدارت چوکۍ په داوطلبۍ له ځينو سره په سودا اچولې، چې تر اوسه يې ددغه چوکۍ په تمه د ډېرو خولې چوپ کړې دي، رباني صاحب په يوه ډز دوې مرغې په نښه کولې، له يوې خوا يې د صدارت لپاره ډېر کسان په تمه کړي او د هغوی له مخالفت څان بېغمه کړی او له بلې خوا يې د صدر اعظم له احتمالي شر نه هم ځان ژغورلی دی.

احمد شاه مسعود الوطن عربي مجلې سره مرکه کې ويلي: د پير گيلاني له صدارت سره موافق دی، د مسعود په وينا د ډاکټر نجيب الله په اړه به مشران پرېکړه کوي. پوښتنه دا ده چې د ببرک کارمل په اړه چا پرېکړه وکړه؟

خيرخانه کې د يوې پوځي فرقې په چونۍ کې مولوی خالص خپل لنډ او ساده فارمول استاد رباني ته وړاندې کړ، په دې ټکو:

يو خواته ستا ملگري دي، دا مو پټيلې حکومت او واک بايد تاسې سره وي، بل اړخ ته ټول ملت دی...

دا سمه نه ده چې هم مو د حکومت پر مشرتابه خېټه اچولې وي، هم په ټول واک...

اوس دوې خبرې دي... دا چې یا مقتدر وزارتونه تاسې واخلی، مشري ملت ته پرېږدئ، داسې څوک مشر وټاکو چې ټول ملت ته منلی وي... یا جمهوري ریاست ته واخله.. نور وزارتونه به ملت ته ورکړو...

استاد کما في السابق وویل له ملگرو سره به له سلا وروسته ځواب درکړو...

د مولوی میر حمزه په خوله یې احوال دا و چې که مولوی خالص غواړي صدر اعظم شي، موږ ورسره موافق یوو...

مولوي خالص وویل: که دوی دا ډول فکر کوي ستونزې به نورې هم زیاتې شي... په دې مانورو ربړه نه شي اوارېدای... مولوی خالص د افندي صاحب په اړه ویلي و، چې پیر گیلاني د افغانستان اصلي اوسېدونکی نه دی... د ده پلار له عراق څخه راغلی، د افغانستان مشرتابه ته نشي کاندیدای... خو پیر صاحب د استاد رباني له خوا د صدارت په تمه تر مودو خېته خیشته گرځوله...

استاد سیاف او حضرت صاحب هم له دغسې شالید مستثنا نه دي... استاد ځان سید بولي او مجددي له سرهند سره پېیلی.

بي - بي - سي له کابل د خپلو خبریالانو د رپوټونو په اساس یوه پروگرام کې د مسلط وضعیت او جگړې په رابطه د خلکو غبرگون داسې څرگند کړ... څو تنو په ژړغوني اواز د ملگرو ملتو پر ضد شعارونه ورکول، چې ولې د افغانستان جگړې او ربړې په اړه له خپل اثر او نفوذ کار نه اخلي، یوه تن په خپل لړزېدلي اواز له ملگرو ملتو غوښتنه وکړه: مسلمان نه غواړو کافر راولېږئ کافر... ځکه چې د مسلمانانو مسلماني لیدلې.

PEACE NEGOTIATIONS
IN PROGRESS
KA-BULL

د مولوي حقاني دريځ

۱۳۷۱ / ۱۰ / ۱۰

له امريکا غږ سره مرکه:

امريکا غږ: ستاسې په مشرۍ د افغانستان علماوو، قوماندانانو او مخورو استاد رباني ته پيشنهاد کړی و، چې قدرت خپل مرستيال ته وسپاري، خو داسې ونه شول او استاد رباني د دوو کالو لپاره د هماغه شورا له خوا انتخاب شو، ستاسې نظر په دې هکله څه دی؟

حقاني: څرنگه چې د استاد تمديد شوې موده هم پای ته رسېدلې وه د شورا د تدوير په هکله له مشرانو سره ملاحظې او انتقادونه موجود وو، موږ غوښتل شورا په واقعي توگه تکميل او دايره شي او ټول اړخونه شورا کې برخه واخلي، خو استاد رباني دغه پيشنهاد ته چې واک خپل مرستيال ته وسپاري، مثبت ځواب ور نه کړ، هماغه و چې شورا په ناقصه بڼه دايره شوه او پينځو جهادي تنظيمو تحريم کړه.

امریکا غږ: ستاسې نظر د استاد رباني د ټاکنې په هکله څه دی؟

حقاني: زما شخصي نظر دا دی، چې کوم مشکل موجود و، هغه پرځای پاتې دی، امن، استقرار او د قوي ملي حکومت جوړېدل لاس ته رانغلل، که چېرې په واقعي توگه شورا لکه موږ چې پېشنهاد کړې وه دایره شوې وای، د جگړې مصیبتونه او د عدم استقرار ستونزې به له مینځه تللې وې.

امریکا غږ: ځینې مشران له واکه د استاد رباني گوښه کېدل غواړي، خپله رباني غواړي په قدرت کې پاتې وي، تاسې څه فکر کوئ، کابل کې به څه پېښ شي؟

حقاني: دواړه جانبه د زور له لارې دا کار تر سره کول غواړي، چې د حل لاره نه ده، باید د خبرو له لارې د حل منځنۍ لار ومونډل شي، داسې چې د مظلوم ملت دغه ستره ارزو سرته ورسېږي او دا جگړې او وینې تویېدل ختم شي، دغه دواړه لارې چې یو په زور په قدرت کې پاتې کېدل او بل په زور د هغه لېرې کول غواړي، معقولې لارې نه دي، دا په حقیقت کې د کابل بېدفاع ښاریانو او ټول ملت سره زیات ظلم او جفاده...

امریکا غږ: د قوماندانانو، مخورو او علماوو نظر څه دی؟

حقاني: وړاندې موږ دې ټکي ته اشاره وکړه، چې د خبرو او مفاهمې له لارې دا مشکل حل شي، خو دا هم باید ووایم، چې د لارو بندولو باید دړه وشي.

ټول اړخونه له شخصي، تنظیمي گټو، ملي گټې غوره وگڼي، په تفاهم د یوې سالمې ادارې په جوړېدو هېواد له دې بحران وژغوري، دا په جعلي، تقلبي او فرمایشي حرکتونو نه شي ترلاسه کېدای.

امريکا غږ: تاسې له دې بحران د وتلو کومه لار پېشنهاد وې؟

حقاني: د مشکل حل ته باید د خبرو یو مناسب جهت وموندل شي، له همدغه جهته اواری موندل کېدای شي.

امريکا غږ: د استاد رباني په قدرت کې پاتې کېدو سره به د کابل محاصره دوام ومومي، د ولایتونو اړیکې به له مرکز سره لېرې پاتې شي که څنگه؟

حقاني: طبعاً که مشکل حل نه شي، کابل به له سختې محاصرې سره مخامخ وي او ولایات به همدغسې له مرکز لېرې پاتې وي، څرنگه چې شورا ناقصه وه، اصلي مشکل په خپل ځای پاتې دی.

امريکا غږ: د ربړې د حل لپاره ستاسې غوښتنه څه ده؟

حقاني: د خلکو واقعي نمایندگانو، بې طرفه قوماندانانو، علماوو او مخورو کمیسیون باید رسمي شي، چې د حل په یوه لار توافق تر لاسه کړي، متخاصمې ډلې باید له جگړې، محاصرې او لارو بندولو ډډه وکړي، مسئله به طبعاً داسې حل کېږي، چې د ملت لپاره د منلو وړ وي.

څرنگه چې شورا په سمه توگه جوړه نه شوه، هغوی چې شورا تحریم کړې، رانه وستل شول، د شورا د تکمیل، تزکیې او تصفیې لپاره زموږ غوښتنې ونه منل شوې، ځکه خو اصلي مشکل پرځای پاتې دی، زه بیا هم دا خبره تکراروم چې له جگړې، راکټي بریدو او لارو بندولو ډډه وشي.

امريکا غږ: ایا تاسې اوس هم د سولې په هلو ځلو بوخت یاست؟

حقاني: دا زموږ مسوولیت دی، موږ د الله تعالی بندگان یو، د بنده بندگان له ځانه نه جوړوو، جنگ د مرض علاج نه دی، حل په جنگ نه کېږي، بلکې په خبرو حل رامینځته کېږي، باید دواړه جانبه صالحو او

بېطرفو قوماندانانو، علماوو او مخورو ته واک ورکړي او په خپلو وعدو صادقانه عمل وکړي، الله تعالی د مسلمانانو ترمينځ سوله او مصالحه مقرره کړې، نه جنګ او وينې تويول.

اعلاميه

حقاني صاحب له امريکا غږ سره د مرکې پر سبا زه وروغوښتم، چې له اړخه يې مطبوعاتو ته يوه اعلاميه ورکړم، د اعلامېې غټ ټکي دا دي:

که پر ولسي خلکو او سيمو بمباري او راکټي حملې دوام پيدا کړي، موږ بې تفاوته نه شو پاتې کېدای...

د افغانستان مجاهد او قهرمان ملت چې له شوروي يرغلګرو سره د جهاد په اوږدو کې د جګړو او هجرت کومې ستونزې او کړاوونه زغملي او په دې لار کې يې څومره قربانۍ ورکړي، په يقين سره چې د بشري تاريخ په حافظه کې د داسې دردوونکو پېښو سارې او ددغسې قهرمان ولس د صبر او زغم مثال نه شي ليدل کېدای.

په کار خو داوه چې د ملت پر ټپونو د ملهم پټي ايښودل شوی او دردونه يې درمل شوي وای، خو له بده بخته تېرو ۱۸ مياشتو کې د اقتدار خپل مينځي جګړو ملت له هغو زياتو مصيبتونو او کړاوونو سره مخامخ کړ، د اوبو - برېښنا قطع کېدل، د لارو بندول، د سونګ او خوراکي موادو قحطۍ، نا امنۍ او لوټمار سربېره هوايي بمباريو او توغندويي بريدونو له مرګوني برخليک سره مخامخ کړ.

موږ د افغانستان قوماندانانو، علماوو، مخورو او هغو ټولو اړخونو

په استازیوب چې جگړو کې ملوث نه دي، له متخاصمو ډلو په کلکه غوښتنه کوو، چې پر ولسي خلکو او سیمو له هوایي بمبار او راکټي حملو ډډه وکړي، د برېښنا له قطع کولو، لارو تړلو، اوبو بندولو او د عام المنفعه تاسیساتو لکه پلونو، فابریکو له نړولو لاس ونیسي.

موږ په داسې حال کې چې له خپل مجاهد او مظلوم ولس سره د جگړې له امله رسېدلو ځاني او مالي زیانو په درد او دوک کې ځانونه شریک گڼو، په ډاگه اعلانوو، چې که بیا هم پر ولسي وگړو او سیمو هوایي بمبار او توغندويي بریدونه دوام لري موږ بې تفاوته نه شو پاتې کېدای.

موږ یو ځل بیا په تاکید سره وایو، که دغه ناوړه عمل دوام ومومي، موږ به مجبور وو، په لازم اقدام لاس پورې کړو، په دې صورت کې به د عواقبو مسوولیت د متخاصمو ډلو په غاړه وي.

والسلام علی من التبع الهدای

جلال الدین حقاني

بسم الله الرحمن الرحيم

د افغانستان ملي اسلامي محاذ

الله اکبر

NATIONAL ISLAMIC FRONT OF AFGHANISTAN

برادر گرامی، فاضل محترم استاد برهان الدین ربانی!

در این لحظات حساس تاریخی که وطن عزیز ما در آستانهٔ یک تحول سرنوشت ساز قرار دارد، وظیفهٔ دینی، ملی و وجدانی خویش میدانم که با این وسیله نکات چند را طور تحریری به اطلاع شما برسانم.

جای شک نیست که جهاد قهرمانانهٔ ملت مسلمان افغانستان در عین حالیکه وطن را از اشغال کفر و الحاد رهانید، مسئولیت بس عظیم رهبری تبلور آیندهٔ انسانی و اسلامی افغانستان را بدوش ما رهبران تنظیم های جهادی گذاشت.

درک همین رسالت تاریخی موجب آن بود که تنظیم های جهادی هنگام درهم پاشیدن رژیم کابل، در عقب شرایط آن وقت، روی یک سلسله مبادی برای تأسیس دولت اسلامی افغانستان توافق کرده مراحلی را تعیین کردند که [illegible] و ملت تجدیده مسلمان ما را به ارمانهای والای تأمین وحدت ملی، حفظ تمامیت ارضی، تعمیم صلح و استقرار، و تطبیق واقعی حق تعیین سرنوشت هرچه نزدیکتر سازد.

متأسفانه از همان اول دین خون شهیدان، رنج آسیب دیدگان، اشک یتیمان و حسرت بیوگان نادیده گرفته شده از مبادی قبول شده یا تخلف صورت گرفت و یا در تطبیق آن سهل انگاری بعمل آمد بطوریکه شورای اهل حل و عقد مورد نظر در ختم مرحلهٔ دوم در موعد معینهٔ آن امکان پذیر نبود.

[illegible] ملی اسلامی افغانستان که علی رغم موجودیت تفاوت در طرق و وسائل رسیدن به هدف با جمعیت اسلامی افغانستان در مورد [illegible] اسلامی [illegible] اعتقادی و [illegible] افغانستان نقاط نظر نزدیک و یا مشابه داشته [illegible] تلاش بعمل آورده تا [illegible] ریاست شما تمدید گشته، به ایشان موقع داده شود که [illegible] همکاری و [illegible] با همه تنظیم های جهادی یک شورای اهل حل و عقد واقعی [illegible] ارادهٔ آزاد مردم مسلمان افغانستان [illegible] بمیان آورید.

بسم الله الرحمن الرحیم

دافغانستان ملی اسلامی محاذ

NATIONAL ISLAMIC FRONT OF AFGHANISTAN

بدبختانه هر قدر موعد تشکیل شورای اهل حل و عقد نزدیکتر می شد به همان اندازه اتهامات مبنی بر تخلف از لایحه مربوط زیادتر می شد تا آنکه در هفته ها و روزهای اخیر اکثریت تنظیم های جهادی با دایر شدن این شورا بشکلی که مورد نظر جمعیت اسلامی است مخالفت خویش را اعلام داشته اند.

در پرتو این شرایط محاذ ملی اسلامی افغانستان باین باور رسید که دایر شدن چنین شورای بذات خود باعث درگیری یک جنگ داخلی شدید میگردد که تلفات هنگفت جانی و مالی موجود را بمیزان قابل ملاحظه افزایش خواهد بخشید و اگر با قطع نظر از این قیمت گزاف شورای مذکور هنوز هم با اصرار شما دایر گشته و شما را بحیث رئیس دولت انتخاب کند - که البته مطمع نظر شماست - به شما آن مشروعیتی را نخواهد داد که بموجب آن بتوانید وحدت ملی را تأمین و صلح و امنیت را در کشور برقرار ساخته، زمینه را برای رفع احتیاجات مبرم و اولیه مردم برابر نمائید چه رسد به اعمار مجدد و پایه گذاری انکشاف اقتصادی و اجتماعی.

بنا بر آن محاذ ملی اسلامی افغانستان و شخص خودم با جمعیت اسلامی افغانستان و شخص شما مجالس متعددی تشکیل داده در آن پیشنهاد کردم که از یک طرف یک کمیسیون بازرسی تشکیل گردد تا اتهامات و شکایات را بررسی کرده در صورت لزوم تصحیحات لازم را بعمل آورد و باین ترتیب هم زمینه برای اشتراک تنظیم ها، ولایات و ولسوالی های ناراضی فراهم گردد و هم اعتبار و ... اعمال شورا افزایش یابد. از طرف دیگر شورای قیادی یعنی مرجعی که تا وقت تاسیس ارگان های ممثل اراده ملت صلاحیت تعمیل این اراده را دارد، تشکیل جلسه داده راهی را برای بیرون رفت از این بن بست جستجو کند.

با کمال تأسف شما به هیچ یک از این خواسته ها جواب مثبت نداده بر دایر شدن شورا بشکل فعلی تنها و انتخاب شدن خود بحیث رئیس دولت توسط آن اصرار ورزیدید.

من بحیث یک فردی که جز رفاه و سعادت ملت مسلمان افغانستان آرزوی نداشته و بحکم اعتمادی که

بسم الله الرحمن الرحیم

دافغانستان ملی اسلامی محاذ

NATIONAL ISLAMIC FRONT OF AFGHANISTAN

ملت مجاهد افغانستان بمن داشته اند خود را مسئول تحقق آرمانهایشان میدانم شما را یکبار دیگر به عواقب وخیم این اصرار تان متوجه ساخته متذکر می شوم که ممکن است آنچه در نتیجه آن حاصل گردد کاملاً متضاد با چیزی باشد که شما و تنظیم شما برای افغانستان و مردم مسلمان آن آرزو دارید.

وما علینا الا البلاغ،

با احترام

سید احمد گیلانی
رهبر محاذ ملی اسلامی افغانستان

۲۹ قوس ۱۳۷۱
کابل

د جګړو بل پیل

حل او عقد ډرامې کابل کې د خونړۍ جګړې اور ژبغرانده کړ، استاد رباني ښايي په دې پوهیده چې ددغه ډرامې له لارې د ملت سترګې له خاورو نشي ډکولای، خو د واك د دوام لنډ او تنګ پرتوګ يې ګرځولای شي، له دې ناخبره چې ددغه پرتوګ د ښختګ درزونه دټینګېدو نه دي.

رباني اعلان کړه: چې د حل او عقد شورا لخوا، د حکومت مشرتابه په ټاکل کېدو د سولې ترنامه لاندې کوم فعالیت ته اړتیا نه لیدل کیږي، منتخب اسلامي حکومت واګې لاس کې اخیستی مخالف يې د باغي حکم لري.

پر درېیمه ورځ يې د حزب پر لیکو او سنګرونو برید وکړ، شینه کې

یې د حزب ډېرې سنگرونه ونیول، جنرال بابه جان د نظار شورا د ځواکونو قومانده پر غاړه وړه، ددغه برید پر ماښام محمد یونس قانوني له راډیو وویل: غوره دفاع حمله ده، د همدغسې یوه برید له امله موږ د حزب سنگرونه لاندې کړل... له دې وروسته به د حزب د راکټونو توغندیو له تهدید کابل خوندي وي...

د خپلو خلکو او ولسونو د فتحه کولو دغه جگړه په همدغسې کرکجنه بڼه غزېدلې، خپل هېواد کې له خپلو خلکو سره جگړه او د خپل ولس او هېواد د فتحه کولو هوس هرې غاړې په بر بر رسنیو ته اعلاناوه، دغه هوس داسې یوه نشه او جنون رامنځ ته کړ چې په وینو تویولو او وینو څښلو نشوی ماتېدی.

پر سبا یې حزب په سهیل او ختیز استقامت درانه بریدونه وکړل، په ختیز لوري یې د خپلو سنگرونو په بېرته نیولو د څرخي پله تر زندان سیمه لاندې کړه، سهیل اړخ ته یې تر جنگلک پرمختگ وکړ، جنگلک فابریکه چې وار له مخه لوټ شوې وه، دغه جگړه کې د اور خوراك شوه.

کابل کې خونړۍ جنگ نښتی، حکومت چې د بشپړ برې په هیله یې بریدونه پیل کړي و، پرله پسې ناکامیو بېرته په غار ننویست، ځکه خو یې له سره د سولې او اوربند اشتها غزونې وکړې یو ځل بیا یې د پاکستان سفیر ته ځولۍ وغوړوله، جنرال حمید گل او قاضي حسین احمد ته یې چې د خوب او تیز رگونه معلوم وو، رامنډه کړه، نواز شریف سوتې یې پسې راواخیست، اسلام اباد کې یې د سولې تړون ته راغونډ کړل.

دوستم له هرې غاړې سره د خپلې بیې لوړولو په چنو لگیا دی، د

حزب لخوا جریر په دوستم پسې لګېدلی، رباني پرله پسې دوستم ته د مینې لیکونه لېږل.

احمدشاه مسعود همایون جریر بندي کړ، نواز شریف اسلام اباد کې کله له یوه سره کیني کله بل وروغوارۍ یوه ورځ دوه درې سره یو ځای کړي، بله ورځ پنځه شپږ سره کېنوي...

د دوستم استازی یې هم راوغوښت مولوی خالص له دغو خبرو سره شلون اعلان کړ، چې ګنې د اسلام اباد له تړون د وینې بوی راځي...

د اسلام آباد تړون کې د قاضي حسین احمد او جنرال حمیدګل رول:

استاد رباني له پاکستاني سفیر امیر عثمان غوښتي د سولې لپاره ګام پورته کړي، قاضي حسین احمد او جنرال حمیدګل یو ځل بیا کابل کې په کتنو بوخت دي.

حمید ګل له مسعود پوښتنه وکړه چې حکمتیار د واکمن صدر اعظم په توګه منلی شي؟. مسعود هو ځواب ورکړ، قاضي حسین احمد پاکستان ته ولاړ، خو حمید ګل کابل کې دی.

د اسلام آباد معاهدې زمینه د خورا ستومانوونکو ناندریو په پایله کې رامنځ ته شو.

مشران اسلام آباد ته وغوښتل شول، استخباراتو لوبه توده کړه، په لومړیو کې خبرې ناکامې ګڼل کېدې، نواز شریف د خبرو په وروستۍ شپه وویل ددې لپاره چې د ختې پوزه جوړه شي، یوه اعلامیه خپره کړئ چې خبرې ګټورې وې، او راتلونکې کې د غزېدا په ژمنه پای ته ورسېدې،

دلته يو ځل بيا د يوې طرحې زنگ ووهل شو، چې مشرانو اتومات لاسليك كړه.

د مولوي خالص دريځ له پيله څرگند و، دده په خبره له اسلام آباد تړون د وينو بوی ځي... ده له كابله د گلم ملېشو وتل نه بلكې بې وسلې كول غوښتل، ده حكمتيار ته هماغه وخت په ډاگه كړه چې له كابله د ملېشو په ايستلو به دغه مليشې د هېواد بله سيمه كې د شر او فساد مخه مومي، ځكه خو له كابل د ملېشو د ايستو پر ځای بايد د ملېشو د بې وسلې كولو غوښتنه وړاندې كړای شي.

مولوی خالص ويل امريكا او لويديز د افغانستان په اړه رښتيني نه دي، غواړي پر افغانستان لكه د سومالیی حالات راولي چې نړيوالې لاسوهنې ته مخه پرانيستل شي، دده په خبره افغانستان كې بايد له سره موقت حكومت جوړ شي، چې تنظيمونه او مليشې بې وسلې او ازادو ټاكنو ته زمينه برابره كړي.

(فرنټير پوست ۱۶ اگست ۱۹۹۳)

استاد رباني يوه كوټه او حكمتيار بله كې ناست دی، غلام اسحق خان حكمتيار تر مخ كړ.

نواز شريف پسې دی د رباني كوټې ته راغلل، رباني سپك له ځايه پاڅېده، حكمتيار وروړاندې شو، اسحق خان ترمنځ يو بل ته په نرى موسكا وكتل، غاښونه يې د كمرو د فلش له بريښناوو سره وپړقېدل، يو بل ته يې لاسونه وركړل.

خو ددغو موسكا تر شا د هغو زرگونو بيگنا او بې دفاع هيوادوالو د مرگ ژوبلې ناورين نشوی پټېدای، ددغه لاس وركولو بيه د كابل ويجاړي

لوټ تالان او د ژوبلو مرگونو غميزې همدا پوښتنه راپورته کوله: باى ذنب قتلت. دا ټوله بربادي د همدغه يوې موسكا بيه وگرځېده؟

د اسلام آباد پر تړون لاسليكونه وشول د قدرت حرص د وينو د سوداگرۍ پانگه تر گونډو کړه، تړون سعودي پاکستا او ايران د تضمين کوونکو په توگه توشيح کړ.

يو ځل بيا خبره بيت الله کې د لوړې تازه کولو ته ورسېده...

پاکستان د حکمتيار د دغه غوښتنې له امله چې له رباني سره دجمهور رئيس په توگه نه، د جمعيت د مشر په توگه خبرې کوي د استاد رباني رسمي استقبال ونکړ.

اسلام آباد تړون لکه د پېښور هغه په گونگ او مبهم متن کښل شوی، داسې چې هر اړخ ته د خپلو گټو د خونديتوب، تعبير او تفسير گنجايش لرلی شي.

د دفاع وزارت ربړه په ځای پاتې ده، حکمتيار د دفاع وزارت تغيرات د کابينې چوکاټ کې خپل صلاحيت گڼه خو د رباني ويندويانو د دفاع وزارت کې تغيرات ناشوني او مردود اعلان کړل.

تړون حکمتيار صدر اعظم و مانه چې له يوې اوونۍ وروسته له مشرانو سره په سلا مشوره کابينه وټاکي په دې اړه حکمتيار جلال اباد کې د مشرانو غونډه وبلله خو رباني پکې برخه وانخيسته، د حکومت وياند وويل دتړون له مخې اړينه نه ده له مشرانو يو ځايي مشوره واخيستل شي، په انفرادي توگه هم دغه نظر اخيستل کېدای شي.

له دې وروسته حکمتيار چهار اسيا کې د دغسې غونډې رابللو اعلان وکړ، خبرتيا کې په دې ټينگار شوی که کوم مشر غونډه کې گډون ونکړ د شکايت حق نلري، دغسې غونډه کې يواځې د تنظيمو مشرانو برخه

اخیستی شوای نه استازو، مرستیالانو...

صدر اعظم ته ښايي هر تنظیم د لسو تنو نومونه ورکړي وای، چې له دې څخه يې دوه تنه کابینه کې نیولی وای.

د چهار اسیا غونډې نصاب بشپړ نشو صدر اعظم جمهور رئیس ته دکابینې نوی لست په لېږلو پخوانۍ هغه منحل کړه، خو رباني دپخوانی کابینې د کار د دوام فرمان ورکړ.

صدر اعظم کابل ښار او ارگ ته نشي ورتلی او جمهور رئیس چهار اسیاب ته...

رباني د خپلو ویندویانو په خوله دا نیوکه ډنډوره کړه چې د کابینې پر لست مشران اعتراض لري، حکمتیار ویل هر تنظیم ته دوه وزراتونه یو مهم او بل غیر مهم رسېدلی...

دوه وزارتونه دوستم ته پام کې نیول شوي، هغه چې حکمتیار داته میاشتنی جګړې جوازګاڼه په دې ټکو چې ګویا حزب له دولت سره نه، بلکې له ملېشو سره په جګړه بوخت دی.

د اسلام آباد تړون لکه د پېښور ګندمك او... په څېر د تاریخ توره پاڼه او شرمېدلې فصل واړاوه...
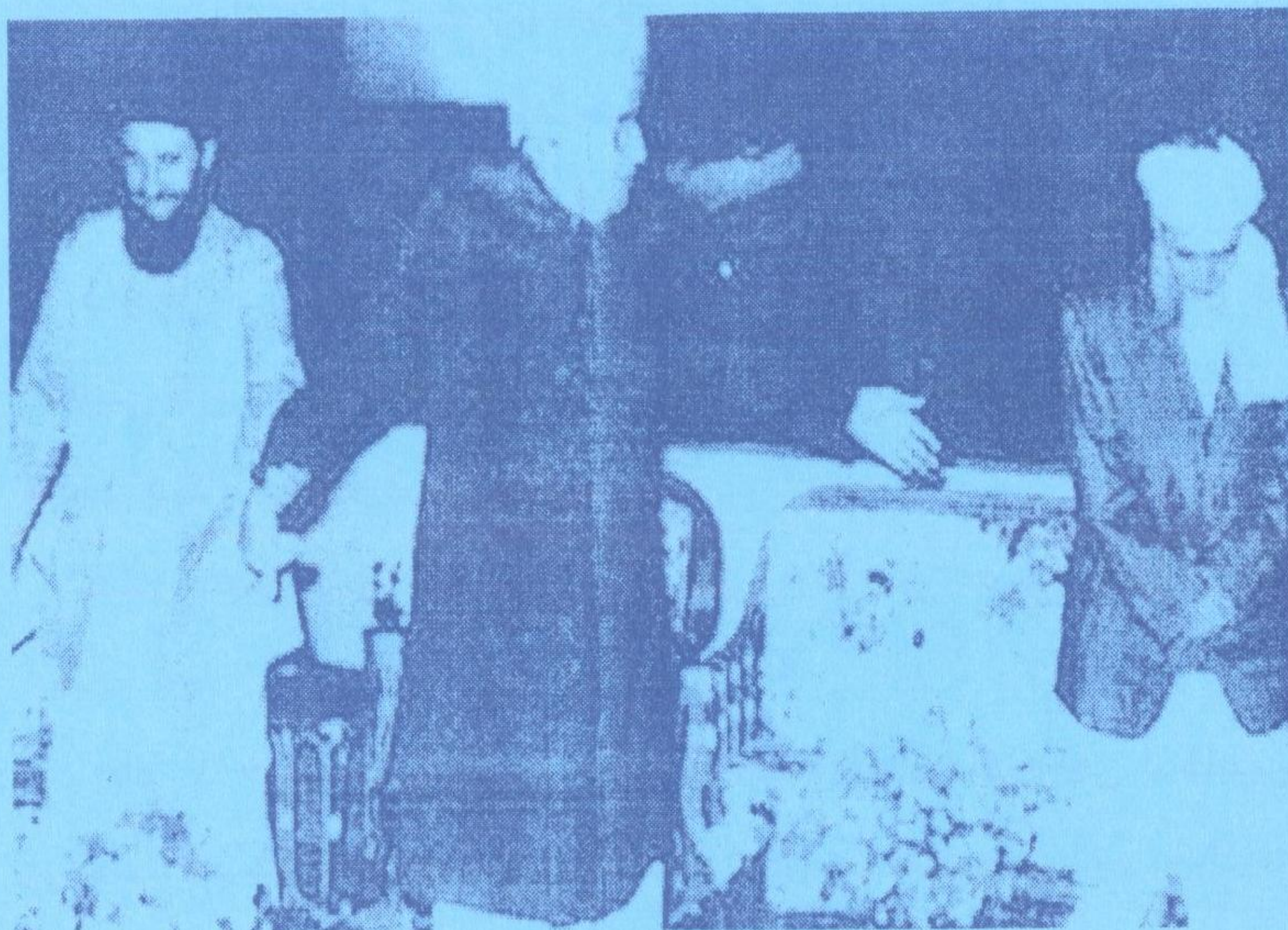
08 MAR 19

YOU TWO, SEEM STRICTLY
TRADITIONAL. PREFER CANNONS
INSTEAD OF REVOLVERS, FOR
SELF-DEFENSE !?

AFGHAN
PEACE
ACCORD

اسلام اباد تړون

۱ تشکیل حکومت برای مدت ۱۸ماه که در ان پروفیسور برهان الدین رباني به صفت رئیس جمهور و مهندس حکمتیار ویا نماینده اش بحیث صدر اعظم ایفا وظیفه خواهند کرد.

۲- کابینه در ظرف دو هفته بعد از امضای موافقتنامه به مشوره رئیس جمهور و رهبر ان تنظیم های جهادی تشکیل می گردد.

۳- بر پروسه انتخاباتی که بیش از ۱۸ماه را در برخواهد گرفت توافق شده که اعتبار به آغاز این مدت از ۲۹ دسمبر ۱۹۹۲میباشد.

الف: تشکیل عاجل یك کمیسیون انتخاباتی مستقل و باصلاحیت کامل مشتمل بر نمایندگان همه احزاب.

ب: کمیسیون انتخابات مکلف است درظرف ٦ الی ۸ ماه متصل امضای این موافقت نامه انتخابات برای تشکیل یك شورای بزرگ قانونساز برگذار کند.

ج: قانون اساسي کشور توسط همین شورا منتخب قانون ساز تصویب میگردد که در روشنایی ان انتخابات عام برای انتخاب رئیس جمهور و پارلمان در خلال همین ۱۸ ماه برگذار شود.

ح: یك شورای دفاعی مشتمل بر دو دو نماینده از هر تنظیم برای امورات آتي تشکیل میشود.

الف: یك اردوی ملی را تحقق بخشد.

ب: اسلحه ثقلیه را از همه احزاب و منابع تسلیم شود و در صورت لوزم انرا از شهر کابل وسایر شهرها بیرون برده و در نقاطی خارج شهر؟ جای بجا سازد و به این ترتیب امنیت شهر ها تامین گردد.

ج: تضمین گشایش همه راه های تدارکاتي غرض استفاده عام.

د: تضمین عدم استفاده از بودجه دولت برای اکمال قطعات شخصی و باندهای مسلح.

و: باید همه زندانیانی که توسط حکومت و احزاب در جریان خصومت های مسلحانه دستگیر شده اند فوراً وبدون قید شرط رها شوند.

٦- همه اپارتمانهای و املاك شخصی دولتی و مناطق مسکونی که در جریان خصومت توسط گروه ها غصب و اشغال گردیده باید به صاحبان اصلی ان مسترد گردد.

اقدامات مؤثر صورت میگرد تا برگشت افراد اواره بۀ خانه و مناطق مربوط شان میسر گردد.

٧- یك کمیته متشکل از نمایندگان همه احزاب تشکیل میگردد، تا اجرا آت مالی و سیستم پولی کشور را تحت کنترول و نظارت قرار داده و جریان پول بانکی، را مطابق قوانین موجود مالی نگهدارد.

٨- کمیته مشتمل بر نمایندگان همه احزاب غرض نظارت بر توزیع مواد غذایی، مواد سوخت وسایر مواد ضروری تشکیل میگردد.

٩- غرض نظارت بر اتش بس وقطع مخاصمت یك کمیسیون مشترکي از نمایندگان همه احزاب تشکیل میگردد.

وظایف و صلاحیت ها؟

رئیس جمهور دولت اسلامي افغانستان سمبول وحدت و یك پارچگی کشور بوده، باید امور دولت را به مقتضای شریعت و اصول قران و سنت اداره و رهبری کند.

به مشوره رئیس جمهور، صدر اعظم کابینه را تشکیل داده، سپس انرا بۀ رئیس جمهور تقدیم نماید تا رسماً انرا اعلان نموده و مراسم تحلیف را بجا اورد.

۱- کابینه باید بحیث یك تشکیل متحد تحت قیادت صدر اعظم عمل نموده بر اساس اصل مسولیت دسته جمعی فعالیت کند.

۲- صدر اعظم و کابینه باید درهمه قضایای مهم به شکل منظم در تفاهم نزدیك با رئیس جمهور عمل کند.

۳- رئیس جمهور و صدر اعظم باید در تفاهم با همدیگر عمل نموده و اگر اختلافی تبارز می کند، از طریق مناقشه با همدیگر حل نماید.

در صورتیکه قضیه لاینحل باقي ماند به مجلس مشترك رئیس جمهور و صدر اعظم مفوض گردد.

۴- همه تصاویب مهم مربوط به پالیسی در مجلس کابینه که تحت ریاست صدراعظم دائر میگردد اتخاذ میشود وزرا، معاونین ووزرای دولت برای امور کشور بصورت انفرادی و دسته جمعی در مورد تصامیم حکومت مسولیت دارند.

۵- تقرر رسمي قوماندانان قوای مسلح مطابق تعامل موجود پس از تفاهم ذات البینی باید صورت گیرد.

صلاحیت های رئیس جمهور:

٦- رئیس جمهور دارای صلاحیت های و وظایف آتی میباشد.

الف: تقرر معاون رئیس جمهور دولت اسلامی افغانستان

ب: نصب و عزل قضات ستره محکمه و قاضی القضات به مشوره صدر اعظم مطابق حکم قانون.

ج: فرماندهی اعلایی قوای مسلح کشور در روشنای اهداف و موازین قوای مسلح افغانستان.

د: اعلان جنگ و صلح مطابق به مشوره کابینه و پارلمان.

هـ: انعقاد و خاتمه جلسات پارلمان مطابق مقررات.

و: استحکام وحدت ملی، حفظ استقلال، تمثیل بی طرفی و تشخص اسلامي افغانستان به نفع همه اتباع آن.

د: تنفیذ یا لغو فیصله های محاکم مطابق به شریعت در حدود مقررات.

ج: توظیف روسای هیئت های د پلوماتیك افغانستان به کشور های خارجی و تقرر نمایندگان دایمی افغانستان در سازمان های بین المللی مطابق معمول دپلوماتیك، پذیرش همه اعتبارنامه های همه روسای هیئت های دپلوماتیك خارجي.

ط: تصحیح قوانین ومقررات وا عطای اعتبار به فیصله نامه ها و امضای معاهدات بین المللي مطابق به قانون.

ی: رئیس جمهور میتواند مطابق به صوابدید خود برخي از اختیاراتش به معاون رئیس جمهور و یا صدر اعظم انتقال دهد.

ك: در صورت وفات ویا استعفای رئیس جمهور، امور ریاست

جمهوری مباشرتاً به معاون رئیس مفوض میگردد، که اوتازمان انتخاب رئیس جمهور جدید مطابق قانون اساسي از امور نیابت میکند،

ل: اعطای اجازه رسمی به طبع بانکنوت.

نوت: رئیس جمهور میتواند جلسه فوق العاده کابینه در امور حیاتی و مهم ملی که در چوکات اجرا آت روزمره عادی کشور نمی گنجد دائر کند.

صلاحیت های صدر اعظم:

۷: صدر اعظم وکابینه دارای صلاحیت ها و وظایف ذیل میباشد.

الف: وضع و تنفیذ سیاست داخلی و خارجی کشور مطابق به نص و روح این موافقتنامه در حدود قانون.

ب: اداره و سرپرستی از امور وزرات خانه ها وسایر موسسات و ارگانهای اجتماعی و اداری و ایجاد هم آهنگی میان آنها.

ج: اتخاذ تصامیم اجرایی و اداری مطابق به مقررات و سرپرستی از امورو تنفیذ آن.

د: تسوید قوانین، تهیه لوایح ومقررات.

هـ: تنظیم و کنترول بودجه دولت و اتخاذ تدابیر غرض بکار انداختن منابع بخاطر اعمار مجدد اقتصاد کشور و بنیان گذاری سیستم ارزشمند پولی وبانکی کشور.

و: تهیه ونظارت بر تنفیذ پروگرام های اقتصادی اجتماعی و تعلیمی کشور وتاسیس يك مملکت اسلامی متکی بخود.

ز: تحفظ و ارتقای اهداف و مقاصد افغانستان در جوامع بین المللی

و بحث ومناقشه درباره تعهدات خارجی، پروتوکول ها معاهدات بین المللی وتدابیر اقتصادی.

ج: اتخاذ تدابیر غرض تامین صلح وامنیت، تعمیم اخلاق اسلامی و تحکیم انصاف در ادارات توسط ارگان عدلی مستقل و بیطرف.

۷ مارچ ۱۹۹۳

اینجینر گلبدین حکمتیار حزب اسلامی افغانستان

صبغت الله مجددی رهبر جبهه نجات ملی

انجینر احمدشاه احمدزی اتحاد اسلامی

آیت الله فاضل وحدت اسلامی

پروفیسور برهان الدین رباني رهبر جمعیت اسلامی و رئیس جمهور جمهوری اسلامی افغانستان

مولوی محمد نبی محمدی رهبر حرکت انقلاب اسلامی

پیر سید احمد گیلانی محاذ ملی

شیخ آصف محسنی حرکت اسلامی

یادون:

اسلام آباد تړون کې پر نورو سربېره دوه ټکي زما له حافظې سره نښتي:

... د استاد سیاف په مشرۍ اوه گوني اتحاد کې، رسمیاتو او ورځنیو چارو د هجري لمریزې نېټې کارول ناروا وگرځېدل... ځکه خو دفتري چارې هجري قمري نېټو او کلیز ته واړول شوې... پاکستان کې میلادي کلیز دود و، موږ په هجري لمریز روږدي وو...

د نېټو او کليز دغه بدلون بېشمېره دفتري ستونزې رامنځته کړې وې...

اسلام آباد ترون له يوې مخې پر ميلادي نېټو راگرځي...

دويم ټکی د دولت وزيرانو دی چې افغانستان کې يې کومه مخېينه نه ليدل کېږي... د پاکستان د حکومتي او سياسي چوکاټ کاپي ده...

مصلحینو شورا
د قصر نظر بندي
د استاد سیاف خاورې ابستل

تپلیو اجنډاو کې د تنظیمو ښکېلتیا، د ګاونډیو، سیمې او نړیوالو د ګټو او موخو سیالي رامنځ ته کړه... مهاجرت کې د ملي جوړښتو او ارزښتونو اډانه وزیانېده، پردې پالنه دود او موډ شوه، د شوروي تیري پر وړاندې د افغانانو د آزادۍ غوښتنې جګړه د بهرنیو اړخونو استازیتوب ته پاتې شوه... مهاجرت کې له کربښې اخوا پښتنو ملتپالو له افغان کډوالو په څنګ نیولو د پنجاب ایډیالوژي ته مخه پرانیسته...

افغانستان کې د افغانانو په وینه پردۍ جګړه توده او د افغانانو سربښندنې هایي جیک شوې...

څکه خو د شوروي عسکرو په وتلو سوله رامنځ ته نشوه... جګړې دوام وموند، جهاد د پردیو موخو تحقق ته استخدام شو... جګړه یوائې د جنګیالیو د وینې او سرونو د قربانۍ تر بریده افغاني ده... د جګړې اهداف، پایلې او برخلیک د افغانانو له واکه وتلې...

دلته وه، چې پر بهرنیو اړخونو تکیه ټاکونکې شوه... ګاونډیو او باندنیو باید د افغانانو د سربښندنو پایلې او پای ټاکلی وای...

وظیفه شما تا شش
ماه دیگر تمدید شد
محکمه عالی
ZAHOOR.

ZAHOOR.
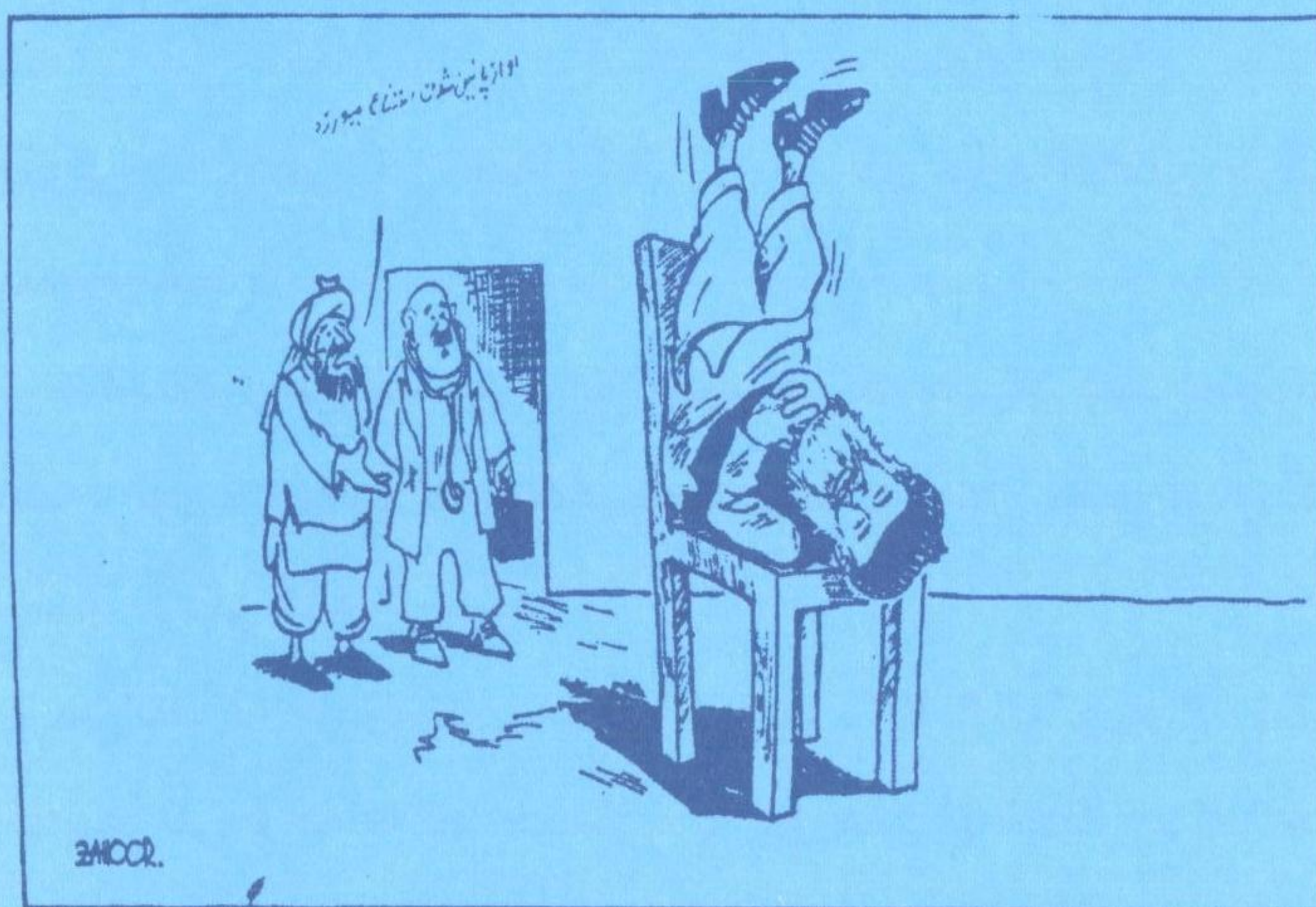
تنظیمونه د ګاونډیو او بهرنیانو په مینه کې دومره ډوب شول، چې د خپلولۍ پر ځای پردیتوب ته په ورماتېدو یې د پردې پالنې مسابقه رامنځ ته کړه، د کنفدریشن غږ پورته او د ځانګړي بلاک غوښتنه رامنځ ته شوه... کابل کې تنظیمي جګړې له همدې روحیې وغزېدې، چې د پرېکړو نیت، حقیقت او صلاحیت افغاني نه و....

څکه خو چهلستون کې د افغاني جرګې اواري پامووړ ونه بلل شو... د چند تانک غورازه نوم یې ورکړ خو د ترکي الفیصل، اعجاز الحق او جنرال حمید ګل پر وړاندې په ګونډو شول بګرامیو کې یې پرې له خپل اړخه د سولې ناکام تړون لاسلیک کړ...

مولوي محمدشاه فضلي د حرکت لخوا د سترې محکمې لاس کتوی رئیس د برهان الدین رباني د واک موده وغزوله... یوه بله خندنۍ ډرامه یو بل کامیډین ډېره پیکه تمثیل کړه... خو دغه کومیډي داسې تراژیدي رامنځ ته کړه، چې د غمیزو په نه ختمېدونکي لړۍ منتج شوه...

یو بل کاواکه ګام د حل او عقد په نوم پورته شو... داسې یوه رسوایي چې مجاهدین یې د اسلام آباد په رسوایو واړول...رسوایي په رسوایي... ترهغې چې جلال آباد کې یو ځل بیا د افغاني جرګې ټغر وغوړول شو...

د استاد رباني له دې دریځ سره چې د حل او عقد لخوا دده پر ټاکنه، نور د سولې او منځګړیتوب اړتیا او جواز نشي لیدل کېدای، مولوی حقاني کابل پرېښود.

میرانشا ته په رسېدو حقاني صاحب B.B.C ته وویل... ماله پیله "کابینه" کې برخه نه ده اخیستې، په دې هڅو او انتظار چې دا حکومت یو افغان حکومت شي، ملي اسلامي حکومت شي، له تنظیمي او سمتي

حلقې راووځي، او له خپل ترلي ائتلاف ځان خلاص کړي...

ده زياته کړه... له بده بخته دا يو ائتلافي حکومت دی، دا د يوه تنظيم مانا جمعيت حکومت دی، دا يو سمتي حکومت دی، ځکه خو مې دغه حکومت کې برخه نه ده اخيستې... ترهغې چې يو نماينده حکومت نه وي جوړ شو دغسې حکومت کې برخه نشم اخيستی...

د نماينده حکومت په اړه د پوښتنې ځواب کې حقاني صاحب وويل: تېر کال ددې چانس برابر شو چې د گيلاني صاحب او مولوی خالص تر څارنې لاندې انتخابات وشي، خو رباني او مسعود مخالفت وکړ... اوس هم که رښتينی آزاد انتخابات وشي يو چانس شته خو که د پيسو شورا جوړه شي لکه حل او عقد، بيا زه په داسې حکومت کې نه يم...

څه موده وروسته ډاکتر فاروق اعظم د مصلحينو شورا په نامه د روغې جوړې درېدلي فعاليتونه وغزول، ډاکتر اعظم ۳۱/۱۳۷۲/۱ تنظيمي مشران يو مناسب ځای کې گډې غونډې ته په بللو، جگړه کې ښکېلو غاړو د اوربند غوښتنه وکړه، تر ۱۳۷۲/۲/۳۱ ټولو مشرانو د مصلحينو شورا د بلنليک منلو ډاډ ورکړ... هغه و چې ۱۳۷۲/۲/۱۰ نېټه يې د ننگرهار شورا په مټ مشران جلال اباد کې راټول کړل... له دې وړاندې ننگرهار شورا د سولې يو بل جدي گام پورته کړی و... شورا جگړه کې ښکېلو غاړو ته گوابښ وکړ که هرې غاړې د دوی اوربند و نه مانه پرضد به يې له بلې غاړې سره ودريږي، لومړی حکمتيار او بيا رباني خپله موافقه اعلان کړه، په دې توگه د ننگرهار شورا ځواکونه په ختيځ استقامت د دوی ترمنځ ځای پر ځای او يوه موده اوربند ټينگ و...

حاجي عبدالقدير د جلال آباد قصر پرانيست... لومړۍ غونډه کې يې ورته په ډاگه کړه، چې پر حکومت او نظام له توافق پرته له قصر

نشي وتلی... دا په حقیقت کې د حاجي قدیر لخوا د دوی د نظربندۍ اعلان و...

حاجي قدیر وویل: د طرحې او جوړ جاړي پر څرنګوالي موږ پر تاسې زور او فشار نه راوړو... په دې اړه زموږ کوم شرط نشته، کوم ځانګړی ماډل او فورمول نه لرو... خو له توافق پرته مو نه پرېږدو... په ډاګه یې وایم چې له دې ځای څخه نشي وتلی... دا که بندیتوب ګڼي که نظربندي ستاسې خوښه، خو تاسې زموږ درانه مشران یاست، موږ ستاسې عزت کوو...

له قصر د باندې د مشرانو اړیکې قطع کړای شوې... یواځې یوه باډیګارډ اجازه لرله له دوی سره قصر کې واوسي...

شیخ آصف محسني پر پنځمه ورځ له قصره په وتو، توانېدلی و، خو پر دویم زنځیر یې راوګرځاوه...

د جوړ جاړي په مخه کې یو ستر خنډ دفاع وزارت پر چوکۍ د احمدشاه مسعود پاتېدل و، چې د اسلام آباد تړون د پلې کېدا مخه یې ډب کړې وه...

ډاکتر اعظم خپل معیوبان راټول کړل، قصر یې کلابند دی... وایي له توافق پرته مشران له قصره نشي وتلی...

استاد رباني وارخطا او تلولی دی... په ګرانه د قصر بڼ ته راوځي... غونډو ناستو کې ډېری پټه خوله وي... له دې پرته یې ځان خپله کوټه کې بندي کړی... یوه اوونۍ ووته، څه پرمختګ ونشو...

استاد سیاف پخپل مهارت ډاکتر اعظم، حاجي قدیر... قانع کړل، چې رباني د کومې پرېکړې واک او زړه نشي لرلی، ددې لپاره چې وخت له لاسه نه وي وتلی ښه به وي مسعود خپله غونډې ته راولو او یا یې

لیکلي توافق تر لاسه کړو... که ده ته د تلو اجازه ورکړل شي، مسعود به جلال آباد ته له ځان سره راولي...

استاد سیاف کابل ته د تلو مخه وموندله، ډاکتر اعظم هم ورسره روان شو، د لارې مجلس دوستانه و... استاد سیاف د زړه خبره خولې ته نه ده راپورته کړې... د باغ بالا ماڼۍ ته په گرځېدو د نیت نښې په څېره را دبره شوې...

د خبرو تون او لهجه واوښته ټکي زېږه، ستغ او لوړ شول... ماڼۍ ته په ننوتو د امیر عبدالرحمن خان روح غزونې وکړې... استاد پر ځان راخپور پوست ووت... د تمسخر او برترۍ په گډ انداز یې ډاکتر اعظم ته خپله پرېکړه اعلان کړه، ډاکتره! ته پوهېږې چې حاجي قدیر، عبدالحق، دین محمد د انگلیس په مټ د رهبرانو د وژلو توطئه جوړه کړې، دوی له پلرونو، نیکونو د انگلیس اجنټان دي، د ډاکتر برایډن له وختو یې له انگلیس سره مراوده وه، چې روغ یې جلال اباد ته رسولی و...

زما مکلفیت دی دا توطئه شنډه کړم... ځکه خو جلال آباد ته نه ځم...

استاد سیاف، احمدشاه مسعود ته هم کابل کې د پښو ټینگولو پیغام ولېږه... ډاکتر اعظم هک پک ودرېد... ده پخپل رنگ کې کوټ خوړلی و... صد لغمانی یک پغماني... عذر، ننواتې گټه ونکړه، په ډېر عجز یې له سیاف غونډې ته د خپل استازي لېږلو غوښتنه وکړه، استاد سیاف ورته کړه... دا ځواني درسره کوم... ښنوا دې نه پرېږدم، حاجي دوران یې د خپلې ځوانۍ په توگه ورمعرفي کړ...

کابل کې د استاد سیاف له پاتې کېدو د قصر کلابندي وزیانېده، حاجي قدیر او ډاکتر اعظم د ختې د پوزې په جوړولو اړ شول.

جلال آباد تړون د تورو، ټکو په بڼه ترتیب او پر لاسلیکونو منظور شو رباني جوړه شوې غونډه کې هغه تاریخي کارنامه وبلله، شاعرانه خبرې یې کتار کړې، عاطفي او زړه سواند اکټونه یې اجرا کړل...

حکمتیار تړون ته د تاریخي موافقتنامې نوم ورکړ، خلکو ته یې په خطاب کې وویل: تاسې پر دغه توافق شاهد او گواه اوسئ... خو نه تنظیمي مشران د خپلو ژمنو او لوړو پاس وساتی او نه یې د خلکو گواهي پامور وبلله، د جمهور رئیس او صدر اعظم ترمنځ ناباوري، د جنگ لمبې هماغسې ژبغړانده ساتي.

د تړون له مخې ظاهراً رباني د ۱۸ میاشتو لپاره جمهور رئیس او حکمتیار صدر اعظم شو. صدر اعظم کابینه اعلان کړه، خو ده نشوای کولای د صدارت مانۍ کې کار پیل کړي، ځکه خو یې چهار اسیا کې د صدارت موقت دفتر اعلان کړ، حکمتیار یو ځل پرېکړه وکړه دارالامان مانۍ د صدارت دفتر لپاره چې حزب وحدت له جنرال مؤمن نیولې ورغوي، خو دا کار یې نیمگړی پرېښود، قطب الدین هلال د صدر اعظم د مرستیال په توگه د صدارت عنعنوي مانۍ کې خپل دفتر پرانیست، خو دده لاسلیک د نظار شورا د مزاج مخالف مکتوب کې نشوی چلېدای، صدر اعظم به چې کوم امر او حکم ورکړ، جمهور رئیس به په جلا فرمان ویتو کړ، د راډیو تلویزون رئیس چې صدر اعظم له دندې گوښه کړ، جمهور رئیس د وظیفې د دوام فرمان ورکړ...

احمدشاه مسعود هماغسې ځواکمن پوځي واکمن دی، چې پر دفاع وزارت او جنگي ماشین بشپړ کنټرول لري، دفاع وزارت یې جبل السراج ته ولېږداوه، که زړه یې شو حکمتیار به له جبل السراج همداسې ډزوي لکه دی یې چې ډزاوه، مسعود لگیا دی فرقې، غونډونه

منظور وي، پوځي چارواکي افسران ټاکي دده له خوښې پرته دفاع وزارت کې پانه هم باد نشواى ښورولى، يواځې دفاع وزارت نه ټوله ملكي او پوځي اداره او بودجه دده واک کې ده، د دفاع وزارت له چوکۍ دده په ظاهري ليرې كېدو او كميسيون په رامنځ ته كېدا دده واكمني چا نشواى ننگولى...

د صدر اعظم ټلويزيون او چاپي خپرونو جمهور رئيس پسې او د جمهور رئيس مطبوعاتو د صدر اعظم پر ضد د تبليغاتو او پرو پاگند باړونه چلوي شهادت يوه گټه کې په غټو تورو كښلي: د اسلامي حكومت صدر اعظم ورور حكمتيار او د ائتلافي دولت مشر برهان الدين رباني... لکه د دولت صدارت اسلامي، خو جمهوري رياست ائتلافي يا غير اسلامي دى.

كله چې حكمتيار پاكستان سعودي او ايران ته د ضدر اعظم په توگه د كابينې ځينې غړو سره سفر وكړ د جمعيت مجاهد جريدې هغه د حكمتيار شخصي سفر وباله. د مجاهد دغه ټكي حكمتيار دومره عصبي كړ، چې يوه غونډه کې يې وويل: نه پوهېږو د سفر لپاره له مجاهد جريدې اجازه واخيستل شي يا له نظار شورا...؟

د حكمتيار د سفر پرمهال پاكستان کې د هركلي مراسمو کې يوه ستونزه د ملي سرود وه.

دا خبره راپورته شوه، چې ملي سرود دې په كومه ژبه وي، غږ شو، دري. د مهاجرينو ستنېدونكو وزير فاروق اعظم له غبرگون سره د حزب مهاجر زاد وړانديز وكړ په عربي... له دې سره ډاكتر اعظم: وويل په روسي، خو چې پښتو نه وي... جمعيت يوه اوږده جهادي ترانه، چې د ملي سرود وزن آهنگ، محتوى او مفهوم نشي وړاندې كولاى، ملي

سرود گاڼه... بیرغ او ملي سرود د کودتاگانو او حکومتونو په اوښتو نشي بدلېدای، ملي سرود او بیرغ ثابت ملي سمبولونه دي، درې رنگه ملي بیرغ هغه چې د لومړي ټولگي کتاب کې لوستې ترانه يې تر اوسه حافظو کې ده...

تور او سور يې هم زرغون
ډېر يې گران پر هر پښتون
ستا محراب منبر نښان
لوړ دې وي پر ټول جهان
تابه ساتو په ښه شان
اې بیرغه د افغان

ملي سرود

څو چې دا ځمکه اسمان وي
څو چې دا جهان ودان وي
څو چې ژوند په دې جهان وي
څو چې پاتې يو افغان وي
تل به دا افغانستان وي
تل دې وي افغان ملت
تل دې وي جمهوريت
تل دې وي ملي وحدت
تل دې وي افغان ملت جمهوريت
ملي وحدت، ملي وحدت

جلال اباد تړون

جلال اباد تړون په حقیقت کې د اسلام آباد تړون د پلې کېدا یو ډول توثیق او ټینګتیا ده، ځرنګه چې اسلام آباد تړون بشپړ تطبیق نشو، جګړو دوام وموند ځکه خو جلال آباد کې د مصلحینو شورا په نوښت د ننګرهار شورا په مټ جهادي مشران راغونډ او یوه بل تړون ته مجبور کړای شول.

ددغه تړون له مخې که څه هم دفاع او کورنیو چارو وزارتونو چارې باید کمیسیون ته سپارل شوې وای، خو مسعود هماغسې په جنګي او دفاعي اړخ واکمن دی، له همدې ځایه دغه تړون هم د جګړو مخه ډب نشوی کړای، ددغه تړون غټ ټکی په لاندې توګه ښوول کېدای شي.

پرېکړه:

- افغانستان کې د اسلامي نظام ټينگول

- د جهادي رهبرانو قوماندانانو او پوهو کسانو په شمول عالي شورا جوړېدل

- ټول هيواد کې د جنگ بندول او د لارو خلاصول

-د دفاع، داخله، خارجه ماليه او اطلاعاتو کلتور وزراتونو د کميسيونو فعالول

- ټول هېواد کې د يوه ملي اسلامي اردو جوړول

- د ملي امنيت په تشکيل او وظايفو تجديد نظر کول

- د مشرانو تر منځ د ۱۹۹۳ ميلادي کال د مارچ ۷مې فيصلې د هغو موادو تطبيق کوم، چې په اوسني تړون کې شامل دي.

ددغه تړون څخه د نظارت په منظور دوه دوه تنه جهادي قوماندانان راټولول، ددغه کار د سرته رسولو لپاره يو کمېسيون وټاکل شو په کوم کې چې له هر تنظيم څخه يو يو نماينده او دوه تنه مصلحين برخه لري، نوموړی کمېسيون به د خپل کار لايحه ترتيب او تر خپل اشراف لاندې هغه تطبيق کوي، که چېرې کمېسيون ونکړای شي، په ټاکل شويو دوو مياشتو کې ورسپارل شوی کار سرته ورسوي موضوع عالي شورا ته محول کيږي.

د پورته دوو مياشتو په موده کې ددفاع وزارت سرپرستي محترم جمهوررئيس او د کورنيو چارو د وزارت سرپرستي محترم صدر اعظم کوي.

دواړه د دفاع او کورنيو چارو وزارتونه د احزابو له نمايندگانو څخه

جوړ شوی باصلاحيته کمېسيونونه لري.

د انتخاباتو کمېسيون د اسلام آباد تړون مطابق ژر په کار پيل کوي.

٨- دجهادي مشرانو د اکثريت په خوښه او د جمهور رئيس په منظورۍ، د نولس غړو کابينې جوړول... چې اعلان به يې وروسته وشي، نور غړي به يې پخپل وخت تعين او اعلانيږي، عجالتاً معينان د کارو سرپرستي کوي...

پر تړون د مصلحينو شورا مشر ډاکتر فاروق اعظم د ناظر په توگه او کريم خليلي، حاجي دوران، انجنير حکمتيار، حاجي دين محمد، شيخ اصف محسني، پير سيداحمد گيلاني، لاسليکونه کړي البته استاد رباني خپل لاسليک سره کښلي: در خلال دو ماه انتخاب دو دو نفر قوماندانان از ولايات بصورت حتمي بعمل آيد...

له فرنټې پوست څخه.

حکمتیار او رباني کیدای شي اتحاد وکړي!؟
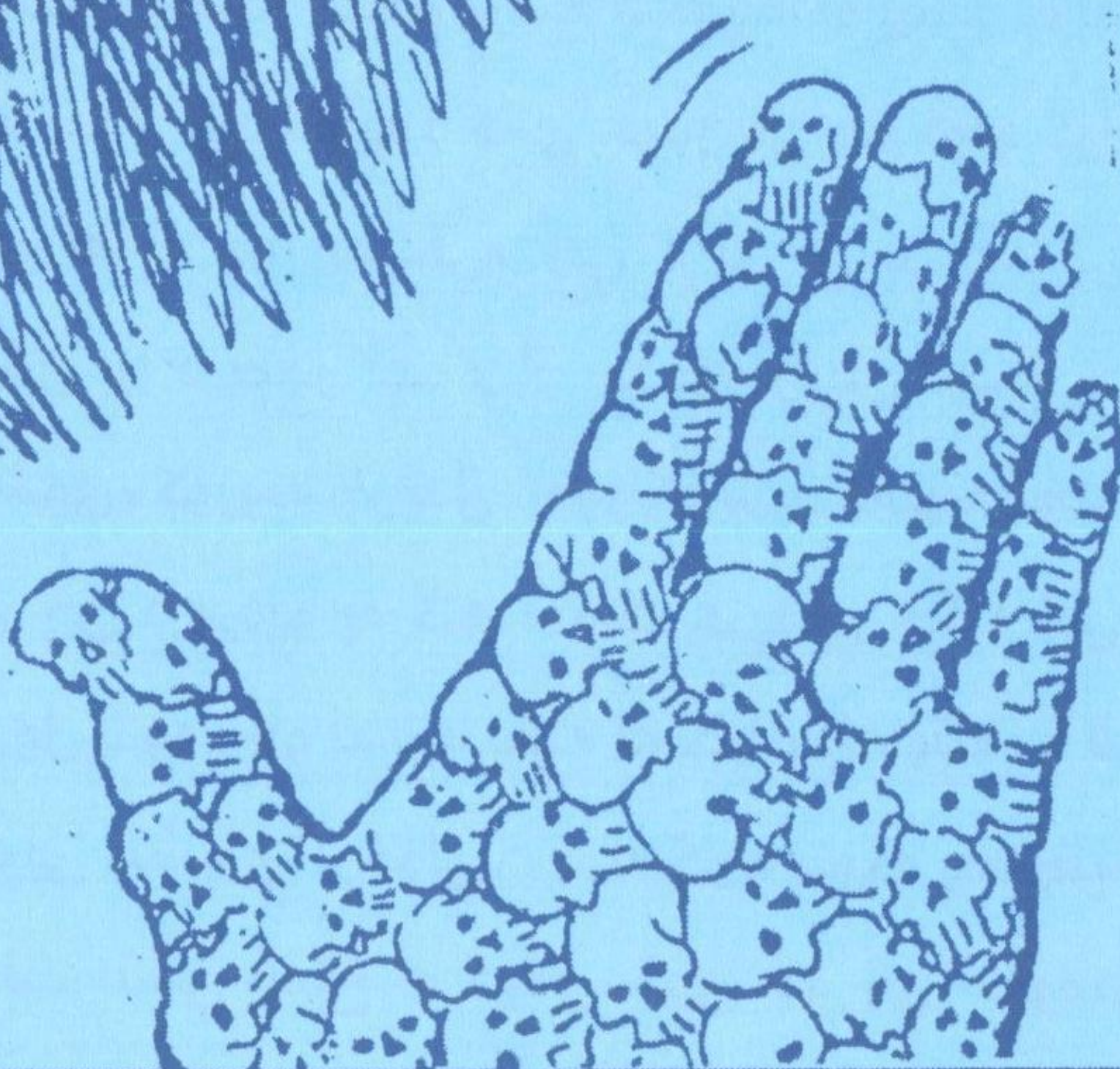
درس که فرش...؟

داسې نظام او حکومت چا لیدلی چې صدر اعظم او جمهور رئیس یې د یو بل پر ضد توده جګړه بوخت وي...؟

د یو بل تر واک لاندې سیمې بمباروي، په توغندیو یې ولي، توپونه یې ورته چو کړي وي، د یو بل سیمو ته یې د ننوتو لارې پرمخ ترلې وې...؟

ددغه نظام صدر اعظم چهار اسیا کې دی، جمهور رئیس ارګ کې، دواړه د اسلامي نظام د ټینګښت پر ژمنو لګیا دي، دواړه د اسلامي حکومت غوښتونکي او مدعیان دي... دواړه د یو بل پر ضد جګړه لګیا دي... هر یو خپل وژل شوی شهید ګڼي... د بل هغه مردار...؟

د جمهور رئیس او صدر اعظم ترمنځ د مورک او پیشو غزېدلې لوبه پر اسلام اباد او جلال اباد سربېره کلای حیدر کې هم توده کړای شوه، خپلو امپراتوریو ته نه وو رسېدلي، چې د یو بل پر ضد یې توپونه وغوړمبول یو ځل بیا د صدر اعظم او جمهور رئیس ترمنځ جګړه کې ځواني خاورې شوې، کورونه ونړېدل، چور ګډ شو، عفتونه لوټ شول...

سره له دې چې د پردیو په ګټه د واک غزېدلې جګړه ژبې قوم او مذهب ته ورواړول شوه، خو له ښه بخته له کابله ونه وتله، د قوم، ژبې او مذهب جګړه یې ونشوای ګرځولی... دغه کوټه سیکه ونه چلېده.

یوازې قوم لیډر نشي رامنځ ته کولای، لیډر څه چې حکومت به هم ټینګ نکړای شي، دې ته د خان، ملک، بای، کلانتر او خوجه ئین په کچه

کتل کېدای شي...

لیډر له ملت سره پېیلی وي... د قوم له احساساتو سره په لوبېدو د لیډري او حکومت خوب ته تعبیر نشي موندل کېدای، ملت ته په سپکه کې د قوم قوت نشي پاتېدای... قومونه په واحد ملت کې درانه اوسېدای شي... د ملي مشرتابه له ظرفیت په بې برخې کېدو د قوم، ژبې او مذهب په نامه د فتنو رامنځ ته کولو انګېزه یواځې د واک جګړه غږولی شي... قوم او ډلو کله هم د ملت پر ضد جګړه نه ده ګټلې...

چا چې افغانستان کې د قومو د حقونو په پلمه جګړو ته مخه ورکړې، هغوی قومونه د خپلو ځاني موخو ترلاسه کولو ته استخدام کړي، د خپلو ګټو لپاره یې د خپلو قومونو وینې تلې کړې.

د پېښور مهاجرت، بېوطنی او دربدرۍ کې استاد رباني ته د لیډر او متفکر په سترګه کتل کېدل، چې د قوم پر ځای یې د ملت خبره پر خوله وه... د هېواد آزادۍ ته یې ځان ژمن باله...

خو دا وخت هېواد کې، واک او ارګ کې سړي ته خوار، ذلیل او حقیر بریښي... چې ملت یې ځان سره ونشوای درولی، پر خلکو یې بله جګړه وتپله، د لوی ملت پر ځای یې د قوم ځنګ ونیو... جمعیت اسلامي، د نظار شورا د جنګیالیو وړه ډله شوه...

دلته ولسمشر له خپل صدر اعظم په وېره کې اوسي... ملي اشتراک خپل واک او ځواک ته ګواښ ګڼي... د دولت او حکومت له اړیکو مسخره جوړه شي.

د کابینې غونډې چهار اسیا کې جوړېږي، خو تر چهار اسیا د وزیرانو رسېدل آسانه نه دی.

د نظار شورا له پاټکونو روغ تېرېدل د نصیبونو خبره ده...

د کابينې او صدر اعظم د غونډو پرېکړو، خبر د نظار شورا تر ولکې لاندې مطبوعات نه خپروي.

د پرېکړو د پلې کېدا مخه يې ډب ده چې احمدشاه مسعود پخپل ځانگړي حکم د واره ويتو کړې وي.

د صدر اعظم امر له چهار اسيا نه وي وتلی چې د بطلان حکم يې ابلاغ شوی وي.

کابل کې حزبيان در په در گرځي... د حکمتيار امرونه احکام په ادارو گرځوي څوک يې کيسه کې نه دي.

هغه حزبيان چې له بريتو يې وينې څڅېدې سرکاري هوټلونو کې لوبيا، دالو ته ناست دي... پلوونه چرگان يواځې د نظار شورا د مينيو لړليک کې موندل کېدای شي... يوه هوټل کې دوې مينيوگانې، دوه ډوله ډوډۍ...

دلـــه پلوونه دي، هلته سوکړکان زموږ
دا پښتونستان زموږ دا پښتونستان زموږ

يوه ستومانه حزبي په مات زړه ويل... دا هر څه د انجنير صاحب له لاسه، ده په دغسې ذلت او رسوايي اړولي يوو...؟

د چهار شنبې ورځ چهار اسيا کې د کابينې غونډه ده... د وزيرانو وړوکې قافله تلو ته چمتو شوه...

قافله د صدارت دويم مرستيال او حج او قافو وزير مولوی ارسلا رحماني په مشرۍ وخوځېده... شاته يې په وسلو سمبال باډيگارډانو له سترگو د غضب لمبې ختې...

دويم لنډکروزر د قاضي وقاد دی... ساتونکي يې له ډېر زوره شنېدل

ورپسې حاجي دين محمداو ...

پای کې د ډاکتر فاروق اعظم له باډيګارډانو تش خيرن سوزوکی، مولوی ارسلا له وړاندې دډاکتر صاحب د سوزوکي وروسته کېدو اشاره ورکړې، چې دغسې زوړ غورازه موټر يې د لنډکروزرو د کاروان رنګ بدې ګانه...

چهار اسيا ته تګ داسې دی لکه د تورخم دروازې په تړل کېدو چې ډېره موده وزيران د خرو، کچرو، اوښانو په لارو له کرښې خپلو کورو ته اوښتل... له دې هم ګران او کړاوجن...

پر همدغسې سختو، اوږدو او کږو وږو لارو دغه سفر لنډېدی شوای...

د وزيرانو کاروان له کابل، پلچرخي له هغې بګراميو، کمريو، بني حصار، چهار اسيا ته اوښتی شوای...

پلچرخي ته په نژدې کېدو له حربي پوهنتون سره د نظار شورا جنګياليو وزير صاحبان دريش کړل...

باډيګارډانو چې تر دې دمه يې سترګو کې اور ګرځاوه، د واره خپلې وسلې کېښوې، وزيران له موټرو د کوزېدو په قومانده سمدستي بېله کومې خبرې او پوښتنې کښته شول...

باډيګارډانو دواړه لاسونه پورته نيولي...

وزيران يې د حربي پوهنتون يوه نړېدلي ټولګي کې لکه لوست ته کتار کړل.

نيم ساعت وروسته د نظار شورا برګه دريشي کې د اتلسو، شلو کالو ژنی راغی د وزيرانو پر وړاندې لکه فاتح سپه سالار ودرېد... لکه د دښمن اسيرانو ته چې ولاړ وي...

وايي... تاسې محترم شخصيتونه ياست که چا درنه ساعتونه پيسې اخيستې يا بل تکليف و، ماته وايي...

دباندې شور او غالمغال دی د نظار شورا دوه تنه خپلو ملگرو را ايسار کړي... وايي بايد برايشان درس داده شود... له مخابرې يو نرۍ غږ پورته شو درس... نه فرش...؟

لاسليکونه- انځورونه...؟

د کب ۱۷ مه يوه بله سره او چيچلې ورځ، له سرې سيلۍ سره تودې گولۍ... بې ځنډه او دمې غورمبي...

جگړه د چا پر ضد...؟ د خپلو خلکو د ځپلو جنگ، د خپل هېواد د فتحه کولو هوس... د يو بل وژلو مسابقه...؟

مخابرې بوختې، اړيکې جړ دي... له ډېرو چيغو د عبدالعزيز غږ ناست دی.

برخېر مهال له عبدالعزيز سره يوه شېبه کېناستم درک يې نشوای لگولی... دا چې جگړه پر کوم استقامت د چا لخوا غزېدلې، څوک وړاندې تللي، چا په اصطلاح تاکتيکي په شاتگ کړی...؟ څومره زيانونه رامنځ ته شوي...؟

په نه زړه راته وايي درک نه لگيږي... خبرو ته يې زړه نه دی... را ولاړشوم لکه ټول د ځان پر ضد جگړه کې بوخت دي، ځانونه وژني، څکه خو د چا د پرمختگ او په شا تگ، ماتې او سوبې پته نشوی لگېدای... رښتيا دغسې جگړې څوک نشي گټلای... روسانو بايلله... مجاهدينو ونه گټله دلته يې دواړه بايلي... بل گټونکی راوځي...

وايي هره غاړه د خپلو کرښو د اکمال لپاره (۲۴) ساعتو کې له يو نيم لک زيات ډالر ښندي.

دومره لگښت له کومې راځي... د پرديو جگړو يو تريخ حقيقت...؟

لکه د حقاني صاحب زړه ته هم نهيلی لارې موندلې... ښه شوه که د

دغو وړیو له شړی کېدو لاس واخلي...

لاندې د سیند په نمجنه لمن کې د شگو غونډۍ کې لمر ته کېناستم لکه د کلي پیتاو خوړ لگي... اوبو ته گورم په نه زړه په نریو کړو وړو لارو پښه نیولی پل اخلي...

کاغذونه مې راوایستل... ځینې یادښتونه مې په هغسې بېړه کښلي چې اوس یې خپله نشم لوستی... د ځینو ټکو نښې کودونه رانه گډ وډ دي، که داسې ده بیا د یادښتونو څه گټه...؟

د ځینو په لوستو چې وتوانېدم، په سمو او څرگندو تورو مې وکښل...

تر ډېره مې سره راغونډ کړل...

یخ ونیوم... گوتې مې کرغچ شوې...

چې کوټې ته راغلم، د غرمې ډوډۍ یې وړه، پیر صاحب کوټې ته له دوو کاسو سره ځغلېده... په زړه کې وایم یوه هماغه و چې شخې وریجې، سپور اوبلن دال...

چې د کوټې په دړه یې پښه کېښوه، خوله یې له خوشالی جینگه پاتې وه...

کاسې یې کېښوې... یوه کې تور بانجان... بله وریجې...

ډگروال صاحب د واره د بانجانو کاسه پر وریجو واړوله... ما لاس مینځلي وو...

زړ مې له بانجانو څو مړۍ پورته کړې... ډگروال صاحب سره ولړل... وایي داسې نه کیږي...

د ماسپښین لمانځه کې مې حاجي توره باز څنگ ته ودرېد، د کاغذو غوټه یې تر مخ کېښوه، حاجي تورباز جهاد کې درنه قرباني ورکړې... د

مجددي له تنظيم سره پيلې، خو د تنظيم کيسه کې نه دی... له استاد سياف سره يې اشنايي ده... دهمزنګ بنديخانه کې يې هره اوونۍ د شمالي په خوړو انګورو نازاوه...

پېښور کې يې تنظيم په تنظيم د يووالي ځولۍ ګرځوله... لومړيو کې ښه و، دفترونو، مشرانو ته يې ورپرېښود، وروستيو کې يې له دروازې وړاندې مخه نشوی مونداى.

استاد سياف چې د جلا تنظيم هوس واخيست، يو استدلال يې دا و چې اتحاد په زاريو نشي رامنځ ته کېداى... له ځان حاجي توره باز نه جوړوم چې اوس يې ځوک دروازو کې هم نه پرېږدي...

دريغه استاد سياف، حاجي توره باز پاتې وای، د خدای پر وړاندې به د حاجي توره باز مقام لوړوي که د استاد سياف... هله به خبر شې چې تالو ژبې له ورشي...

حاجي توره باز د يووالي او اتحاد په اړه د قرآنکريم او نبوي احاديثو په استناد مطالبو راغونډولو بوخت وو، هغه به يې فوتوکاپي او پر کډوالو او تنظيمو وېشل، حقاني صاحب راته ويلې، حاجي توره باز چې ځومره غواړي پاڼې يې ورکاپي کوه...

له حاجي صاحب سره زما پخوانۍ اشنايي وه، چې ده به سل پاڼې غوښتې ما به يونيم سل ورکاپي کړې.

دا وخت حاجي توره باز له حاجي محمد خان سره کابل کې يوه بله بوختيا هم غوره کړې، د جګړو له امله نړېدليو جوماتو کورو ګرځي، د قرآنکريم پاڼې او سوځېدلې نسخې راټولوي، په ګوليو لګېدلې، سوځېدلې پاڼې نسخې دلته حقاني صاحب ته راوړي، چې يو څه راغونډې شي، موټر ورسره کړي، غره کې يې ښخې کړي...

د محمدخان او حاجي توره باز له پېښوره ملگرتيا ده، ډېرى وخت يې تبليغيانو سره اړاوه، حاجي محمد خان، وروستيو کې له ډاکتر نجيب الله سره کابل کې کتلي و، نر غونډې پېښور ته راستون شو، د ځدراڼو خبره پټه پنا يې نه ويله...

زه خوشال کمزورى نه يم چې به ډار کړم
پـه ښکاره نارې وهم چې خوله يې راکړه

ماترې له ډاکتر نجيب الله سره د ليدو پوښتنه وکړه: ټوله کيسه او ماجرايې له دې قسم سره راته بيان کړه، چې دده ژوند کې به يې لکه يو راز خپله سينه کې پټ ساتم...

چې کله يې وگورم ورته وايم... کله به دې له مرگه اورم چې د سينې کولپ پرانيزم... راته وايي ستا وار وړومبى دى...

د فوتو کاپي خبره راغله... څه د حاجي توره باز پاڼې او ډېرې د اتحاد علما او جرگو غونډو پرېکړې... هغه وچې حقاني صاحب د فوتو کاپي ماشين راوغوښت... ځرنگه چې ماشين د نوي ماډل و، په فعالېدو يې زما سر نشوى خلاصېداى...

په انجينر پسې گرځېدو، نه مو شوى موندای... چا د يوه فوتوکاپي والا ادرس راکړ، پيدا مو کړ، خو پلچرخي ته يې د تلو زړه نشواى ټينگولى.

چې اجوره مو ورزياته کړه، له ناز نخرو يې هو کړه، د پک اپ په لېدو لکه بېرته پښېمانه شو، پښه يې ونيوه، خو چاره يې نه وه...

قضا مازيگر مو پلچرخي ته راورساوه... کتلاک ته گورې پر ماشين گوتې وهي سر يې نه خلاصيږي، ايله يې د شپې پر يوه نيمه بجه درک

ویوښت...

د پرېکړو پاڼې یې فوتوکاپي او زه هم ټریننګ کړم.

کټ کټ خاندي... وایي د ملا صاحبانو امضا ګانو ته دې کتلي...؟

هغه ځنګه...؟

له خندا شین دی... چا له امضا مرغابۍ جوړه کړې، چا لیوه، ګیدړه، لاری موټر، ټوپک او...

چې کتل مې په رښتیا هره امضا یوه انځور ته ورته ده، بېلا بېل انځورونه یې ذهن کې راپورته کول، د چرګ، آس، ټانک، الوتکې...

سهار مو چې رخصتاوه، اجوره مو نوره هم ورغوړه کړه... خوشاله مو ټکسي کې ولېږه.

قضا ماسپښین ډزې کرار شوې، د مازیګر له لمانځه وروسته سړک ته راووتم، چې فلاینګ کوچ مې له ځنګه ودرېد...

یو خړ پړ بت مې مخې ته ولاړ دی، له خولې یې شخ ویښتان راوتلي د سر وېښتو او ږیرې فرق یې نه کېږي... د مخ کاسه کې یې یواځې سترګې ځلېږي، تکې شنې وړانګې ښندي، فلاینګ کوچ حرکت وکړ، د سړي څېره کې کوم بدلون نشوی ترسترګو کېدای، شونډې یې بېرته دي، خوله یې د خندا نه ښکاري، غوښتل مې مخ پر وړاندې ګام واخلم چې له خولې یې د پوچې کنځا ټکي ووتل... مخ مې ور واړاوه، سید عبدالله پاچا دی چې دویمه پلا یې په دغسې ړنګه بنګه څېره ګورم.

په ١٣٦٥ لمریز کې چې موږ دواړه د حج په سرکاري سفر وتلي وو، له جدې یې سیده عزیزیه کې د جمعیت دفتر ته یووړو.

دی ټینګ دی چې عمره کوو... که هرڅو مې ورته ویل لږ ساړه خوره، نن به دمه جوړه کړو، خو دی په غوسه دی، چې حج ته راغلی

يې، عبادت کوې که استراحت...؟

له ناکامه ورسره ولاړم، حرم ته په ننوتو مو بيروبار کې يو بل ورک کړ... له صفا مروا په راوتو دروازو کې دوه درې ژني ولاړ دي، قيچي گرنگوي، چې لږ سست دې وگوري د واره يې قيچي په وېښتو درېنخه کړې وي.

يو ماته هم راوړاندې شو خو مايې لاس ونيو لږ مخکې مې د نايانو درې، ځلور دوکانونه موندل، هورې يې سر را ماشين کړ.

تېر ماسختن چې دفتر ته ولاړم، د پاچا صاحب درک نه و، سهار يې بيا هم پته ونه لگېده، غرمه شوه خو پاچا صاحب ورک دی، له غرمې وروسته يې پر تيلفانه د پاچا صاحب پته راکړه...

زه او استاد واصل نور ورغلو... که گورو د يوه دفتر پر کانکريټ احرام کې غزېدلی، خنگ ته يې شپږ اووه ليمو د اوبو جک او گيلاس ايښي، خوله وچه، رنگ زيړ، ته وايې وچکي نيولی، د سر ويښتو کې يې هغسې لارې جوړې دي، لکه کليو کې چې د ميږو، پسو، د وړيو له پريکولو ليدل کيږي، پوه شوم چې د هماغو چټاقو په لاس ورغلی.

پاچا صاحب مو پر همدغسې بده ورځ دفتر ته ورساوه د فاضل صاحب ورور ته مې چې معرفي کړ، ويل دريغه په دغه بڼه يې نه وای ليدلی...

دادی نن پاچا صاحب له هغې په ځېلې خېره گورم... ورته وايم څه درباندې شوي، دلته څه بلا غواړې، ژر ژر يې پر وچو شونډو ژبه تېره کړه... وايي دده (......) هغسې دغسې زما په نامه يې له استاد رباني پيسې اخيستې، په بده يې وهلې...

چا ويل...؟

شمس...

درواغ وایي، ټوکه به یې کړې وي...

قدردان ویل د ډېرو نورو په نامه یې هم پیسې وړې... ګرېوان یې شلوم، ولا چې مخ ته یې ورتوکړم، پرتوګ یې باسم... په غورو دربو لګیا دی... پر خوله یې ځګونه ولاړ دي، شنې سترګې یې داسې خطرناکه شعاوې ښندي چې د سړي له زړه خیژي...

کوټې ته مې په راوستو سملاسي چای ور پوخ کړ، چې دمه یې جوړه شوه، غوسه یې هم نوکې سره شوه...

پر پاچا صاحب مې ټینګار وکړ، چې حقاني صاحب ته یې یاده نکړې... وایي ولې یې یاده نکړم...؟

ورته وایم شرم دې، د لیکوالو رنګ بدی دی... وایي په خدای چې په دغه رنګ بدی دې واړوم...

د ماښام له لمانځه وروسته له حقاني صاحب سره ولاړو، ډوډی مو هورې وخوړه، پاچا صاحب له خپلې ناارامې دوه درې واره د ویلو اشاره وکړه، خو ما به خوله جینګه کړه...

کور یې اباد څه یې ونه ویل.

د ارګ شپه

پاچا صاحب غوښتل پر کابل يې وګرځوم، د سهار له چای وروسته ورسره رهي شوو، چې ټکسي کې مې د تلو ورته وويل شونډې يې وځړېدې، خوايې بده کړه...

ما ورته کړه: مار خوړلی له پړي ويرېږي، له کتار پرته کابل کې موټر سړي ته د سر خطر ولاړولی شي، يو څه قانع شو، خو لکه زړه ته يې پوره نه وي، لوېدلې...

کابل کې ځينو سيمو ته ننوتل منع دي... څېره، قوم، ژبه، تنظيم... درته بلا ګرځېدای شي، کومو برخو ته چې د تلو شونتيا وه، څه ټکسي او څه پلې په منډه راتاو شوو...

پاچا صاحب د اباد او سمسور کابل په تېرو يادونو او خاطرو پسې سترګې غړولې، له خاورو ډکې يې موندلې... پر زړه سخت او له کاڼي کلک سيد عبدالله د کابل په ليدو ټوله ورځ لکه ماشوم په سلګو تېره کړه(........) ترې هېر دي، له ده سره د پيسو پر سر خپړې لګول يې له ياده وتلي...

ډاکتر صاحب فاروق اعظم د کډوالو وزير د ارګ دويم نمبر قصر کې دېره دی، دی يې د کوم تنظيم له سهيمې پرته کابينه کې نيولی چې په هڅو يې د جلال اباد ټرون رامنځ ته شوی او يوه توافق ګوټي ته يې مخه پرانيستې ده...

پاچا صاحب ته وايم راځه شپه پر ډاکتر صاحب واړوو، څه يې ونه

ویل... خو ارگ ته به ننوځو څنگه...؟

چې ارگ ته ننوتل خورا گران دی... موږ د ارگ شمالي دروازې ته څېرمه یوو، خو له هغې ورځې چې سقاو له ارگ پر دغه دروازه وتلی، بیا نه ده پرانیستل شوې... په کار خو داوه، چې ارگ ته یې د سقاو د ننوتو دروازه تړلې وای، که گورو دروازه پرانیستې، گویا هغه دود مات دی...

له غرمې وروسته دوې نیمې بجې دي، چې پر شمالي دروازه وربرابر شو، څلور پنځه بدخشاني زلمي برگو پوځي دریشیو کې له وسلو سره ولاړ دي... زه ترمخ پاچا صاحب راپسې...

له ډاکتر صاحب سره مو دلیدو ورته وویل... له سره تر پښو راته بیا بیا گوري...

له خولې یې سوڼ نه خیژي، پته خوله راوړاندې شو، پر دواړو یې د تلاشي په دود لاسونه تېر کړل، بې له دې چې څه ووایي د تلو مخه راکړه، موږ لا لومړی گام نه و پورته کړی، چې له غرفې یو پنځ جنگیالی راووت، په ترخه غږ یې ودرولو... راوگرځې... مخې ته یې تیارسی ودرېدو... تحقیقات پیل شول...

څوک یاست... د کوم ځای، څه کار کوئ، څه کار لرئ، کارت درسره شته، نور څوک پېژنئ...؟

زموږ ځوابونه به یې زړه ته لوېدلي وي، که نه، خو ظاهراً یې ځان ډاډه او قانع ښوده...

شونډې یې دومره وخوځېدې، چې موږ یې غږ نشوی اورېدای، البته د سر اشاره یې د پوهېدا وړ وه، چې موږ ته د تلو اجازه پکې نغښتې وه...

لومړی شمېره مانۍ ته په لنډو وروگرځېدو، قاضي صاحب میرزاخان دلیلي مخې ته راغی له روغبړ سره یې نېغ د ډاکتر صاحب کوټې ته بوتلو.

له جوړ پخیر نه وو خلاص چې چای یې راووړ، ډاکتر صاحب لکه له رسمیاتو مجبور وي، ځینې خبرې په لفافه کې، ځینې سترگو کې، ځینې په اشارو کنایو...

هسې هم خبره په پرده کې ښه وي، چې د استاد الفت په وینا نه یواځې خبره بلکې وینا، خطابه ټولو کې د تانیث نښې دي ځکه خوچې خومره پرده کې وي، هومره درنې، پخې او خوږې راخیژي...

ډاکتر صاحب په رسمي چارو بوخت دی... موږ ارگ کې د چکر په خبره ترې راووتو...

له سړک پښه نشې اړولی، ونو، بوټو او شنیلیو ته نشوی ورگرځېدای، چې تر هره ونه، بوټي لاندې د قضایي حاجت انباورنه پراته دي.

پارکونه ټول له دغسې ماینو ډک دي، پل نشې اخیستې، د گرځېدا امکان نشته...

د جنگیالیو شور زوږ گډ دی، یوه بله خوا ځغلي، جیپان، پک اپ، لنډکروزر انگولي چې درځخه تېرېږي، د دوړو او خځلو لړې لوخړې پورته شي، سترگې له خاورو در ډکې کړي، سړی له مخ پټولو پرته نشي پاتېدای.

د ارگ خپله دنیا ده، دا نوره ورته لکه دنیاگی داسې ده، دغه دنیا خپلې رنگینې لري، خوله بدرنگینو هم خپله لمن ډکه ساتي، ځکه خو خپله غېږ کې کرکې، نفرتونه، جگړې او دښمنۍ هم پالي... لږ وړاندې له

جنګيالیو په جلا ځيرو پنځه شپږ تنه ترهېدلي خو په کرار را روان دي.

ترمنځ يې یوه عمر خوړلی بوډا له ځانه لویه دریشي اغوستې، زړه قرقلي يې تر غوړوځو را رسېدلې د نکټايي په نامه يې یوه خړه ريتاړه له غاړې څړېږي، د بوډا ملګری هم لکه دده همزولي داسې ښکاري... له خپل سن درې برابره زاړه...

دوی ټولو دغسې لویې او له موده لوېدلې دریشي او د نیکټايو ریتاړې ځړولي، بوډا لکه دوی ته په لیکچر لګیا وي، او دوی لکه د ټولګي ناړامه زده کوونکي په بیزار سترګو ورته ګوري.

بوډا د خپل لیکچر له اغېزې بې توپيره یوه بله خوا لاسونه غورځوي.

د پاچا صاحب لکه شرارت ته زړه شوی وايي کارتونونه ګوره...

ما ورته کړه د خپل وخت لوکسې دریشی دی...

- نو له ځانو يې لويې څرنګه نیولې...؟

- لويې يې نه دي نيولې، پرې لويې شوې، خوار ځواکی ځپلي...

- خوار ځواکي يې سرو ته هم ختلي...؟

- خپل وختونه دې لکه له یاده وتلي...

یوه شوو چې د ارګ کارکوونکي دي، چې اوس هم په هماغه شوق او مسوولیت خپلو دندو ته راځي... خو لکه نه پوهیږي له کومې يې پیل کړي، څرنګه يې شروع کړي...؟

زموږ خواته په رسېدو عمر خوړلی بوډا را وړاندې شو، پټه خوله يې د روغبړ غږ پرانیسته پوښتنه کې راته وايي، آغايت خوب است...

دا څوک دی، د اسماعیل شاهد خبره لکه مغزو يې کار پرېښی که څه بلا....؟ ټولو د سترې مشې غبرې پرانیستی... پر له پسې د خیرو خیرت تودې پوښتنې پاچا صاحب ته وايي... آغا صاحب خوب آست...

دا سړی لکه پاچا صاحب سره بلد دی...؟

پاچا صاحب هم داسې توده ورسره نیولې لکه له پلار نیکه سره بلد وي...

عمر خوږلي بوډا خپل ملگری د چارو په سپارښتنه رخصت کړل... نه ښه نه بد د ارگ په اړه لگیا شو... از پدر، پدر خدمتگار بودیم...

او گنبد نغاره خانه است... بالا کوتی باغچه...کوتي باغچه مې ذهن کې له موده نقش ده... چې دلته یې سردار عبدالولي بندي ساتئ.

قوماندان گل حسن یې د ساتونکې ډلې مشر و... ده کیسه کوله چې سردار صاحب به کله کله د کوټې باغچې وړه کوټه کې د جنرالي دریشي واغوسته، په هماغه کش وفش به یې کوټه کې قدم واهه، له ځان سره به په خبرو و...

کله د امر او حکم په موډ کې کله لکه لمده پیشو کونج کې غلی...

په سردار صاحب پسې مشهوره ده، چې ویل یې... ځو کاله یې یواځې خولی هم پر افغانستان حکومت چلولی شي، داودخان پسې یې ویلي و مغزش پوده است، د چنگابښ شپږوېشتمې کودتا کې یې چې بندي ورته ودراوه، ورته وویل: مغز من پوده است یا ازتو...؟

اورنگزیب چې خپل پلار شاهجهان بندي کړ، څه موده پس یې څوک ور واستول چې حال یې واخلي... که څه غواړي وربرابر یې کړي...

شاهجهان وویل: هرڅه شته، د آرام او استراحت ټول وسایل موجود دي، که ځو ماشومان راتلی لوست به مې ورته وایه...

اورنگزیب د خپل پلار ددغه خبرې په اورېدو وویل: لاېې د پاچاهي هوا له سره نه ده وتلې...؟

ماشومان ځکه غواړي چې خپل حکم امر پرې وچلوي... پاڅه کېنه

ووایه... زده کړه... ولې... ځنګه...؟

کوټې باغچه کې یې نورمحمد تره کي بندي ساتي، همدلته يې پر خوله د بالښت په ايښودو وژلی و...

عمر خوړلی بوډا د کوټې باغچې پر تعمیر راته غږيږي... نقشق وډيزاين کوتي باغچه غربي است که توسط اوستاکران و بناهای افغان تعمير گرديده.

البته کوتی لندنی ساخته دست انجینرای انگلیس است... که از انگلستان سردار نصرالله خان با خود آورده بود...

ان طرف حرمسرای است... چې کتل مو د پخو پلنو دېوالو دننه بله مانۍ ده... پهلویش قصر شب جمعه... زیر اداره غلام بچه رحیم جان پنجشیری... مجالس شبانه مخصوص...

طرف شمال غرب گلخانه است که در وقت اعلیحضرت تعمیر گردیده، دلکشا درزمان امیر شهید...

داود خان همراه خانواده اش در آن به شهادت رسید...

منار ساعت (.....) متر طول داره ساخت کمپني انگلیس که در کودتای ثور فیر اول توپ منار ساعته چپه کد... سلامخانه پیشروی ارگ یک منزله اس لویه جرگه و مراسم عید و میلاد...

کتابخانه ارگ خیلی کتاب داشت... چاپی و قلمی و البوم های عکسا و میناتوری رنگه وسیاه، سفید... ظاهرشاه خودش کشیده بود...

ارگ مسجد مجلل دارد از زمان امیر عبدالرحمن خان پنج وقت آذان و نماز ادا میشه...

ده کاسه برجای ارگ بندیارامی انداختند... اطاق جرثقیل بالای دروازه عمومی اس بندیا خطرناک داشت...

رمضان پارسال سلاکوتا درگرفت... نزدیک بود ارگ خاکستر شود...

دده په وینا له ارگ تر ځمکه لاندې لار (تونل) افغانستان بانک ته ختلی د ارگ د خزانو کیلی څلور تنو ته ده، یوه تنه پادشاه بله خزانه دار بله..... چې سره پټلیز به نشوې کولپ نشوی بېرته کېدای...

خزانه محفوظ است، شو روز می پاله نمی یافه می پاله نیم یافه... یافته نمی تانه... یافتنی نیست.... قصر نمبر دو بعد از کودتای ثور جورشد، نمبر یک نشیمن احمدشاه جان بود دو منزله د شمال غرب ارگ...

پشت گلخانه، د کودتای تنی بمبار شد ویران است... کارش بند اس.

عقب دلکشا و گلخانه تاکوی کنده... خندق... راکتا که میاییه... میدوه، تونل کنده رفت و آمد داره...

در اوایل امی مجاهدین ارگ تقسیم بود، ارگ دربدر و غارت شد... نفرای دوستم بسیار خرابی کد یکطرف عکس وبیرغ دوستم بود طرف دیگه عکس استاد بیرغ سبز وسفید...

په پای کې څرگنده شوه چې عمر خوړلی بوډا نه له ماسره پېژندل نه پاڅا صاحب سره...

ارگ په رښتیا بلنداژو، نیولی، مورچې يې کیندلې، له شگو ډکې بوجۍ یې پکې کتار کړې...

جنگیالي د ونو په پرې کولو لگیا دي... لکه پوځي فرقه او چاونۍ...

قضا مازیگر بېرته دویم نمبر مانۍ ته راوگرځېدو، نه برېښنا شته نه اوبه...

په ارگ کې تینگه بې آبي ده...

اوداسه ته مو له یوه خیرن بیلر کوزې ډکې کړې چې همدا اوس یې ټانکر کې ورته راوړې وې...

د قصر مخې ته مو اودسونه وکړل...

ماښام دی ارګ تیاره دی، د ارګ رنګینی لوت دي...

چېرې شمع بلېږي چېرې لمپه، الیکین او یو نیم ځای ګیس...

د جنراتور غږ هم خیږي...

ډاکتر صاحب ته ډوډۍ د ارګ له اشپزخانې راځي، د پنځه ویشتو دېرشو کسانو ډوډۍ حواله ده... پلو، غورمه، سابه، کوک، پیپسي، له تازه مېوې کیلې، منې...

د دسترخوان یو او بل سر کې الیکینونه ایښي... رڼا ته یې د ناستو ولاړو سیوري عجیبه منظرې جوړې کړې، د ډوډۍ اېښودو پر وخت دغه منظرې نورې بوختوونکې ختلې... د شخوند پر وخت پر دېوال د ږیرو ښورېدا ماته د کلي ماشومتوب را یاد کړ، تته رڼا کې د سیورو هغه پټپټوني چې موږ به ورته ټوله ورځ په انتظار تېره کړې وه...

نن ارګ پخپل تاریخ کې زموږ له کلي ډېر تیاره دی. هغه ارګ چې اویا کاله وړاندې یې رڼاګانو ته زموږ پر ځمکه برېښناکوټ رغولی و، خو تر ډیوه لاندې تیاره وه...

له ډاکتر صاحب سره مو لنډې خبرې وکړې... بندار نشوی تودېدای رسمیاتو پرې خپل سیوری غورځولی...

له چای وروسته قاضي صاحب یوې کوټې ته بوتلو، چې یو کس پکې د مخه خوبولی و...

دوې توشکې خالي وې، پر یوه زه بله پاچا صاحب وغزېدو...

پاچا صاحب بېرته راکېناست ویل راځه یو ځل دباندې ووځو، هسې

نه د شپې په وتو او گرځېدو بندیز لگېدلی وي...

کینې لاس ته له ړنگیو ونو بوټو تېر شوو... پاچا صاحب ته وایم وړاندې مه ځه ماینونه دي...

وایي: بیا به درځخه ښه خلاص شم...

په راگرځېدو مې پاچا صاحب یوځل بیا په هغسې ښه وموند، چې نه دي د ویلو هغه څه چې ما لیدلي دي...

په منډه مې له بیلره کوزه راټکه کړه... خو پر یوه کوزه څه کېدای شوای...؟

درې څلور کوزې مې ورته راوځغلولې... وایم اوس به ښه ځان خلاص کړې...

لوند خیشت بستره کې ولوید...

د سهار له جماعت، ذکر او وظیفو وروسته چای ته راغونډ شوو، (شیدې) شین چای او بېگانۍ ډوډۍ...

ډاکتر صاحب لکه خپل دفتر هم ارگ کې لگولی، چې د وزارت دفتر د ملېشو واک کې دی.

له مخه ښې وروسته پر هماغه دروازه ووتو، چې امیر حبیب الله کلکاني، پرې له ارگه وتلی و...

پر پاچا صاحب بیا د لېونتوب څپه راغله... له ځمکې، ځمکې لگیږي...

نه یې پرېږدم... داسې کوم... هغسې به وکړم...

دی مې د زنبق طلای مخه کې د جمعیت دارالانشاء ته ورخوشي کړ...

ما پر پلچرخي ورمنډه کړه...

د کابل محشر

مسلمان زړه؛ پښتون تفکر

۱۷ فبروري ۱۹۹۴ پنجشنبه

راډیو به دې غوږ ته نیولې وي... چې دلته د شخړو منځ کې هم سړی د جګړو خبرونه له B.B.C اوري... میرویس جلیل بلاکوي له خندا شنه خوله درسره مخامخ شي... دده سترګې، غوږونه، لاس، پښې ټول په خبر پسې لالهانده مومې... ناست تا سره وي لټه یې د خبر پیل کړې وي...

ورته وایم: موږ یې له مرګ ژوبلو خورو، چې روزي مو خبر پورې تړلې او خبر... دلته یواځې د مرګ، ژوبلو ورانیو ویجاړیو موندل کېدای شي...

دی وايي خبر، خبر دی، ښه بد نلري...

د میرویس کمال دی که نه افغانستان کې ژورنالیزم یواځې د جگړې هغه نه دی، چې په پام احتیاط ځان وژغورې... زورنالیزم دی... دلته د هر زورور، زور له خبریال خوارکي خیژي، پر لیکوال یې راباندې کړې وي، مطبوعاتو کې یې سره مالوموي... مهاجرت کې چې گوري د ترور منگولې له ټولو زیاتې د لیکوالو پر مرۍ ښخې وې... چې دلته جنگیالي خدای مني، د خدای نه مني...

میرویس وايي د جگړو خبرونه سخت نه دي، دجگړه مارو گران دي...

له څو لنډو خبرو پس د سټوکنډو یادونو ته وروگرځو، هغه مهال چې میرویس د ژباړونکي په توگه له بهرنیو خبریالانو سره غټ بکس په شا د غرونو دښتو لالهاند و...

وايي ښه وخت هماغه و، لړ تر لړ د راتلونکي ډاډ خو له سړي سره مل و...

مورږهمیشه د تېر ارمانجن اوسو څکه خو له تېرو یادونو خوند اخلو... ظاهرشاه غندو، جمهوریت غواړو، خو چې داودخان راشي، د ظاهرشا ارمان کوو، د ثور کودتا وروسته د داودخان ارمانجن شو، د مجاهدینو له لاسه د ډاکتر نجیب الله...

پاکستان کې مې ډېر د پیرنگي په ارمان لیدلي... هسې نه مورږ هم یو وخت د شوروي ارمان وکړو... چې وړاندې هم یې، ویل: خدایه د روس یې کړې...؟

د راډیو ستن د بي بي سي په نښه ولاړه ده، ساعت ته په کتو مې ټک تنې کېکاږله... دا لندن دی... د بېگبین د غږي په غږېدا...

لومړی خبر د غزل بابا اميرحمزه خان شينواري وفات دی... لکه له لاسو پښو مې دمه ختله، آه مې کړه، لکه پر ځيگر مې توده مردکی موښتې وي.

پير صاحب ځای کې راکښناست... څه خبره ده...؟

دلته به بل څه خبره وي... حمزه بابا په حق ورسېد... ده هم اوف کړ... پر څېره يې د خواشينی نښې خپرې شوې... غلی شو... وړاندې يې د وړوکې کړکی خيرنه هينداره کې سترگې ښخې کړې...

د جنراتور غرهار خوت، راډيو جړ شوه... گل مې کړه او زه د حمزه بابا د يادونو او غزلښ د سوز او خوند نړۍ کې په سفر ووتم... نه ستړيا نه ستوماني... له غزونې "تريون" بهير" پري ووني" نوې چپې" نوی پښتون" او... هاچې د بابا د هنر عرش ته په تکيه کېدو دمه شوم، لکه د ټول عمر ستوماني مې وخته...

د پېښور ډبگری کې د بابا مېنې ته تلو... کله رفيع صاحب سره کله صميم صاحب او غيرت صاحب سره... يوه ورځ داسې نه ده پېښه شوې، چې راته ويل شوي بابا نشته، ويده دی، ناروغ دی، ستومانه دی، چاسره نه گوري...؟

مور به يې د لانديني پوړ يوه دنگ بېټک کې کېنولو- پر کټو به مو تکيه نه وه کړې، چې بابا به راورسېد... په صورت زهير او کمزوری، خو څېره کې يې د ناخوښي هېڅ نښه نشوای ليدل کېدی... له ستړې مشې به خلاص نه وو، چې قهوه به راورسېده... زمور لپاره ترخه... بوره جلا پيالی کې.. مور به پيالې ډکې کړې او بابا ته به مو خپلې پوښتنې کتار کړې...

له آل انډيا راډيو، له پښتو فلم، پښتو ډرامې، خدايي خدمتگار

باچاخان، د بابړې پېښې، کيسه خوانی... پښتونستان... دده پر ژوند، لکه تحقيقات لکه پلټنې...

پوښتنې به کله گستاخي ته واوښتې... ستومانوونکی به ختې...

داسې به مو گڼله لکه د دائرة المعارف پاڼې اړوو، المنجد گورو، د هرې پوښتنې ځواب نغد و... لکه د ادبیاتو تذکره مو پرانیستې وي...

د مولانا عبدالقادر، سمندرخان سمندر، صنوبر حسین کاکاجي، راحت زاخیلي، عبدالخالق خلیق، دوست محمد کامل، قلندر مومند، اجمل ختک او... په اړه به مو پوښتنې کولې... چې کله به لکه د ماشومانو داسې شوې... رباب کې مو کومه نغمه خوښه ده.. ده به کړه تېراوال څاخني...

خشک و تر و خشک چوب و خشک پوست

از کجا می آید این آواز دوست

له رفيق شينواري به مو غږاوه، له پښتو قوالي...

د عبدالستار شاه پاچا په اړه به مو پوښت، اسلامیه کالجیټ پرېښودو خبرې به مو ترې غوښتې، له پښتو لومړني فلم به مو غږاوه...

له جعفرخان اڅکزي سره د يوې اوږدې لیکنی مباحثې په اړه به مو پوښتنې کولې...

دا ډېر په زړه پورې بحث دی، چې څومره يې لولې تنده دې زياتيږي، يو ليک دې چې تنده ماته کړي، بل دې تر هغې زياته تنده واړوي...

جعفرخان اڅکزي يوه ليک کې کاږي... زه د خدای د وجود څخه منکر نه یم، د خدای څخه انکار د خپل ځان انکار گڼم، البته د اقرار صورتونه مختلف دي، تاسې چې څومره ځان د هغه محتاج گڼي، زه

هغومره دی هم دخان محتاج گنم.

که مور نه وای، خدای به نه وای، د خدای د عظمت صحیح تفسیر پخپله انسان دی، د خدای ۹۹ نومونه دي سلم یې انسان دی...

له دغسې منطق، تفکر او استدلال سره یې گزوه... جعفرخان په پوښتنه پسې پوښتنه راپورته کوي، حمزه بابا په سړه سینه ورته ځوابونه کاږي چې انسان د الله تعالی مخلوق دی لکه نور مخلوقات خو پر عقل او شعور له هغو غوره...

د جعفرخان اخکزي له دغه ډول پوښتنو او نظریاتو سره حمزه بابا فتوا نه ده لگولې، عصبي شوی نه دی، کوم تور او پېغور یې نه دی راپورته کړی، گناهگار یې نه دی پېژندلی...

علم کلام، فلسفې آن ساینس ته یې مخه کړې، په استدلال اوجدل یې بحث غزولی دی.

هغه مهال یې هم زمور د پوښتنو ځواب کې جعفرخان په درنښت یاداوه، دده په وینا دغسې حالت په سړي راځي زه هم یو وخت له دغسې کیفیت سره مخامخ وم... دلته سړی د تضاداتو ځپو په مخه کړی وي، د یقین واگې یې له لاسه لوېدلي وي...

د صابر صاحب په وینا حمزه پخپله خدای ته رسېدلی، جعفرخان ته خدای ور رسېدلی... منزل یو، لارې جلا...

ما په سیاسي او علمي بنډارو او مباحثو کې د زغم دغسې لوړ مثال نه دی لیدلی... د حمزه بابا نظریات په علم او استدلال ولاړ دي، د جعفرخان منطق د سیاست او بېلا بېلو ایډیالوژیو تر اغېزې لاندې غزېدلی... د یوه فیلسوف په وینا که عالم خبره کوله منه یې، عمل پرې کوه، خو که د سیاستوال وه، ورته گوره چې د چا خبره ده، جغرافیه یې

کسه، څه وخت، کوم حالت کې یې دا خبره کړې...

د پرې وونی خطاطي اباسین صاحب رضاکارانه په غاړه اخیستی وه، د خپل زړه خپلې سلیقې خطاطي، له خپلو نخرو او ناړامیو ډکه خطاطي... خو حمزه بابا پرې خوا درنه نکړه، دوه ټکي یادونه یې ورسره مل کړه «...کتابت اباسین کړی، چې د اکثرو لوستونکو لپاره به نوی او تر یوه حده گران ښکاره شي، خو ورو، ورور به ورسره اشنا شي... چې څه خاص فرق یې نشته...»

له ټولو زیاته گستاخي زما هغه وه، چې پخپله ماته گوډه شاعري مې له حمزه بابا تقریظ غوښت، ناپوهي وه، ناداني وه... په خدای چې په یاد یې اوس هم له شرمه خولې، خولې شم... زما شاعري همزولو لیکوالو دخپلو تقریظونو وړ نشوای پېژندلی... خو حمزه بابا په مینه او لورېینه مسوده واخیسته، خپل تقریظ کې یې زما شاعري د مولانا حالي مسدس ته ورته بللی...

که څه هم د حمزه بابا تقریظ زما ټکي په ټکي یاد دی، خو له خپلې حافظې نه له اصل یې را اخلم... که ژوند و...

دریغه زه انځورگر وای، کاشکې مجسمي مې کاږلی شوای...

حمزه بابا د پښتو غزل د تشخص فني غورځنگ او هنري انقلاب رامنځ ته کړ، ده غزل کې د ملي احساس د ځایولو لار تېره او له ژوند سره مل کړ، په دې توگه یې د پښتو غزل د فني ښایستونو ټول عناصر پښتني کړل...

حمزه بابا خپله شاعري کې د افغان ناسیونالیزم جامع تعریف او روښانه تصویر را اخیستی، د افغان ناسیونالیزم اساسات، نخچه او ادانه چې ده څومره څرگنده ساده اوړنه وړاندې کړې، هغه افغان

ناسیونالیزم د ملي ایډیالوژي په بڼه له وارداتي هغې ډېر ښه بېلولی شي... ده د افغان ناسیونالیزم ځانګړنې په طبیعي بڼه په داسې سیاسي چوکاټ کې راټولې کړې، چې د افغانیت روح او دیني اعتقادات یې د ملي سیاست او ولسواکي فلسفه ګرځولې... ځکه خو موږ ښايي افغان نالسیونالیزم د حمزه بابا له فني تجلیاتو استنباط اور او باسو... که موږ اصیل افغان ناسیونالیزم غواړو له ټولو څرګند یې دحمزه بابا فکر او فن کې موندلی شو:

حمزه بابا مسلمان زړه او پښتون تفکر د افغان ناسیونالیزم سرچینه ګڼي...

چې بې تا چاته ټیټ نه شي ننګیالی، زما ژوندون کړه
زړه زما دې مسلمان وي، تفکر مې د پښتون کړه

ما حمزه ته یثربي باده خاونده
په ښاغلي پیمانه کې د افغان را
ته اسلام او پښتو دوه ګڼه زه وایم
خدای هم که انسان وای نو پښتون به و
حمزه سفر که د حجاز وي نو هم
زه د پښتون له قافلو سره ځم
وایي اغیار چې د دوزخ ژبه ده
زه به جنت ته له پښتو سره ځم

اجمل خټک وايي: پښتونولي (خوشال خان خټک) مې وینه، سوسیالېزم مغزو او قرآن کریم مې زړه کې دی...

زيات يې مه گڼه له خدای او له رسوله
نوره نشته د وطــــن د مينې پوله
(ساقي)

حمزه بابا، استاد رفيع، توريالي ځاځی، عرفان خټک، همېش خليل او شهرت ننگيال

جهاد هغسي فساد دغسي:

د گلم جم د چور تالان، میکروب ډېر ژر د کابل تورخم - کابل کندهار او د هېواد نورو لويو او وړو لارو مجاهدينو ته خپور شو، دغه مکروب له مجاهدينو ټوپکيان جوړ کړل، يو پر بل پسې يې د پاټکونو زنځيرونو په بڼه د لوټ تالان نوي او مترقي لړۍ رامخې ته کړه، په دې

توګه چور او لوټمار د حکومت او امنیت مسوولینو او د حق لارې مجاهدینو هویت وګرځېد.

پر لویو لارو دغو پاټکو د سوداګرو په مالونو او د مساپرو پر غوټو د محصول او ټکس په پلمه د لوټ تالان محشر جوړ کړي، هر پاټک د یوه جلا حکومت په توګه ځانګړی خو نامعین او نامشخص قواعد لري، د پاټکونو د دغه تور بازار عایداتو د مجاهدینو په نوم د هر ببر سري اشتها پارولې، ځکه خو هره ورځ د دغو پاټکونو شمېر لوړېږي، که ګوري د لارې پر سر نوې خېمې دروي، چې خپلو پاټکونو ته په اصطلاح قانوني حیثیت ورکړي، ځینې لا پکې داسې هم دي، چې له خېمې او کوټنۍ بې نیازه سهار راځي او تر ماښام د موټرو له سپرلیو او ډرېورانو خپل قلنګ ټولوي، تر دې چې د عادي مسافرو پر وړو وړو غوټو هم د محصول لګولو په پلمه خپله شوکه کوي.

یوه تن چې دوه پکولونه ورسره راوړل، د سرکنډو بابا زیارت پاټک د غوټې تالاشۍ کې یو پکول پر سر او موټر ته د تلو قوماندې ورکړه، کله چې د غوټې خاوند ډرېور ته وویل، موټر ودروه، چې خپل پکول واخلم، ډرېور ورته وویل: شکر باسه چې په پکول ترې خلاص شو، ورته درېږم ځکه نه چې اول خو ډېر امکان لري، دز راباندې وکړي او که داسې ونه کړي، نو وهل ټکول، ښکنځل او بې عزتي خو حتمي ده، مهمه دا چې زما خو په دې لار تګ راتګ مجبوري ده، زه بیا له دې ځایه سلامت نه شم تېرېدی، پرېږده یې، د پکول تاوان به زه درکړم.

جګړه مار په خلکو په زور سنګرونه، تونلونه باسي، له مهماتو، وسلو ډکې لارۍ پرې تشوي پوځي توکي تر خپلو مرکزونو، سنګرونو پرې لېږدوي، ددې کار لپاره یې ورسره په ورځو ورځو برمته ساتي.

د ټوپکيانو وحشت او لوټ تالان، د بربريت نوی ريکارډ ټينګ کړ، تازه ميوو کې د زهرو له پيچکاريو ګڼ کسان وژل شوي دي...

وړو ټوپکيانو له يوې سيمې ولايت بل ته پيسې تابوتونو کې ليږدولې، دغسې د غونډو فرقو په نامه قوماندانانو ته ورکړل شوې پيسې هم تابوتو کې د ځمکې او هوا له لارې ليږدول کېدې.

د بګرام جلال اباد له هوايي ډګره د وسلو ډکې الوتکې سوډان ته الوځي، دغه وسلې او پوځي مهمات چاته رسيږي، بيه يې څوك ترلاسه کوي...؟

د وسلو دغسې بربنډ قاچاق سوډان حکومت ترلاسه کوي، سړي څه نشي ويلی؟ بګرام هوايي ډګر د احمد شاه مسعود د نظار شورا واك کې دی، له جلال اباد د چا په سلا د قاچاق دغه لړۍ غزېدلې....؟

له سوډان ننګرهار ته اسامه بن لادن د ليږد له راز احمد زيدان پرده پورته کړه، زيدان يو عرب ژورناليست دی، چې نواز شريف ورته د پاکستان تابعيت ورکړ.

په رښتيا هم د مجاهدينو د پرون پيمانه چې له وياړونو ډکه ده، څنګه ممکنه ده، له هغه رسوا او شرمېدلي نن سره پيوندکړای شي، چې مجاهد او جهاد شرم او پېغور ګرځېدلی، له دې څخه دې نتيجې ته رسيږو، چې ووايو جنګ کمال نه دی، جګړه ورانول دي او ورانول ډېر اسانه دي، خو سياست او حکومتداري هغه کره کاڼي دي، چې له ټولو وروستی ازموينه اخلي، کانکور ازموينه، دغې ازموينې تنظيمي مشران د کانکور ځيليو هغو په توګه د حشر پر ميدان بربنډ ودرول.

له همدې ځايه ده چې د جهاد وياړمن پرون د نن په بدغوني فساد بدل شو، ځکه خو ويلی شو، جهاد هغسې او فساد دغسې...

محکوم، مجبور او اسیر کابل:

کابل د دېوانو، پېریانو ښار گرځېدلی، هره شېبه جنگ لکه گڼ سری افسانوي ښامار په واټونو کوڅو گرځي، له خولې یې لمبې راوځي، انسانان په کې نغاړي، ودان کورونه په هدیرو اړوي، د دغه ښامار له زهرو ډکه گېډه مړښت نه پېژني، ښاریان مرگ په خپلو سترگوویني، خو څه وکړي، چېرې لاړ شي، کوم ځای ځانونه وژغوري.

کابلیان ژاړي، خو د توپونو، توغندیو خولې له کرغېړنې او زهرجنې خندا ډکې دي، هغسې د کړس کړس خندا چې نه یې د شپې خولې تولېږي نه د ورځې...

کابل د جگړو لمبو کې سوځي، کله د اوربند په نامه او کله د اوربل، چې یوه سیمه کې د لوټ تالان لپاره څه پاتې نه شي او جگړه مار یوه ناحیه کې ستړي شي، د نوې سیمې او یو څه دمې او استراحت لپاره اوربند رامینځته کړي، بله سیمه کې جگړې او لوټمار ته لاس غځوي.

کابل د جگړو او وحشت لمبو کې سوځي، پر دولتي او عامه ملکیتو د غصب قیامت را ټیټ دی، د زور آباد، مجبور آباد په خولو غرېږي...

د ټوپکیانو قوماندانانو په ځان عجیبه نومونه ایښي، پر دغو نومونو ویاړي، شفیع دیوانه، رسول بېخدا، اختر لوچك، مجید گرك، ملا قصاب، مشتاق نافکش منیر شیشه خور، اسد مار خور نصیر مکروب، اکرم دمبه او...

ویرونکو جامو کې یې ځانونه نغښتي، پر یوه پښه کلوشه په بله موزه، یوه پایڅه لنډه، بله اوږده، د سر په کلوښتو ویښتو کې یې گرنټ ځړولي.

د علي اباد " نادرشاه" روغتون کې زموږ يو کليوال بستر و، وحدتيانو ترې سترګې ايستې وې، زماد لومړنۍ ښوونځي هم صنفي نظر محمد يې په ډېره بېرحمۍ د سترګو ايستلو وروسته وژلی و...

د دولتي بودجې د منظورۍ درک نه لګېږي، چوټ انداز پيسې چاپېږي او وېشل کېږي، شتمن او سوداګر له هېواده وتلي، چې د يوه قوماندان له خوا له اختطاف وروسته پر بل قوماندان پلورل کېدل، دا سوداګري دومره وغوړېده، چې تښتول شوی په خو قوماندانانو لاس په لاس خرڅېده، پخوا مو د سپينو چکو اورېدلي و، ژوندي چکونه مو اوس وليدل.

کابل کې هر يو له مرګ منډې وهي، له جګړې تښتي، خو نه پوهېږي چېرې تښتي، کابل زخمي دی، حسن يې شهيد او موسکا يې ټپي ده، افغانستان کې پړونې او بورقې دواړه تار تار دي، دستارونه له سرونو ولوېدل، د حوا د لور ستر مات او عفت لوټ دی، د افغانستان ملالۍ سرتوره ولاړه ده.

کابل کې يوه ټکسي والا پر موږ د پاکستانيانو ګومان وکړ، راته کړه يې، ښه غله او لوټمار مو راته راولېږل...

مسعود بېنظير بوټو ته د مبارکۍ او نېکو هيلو پيغام ولېږه... په دې ټکو کې چې د پاکستان ټاکنو کې د بنيادګرايانو، اوپرچونستانو ماته د افغانستان د دولت بری دی...؟ هله به خبر شي، چې تالو ژبې له ورشي...

د بېنظير بوټو په بري د محمد يونس قانوني په مشرۍ د نيکو هيلو يو پلاوی اسلام آباد ته ولاړ، د پاکستان ولسمشر فاروق احمدخان لغاري سره کتنه کې چې ښاغلی لغاري په پښتو د غږېدو وويل: قانوني نه کړه

ويل په انگريزي... لكه قانوني ابو حنيفه مدرسه كې د عربي پر ځاى انگريزي لوستې...

د كابل دار المجانين كې له لوړې لېونيان هله مره شول، چې دوى پسې يې دروازې تړلي او ساتونكي تښتېدلي وو.

په مرنجان غونډۍ تل دې وي استقلال توري پرمخې لوېدلي...

رباني، مسعود دومره فرقې منظورې كړې، چې ولسواليو، علاقداريو ته هم غځېدلې دي.

د ملگرو ملتو استازي ارماكورا راپور ښيي چې كابل كې ٣٦٠٠٠ كورونه ړنگ شوي، ٣٠٠٠٠ ته زيان اووښتى... (يو نيم لك كورنۍ داخلي جنگو كې بېځايه شوي دي.)

رباني د سركاري هوټلو د كوټو احكام هم ليكي، بانک ته د پيسو او فرقو د منظورۍ كتابچې ورسره دي درزا درز امرونه وركوي.
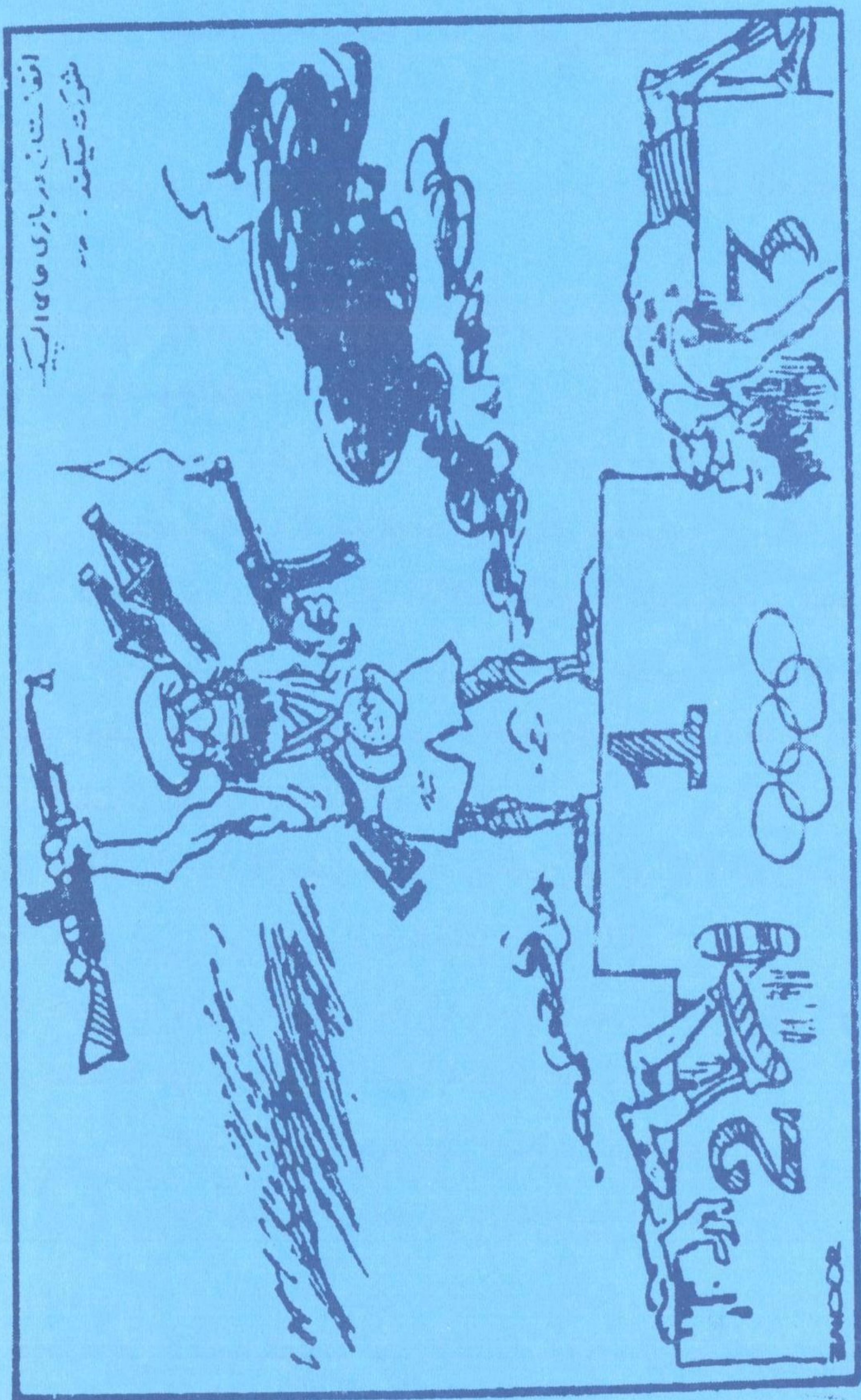
افغانستان در بازی های المپیک شرکت میکند...

غله مخونه، د کاڼي زړونه

غوښتل مې د مشرانو خبرې ولولم، چې د زړونو مالک الله تعالی دی...

خبرې مې ولوستې، ځینې په گرانه، ځینې په اسانه... د ځینو کرښې نسخ د ځینو نستعلیق...

یوه کې مې هم د دغو مرگونو او مرگانیو پښو په اړه د خواشینی، پښېماني او معذرت کومه کرښه او ټکی ونشوای لوستی...

البته د ځینو خبرو کې د ډار، منافقت، ټگی او ذلت داغونه هومره ژور لیدل کېږي، چې پلاستیکي جراحی هم نشوای پټولی... ځکه خو یې د خبرو کرښو، د خولو له خبرو سره اړخ نشوای لگولی... ته به وایې ډار، منافقت او ټگی یې پر خبره اتڼ گډ کړی...

له عواطفو او جذباتو تشې او کرختې خبرې پر یو ناکام لټون دومره ستومانه چې ژبې، ټکي، توري او وینا نشي ورسره پاللی...

له خولې یو ټکی راوځي، خبره بله خبره کوي... لکه د دوی خپلې خبرې مدعا نه وي، هر ټکی یې له بل په پور اخیستی...

انسان کے بکھرے ہوئی اعضاے بدن دیکھ

تن اور ہے، من اور ہے دل اور ہے زبان اور

خومره چې د نورو غولولو پسې لگېدلی ځانونه یې د دوکې عمیقو ځاگانو ته غورځولی... چا کن خودش د چا است.

پر ځان ناباوره پخپلو شکمن، پر ملگرو بدگومانه، ځکه خو یې له خولو څو ژبې راختلې، څو څېرې، نقابونه او ماسکونه یې پر ځان غوړولي... هېڅا یې اصلي څېره ونشوی لیدای... تر نقاب لاندې نقاب، نن یوه څېره سبا بله....؟

نه له جنگ باوري، نه له سولې ډاډمن... جنگ تو صلح، صلح تو جنگ است، من بقربانت این چه نیرنگ است...

نه ملت ته ربښتینی، نه جهاد ته مخلص، نه پر اصولو گروهمن، نه پر ارزښتونو اعتقاد، نه له روغې جرگې پوهه، نه له نرخ کاڼي خبر... غول په غول سودا...

زما د وطن خلک یې تمیز کولی نه شي
د ځـینو رهبرانو او د غلو مخونه یو دي

ستړی وجــود ستړی همت په مخه ستړی سفر
زړگی یې چوي چې له تا کړي کوم وگړی سفر

(...)

خدای پامان

د سهار له لمانځه په راگرځېدو گورم ډریوران په موټرانو بوخت دي، څوک د مبلینو گیچ ته ځیر دي... څوک د تېلو اوبو په برابرولو لگیا دي، څوک ټایرونه گوري، ځینې سامانونه غوټې تړي... باډیگارډان یوه بله خوا ځغلي، ځینې ببر ولاړ دي...

ښه دې چې څوک وپوښتم خپل کاغذونه مې راټول کړل... پیر صاحب ته مې ویل: لړمه کوچ! که گورم لړم د مخه لکۍ پر سر اړولې...

حقاني صاحب ته مې سر ورښکاره کړ، وظیفه کوي... بېرته وگرځېدم...

لکه د کوچیانو کډې باریږي، هماغسې منظره ده، په دې توپیر چې د اوښانو ځای گاډو موټرو نیولی...

کوټه مې له سره وکته، کاغذونه مې لاسي بکس کې ځای پر ځای کړل، د جامو غوټه مې برابر کړه...

چې راووتم یوه بله خوا له چای جوشو گیلاسو سره ځغلي، څوک کوټو کې، څوک د باندې یو بل ځای چای ته راغونډ دي...

زما زړه زور نه اخلي، له دیوال سره ولاړ یم راتلونکی ورکه، حال

نشته...

د نامعلوم سفر چمتووالی سړی په همدغسې حیراني او بېحالي اړوي...

ایله مې د لمر وړانگو تودوخه احساس کړه، چې غوړمب شو... گر گر گولی وچلېدې...

د پیر صاحب څېره غوړېدلې... خو زما پر زړه لکه درروند بار پروت دی... چې له هرځای په لېږد له ما د زړه یوه ټوټه پاتې وي...

ایــک دل کا توکڑے هزار هویں
کویی اُدهر گرا کوئی ادهر گرا

بېلتون خورا گران دی، له یارانو دوستانو او خپلوانو چې جدایي ځومر ځوروونکې ده، دغسې لېږد هم زمولونکی خیژي، ځکه خو مخه ښه کې خپل احساسات په سختي کنټرولولی شم.

پیر صاحب د چای وویل... ما ورته کړه پرېږده یې لاره کې به گورو... په حیراني راته گوري...

له خپلو سوچونو او احساساتو سره بوخت یم چې غوړمب شو، د ډزو دندو کار...

بیا به یې دچاد ځوانی گلان ریژولي وی...؟

کابل کې ژوند په همدغسې ډزو کې ساه اخلي، کابلیان د لمبو په سیوري کې د ژوند هیلې پالي، د مرگ په کومي کې په ماتو او زخمي گوتو د ژوند د نغمې شلېدلې تارونه ترنگوي.

حقاني صاحب وظیفه خلاصه کړې... له سلام سره لړ په ډډه کېناستم...

خورا ستړی مې موند... تر اوسه مې دغسې ستومانه، نه ولیدلی...

ورته کړه مې: حاجي صاحب زه په تورخم درځخه ځم...

لنډه يې راپرې کړه ستا خوښه...

زه چوپ شوم.

دی هم نور څه نه وايي.

زه منتظر یم که وو ايي... څه وکړه... څه کوو، څنگه يې وکړو...

خو ده هېڅ نه ويل.

زه هم غلی ناست یم.

له ماسره د ويلو ډېرې خبرې وې... خو زړه مې نشوا کړی، ما خپل جرأت بايللی...

ما حقاني صاحب د جگړې لومړيو کرښو، بمباريو او سختو شپو کې لیدلی، په جرگو مرکو کې ورسره ناست یم له مشرانو، لیډرانو سره مې په تودو او جدي بحثونو لیدلی، د ژورنالستانو سختو پوښتنو سره مخامخ شوی، خو چېرې مې هم دغسې ستومانه او بې حوصلې نه دی موندلی...

پر خونه درنه چوپتيا خپره ده، د علي جان حاجي هم شونډې گنډلې، څېره يې نيولې او ترينگلې ده...

زه ژر ژر خپل ساعت ته گورم...

حقاني صاحب وويل: ملگري درسره شته..

ورته وايم داسې څوک نه...

وايي په خير ولاړ شئ.

زه هم راولاړ شوم... خدای پامان...

مخه ښه...

نه د خرخ درک ولګېد نه د لارې لګښت... حاجي صاحب کله هم څوک دغسې تش تور نه دي رخصت کړي...

مخه ښه کې به يې د ملګرو له احوال او وضيعت ځان ډاډه او خبر ساتي، چې راووتم مولوي شيرين او عبدالرحيم اخوندزاده هم پر تورخم د تلو تابيا لرله، سره ملګري شو...

علي جان حاجي- پير صاحب تر لاس نيولی، پير صاحب څټ څټ ته کېږي، چې ما ورته د پېښور خبره نه ده کړې...

دواړه زما خواته راغلل... علي جان وايي حاجي صاحب ويل دا خرخ ورکړه... د عبدالرحيم اخوندزاده ګاډی ترمخ د مولوی شرين او زموږ هغه ورپسې... مخ په پېښور...

چې پکې ښکلي ياران شته
پېښور تر هـــــر ديار ښه

غبرګـــون:

مطبوعات نشته رسنيو ته د لاسرسي مخه نه ليدل کېږي، خلکو د اعتراض ځانګړې لار خپله کړې، له ځان سره له جګړو د نفرت اظهار...

د تنظيمو، تنظيمي جګړو او ټوله کې مجاهدينو پر خلاف د کرکې ځرګندولو دا يواځينی لار ده، چې د چستانو، ټوکو او سندرو په جولۍ کې پرې خپل غم غلطوي او د انتقام درد ټکوروي، کله يې خپل احتجاج پر دېوال کښلی وي، کله پر کومه پاڼه چې بيا خوله په خوله ګرځي...

پکول ګو کرد، ريش شبش، لونګي...

هفت خر تان ببريد، يک ګاؤ ما را پس دهيد.

يو لاس کښلی پوسټر باندې بې "خر مگس" کښلی، شرحه يې د هر تنظيمي مشر له نامه يا تخلص سره پيلي... د ماشومانو د ساتيري کيسو کې يې خپل دردونه او احساسات ځای کړي...

اکو بکو سرسيندکو

روسان لاړل په ترپکو

چې لايق و، د کوتکو

اکو بکو سرسيندکو

نجيب بند شو په ولچکو

پنجابيان شول په چکچکو

دا بې شرمه بې تبلکو

شيخان ټول شول په غومبکو

چې چور گډ شو د چپلکو

بيا حضرت شو صدراعظم

يو دوه مياشتې زيات و کم

ده ويل ځان به کړم محکم

سپور به شم په گلم جم

خو په عقل کې و کم

ځکه سپك شولو په سپکو

اکو بکو سرسيندکو

رباني ونيوو وار

ده کولو دا اقرار

د اسلام يم خدمتگار

د اسلام دې ټيکه دار

د غدارو دې غدار

حل و عقد په نوم شورا

جوړه کړه په ناروا

ملت نه و پرې رضا

خو ده وکړه دا گنا

خوار ملت سره جفا

گلبدين شو خبردار

چې څه وکړل دې مکار

ځان يې جنگ ته کړو تيار

بريد يې گډ کړ د ټوپکو

اکو بکو سرسيندکو

پنجابی شو خبردار

ورته راغی په تلوار

دا مضر او فريبکار

ټول يې کينول کتار

ورته ناست و لکه پلار

ورته يې وکړ نصيحت

چې تقسيم به کړم قدرت

د رباني دی رياست

د گلبدين هم صدارت

د هر چا دی خپل قسمت

خپل کوي عیش او عشرت
بیا جنگ مه کوی بچکو
اکو بکو سرسیندکو

په پښتو کې دا متل دی
چې په تول ښه مکمل دی
دا چې غله دي درې رقمه
دا کیسه ده ډېره سمه
دا یوه ته وایي غل
خزانې ته جوړ کړي چل
دا دویم یې دی غل د توس
خر به پټ کړي دا دووس
دا دریم یې دی پیر کوسی
وباسي د سترگو کسي.
زه چې گورم دا مشران
دا زموږ ټول لیډران
دا ټول غله دي د چاینکو
اکو بکو سرسیند کو

ډېر گرم نه دي حکیم جان
یې خبر په دې بیان
بیا یې مکې ته کړل روان
د اووه واړه مشران

ورته کېښوده قرآن

د خدای کور کې دا فرمان

وېې کړو عهد او پیمان

چې پر یوه لار یوو روان

نه آزار کړو افغانان

نه ځوریږي یتیمان

خو قسم یې کړلو مات

دې خاینو نالایقو

اکو بکو سرسیندکو...

کابلیانو عجیبه خبرې جوړې کړې، واقعیتو ته یې د ټوکواو طنز ژبه ورکړې، وایي: ملگرو ملتو ډاکتر نجیب ته وویل که کومه غوښتنه لري دوی به یې د کابل پر واکمنو ومني...

ډاکتر ورته کړه که راډیو تلویزیون کې د نیم ساعت خبرو وخت راکړي، ملگرو ملتو دده غوښتنه احمدشاه مسعود او رباني ته وړاندې کړه.

ځواب منفي دی، ډاکتر ورته کړه، شل دقیقې، دا هم نشوی کېدای، پنځلس، پنځه... دوی یوه دقیقه هر غوښتنه رد کړی شوای.

ډاکتر د یوې ثانیې غوښتنه وکړه، ملگرو ملتو وپوښت په یوه ثانیه څه کېدای شي...؟

ډاکتر ورته وویل ډېر څه گوته به ورته لکه کړم چې ترټ...

***

د وریښمین تنګي پر یوه کمر یې کښلي:

قرض ورکړه سیاف ته

ضامن ترې ګلبدین واخله

راشه بیا مې (........) واخله

***

قو قو برگ چنار

رهبرا ششته قطار

میزنه چرس و قمار

کت دالر وکلدار

کاشکی سیاف میبودم

زیر لحاف میبودم

هفت امیر پارینه

پگا خوردند خاگینه

ساخته از خون مردم

قصرهای شاهانه

قوقو برگ چنار

امیرا ششته قطار

میکنه پیسه شمار

میزند لاف بیسیار

(بشپړ نه دی)

دغه شعرونه د شبنامو په بڼه ویشل شوي:

ای رهـبران! ای رهزنـان اه مـن و جـان شـما

ای خاینـان فتنـه جـو خـونم بـدامان شـما

من ملت وامانده ام، افتاده ام در بندتان
خونین بود اعضای من از جنگ و پیمان شما
هستی من برباد رفت از غارت و دزدی تان
اولاده ام آوره گشت از طرح پنهان شما
در بند پول و حرص جاه سودا نمود خاک وطن
بهر عرب، بهر عجم اینست وجدان شما
ای ظالمان ای قاتلان خون میچکد از جنگ تان
ای دلقکان بیگانه اینست دوران شما

***

چرا ظالم وطن را با فلاکت مبتلا کردی
ز میهن لاف سر دادی چه میگفتی چیها کردی
تو میگفتی که روزی این وطن را گلستان سازم
نهادی پا به میهن صد شر و فتنه بپا کردی
به ساز اجنبی بر پا نمودی رقص کشتن را
بخون بیگناهان سرخ، دستت را حنا کردی
نه تاراج و یغما بردی همه هست و بود ملت
به خوف از ملت مظلوم و نه ترس از خدا کردی
دلت پر از نفاق و کینه در سر شور بربادی
علم بر کف شعار و اعتصموا ادعا کردی
ز اعمال رذیلت فرعون و شداد حیا نمود
خاین به ملت و مردم خیانت با خدا کردی

(د دوارو نظمونو ډېره برخه د لیکلو نه ده)

مردم کابل زمین

صحنه بچشمت ببین

دشمن تو در کمین

کن نگه واپسین

سوی تو توپان رسید

مردم نادان رسید

قوم مجاهد چه شد؟

رهبر و مرشد چه شد

مردم زاهد چه شد؟

محراب و مسجد چه شد؟

قاتل و دزدان رسید

دشمن افغان رسید

نیست وفادار تو

رهبر ریا کار تو

هست همه خار تو

جمله شده مار تو

پیرو شیطان رسید

گوی پاکستان رسید

چوچه انگریز و هند

صاحب کچکول و کند

نوکر ارباب سند

روز ملنگ و شب رند

صد را میران رسید

(.........) جان رسید

لعل و زمرد چو خاک

تورمل و بیروج پاک

لاجورد با دل چاک

مال (.....) حکاک

نوکر ایران رسید

خواجه ئین (...) رسید

تاجر تر یاک و چرس

پودر ان زود رس

نیست به سود این کشور

بسته به باد هوس

دشمن انسان رسید

(....) خان رسید

لیدر وهابیت

نوکر اعرابیت

پیرو شدادیت

خون و رگش مادیت

سرخیل دزدان رسید

(....) بی ایمان رسید

تاجر توپ و تفنگ

خفته بجان چون گرنگ

نوکر ملا شرنگ

شایق گیلاس و بنگ

غر غر و نالان رسید

ملا (...) جان رسید

(...) ریا کار ببین

مسجد و زنار ببین

روبای مکار ببین

دیده خمار ببین

به سر جوشان رسید

پیرک (....) رسید

وحدت مملو زکین

دار خمینی ببین

گشته بیرون از کمین

دشمن روی زمین

ننگ شیعیان رسید

دل رفسنجان رسید

شیرک برقی کجاست

قلزم ژرفی کجاست

موج سرآبی کجاست

دیو نقابی کجاست

ناکس دوران رسید

(...) پریان رسید

پیرو پرچم شده

عضو گلم جم شده

نوکر دوستم شده

ننگ دو عالم شده

خار مغیلان رسید

شرم جوانان رسید

دزد جواهر رسید

کاذب و ساحر رسید

شعله جا سر رسید

ظالم و جابر رسید

بجان افغان رسید

جنرال (...) جان رسید

وهابی کرد قیل و قال

حق ملت شد پایمال

تاکه او ناید بحال

در حدود یکصد سال

رقاص (...) رسید

بدبختي افغان رسید

ځيني برخي د ليکلو نه وې، ځيني مې نشواى ليکلى، ځيني مې چې په بيړه کښلي په بيا ليکلو کې نشواى لوستى - ځکه خو بشپړ نه دي.

پنج بناى جهادي: سلاح، ريش، پکول، قتل و غارت، چوکی مقام

پر يوه ديوال کښلي :

مجاهدين امدند

خاین دین امدند

با موتر پک اپ

پشت قالین امدند

تشنه خودن مردم

روی زمین امدند

بل ځای په سکرو لیکل شوي:

کابل برباد کابل

دشمن ناشاد کابل

رهزنان خود فروخته

میکند بیداد کابل

د میوند واټ پر نړېدلي اپارتمان:

ای شرارت پیشه تا کی این شرارت میکنی

شهر را یکسر دچار ترس و وحشت میکنی

مردم ما را چرا غرق مصیبت میکنی

افرینت ای مجاهد خوب خدمت میکنی

کار این وطن را به یغما و غارت میکنی

ای خدا ناترس با اسلام تجارت میکنی

د دهمزنگ د ترافیکو پر مدیریت:

امیران غیر پرست

بخاطر تاج و تخت

میریزد خون ناحق

میکند ظلم و وحشت

ذوق زده امارت

رهبران بی غیرت

مرگ آور دون صفت

خاین به ملک و ملت

مرده باد! مرده باد!

د میرویس میدان پر ویجاړه سینما:

چراغ گل دلت سرد است کابل

رقیبت سخت نا مرد است کابل

میمیرم من بجان نا توانت

که هر جایت زخم و درد است کابل

د شا شهید پر یو ښوونځي:

دا مجاهد مجاهد ټول کړئ

تنور پرې سور کړئ چې وطن په کرار شینه

پر یوه بله نړېدلې ودانی:

دوستم بیازار آمد

گلو به کشتار امد

از بخت بد مردم

سیاف مکار امد

این خوجه ئین رباني

این شیطانک ثانی

هر تار ریشش دام است

این جمبور اخوانی

به نام دین خدا

کشتار و جنگ و بلوا

میکند به مردمان

چور و چپاول روا

صد لعنت هزار نفرین

بر مسعود و گلبدین

دوستم ستم گرا

مردود دنیا و دین

مرده باد هر ستمگر

هر خاین باد در بدر

(بشپړ نه دی لیکل شوی)

(...) شد سخت رسوا

بی ایزار و بی کالا

روشن تاریخ شور بازار است

ماما جان بخت تو بیدار است

نوبت رسید به (...)

در هشت روز دو هزار قربانی

خوجه ئین باز سر خر سوار است

ماما جان بخت تو بیدار است

زمرد شد بمثل کاه

لاجورد شد بیع زده بازارها

بیروج و لعل میخ پیزار است

ماما جان بخت تو بیدار است

(بشپړ نه دی لیکل شوی)

(...) از راکت کولکسیون میسازه

(...) در شمال کون فدراسیون میسازه

خوجه ئین برای خود اساسی قانون میسازه

(...) از هزارا کلچه صابون میسازه

دل بوبوجان خوش که دشمنه سرنگون میسازه

(...) خو از اول غلام غلام بود

(...) از قدیم مبتلای نشه مدام بود

(...) از زرنگی در فکر ذخیره گدام بود

(...) از روی حرص بتلاش حرام بود

دل بوبوجانش خوش که بچه ها بدماش بی لگلام بود

(...) را رفسنجاني لمسوت کرده بود

(...) راوها بیان دخلوت کرده بود

(...) خپکی زیر فالیز انجروت کرده بود

(...) از (...) پرسان قی قروت کرده بود

دل بوبویش خوش که شوق ریش و بروت کرده بود

جرگې د جګړې اور ګل کړ
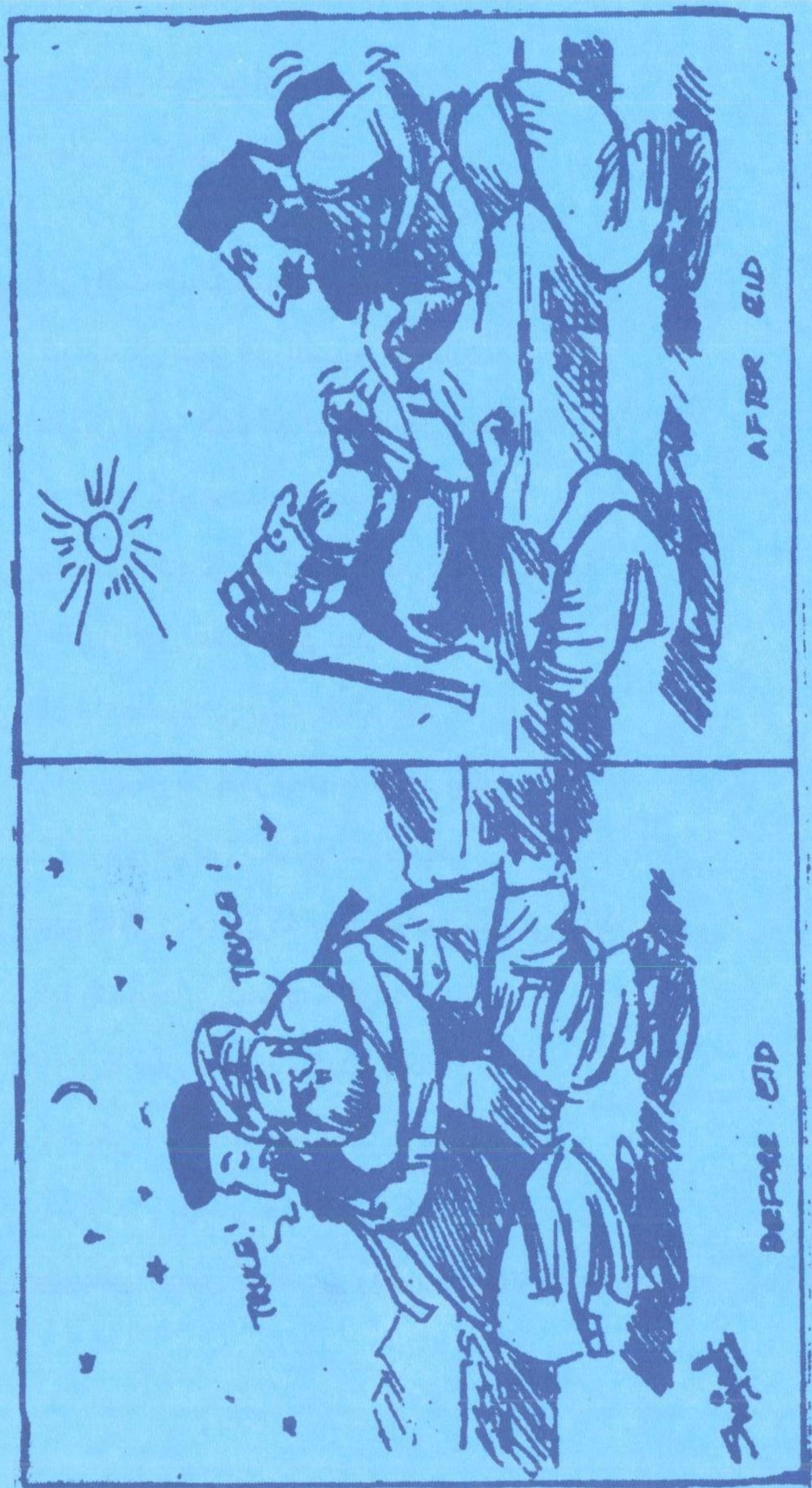
د ۱۳۷۲ لمریز د لیندۍ میاشت ده، د پېښور هوا لکه د پسرلي لګیږي حقاني صاحب په یوه بله روغه جوړه بوخت دی، د هېواد بېلا بېلو سیمو خوله ور مرکچیان او جرګه مار یې راټول دي، پلاوونه، چرګان، غوښې بادیرې... زموږ هم بېړۍ مېره ده.

د جرګو مرکو یو خوند په همدې غوړو غوړوپو کې دی، خو کله کله سړی د ګېډې په آزار هم واړوي، کرۍ ورځ په نهره هغه هم سفر او تودو بحثونو کې دربانډې تېره کړي، لا چې واک غواړي هغه هم توی وړی، چې له امله یې په لوښي لاس نیولو ته اړشي، خوندور خوراکونه درته ایښي وي، ګوتې به نشي وروړی...

چې د دواړو غاړو قناعت هم څه اسانه خبره نه ده چې که توی وړی واک دې اخیستی و، بیا د جرګې له پرېکړې څوک غاړه نشي غړولی.

یو ځل یوې غاړې ته ورځه، بیا بلې ته، خپله ورته وایه، د هغه اوره، دلته نو د نرخ او کاڼي خبره شي، چې بلا حوصله غواړي د دغسې جرګو اوبحثونو منطق نه د سیاست او دیپلوماسی په ښویو، لشمو اصطلاحاتو کې موندل کېدای شي، نه د یوناني فلسفیانو په صغرای کبری کې... دغسې منطق او اغیز یواځې پښتانه مرکچیان او جرګه مار ښوولای شي، چې پخپل جادوګر منطق په لږ وخت کې د بدیو، دښمنیو د مودو کنګال شوې چاپېریال ویلې کولای او د جګړو په لمبو سړې اوبه تویولای شي.

حقاني صاحب د همدغسې جرگې په مټ وکړای شول، دښمنې غاړې روغې ته چمتو او د جرگې پر ټغر راټول کړي.

د عقرب میاشتې له پیله له پېښوره، جلال اباد، سروبي ته ځو، د ربړې په بېلا بېلو اړخو خبرې کېږي، احمدشاه مسعود چې څه له خدایه پر اسمان غوښتل پر ځمکه یې موندلي وو، ده له پیله غوښتل جگړه له کابله اطراف ته ولېږدي.

د گډ شورایي سیستم د ایجاد له امله ننگرهار ښه اداره رامنځ ته کړې، ټول اړخونه یې خپل څنگ پورې نیولي، مانا د حزب او جمعیت سیمه ییز ځواکونه یې هم یوه میز ته راغونډ کړي، امنیت ښه دی، د کابل کډوالو ته هم د پنډغالو او خیمو اسانتیا شته، د جلال اباد ټرون ددغه ادارې بل برې گڼل کېده، خو احمدشاه مسعود او نظار شورا د ننگرهار له ادارې او شورا ښه زړه نلري، د حزب پر ملاتړ یې تورنوي، غواړي د حزب د تجرید او مخالفت دریځ ته یې اړ کړي.

حاجي قدیر خپل ناپېیلی موقف ټینگ ساتي، له بده بخته د حاجي شمالي خان په وژلو ننگرهار کې رامنځ ته شوی تاوتریخوالي د جگړې ترینگلتیا او اندېښنې رامنځ ته کړې وې، نژدې د پښتنو قومو ترمنځ د یوې خونړۍ جگړې اور بل وای...

کابل ننگرهار شورا ته د پوځي مرستو پیغامونه لېږل، د هوايي ځواک ټتر یې واهه چې که وکړای شي، د حزب قوماندان زردادخان چې سروبي کې په یوه مانا د احمدزیو د پوځي قوت سمبول گرځېدلی وځپي، او د پښتنو تر منځ د جگړې اور بل کړای شي، له یوه غیشي دوه ښکاره ترلاسه کړي.

د کابل تورخم لار تړلې، مسافر په لارو کې بې اسرې بند پاتې دي،

کابل کې د خوراکي موادو نرخونه اسمان ته ختلي، دواړو غاړو د یو بل پر ضد مورچې نیولې درنې وسلې یې ځای پر ځای کړې.

مولوی حقاني د سولې لپاره یوه جرگه جوړه کړه.

ورور یې حاجي محمد ابراهیم د میزان میاشت کې پر دواړو غاړو وگرځېد او د جرگې لپاره یې رامات کړل.

حقاني صاحب مطبوعاتو ته وویل: د ننگرهار شورا او احمدزیو ترمنځ د جگړې اورلگېدلی و، د جگړې مخکنی اسباب او عوامل چې هرڅه وو او دا چې څه ډول دغه جگړه پېښه شوه، چا د جگړې دغه اور ته د لمن وهلو هڅه وکړه، د چا لاس پکې و او له دې لارې یې د خپلو سیاسي اغراضو د ترلاسه کولو هڅه کوله زه دلته په هغې بحث مناسب نه گنم، چې لږ و ډېر ټولو ته څرگنده ده...

البته ظاهري منشاء د حاجي شمالي خان او دده ورور ناصر خان وژل او د دوی د غونډونو مرکزونو او شتمنیو لوټل و، دې کار د احمدزیو پر قام بد تاثیر وکړ، که څه هم په دې هکله ډېرې توصیې وشوې خو کوم ځای یې ونه نیو، احمدزي پورته شول او دا یې عنوانوله چې انتقام نه اخلي، د شمالي خان د شخصي شتمنیو، غونډو او وظیفې غوښتنه یې کوله چې دا هر څه بېرته دوی ته وسپارل شي.

ننگرهار شورا ویل د شمالي خان له امله زموږ نظم وړاندې هم مختل و، امنیت خراب و او نور ډېر داسې مشکلات موجود و، اوس که یو ځل بیا دده خاصو کسانو ته په داسې صورت کې چې روغه نه وي شوې، او مړي یې پر ځای پاتې وي، دده کسان شورا ته راشي دا به د جنگ او فتنې سبب وگرځي.

دوی دا هم ویل چې شورا د تنظیمو په سطحه جوړه شوې اوس باید

د هغه په عوض د محاذ له تنظیم یو بل نفر ونیول شي، په دې شورا کې د قوم په لحاظ کوم تشکیلات وجود نلري، چې شورا کې د قوم په حساب برخه ورکړل شي، دغسې غونډونه او مرکزونه هم شخصي ملکیت نه دی، دا ټول د ننگرهار شورا واك کې دي چې د ننگرهار فرقې مربوط دي او د کوم قوم ونډه نشي گرځېدای.

دوی دا هم ویل چې دغه مربوطاتو کې که څوك ټاکل کیږي هغه باید د ننگرهار مربوط وي، موږ په غور او تعمق د دواړو خواوو اظهارات واورېدل او د خپلو معلوماتو بشپړولو هڅه مو وکړه دغسې مو ننگرهار کې د شمالي خان د وسلو شتمنیو معلومات راټول کړل، په حصارك، سروبي، تیزین او ملا عمر کې منځ ته راغلی وضعیت او موجود او پخوانی حالت معلومات مو ترلاسه کړل، موږ لومړی دا کوښښ وکړ چې لار خلاصه شي، ځکه په جلال اباد کې سلگونه مساپر د لارې بندېدو له امله چې زنانه، بوډاگان او اطفال پکې شامل دي، له څو ورځو بند پاتې وو، چې نه هوټلو کې ځای و، او نه هغوی کوم بل ځای پیدا کولای شوای، ددې له امله کابل کې هم د خوراکي موادو نرخونه ډېر لوړ تللي وو، او د غذایي موادو قحطي یې رامنځ ته کړې وه، او ټول هېواد یې اغېزمن کړی و، موږ لومړی لار خلاصه کړه، نژدې یوه میاشت مو په دې هلو ځلو تېره کړه، څو واره تر جلال آباد سروبي پورې ولاړ و، له ټولو اړخونو سره مو تفصیلي خبرې وکړې، د هغوی قناعت مو حاصل کړ، زموږ د هلو ځلو په نتیجه کې ننگرهار شورا توافق وکړ، چې که جوړه کیږي باید بیخپوره جوړه وشي، ځکه خو یې شورا کې د شمالي خان د ورور حاجي مونجي په شمولیت هم توافق وکړ، غونډونه او قطعات به داسې کسانو ته چې د ننگرهار او د محاذ تنظیم مربوط وي

وسپارل شي، ټول لوازم او شتمني به يې ورته تسليم ش[illegible] استشناد ډاکي غونډ، دا غونډ فعلاً پير صاحب ته حواله شو، ا[illegible]ب به دا غونډ داسې چا ته سپاري چې دواړه غاړې پرې توافق[illegible]ي. ځکه دغه غونډه جنرال رحيم وردگ تاسيس کړي.

فيصله کې دا هم راغلي چې د لارې په اوږدو کې بايد دواړه غاړې پاټکونه وانه چوي، غير قانوني محصول او پيسې له چا وانخلې که هر چا سرغړونه وکړه، دواړه خواوې به ورته يو لاس وي، له سرغړوونکي به هيڅ ډول قومي، تنظيمي ملاتړ نه کوي، له دواړو خواوو پنځوس، پنځوس لکه کلدارې برمته او ضمانت اخيستل شوې،که هر طرف له فيصلې سرغړونه وکړه دا به په طريقه د تعزير باالمال د دوی جريمه وي، چې د سولې هيئت ته به ورغلی وي.

د مريو په باره کې تر يو کال تيره کېښودل شوه، په دې موده کې به د مريو پور نه غوښتل کيږي.

ترڅو حالات مساعد شي، چې شوې فيصله عملي کړای شي، دا هم بايد ووايم چې هر طرف له دې فيصلې سرغړونه وکړي، برمته به يې ځي، دا دفيصلې يوه کاپي ده درسره وايې خلئ...

جرگه د حقاني صاحب په مشرۍ له لاندې مرکچيانو جوړه وه.

د جرگې مشر مولوی جلال الدين حقاني

حاجي محمد ابراهيم عمري — ځدراڼ

حاجي مادوخان — ځدراڼ

وکيل وزير محمد — ځدراڼ

حاجي عبدالرحمن خان — ځدراڼ

حاجي خانگل — ځدراڼ

خان صاحب محمد وزیر	منگل
حاجي حبیب الله	منگل
حاجي نظام الدین	گربز
ملك حسین	گربز
حاجي شاه خان	گربز
حاجي ولي	گربز
حاجي ماه خان	تنى
حاجي میربازخان	خوستوال
قوماندان ولسوال محمد حکیم	کابل
تورن خان محمد	کابل
قوماندان عجب گل	کابل
قوماندان موسی خان	وردگ
قوماندان میاسید اغا	وردگ
خان صاحب انورخان	زرمت
وکیل سرورخان سلیمانخېل	کټواز
حاجي آدم خان جلال خېل	کټواز
شاه محمود ساپى	کونړ
ملا بخت میر	وردگ

د سولې پرېکړه ۱۱/۸/۱۳۷۲ د لنډي خیبر یوه لویه غونډه کې اعلان شوه.

غونډې ته د ننگرهار شورا رئیس حاجي عبدالقدیر خپله لنډه وینا کې ووېل: جنگ، جگړې که د هر چا لخوا وي، د افغانانو په تاوان دي،

موږ د جنګ جګړو بدیو دښمنو مخه په جرګو، مرکو بندولای شو، چې دغسې یوې جرګې زموږ له منځ دښمني لېرې کړه، حقاني صاحب زموږ ترمنځ د جرګې له لارې سوله راوسته او یوه بدي او دښمني یې په وروری بدله کړه، موږ له ده مننه کوو، او د جرګې د پرېکړې د منلو ډاډ ورکوو.

په ده پسې د احمدزیو مشر حاجي نعیم کوچي خپلو خبرو کې وویل: زموږ او ننګرهار شورا ترمنځ یو لوی جنجال رامنځ ته شوی و، حکمتیار صاحب او حضرت صاحب ددغه جنجال د لېرې کولو هڅې وکړې، خو بدبختانه دا جنجال حل نشو او تر سروبي ورسېد.

The Afghanistan Islami Daulat

د افغانستان اسلامي دولت

د خوست ولايت

د (   ) رياست

څانګه

بسم الله الرحمن الرحيم

نحمده و نصلي على رسوله الكريم و بعد! الله پاک مسلمانانو ته همېشه په صبر، صحبت، عفوه او په احسان باندې اوډېدې خواب په نېکي ارشاد کړی دی نو کله چې د دوو ډلو مسلمانانو په منځ کې جنګ شروع شو بې طرفه مسلمانانو ته خدای پاک د دوی د اصلاح امر او ارشاد کړی لکه چې الله پاک فرمايلي دي: و ان طائفتان من المؤمنين اقتتلوا فاصلحوا بينهما فان بغت احدهما على الاخرى فقاتلوا التي تبغي حتى تفئ الى امر الله فان فاءت فاصلحوا بينهما بالعدل و اقسطوا ان الله يحب المقسطين.

حم سورة الحجرات

نو کله چې څه موده مخکې د ننګرهار او سروبي او احمد زيو مسلمانانو په منځ کې لانجه پېښه شوه او عام قتل او قتول شروع شو د دې لانجې د حل دپاره مونږ د صلحې هيئت جانبينو ته د صلحې خواست وکړ مونږ دوی مونږ ته عام و تام واک او اختيار راکړ

د صلحې هيئت د پېر تحقيق څخه وروسته لاندې فيصلې صادرې کړې او د هر جانب څخه يې او مېليونه کلداري نقد ضمانت واخيست.

١- هغه خلک چې په دواړو جانبو کې مړه شوي دي د هغه په باره کې د خپلو ملحوظاتو په خاطر د صلحې هيئت يو کال کابو کبسود او د دغه ذکر شوي وخت په تېرېدو يا مخکې د دې تاکلي وخت څخه به د صلحې هيئت په ذکر شوي برمته د غه معامله انشاء الله فيصله کوي يعني د مړو خلکو فيصله د دې هيئت په غاړه ده. جانبين به د مړو په معامله کې يو په بل کار نلري، د مړو خلکو د وارثانو حقوق کاملاً د صلحې د هيئت په لاس کې دي، د وی دواړو جانبو د خلاف په صورت کې په ذکر شوي برمته خان به بند کړي او هم بې د خدای په قرآن ځانونه بند کړل.

٢- شخصي مالونه به جانبين يو بل ته واپس کوي او د دواړو جانبو به خدای (ج) حاضر او ناظر بولي، حقه حقونه د مستحقينو ته ور کړي او که بيا هم د کوم جانب قناعت حاصل نشو نو د صلحې هيئت فيصله به د دوی په حصه کې آخري فيصله وي.

٣- دشمالي خان په عوض په شوراکې د ده د ګروپ يو صالح سړی چه د ننګرهار مربوط وي مقرر شو لاکن چه د ده د کورنۍ په استثنا وي.

٤- د واکې غونډ چه سابق د پېر صاحب مربوط ؤ هغه د پېر صاحب زوی محمد آغا ته ورکړ شو لاکن شرط په دا وي چې پېر صاحب به داغونډ داسې شخص ته حواله کړي چې د جانبينو د قناعت وړ وي.

ب: دشمالي خان د ننګرهار مربوطه قرارګاوې او مرکزونه د سابقه تعامل له مخې د ټولو لوژستيکي او نظامي موادو سره ورته حواله شوه البته په دې قطعو کې د نورو ولاياتو او سابقه رژيم او نورو تنظيمونو خلک د شموليت حق نه لري.

ج- هغه مرکزونه او قرارګاوې چه احمدزيو د مقابل لوري څخه د دې موجوده شخړې په سر نيولي دي هغه خپلو مربوطه قوماندانانو ته چه په سروبي اوزبين، تيزين، حصارک او ملاعمر بابا کې موجوديت لري سره د لوژستيکي او نظامي موادو په مکمله توګه حواله شوه.

٥- د ننګرهار اداره بايد د سابق په شان خپلو شوراګانو او وظايفو ته ادامه ور کړي او د سابقه تعامل له مخې د قوماندانانو سره چار چلند وکړي چه د چا قانوني شکايت پورته نشي او کوم قطعات او حزبونه امنيتي يا نظامي چه د ننګرهار د اداري له لارې اکمال کيږي هغه د دې اداري د حکم پيرو او خپلو وظايفو ته د اداري د حکم سره سم دوام ور کړي.

٦- د کابل څخه تر طورخم پورې بايد هيڅ نوع پاټک غير اصولي او غير قانوني د محصول او جريمې په بهانه وجود و نه لري او کوم کسان چه د دغه مادې خلاف ورزي کوي د دغو کسانو مقابله او مخ نيوی به جانبين په مشترک دول کوي هيڅ نوع تنظيمي يا قومي ملاتړ به جانبين نکوي.

٧- د فيصلې د اعلان څخه وروسته بايد په دوو ورځو کې جانبين شوراګانې لښکرونه او سنګرونه د يو بل په مقابل کې په کلي دول ختم کړي او خپل عادي ژوند ته دوام ورکړي.

٨- هغه قوماندانان چه د شمالي خان د مرګ څخه وروسته د شورا او وظيفو څخه تللي دي بايد خپلو، خپلو وظايفو ته چه شورا ورته سپارلې دي حاضر شي.

٩- د فيصلې د اعلان څخه وروسته سمدستي بايد د صلحې هيئت او جانبين منتخب شوي هيئتونه په مشترک دول د فيصلې د موادو په تطبيق کې اقدام و کړي.

ومن الله التوفيق، والله اعلم و الله على ما نقول وکيل

د هيئت مشر مولوي جلال الدين حقاني

ادم جلال حبر

حاجي زرباز خان

WHEN WILL MUTAHIDEEN ATTACK KABUL?
NOT IN NEAR FUTURE. THEIR TRADITION DEMANDS TO ATTACK EACH OTHER AFTER EVERY VICTORY

زموږ مشر مولوي جلال الدین حقاني جرگه وکړه له دواړو خوا و یې واك واخیست، موږ عام او تام اختیار ورکړ او درنه مچلغه مو ورته کېښوه، په پښتنو او احمدزیو کې چې یو ځل چاته ځوك واك ورکړي بیا هغه فیصله څوک نشي ماتولای. کومه فیصله چې حقاني صاحب کړې، موږ یې په بشپړه توگه منو او زموږ قوم ترې ملاتړ کوي.

په پای کې مولوی حقاني پخپلو لنډو خبرو کې وویل، موږ ډېر خوشاله یو، چې د دښمنی او جگړې مخه مو ونیوله، موږسره دواړو غاړو په پوره صمیمت همکاري وکړه، دا د جرگې برکت و، چې د ورورۍ فضا یې رامنځ ته کړه چې لله الحمد یو دایمي اوربند وشو او د لارې په دایمي خلاصون موافقه وشوه، دواړه غاړې له پرېکړې راضي دي، داسې څوك مونه دي لیدلي چې فیصله یې پخپل تاوان بللی وي، زه له دواړو غاړو او خپلو ملگرو مننه کوم اجر او خیر ورته غواړم.

دغه بریالی جرگې ثابته کړه چې د جرگو اصل ته په پاملرنه موږ خپلې ربړې او کشالې په ښه توگه اواروِلی شو، چې جرگه د افغاني ولسواکې په تن کې د روح حیثیت لري د افغاني ولسواکي دغسې موفقیت که ډېر خوشال او ډادمن کړل، پر ځینو یې د وېرې او اندېښنو دوړې وغورځولې... دغه جوړې په ډاگه کړه چې جرگې زموږ په ملي هویت او تاریخ کې د تل لپاره د ربړو په اوارۍ کې کارنده رول لرلی دی.

که څه هم موږ د اخبار مجلو چاپ ځنډولی خو په دې اړه مې فوق العاده گڼه چاپ کړه... هاشمي صاحب چې له قاضي نجي الله سره دائرةالمعارف کې کار کاوه، پر دغه گڼه دده له تبصرې راته وویل... ننگیال ته خدای ورکړه... اوس به مو په جرگه جرگه لېوني کړي... دی د جرگې مرکې له دغه ورخه پر لویه جرگه د اوبو ور اړولو مخ گوري...

سوځنده سیوری:

دوه جلا پیغامونه

حقاني صاحب له متحده عربي اماراتو خوست کې د پوهنتون په جوړېدا کې د مرستې ژمنه ترلاسه کړی، شاوخوا پر گرځېدو او لټون یې له مټه چینې سره سړك ته نژدې سیمه خوښه کړه، نخچه بشپړه او پخې خښتې را رسېدلې، انجینران لگیا دي، د دېوال گرځولو چارې بشپړې شوې دي.

زه نه پوهېږم... دلته ماته کومه اړتیا شته...؟

چې نور ځان راته سولېدلې او بېکاره پرزه بریښي، چې د کوم ماشین د گرځولو نه بلکې د پښ لخوا د لور او څټک لپاره کارېدای شي...

ورځ تر ونو لاندې په خپلو سوچونو او ډگروال صاحب سره په ټوکو، کیسو تېره شي... ماښام د پیرانو حجرې ته ځان وربرابر کړو، چې یو څه غوږه را رسېږي... شپه په آرام تېره شي...

خو د ډگروال له لاسه دا ځان راباندې ودرېد... چې به ناخبرۍ یې د یوه پیر په رټلو ترټلو خوله خلاصه کړه، وایي دلته یو څوک دی شیرین جمال نومي که گل جمال ځمکې یې لاندې کړې، چې په تخته بېک کې یې ونه ځړوم، نه یې پرېږدم...

له دې ناخبره چې دغه ښاغلی پیرانو خپل مشر منلی... که څه هم پیرانو خبره په خندا تېره کړه، خو ما یې له ببر کتلو او پارېدلو پر زړه

وخوړه...

ډګروال ته وایم د پیرانو حجره خو دې راباندې ودروله... د شپې ځای په تا شو...

ماښام له څه بې درکې وروسته خوشاله را روان دی... وایي راځه! د مستري سردار د ورکشاپ مخه کې دوه چپرکټه ایښي، پر یوه یې خپل څادر وغورځاوه، د بل یې ماته اشاره وکړه د خوست ماشې په نامه دی چې منګس یې بولي لکه برچې یې اېستلې ... سترګې مو پټې نه شوې...

سهار مو د خوب په اسره تر ونو لاندې څادر وغوړول، خپلو خیالونو کې ډوب وم، چې ډګروال صاحب راغږ کړ: څه چې حاجي صاحب ته ورشو... ورته وایم پرېږده چې لږ د کرار سا واخلو حاجي صاحب ته څه وایې...؟

د خپلې خبرې ترمیم ته راوګرځېد... د نورڅه لپاره نه، ددې لپاره که راته ووایې تر اوسه دلته ګرځې... ځې ورک شې... خپله مخه وهې، ماښام چې حقاني صاحب وروغوښتم دګروال صاحب ته مې کړه، لکه چې کار وشو...

کوټه کې څوک نه شته، کاغذونه یې ګډ وډ مخې ته پراته دي، لکه یو راز راسره شریکوي، وایي: زما له خوا احمدشاه مسعود او استاد رباني ته پیغام یوسه...؟

جلا پیغامونه... د احمدشاه مسعود په نامه پیغام، حقیقت کې وړاندیز یا غوښتنه ده، دا چې بوسنیا کې مسلمانان د سربیانو د ظلم او تېرې، بټۍ کې سوځي، ښه به وي زه او ته د افغانستان له جګړو په لیرې کېدو د بوسنیایي مسلمانو مرستې ته ځانونه ورسوو...

ما پوښتنه وکړه، بوسنیا ته تګ شوني دی؟ امریکا او ملګري ملتونه

ښايي هلته خپل پلان ولري، حقاني صاحب وايي دا وروستی خبرې دي، چې د مسعود له خوښې وروسته پرې خبرې کېدی شي...

څرنگه چې حقاني صاحب له دې وړاندې هندي کشمير کې د امريکايي ژورناليستانو په خوښې کولو کې خپل رول لوبولی و، هغه ته په کتو ما د خپلې پوښتنې دبشپړ ځواب په نه تر لاسه کولو، څه ونه ويل:

د استاد رباني په اړه پيغام بيا هم پر يوه وړانديز يا غوښتنه راگرځېده، دا چې استاد د خوست پوهنتون په جوړېدا کې مرسته وکړي، او له کورنيو جگړو په مخ اړولو د خوست پوهنتون رياست پر غاړه واخلي، د لويې پکتيا د مشرۍ پټکی د ده دی.

که څه هم ماته دغه وړانديزونه عملي نه ښکارېدل، خو څرنگه چې خوست کې بيخي تنگ يم، له نه، نو او خو پرته مې هو کړه... ما يو ځل بيا خپل منافقت پټ کړی شو... خو حقاني صاحب څومره سپين زړی دی... چې دغسې هيلې پالي...

ما د ده لخوا د استاد رباني او مسعود په نامه جلا ليکونه وليکل چې ده لاسليك کړل، په ليکنو کې راغلي:

شهرت ننگيال زما له خوا تاسې سره پر يوه موضوع د خبرو لپاره درځي، هيله ده، ستاسې توافق تر لاسه کړی شي.

استاد رباني مې په اسانۍ وموندای شو، راسره يوه اړخ ته شو، په لنډه يې را پرې کړه: حقاني صاحب ته ووايه: "بوسه به پيغام نمی شه" خپله راشه چې خبرې وکړو...

له احمدشاه مسعود سره ليدو نژدې دوې اوونۍ وخت ونيو، کارته پروان کې د غلام بچه کور کې ډاکتر عبدالرحمن ورسره مخامخ کړم،

دغه ساحه کې د غلام بچه کور ماته له پخوا به زړه پورې و، چې دا یو وخت زما د تلو راتلو لار وه... د یوه غټ گټ او کمر پر سر ددغه سیمې له ټولو ماڼیو په جلا بڼه او رغښت چې د هر لیدونکي پام یې ځانته اړاوه... دا به چاته نه وي څرگنده چې غلام بچه یو وخت لنډه موده د ضبط حوالاتو (غالباً لومړنی) رییس پاتې شوی...

مور ژوبې ته تللي وو، هلته ابه له یوه په ونه دنگ بوډا سره چې د مړز لکی فیشني ږیره یې لرله او د پتلون پایڅې لکه د محمد هاشم خان صدر اعظم پر تورو موزو را پرتې وې لنډ روغبړ وکړ... مور ته یې کړه: دا غلام بچه رحیم پنجشیری و، هغه نوم چې ټول تاریخ او جغرافیه یې پکې راغونډه ده، له شرحې پرته څرگند و...

د ماڼۍ له لویې دروازې سره یوې وړې درې ته له دواړو غاړو پخه پوړۍ ختلې... په کومه کچه چې زینه غځېدلې، دغه برخه د کور اړخ ته ورننوتلې، مانا د پلیو لاره یې نه ده نیولې، له ټول اثر او رسوخ سره یې قانون دروند گڼلی... د ماڼۍ دننه سړی د وړوکي ارگ په مزه او منظره اوړي... چې دا وخت نوي واکمن پکې د واک لوبه توده ساتي... ظاهراً له ډاکتر عبدالرحمن سره ده خو کله کله آمر صاحب هم پېښه کوي.

زما د دوه په دوه لیدو غوښتنې ته یې په بې توپیرۍ وکتل له دریو گینټو انتظار وروسته یې په ولاړه یو لنډ لیکچر راکړ: دا چې افغانستان د ټولو اسلامي مبارزو لپاره پاموړ مرکزي حیثیت لرلی شي.

مور هغه وخت د نړۍ له مسلمانانو سره مرسته کولای شو، چې دغه مرکز مو ټینگ کړی وي...

ماترې د یو لیك وغوښتل، خو ده وویل: باوري یم چې زما له خوا هم ښه استازیتوب کولای شې...

زه له کابله کلي ته ولاړم، او بيا پېښور ته، مياشت وروسته مې له حقاني صاحب سره وکتل، معلومه شوه د خوست پوهنتون د پروژې يو انجينر چې د لوګر اوسېدونکی و، چا وژلی... د پوهنتون د جوړېدا چارې درېدلې...

د بوسنيا جګړه د اورتودوکس مسيحي سربانو او بوسني مسلمانانو او کاتو ليک کرواتانو تر منځ ۱۹۹۲ کې پيل او د ۱۹۹۵ کال ډسمبر کې د امريکا په مداخله د ډيټون تړون په لاسليکېدو پای ته ورسېده، چې د ريچارډ هالبروک کارنامه بلل کېږي.

دغه جګړه کې سربيان ځواکمن و، ځکه د پخوانی يوګوسلاويا ميراث تر ډېره دوی سره و، مانا پوځ او ځواک دوی ته رسېدلی و، د سربانو مشر رادو وان کاراديچ او پوځي مشر جنرال راتکو ميلايچ په منظم ډول مسلمانان وژل... د دغه جګړې خبرونه په اسلامي هېوادو کې انګازې خپرې کړې، د مسلمانانو ټولوژنې او د سربانو لخوا پر مسلمانو ښځې د جنسي تېري خبرونه اسلامي نړی کې لکه د ځنګل اور خپاره شول افغانستان کې غځېدلی کړکيچ کورنی جګړه رامنځ ته کړې، د افغانستان جهاد کې برخه وال ډېری عربان بوسنيا ته په لېږدېدو د بوسني مسلمانانو په پلوی جنګېدل، امريکا د بوسنيايي مسلمانانو په پلوی مداخله وکړه، مسلمانان تکيه او بوسنيا جلا هېواد وګرځېد... د جګړې له پای ته رسېدو يو شمېر جنګيالي عربان بېرته خپلو هېوادو ته ستانه شول، پاتې هغو ته د بوسنيا ولسمشر عاليا عزت بګويچ د قانوني مشتېدنې شرايط برابر او د دغه هېواد تابعيت ورکړ، ټولنه کې جذب شول ځينو هلته ودونه وکړل، د کار روزګار زمينه يې ورته برابره کړه، ځکه خو اورپکي پاتې نه شول...

پر جگړه برلاسي جرگه
د یوه کال تیره

خورا په زړه پورې ... چې نه مې تر اوسه کتابونو کې لوستي، نه مې فلمو کې لیدلي، نه مې کله د خیال په وزرو پر دغسې پېښو او صحنو د الوت مخه موندلې ده ...

زه د خپل ژوند له نوې تجربې سره مخامېدم، نوي څه مې موندل، پر نویو حقیقتونو اوښتم ...

د خوست چې گرمي خومره زمولوونکې ده، ژمی یې هغسې تود نه وي ... مانا د جلال اباد او پېښور که گرمي سخته ده، ژمی یې تود دی، خو د خوست دوبی گرم او ژمی سوړ ... څکه خو یې نه د ژمي خوند شته، نه د اوړي ، د گرمۍ منگس (ماشې) لا پرې د پاسه بل غضب ...

بیاهم خوست کې د پراپرتي نرخ له پېښور او اسلام اباد لوړ دی ... افغانستان کې دېرې پرمختیاوې د موډ او فېشن په کچه غوړیږي، کاروبار او سوداگری کې هم د سیالۍ ان تربگنۍ اړخ جوت خیژي ...

زرمت کې چې د تراکتور موډ خپور شو، که د چا څمکه وه که نه تراکتور یې باید د کلا مخ کې درېدلی وای.

وردگو کې بیا د موټر سیالي سر راپورته کړ، څمکه پټی به یې په گرو ورکړ، غورازه موټر به یې دروازه کې ولاړ و، غم نداری بز بخر ...

خوست کې د پراپرتي سیالي غزېدلې، که د تره زوی څمکه، کومه

نومره یا کلا رغولې، هرو مرو باید ځان ورسره برابر کړي، که نه له سیالی پاتې د پېغور دی ...

ځکه خو دا وخت پر ډاگو، غرو، ځرځایو، د قومونو تر منځ جنجالونه او کشالې ښې په درز چلیږي، په هر ډاگ، غره دښته د دوو قومو او قوم د ننه دعواگانې غزیدلي ... له بده بخته دغو دعواگانو کې د سند، شاهد، دلیل په پرتله پر زرو تکیه ټاکونکې خیژي ... وایي د ډېرو به ډېر مري د لړو لړ ... ټوپک ته لاس کړه، ماشیندار، دهشکه راواخله، توپ چو کړه، ماشه کش کړه، د ځوانیو غوټی، گلان رېژوه ...

د شپې هوا یو څه ښه وي، خو ماشو نیشونه څه سمې برچې ایستلي، خوب چېرې دی ...؟

په حال کې بېحاله، راتلونکې تیاره، نه د برخلیک پته، نه د سرنوشت درک ... له یوې تیارې وځه پر بله ننوځه ((له ماښامه تر ماښامه))

پر ما لکه خپل سر دروند دی ... هسې نه لکه وایي سرت بوی قورمه میته، بلکې له خوب او ذهني ستومانی را پېښه ده ... چې زه له خدایه دومره نه ډارېږم لکه له مرگه ... له مرگه ځکه چې د خدای په حضور کې به درېږې او هورې درېدو کې زما سر ټیټ او لاسونه تش دي ...

وایي پر کوم غره که ډاگ د دوو قومونو شخړه ده، توپې دهشکې ختلي، سنگرونه تاو دي، د امریکا، شوروي د وسلو او صدام د توپو غوړمبی خیژي ... اوازې گرمې اوفواهات خپاره دي، شایعات چلیږي ... د مړو زخمیانو د شمېر، د ورانی بربادی د کچې ...

ډېرې خولې ډېرې خبرې ...

قضا ماسپښین د حرکت غږ شو ... موټران په راگرځېدو پر یوه لیکه برابر ودرېدل، له باډیگارډانو ځینو پر موټر ورمنډه کړه، ځینې برگ ببر

ولاړ دي ... مشهور جرگه مار او مرکچیان، د ټسرو له غټو دستارو او پروسمو تورو سرو ږیرو سره راووتل ...حاجي عبدالرحمن، حاجی مدو خان، عبدالقیوم خان...

دېرش پنځه دېرش موټرو حرکت وکړ ... داسې دوړې ختې تا ویل بم غورځېدلی ...چېرې پر سړک، چېرې شگلن خوړ کې ... لوړ مازیگر پر کلي وربرابر شو ... لوی ډاگ یې په سرو غالیو، پستو اسفنجي توشکو او عربي تکیو فرش کړی ...

سټرې مشي پیل شول ... توبه توبه د پښتنو روغبړ او بیا پوښتنې: ... پخپل صورت، خېلخونه ښه دو، واړه زړه، ... بچیان دي ... چې رېغ مې ولېدې، برابر یې ...

کندهاریان خو یوه شېبه پس بیا درغبړ کړي:... آ سترې مسې، شه یې...

لږ وروسته له سره ... آستړی مسې، شه یې ...

روغبړ دومره اوږد شو، نژدې یې د مازیگر لمونځ قضا کړی و ...

له لمانځه وروسته له حقاني صاحب، د کلي خلک راغونډ شول ... خبرې مې نه اورېدې چې زه لېرې پنځم صف کې ناست وم ... داسې برېښېده پر اوربند او جوړه خبرې دي ... کله به غږونه لوړ او ځېرې ترېنگلي شوې ...وروسته به بېرته ټیټ شول ... دوه درې واره حقاني صاحب له څو تنو سره گوښه کېناست - له لږ ځنډ به بېرته لوی مجلس ته ستانه شول ...

قوماندان گل حسن ته وایم ... دا څه دي ...؟

- حاجي صاحب واک غواړي ... نه یې ورکوي

- په زور دې اخلي ... قومانده دې ورکړي د سیدرحمن لالا خبره چپه یې دې کړي ...

دلته زور نه چلیږي ... مرکې، جوړې په زور نه کیږي ... دا د زور کار نه دی

څه خبره ده واک دې ورکړي

دا خپله طریقه لري

څه طریقه

د نرخ، کاڼي طریقه، دلته له کلي وتلی شې خو له نرخ نه ...

د ماښام تر لمانځه کله په لوړ، کله ټیټ غږ خبرو دوام درلود ... داسې ښکارېده څه پایله نه وي راوتلې ...

حقاني صاحب نېولې ستومانه څېره ولاړ شو، لمونځ وشو، نفلونه، دعاګانې خلاصې شوې ... ګیسونه بل شول، رڼاګانې وغوړېدې، هسک له ستوریو ډک دی ... لاندې د ګیسو زېړه رڼا، آسمان کې د ستوریو سپینه ځلا ...

کوزه چلمچي راغلل، لاسونه پرېمېنځل شول، دسترخوانونه وغوړېدل ... د خوړو بېلابېل لوښي یې کتار کړل ... چرګان، پلوونه، کبابونه او د خوست مشهور ډنډکی ... ورم یې زړونه تخنول ...

زما زړه و پر چرګ ور غوټه کړم، چې قوماندان ګل حسن مې لاس ونیو ... پام !

څه دي ...؟

حاجي صاحب په خوړو لاس ونیو

لاس یې څرنګه ونیو ...؟

توی وړي واک ته ...

له خوړو نه خوړو سره یې څه ...؟

دا د واک اخیستو طریقه بلکې آخري حربه ده ...

خواږه اینبي موږ ورته گورو ... دغه اذیت د څرخي پله زندان له شکنجو پر سري سخت لگېده، ښه وه د ورم په څکلو بندیز نه و ... ژر ژر مو په پوزه اوږدې ساگانې راکښلې ...

اته، نه، لس بجې شوې، خواږه اینبي موږ په حسرت ورته کسو ...

زما پښې وچې شوې، زنگنو مې درد کاوه ... کرار وغزېدم ... قوماندان گل حسن ته وایم : دا د چرگ لنگی به پټ راکش او تر څادر لاندې په کرار خولې ته کړم ...

پام چې داسې ونکړې ... ټول کار به خراب کړې ...

یوولس بجې شوې ... حقاني صاحب ویل لمونځ کوو ... په جمع لمونځ وشو ... بېرته هر یو پخپل ځای پټه خوله کېناست ...

ډوډۍ ته گورو، خولې څه چې سترگې مو هم اوبه اوبه دي ...

د حقاني صاحب ډېری قوماندانان، سرگروپان ښکته پورته کیږي ... په سرو اورو یې په ورختو کې د حقاني صاحب له قوماندې مخ نشوای اړولی ... خو دلته د جوړې لپاره له واک ورکولو رټ منکر دي ...

حقاني صاحب عاجز ناست دی، له جنگیالیو، وسلو سره زهیر زمولېدلی ښکاري ...

هغوئ چې ده ته به یې د پیسو، وسلو او موټرو سوال کاوه، نن ده ورته د سوال لمن غوړولې وه...

لکه دلته، جنگیالي وسلې ځواک نه وي ... دا بیا کوم ځواک دی چې د حقاني په څېر لوی قوماندان چې له شورویانو سره په جگړه او ډغرو مشهور دی عاجز حیران ناست دی ...؟ ماته قوماندان اسماعیل حاجي را یاد شو چې پر یوه پوسته یې له تعرض سره دروند غبر پورته شو ... جلال الدین دې وایي پرې ورځه او ته...

د جلال الدین پرې ورځه هغه وروستی پرېکړه وه چې سرو اورو او گولیو کې چا ترې مخ نشوای اړولی او نن ده خپله د سوال لپه نېولې ...؟

دا کوم قرارداد او ټولنیز تړون دی چې تر مخ یې دغسې زور او ځواک په گونډو دی ...

پروفیسور پریشان ختک ښه وايي: پښتونولي هغه قانون دی چې د پښتنو مخورو مرکچیانو د زړه په تخته لیک دی ... له قاضي، پولیس پرته د ټولو سرونه ورته ټیټ دي ...

حقاني صاحب علي جان ته وویل : موټر کې ورته د استراحت ځای برابر کړي ...

علي جان بروس موټر ته ورغی ... حقاني صاحب له ځایه پاڅېد، موږ هم ودرېدو ...

گنگوسی شو ... گنگوسی ورو ورو خپور شو ... واک یې ورکړ، توی وړی واک، هاهاها ...

څېرې وغوړېدې، پر شونډو موسکا خپره شوه، ستوماني وخته ... بېرته پخپلو ځایو کېناستو ... له سره توده ډوډۍ راغله ... پر سبا له مقابل لوري واک واخیستل شو ...

د څو ټکو لنډه پرېکړه اعلان شوه ... د یو کال تیره ...

یو کال وروسته به د غوسې په سرېدو، بېخپوره اواري ته زمینه برابره شوې وي .

د جگړو اتلان څرنگه د سولې په دفاع کې درانه او برېمن راوځي ...؟ څکه چې د ولسي منطق کاڼي او جرگې ټولمنلې دپلوماسی د قوم او نرخ په تله کې همېشه پر زور او جگړو درنه ختلې، چې پښتونولی او اسلام کې اصل جرگه او سوله ده، نه جنگ ...

یو لیك څو وړاندیزونه

جنرال رحمت الله خان ساپی له لندن یوه لیك کې حقاني صاحب ته له پخواني پاچا سره د کتلو وړاندیز کړی، او د ربړې د اواري په اړه يې خپل نظريات او غوښتنې وړاندې کړي دي.

د جنرال لیك په زړه پورې او غوښتنې جدي دي، چې په ټاکلي زماني مقطع کې د وخت او حالاتو په ارزونه او د سیاست پر نبض د گوتې ایښودو څرگندې نښې او اشارې لري.

حقاني صاحب د جنرال لیك ماته راکړ، چې ويې لولم، له ده سره پرې وغږیږم، او ځواب يې وکاږم.

ما لیك دوه درې واره ولوست حساس او پاموړ ټکي مې پکې وموندل، خوحقاني صاحب به له دې چې له ما وپوښتي، د ځواب په اړه پخپل قلم يو يادښت راکړ، چې له مخې يې جنرال صاحب ته لیك بشپړ کړم.

ما د لیك مفصل ځواب وکیښ، حقاني صاحب ته مې ولوست خوښ يې شو، مننه يې وکړه، دعاپې راکړه.

د جنرال ليك

لطفاً دغه ليك دوه ځله ولوله، او په ښه فضا کې جواب راولېږه

ډېر محترم الحاج حقاني صاحب:

السلام عليکم ورحمت الله وبرکاته

د قادر او لوی خدای(ج) نه ستاسو او د نورو وروڼو روغتيا او سلامتيا غواړم. زما يو ځل د زړه اپريشن وشو، او تر اوسه ښه وم، په دې ورځو کې بيا درد پيدا شو دا ځل مې بيا رگونه پاك کړل، د چپه غوږ سره په تکليف يم چې سبا ډاکتر سره وعده لرم، په هر حال د افغانستان په هکله مطالب ډېر دي خو زه به تاسو ته په لنډه توگه تشريح درکړم.

١- دافغانستان د مسايلو ښه حل د بينان سيوان پروگرام وو چې موږ او تاسو پرې کار وکه خو له بده بخته د شمال د خوا کار وران شو اوجناب حضرت صاحب هم څه نا څه اشتباه وکړه، او قوماندانانو هم لويه غلطي وکړه.

٢- په خارج کې د ټولو خارجيانو سترگې جناب احمدشاه مسعود په لور وې او موږ او تاسو هم ورسره مرسته وکړه، ځو د مملکت دپاره د يو مسلمان او مجاهد په صفت مفيد واقع شي، خو د بده مرغه څه ونشو، اوس خارجيان د هغه په هکله په پخواني شوق کې ندي پاتې...

٣- ستا په خصوص کې ټول حيران دي، د يوې خوا دوی فکر کوي چې د افغانستان د قضاياوو په حل کې ښتانه ډېر اهميت لري، د بلې

خوا تاته د یو ملي شخصیت په سترګه ګوري او د بلې خوا شك بر شي، دوی چې سیاست د ژوند اساس بولي وايي چې حقاني صاحب د سیاست سره علاقه نلري.

په هر حال موږ او تاسو د خلقي او پرچمي سره تماس درلودل ګنا بلله خو حالات داسې راغلل چې نن سبا اکثر ملګري د خلقي او پرچمي په ملګرتیا افتخار کوي، په خارج کې د مجاهد نوم اخیستل یو ګران کار بلل کیږي.

وروره! پخوا زموږ او ستاسو یواځې یو ارمان وو، چې هغه اسلامي نظام وو خو اوس یو بل ارمان هم زیات شو چې هغه د افغانستان ارضي سلامت او مرکزي حکومت دي.

همدا اوس په افغانستان کې ملوك طوائفي روانه ده، د ولایت نوم بدل، د والي نوم بدل، ټول امارت او امیران دي حتی د دولت په کاغذونو کې واضح نوشته شویدي، د افغانستان کشالې مخصوصاً د پښتنو دپاره د مرګ او ژوند سوال دی، نور اقوام مشران لري خو پښتانه په خپل منځ کې اخته دي، جناب حکمتیار زما ورور دی، او الله پاك شاهد دی چې ماته د حکمتیار سپی هم د کارمل او دوستم نه ارزش لرې خو ټوله نړی د حکمتیار پرضد لګیا ده.

وروره زما یواځې د شمالي ولایاتو سفر ستا په خوښه تا ته د ملګرتیا ثبوت دی ما موقع ورنکړه چې ته د قوماندانانو تر مخ خجالت شې، ما تاسره ډېر کلونه په جهاد کې تېر کړل معنی دا چې زه یو عیاش او یا ډارن سړی نه یم، زه پوه وم چې د یوې خوا ما ته عزت او ابرو پاته نه وه، او د بل خوا ته په خپله نه غواړې چې ستا نه د افغانستان دپاره یو قوت جوړ شي.

په افغانستان کې مخصوصاً په کابل کې زما ژوند ته ډېر خطر پیدا شو او د خدمت دپاره لارې محدودې وې، زه پوه شوم او ثابته شوه چې خارج کې ډېر کار کیږي نو ځکه خارج ته راغلم، دلته مې تر اوسه خپل علاج هم وکه خو په خدای ج باور وکړه چې خپل د صحت او ژوند چندان پروا نلرم، خو ما د افغانستان دپاره الله پاك شاهد دی چې ډېر کار وکه او لګیا یم.

وروره تاته معلومه ده چې ما پنځلس کسان د پلار په شمول شهیدان ورکړیدي، زه الحمد لله پوخ او پخوانی مسلمان یم، خو عرض دادی چې د مملکت کار په تنګ نظري نه کیږي.

۱- زما هدف او مقصد دادی چې افغانستان تجزیه نشي او ملوك الطوایفي ختمه شي او ژر تر ژره مرکزي حکومت قائم شي.

۲- دنیا ته اوس اسلامي نظام په بل رنګ او څېره معرفي شوی دی، نوددې دپاره دوی ډېر تشویش کوي، او زموږ وطن راخرابوي، دې دپاره چې حکومت قائم شي، بیا د معتبرو او نامتو علماء شورای جوړه شي، (جمعیت العلما) او ټول اسلامي احکام د هغې ځای نه صادر شي ځکه چې همدا اوس په هر تنظیم کې سل قسم اسلامي نظریات دي او دا کار د وطن او اسلام دپاره ضرر دی ځکه چې اوس هرڅوك ځانته عالم وایي او نظریات ورکوي.

۳- هزاره، ازبك تاجك زموږ ټول ورونه دي، خو بدبختانه هغه نظر چې موږ دوی ته لرو هغوی پر بل شان دي نو د پښتنو حقوق ساتل هم ضروري دي، او په دې هکله د پښتنو پوهېدل ضروري کار دی.

د خدای پاك په لطف سره زه کولای شم چې:

۱- افغانان مخصوصاً د پښتنو قومونه او قبایل پوه او متحد کړم او

لا اقل کوشش وکړم.

۲- د هزاره او تاجکو او ازبکو وروڼو سره نژدې تماس او روابط وساتم، چې ضروري دي.

۳- د تنظیمونو مشران قانع کړم چې پر دوی باندې افغانستان نور هم خرابیږي او خراب شو، که ته غواړې چې د یو ملي شخصیت په حیث کار وکړې نو باید.

۱- ځو قوماندانان قوي مشران او علماء چې جمعاً پنځه یا شپږ کسان وي، روم ته تشریف راوړی، او اعلیحضرت وگوری، ترڅو ټول افغان اولس پوه شي چې تاسو د ملي زعامت په حیث ډېر ویښ او پراخ نظر لری، او که ستاسو د سیاست ایجاب نوي نو بیا هم:

۲- د مریضي په بهانه خارج ته تشریف راوړئ او په اروپا او امریکا کې افغانان او خارجي مقامات وگورئ، مخصوصاً ملل متحد او د امریکې خارجه وزارت وگورئ حتی د امریکې رئیس جمهور وگوری تر څو چې افغانان او خارجیان ستا په نظر پوه شي، په دې کار هیواد ته ډېره گټهٔ ده او هېڅ تاوان نشته او شاهان د دنیا ټول دار کار کوي، او بې ددې نه چې هغوی دښمني وکړي له دوستم نه پاچا جوړ وي، او اسلام ته تاوان رسوي.

۳- ما ته د یو ملگري او ورور په صفت واضح ولیکه چې د ملي زعامت او فراخ بیني، طاقت او حوصله لري او که نه، زه د خدای پاک فضل دی په خپل ځان کې څه ناخه توان گورم خو زما او ستا د مفکورې ملگرتیا ته ضرورت دی.

په شخصي لحاظ الله پاك شاهد دی چې ستاسو احترام او عزت پر ما ډېر دی او حتمي دی خو د مفکورې او سیاسي ملگرتیا نژدې والی د

افغانستان او اسلام په گټه دی.

په افغانستان کې ټول مشکلات، د سیاست خلا ده چې زما او ستا یو ځای والی او سیاسي اتحاد خارجي او داخلي خلا وې ډکه وي.

وروره: باور وکړه چې زما شخصي مفاد په اعلیحضرت کې نشته زه ګورم چې افغانستان د لاسه تللی دی او ځې د همدې دپاره زه هغوی ته زحمت ورکوم، زما شخصي عزت او احترام په ټولو مجاهدو مشرانو کې ډېر زیات دی، خو افغانستان پر موږ او تاسو د هرچانه ډېر حق لري.

ته وګوره چې ټول مناطق ارام دي خو د پښتنو په منطقو کې قندهار خراب پکتیا خراب او ننګرهار خراب شو نور به خپل کارونه کوي او پښتانه به د خدای په قهر اخته وي.

په هر حال لطفاً زما دغه لیك په قراره وګوره او ماته مفصل ولیکه:

که چېرې فکر کوې چې زه به هلته ډېر مفید او سم ولیکه چې درشم او که پوهېږې چې هلته د وخت ضیاع ده او تاریخي ناحقه مسئولیت دی، نو هم ولیکه چې دلته بعضې کارونه وکړم او دوام ورکړم.

لطفاً په پای کې زما سلامونه ټولو ملګرو او ارجمند ننګیال صاحب ته ووایه.

په درنښت

۱۳۹۳-۱۱-۱۱

د حقاني صاحب ځواب:

محترم او قدرمن ورور جنرال رحمت الله خان ساپی!

السلام علیکم و رحمة الله و برکاته

ستاسې لیك راورسېد، د ډېرو ارزښتناکو او ضروري ټکو یادونه مو کړې، زموږ د کړېدلي ولس د نجات لپاره اوس یوه ملي حرکت ته له بل هر وخت زیاته اړتیا لیدل کیږي، طبعي ده چې ملي حرکت د ولس له ننګې او ملاتړ پرته نشي رامنځ ته کېدای.

پخوا چې څه شوي او چا کومې تېروتنې کړې، پر هغو به تیره کېږدو، البته یادول یې دومره ضروري دي چې د تکرار مخه یې ونیول شي، او عبرت ترې واخیستل شي، خو په دې باید اعتراف وکړو چې موږ ټولو لږ و ډېر تېروتنې کړې بیا هم وایم چې له خپلو اشتباهاتو زده کړو او د تکرار مخه یې ونیسو.

قدرمنه!

ستاسې په اخلاص او صداقت زما باور دی، خوشاله یم چې تاسې د وطن د نجات لپاره له ځینو شخصیتونو او حلقو سره په تماس کې یاست او په دې لار کې په هلو ځلو بوخت اوسئ، د افغانستان بې ثباتي سیمې او نړۍ ته ګواښ ګرځېدلې، څکه خو معقول اوارۍ نړیوال ملاتړ هم تر لاسه کولای شي.

خو دا هم ښایي یاده کړم چې تر دغه نامه لاندې باید د خپلو سیاسي مقاصدو او اجنډاوو لار تېره نکړو، چې د واقعي ملي حرکت په زیان تمامیږي، او د باورونو بحران رامنځ ته کوي.

دغسې يو حرکت بايد د ملت د واقعي خوا خوږو او داسې اشخاصو لخوا رامنځ ته شي چې ملت خپله پايگاه او پشتوانه گڼي، ملت يې خپل وبولي پردي ورته ونه بريښي.

تر کومه چې ستاسې تر دغه پوښتنې اړه لري چې د پراخ بيني حوصله لرم که څنگه؟ دا خبره بايد له تا سره حل وای، چې زه عملاً د ملت ترڅنگ ولاړ يم نه يواځې دا چې د ملت ارادې ته احترام لرم بلکې د معضلې په حل کې په اساسي حيثيت ورته قابل يم، څکه خو ما په تنظيمي او ائتلافي حکومت کې برخه وانخيسته، وزارت ته مې شا کړه د سولې په هلو ځلو بوخت يم، د کشالې د حل په جهت کې ددغسې يوه ملي حرکت د رامنځ ته کېدا په لټه کې اوسم.

راغلو د حوصلې خبرې ته، هغه دا چې زما لپاره ملي حرکت بايد له بهرني مداخلې خوندي وي، چې بهرنيو لاسوهنو زموږ ستونزې لاپسې غزولې، له دې پرته بله مخه نشته چې له هر ډول بهرني فشار پرته ملت تصميم ونيسي، او د حل په لار کې د خپلو ديني او ملي ارزښتونو له مخې گام پورته کړي.

رابه شو ددغه حرکت عملي اړخ ته، هغه که د واقعې لويې جرگې له لارې ممکن، وې، هغسې لويه جرگه چې د ملت واقعي نمايندگان پکې راغونډ وي او که تر کوم بل عنوان لاندې جرگې يا شورا له لارې زه ورسره موافق يم، ستاسې بله غوښتنه روم ته زما د سفر او له پخواني پاچا سره ملاقات او دغه ډول نورې ليدنې، کتنې دي، چې د کشالې د حل په لار کې پخپل ځای مؤثر کار دی، خو وړاندې له دې چې د لويې جرگې يا شورا له لارې د ملت اراده څرگنده شي د زعامت لپاره د اشخاصو انتخاب له وخت مخکې خبره ده.

پخواني پاچا د يوه سپين ږيري په توگه بايد له وړاندې فعال اوسېدلی وای، ددې پر ځای چې نور ور وغواړي، دی خپله خلکو ته ورغلی او خلك يې راټول او يوه حرکت ته مخه پرانيستي وای.

زه دده په نقش سترگې نشم پټولی خو دې ته هم د خلکو پام راگرځوم چې د زعامتونو تصوراتي انتخاب ستونزه نشي اوارولی.

د سفر په هکله به ووايم چې دا کومه گرانه خبره نه ده... ما په خطرناکو شېبو کې د سولې په لار کې د سفر سختې گاللې همدا اوس د ننگرهار شورا او احمدزيو ترمنځ جرگې او روغې جوړې راگرځېدلی يم، خارجي سفرونه خو آسانه دي خو دغسې سفرونه دقيق پلان او پروگرام غواړي چې د وخت او فرصت په ترلاسه کولو ښايي له پامه ونه ايستل شي.

پخواني پاچا به دغسې حرکتونو کې خپل ځای او وزن لري، خو په چا تپل کېدای نشَي. دغسې چوکاټي او کليشه يې دريځونه او متفرق او کمزوري سياستونه، پراخ، ملي حرکت ته زيان اړوي.

ته زما ورور يې زما نمايندگي کولای شې چې ته بهرنی نړی ښه پيژنې او سياستونه يې له نژدې ځارې، ستا نظر په دې برخو کې دقيق دی، ځکه خو به خپلو کې اړيکې ساتو که خدای کول دا وطن له روانې غميزې وژغورل شي.

په پای کې يوځل بيا د وطن د نجات لار کې تاسې ته د توفيق دعا کوم، موفقيت او سلامتيا مو غواړم

جلال الدين حقاني

١٣٩٣/١١/٢٩

يادون:

د جنرال ساپي دا خبره پاموړ ده چې افغانستان کې له ملي او اسلامي اردو تېر شوو... دده په اند ملي اردو اوسنيو شرايطو کې نشي جوړېدای، چې تنظيمي لښکر، مجاهدين او مليشې د ملي اردو په روحيه نشي راټولېدای، دا به بيا هم تنظيمي، جهادي او ملېشه يي موخې، اړيکې او تمايلات ولري...

دی لکه د سويس سياسي نظام او اداره غواړي چې د امنيت لپاره يې پوليسو ته اړتيا ده...

دده په خبره ملي اردو، ملي حکومتونه جوړولی شي، چې ملي حکومت جوړ نشي ملي اردو نشي جوړېدای...

دا خبره د جنرال صاحب د فکر محصول ده، ځکه مې دده په نامه نوټ کړه.

MASOOD WILL BE ACCOMMODATED

— HEKMATYAR
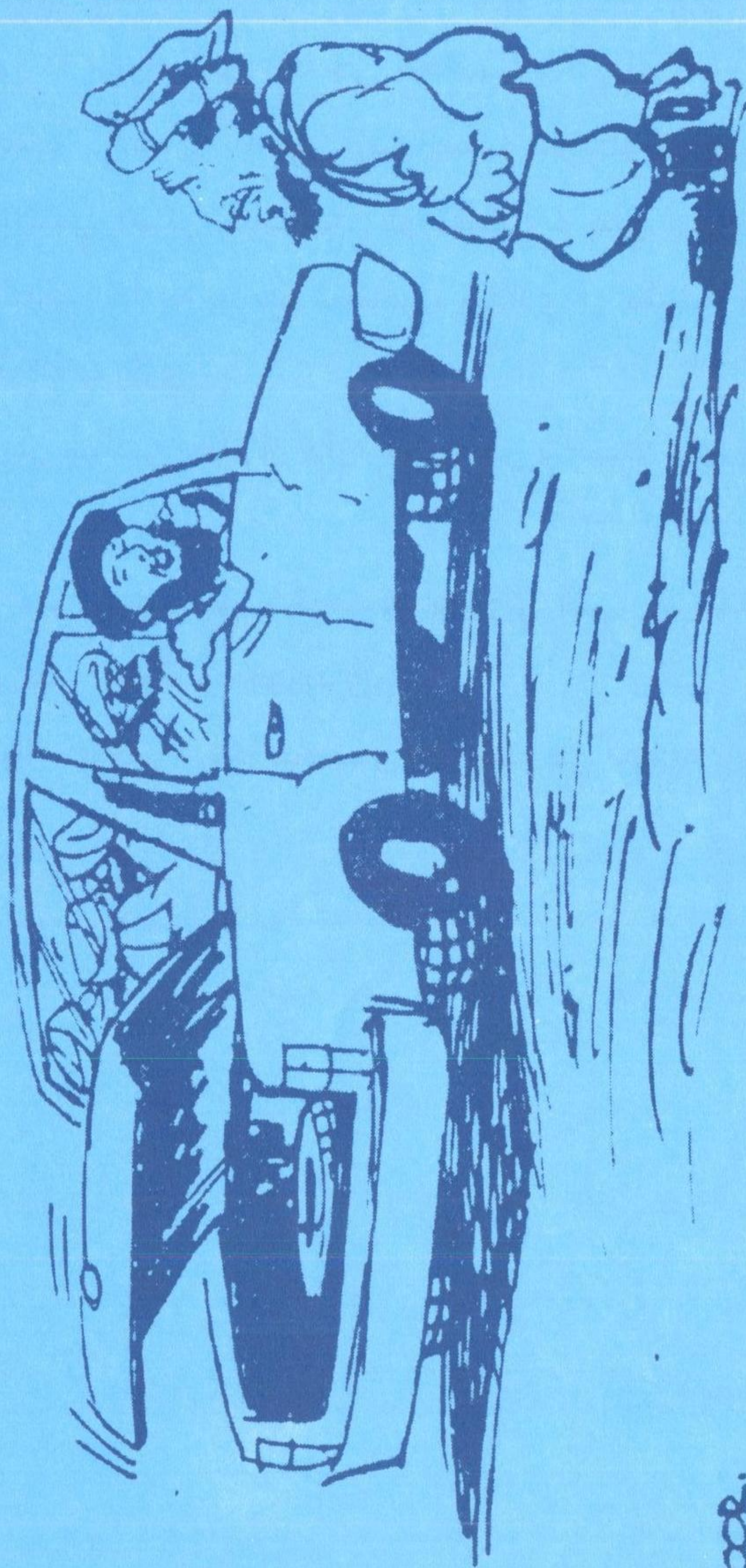
ZAHOOR.

د پېښور صرافان؛ د کابل خبرونه

حیات اباد حویلۍ سره، سپېره ده- ددغه لویې حوېلۍ لسګونو لویو وړوکو ټوکې موړ شپږ اووه تنه مېشت یوو- نه هغه د ځدراڼو خبره جمې بنداروته، نه د جرګو مرکو شور زوړ...

اېرکندېشنونه چې شپه ورځ لکه ښامار پېښېدل ګل دي. مېلمنو به بړستنې اغوستې وې، اېرکندېشنونه به چالان وو... ژمی به بخارۍ بلېدې، بړستنې او چادرونه به یې غورځولي وو.

یو وخت دلته د ورځې پینځه منه غوښه، یو نیم من دال پخېده، له شپږ سوه زیاتې ډوډۍ له نانواییو راچلېدې... لکه لنګر شپه ورځ چالان... د ټولو پر مخ دړه پرانیستې وه... نه د تنظیم پوښتنه... نه د کارت... نه پیره، نه تلاشي... ان چې شاوخوا بوخت کډوال مزدورانو هم غرمه دلته اړولی شوای. د جرګې مرکو، جنګ، سولې... هر څه پټه لګېدای شوای... اوس نه هغه د غټو ټسرو دستارونو درک شته... نه د

قوماندانانو، سرگروپانو د فتحو غورې دربې اوربدل کېدای شي... نه د جرگه مارو، مرکچيانو د نرخ، کانې کيسې...

لکه غمجنه چوپتيا، سره سنا د حويلۍ تقدير گرځېدلی... زړه نشوای منلی چې دا د هغه حوېلۍ وي چې د ژوند سندره يې چېرې له شونډو نشوای لېرې کېدای، ۲۴ ساعته يې سترگو کې د ژوند رنگونه خوندي وو...

د ماښام له سنتو په سلام گرځولو طوطي ملا په پيکه سترگو له دروازې راگوري... سترگو کې يې د طنز او شوخۍ همېشنۍ ځلا تته ده... طوطي ملا له عادي خبرو سره د ټوکو او طنز داسې مرچ مساله گډوله چې تر ټولو ترينگلې څېرې يې هم غوړولی شوای.

طوطي ملا په سره لهجه په لنډو وايي ولمه (ميلمه) دی... دا لومړی ځل دی چې د مېلمه په راتلو دلته د چا څېره نيولې ښکاري...

نه د ميلمه په اړه کومه شوخه تبصره، نه يې د څېرې د خدوخال کومه کچه پيمانه.... د..... نړيوالې راډيو خبريال تلولی ولاړ دی... د جوړ پخير متحدالمال او تکراري ټکي لا پاتې وو چې په کړکيچو او نښتې ژبه د خبر لټون ته ور وگرځېد... په هغسې لالهاندی لکه په گرانه يې خپلې مدعا ته تورې ټکي موندلی شوای. ما ورته د دمې وويل، خو ده په وار وار لاسي گړی ته په کتو همدا يوه خبره کوله:.... پروگرام ته نيم ساعت وخت پاتې دی.... نيم ساعت.....

کابل کې څه خبر دی...؟ د جگړې د ....

کوم نوی خبر لکه نه وي.... د مخابرې مسوول ته وروختو.... هغه څه له غره او څه له سمې ورته باد او ياد کړل...

لکه ډاډه نه اوسي... غواړي له ما واوري، ساعت ته گوري، په تلو تلو کې ژر ژر پوښتنې کوي... زه ورپسې يم د ډوډۍ ورته وايم، خو دی

هماغه پروګرام، پروګرام يادوي.

د مخه ښې لپاره ورسره وځم، دی همدلته خدای پامانی ته ټينګ دی... خو زه خپل مېلمه ته له کوټې مخه ښه نشم ويلی...

زموږ کش و ګير دی. دی مې راګرځوي، زه وړاندې زور وهم، په همدې کې تر دروازې ورسېدو، د پېښور يو صراف له خپل لنډکروزر سره ولاړ دی، خبريال ورسره ګاډي ته وخوت....

کابل کې جګړه ده... د ځوانيو لو ګډ دی، د مرګ ژوبلو، ويجاړيو قيامتونه راټيټ دي. پېښور کې د کلدارو بازار تود دی. څومره چې کابل کې جګړه خونړۍ شي، هومره پېښور کې د کلدارو سوداګري توده خېژي... چوک يادګار کې له بيروبار څوک پل نشي اخيستی...

چې سړی ګورې لاس کې يې د افغانيو، کلدارو بنډل نيولی وي... هر کډوال صراف په مخ درځي، پر چوک يادګار سربېره د دبوړۍ نهر غاړه د ګرځنده صرافانو مارکېټ ګرځېدلی... د هر کمپ مهاجر بازار دغسې صرافانو په سر اخيستی....

زموږ يو ملګري چې کله به مو جمعيت کې په لوړه چوکۍ ناست موند، کله به يې رستوران پرانيستی و، د نهر پر غاړه يو مېز ته له کلدارو افغانيو سره ناست وي، ټک ټک پر ماشين حساب لګوي...

ورځ تر بلې، بلکې ګړۍ په ګړۍ د کلدارو افغانيو نرخ غورځي او لوړېږي. جګړه کابل کې، نرخ د کلدارو پېښور کې ښکته پورته ځغلي... نېوهېږم د کومې غاړې له پرمختګ د کلدارو او د کومي له په شاتګ سره د افغانيو بيه لوړه يا لوېږي....؟

ډېری دغسې تجارت کې ډوپه شول، سودا يې وختل... وايي دغسې يوه ډوپه شوې، جومات کې پر اوداسه د بل پښه مينځلو لپاره رانيولې

وه...

کابل کې د جگړو يو خبر د وينو څو کرښې، د مرگ څو ټکي پېښور کې د کلدارو افغانيو بيه غورځولی يا لوړولی شي...

يواځې خبريالان، ژورنالستان خبر پسې نه گرځېدل، صرافان او د پيسو سوداگر هم په خبر پسې لالهاند دي...

صرافانو خبريالانو ته اړ دي چې خبر يې د اسعارو بازار تود ساتلی شوای... خبر، خبر دی، اصلي وي که جعلي، رېښتيا وي که دروغ د کلدارو بيه يې لوړولی غورځولی شوای...

هغه ماښام زما ميلمه ژورنالست او د باندې ولاړ صراف لکه د همدغه بازار پټ او ښکاره سوداگر...

جگړه خبريال ته د خبر لپاره، جگړه صراف ته د کلدارو افغانيو د غورځېدا لوړېدا لپاره، جگړه .... ته د .... لپاره...؟

مرده به دست زنده

له زړه سترې ځان سترې ښه دی، خو اوس مې د اسد دانش توره پر سر ځړېږي ... د ده تر تيغ لاندې سا اخلم. تر ښکيلاک او زبيښاک لاندې يې ځان اړ گورم ... ځکه خو د زړه او ځان دواړو ستوماني را پيښه ده ...

څو کتابو يوه کمپيوټر ته يې کينولی يم نور مې وزر ترلی او ښکې را ايستلي دي ... زما کتابتون د ده ميلمستون او پخلنځی دی ...

لس نيمې بجې متې نغاړم ، ديگ کاسه راواخلم... ايله غرمنۍ چمتو کړم ...

دی په اسانۍ د ځپلو، رامولو نخچې، نسخې او حربي موندلي، ازمويلي او پلې کولی شي ...

در ترا ميگم، ديوار تو بشنو ... د يوه په وهلو بل ډاروي ... تفرقه بينداز حکومت کن ...

په دې برخه کې د ده تاکتيکونه او ستراييژي په زړه پورې او خطرناکه دي... که وغواړي ځوک ملگری کړي، له ملگرتيا يې بله لار نلري ... که دښمني ته يې زړه شي، پر دښمنۍ يې ځان اړ گڼي ... لکه زبرځواک او نړيوال استکبار ...

یواځې زه نه یم د ډېرو سترو ستو، گرگو لکې یې تر پښه لاندې ده ... لکه د پیښور په ټتیو یې کښلي ... دلته د ډېرو غټو ... وځي ...

اسد، پر یوه وخت سرې د دوستي او دښمني د تجربو په تکرار اړوي ... د امنیت شورا دغه دایمي غړې چې کله وغواړي د ویتو حق کارولی شي ... له ده سره په دوستۍ دښمنۍ دواړو کې احتیاط اړین او حیاتي دی ... دوستي او دښمني دواړه دده په خوښه... د زورور تر مخ مه تیریږه د اس تر شا ... لکه هغه مافیایي باندست چې دوستي یې گرانه او دښمني خطرناکه وي ...

دی پر زخمو له مالگې دوړولو خوند اخلي ... کله مې چې پر کوم شاقه کار لکه د کاغذ ریمونه پر اوږه پر ځغاسته گوري ... په لوړ غږ دغه فلمي سندره را غبرگه کړي ... ښه ده چې پوکۍ وهي ستا نازکې شونډې نن ...

زه چې په مات زړه ور وگورم، وايي سخې سړوم ... ډېر په نخرو به خیبر بازار کې له موټره کوز او پر یونیورسیټي بک ایجنسۍ ورننوتې ...

داسې ښکاري د اسد مینه لورینه د نفرت لپاره ده، دی که یو څوک پر اوږو او سر خیژوي د دې لپاره چې بله ورځ یې له غورځولو خوند واخلي ...

ته به نه وې خبر اسد به یو څوک تور لیست ته غورځولی وي ... د ده محاکمه او پرېکړه صحرایي ده چې له ده پرته یې نه څوک ماتولی او نه بدلولی شي ...

که ده د چا د ښو پرېکړه وکړه هغه له پرښتې پاک دی او که یې د چا د بدو حکم صادر کړ، تا به لکه په جمرو کې د شیطان خلی د وخته ډبرې پسې اخیستي وي ... د بل پر اوږه ټوپک اېښودو کې یې ښه کله

خطا شوې نه ده ...

محمد داوود وفا د ډاډيينې لپاره د خوشال بابا يو شعر را ته پر ديوال لگولی:

په منصب پورې خــــوشال ختک نوکر و
چې منصب ورځنې ولاړو اوس پادشاه دی

فاضل صاحب چې د ډېلي له سفارته په رخصتی راغلی و دغه شعر د ماتې اعتراف وباله ...

دی د اغيز فوق العاده ځواک او هنر لري، د جمعې پر ورځ د ده تشه ښه محسوسيږي پنجشنبه د ده ټولې نخرې ناکردې په جينگو داړو تيروم... که خدای پر سر حاضر کړي جمعه دوکان پرانيزي، خو له وعدې سره بې درکه وي ...

بيا هم جمعه ده، يواځې يم ... تر غرمې د اسد په انتظار تيره شوه... د ډکی کوڅه کې هر يوه ته ځير ځير گورم، يو ښکلی ځوان د دوکان تر مخ تير شو، ځيره يې اشنا ده ... بيرته راوگرځيد ... ژور راته گوري، وايي ننگيال يې ... ما د سترې مشي لاس ورکړ ...

کابل کې د مجاهدينو له واکمنی وروسته اطلاعاتو کلتور وزارت کې د فرهنگ مجلې چلوونکې، خو کيسه کې يې نه و، خندنی، سرشار، بشاش ځوان ... قانع صاحب ويل د احمدشاه مسعود د تره زوی دی ... والله اعلم...

له لنډې پوښتنې سره وايې د مسعود او ر باني حکومت هغسې دغسې... چې ننگيال ځان پر کتابفروشي اړ کني ... د داسې حکومت ...

زیږه کودتا

له عصمت قانع سره په غضب اوښتی یم، گټه یې خپله وي، زیان زما غاړې ته غورځوي... کیسه خواني کې لکه یرغه آس کښته پورته ځغلي... نه کار نه کتار... دا کوم، هغسې به وکړم...

اسد یې کونه کې نور پر ورکیږدي، بیا دې قانع څوک تکیه کړي...؟

قاضي صاحب کامه وال "کاف لام" ته وایي دلته پېښور کې مساپر پروت یم... ولا که مې یوه ورځ چا پر لاسو اوبه را اچولې وي، که تاسې کوټې ته راغلي وای ما به هوټلانو ته پرېښي وای...؟

قاضي صاحب په بې توپیري ورته وایي: څه دربانديې خبر ووکه نه پر... خو به مو اوبه در اچولې وې.... حمیدجان راته وایي یوه ورځ به ددې سړي له لاسه په بلا اوښتی وي... خو له قانع خلاصی نشته... وایی له هغې بلا چې خلاصون نه لرې دوه ځله ورته خانده... ما هم قانع ته خوله جینگه نیولې وي... دده امر زما اطاعت... چې یاد یې کړې ډگ درته ولاړ وي، حمید جان وایي خرسه یاد کو، چوبه بیگي...

له یوې مودې یې څېره نیولې او وضعیت ترینگلی دی... نه د دوري لوگري سندرې شته نه د خولې طبله...؟

لکه د تش لاس په دښمني اوښتی... غوسه یې سرته ختلې... په ټولو پسې لگیاوي، هر یو پړ بولي، گناهگار ورته ښکاري، غواړي د خپل محرومیت او ناکامۍ انتقام واخلي....

خو نن یې څېره غوړېدلې، نوې کورتۍ یې رانیولې، ورته وایم کمت بچه افضل...؟ وایي: څه کمت، لنډا بازار کې مې رانیولې... دده چې جیب غوړ شي بیا یې کیسه کې نه وي پر سر یې بادوي. له حفیظ الله یې په ډډه راته کړه: غواړې د جمعیت دفتر لاندې کړي، د جمعیت مشرتابه اعلان کړي...

وایم که ټوکه کوې... یوه اوونۍ ورک دی، چې راغی ټیوټا جیپ ورسره دی... وایي سپینې شگې ته تللی وم...

سهار له موږ مخکې د دوکان دړې ته ولاړ دی... وایي بېگا حمله ده... خو چې لغمانی درنه خبر نه شي... موږ دوکان پرانیست... یو ساعت پس قانع راغی... وایي هرڅه برابر دي، مطبوعاتو او مقاماتو سره مې خبره شوې...

یوولس بجې چې راغی بر بړ لگیا شو، ټول راز یې لغماني ته پخپله برسېره کړ...

راته وایي مصروف یم، ستړی یم، ماغزه مې کار نه کوي... اعلامیه راولیکه...

ځغله...

خو قانع جدي دی، په وتو کې یې بیا راته کړه.. یو ساعت وروسته راگرځم چې اعلامیه دې لیکلې وي...

داسې نه کیږي...

څنگه نه کیږي، د ملگرو ملتو پلان پر تخریب کابل کې کودتا کېدای

شي... دلته نشي کېدای...؟

يو ساعت وروسته چې راورسېد... وايي اعلاميه دې څه کړه...؟

د څه شي اعلاميه...؟

د (......) اعلاميه... نه مې و درته ويلي...

دا سړی لکه رښتيا کوي...

هله ژر کوه ليکه...

قلم يې راويوست، پر حفيظ الله يې د کاغذ غبر کړ.

...يوه خبره دده بل ټکی زما...

قانع اعلاميه واخيسته، پخپل قلم يې سرليک ورته وکيښ...

وايي بخښش دې وي، څه پته لګي برخورد وشي... که ولګېدم، مړی مې کلي ته يوسه... که وس دې رسېده د ورېرو پوښتنه دې کوه، کوټه کې يې د تليفون شمېره راکړه: ۴۴۲۵۶۸ يو لنډکی وصيت يې وکړ، لکه شعر وايي، په دې ټکو: تور عصمت قانع له طاغوت خپل بغاوت اعلانوي... نور يې ستونی ډک شو... په جذباتي څېره له ځايه ولاړ شو... يو بل ته مو غېږ ورکړه...

د پلان له مخې قانع ښايي د ماښام په خړه څمکنيو کې د جمعيت پر دفترونو او ملکتيونو بريد کې د جمعيت نوی مشرتابه اعلان کړی وای...

سهار چې پاڅېدو اخبارو په غټو تورو د قانع د کودتا خبر چاپ کړی... د ځوان قيادت په اعلان به جمعيت له ستمي، ژبنی کړنلارې، سکتارستي خاصيت او کورنی جګړې راوګرځي...

اسد د اخبارونو ګېډۍ لاس کې نيولې... وايي د کافر بچي خو رښتيا کړه...

د جمعیت اعلامیه کې د نوي مشرتابه اعلان

د افغانستان اسلامي جمعیت د یوه مؤثر جهادي ځواک په توګه د هېواد د آزادۍ په لار کې په پوځي او سیاسي ډګرونو کې فعال نقش درلود.

د جمعیت کدرونو په فرهنګي، پوځي او سیاسي برخوکې د مناسب موقف او موقعیت له مخې د هېواد د نجات او بیارغونې په لار کې هر ډول خدمت او قربانۍ ته ژمن او د ملت د پرګنو له ملاتړ برخمن وو.

له بده بخته چې په جمعیت کې د نظار شورا په نوم یو سکتارستي فرکسیون د خپلو توطئو له مخې وتوانید دجمعیت، هېوادنیو ګټو، ځمکنۍ تمامیت او ملي وحدت پر ضد داسې سازشونه رامنځ ته کړي، چې د جمعیت مبارزاتي قدامت او اصالت یې له سوال سره مخامخ کړی و، داسې معلومېده چې ګنې جمعیت هغه دی، چې په کابل کې د نظار شورا په وجود کې د وطن او خلکو پر ضد په کرکجنو او دښمنانه اعمالو بوخت دی، له همدې ځایه ده، چې د جمعیت اسلامي فعالین د ملت او نړیوالو په وړاندې اعلانوي:

ځرنګه چې استاد رباني د نظار شورا له خوا په کابل کې برمته شوی اجرائیه شورا له منځه تللې او درې تنه غړي د دغه سکتارستي فرکسیون له خوا ترور شوی د جمعیت فعالین به په نژدې راتلونکي کې د ولایتي شوراګانو د تدویر له لارې له دغه دردوونکي حالت د وتلو اساسي لار په ګوتو کړي، ځکه خو ټول هېوادوال او نړیوال باید په دې خبر وي، چې په کابل کې د قدرت د تمثیل مدعیان د جمعیت له حقوقي او سیاسي

اعتبار نه بې برخې دي، جمعیت به ډېر ژر د الله تعالی په مرسته او د ملت په ملاتړ او ډاډ روانې فاجعې ته د پای ټکي په پیدا کولو کې د ټولو اسلامي او ملي اړخونو د فعال ګډون او همکارۍ له مخې په جدي اقداماتو لاس پورې کړئ.

و من الله التوفیق

د پاڼ پر ژی:
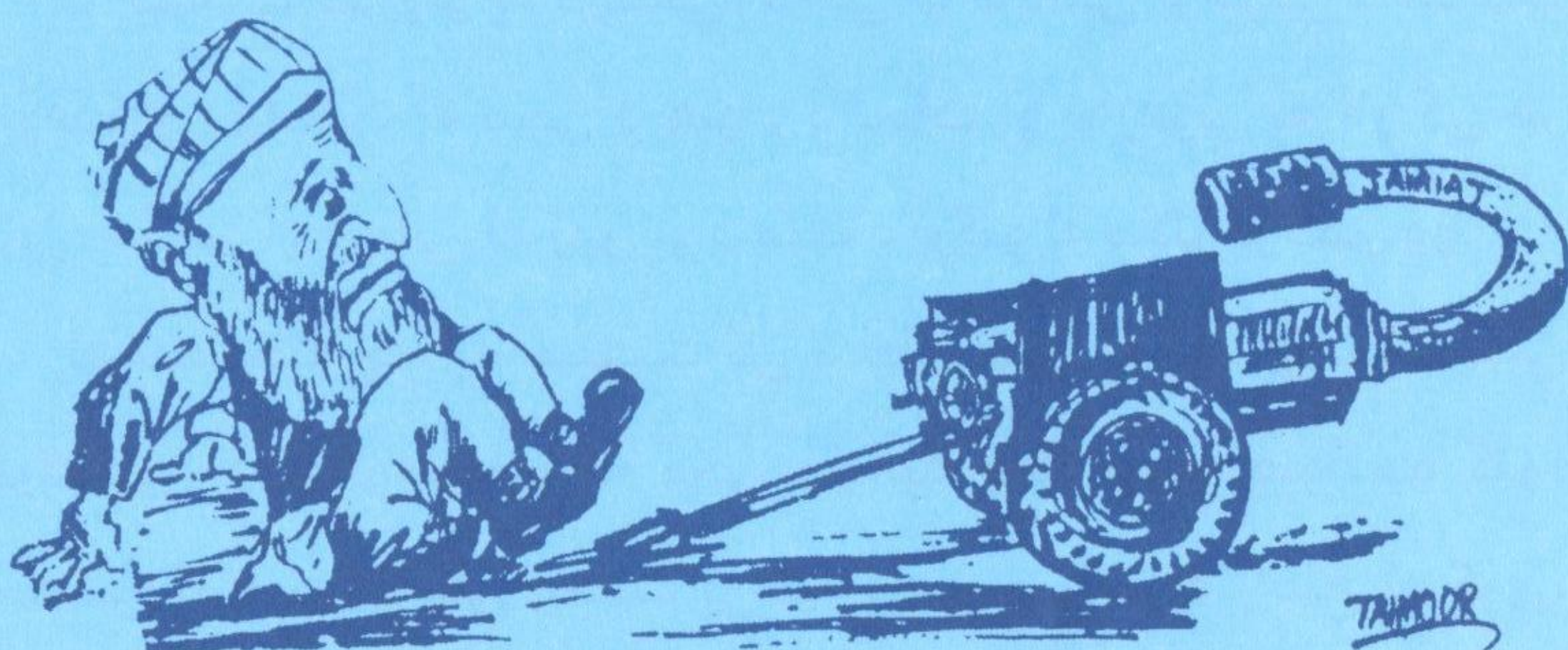
واقعي يې لا پاتې دي.....؟

د جهاد له پيله سترگې پخواني پاچا ته اوښتې، خو د کډوالو ترمنځ دده سم استازيتوب نه و، نه شته، د ولسمل افغان مجاهد او مجاهد ولس دغه ډگر کې يواځينی ستيج پېژندل کېده، په نورو ټکو ولسمل صاحب د روم سياست پېښور کې ژوندی ساتي، پير صاحب، حضرت، محمدي حساسو او ټاکونکو شېبو کې د پاچا مخالفت ته ورگرځېدل په خوله يوه په زړه بله...

دوی حقيقت کې پخوانی پاچا د خپلې ننگې لپاره کاراوه، چې د سخت دريځو پر وړاندې يې يوه تکيه موندلې وي.

د پخواني پاچا هيئتونو د اخوانيانو له وېرې د پير، حضرت او مولوی نبي له دفترونو او ميلمستياوو نوره مخه نشوی موندای.

له امید او انتظار پرته پاچا بل گام پورته نکړی شوای ځکه خو بهر کې کومه پراخه سیاسي جبهه رامنځته نشوه، آن چې د خپلو صدراعظمانو، وزیرانو، سفیرانو، جنرالانو او... همغږي یې هم رامنځ ته نکړای شوه، پاچا د ډاکتر نجیب الله له وړاندیز مخ واړاوه، گویا یو طلایي چانس یې له لاسه ورکړ، په حقیقت کې پاچا د یوې پراخه سیاسي جبهې جوړېدو مخه ډب ساتله، چې دده په شتون کې چا ددې زړه نشوای کړی، یا یې اړتیا او شونتیا نه لیدله.

ډاکتر صاحب صمد حامد وایي د ظاهرشاه په شتون کې د کوم حرکت مخه نه ویني.

پروفیسر رسول امین وایي: پخواني پاچا د راتلو زړه پښتورگي نلري، موږ اخوانیان پرې ډاروو...

پاچا ډېرې چانسونه، فرصتونه بایلل لکه په تیاره یې غواړي، مضر احتیاط زولنې ور اچولې، یواځې اعلامیو، پیغامو ته یې کار ویلی، سم استازي او استازیتوب یې رامنځ ته نکړای شو.

جنرال ساپي ویل: روم کې یې کوم پیغام که اعلامیه کښله، له سهار تر مازیگره لگیاوو، په تورو، ټکو، جملو یې سلا نه راتله، دومره کاغذونه یې ځېرې کړل، چې کاغذ داني یې دوه واره ډکه کړه.

خپلو کې په فرانسوي گډ شول، خو د اعلامیې په ټکو نشوی سلا کیدای... چې روس ونه پاریږي، چې امریکایي بده ونه گڼي، چې سعودي خوا بده نکړي، چې د پاکستان اندیښنه رامنځ ته نکړي، چې ایران غبرگون ونه ښیي، چې د اخوانیانو غوسه و نه پاروي چې...

دغه امید او انتظار د سیاسي قیادت د زرغونېدا مخه ډب او خطرناک انتخاب ته مخه پرانیستې، چې ولس د تنظیمو او جگړمارو د

غضب او عذاب زغم له لاسه ورکړي.

که پخوانی پاچا راوړاندې نشو چې زما په اند نه شي را مخ ته کېدای، د خطرناک انتخاب مخه څوک نشي نیولی، تنظیمي جګړه په غرغندو ده، د کرارېدو نه ښکاري د خپلو په لستونو کې بهرني لاسونه ډېر اوږده غزېدلي...

تنظیمونه او جګړه مارو په زور او توطئو ایمان خپل کړی پر خلکو او ملت یې باور زیانېدلی...

د جګړو پر بل کړي اور چا د لېټې پخېدو متې نغښتې، چا د کیچړي پخولو بدې وهلې، څوک حلوا پخولو ته له ژبو ټکونه باسي، ګوره ګوره وایه خوله به دې خوږه وي.

کونډه د لېوره په تمه له واده ووتله... ژر ده ظالم تربوران پرې وروغورځي...

یوه بنډار کې له دې پوښتنې سره چې حالات به کله سم شي...؟

یو په بړ بړ لګیا شو، هله چې واک واقعي مجاهدین ترلاسه کړي...

یوه کندهاري ملګري پخپل ځانګړي اکټ وویل: شه واقعي یې لا پاتې دي...؟

دا واقعي؟ څوک کېدای شي، څومره واقعي پاتې دي...؟

ملګري ملتونه له پیله افغان ربړه کې ښویېدلې، کور دودیز، بنین سیوان او میستري هر یو د ترکستان په لار ځانونه ستړي کړل... امریکا غول په متیازو وینځي... که څهٔ هم میستري لومړیو کې ښه روان و، کوم تور پرې ونه لګېد، خو د سیاسي ګنګیانو او جهادي کیسه بورانو له لاسه پنچر شو... تر هغې چې د کوټې سرینا هوټل کې قاضي وقاد، مولوی تره خېل ..... خصي کړ.

(۴)
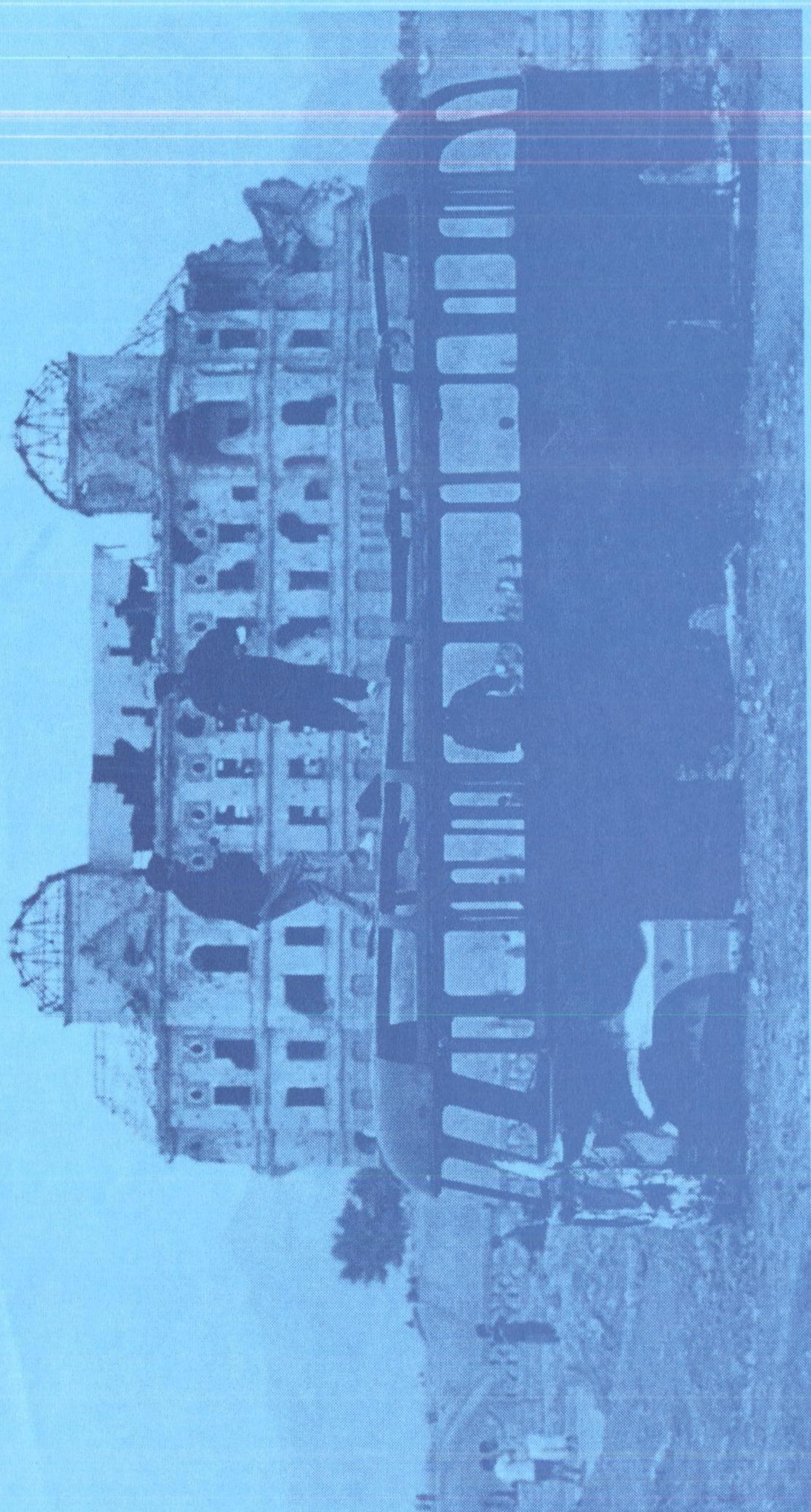
پیښلیک

۱۹۹۴ جنوري لومړۍ:

کابل درنې جګړې لړزوي، جګړه د جنرال دوستم او جمهور رييس د ځواکونو ترمنځ غځېدلې، حزب هم په جګړو کې برخه لري، د حزب وياند دغه جګړې ملي اسلامي قيام وباله، مجددي هم د همغږۍ شورا خواره برخه ګرځېدلې، د حزب وياند وويل، جګړه له ارګ سره روانه ده، رباني د دوستم پر ضد جهاد اعلان کړ، جنبش يې د کمونستو پرچميانو برخه وبلله، استاد رباني لکه اوښ خپلو متيازو کې ښويېدلی.

حضرت صاحب په وينا د هر هغه حرکت ننګه کوي، چې د رباني ناقانونه حکومت پر خلاف مقاومت پيل کړی، مزارو فارياب کې هم جګړه غځېدلې.

جنرال همايون فوزي دغه جګړه د رباني ناقانونه حکومت پرخلاف ملي قيام وګڼه، حرکت د رباني ملاتړ اعلان کړ، سيّاف د رباني په ننګه ودرېد، مولوي خالص د ملېشو او کمونستانو د مخالفت له امله د رباني پلوي وکړه، حزب د کابل، ګارنېزيون او هوايي ډګر دنيولو ادعا وکړه.

جمعيت اعلان کړه، چې ياغي باغي ځواکونه يې پر شا تمبولي، ان چې د غازي ستديوم د نيولو خبر يې ورکړ، د دولت په وينا جګړه د

بالاحصار شاوخوا روانه ده، جنرال همایون فوزي وویل: د حزب وحدت جنگیالي د دوی ترڅنګ دي، د رباني مسعود ځواکو ته یې درانه زیانونه اړولي دي.

د دوستم ځواکونه د شپې تیاره کې د پخواني رژیم پر مرکزي کمېټه چې له حرکت انقلاب اسلامي سره ده وروختل، د ملایانو ځنې، ږیرې یې باد او د سترې محکمې رییس مولوي محمد شاه فضلي، پوهنې وزیر مولوي جلیل الله مولوي زاده یې چاپې، جېبونه او بکسونه ورتش کړل.

د احمد شاه مسعود ځواکونو مقاومت وکړ، ملېشه یې په شا وتمبول، وزیر اکبر خان مېنه کې یې د دوستم فرهنګي دفتر لاندې کړ، د دوستم ځواکونه بالاحصار او مرنجان غونډۍ ته راټول او وزیر اکبر خان مېنه او هوایي ډګر بمبار کړ، د هوایي ډګر یوې ډیپو اور واخیست.

د دوستم نیول شوي افراد ژوندي اور ته وغورځول شول، د دوستم ملېشې چې مرکزي کمېټې ته رسېدلې وې، د زغروالو ځواکونو د ځنډ له امله له تلفاتو وروسته په شا شول. ددغه جګړې ۸۰۰ زخمیان د سره صلیب روغتون ته وړل شوي، یوه کندهاري ملا وویل: د رباني حکومت د الله تعالی پر حکم مسخرې جوړې کړې، کله حکمتیار د دوستم پر خلاف د جهاد اعلان کوي، او رباني یې د مسلمانۍ ټېکه اخلي، بله ورځ یې رباني پر ضد د جهاد فتوا ورکوي، حکمتیار ځنګ پورې نیولی وي.

دا شل میاشتې د دوستم پر ضد جهاد فرض نه و، اوس فرض شو، د حزب استازی حاجي فرید رسنیو ته وویل: پر چهار آسیاب د نظار شورا د برید مخه د دوستم ځواکونو د بالاحصار په برخه کې ونیوله، هغه و چې جګړه پیل شوه.

د جنوري ۲:

جگړه روانه ده، د جنرال دوستم وياند د رباني مسعود حکومت په دې پړ وباله، چې يوازې د تاجکو لپاره کار کوي، له همدې امله دوی جگړه کې برخه واخيسته، چې سياسي نظام ته تغير ورکړي، چې لړکيو ته د منلو وړ وگرځي، اسلام آباد کې کابل سفارت خپله اعلاميه کې د دوستم او حکمتيار ائتلاف ناولی وباله، دوستم يې خلکو، هېواد او دين ته په خيانت تورن کړ.

همغږې شورا يوه اعلاميه کې له رباني د فوري استعفا او جهادي مشرانو په توافق د مؤقت حکومت جوړېدو غوښتنه وکړه.

ملي اسلامي محاذ روانه جگړه د واک جنگ وباله او سملاسي اوربند يې وغوښت، خالص له دې امله چې جنرال دوستم له کمونست رژيم سره پېيلی او په لوټ تالان پړ دی د رباني ملاتړ تکرار کړ.

دحزب وياند رسنيو ته وويل: جگړه نظار شورا د خپلو کمونستو انډيوالانو په ملتيا د حزب پر ضد پيل کړې، د همغږی شورا پرمختگ يې د جهاد په بري کې ستر گام وباله.

محمد يونس قانوني وايي: د گلبدين، دوستم او کمونستانو مثلث د اسلامي دولت پر ضد توطيه او کودتا وکړه، چې له شرمېدلي ماتې سره مخامخ شوه، ده د جنرال دوستم ځواکونه بدنامه مليشې وبللې، چې ټول ملت يې وار له مخه پر ضد درېدلي.

انجينر مهدي وويل: برهان الدين رباني د ترکيې سفر پر مهال جنرال دوستم خپل ځای ناستی ټاکلی و، اوس په کومو سترگو دده پر ضد د جهاد خبره کوي.

جنوري ۳:

جګړه په وحشت روانه ده، دواړه غاړې د پرمختګ دعوا کوي، بي - بي - سي د میرویس جلیل له خولې د حکومتي ځواکونو د برلاسي رپوټ ورکړ، په واټونو، کوڅو کې ځای ځای مړي پراته دي، د مړو جسدونه، هملته تر خاورو لاندې کېږي، روغتونونه تر دهلېزونو له زخمیانو ډک دي، په چپرکټونو دوه، درې ټپیان اچول شوي، په غولي هم زخمیان پراته دي، درمل نشته.

رباني له ارګه وتلی، د ډکو سمڅو کې یې اړولي.

جنوري ۴:

جګړه نوره هم سخته شوه، تر دې چې روغتونو ته زخمیان نه شي رسول کېدای، یوازې د سره صلیب کار کوونکي په دغو هڅو لګیا دي، سره میاشت د دولت پر ګټه په جګړه بوخته ده، خپلو امبولانسونو کې د ټپیانو پرځای دولتي چارواکي، وسلې او مهمات لېږدوي...

جنوري ۵:

میرویس جلیل رپوټ ورکړ، چې د خواجه رواش هوایي ډګر په بشپړه توګه دولتي ځواکونو لاندې کړ، په رپوټ کې د جګړې سیمه بالاحصار، مرنجان غونډۍ، قابل بای، زاړه مکروریان ښودل کېږي، سیاف د رباني مسعود په پلوۍ جګړه کې برخه لري...

ډګر جنرال عبدالمومن چې د دوستم پوځي مرستیال و، د الوتکې چاودنه کې ووژل شو، پړه یې پر دوستم غورځېدلې، د دوستم هوایي

ځواکونو وزیر اکبر خان مېنه بمبار کړه.

نسیم مهدي د خواجه رواش هوايي ډگر نیول رد کړل، دده په وینا ختیز اړخ کې یې دوی پوستې بېځایه شوې، د حزب ویاند قریب الرحمن سعید وايي برې د دوی دی، ده د بي - بي - سي له خبریالانو گیله وکړه، چې گنې د حکومت د فشار له امله د حکومت په خوښه او گټه خبرونه ورکوي.

نسیم مهدي په ارگ د بمبارۍ خبر ورکړ، همغږې شورا خبرداری ورکړ، چې رباني باید ۴۸ ساعتو کې استعفا ورکړي.

همغږۍ شورا د حکومتي ځواکونو له خوا د خواجه رواش نیول ومنل، چې د اکمالاتو مخه یې تړل شوې وه، خو بالاحصار کې له لوگر او چهار آسیاب د حزب له خوا د اکمالاتو مخه پرانیستې ده.

جنوري ٦:

د حزب ویاند قریب الرحمن سعید: الحمد لله، جگړه په شدت سره روانه ده! د دولت الوتکې د حزب او د دوستم پر ځواکونو او سیمو بمونه غورځوي، دوستم د لوگر پوخ سړک د رنوې کرښه گرځولې، موټرانو جلا خامه لیکه ایستلې. سید اسحق گیلاني وايي روغتونونه فلج دي، یوازې ځلور سوه ییز روغتون نوکی فعال دي، خلک کلا بند دي، د جگړو له سیمې نه شي وتلی، چې لارې تړلي، نقلیه وسایط نشته، د جگړې له ساحې د وتلو مخه ډب ده.

هره دقیقه یو راکټ او توغندی لگېږي، ډېری په ملکي او مېشتدنې سیمو غورځي، جنرال همایون فوزي له کابلیانو وغوښتل، کورونه تخلیه

او له سیمې ووځي، چې په راتلونکو ورځو کې د نویو بریدو پلان لري...

حزب وحدت جگړه کې ناپیلی دریځ اعلان کړ، یوه اعلامیه کې یې یوازې یوه ورځ د سوء تفاهم له امله جگړه کې ځان ښکېل وباله.

جنوري ۷:

کابل کې د وربځې او واورینې هوا له امله نسبي ارامي ده، که څه هم د درنو وسلو ډزې اورېدل کېږي، خو د گولیو د ږلی لمن ټوله ده.

د جگړې غاړو د سهار له ٦ بجو ۲۴ ساعته اوربند اعلان کړ، چې بهرني دیپلوماتان له کابله ووتلی شي، د حزب ویاند ورسره د زخمیانو د درملنې، ښخولو او خوندي سیمو ته د خلکو د لېږد خبره هم مل کړه.

خلک لږ و ډېر بازار ته راوتلي، چې د خپلوانو عزیزانو خبر واخلي، د نادر شاه مېنې (زړو مکرویانو) نوي سلنه وگړي ووتل، په کورونو کې ټوپکیانو اړولي، څه یې چې موندلي هغه یې لوټلي دي.

جنوري ۸:

دولت یو ځل بیا تبلیغاتي خپه راپورته کړې، په یوه اعلامیه کې دولت څرگنده کړې، چې غیر دیني ډلې به منحل کړای شي، د اعلامیې له مخې جنبش د خلق دموکراتیک گوند سره پیلی، په اعلامیه کې راغلي، جهاد د حزب اسلامي پر ضد نه، د ملېشو پر ضد اعلان شوی.

جنوري ۸:

په ۲۴ ساعته اوربند کې بهرني دیپلوماتان له کابل ووتل، دواړو غاړو

یوه بله له اوربند په سرغړونه پړه وبلله، ديپلوماتان د تورخم له کرښې واوښتل، ملکي وګړو هم د دوی په کاروان کې له کابله د خوندي وتو مخه ومونده، ډاکټران د (۴۰۰) تنو د وژنې خبره کوي، میرویس جلیل له بي - بي - سي رپوټ ورکړ، چې د ښار له لوېدیځ او جنوب لوېدیځ سلګونه کورنۍ خیرخانې او نورو برخو ته لېږدېدلي.

دغو کورنیو غوښتنه کړې، چې د ملګرو ملتو قواوې دې راشي او هېواد دې له دغو بېرحمو لوټمارانو وژغوري، کډې پلي ځغلي، ښځې پنډې، ګنډې او د کور سامان په خپلو اوږو لېږدوي، ځینې لاسي کراچۍ کاروي، دوی چیغې وهي چې نه ډوډۍ غواړي، نه کور خو دغو جګړمارو ته چې په هرڅه عقیده لري د هغه روی وړاندې کوو، چې نور خلک لوټ او بې عفته نه کړي.

د بهرنیو چارو وزارت مرستیال حامد کرزی د ملي امنیت لخوا ونیول شو.

جنوري ۹:

د توغندیو او راکټونو خال خال ډزې اورېدل کېږي، عزیز مراد وویل، له دوستم سره خبرې نه شي کېدای، خو له حکمتیار سره خبرو ته چمتو دي. نرخونه ځلور برابره لوړ ختلي.

نژدې ۵۰۰۰ کورنۍ جلال آباد ته په لېږدېدو بېلا بېلو دښتو کې اړولي، ځینې په موټرو او سروېسو کې مېشت دي، دولت د جنرال دوستم پر ضد د کفر او بېدینۍ ټاپې لګوي، جنایتکار یې ګڼي، چې کلونه یې د روسانو غلامي کړې، خیانت او جنایت یې تر سره کړی، پر

کندهاریانو د جنایتکارو ملېشو د ظلمونو یادونه کوي، دغسې یې نورو ولایتو کې هم د ملېشو جنایات رابرسېره کوي، دده د فحشا او عیاشۍ فلمونه ښیي، دولت وایي دوستم باید څو واره په اعدام محکوم شي، له کابل راډیو تلویزیون په وار وار دغسې مطالب خپرېږي، دوستم لوټمار او ملحد یادېږي، د سرکاري تبلیغاتو له مخې دولت دده له گنا تېر شو، خو دی د لستوڼي مار وخوت، د دغو تبلیغاتو له مخې دوستم د خلق ملحد گوند د جنبش تر نامه لاندې فعال ساتي، د دوستم، پرچم او گلبدین مثلث غندي.

جنوري ۱۰:

کابل کې درنې جگړې روانې دي، ملگرو ملتو سرمنشي له ټولو ډلو وغوښتل خپل استازي اسلام آباد ته ور ولېږي، چې اوربند ټینگ او د سیاسي اواري پر لارو چارو غور وکړي، ده پر ټولو اړخونو غږ وکړ، په خپل ملت رحم وکړي، ملگرو ملتو له افغان آزادو شخصیتو غونډه کې دگډون غوښتنه وکړه، د نیوز ورځپاڼې خبریال وویل: کابل کې یې پر واټونو د مړو جسدونه او پر وینو لژند جامې لیدلي، ان د موټرو ټیرونه هم په وینو سره وو.

د تورخم پر کرښه د کډوالو (۹۰۰) کورنۍ غونډې دي، د پلخشتي جومات هم پر توغندیو لگېدلی، پر منار یې گڼې گولۍ ننښتي، غالۍ یې وار له مخه لوټ شوې.

جنوري ۱۱:

کابل راډیو د ګلبدین، دوستم او کارمل د مثلث په اړه تبلیغات لري، بالاحصار، مرنجان غونډۍ، بمبار کړای شول، همغږي شورا اعلان کړه، تر هغې چې رباني استعفا نه وي ورکړې، د اوربند په اړه خبرې نه شي کېدای، کابل راډیو حکمتیار منافق او دوستم ملحد او کمونست ونومول.

د بګرام هوايي ډګر باندې بمباري وشوه، پاکستان له جګړې د تښتېدلو کډوالو لپاره د تورخم دړه پرانیسته، د نویو کډوالو لپاره د نویو پاڼو یا کارت اعلان وشو، چې له پخوانیو هغو سره یې توپیر وکړای شي، د بي بي سي ویلیم ري او میرویس جلیل له کابله ووتل، دوی د کډوالو په کاروان کې جلال آباد ته ورسېدل، کډوالو شپه د سراج العماره بڼ او ثمرخېلو ډاګ کې تېره کړه، میرویس جلیل وايي د احمد شاه مسعود پلویان پرې تور لګوي چې له حکمتیاره یې ډالر اخیستي، د حکمتیار ډله یې له مسعود د پیسو په اخیستو تورنوي.

اسلامي کنفرانس د سولې هڅې پیل کړي، صدیق چکري د جمعیت او حاجي فرید د حزب استازیتوب کوي، ابراهیم بکر او حامد الغامد تر مشرۍ لاندې د خبرو لومړی پړاو پاکستان کې تېر شو، جمعیت څرګنده کړه، چې له دوستم سره خبرې نشي کېدای، خو له حزب سره په دې شرط چې له ملېشو راوګرځي خبرې کېدای شي، د رباني حکومت د دورې په پای ته رسېدو د ملګرو ملتو او اسلامي کنفرانس تر نظارت لاندې ټاکنې وشي.

حزب په ډاګه کړه چې د ټولو کشالو منشا رباني دی، باید سملاسي

استعفا ورکړي، چې د سولې پخوانۍ هڅې هم دده له امله ناکامې شوي دي.

جنوري ۱۲:

کابل کې ځمکني او هوايي جګړه روانه ده، د جنرال دوستم الوتکو پر حکومتي سيمو بمباري وکړه، دولت ادعا وکړه چې د دوستم دوې الوتکې يې نسکورې کړي دي، د حکومتي ادعا له مخې يې تر اوسه دوولس الوتکې غورځولي، يا بګرام کې کوزې شوي دي، پاکستان د تورخم دروازه د افغان کډوالو پرمخ بېرته وتړله، د دوستم الوتکو د لوګر د سقاوې دښتې پوخ سړک د رنوی کرښه ګرځولې، ځمکنی ترافيک پر دښته کې خامه سړک کاروي.

جنوري ۱۳:

کابل کې جګړه روانه ده، د پاکستان جمهور رييس او صدر اعظم په جګړه کې ښکېلو غاړو، د اور بند غوښتنه کړې، حزب بيا هم د رباني د استعفا شرط ايښی، دولت څرګنده کړې چې له ملېشو سره خبرې نه شي کېدای، البته له حزب سره خبرې په دې شرط مني، چې له ملېشو راوګرځي...

دروازه تړلې، تورخم کډو نيولی، د صرافي شهزاده مارکېټ، لوټ او سوځول شوی...

سرکاري راډيو د وحشي دوستم، ياغي ګلبدين، ملحد کارمل د مثلث په غندلو لګيا ده.

جنوري ۱۴:

کابل راډیو وویل: د اسلامي دولت اتلو ځواکونو مرنجان غونډۍ او بالاحصار کې د دوستم گلبدین پر قرارگاوو وژونکي گوزارونه وکړل.

په کابل د ویجاړوونکې جگړې لمبې بلې دي، تورخم دروازه تړلې، د رحیم الله یوسفزي په وینا د جلال اباد پنډغالي کې خلک پر تش ډاگ پراته دي، نه خېمې شته نه د خوړو درک.

زرگونه کورنۍ جلال اباد ته لېږدېدلي، حکمتیار له بي - بي - سي سره مرکه کې د رباني پر استعفا ټینگار وکړ، ده وویل چې د بنین سیوان طرحې ته ورته موقت حکومت دې رامینځته کړای شي، دده په وینا له دوستم سره یې وار له مخه ائتلاف نه و کړی، پر یوه وخت پر دواړو د جگړې تپل دوی گډ مقاومت ته راکاږل.

جنوري ۱۵:

سرکاري راډیو پر له پسې خبر ورکوي چې د اسلامی دولت هوایي او توپچي ځواکونو د گلبدین، دوستم د تجمع مرکزونه په مرنجان غونډۍ او بالاحصار کې تر سختو گوزارونو لاندې نیولي، د دې په مقابل کې د گلبدین دوستم ملېشو له خوا د ښار د استوگنې په سیمو راکټي او توپچي حملې او بېرحمه بمباري وشوه.

انجینر احمد شاه احمدزي د برهان الدین رباني پیغام د پاکستان جمهور رییس ته یووړ، پیغام کې له پاکستان د اوربند په ټینگښت کې د مرستې غوښتنه شوې.

جنوري ۱٦:

ولي خان مطبوعاتي کنفرانس کې غوښتنه وکړه، چې د افغان کډوالو پرمخ د تورخم دروازه پرانيستل شي، ده وويل: پاکستان کلونه افغان مهاجرو ته پنا ورکړې، د کابل له جګړو مهاجر هم افغانان دي.

د سعودي بن باز د حکمتيار د بغاوت فتوا ورکړه.

ورځ نسبتاً ارامه وه، د تلويزيون غونډۍ بمبار کړای شوه، د حکمتيار يوه استازي پېښور کې وويل: يو شمېر مشهورو قوماندانانو لکه مولوي صديق الله، محمد انور او نورو د مسعود پيغام چهار آسياب ته وړی، په پيغام کې راغلي د حزب اسلامي، مولوي خالص، حرکت، جميعت، محاذ دوه دوه استازي په يوه پلاوي کې راټول او د اوربند لپاره يوه طرحه او پرېکړه اعلان کړي.

همغږۍ شورا اعلان کړه، چې خبرو ته چمتو دی، خو په دې شرط چې رباني خپله استعفا اعلان کړي.

ننګرهار کې له کابل لېږدېدلي کډوال په وچ ډاګ پراته دي، ايله نن د ملګرو ملتو مرستندويه کاروان له پاکستان (۲۰۰۰) خېمې پر دوی ووېشلې...

حامد کرزی د ملي امنيت له بنديخانې وتښتېد، ده هغه وخت د تېښتې مخه ومونده چې د يوه راکټ په لګېدو د ودانۍ يوه برخه ونړېده.

جنوري ۱۷:

د وريځې او واورو له امله جګړه سخته نه ده، بمباري ونه شوه، قوماندانانو د حقاني په مشرۍ له استاد رباني سره وکتل، استاد رباني

نوې خبره نه درلوده، په اوبو کې يې د لوټې ايښودو او پل اخيستو لوبه کوله.

د جنبش فرهنګي مسوول وويل: همغږۍ شورا کې له حزب، جنبش، نجات جبهې سربېره د حرکت او محاذ قوماندانان هم مله دي.

پير ګيلاني د کابل جګړو کې د خپلو قوماندانانو ګډون رد کړ، ده د ملګرو ملتو او اسلامي کنفرانس تر چتر لاندې د ربړې د اوارې په اړه د نويو ګامو غوښتنه وکړه، پير ګيلاني وويل: ګاونډي هېوادونه اوارى نه شي راوستى.

د ايران استازي طاهريان اسلام آباد کې د افغانستان په اړه له خبرو وروسته تهران ته ستون شو.

اسلام اباد کې د کابل سفارت اعلاميه کې د حامد کرزي نيول تېروتنه وبلل شوه.

حامد کرزي پر سياسي نمايندګيو نيوکه وکړه، چې د جمعيت په پلوي تبليغات کوي، دده په وينا سياسي نمايندګۍ ښايي د ملت استازيتوب وکړي.

جنوري ۱۸:

جګړه يو ځل بيا سخته شوه، محمدي، سياف او خالص د دوستم پر خلاف د اعلان کړي جهاد ننګه وکړه، د سولې لپاره د قوماندانانو شورا توافق ته ورسېده، چې په جګړه کې ښکېل اړخونه دې خپل ځواکونه شاته کړي، يوه عبوري اداره دې جوړه کړای شي.

پخواني پاچا د ملګرو ملتو تر څارنې لاندې د لويې جرګې غوښتنه

وکړه، د پخواني پاچا وياند وزيري وويل: د حضور اعليحضرت اعلاميه جدي ده، ملل متحد بايد چمتو اوسي، خو قواوې يې بناي مداخله ونه کړي، چې صوماليا او کمبوديا کې يې ښه پايلې ونه شواى لرلى.

دده په وينا ملگري ملتونه دنده لري، دا يې منشور دى، چې د ربړې اوارې ته وړاندې شي، حضور اعليحضرت خدمت ته حاضر دى، دى د ملت ارادې ته احترام لري، د لويې جرگې خبره د ملت ارادې ته دده د احترام څرگندوى ده.

حضور اعليحضرت ويلي: بهرني هېوادونه د افغانستان اور ته لمن وهي...

د شمالي ولايتونو واليانو د همغږۍ شورا له اعلاميو ملاتړ وکړ...؟

جنوري ۱۹:

له واورو او سړې هوا سره جگړه غځېدلې، حکمتيار د کابل قوماندانانو د سولې پلان د رباني داستعفا پر شرط ومانه.

د رباني استازي محمد صديق چکري د دوستم پرضد جهاد پرتداوم ټينگار وکړ، د کابل قوماندانانو وويل، که هر لوري د دوى پلان ونه مانه، پر ضد يې درېږي.

د همغږۍ شورا يو پلاوى پاکستان ته تللى، د رباني حکومت له پاکستان غوښتي د همغږۍ شورا پلاوي ته د پاکستان د ننوتو اجازه ورنه کړي.

قوماندانانو پرېکړه وکړه، چې اته تنه علما او د هر تنظيم دوه دوه استازي د عبوري حکومت پروسه کې برخه واخلي، د کابل قوماندانانو

شورا ځان د تصمیم نیولو عالي مرجع ګڼي، خو د دوی له خوا اعلان شوی اوربند ټینګ شوی نه دی.

جنوري ۲۰:

مازیګر سخت جنګ ونښت، ارګ بمبار کړی شو، د قوماندانانو له خوا اعلان شوی اوربند مات شو، د رباني حکومت الوتکو چهار اسیا او د همغږۍ شورا مرکزونه بمبار کړل.

جنوري ۲۱:

له غرمې وروسته جګړه سخته شوه، د همغږۍ الوتکو ارګ، وزیر اکبر خان مېنه او خیرخانه بمبار کړه، د رباني حکومت الوتکو پر مرنجان غونډۍ، بالاحصار او چهار آسیاب بمونه وغورځول، د پښتونخوا والي له یوه مرستندوی کاروان سره ننګرهار ته تللی... چې د کابل له جګړو لېښلیو کډوالو سره هېواد کې دننه مرسته وکړي، حاجي عبدالقدیر یې هرکلی وکړ، تورخم د کډوالو پرمخ تړلې.

همغږۍ شورا ټولو الوتکو ته خبرداری ورکړ، چې د افغانستان حدودو ته له ننوتو ډډه وکړي.

جنوري ۲۲:

د رباني مسعود ځواکونو د (نادر شاه مېنې) د نیولو ادعا وکړه، همغږۍ اعلان کړه، چې د رباني مسعود ځواکونه یې په شا تمبولي دي.

ایمنستي انټرنیشنل له پاکستان وغوښتل، د کابل له جګړو د لېښلیو

پرمخ د تورخم دروازه پرانيزي، ريډکراس ويلي وروستيو جګړو کې له (۶۰۰۰) زيات ولسي وګړي وژل شوي، او له ۱۸۰۰۰زيات ټپيان شوي دي.

کابل کې د اوړو بيه څلور او د تېلو درې برابره لوړه ختلې.

قاضي محمد امين وقاد وويل: جګړه ګلم جمو پيل کړې، رباني بايد د شپږ مياشتو په تېرېدو حکومت پرېښی وای، له دوستم سره د حزب ملتيا د حزب د مرکزي شورا له پرېکړې پرته حکمتيار په خپل سر کړې.

همغږۍ شورا يوه اعلاميه کې ددې له امله چې بهرنيو هېوادو کې سياسي نمايندګۍ اعتبار نه لري، له هېواد بهره پانګې د کنګال کېدو غوښتنه وکړه.

جنوري ۲۳:

همغږۍ شورا يوه اعلاميه کې د مولوي حقاني د سولې هلو ځلو هرکلی وکړ.

کابل کې سخت جنګ دی، د دوستم الوتکو ارګ، دفاع وزارت تاسيسات، وزير اکبر خان مېنه او تلوېزيون غونډۍ بمبار کړه، د رباني هوايي ځواکونو پر مرنجان غونډۍ، بالاحصار بمونه وغورځول.

د شهزاده سرای صرافانو رسنيو ته وويل: دکانونه يې د نظار شورا وسله والو لوټ، او سوځولي دي، رباني اعلان وکړ چې د ملګرو ملتو او اسلامي کنفرانس ګډه طرحه منل کېدای شي.

په ماښام رباني وويل: قانوني جمهور رييس دی، استعفا به ورنه کړي.

جنوري ۲۴:

حزب اسلامي ادعا وکړه، چې دولتي مطبعه او مسلخ يې ونيول،

مولوي خالص وويل: له يوې غاړې هم ډاډه نه دی، د خالص په خبره له يوه اړخ سره دوستم دی، له بل سره بابه جان، دواړه لوري بايد دغسې کسان له خپل څنګ وشړي.

حکمتيار له پاکستان وغوښتل د تورخم دروازه پرانيزي، ده وويل په داسې حال کې چې مزدک، کارمل او نور پرچميان د رباني حکومت برخوال دي، د ډاکټر نجيب الله د بندي کېدو جواز نشته، ننګرهار کې د سعودي سفير له حقاني او حاجي عبدالقدير سره وکتل.

رباني وويل: استعفا ته چمتو دی، خو د چا لپاره...؟

جنوري ۲۵:

جګړه روانه ده، له مرنجان غونډۍ پر بي بي مهرو، خيرخانه او چمتلې دښته توغندويي برید وشو، دغسې بالاحصار مرنجان غونډۍ تر اور لاندې وه.

جنوري ۲۶:

د واورې وريځې له امله د جګړې څپې ناستې دي، نن طبيعت د جګړې مخه ونيوه، امنيت شورا د فوري اوربند غږ وکړ او سيمې ته يې د يوه پلاوي لېږل اعلان کړل.

رباني، ډاکتر نجيب الله لفرابي د بهرنيو چارو وزير ايران ته ولېږه، همغږۍ شورا د ايکو غونډه کې د لفرابي ګډون ناقانونه وباله، اعلاميه

کابل حکومت سره هر ډول تړونونه بې اعتباره ګڼي، د پاکستان کورنیو چارو وزیر سردار اصف احمد علي وویل: د جلال آباد هوایي ډګر پرانیستی، هغه هېوادونه چې د تورخم پرانیستو خبره کوي، خپلو الوتکو کې دې کډوال له هغه ځای واخلي او خپلو هېوادو کې دې پنا ورکړي.

د کابل روغتونو د ۸۰۰۰ ټپیانو د درملنې خبر ورکړ، چهار آسیاب کې د حزب د راډیو تلوېزیون تاسیسات بمبار شول، خو خپرونې یې قطع شوي نه دي.

د حزب تلویزیون د سرکاري هغه په پرتله معیاري خپرونې لري، د سرکاري تلویزیون خپرونې په وچ پروپاګند راګرځي هغه هم په سپورو ستوغو ټکو خو د حزب تلویزیون د تبلیغاتو ترځنګ معیار پاموړ ګڼلې، د بشارت رول په دغه معیار کې جوت دی...

د ملګرو ملتو امنیت شورا د افغانستان په اړه بېړنۍ غونډه وکړه، راتلونکې اوونۍ کې د بلې غونډې پرېکړه لري.

جنوري ۲۷:

د بریځر تر لسو بجو ارامي وه، لس نیمې بجې د همغږۍ شورا ځواکونو تعرض وکړ، پغمان، خیر خانه، د بابه جان مرکزونه بمبار کړای شول.

د دولت الوتکو په مزار او شبرغان کې د دوستم ځواکونه بمبار کړل، دولت وایي هوتخېلو کې یې د ملېشو برید پر شا تمبولی.

جنوري ۲۸:

جگړه روانه ده، سعودي، پاکستان له اسلامي کنفرانس وغوښتل د سولې کنفرانس راوبولي، همغږۍ شورا وویل: الوتکو یې ارګ، چمتله دښته، پل ارتل او پغمان کې د رباني قرارګاوې بمبار کړې.

دغسې د حکمتیار او همغږۍ شورا مرکزونه حکومتي الوتکو بمبار کړل، همغږۍ شورا ادعا وکړه، چې ملي بس او مسلخ یې نیولي دي.

دولت وایي: د دښمن بریدونه یې په شا تمبولي، جگړه مرنجان غونډۍ او بالاحصار ته راټوله ده.

جنوري ۲۹:

کابل کې د راکټونو خال خال ډزې دي، خو له بغلان، جوزجان او فارياب د سختو جگړو خبرونه ورکړل شول، سیاف وویل جگړو کې بهرنی لاس دی، ده د ازبکستان نوم واخیست، دده په وینا له ازبکستان الوتکې الوزي بمباري کوي...

دپاکستان اپوزیسیون مشر نواز شریف پارلمان کې د کډوالو پر مخ دروازه تړل وغندل، د بلوچستان پارلمان کې بلوڅانو له خپل ایالت د افغان کډوالو د ایستو غوښتنه وکړه، پښتنو استازو یې مخالفت وکړ، په دې سلا شوه چې افغان کډوال به هغه وخت استول کېږي، چې د افغانستان ربړه اواره شي...

حقاني د اصلاحي شورا له پلاوي سره جلال آباد کې دی.

جنوري ۳۰:

همغږی څواکونو آرتل پل، جمال مېنه او دهمزنگ بمبار کړل، فارياب، جوزجان او بغلان کې هم جگړې شوې، خلک له جگړې په منډو دي، هر لوري ته څغلي، په دوی پسې توغندي، توپي غوړمبېږي، لکه خروړي سپي منډې پسې وهي، کابل پر توکمي، سياسي او مذهبي ډلو وېشل شوي.

له کابل سل زره وگړي کليوالو سيمو، شپېته زره جلال آباد ته لېږدېدلي دي، ۸۰۰۰ زخميان او ۱۰۰۰ تنه وژل شوي دي...

جنوري ۳۱:

جگړه سخته ده، همغږی شورا د بابر بڼ او گذرگا د نيولو ادعا وکړه، دولت مرنجان غونډی، بالاحصار او چهار آسياب بمبار کړ، شمال کې هم جگړه غځېدلې، جنرال فوزي د سمنگان نيولو ادعا وکړه.

ډاکټر موسی توانا له جمعيت سره خپل شلون اعلان او جنبش کې شامل شو، ده پر رباني او مسعود نيوکې وکړې، دغسې يې د دوستم پر ضد د رباني اعلان شوی جهاد باطل وباله.

توانا په وروستيو کې د جمعيت د مرستيال په توگه کار کاوه او د توکمي فرکيسيون مشر گڼل کېده.

ډاکټر موسی توانا په ډاگه کړه، چې رباني دوستم ته د ننواتې لپاره ولېږه، خو رباني په ټگی کې و... دده په وينا احمد شاه مسعود هم له دوستم سره د اړيکو او روغې په هڅو کې رښتينی نه شوی گڼل کېدای.

ستوريس مسوريش د ملگرو ملتو استازي بېړنی اوربند وغوښت،

دده په وینا د طرحو کمی نشته، خو پر افغان مظلوم ولس زره سوی نشته، ده وویل لومړی باید اوربند ټینګ شي، لویې جرګې ته مخه ورکړل شي... همغږی شورا د ملګرو ملتو له هلو ځلو سره موافقه اعلان کړه.

پېښور کې افغان قونسل وايي: جنګ حکمتیار پیل کړی، د ننګرهار شورا وايي که رباني له دوستم او ملېشو سره په جنګ لګیا وي، موږ ورسره ولاړ یو، خو که له حزب سره جګړه کوي، موږ فریق نه جوړېږو.

فبروري ۱:

دواړو غاړو د حقاني په مشرۍ اصلاحي شورا ته واک ورکړ، چې د سولې لپاره خپلې هڅې وغځوي، دوی اصلاحي شورا ته بلنه ورکړه، چې کابل ته ورشي.

ایراني چارواکو مشهد کې د سنیانو یو جومات پر بلدوزرو ونړواوه...

مولوي حقاني جلال آباد د امن ښار ونوماوه...

فبروری ۲:

جګړه روانه ده، د حقاني په مشرۍ اصلاحي شورا کابل کې ده، د کابل له قوماندانانو او جهادي شورا له پلاوو سره یې ولیدل، له رباني حکمتیار سره یې خبرې وشوې.

حزب اسلامي د ملګرو ملتو (مسورش) د وړاندیز هرکلی وکړ او د ځلور ورځني اوربند لپاره یې خپل چمتو والی اعلان کړ.

د جنرال دوستم استازي روس ته اخطار ورکړ، چې که د رباني لپاره

یې د پیسو له چاپولو لاس وانه خیست، مزار کې به د روس قونسلګري وتړي.

فبروري ۳:

کابل کې ټینګه وریځ ده، واوره اورېدلې، د جګړې څپې ناستې دي، تېرو درېیو میاشتو کې لومړی پلا د سره صلیب د خوراکي توکیو یو کاروان کابل ته ورسید، د تورخم دروازه د پښوانیو کډوالو پر مخ چې د افغان کمشنرۍ شناختي پاسونه لرل پرانیستل شوه، خو له څو ساعتو وروسته بېرته وتړل شوه.

فبروري ۴:

د واورې له برکته نسبي کراري ده، په شمالي ولایتو کې جګړه ده، د اصلاحي شورا پلاوي د حقاني په مشرۍ له رباني، سیاف او مسعود سره وکتل.

د ننګرهار، لغمان، کونړ شوراګانو حاجي عبدالقدیر خپل مشر وټاکی.

مازیګر درنو ډزو د یو ځل بیا وېره ګډه کړه.

استاد رباني ازبکستان د دولت له مخالفانو سره په مرسته تورن کړ.

فبروري ۵:

جګړه روانه ده، د سره صلیب پر روغتون توغندی ولګېد، دولت پر بالاحصار مرنجان غونډۍ او چهار آسیاب بمباري وکړه.

فبروري ٦:

د اصلاحي شورا پلاوی دویمه پلا له استاد رباني او سیاف سره وکتل، رباني په خپل دې دریځ ولاړ دی، چې حل او عقد شورا ولسمشر منلی.

د ملگرو ملتو ځانگړې استازي (مسوریش) ننگرهار کې له حاجي عبدالقدیر سره وکتل، ازبکستان د کابل حکومت د وړومبي ورځې تور رد کړ.

فبروري ۷:

د کابل جگړو کې تر اوسه سل زره کورنۍ بېځایه شوي او له ۱۵۰۰۰ زیات ولسي وگړي وژل شوي دي، دغسې له دېرش زره زیات زخمیان دي.

احمد شاه مسعود پر ازبکستان تور پورې کړ، چې د دوی مخالفانو (دوستم) ته T30 ټانکونه ورکړي.

دده په وینا، بېنظیر بوټو هم ورسره په خپلو ژمنو وفا ونه کړه، تر اوسه مخالفان (حکمتیار) پالي.

همغږۍ شورا د اصلاحي شورا طرحې ته ورته طرحه وړاندې کړه، چې رباني او حکمتیار دواړه استعفا وکړي، د کابل امنیت د کابل قوماندانانو ته وسپارل شي، له هرې ناحیې به دوه دوه تنه د خلکو د استازو په توگه په دغه شورا کې برخه ولري، د دوی له استعفا به پېنځلسو ورځو کې د شپږو میاشتو لپاره له ناپېیلو او منلیو کسانو مؤقت حکومت جوړ کړای شي، د حکومت جوړونې پروسه به د ملگرو ملتو او اسلامي کنفرانس تر څارنې لاندې بشپړه شي...

فبروري ۸:

اروپايي ټولنې د افغانستان پر جګړو خواشيني وښوده، حقاني چهار اسياب کې له حکمتيار سره وکتل، خو غوڅه پايله يې ترلاسه نه کړای شوه.

رباني يو ځل بيا پر ازبکستان له دوستم سره د مرستې تور پورې کړ.

فبروري ۹:

د دولت دوې چورلکې لغمان کې حزب اسلامي ته تسليم شوې، دغو چورلکو چې شمشاد کې يې د استاد سياف له غونډ کابل ته پوځي توکي ليږدول، د حزب قوماندان ناصر خان ته تسليم شوې.

د اسلامي کنفرانس مشر حامد الغامد افغانستان کې د جګړې له ټولو غاړو روژه کې د اوربند غوښتنه وکړه، پېښور کې يې د حزب او جمعيت له استازو سره وکتل.

فبروري ۱۰:

کابل کې جګړه سخته شوه، د همغږۍ شورا ځواکونو د تلوېزيون غونډۍ بمبار کړه، دولت هم د مخالفانو سيمې تر اور لاندې نيولي...

حقاني له حکمتيار سره وکتل، د دولت او حزب وحدت ترمينځ د اړيکو خبر ورکړل شو.

فبروري ۱۱:

د روژې لومړی ورځ ده، ځکه خو تر اوسه کراري ده، انگلستان خپلو اتباعو ته خبرداری ورکړ، چې افغانستان ته سفر ونه کړي.

دهمزنگ کې د حزب وحدت او نظار شورا ترمینځ لنډه نښته وشوه.

د شهزاده سرای له لوټ تالان وروسته چې صرافان پر سالنگ واټ د مېوې زړې منډيي مخامخ مارکيټ ته رالېږدېدلي وو، د شپې چور او لوټ شول.

فبروري ۱۳:

جگړه په يو څه ځنډ روانه ده، نظار شورا افشار بېرته حزب وحدت ته وسپاره.

فبروري ۱۴:

د حقاني په مشرۍ اصلاحي شورا د سهار له پينځو بجو موقت اوربند رامینځته کړ، اوربند بې قيد و شرطه دی، د حقاني په وينا کابل ته غځېدلې لارې به پرانيستي وي، دده په وينا له دغو لارو پوځي اکمالات نه شي کېدای، همغږۍ شورا د اوربند منل اعلان کړل، اوربند خلور ورځنی دی، چې د دايمي اوربند پيلامه گرځېدای شي.

قريب الرحمن سعيد وويل، اوربند يې منلی، په څلورو ورځو کې به د رباني د استعفا، او نوې حکومت طرحه چې ترمخ به يې کابل ناپوځي شي بشپړه شي.

فبروري ۱۵:

اوربند د توغنديو درنو ډزو مات کړ، حقاني پغمان کې له احمد شاه مسعود او استاد سياف سره وکتل، دولت وايي توغندي د دوستم ځواکونو ويشتلي، خو دوی به يې ځواب ورنه کړي، خلک د اوربند پر دوام باوري نه دي، ځکه خو له فرصت په گټه اخيستو له زړو مکرويانو او جگړې له سيمې پښې باسي...

د ننگرهار د سرشاهي پنډ غالي کډوال وايي: له مجاهدينو کرکه لري، دا قاتلان دي، کډوال په وچ ډاگ پراته دي، پنډ غالي د ماينو تر گواښ لاندې دي.

فبروري ۱۷:

مزاري ووېل: زموږ دريځ د همغږۍ شورا دريځ دی. د کابل کډوالو ۲۵ سلنه د سرشاهي پنډ غالي کې مېشت دي، نور په سړکونو، پارکونو، واټونو پر غاړو پراته دي، په يوه بس کې يوه کورنۍ مېشت ده.

اوربند ايله درې ورځې دوام وکړ، خلکو وکړای شول د جگړې له سيمې ووځي، حکمتيار له کابله ننگرهار ته تللی، حقاني په ده پسې ننگرهار ته ولاړ.

فبروري ۱۸:

د پاکستان د بهرنيو چارو وزير سردار آصف احمد علي جلال آباد کې له حکمتيار او حقاني سره وکتل، حقاني ووېل: کابل ته غځېدلې لارې ښايي پرانيستې وي، خواړه او غلې بايد د جگړې وسله ونه گرځي.

له نادر شاه مېنې (زړو مکرويانو) وروستي استوګن ووتل، سياف وويل: د اصلاحي شورا پلاوی بايد د جنګ منشا له مينځه يوسي، دده په وينا ملېشې او کمونستان د جګړې مسببين دي.

ده وويل: د ملګرو ملتو مرسته به دا وي، چې د بهرنی مداخلې مخه ونيسي.

د رباني حکومت د کابينې غړي او لوړ پوړيو چارواکو کورنی تر اوسه پاکستان کې دي، خپله د احمد شاه مسعود کورنی اسلام اباد کې مېشت ده، دوی له تورخم د اوښانو او خرو په لار له کرښې اوړي، مسعود اسلام آباد کې د خپل پلار جنازه کې چې ترافيکي پېښه کې ومړ برخه وانه خيسته.

حکمتيار او رباني باکستان کې د خپلو زامنو له ورا بې برخې پاتې شول.

فبروري ۱۹:

د ملګرو ملتو د بشري حقونو د ځانګې مشر ارماکورا د مجاهدينو پر مشرانو نيوکې وکړې، دوی يې د خپلو خلکو قاتلان وبلل.

د ثمرخېلو او سرشاهي پنډغالو کې د کابل له جګړو د کډه شويو کورنيو خېمې درېدلې، خو ډېری کورنی په وچ ډاګ راغونډې دي، کيږدی نه لري، که څه هم ځای ځای د بهرنيو مرستندويه موسسو لوحې لګېدلې، لارې هماغسې ترلې دي، حقاني له حکمتيار سره د لارو د پرانيستو پر سر خبرې وکړې.

فبروري ۲۰:

پېښور کې درېيو وسله والو د ښوونځي يو بس اسلام آباد ته وتښتاوه، تښتوونکو غوښتل افغانستان ته د خوراکي توکيو د رسېدو مخه پرانيستل شي، بس اسلام آباد کې د افغانستان سفارت ترمخ د پوليسو محاصره کې دی.

جنرال نصير الله بابر له تښتوونکو سره خپله خبرې ان ټوکې وکړې.

له دوی يې تومانچه وغوښته، ور يې کړه، ده وکتله بېرته يې تښتوونکو ته وسپارله، محمد علي جاويد د يو بل پلاوي په مشرۍ اعلان کړه، چې د رباني لپاره د ټاکلې مودې په پای ته رسېدو لويه جرگه چې سل تنه ديني علما، قوماندانان او سياسيون په کې وي، نوی حکومت جوړ کړي، ده اعلان کړه چې خپلې هڅې به د حقاني له هڅو سره همغږې کړي.

حزب د حقاني پر ټينگار پر يو بل څلور ورځني اوربند هوکړه وکړه.

فبروري ۲۱:

له کابل جلال آباد ته د کډوالو بهير روان دی، د دويمې ورځې لپاره هم د پېښور ماډل سکول تښتولی بس افغانستان سفارت کې ولاړ دی، دوی پينځه مليونه کلدارې، د پولې او لارو پرانيستل او يوه چورلکه غواړي، چې خوندي ځای ته يې ولېږدوي.

حقاني له سوريس مسوريش او حکمتيار سره جلال آباد کې جلا جلا خبرې وکړې.

فبروري ۲۲:

د ښوونځي بس درې واړه تښتوونکي د پاکستان د پوځي کوماندویي ځواکونو له خوا د شلو دقیقو په لنډ وخت کې ووژل شول، ویل کیږي دوی د پروان اوسېدونکي د احمد شاه مسعود مربوط وو.

په ژوره ماتې تښتوونکي په شربت کې دنشه يې موادو په گډېدو بېهوښه، او بیا په ډزو ووژل شول، له بېهوښی وروسته ددوی وژنې گڼ سوالونه راولاړ کړي.

حقاني اعلان کړه، چې د اور بند پر تمدید موافقه شوې، حکمتیار وویل، د اصلاحي شورا اوربند يې ځکه ومانه، چې د ربړې اوارى رامینځته کړای شي.

حقاني له حکمتیار او خالص سره وکتل.

حقاني د بس تښتونې په اړه وویل: دا غلط عمل و، له بده بخته پاکستان هم مناسب کار ونه کړ، تښتوونکی باید ژوندي نیول شوي وای، چې د واقعیت پته لگېدلی وای.

فبروري ۲۳:

سردار آصف احمد علي له ننگرهار د ځمکې له لارې کابل ته راغی، کابل کې له غرمې وروسته خال خال ډزې اورېدل کیږي، آصف احمد علي به له مسعود او رباني سره گوري.

کابل پر ازبکستان د دوستم د ملاتړ تور لگوي، سیاف وايي دا مداخله نه شو منلی، کابل کې د پاکستان پر ضد مظاهره وشوه، مظاهره کوونکي پر سفارت ورختل، اسلام آباد کې د ښوونځي د بس د

دریو تښتوونکو د وژنې په غندنه کابل کې حکومتي مظاهره وشوه.

دا په داسې حال کې چې کابل کې هره ورځ د سیالو ډلو ترمنځ لسګونه بېګناه افغانان وژل کیږي.

فبروري ۲۴:

سردار آصف احمد علي کابل کې خپل ترلی سفارت وکوت، له ده سره رباني او مسعود ملګري وو، آصف احمد علي له عبدالعلي مزاري سره هم ولیدل.

فبروري ۲۵:

کابل راډیو چې د پښتونستان پروګرام وار له مخه ایسته کړی، د بلوچي پروګرام پر ځای ازبکي هغه خپور کړ.

له جلال اباد تر کابله (۱۷۰) پوستې پرتې دي، له موټرو او مساپرو باج اخلي.

فبروري ۲٦:

کابل کې د پاکستان پر ضد دویمه مظاهره وشوه، حقاني له مسعود، رباني او سیاف سره پغمان کې وکتل، د سولې لپاره یې ظاهراً ده ته له واک ورکولو سره موافقه وکړه، خو ماته د زړه هغه نه بریښي.

فبروري ۲۷:

حقاني صاحب یو ځل بیا له استاد رباني او سیاف سره ولیدل، په خوله خواږه په زړه کاږه.

حکمتیار سره هم ولیدل شول، ده هم په خوله واک ورکړ...؟

فبروري ۲۸:

کندز د همغږۍ شورا له خوا ونیول شو، قریب الرحمن سعید ووېل، د کندز ټولې ولسوالۍ یې نیولي، خو دوستم ووېل د کندز مهمې سیمې یې تر واک لاندې دي.

کابل کې هم د جګړې غاړو د یو بل مرکزونه تر اور لاندې ونیول، حقاني د کابل له قوماندانانو سره د امنیت سپارلو په اړه خبرې وکړې،

پلچرخي کې د کابل قوماندانانو خپله غونډه لرله، د دوی او باډیګارډانو له ځېرو د ډار او وحشت لمبې ختې، دغسې ځېرې او کریکټرونه څرنګه کړای شي کراري راولي، او امنیت ټینګ کړي.

زه حیران شوم چې حقاني صاحب له دغو قوماندانانو د امنیت د ټینګښت هیلې پالي، حقاني صاحب دوی ته وایي: د سولې په لار کې زما ټول امکانات ستاسې په خدمت کې دي، ما حقاني صاحب ته له خپلې اندېښنې ووېل، په عمیق تأثر یې راته کړه: څنګه یې کوې؟

مارچ ۱:

په خوراکي توکیو بار د ملګرو ملتو شپږ لارۍ د حکمتیار له موافقې وروسته کابل ته راغلې، حکمتیار په دې شرط کابل ته د ننوتو مخه

ورکړه، چې د همغږۍ شورا د وېش له پروگرام سره سم خوراکي مواد ووېشل شي، دا چې درې لارې به د حکمتیار او درۍ د رباني تر کنترول لاندې سیمو کې وېشل کېږي.

مارچ ۲:

پېښور کې د پیر گیلاني تر مشرۍ لاندې یوې غونډې د لویې جرگې په جوړېدو ټینگار وکړ، د کابل پر بېلا بېلو برخو راکټونه ولگېدل.

د جلال آباد سرشاهي پنډ غالی د نورو کډوالو د مېشتېدو ظرفیت نه لري، عزیز مراد د همغږۍ شورا د ځواکونو له خوا د کندز نیول دروغ وبلل، ده وویل د کندز د دفاع جگړه روانه ده، د دوستم گلبدین ملېشو ته د سر او مال درانه زیانونه اوښتي.

مارچ ۳:

کابلیان د ملگرو ملتو د شپږو لاریو لار څاري.

بېنظیر بوټو ناصر باغ کې د نویو کډوالو پنډغالي ته ولاړه، د تورخم دروازې پرانیستو ژمنه یې وکړه.

اصلاحي شورا د دېېدلي اوربند د څارنې پلاوی اعلان کړ، چې له اوربند سرغړوونکی اړخ په گوتو کړي...

مارچ ۴:

د حزب قوماندانانو د ملگرو ملتو د شپږو لاریو مخه ډب کړه، کابل کې کراري ده، اوربند نه دی مات شوی، د اصلاحي شورا د څار پلاوی له

اوربند سرغړوونکي په گوتو کړل، دا يې قواله په چا يې منې...؟

د اصلاحي شورا يو بل پلاوی له دواړو غاړو د بنديانو د خلاصون په موخه خپل کار پيل کړ.

مارچ ۵:

حقاني د اصلاحي شورا په مشرۍ له حکمتيار سره وليدل، حقاني ټينگار کاوه چې لارې خلاصې او تعرض ونه شي، خو حکمتيار خپل واک مشروط وباله، چې له همغږۍ شورا سره هم وکتل شي.

بطروس غالي د حکمتيار په نامه يوه پيغام کې د ملگرو ملتو شپږو لاريو ته د مخه ورکولو غوښتنه وکړه.

مارچ ٦:

کابل کې نسبي آرامي ده، حکمتيار د ملگرو ملتو لاريو ته اجازه ورکړه، چې کابل ته ننوځي، درې لارۍ د رباني او درې د حزب تر واک لاندې سيمو کې، خوراکي توکي ووېشي.

مارچ ۷:

د ملگرو ملتو لارۍ د کابل ښاريانو له خوا چور کړای شوې، دغه وخت د جگړې دواړو غاړو د يو بل تر واک لاندې هغو سيمو توغندو يې بريد وکړ، چې د دغو لاريو توکي پکې وېشل کېدل، د خلکو د چور له امله د موادو وېش ودرېد، خيرخانه کې د يونيسف يو افغان مامور خلکو برمته کړ، د خيرخانې يوه جومات کې د موادو د وېش لړۍ روانه

وه، چې توغندي ولګېدل، شپږ تنه مړه او ۳۰ زخميان شول.

د ملګرو ملتونو لخوا، درې لارې اوړه د يوه لوی ښار کلابندو اوسېدونکو ته له مسخرې پرته بل څه نشي ګڼل کېدای، چې د شپږو مياشتو کلابند ښاريانو هر يوه ځان لومړی درجه مستحق ګاڼه، چې بايد خپل حق او برخه ترلاسه کړي، درې لارۍ ښايي د څرخي پله زندان کې د زرګونو ميشتو کډوالو لپاره د يوې ورځې يوه ګوله مړی برابره کړې وای، خو د يوه لوی ښار د کلابندو اوسېدونکو سره دغسې مرسته د ملګرو ملتونو يوه بله بې توپيري او ټوکه رامنځ ته کړه...

مارچ ۸:

د کابل بېلا بېلې سيمې د دواړو غاړو له خوا تر توغندويي بريد لاندې دي، حقاني له حکمتيار سره وکتل.

مارچ ۹:

کندز د رباني ځواکونو له خوا بېرته ونيول شو، حقاني د باغ بالا هوټل کې له استاد رباني، سياف سره وکتل، له کابله د کډوالو د وتلو بهير له پخوا زيات غځېدلي، ښار کې شبنامې غورځېدلې، چې د اختر تر څلورمې له ښاره ووځي.

مارچ ۱۰:

جګړه روانه ده، د جګړې غاړې يوه پر بله توغندويي بريدونه کوي، I.R.C روغتون ته. ۲۳ ملکي ټپيان راوړل شوي.

مارچ ۱۱:

کابل راډیو د حکمتیار ځواکونو د دوو تعرضونو د په شا تمبولو خبر ورکړ، پخوانی پاچا د وړوکي اختر په مناسبت خپل پیغام کې د روانو جګړو له امله خواخوږي وښوده، پیغام کې د هېواد او هېوادوالو خدمت ته چمتووالی څرګند شوی دی. څه خبر خدمت ته چمتو حضور اعلیحضرت به کله د دغه خدمت مخه مومي...؟

مارچ ۱۲:

د بلوچستان حقوقپوهانو یوه قطعنامه کې د ډاکټر نجیب الله د خوشې کېدو غوښتنه کړې، کابل کې خال خال ډزې اورېدل کېږي، لارې هماغسې تړلې دي.

مارچ ۱۳:

استاد رباني د خیرخانې جامع جومات کې د اختر په لمانځه کې خپل حکومت دده په وینا مدینة الرسول کې لومړنی اسلامي حکومت وباله.

ده د خپل حکومت ستونزې د پیغمبر صلی الله علیه وسلم او صحابه وو ستونزې وبللې، ده په اشاره اشاره حکمتیار منافق ونوماوه، هرات کې اسماعیل خان د سولې او اوربند طرحه وړاندې کړه، چې حکمتیار له خپلو متعهدینو سره تر مشورې مشروط کړه، خو رباني ورسره موافقه وښوده.

مارچ ۱٦:

د کابل پلچرخي کې خلکو مظاهره وکړه، د جګړې غاړې یې وغندلې، قریب الرحمن سعید د هرات د سولې پلان د حقاني د سولې د هڅو سبوتاژ وباله.

مارچ ۱۵:

اسلام اباد کې د کابل سفیر سردار محمد روشن رباني حکومت له خوا تبدیل کړای شو، له ده سره د حکومت کشاله د هغه چک پر سر وه، چې نواز شریف مجددي ته د پاکستان له اړخه د مرستې لپاره ورکړی و.

مجددي دا له ځان سره مرسته بلله، له دې... دوه ملیوه ډالر رباني اداري ایستلی او نورې د سردار روشن لخوا کنګال کړای شوې، چې د یوې نماینده او قانوني حکومت تر وخت یې څوك ونشي ایستلی.

مارچ ۱۸:

د مارچ ۱۴، ۱۵، ۱٦، ۱۷ په کرار تېرې شوې، خو نن توغندویي برید کابل یو ځل بیا ولړزاوه.

د رباني حکومت ویاند وویل، که همغږی شورا له بمبار او توغندویي بریدونو لاس وانه خلي، دوی به د ملېشو پلوه افسرانو کورونه بمبار کړي.

څو توغندي د وزیر محمد اکبر خان مېنې، شاو خوا ولګېدل، څمکنۍ جګړې، ملي بس، زړو مکرویانو او میوند واټ کې غځېدلې، خلکو له جګړې جوماتونو ته پنا وړې.

مارچ ۱۹:

مولانا کوثر نیازی د مغزي سکتې له امله پاکستان کې ومړ. ده خپل سیاست له جماعت اسلامي پیل کړی و، مولانا مودودي ته دومره نژدې و چې زوی یې باله، بیا یې له جماعت سره پرې کړه، چې جماعت اسلامي له یوې مخې سیاست او اقتدار ته استخدام کړای شو، گویا له روحانیت او اصلاح یې پر مخ اړولو تورن کړ... "اور لاین کٹ، اور جنهیں مے نے دیکھا" دده مشهور کتابونه دي، چې لومړی یې د بوټو زوال او جنرال ضیاء الحق د کودتا په اړه کښل شوی.

له جماعت اسلامي په وتو مولانا پیلپز گوند ته ورغی، د بوټو حکومت کې لومړی د اطلاعاتو خپرونو او بیا د حج او اوقافو وزیر و.

مارچ ۲۰:

د جگړې غاړو د یو بل پر سیمو درنې بمبارۍ وکړې، حکومتي الوتکو د سقاوې دښته کې د همغږۍ شورا د الوتکو رنوی کرښه (سړک) بمبار کړ، له غرمې وروسته یوه بجه د همغږۍ الوتکو وزیر اکبر خان مینه او خیرخانه بمبار کړې.

مارچ ۲۱:

د نوي لمريز کال په لومړي ورځ د جمال مېنې غونډۍ دوه توغندي ولگېدل.

برهان الدین رباني د لسو ورځو ورځو یو اړخیز اوربند اعلان کړ.

مارچ ۲۲:

استاد رباني له شپږو میاشتو وروسته مطبوعاتي کنفرانس ته وینا وکړه، ده په ډاګه کړه، چې استعفا به ورنه کړي، رباني په دې اړه یوې پوښتنې ځواب کې وویل، چې د استعفا یې هڅو سوال نه پیدا کېږي.

ده تکرار کړه، چې له حکمتیار سره مذاکرات شوني دي، خو له دوستم سره خبرې نه شي کېدای، رباني یو ځل بیا پر ازبکستان د پوځې مداخلې تور پورې کړ.

مارچ ۲۳:

سره صلیب خپل پیغام کې د جګړو په اړخو غبر وکړ، چې له روغتونو سره له مورچو نیولو ډډه وکړي، امنیت شورا یو ځل بیا افغانستان کې د جګړو د پای هیله وکړه.

مارچ ۲۴:

اروپایي ټولنې افغانستان ته د خوراکي توکیو د رسولو غوښتنه وکړه.

حزب اسلامي د وزیرانو شورا د سولې کمېسون طرحه رد کړه، حزب د رباني پر استعفا ټینګار او دوو اوونیو کې د موقت حکومت جوړښت غواړي، جګړه د خال خال ډزو په بڼه روانه ده.

مارچ ۲۵:

پخواني پاچا له امریکا غږ سره مرکه کې یو ځل بیا د لویې جرګې پر

جوړېدو زور ورکړ، ده په اوسنیو شرایطو کې ټولټاکنې ناشونې وبللې، د ده په وینا روان کړکیچ د بهرنیو پرېکړو غوښتنه کوي، د ملت اراده باید پامور وبلل شي.

ده په ډاګه کړه، چې له ملګرو ملتو سره یې اړیکې دي، له امریکا او نورو اړخونو سره یې هم خبرې روانې دي، ده یو ځل بیا تکرار کړه، چې د وطن لپاره هر خدمت ته چمتو دی.

خو د خدمت پر څرنګوالي یې لا څه نه شوای ویلی...، ملت عمل غواړي، په تش چمتو والي څه نه کیږي...

مارچ ۲٦:

د توغندیو باران دی، په تېره یوه میاشت کې د میشتېدنې پر سیمو تر ټولو زیات توغندي لګېدلی، د جګړې دواړو غاړو د یو بل سیمې د توغندیو تر برید لاندې نیولي دي.

پر ارګ، ده افغانان، وزیر اکبر خان مېنه، بالاحصار، مرنجان غونډۍ توغندي لګېدلي، شاو خوا سیمې هم توغندیو زیانمنې کړې.

(۱٦۰۰) مړه سلګونه زخمیان دي.

له پل محمودخان سره هم توغندي لګېدلي.

اته تنه هغه وخت پر توغندي ولګېدل، چې په جګړه کې د یو وژل شوي ماشوم په ښخولو بوخت وو.

حکومتي الوتکو څهار اسیاب بمبار کړ.

محمود میستري اسلام اباد کې دی، دده په وینا له افغانانو سره تر لیدو کتو وروسته خپل پلان وړاندې کولای شي.

مارچ ۲۷:

خال خال ډزې اورېدل کېږي، محمود میستري له پاکستانه خپل کار پیل کړ، گویا ابتدا بیا هم په سکون شوه...؟

حکمتیار د میستري د هلو ځلو هرکلی وکړ.

ده وویل غوره دا ده چې اصلاحي شورا او د کابل قوماندانانو طرحه چې ډېره موده یې د سولې لپاره کار کړی، پلي کړی شوی وای.

مارچ ۲۸:

له ماسپښین وروسته سختو ښتو پر کابل د وېر او ډار تیارې وغوړولې، حزب وایي حکومت محمد آغه کې د دوی سنگرونه بمبار کړل.

جلال آباد کې د سولې سیمینار پرانیستل شو، حاجي عبدالقدیر له جلال آباد د حج پروازونه اعلان کړل، سعودي هم د خپل سفارت د وېزې ځانگه جلال آباد ته لېږدولې.

مارچ ۲۹:

جگړه په نادرشاه مېنه (زړو مکروریانو) عیدگاه جومات، میوند واټ کې غځېدلې، اسماعیل خان هرات کې د سولې لپاره د یوه کنفرانس غږ وکړ.

داسې چې یوه دېرش کسیزه شورا به واگې ترلاسه کړي، قاري بابا له اسماعیل خان سره مخالفت وکړ، دده په وینا قوماندانان ښایي سیاسي مشران انتخاب نه کړي، دغو مشرانو هېواد ویجاړ کړی دی...

مارچ ۳۰:

محمود میستري له پاکستان په الوتکه کې ننگرهار ته راغی، د سرشاهي پنډ غالی یې وکوت.

حقاني له رباني سره وکتل، په دغه کتنه کې رباني خپله استعفا ناشونې وبلله، د دوی ترمینځ خبرې ترخې شوې، حقاني رباني له ملت سره په دښمنی تورن کړ.

مارچ ۳۱:

کابل کې جگړه روانه ده، همغږی شورا د ملي بس او پل محمود خان په استقامت پرمختگ وکړ او له کابل سیند یې ځواکونه واوښتل...

اصلاحي شورا چهار اسیاب او باغ بالا کې له رباني او حکمتیار سره وکتل...

اپریل ۱:

میستري کابل ته راغی، له حقاني، سیاف او رباني سره یې وکتل، کابل کې کراري ده.

له غرمې وروسته میستري له مزاري سره ولیدل.

حقاني کارېز میر کې له مسعود سره وکتل.

اپریل ۲:

محمود میستري کابل ښاریانو او حکمتیار سره وکتل، کابل ښاریانو

له میستري د ملگرو ملتو د دندو او مکلفیتونو پوښتنه وکړه، بناریان پر ملگرو ملتو په غوسه دي، پر ملگرو ملتو يې ټينگې نیوکې وکړې.

اپریل ۳:

میستري د ناروغۍ له امله لیدنې کتنې وځنډولې.

پاکستان اسلام آباد کې د کابل سفیر بهرنیو چارو وزارت ته وغوښت، چې د ملا راکتي له خوا د نیول شوو چینایانو خوشې کول باوري کړي، ملا راکتي د سیاف قوماندان دی، چې کوټه کې پخپل کور یوه چا په کې د پاکستاني پوځیانو د ستینگرو نیولو په بدل کې يې چینایي انجنیران تښتولي وو، ویل کېږي سیاف د پاکستان او ملا راکتي جوړ جاړي ته مخه پرانیستی.

استاد سیاف او پاکستان په گډه دده تاوان پرې کړ.

ماښام میستري له مسعود سره دوه ساعته خبرې وکړې.

اپریل ۴:

که څه هم د میستري د سفر وروستۍ ورځ وه، خو د خراب موسم له امله يې ستنېدل وځنډېدل.

کابل کې مظاهرې وشوې، تنظیمي حکومتونه يې وغندل، د ملگرو ملتو د پلاوي له استوگنځای سره نژدې ښځینه وو مظاهره وکړه.

حقاني د پاکستان له سفیر سره پلچرخي کې وکتل، حقاني وویل د افغانستان ربړه کورنۍ او بهرنۍ اړخونه لري، پرمختیاوې او اړیکې باید څرگندې او له خلکو پټې ونه ساتل شي.

اپریل ۵:

محمود میستري پاکستان ته ستون شو، له دې وړاندې یې د دویم ځل لپاره له حقاني سره وکتل، میستري په دغه کتنه کې وویل، چې دواړو غاړو د اصلاحي شورا له طرحې سره یو ډول توافق څرگند کړی، میستري د حقاني د سولې هلې ځلې وستایلې، دی به دوې اوونۍ وروسته بېرته افغانستان ته راشي.

اپریل ٦:

تگاب کې د حزب او جمعیت جگړې زور اخیستی.

اپریل ۷:

محمود میستري پاکستان کې د خپل ماموریت دویم پړاو اعلان کړ، دی به مزار او هرات ته هم سفر وکړي.

د کعبې امام احمد بن سهیل د اسلامي هیوادو علماوو د یوه پلاوي په مشرۍ افغانستان کې د سولې هلو ځلو لپاره پېښور ته ورسېد.

اپریل ۸:

محمود میستري پېښور کې له تفاهم شورا او لیکوالو ټولنې له غړو سره ولیدل.

کابل کې سختې جگړې روانې دي.

اپريل ۹:

جګړه هماغسې په درز کې روانه ده، د همغږۍ الوتکو حکومتي تاسيسات بمبار کړل.

د اسلامي هېوادو يو پلاوی د کعبې امام په مشرۍ پاکستان کې دی، له امام پرته نور پلاوي د مولوي خالص په ملتيا جلال آباد ته راغی، دوی سره د عربي هېوادو ديني پوهان او د پاکستان مولانا حسن جان، مولانا رحمت هادي، مولانا چترالی او نور ملګري دي، پلاوی د سولې لپاره خپل اغېز او نفوذ کاروي.

اپريل ۱۰:

جګړه په هماغه شدت روانه ده، حکومتي الوتکو د حزب پر سنګرونو بمباري وکړه، دواړو غاړو د يو بل بريدونو په شا تمبولو ادعا وکړه.

پېښور کې د تفاهم شورا په نوبت د ملګرو ملتو دفتر پر وړاندې مظاهره وشوه، مظاهرې ته محمود مستري وينا وکړه او له افغانانو سره يې د ملګرو ملتو پيوستون څرګند کړ.

د غونډې پرېکړه ليک کې د ملګرو ملتو تر څارنې لاندې د لويې جرګې جوړېدو غوښتنه وشوه، دغسې د رباني حکمتيار پر استعفا هم ټينګار وشو.

د اسلامي هېواد د علماوو پلاوي پلچرخي کې له حقاني سره وکتل.

اپريل ۱۱:

اسلامي هېوادو د علماوو پلاوي د حقاني په ملتيا انترکانتيننتال

هوټل کې له رباني، سیاف سره وکتل، استاد سیاف په فصیحه عربي هغسې سوګندونه خوړل، ما وې چې ټک ونه چوي...

اپریل ۱۲:

له چهار آسیاب د علماوو پلاوي په راستنېدو د توغندیو تر برید لاندې راغی، که څه هم په دغه ورځ ښار کې کراري وه، خو دغه توغندویي برید یو وار بیا وېره خپره کړه.

د علماوو پلاوي دواړه غاړې پړې وبللې، حکمتیار د رباني حکومت په شتون کې د ۲۵ کالو جنګ ټټر وواهه، محمود میستري وویل رباني تش په نوم جمهور رییس دی، دغسې یې حکمتیار هم ناقانونه صدر اعظم یاد کړ، د جمهور رییس او صدر اعظم ترمینځ جګړې کابل وران او هېواد په ستره غمیزه اړولی دی.

د میستري په وینا افغانان له ملګرو ملتو د مداخلې غوښتنه کړې، خو ملګري ملتونه پوځي مداخله نه شي کړای، ده د لویې جرګې او پخواني پاچا درول خبره ورکړه د مجاهدینو مشران یې، د جنګي بانډو مشران وبلل، چې له سیاسي بصیرت او د ملت له استازیتوب بې برخي دي.

اپریل ۱۳:

د علماوو پر پلاوي د توغندویي برید له امله مدیر غفار او صدیق چکري ښښنې غوښتو ته پلچرخي ته راغلل.

کرۍ ورځ جګړه روانه ده، پلاوي کوم اغېز ونه شوی ښندلای.

اپریل ۱۴:

زرداد د بېرته ستنېدو پر لار سروبي کې دپلاوی افغان غړي (مولوي خالص، حاجي دين محمد) يو ساعت ايسار کړل، وايي له حاجي دين محمد سره يې حساب دی... لکه اراده يې خطرناکه وه... خو د حاجي ابراهيم په التماس يې مخه ورکړه، د علماوو پلاوی ناکام پاکستان ته ستون شو، هوايي ډگر کې ورسره رباني مخه ښه وکړه.

د سره صليب په روغتون راکټونه ولگېدل، محمود ميستري مزار ته ولاړ، چې له دوستم سره وگوري.

نجيب لفرابي د ميستري دا خبره چې رباني د وسله وال باند مشر دی وغندله.

اپريل ۱۵:

محمود مستري رباني او حکمتيار د اقتدار وړي وبلل.

ميستري بې حوصلې شو، د رباني په غندنه يې خوله پرانيسته، چې په خپلو ژمنو نه دی ولاړ، د ده په وينا رباني مسعود دواړه د سولې په لار کې خنډونه رامينځته کوي، دوی د ملگرو ملتو د سولې پلان ناکام کړ، حکومت يې له قانوني تکيې بې برخې وباله.

اپريل ۱۶:

حقاني جلال اباد کې د حکومت داسې طرحه اعلان کړه، چې جنگي ډلې پکې برخه نشي لرلی.

رای ترزین بچیم، گوشتها ره ما خلاص
کدیم فقط استخوانها برای طالبان مانده.

د اپریل ۱۷:

کابل حکومت (رباني مسعود) اعلان کړه، چې له دوستم سره یې خبرو کې پرمختګ شوی، ډاکټر عبدالرحمن له ازبکستان نه په راګرځېدو کابل کې اعلامیه خپره کړه، مجددي له مسکو په راګرځېدو وویل، رباني د هند او روس په مینځګړتوب له دوستم سره د پخلاینې غوښتنه کړې، کابل راډیو د دوستم پر ضد تبلیغات بند کړل، دغسې یې له مزار شریف د پاسپورتونو له اجرا سره موافقه وکړه، دوستم د لسو، پینځو زرو کرنسي چلند ته وړاندې او کابل ومنل.

ډاکټر عبدالرحمن وویل: د دوستم پر ضد یې جهاد بېرته واخیست، دده په وینا د بندیانو تبادله پیل شوې، په دې توګه د دوستم پر ضد د جهاد نازل شوي ایتونه او نبوي احادیث منسوخ کړای شول...؟

اپریل ۲۴:

استاد سیاف له جنرال حمیدګل سره ننګرهار ته تللی د اتحاد مربوط شمشاد غونډ سمڅې یې وکتلې...

اپریل ۳۰:

استاد سیاف دویم وار له جنرال حمیدګل او سوډاني سفیر سره شمشاد غونډ ته ولاړل، شمشاد غونډ په لیدو کې د حمیدګل او سوډاني سفیر ملتیا پامور ده...

په شان د مړي دې مدام زه پر اوږو ګرځوم
سترې ژوندونه تا به دا رنګه تر څو ګرځوم

(...)

Shuhrat Nangyal is a journalist, columnist and a political analyst. He has written more than 2000 articles on different political, literary and social aspects of the situation in Afghanistan and the region, as well as published tens of books on various topics and also ran numerous publications. ''Weena pa Qalam ke" '' Blood in the pen" is the most prominent of his valuable analytical works, which is highly appraised in the course of biographical writing style.

Shuhrat Nangyal pioneered a new method and a unique pattern in writing of memoir or diary and also popularized professional column writing in Afghanistan. With establishing new methods in this regard he has also opened new horizons of innovation in critical and analytic writing.

This book TWELVE GRAMS BRAIN highlights what he witnessed and collected as his memoir during the Afghan civil war. In other words it is a collection of impartial analysis and accurate assessment of incidents with the help of first hand materials, based on the horrific developments which took place in the period of 1979-1999.

It is the depiction and portrayal of the civil war, factionalism, foreign interference, secret deals and the bloodshed which took place in the same period in Afghanistan but did not make its way to the press. In addition to the diary, the memoir and chronicle are strikingly fascinating because the media neither exposed nor featured the incidents of that time with such transparency and lucidity due to hostile tensions, dominant suffocation and the overwhelming oppression.

Since this memoir is written with enjoyable and fluent narration, therefore in addition to the historical aspect it enjoys important literary value as well.

Consequently this book could undoubtedly play a role of credible source for analysts and historians as well as a bright mirror of facts for the readers.

TWELVE GRAMS BRAIN

BY: SHUHRAT NANGYAL

دانش خپرندویه ټولنه